Manobo, Cotabato

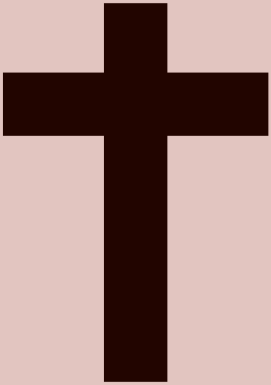

The New Testament in the Cotabato Manobo language of the Republic of the Philippines. Mango: Ta lə Lubə Kunmindɨ ḱí Sigɨ

Manobo, Cotabato

The New Testament in the Cotabato Manobo language of the Republic of the Philippines. Mango: Ta lə Lubə Kunmindɨ kí Sigɨ

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Manobo, Cotabato

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 15 May 2025 from source files dated 15 May 2025
a2451d3b-54b4-50ec-847f-e964bc48641a

Contents

Mat 1
Malkos 98
Lukas 158
Lukas 256
Binaelan Sa Salu I Hésus 329
Loma 416
1 Kolintu 461
2 Kolintu 502
Galatiya 529
Épéso 545
Pilipos 559
Kolosas 569
1 Tésalonika 579
2 Tésalonika 588
1 Timotiyu 593
1 Timotiyu 605
Tito 613
Pilimon 618
Hibelu 621
Santiyago 656
1 Pidelu 667
2 Pidelu 679
1 Huwan 686
2 Huwan 696
3 Huwan 698
Hudas 700
Kepehaa I Hésus Kelistu 704

Ini Sa Igsulat I
MATÉYO
Sa Mepion Tegudon Denu Si Hésus
Ini Denu Sa Igsulat I Matéyo

Na, egoh i Hésus Kelistu neetaw diyà tanà, duen sa Sulutan etaw Loma eg-ipat sa tanà kenà sa medoo etaw Hudiyu. Huenan di, duen ma medoo sundalu etaw Loma dutu siedò tanà Hudiya. Egkelikutan ma sa medoo Hudiyu enù ka egsuguen sa Sulutan kagda egpebayad diyà sa gubilenu diyà Loma sa eg-etuken di. Duen ma duma etaw Hudiyu atung egpeetuken di, huenan di egbulitan sa medoo duma da etaw Hudiyu kagda, labi pa danà di egpesubelawen da bayad sa eg-etuken da.

Si Matéyo ma sa atung egpeetuken sa Sulutan. Dodoo egoh i Hésus migsasà kenagdi, medelamet sinalidan di iya wé galebek owoy mig-unut polo diyà si Hésus. Kagdi ma sa sebaen diyà sa sepulù owoy duwa tigtu pasek hinemilì i Hésus anì tumegudon da denu sa kedatù i Nemula.

Na, igsulat i Matéyo siini libelu anì meketiig sa medoo duma di etaw Hudiyu denu sa igtulù i Hésus owoy denu sa medoo binaelan di. Igpetiig di diyà kenagda si Hésus tegeNasalét sa Tigtu Datù sinugù i Nemula tinulon sa medoo tegesugkow di egoh anay. Enù ka igsulat da sa igpasad i Nemula egoh anay denu sa kepeangay di si Kelistu diyà tanà, kagdi sa hinemilì i Nemula anì umaluk kenagda. Huenan di, eg-angat-angatan sa medoo Hudiyu sa egoh i Nemula egpetuu sa igpasad di owoy eg-angat-angatan da ma sa ketebow sa Tigtu Datù sinugù i Nemula. Huenan di, igsulat i Matéyo siini libelu anì migtuu sa medoo Hudiyu si Hésus sa Tigtu Datù hinemilì i Nemula.

Ini Sa Medoo Tupù I Hésus Kelistu
(Lukas 3:23-38)

1 Na, ini sa medoo tupù i Hésus Kelistu. Si Hésus sa tugod
i Datù Dabid, owoy si Dabid sa tugod i Ablaham.
2 Na, umanak Ablaham i si Isak. Umanak Isak i si Hakob.
Umanak Hakob i si Huda owoy sa medoo hadi di.
3 Iya sa anak i Huda owoy si Tamal sawa di, si Palés owoy
si Sala. Umanak Palés i si Islon. Umanak Islon i si Alam.
4 Umanak Alam i si Aminadab. Umanak Aminadab i si
Naason. Umanak Naason i si Salmon.

5 Iya sa anak i Salmon owoy si Lahab sawa di, si Boos. Iya
sa anak i Boos owoy si Lut sawa di, si Obéd. Umanak Obéd
i si Hési.
6 Umanak Hési i si Datù Dabid.
Na, umanak Dabid i si Salomon owoy iya sa inay di sa
tapay sawa i Uliya sinawa i Dabid.
7 Umanak Salomon i si Loboam. Umanak Loboam i si
Abiya. Umanak Abiya i si Asa.
8 Umanak Asa i si Hosapat. Umanak Hosapat i si Holam.
Umanak Holam i si Usiyas.
9 Umanak Usiyas i si Hotam. Umanak Hotam i si Akas.
Umanak Akas i si Isikiyas.
10 Umanak Isikiyas i si Manasa. Umanak Manasa i si
Amon. Umanak Amon i si Hosiya.
11 Umanak Hosiya i si Hékoniyas owoy sa medoo hadi di.
Iya ma sa egoh da nesigkem owoy medoo duma da etaw
Hudiyu owoy inuwit da dutu mediyù dò diyà sa menuwa
Babiloniya.
12 Na, egoh da inuwit dutu Babiloniya dò, umanak
Hékoniyas i si Salatiél. Umanak Salatiél i si Sélubabel.
13 Umanak Sélubabel i si Abiyud. Umanak Abiyud i si
Iliyakim. Umanak Iliyakim i si Asol.
14 Umanak Asol i si Sadok. Umanak Sadok i si Akim.
Umanak Akim i si Iliyud.
15 Umanak Iliyud i si Iliyasal. Umanak Iliyasal i si Matan.
Umanak Matan i si Hakob.
16 Umanak Hakob i si Hosé. Migsawa Hosé i si Maliya sa
inay i Hésus. Owoy si Hésus sa ginelal da Mésayas sa Tigtu
Datù eg-angat-angatan sa medoo Hudiyu.
17 Na, sepulù owoy epat sa kedoo da nesetugod edung sa
egoh i Ablaham taman sa egoh i Datù Dabid. Owoy sepulù
owoy epat ma sa kedoo da nesetugod edung sa egoh i Dabid
taman sa egoh da inuwit sa medoo Hudiyu dutu Babiloniya
dò. Owoy sepulù owoy epat ma sa kedoo da nesetugod
edung sa egoh da inuwit Babiloniya dò taman sa egoh i
Hésus sa Mésayas miglesut.

Ini Sa Egoh I Hésus Kelistu Miglesut
(Lukas 2:1-7)

18 Na, ini sa tulon denu sa kinelesut i Hésus Kelistu. Si
Maliya sa inay di owoy iya sa maama binayal di, si Hosé.
Dodoo, egoh da endà pa nesehulid, neketiig Maliya i mig-
obol dé polo danà sa Metiengaw Suguy i Nemula.
19 Na, metiengaw etaw Hosé i. Huenan di, egoh di neketiig
obol dé si Maliya, iya sa penemdem di meked sumawa si
Maliya, enù ka guwaen di dò nesalà Maliya i. Dodoo ungayà
di endà medoo da umantang anì endà memalaan Maliya i.

20 Egoh i Hosé egpenemdem pelà denu sa baelan di, duen
sa egsugùsuguen i Nemula tinegeinep di. Guwaen di, “O
Hosé, tugod i Dabid, yaka eg-eked duu egsawa si Maliya enù
ka egkelalingen dé danà sa Metiengaw Suguy i Nemula.
21 Owoy umanak maama, owoy iya sa pengadani ko si
Hésus, enù ka kagdi sa umaluk sa langun etaw denu sa
salà da.”
22 Na, nebaelan iya wé diyà si Hosé owoy si Maliya enù ka
neketuu dé sa kagi i Nemula tinulon sa tegesugkow di egoh
anay. Guwaen di,
23 “Hê, umobol sa kenogon
owoy umanak maama pengadanan da si Imanuwél.”*
Na, ini sa selepangan di, diyà dé kenita Nemula i.
24 Agulé, egoh i Hosé mig-enaw, migpangunut diyà sa kagi
sa egsugùsuguen i Nemula diyà kenagdi. Huenan di sinawa
di Maliya i,
25 dodoo endà neseuma sa lawa da taman sa egoh di
miglesut sa anak di. Agulé pinengadanan i Hosé si Hésus.

2

Ini Sa Egoh Sa Medoo Etaw Kedu Mediyù Dò Eglengen

1 Na, egoh i Datù Hélod mig-ipat sa tanà Hudiya, miglesut
Hésus i diyà sa menuwa Bétlihém diyà uwang Hudiya. Egoh
di magtu miglesut, duen etaw neketiig tandà diyà bituen
migtebow diyà Hélusalém kedu mediyù dò denu tebowon
agdaw.
2 Egoh da migtebow, eg-igsà da, guwaen da, “Kenà sa batà
kumedatù diyà etaw Hudiyu? Enù ka hinaa ké sa tandà di
miglesut sa bituen milegdaw denu tebowon agdaw, huenan
di mig-angay ké dahini anì datuen ké kagdi.”
3 Na, egoh i Datù Hélod migdineg duen sa datù mekesambì
kenagdi, tigtu nebukul lapeg sa langun etaw tegeHélusalém.
4 Agulé, egsetiponen di sa langun ulu-ulu tegesimbà owoy
sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis, owoy eg-igsaan
di kagda sa kenà di lumesut Mésayas i sa Tigtu Datù eg-
angat-angatan sa medoo Hudiyu.
5 Egsagbì da, guwaen da, “Dutu Bétlihém dò diyà siini
uwang Hudiya. Enù ka iya sa igsulat sa tegesugkow i
Nemula egoh anay, guwaen di,
6 ‘Kiyu i etaw tegeBétlihém diyà uwang Hudiya,
apiya di pa eglalag sa medoo menuwa diyà sa tanà
Hudiya,
uman pa lumalag sa menuwa yu

* **1:23** 1:23 Basa ko Isayas 7:14; 8:8,10.

enù ka lumesut diyà keniyu sa Tigtu Datù sumabà sa
medoo etaw ku tugod i Islaél.' "*
7 Agulé, igsasà i Hélod sa medoo etaw neketiig tandà diyà
bituen kedu tebowon agdaw. Egoh da eglebù, eg-igsaan di
kagda nengan da mighaa sa bituen.
8 Agulé, egpeangayen di kagda Bétlihém dò owoy guwaen
di, "Angay yu lagbet sa batà dutu. Amuk hauwen yu, pelikù
yu dema dini angay yu tulon diyà kenak anì mangay a ma
dumatù kenagdi."
9-10 Agulé eglegkang sa etaw neketiig tandà diyà bituen.
Egoh da eg-ipanaw, eghauwen da dema sa bituen hinaa da
dutu tebowon agdaw dò. Egoh da mighaa sa bituen, tigtu
neanggan sa pedu da, huenan di eg-unutan da sa bituen
taman egoh di mig-etud migpesoyol diyà sa selatal dalesan
kenà i Hésus eg-ugpà.
11 Agulé, egoh da eggemow diyà sa dalesan, hinaa da sa
batà owoy si Maliya inay di. Egligkued da egdatù sa batà.
Agulé, egbekaden da sa baul dinaleman da sa langun taman
milagà inuwit da, bulawan, owoy sa lana milagà mepion
ngadeg, owoy sa bulung kepengadan da mila. Ibegay da
uloy diyà si Hésus.
12 Na, tinulonon i Nemula kagda tegeinep anì endà dé
pelikù da diyà si Hélod. Iya maen di ya mig-ukit da diyà
sa sebaen ma dalan egoh da eglikù diyà sa hagda tanà.

Ini Sa Egoh Da Egpelaguy Dutu Igiptu Dò

13 Na, egoh da mig-ipanaw dé sa etaw neketiig tandà diyà
bituen, duen sa egsugùsuguen i Nemula tinegeinep i Hosé.
Guwaen di, "O Hosé, enaw ka dé. Uwit ko sa batà owoy sa
inay di, owoy pelaguy yu angay Igiptu dò. Ugpà yu dutu
taman endà pelikuen ku kiyu dini, enù ka ipelagbet i Hélod
sa batà anì ipeimatay di."
14 Agulé, apiya di pa teliwadà sigep, mig-enaw Hosé i
owoy eg-ipanaw uwiten di sa sawa di owoy si Hésus. Hê
eg-ipanaw da sigep mangay Igiptu dò.
15 Agulé eg-ugpà da dutu taman sa egoh i Hélod nematay.
Na, danà iya wé binaelan da, neketuu sa kagi i Nemula
tinulon sa tegesugkow di egoh anay, guwaen di, "Pelikuen
ku dema sa anak ku kedu diyà tanà Igiptu."†

Ini Sa Egoh I Hélod Mig-imatay Sa Medoo Batà

16 Na, netiigan i Hélod neakalan danà da endà egpelikù
diyà kenagdi sa medoo etaw neketiig tandà diyà bituen.
Huenan di, tigtu egbulit temù owoy egpeangayen di sa
medoo sundalu diyà menuwa Bétlihém lapeg sa medoo

* **2:6** 2:6 Basa ko Mikiyas 5:2. † **2:15** 2:15 Basa ko Osiyas 11:1.

menuwa medapag dahiya anì imatayan da sa langun batà
maama magtu miglesut taman sa duwa gepalay dé miglesut.
Iya sa binaelan di anì imatayan di hedem Hésus i enù ka
duwa gepalay ma dé sa lugay di egoh da mighaa sa tandà
bituen.
17 Na, danà iya wé binaelan di, neketuu dé sa inikagi i
Hilimiyas sa tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen di,
18 “Duen sa dinegen yu dutu menuwa Lama dò.
Suminegaw temù sa medoo tugod i Lakél owoy
dumelawit da ma enù ka sinegawan da sa anak da.
Endà mebaluy di pepionen sa pedu da enù ka inimatayan
sa medoo anak da.”‡

Ini Sa Egoh Da Egpelikù Dutu Menuwa Nasalét Dò

19 Na, egoh i Hélod nematay dé, duen sa egsugùsuguen i
Nemula tinegeinep i Hosé dutu Igiptu dò.
20 Guwaen di, “O Hosé, enaw ka dé. Uwit ko sa batà owoy
sa inay di, owoy pelikù yu angay dutu tanà Islaél dò, enù
ka nematay dé sa etaw egkelukuy eg-imatay sa batà.”
21 Agulé, mig-enaw Hosé i owoy inuwit di sa sawa di owoy
si Hésus, owoy eglikù da dema dutu Islaél dò.
22 Dodoo endà eg-angay da diyà sa uwang Hudiya enù ka
nelimedangan Hosé i egoh di neketiig si Alkilayo sa datù eg-
ipat uwang Hudiya. Kagdi sa nekesambì sa emà di nematay
si Hélod. Dodoo sinugù i Nemula Hosé i danà sa tegeinep
di, huenan di eglagbas da eg-angay uwang Galiliya dò.
23 Agulé eg-ugpà da diyà sa menuwa Nasalét diyà uwang
Galiliya. Huenan di, neketuu sa kagi sa tegesugkow i
Nemula egoh anay denu si Hésus, guwaen di, “Kagdi sa
etaw tegeNasalét.”

3

Ini Sa Egoh I Huwan Egtegudon
(Malkos 1:1-8; Lukas 3:1-18; Huwan 1:19-28)

1 Na, sebaen agdaw, duen sa etaw pinengadanan da si
Huwan sa Tegebautis enù ka kagdi sa egbautis etaw diyà
wayeg. Mig-angay diyà sa melabel tanà mediyù dalesan
dutu uwang Hudiya dò. Owoy egtegudon sa kagi i Nemula
diyà sa medoo etaw,
2 guwaen di, “Ekedi yu dé sa medoo salà yu, enù ka buyu
dé tumebow sa kedatù i Nemula diyà kenita.”
3 Na, si Huwan sa igsulat i Isayas sa tegesugkow i Nemula
egoh anay, guwaen di,
“Dumuen sa maama mikagi metaled dutu siedò melabel
tanà mediyù dalesan. Iya sa guwaen di,

‡ **2:18** 2:18 Basa ko Hilimiyas 31:15.

‘Abung-abungi yu sa ukitan i Datù tumebow.
Petudà yu sa medoo dalan di.’ ”*
4 Na si Huwan, igkawal di sa hinabel bulbul hinagtay
kamiliyu, owoy iya sa sabitan di sa netikal kunul hinagtay.
Iya sa kaenen di sa kasuk owoy sa teneb linaday.
5 Medoo sa etaw mig-angay diyà kenagdi kedu diyà
menuwa Hélusalém, owoy kedu diyà sa medoo menuwa
diyà uwang Hudiya, owoy kedu ma sa uwang lawa't Holdan.
6 Egtulonen da sa medoo salà da eg-ekedan da owoy
egbautisan i Huwan kagda diyà sa lawa Holdan anì tandaan
da sa kineeked da sa salà da.
7 Duen ma sa medoo ulu-ulu diyà sa simbaan etaw
Hudiyu, sa medoo etaw Palasiyu owoy etaw Sadusiyu ma,
eg-angay da ma diyà si Huwan anì egpebautis da ma diyà
wayeg. Dodoo, egoh i Huwan mighaa kenagda, guwaen di,
“Lagà yu medoo uled! Negaip a maen di ya eg-angay yu
diyà kenak. Iya sa penemdem yu daa kéen, egpelaguy yu
sa kepigtamay i Nemula tumebow.
8 Amuk tuu sa keeked yu sa salà yu, sambii yu sa adat
yu medaet anì kumepion. Amuk hediya, lagà yu sa kayu
mepion kebunga.
9 Dodoo yoko egpenemdem duu mekeiwod yu sa kepig-
tamay i Nemula keniyu. Apiya kiyu sa tugod i Ablaham,
pigtamayan i Nemula doo kiyu amuk endà sambian yu duu
sa adat yu. Apiya meimet di kiyu migtamay, mekehaa pa
Nemula i sa isambì di keniyu sa tugod i Ablaham. Mebaluy
tugod i Ablaham siini medoo batu amuk iya sa uyot i
Nemula.
10 Taa yu. Igpeayaw dé sa agsà diyà sa kayu. Sumalà dé
sa kayu endà egbunga mepion, pilayen owoy ulowen.”
11 Guwaen i Huwan ma, “Tumebow pa sa mekesambì
kenak sa tigtu eglowon diyà kenak. Amuk tumebow,
mekelilang a enù ka apiya sa talumpà igsugù di diyà kenak,
egkemalaan a eg-uwit. Wayeg daa sa ibautis ku keniyu anì
tandaan yu sa keeked yu salà, dodoo sa etaw mekesambì
kenak, iya polo sa ibautis di keniyu sa Metiengaw Suguy i
Nemula owoy apuy.
12 Siedò maama tumebow lagà sa maama etapen di sa
palay inelik di. Tiponen di sa palay owoy itagù di diyà sa
sibay di, dodoo ulowen di sa opoh di diyà sa apuy endà
mepadeng.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migpebautis Diyà Wayeg
(Malkos 1:9-11; Lukas 3:21-22)

---

* **3:3** 3:3 Basa ko Isayas 40:3.

13 Na, egoh i Huwan egbautis pelà sa medoo etaw diyà
wayeg, miglegkang Hésus i diyà sa uwang Galiliya owoy
mig-angay diyà sa lawa't Holdan anì pebautis ma diyà si
Huwan.
14 Dodoo buyu eg-eked Huwan i egbautis si Hésus,
guwaen di, “Endà mepion di amuk aken sa egbautis keniko,
enù ka tigtu eglowon ka diyà kenak. Kuna polo sa bautis
kenak.”
15 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Unuti ko dé sa kepebautis
ku, enù ka mepion amuk mangunut ki diyà sa langun igsugù
i Nemula.” Agulé, binautisan i Huwan Hésus i.
16 Na, egoh di migpebautis dé, eggaun Hésus i kedu
dalem sa wayeg. Hê, neukaan sa langit, owoy hinaa di sa
Metiengaw Suguy i Nemula egpetuntun kedu langit dò eg-
angay egtenà diyà kenagdi. Egoh di egpetuntun, migpeiling
manuk menatad.
17 Agulé duen sa eg-ikagi kedu diyà langit, guwaen di, “Ini
sa anak ku eghiduwan ku temù, owoy tigtu a netuuwan diyà
kenagdi.”

4

Ini Sa Egoh I Satanas Migtepeng Si Hésus
(Malkos 1:12-13; Lukas 4:1-13)

1 Na, egoh i Hésus migpebautis dé diyà sa lawa Holdan,
inuwit sa Suguy i Nemula eg-angay dutu siedò melabel
tanà mediyù dalesan anì tepengan i Satanas Hésus i anì
mekesalà.
2 Na, egpeketues temù Hésus i enù ka epat pulù agdaw dé
sa lugay di endà egpekekaen di dahiya.
3 Agulé, egdapag Satanas i diyà kenagdi anì tepengan di,
guwaen di, “Amuk kuna sa Tigtu Anak i Nemula, baluy
ko kaenen siini batu danà sa tunung ko anì mekedan sa
kelikutan ko.”
4 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Meked a iya wé
enù ka iya sa kagi i Nemula igpesulat,
‘Endà mepion di amuk kaenen daa sa pedakelen etaw,
sa langun kagi i Nemula polo sa eg-udesan etaw.’ ”*
5 Agulé, inuwit i Satanas Hésus i dutu Hélusalém dò owoy
igtagù di diyà sa buung sa Dalesan i Nemula.
6 Guwaen i Satanas, “Amuk kuna sa Tigtu Anak i Nemula,
laway ka anì mehaa sa tunung i Nemula, enù ka iya sa kagi
i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Igsalig i Nemula kuna diyà sa medoo egsugùsuguen di
anì buligan da kuna.’
Iya ma sa igpesulat di,

* **4:4** 4:4 Basa ko Dutilonomiyu 8:3.

‘Selangawen da kuna anì endà mekesiud ka diyà batu.’ ”†

7 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Meked a iya wé
enù ka iya ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Yaka egtepeng duu Datù Nemula i.’ ”‡

8 Agulé, inuwit i Satanas Hésus i diyà sa kogol getan
mehagtaw owoy igpehaa di kenagdi sa langun kedatuan sa
langun datù diyà tanà owoy sa langun egkegaga da ma.

9 Guwaen i Satanas, “Iya sa uyot ku begayan ku kuna siini
langun hinaa ko. Niko langun iya wé amuk egligkued ka
danà ko egpenemula kenak.”

10 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “O Satanas, pediyù
ka diyà kenak. Meked a iya wé enù ka iya sa kagi i Nemula
igpesulat,
‘Si Datù Nemula daa sa penemulawen ké.
Kagdi daa sa mepangunutan ké.’ ”§

11 Agulé, sinalidan i Satanas Hésus i owoy duen
egsugùsuguen i Nemula migtebow anì buligan da Hésus
i.

Mig-edung Hésus I Egtulù Diyà Sa Uwang Galiliya
(Malkos 1:14-15; Lukas 4:14-15)

12 Na, egoh i Hésus neketiig nebilanggu dé Huwan
Tegebautis i, miglikù Hésus i diyà sa uwang Galiliya.

13 Tinalà di sa menuwa Nasalét, eg-angay eg-ugpà dutu
menuwa Kapelenaum dò. Iya sa menuwa medapag diyà sa
lanaw Galiliya denu tanà i Sabulon owoy tanà i Naptali.

14 Na, danà sa binaelan di, neketuu dé sa kagi igsulat i
Isayas sa tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen di,

15 “Sa langun etaw eg-ugpà diyà sa tanà i Sabulon
owoy tanà i Naptali ma,
owoy sa eg-ugpà medapag diyà sa lanaw ma,
owoy sa eg-ugpà dutu dibaluy lawa Holdan ma,
owoy sa medoo etaw tegeGaliliya beken etaw Hudiyu,

16 langun da lagà sa etaw eg-ugpà diyà deleman,
dodoo hauwen da doo sa etaw pinengadanan sa Legdaw
i Nemula.
Edung egoh anay nelimedangan da sa kepatay da
owoy sa kepigtamay i Nemula kenagda,
dodoo mekedan doo sa kelimedang da amuk tumebow sa
Legdaw i Nemula,
lagà sa deleman mekedan amuk lumesut sa agdaw.”*

† **4:6** 4:6 Basa ko Isalem 91:11-12. ‡ **4:7** 4:7 Basa ko Dutilonomiyu 6:16.
§ **4:10** 4:10 Basa ko Dutilonomiyu 6:13. * **4:16** 4:15-16 Basa ko Isayas 9:1-2.

17 Agulé, mig-edung Hésus i egtulù diyà sa medoo etaw,
guwaen di, “Ekedi yu sa medoo salà yu, enù ka buyu dé
tumebow sa kedatù i Nemula diyà keniyu.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migpasek Epat Geetaw
(Malkos 1:16-20; Lukas 5:1-11)

18 Na, sebaen agdaw eg-ipanaw Hésus i diyà sa mantadan
lanaw Galiliya. Hinaa di sa duwa telehadi, si Simon
kepengadan da ma si Pidelu, owoy si Andelis hadi di.
Egpuket da diyà sa lanaw enù ka kagda sa tegepuket.
19 Mig-ikagi Hésus i diyà kenagda, guwaen di, “Unut-
unut yu kenak, enù ka edung ini egoh beken sedà daa sa
egkuwaen yu, dodoo etaw polo sa ipekuwa ku keniyu.”
20 Hê, petow dé sinalidan da sa puket da owoy mig-unut
da dé si Hésus.
21 Agulé, egoh da eg-ipanaw uman, hinaa i Hésus sa
duwa anak i Sébediyu, si Santiyago owoy si Huwan hadi
di. Dalem da sa kumpit owoy sa emà da enù ka eg-upionen
da sa puket. Agulé inumow i Hésus kagda duwa.
22 Hê, petow dé sinalidan da sa kumpit da owoy sa emà
da ma enù ka umunut da si Hésus.

Binulungan I Hésus Sa Medoo Etaw Danà Sa Tunung Di
(Lukas 6:17-19)

23 Na, eg-ipanaw Hésus i egtukiden di sa medoo menuwa
diyà uwang Galiliya, owoy takà egtulù diyà sa medoo
simbaan etaw Hudiyu. Igtulù di sa Mepion Tegudon denu
sa kedatù i Nemula, owoy egbulungan di ma sa medoo etaw
sumalà dé sa linadu da.
24 Huenan di, nekeseluh sa lalag di diyà sa langun uwang
Siliya. Inuwit da diyà kenagdi sa langun etaw eglinadu,
sumalà dé sa linadu da, ataw ka linahuk busaw ataw ka
egbeketketen ataw ka pikat. Nelikuan da dé langun danà i
Hésus.
25 Huenan di, medoo temù sa etaw eg-unut-unut diyà
kenagdi. Duen kedu uwang Galiliya dò, duen ma kedu
diyà Dikapolis, duen ma kedu Hélusalém owoy sa uwang
Hudiya, owoy duen ma kedu tanà dutu lawa Holdan.

5

Ini Sa Tegudon I Hésus Denu Sa Etaw Neaggan
(Lukas 6:20-23)

1 Na, egoh di mighaa sa melaweng etaw, migtekedeg
Hésus i diyà sa mepokò getan owoy migpenuu dahiya.
Agulé eg-angay sa medoo pasek di egdapag diyà kenagdi,
2 owoy egtuluen di kagda. Guwaen di,

3 “Na, sa langun etaw egpeketiig endà mekegaga da mael
mepion asal endà buligan i Nemula duu, neanggan da doo
enù ka egpekeunut da sa kedatù i Nemula.
4 “Owoy sa langun etaw egkebukul danà sa salà da,
neanggan da doo enù ka upionen i Nemula kagda.
5 “Owoy sa langun etaw egpetukééyen da kagda, neang-
gan da doo enù ka mebegayan da sa langun igpasad i
Nemula.
6 “Owoy sa langun etaw amuk temù pedu da egpangunut
diyà sa igsugù i Nemula, neanggan da doo enù ka tabangan
i Nemula kagda anì kumetiengaw da.
7 “Owoy sa langun etaw mehidu sa duma da, neanggan
da doo enù ka hiduwan i Nemula ma kagda.
8 “Owoy sa langun etaw amuk sebaen daa sa pedu da eg-
unut diyà si Nemula, neanggan da doo enù ka hauwen da
Nemula i kani.
9 “Owoy sa langun etaw egpelanihen da sa keugpà da,
neanggan da doo enù ka meanak i Nemula kagda.
10 “Owoy sa langun etaw egkepelihay danà da egpangunut
diyà sa uyot i Nemula, neanggan da doo enù ka egpekeunut
da sa kedatù di.
11 “Amuk duen etaw egpeumàumà keniyu danà sa kepig-
tuu yu kenak ataw ka egpelihay keniyu ataw ka egtulon sa
endà tuu denu keniyu, neanggan yu doo
12 enù ka hediya ma sa kepelihay da sa medoo tegesugkow
i Nemula egoh anay. Keanggani yu polo temù enù ka duen
sa tigtu mepion untung yu dutu langit dò.”

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Timus Owoy Sa Legdaw
(Malkos 9:50; Lukas 14:34-35)

13 Agulé guwaen i Hésus, “O medoo pasek ku, kiyu lagà sa
timus ipepion nanam kaenen, enù ka kumepion sa langun
etaw diyà tanà danà yu. Dodoo amuk mekedan sa keemis sa
timus, endà dé mebaluy di peemis. Mekebuung daa owoy
mekogkogon da enù ka endà dé mebaluy di itimus.
14 “Egoh yu eg-ugpà diyà tanà, lagà yu sa palitaan
eglegdaw diyà deleman, enù ka mehaa sa langun etaw diyà
tanà kiyu i. Hediya ma, endà mekedilung sa menuwa diatas
getan.
15 Hediya ma, amuk duen etaw egtemtem palitaan, endà
pelagkeban di duu solok, dodoo mehagtaw polo sa kenà di
itagù anì melegdawan sa dalesan di.
16 Hediya ma, baeli yu daa sa mepion egbaelan yu, enù
ka amuk eghauwen liyu etaw sa mepion egbaelan yu, oloen
da Nemula i sa Emà ta diyà langit.”

Ini Denu Sa Uledin Igsugkow I Mosis

17 Agulé guwaen i Hésus, “Yoko egpenemdem duu iya sa
pesuwan di mig-angay a diyà tanà anì peulanen ku sa uledin
ta igsugkow i Mosis owoy sa igtulù sa medoo tegesugkow
i Nemula egoh anay. Dodoo mig-angay a polo dini anì
meketuu sa langun igtulù da.
18 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Taman endà
mekedan sa langit owoy tanà, endà mekedan sa uledin i
Nemula, apiya tukééy, dodoo meketuu doo sa langun kagi
uledin di.
19 Amuk duen etaw eg-eked hedem sa uledin, apiya
sebaen daa, owoy itulù di ma sa keeked di uledin diyà sa
duma di, iya sa etaw tigtu tukééy diyà sa kedatù i Nemula.
Dodoo, amuk duen etaw egpangunut diyà sa langun uledin
owoy itulù di ma sa ukit kepangunut diyà sa duma di, iya
sa etaw kumedakel diyà sa kedatù i Nemula.
20 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk endà
eglowon sa kepangunut yu uledin i Nemula diyà sa kepan-
gunut sa medoo Palasiyu owoy tegetulù ma, endà doo
mekeunut yu sa kedatù di.”

Ini Denu Sa Etaw Egbulit

21 Agulé guwaen i Hésus, “Netiigan yu doo sa uledin igtulù
da diyà etaw egoh anay, guwaen di, ‘Yoko eg-imatay ya etaw,
enù ka meuwit diyà uwis sa etaw mig-imatay.’*
22 Dodoo mikagi a diyà keniyu, mepigtamayan doo sa
etaw egbulit diyà duma di. Owoy amuk mikagi medaet sa
etaw diyà sa duma di, meuwit doo diyà sa medoo datù anì
antangen da. Owoy sa etaw egtubad duma di, mekeangay
doo diyà sa lanaw apuy endà mepadeng.
23 Huenan di, amuk mangay yu diyà sa Dalesan i Nemula
enù ka duen sa ibegay yu uloy diyà si Nemula, owoy
egketulengan yu dahiya duen pelà sa salà yu diyà sa duma
yu,
24 agulé salidi yu dé sa ibegay yu owoy seupionoy yu
pelà muna diyà sa duma yu. Agulé pelikù yu dema diyà
Dalesan i Nemula anì megay yu diyà si Nemula sa hinagtay
eg-imatayan yu.
25 “Na, amuk duen etaw tumipu keniko, angay ka muna
diyà kenagdi anì seupionoy yu pelawà egoh yu endà pa
meuwit diyà sa uwis. Enù ka amuk diyà yu sa taengan
sa uwis, mebaluy doo ipeuwit di kuna diyà sa pulis anì
mebilanggu ka.
26 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk mebilanggu
ka, endà mekelaun ka taman endà mekeimpas ka sa langun
salà ko.”

---

* **5:21** 5:21 Basa ko Éksodo 20:13.

Ini Denu Sa Etaw Egbigà

27 Agulé guwaen i Hésus, “Netiigan yu dé sa uledin igtulù
i Mosis egoh anay, guwaen di, ‘Yoko egbigà ya.’†
28 Dodoo mikagi a diyà keniyu, amuk eghauwen sa
maama sa bayi owoy duen sa pedu di egkeiyap, egbigà dé
sa maama diyà sa pedu di.
29 Huenan di, amuk neenggat yu diyà salà danà sa mata yu
denu kuwanan, kedani yu dé iya wé mata yu owoy buungi
yu dé. Enù ka uman pa mepion sa egoh di sebaen daen
sa mata yu diyà sa egoh lawa yu mekeangay diyà sa lanaw
apuy endà mepadeng.
30 Hediya ma, amuk neenggat yu diyà salà danà sa belad
yu denu kuwanan, tagped yu dé owoy buungi yu ma dé,
enù ka uman pa mepion sa egoh di sebaen daen sa belad
yu diyà sa egoh lawa yu mekeangay diyà sa lanaw apuy
endà mepadeng.”

Ini Denu Sa Etaw Eg-eked Sawa Di
(Malkos 10:11-12; Lukas 16:18)

31 Agulé guwaen i Hésus, “Netiigan yu ma dé sa uledin
igtulù da egoh anay, guwaen di, ‘Amuk eg-ekedan sa maama
sa sawa di, duen sa sulat ibegay di diyà sa sawa di anì
tandaan di sa keeked di sawa di.’‡
32 Dodoo mikagi a diyà keniyu, amuk eg-ekedan sa maama
sa sawa di endà migbigà, mekebigà doo sa bayi amuk
sumawa sa sebaen maama owoy mekebigà ma doo sa
maama sumawa sa bayi inekedan sa sawa di.”

Ini Denu Sa Etaw Egpasad

33 Agulé guwaen i Hésus, “Netiigan yu ma dé sa uledin
igtulù da egoh anay, guwaen di, ‘Amuk duen sa igpasad yu
diyà si Nemula, endà mebaluy di amuk endà petuuwen yu
duu sa igpasad yu.’
34-35 Dodoo mikagi a diyà keniyu, yoko egpengibet ta amuk
egpasad yu diyà sa duma yu. Yoko egpengibet duu sa
langit owoy sa tanà, enù ka sa langit sa lagà penuuwan i
Nemula owoy sa tanà sa lagà kinadalan lisen di.§ Yoko ma
egpengibet duu sa menuwa Hélusalém, enù ka iya sa kenà
di mugpà sa Tigtu Datù ta.
36 Yoko ma egpengibet duu sa ulu yu, enù ka endà megaga
yu duu meluman sa balut ulu yu, iling ka peitemen iling ka
pebulaen.

---

† **5:27** 5:27 Basa ko Éksodo 20:14. ‡ **5:31** 5:31 Basa ko Dutilonomiyu 24:1.
§ **5:34-35** 5:34-35 Basa ko Isayas 66:1.

37 Amuk metudà sa kagi yu, ikagi yu daa ‘Hoò,’ ataw ka
ikagi yu daa ‘Endà,’ enù ka amuk petuuwen yu sa kagi yu
danà sa kepengibet yu, iya sa kagi kedu si Satanas.”

Ini Denu Sa Etaw Egsulì
(Lukas 6:29-30)

38 Agulé guwaen i Hésus, “Netiigan yu ma dé sa uledin
igtulù da egoh anay, guwaen di, ‘Amuk piseken sa etaw sa
mata sa duma di, mepisek ma sa hagdi mata. Hediya ma,
amuk kedanan sa etaw sa ngipen sa duma di, mekedan ma
sa hagdi ngipen.’*
39 Dodoo mikagi a diyà keniyu, yoko egsulì duu sa etaw
egbael medaet diyà keniyu. Amuk duen etaw tumagpì sa
bélén ko denu kuwanan, pedibaluyi ko denu bibang anì
umanan di sa ketagpì di amuk iya sa ungayà di.
40 Owoy amuk duen etaw umagak keniko diyà sa uwis anì
pekawen di sa kawal ko danà sa utang ko kenagdi, begayi
ko ma sa lapin ko.
41 Owoy amuk tegelen ka sa sundalu egpeuwit sa langun
taman di taman sakakilumitelu, uwit ko polo taman duwa
kakilumitelu.
42 Owoy amuk duen etaw egpegeni diyà keniko, begayi ko
sa egpegeniyen di. Owoy amuk egkelukuy egsagbay sa etaw
diyà keniko, pesagbay ko ma.”

Ini Denu Sa Kehidu Ta
(Lukas 6:27-28,32-36)

43 Agulé guwaen i Hésus, “Netiigan yu ma dé sa uledin
igtulù da egoh anay, guwaen di, ‘Hiduwi yu sa duma yu
owoy kelepuhi yu sa kuntelà yu.’†
44 Dodoo mikagi a diyà keniyu, hiduwi yu sa medoo
kuntelà yu owoy simbai yu ma sa etaw egpelihay keniyu.
45 Amuk hediya, mekesuet yu si Nemula sa Emà ta diyà
langit, enù ka egpelegdawen di sa agdaw diyà sa langun
etaw, iling ka medaet etaw ataw ka mepion. Owoy ibegay
di ma sa udan diyà sa hinemulaan langun etaw, iling ka
mepion sa egbaelan da ataw ka medaet.
46 Huenan di, hiduwi yu ma sa langun etaw. Amuk iya
daa sa eghiduwan yu sa medoo mehidu keniyu, endà duen
sa mepion untung mesakem yu, enù ka hediya mendaa sa
medoo medaet etaw atung egpeetuken sa Sulutan, iya ma
daa sa eghiduwan da sa mehidu kenagda.
47 Owoy adati yu ma sa langun etaw. Amuk iya daa sa
adatan yu sa medoo duma yu etaw Hudiyu, endà metuuwan
Nemula i diyà sa keadat yu, enù ka hediya mendaa sa

---

* **5:38** 5:38 Basa ko Éksodo 21:24; Dutilonomiyu 19:21. † **5:43** 5:43 Basa ko Lébitiko 19:18.

medoo etaw beken Hudiyu, iya ma daa sa eg-adatan da sa
duma da daa.
48 Huenan di, pepion yu sa adat yu diyà sa langun etaw,
petepengi yu sa metiengaw adat i Nemula sa Emà ta diyà
langit.”

6

Ini Sa Tegudon I Hésus Denu Sa Mepion Egbaelan Ta Diyà Duma Ta

1 Agulé guwaen i Hésus, “Yoko egpetiig duu sa kepan-
gunut yu si Nemula diyà sa medoo etaw anì metuuwan da
diyà sa mepion egbaelan yu. Enù ka amuk ungayà yu oloen
yu etaw, endà duen sa untung mesakem yu diyà sa Emà ta
diyà langit.
2 “Huenan di, amuk duen sa ibegay yu diyà sa etaw pubeli,
yoko egtulon duu diyà sa langun etaw anì oloen da kiyu, enù
ka hediya ma sa egbaelan sa medoo liyu etaw guwaen da
dò metiengaw etaw da. Ipehaa da sa kebegay da diyà sa
simbaan etaw Hudiyu owoy diyà sa kalasada ma anì meolò
da etaw. Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Tapay da dé
nekekuwa sa untung da.
3 Dodoo amuk egtabangan yu sa etaw pubeli, yoko
egpetiig duu diyà sa liyu etaw, labi pa amuk sa loyuk yu.
4 Amuk endà ipehaa yu duu diyà sa medoo etaw sa
ketabang yu etaw pubeli, mehaa doo i Emà ta Nemula, owoy
begayan di kiyu untung.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Kesimbà
(Lukas 11:2-4)

5 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk egsimbà yu diyà si
Nemula, yoko eg-iling duu sa medoo etaw guwaen da dò
metiengaw etaw da, enù ka egkeiyap da egsimbà diyà sa
simbaan da owoy diyà sa kalasada ma anì mehaa da etaw.
Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Tapay dé nekekuwa
da sa untung da.
6 Dodoo amuk egsimbà yu, likù yu diyà sa niyu dalesan.
Pintui yu anì endà mehaa yu etaw owoy simbai yu diyà sa
Emà ta si Nemula endà mehaa di etaw. Apiya endà hauwen
etaw kiyu egsimbà, mehaa doo i Emà ta owoy begayan di
ma kiyu untung.
7 “Amuk egsimbà yu, yoko egpedoo duu sa kagi yu uloy,
enù ka iya lagà sa kesimbà sa etaw endà egpigtuu enù ka
guwaen da dò dinegen i Nemula sa kesimbà da danà di
medoo temù sa kagi da.

8 Yoko eg-iling duu sa hagda, enù ka tapay dé netiigan i
Emà ta Nemula sa ungayà yu egoh yu endà pa eg-ikagi diyà
kenagdi.
9 Huenan di, amuk sumimbà yu, ilingi yu ini i, guwaen
yu,
‘O Emà ké diyà langit,
ungayà ké oloen ka etaw.
10 Ungayà ké ma pedatù ka diyà sa langun etaw diyà siini
sinukub langit,
owoy ungayà ké ma meketuu sa uyot ko diyà tanà
lagà sa ketuu di dutu langit dò.
11 Begayi ko kami sa kaenen ké uman agdaw.
12 Peuloyi ko sa medoo salà ké,
éhê mendaa sa kepeuloy ké sa salà duma ké.
13 Tuliki ko kami anì endà mekeukit ké diyà sa kenà ké
tepengan
anì endà ma mekebael ké salà.
Owoy pediyù ko kami diyà si Satanas.’ ”
14 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk ipeuloy yu sa salà
binaelan sa duma yu diyà keniyu, ipeuloy ma i Emà ta diyà
langit sa medoo salà yu.
15 Dodoo amuk endà ipeuloy yu duu sa salà duma yu, endà
ma ipeuloy i Emà ta duu sa niyu medoo salà.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Egpeulan Sa Kekaen Da Anì Sumimbà Da

16 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk egpeulanen yu sa kekaen
yu anì sumimbà yu daa, yoko egpetiig duu diyà sa medoo
etaw danà sa palas yu medaet. Yoko eg-iling duu sa etaw
guwaen da dò metiengaw etaw da. Amuk egpeulanen da
sa kekaen da, ungayà da metiigan sa medoo etaw sa baelan
da, huenan di endà egsuwat da owoy endà ma egdiepug da.
Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Tapay dé nekekuwa
da sa untung da.
17 Dodoo amuk egpeulanen yu sa kekaen yu anì sumimbà
yu daa, suwat yu owoy diepug yu ma,
18 anì endà metiigan sa liyu etaw duu sa kepeulan yu
kekaen. Apiya di pa endà metiigan da duu, metiigan doo
i Emà ta Nemula endà mehaa etaw, owoy begayan di ma
kiyu untung.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Pantiyali Etaw
(Lukas 12:33-34)

19 Agulé guwaen i Hésus, “Yoko egtipon duu sa medoo
pantiyali yu diyà tanà, enù ka medaetan danà kaba owoy
meledak ma owoy mekuwa ma menakaw.

20 Dodoo tipon yu polo sa pantiyali yu dutu langit dò danà
yu egbael mepion. Amuk hediya, endà medaetan di danà
kaba owoy endà ma meledak di owoy endà ma mekuwa di
menakaw.
21 Iya sa mepion egbaelan yu enù ka sumalà dé sa kenà
sa pantiyali yu, iya ma sa kenà sa pedu yu."

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Keilag Mata
(Lukas 11:34-36)

22 Agulé guwaen i Hésus, "Lagà palitaan diyà lawa yu sa
mata yu enù ka iya sa iilag yu. Amuk mepion sa mata yu,
lagà milegdaw sa langun lawa yu.
23 Dodoo amuk medaetan sa mata yu, dumeleman sa lawa
yu. Diya ma sa pedu yu, enù ka amuk eg-eked yu egpigtuu,
deleman yu temù owoy tigtu medaet sa egbaelan yu."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Medoo Langun Taman Ta
(Lukas 16:13; 12:22-31)

24 Agulé guwaen i Hésus, "Endà mebaluy di amuk duwa
sa kaunutan sa maama atung egsugùsuguen, enù ka sebaen
daa sa eghiduwan di owoy sa sebaen egkelepuhan di.
Sebaen daa sa egpangunutan di owoy sa sebaen eg-ekedan
di. Hediya ma, endà ma mebaluy di amuk duwa sa
kaunutan yu, ataw ka si Nemula ataw ka sa medoo pantiyali
yu.
25 "Na, iya sa pesuwan ku eg-ikagi a diyà keniyu, pelénég
yu sa pedu yu denu sa hagtay yu. Yoko ma egkebukul la
denu sa kaenen yu ataw ka sa ginis yu, enù ka amuk milagà
sa igbegay i Nemula sa lalù ta owoy sa lawa ta, melemu ma
sa kebegay di sa kaenen yu owoy sa ginis yu.
26 Haa yu sa medoo manuk eglayanglayang. Endà eg-ohok
da owoy endà ma egketu da, owoy endà ma duen sa taguan
palay da. Dodoo egpekaenen i Emà ta diyà langit kagda.
Labi pa endà ipaten di kiyu, enù ka uman yu pa milagà
diyà sa medoo manuk.
27 Apiya egkebukul yu egpenemdem sa kelalù yu diyà
tanà, endà doo mesumpatan yu duu apiya sakaulas daa.
28 "Yoko ma egkebukul la egpenemdem sa kenà yu
kumuwa sa ginis yu. Haa yu sa medoo balangan keluwen
egbulok mepion. Apiya di pa endà eggalebek da owoy endà
ma eghabel da ginis, metolol da doo.
29 Dodoo taa yu, hih, sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Apiya
di pa metolol sa ginis igluhub i Datù Salomon egoh anay,
uman pa metolol sa keluwen épê bulok diyà sa ginis i
Salomon.
30 Nehagtay sa keluwen ini egoh di, dodoo simag, kuwaen
etaw enù ka ulowen da diyà apuy. Na, amuk mepion sa

kepeginis i Nemula sa keluwen endà melugay di diyà tanà,
uman pa mepion sa kepeginis di keniyu, o medoo etaw
tukééy kepigtuu.
31 “Huenan di, yoko egkebukul la denu sa kaenen yu ataw
ka sa inemen yu ataw ka sa ginis yu.
32 Enù ka sa langun etaw diyà tanà endà egpigtuu, takà
da egkebukul denu sa hagtay da. Dodoo netiigan i Emà ta
diyà langit endà mehagtay yu amuk endà duen sa kaenen
yu ataw ka sa ginis yu.
33 Dodoo kiyu, udesi yu polo sa kedatù i Nemula owoy
sa kepangunut yu diyà sa hagdi uyot. Amuk hediya,
mebegayan di ma kiyu sa hagtay yu.
34 Huenan di, yoko egkebukul la egpenemdem sa keliku-
tan tumebow diyà keniyu simag, enù ka mepion amuk
egpenemdemen yu polo iya wé amuk tumebow. Yoko eg-
uman duu sa kelikutan yu ini egoh di danà yu egkebukul
denu sa endà pa eghauwen yu duu, enù ka enget doo sa
kelikutan yu ini egoh di.”

7

Ini Sa Uledin I Hésus Denu Sa Penemdem Ta Diyà Sa Salà Duma Ta
(Lukas 6:37-38,41-42)

1 Agulé guwaen i Hésus, “Yoko egsigbolow duu sa duma
yu nesalà anì endà ma ipaten i Nemula duu sa salà yu.
2 Amuk medoo sa isigbolow yu duma yu, medoo ma sa
isigbolow i Nemula keniyu, enù ka sa isigbolow yu duma
yu, iya ma sa isigbolow i Nemula keniyu.
3 Na, amuk menemdem ka tumabang sa duma ko nesalà,
maen di ya eglagbeten ko sa hagdi tukééy bulah, dodoo endà
egpenemdemen ko duu sa niko bulah éhê kedakel bugsud
dalesan?
4 Maen di ya guwaen ko diyà sa duma ko, ‘O Akay,
kedanan ku sa bulah ko,’ dodoo endà egkehaa ko duu sa
niko éhê bugsud dalesan.
5 Tegeakal yu kiyu i. Kedani ko polo muna sa niko dakel
bulah anì kumetiengaw sa kehaa ko kumedan sa tukééy
bulah sa duma ko.”
6 Agulé egtulon Hésus i balatan, guwaen di, “Yoko egbegay
duu diyà sa medoo tuyang sa milagà diyà sa kehaa i Nemula
enù ka hemueden da daa kiyu, owoy yoko ma egsawel duu
diyà sa medoo babuy sa pélas milagà enù ka utuhan da daa.
Hediya ma, yoko eg-uman na egtulù sa medoo etaw eg-eked
egpigtuu sa kagi i Nemula.”

Ini Sa Tegudon I Hésus Anì Sumimbà Ki
(Lukas 11:9-13)

7 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk meudes yu sumimbà,
mekekuwa yu sa egpegeniyen yu diyà si Nemula; owoy
amuk lumagbet yu, mehaa yu doo sa lagbeten yu; owoy
amuk umumow yu, mekegemow yu doo.
8 Enù ka sumalà dé sa etaw meudes megeni, iya sa etaw
mekekuwa; owoy sumalà dé sa etaw meudes lumagbet,
iya sa etaw mekehaa; owoy sumalà dé sa etaw meudes
umumow, iya sa etaw mekegemow.
9 Upama, duen sebaen maama diyà keniyu. Amuk
egpegeni kaenen sa anak di, endà mebaluy di begayan di
batu.
10 Hediya ma, amuk egpegeni sedà sa anak di, endà ma
mebaluy di begayan di uled.
11 Apiya di pa endà metiengaw yu kiyu i, netiigan yu
doo sa mepion ibegay yu diyà sa anak yu. Labi pa endà
mepion sa ibegay sa Emà ta diyà langit diyà sa langun etaw
egpegeni.
12 “Na, amuk ungayà yu mepion sa egbaelan sa duma yu
diyà keniyu, baeli yu ma sa mepion diyà kenagda. Amuk
hediya, mepangunutan yu doo sa langun uledin igsugkow i
Mosis owoy sa igtulù sa tegesugkow i Nemula egoh anay.”

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Duwa Selat
(Lukas 13:24)

13 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk ungayà yu munut diyà
sa kedatù i Nemula, ukit yu daa diyà sa tukééy selat. Dodoo
melabel sa selat mangay diyà sa lanaw apuy owoy melemu
ma sa dalan di, huenan di medoo sa etaw eg-ukit dahiya.
14 Dodoo tukééy polo sa selat mangay diyà sa lalù endà
meelut di owoy melikut ma sa dalan di, huenan di diisek
ma daa sa etaw mekehaa sa dalan di.”

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Kebunga Sa Kayu Mepion Owoy Medaet
(Lukas 6:43-44)

15 Agulé guwaen i Hésus, “Tulik yu anì endà meakalan
yu danà sa tegesugkow butbuten. Apiya di pa mepion gaa
sa egbaelan da lagà sa hinagtay kebilibili, medaetan yu doo
enù ka sa pedu da lagà sa mebalaw tinggalung.
16 Amuk eghauwen yu sa egbaelan da, metiigan yu
amuk tuu kagda sa tegesugkow i Nemula ataw ka beken,
enù ka endà duen sa bunga palas mekaen etaw diyà sa
teledes owoy endà ma duen sa pigus mekaen etaw diyà sa
kesulusulu.

17 Amuk mepion sa kayu, mepion ma sa mebunga di;
dodoo amuk medaet sa kayu, medaet ma sa mebunga di.
18 Amuk mepion sa kayu, endà egbunga di medaet; owoy
amuk medaet sa kayu, endà ma egbunga di mepion.
19 Sumalà dé sa kayu endà egbunga mepion, pilayen owoy
ulowen.
20 Huenan di, amuk eghauwen yu sa egbaelan sa etaw,
metiigan yu doo amuk tuu kagda sa tegesugkow i Nemula
ataw ka beken.”

Ini Denu Sa Etaw Endà Mekeunut Diyà Sa Kedatù I Nemula (Lukas 13:25-27)

21 Agulé guwaen i Hésus, “Endà langun di etaw eg-umow
kenak guwaen da ‘O Datù ké’ sa etaw mekeunut sa kedatù
i Nemula, dodoo iya daa sa etaw mekeunut sa kedatù i
Nemula sa medoo etaw tigtu egpangunut diyà sa uyot i Emà
ku diyà langit.
22 Amuk meuma siedò agdaw, dumuen etaw mikagi diyà
kenak, guwaen da, ‘O Datù, ukai ko kami anì mekeangay
ké diyà keniko, enù ka migtulù ké sa kagi i Nemula danà
ké mig-unut keniko, owoy nekepelaun ké ma busaw diyà
etaw danà sa ngadan ko inumow ké, owoy nekebael ké ma
panduan danà sa tunung ko.’
23 Agulé mikagi a diyà kenagda, guwaen ku, ‘Taa yu, endà
nelayaman ku kiyu ya. Pediyù yu diyà kenak, kiyu i tegebael
salà.’ ”

Ini Sa Balatan I Hésus Sa Duwa Etaw Egbugsud Dalesan (Lukas 6:47-49)

24 Agulé guwaen i Hésus, “Uman sebaen etaw
egdinegdineg sa eg-ikagiyen ku owoy egpangunut ma,
iya lagà sa maama milantek egbael dalesan. Petigdegen di
sa bugsud di diyà sa batu dalem tosong.
25 Agulé meleges sa udan, owoy egkemahà sa wayeg owoy
egdagpak sa meleges kelamag diyà sa dalesan di. Dodoo
endà nepilay di enù ka pinetigdeg diyà batu.
26 “Dodoo, uman sebaen etaw egdineg daa uloy sa eg-
ikagiyen ku, dodoo endà egpangunutan di duu, kagdi lagà
sa maama bunegbuneg egbael dalesan diyà enay-enay.
27 Agulé meleges sa udan, owoy egkemahà sa wayeg owoy
egdagpak sa meleges kelamag diyà sa dalesan di. Hê,
nepilay owoy tigtu nedaetan ma.”
28 Na, egoh i Hésus neubus egtulù, negaip temù sa medoo
etaw migdineg,
29 enù ka endà nesetepeng sa ukit ketulù di owoy sa ukit
ketulù sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis, enù ka
dakel polo sa hagdi egkegaga egtulù.

8

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Eglinadu Dempid

(Malkos 1:40-45; Lukas 5:12-16)

1 Na, miglungel Hésus i owoy mig-unut sa medoo etaw
diyà kenagdi.
2 Agulé duen sa maama eglinadu dempid mig-angay diyà
si Hésus. Egligkued egpegeni, guwaen di, “O Datù, megaga
ko kumedan siini linadu ku amuk iya sa ungayà ko.”
3 Agulé, binegeng i Hésus sa belad di owoy sinabaan di
sa maama. Guwaen di, “Meiyap a doo. Haa ko, nelikuan ka
dé.” Hê, petow dé nekedan sa linadu di dempid.
4 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Taa ko, hih. Yaka
egtulon duu diyà etaw sa egoh ko nelikuan. Dodoo angay ka
polo pehaa diyà sa tegesimbà diyà Dalesan i Nemula owoy
begay ka ma sa hinagtay ulowen diyà si Nemula iling sa
igsugù i Mosis denu sa kepelanih ko diyà sa kehaa i Nemula.
Amuk hediya, tandaan ko diyà sa langun etaw sa egoh ko
nelikuan.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Egsugùsuguen Sa Kapitan

(Lukas 7:1-10)

5 Na, egoh i Hésus migtebow diyà sa menuwa Kape-
lenaum, duen sa kapitan sundalu etaw Loma eg-angay
egdapag diyà si Hésus.
6 Egpegeni, guwaen di, “O Datù, eglinadu sa
egsugùsuguen ku diyà sa dalesan ku. Egtodel dé owoy
tigtu egkesakitan.”
7 Agulé guwaen i Hésus, “Munut a keniko enù ka
bulungan ku.”
8 Dodoo egsagbì sa kapitan, guwaen di, “O Datù, yaka
eg-unut ta, enù ka memala a amuk gumemow ka diyà sa
dalesan ku enù ka tukééy a etaw diyà keniko. Dodoo ikagi
ko daa anì melikuan sa egsugùsuguen ku.
9 Netiigan ku sa egkegaga ko egsugù, enù ka aken ma
sa maama egpekegaga, enù ka legkang diyà sa ulu-ulu ku
sa egkegaga ku owoy egpekesugù a ma sa medoo sundalu
ku. Amuk guwaen ku diyà sa sebaen sundalu, ‘Ipanaw ka,’
hê mipanaw ma dé. Amuk guwaen ku diyà sa sebaen ma
sundalu, ‘Téél ka dé,’ hê misalu ma dé. Amuk guwaen ku
diyà sa egsugùsuguen ku, ‘Baeli ko siini,’ hê baelan di ma
dé.”
10 Na, egoh i Hésus migdineg iya wé, tigtu negaip owoy
mig-ikagi diyà sa medoo etaw eg-unut diyà kenagdi, guwaen
di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu, tigtu egpigtuu siini

maama. Apiya sa langun etaw Hudiyu, endà hinaa ku duu
sa kepigtuu da iling siini hagdi.
11 Eg-ikagiyen ku ini i diyà keniyu. Amuk meuma sa
kedatù i Nemula, mekeunut doo sa medoo balangan etaw
beken Hudiyu kedu diyà sa langun balangan tanà diyà
siini sinukub langit. Meseselengan da mista sa tupù yu
si Ablaham owoy si Isak owoy si Hakob diyà sa kedatù i
Nemula.
12 Duen ma duma ta etaw Hudiyu ungayà da hedem
mekeunut diyà sa kedatù i Nemula, dodoo mehemagawan
da polo dutu siedò deleman kenà da mepigtamayan. Sum-
inegaw da dutu owoy kuméget sa ngipen da danà da tigtu
mepasangan.”
13 Agulé guwaen i Hésus diyà sa kapitan, “Likù ka dé, enù
ka neketuu dé sa pinegeni ko kenak danà sa kepigtuu ko.”
Hê, petow dé nelikuan sa egsugùsuguen di egoh i Hésus
mig-ikagi iya wé.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Etaw Eglinadu
(Malkos 1:29-34; Lukas 4:38-41)

14 Agulé miggemow Hésus i diyà sa dalesan i Pidelu, owoy
hinaa di dahiya sa bayi nugangan i Pidelu eghibat danà di
egkegenaw temù.
15 Agulé sinabaan di sa belad di. Hê petow dé nelikuan sa
bayi, owoy migtigdeg minengana di Hésus i.
16 Egoh di mig-eled sa agdaw, duen sa medoo etaw linahuk
busaw inuwit da diyà si Hésus. Agulé pinelesut i Hésus sa
busaw diyà kenagda danà sa kagi di daa, owoy binulungan
di ma sa medoo eglinadu.
17 Na, danà iya wé binaelan di, neketuu dé sa kagi igsulat
i Isayas sa tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen di,
“Kagdi sa kumedan sa linadu ta, owoy bulungan di ma sa
langun sakit ta.”*

Ini Sa Igtulù I Hésus Diyà Sa Etaw Ungayà Da Eg-unut Diyà Kenagdi
(Lukas 9:57-62)

18 Na, egoh i Hésus mighaa sa melaweng etaw eg-unut
kenagdi, eg-ikagi diyà sa medoo pasek di anì kumatin da
tanà dutu sa lanaw.
19 Agulé, duen sa tegetulù sa uledin igsugkow i Mosis eg-
angay diyà si Hésus. Guwaen di diyà kenagdi, “O Mistelu,
sumalà dé sa angayan ko, umunut-unut a keniko.”
20 Dodoo guwaen i Hésus, “Taa ko, hih. Amuk lekipes,
duen salag di diyà lungag kayu. Amuk manuk awang, duen

* **8:17** 8:17 Basa ko Isayas 53:4.

ma salag di diyà pulu kayu. Dodoo melikutan ka umunut-
unut diyà kenak, aken i Kakay Langun, enù ka endà duen
sa tigtu kenà ku mugpà.”
21 Agulé, duen ma sebaen etaw eg-unut diyà si Hésus,
owoy guwaen di, “O Datù, umunut-unut a diyà keniko,
dodoo muna a pelawà mangay lumebeng sa emà ku.”
22 Dodoo guwaen i Hésus, “Unut-unut ka dé diyà kenak,
enù ka mepion polo amuk sa etaw endà duen lalù da sa
lumebeng sa duma da nematay.”

Ini Sa Egoh I Hésus Mighawid Sa Sepuk
(Malkos 4:35-41; Lukas 8:22-25)

23 Na, egoh i Hésus mig-edà kumpit, mig-unut ma sa
medoo pasek di.
24 Hê, egoh da eg-ipanaw, nesampen da sepuk diyà sa
lanaw, owoy buyu dé egketegeb sa kumpit da danà sa wayeg
egpekedalem. Dodoo egtudug Hésus i.
25 Agulé, inangay da eg-enaw kagdi, guwaen da, “O Datù,
buligi ko kami, enù ka egpekesugsug ki.”
26 Dodoo guwaen i Hésus, “Maen di ya egkelimedangan
yu? Tukééy daa sa kepigtuu yu diyà kenak.”
Agulé migtigdeg Hésus i owoy hinawidan di sa kelamag
owoy sa dakel lambeg. Hê migsabuh dé owoy miglinek ma
dé.
27 Agulé egkegaip da danà sa tunung di, owoy egseolomoy
da, guwaen da, “Ngadan ini i maama? Apiya sa kelamag
owoy sa lambeg, egpangunut da doo diyà kenagdi.”

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-aluk Sa Duwa Maama Linahuk Busaw
(Malkos 5:1-20; Lukas 8:26-39)

28 Agulé, egoh da egdunggù tanà dutu sa lanaw diyà
uwang Gadala, duen sa duwa maama linahuk busaw
migtelabuk si Hésus kedu diyà sa kenà lebeng. Tigtu
da mebalaw, huenan di endà egpekeukit sa medoo etaw
dahiya.
29 Egoh da mighaa si Hésus, pinetaled da sa kagi da,
guwaen da, “O Anak i Nemula, maen di ya egbogowen
ko kami? Yaka pelà egpigtamay kenami, enù ka endà pa
egkeuma sa agdaw di.”
30 Duen ma sa medoo babuy eglagbet kaenen da medapag
dahiya.
31 Agulé, egpegeni sa medoo busaw diyà si Hésus, guwaen
da, “Amuk hemagawan ko kami, peangay ko kami dutu
siedò medoo babuy.”
32 Guwaen i Hésus, “Dutu yu dé.”

Agulé, miglesut sa medoo busaw owoy mighalì da eglahuk diyà sa medoo babuy. Hê migletu sa langun babuy miglungel diyà sa kesagdigan owoy nekelesek da diyà sa lanaw. Nelened da langun.

33 Agulé egpelaguy sa medoo tegeipat babuy eg-angay da egtulon diyà sa dakel menuwa sa langun hinaa da owoy sa medoo nebaelan sa duwa maama linesutan busaw.

34 Agulé inangay sa medoo etaw egsiegung Hésus i. Egoh da mighaa kenagdi, egpegeni da anì endà lumagbas di diyà sa hagda menuwa.

9

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Egtodel (Malkos 2:1-12; Lukas 5:17-26)

1 Agulé, mig-edà kumpit Hésus i egkatin dema tanà dutu sa lanaw enù ka eglikù diyà sa hagdi menuwa.

2 Na, duen sa maama egtodel sa langun lawa di linungon da diyà sa kateli inuwit da diyà si Hésus. Egoh i Hésus neketiig dakel sa kepigtuu da diyà kenagdi, guwaen di diyà sa maama egtodel, “O Akay, pebagel ko sa pedu ko, enù ka nekepeuloy dé sa medoo salà ko.”

3 Agulé nelikutan sa pedu sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis. Egseolomoy da, guwaen da, “Ay, dakel temù sa salà siini maama, enù ka egtepengen di Nemula i.”

4 Dodoo netiigan i Hésus sa penemdem da, owoy guwaen di, “Maen di ya medaet sa pedu yu danà sa inikagi ku igpeuloy dé sa salà di?

5 Enù di ya, ngadan tayu sa melemu egbaelan sa etaw, ipeuloy di sa salà siini maama egtodel ataw ka bulungan di anì meketigdeg owoy mekebigkat? Endà mebaluy di amuk etaw daa.

6 Dodoo duen pelawà sa ipehaa ku diyà keniyu anì metiigan yu aken sa Kakay Langun anì metiigan yu ma amuk mekegaga a egpeuloy salà diyà tanà.” Agulé guwaen i Hésus diyà sa maama egtodel, “Na, Akay, tigdeg ka dé. Uwit ko sa kateli ko owoy likù ka dé.”

7 Hê, migtigdeg sa maama owoy miglikù ma dé.

8 Agulé, egoh sa langun etaw dahiya mighaa iya wé, nelenawan da owoy eg-oloen da ma Nemula i enù ka igbegay di diyà si Hésus sa egkegaga di egpeuloy salà.

Ini Sa Egoh I Matéyo Migpepasek Diyà Si Hésus (Malkos 2:13-17; Lukas 5:27-32)

9 Na, egoh i Hésus eg-ipanaw dema, hinaa di Matéyo i sa atung egpeetuken sa Sulutan egpenuu diyà sa lawì atung

kenà di eg-etuk. Agulé guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Unut-
unut ka kenak.” Hê, migtigdeg Matéyo i owoy eg-unut ma
dé diyà si Hésus.
10 Agulé, egkaen Hésus i owoy sa medoo pasek di diyà
sa dalesan i Matéyo. Migtebow ma sa medoo atung
egpeetuken sa Sulutan owoy sa medoo tegebael salà, owoy
neseunut da egkaen si Hésus.
11 Egoh sa medoo Palasiyu mighaa sa binaelan i Hésus, eg-
igsaen da sa medoo pasek di, guwaen da, “Amuk metiengaw
etaw sa datù yu, maen di ya egselenganen di egkaen sa
medoo atung egpeetuken sa Sulutan owoy sa medoo duma
da tegebael salà?”
12 Dodoo egoh i Hésus migdineg sa inikagi da, sinagbian
di kagda, guwaen di, “Amuk metéél sa etaw, endà duen
maen di ya lumagbet tegebulung. Sa etaw eglinadu polo
sa lumagbet tegebulung.
13 Enù di ya, ngadan sa selepangan siini kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di,
‘Beken iya sa ungayà ku sa hinagtay ibegay yu diyà kenak.
Dodoo iya polo sa tigtu ungayaen ku sa kesehiduway
yu.’*
Na, pineangay a dini anì isasà ku sa medoo etaw neketiig
duen salà da, beken duu sa medoo etaw guwaen da dò endà
duen salà da.”

Ini Denu Sa Kepeulan Da Sa Kekaen Da Anì Sumimbà Da
(Malkos 2:18-22; Lukas 5:33-39)

14 Agulé, duen sa pasek i Huwan Tegebautis migtebow
da diyà si Hésus, owoy guwaen da diyà kenagdi, “Takà ké
egpeulan sa kekaen ké anì sumimbà ké daa, owoy hediya
ma sa adat sa medoo Palasiyu. Dodoo sa niko pasek, maen
di ya endà ma egpeulanen da sa kekaen da?”
15 Agulé sinagbian i Hésus kagda peligad, guwaen di,
“Amuk duen pista kawing, endà mebaluy di amuk peulanen
ta sa kekaen ta amuk dahiya pelawà sa maama egpesawaen.
Dodoo dumuen pa sa agdaw mekedan sa maama diyà sa
medoo duma di. Iya pelawà sa egoh da peulan sa kekaen
da enù ka mebukul da.”
16 Agulé, migbael peligad Hésus i denu sa egoh di endà
meseamut sa magtu igtulù di owoy sa tapay uledin. Guwaen
di, “Upama, duen tapay ginis ko nelisì, endà mepion di
amuk itabung ko diyà sa tapay sa magtu ginis endà pinìpian
di, enù ka kumipes sa tabung di owoy meumanan sa kedakel
lisì di.

* **9:13** 9:13 Basa ko Osiyas 6:6.

17 Hediya ma, amuk sa magtu wain owoy sa kunul
kambing taguan wain, endà mebaluy di itagù ta sa magtu
wain diyà sa tapay taguan di enù ka mebetu danà sa
kelukotok di enù ka endà eghened sa tapay kunul kambing.
Melemet sa wain owoy medaetan ma sa taguan di. Iya polo
sa mepion baelan ta, itagù ta sa magtu wain diyà sa magtu
taguan di anì endà medaetan da.”

Inenaw I Hésus Sa Batà Nematay Owoy Binulungan Di Sa Bayi

(Malkos 5:21-43; Lukas 8:40-56)

18 Na, egoh i Hésus telibubu egtulù, migtebow diyà
kenagdi sa maama ulu-ulu diyà sa simbaan Hudiyu.
Migligkued diyà sa taengan di owoy migpegeni, guwaen di,
“Magtu pelà nematay sa anak ku bayi, dodoo amuk angayen
ko sumabà, umenaw doo.”
19 Agulé, eglegkang Hésus i inunutan da sa maama owoy
sa medoo pasek di.
20 Na, duen ma sa bayi sepulù owoy duwa gepalay dé sa
lugay di endà egkedit sa depanug di adat bayi. Agulé, egoh
da eg-ipanaw pelawà, egsetugdug sa bayi owoy eg-amisen
di sa pelingping ginis i Hésus,
21 enù ka egpenemdemen di melikuan amuk meamis di
daa sa ginis i Hésus.
22 Agulé, migpelikù eg-isalu Hésus i owoy eghauwen di sa
bayi. Guwaen di, “O Okon, pebagel ko sa pedu ko, enù ka
nelikuan ka dé danà sa kepigtuu ko.” Hê, petow dé migkedit
sa depanug di.
23 Na, egoh i Hésus migtebow diyà sa dalesan sa ulu-ulu
simbaan, hinaa di sa duma etaw egpalendeg danà sa pedu
da medaet owoy sa medoo etaw egsinegaw.
24 Agulé hinemagawan di kagda, guwaen di, “Yoko
egdahiya ya. Endà nematay sa batà, egtudug daa.”
Dodoo eggemenan da kagdi i.
25 Agulé egoh sa medoo etaw migliyu, migdalem Hésus i
sa bilik owoy sinabaan di belad sa batà. Hê, mig-enaw dé.
26 Agulé miglalag sa egoh i Hésus mig-enaw sa nematay
diyà sa uwang iya wé menuwa.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Langap

27 Na, egoh i Hésus miglegkang, duen sa duwa maama
langap egsetugdug diyà kenagdi. Eg-umow da egpegeni,
guwaen da, “O tugod i Dabid, hiduwi ko kami.”
28 Agulé, egoh i Hésus miggemow diyà sa dalesan,
migpedapag sa duwa maama diyà kenagdi. Mig-igsà Hésus

i, guwaen di, “Enù di ya, egpigtuu yu duen egkegaga ku
egbulung keniyu?”
Migsagbì da, guwaen da, “Hoò, Datù, egpigtuu ké dé.”
29 Agulé inamis i Hésus sa mata da, owoy guwaen di, “Na,
netuu dé sa ungayà yu danà sa kepigtuu yu.”
30 Hê, mig-ilag da dé. Agulé, tigtu hinawidan i Hésus
kagda, guwaen di, “Yoko egtulon duu diyà etaw sa binaelan
ku diyà keniyu.”
31 Dodoo egoh da miglegkang dahiya, tinulon da polo diyà
sa medoo etaw diyà sa langun menuwa dahiya.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Etaw Buneg

32 Na, egoh da lumegkang sa duwa maama langap, duen
sa maama buneg linahuk busaw inuwit etaw diyà si Hésus.
33 Agulé, egoh i Hésus migpelesut sa busaw diyà kenagdi,
nekeikagi dé sa maama. Negaip temù sa langun etaw
mighaa sa maama nelikuan, owoy guwaen da, “Ay, kita i
medoo tugod i Islaél, endà pa hinaa ta duu sa binaelan etaw
lagà ini i binaelan di taman ini egoh di.”
34 Dodoo guwaen sa medoo Palasiyu dahiya, “Egpekegaga
egpelesut busaw danà sa tunung sa datù busaw.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migkehidu Sa Medoo Etaw

35 Na, tinukid i Hésus sa langun dakel menuwa owoy sa
medoo tukééy, owoy takà egtulù diyà sa medoo simbaan
Hudiyu. Igtulù di sa Mepion Tegudon denu sa kedatù i
Nemula, owoy binulungan di ma sa medoo etaw eglinadu,
sumalà dé sa linadu da.
36 Egoh di mighaa sa melaweng etaw nesetipon diyà
kenagdi, eghiduwan di kagda temù enù ka egkepasangan
da owoy endà ma duen sa egbulig kenagda, enù ka lagà
da kebilibili melemu metelas amuk endà duen sa eg-ipat
kenagda.
37 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo pasek di, “Lagà
palay melegà sa medoo etaw endà pa egpigtuu owoy
nebaluy temù sa palay, dodoo endà medoo sa etaw egketu.
38 Huenan di, simbà yu diyà sa épê di, si Nemula, anì
umowen di pa sa medoo etaw kumetu sa palay di.”

10

Ini Sa Medoo Salu I Hésus Hinemilì Di
(Malkos 3:13-19; Lukas 6:12-16)

1 Na, sinetipon i Hésus sa sepulù owoy duwa salu di, owoy
binegayan di kagda tunung anì mekegaga da pelesut busaw
diyà sa etaw owoy mekebulung da ma sa etaw eglinadu,
sumalà dé sa linadu da.

2 Na, ini ngadan sa sepulù owoy duwa salu di: si Simon sa
sebaen ngadan di si Pidelu, owoy si Andelis hadi di; owoy
sa duwa anak i Sébediyu, si Santiyago owoy si Huwan hadi
di,
3 owoy si Pilipi, owoy si Baltolomi, owoy si Tomas, owoy
si Matéyo sa atung egpeetuken sa Sulutan, owoy sa sebaen
ma Santiyago anak i Alpiyo, owoy si Tadiyo,
4 owoy sa sebaen ma Simon sa mebagel eghemalang sa
tanà Hudiya, owoy si Hudas Iskaliyot sa maama tumampil
diyà sa kuntelà i Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpetegudon Sa Sepulù Owoy Duwa Salu Di
(Malkos 6:7-13; Lukas 9:1-6)

5 Na, pineangay i Hésus sa sepulù owoy duwa salu di anì
tumegudon da, guwaen di, “Yoko eg-angay ya diyà sa medoo
menuwa etaw beken Hudiyu, owoy yoko ma eg-angay ya
diyà sa medoo menuwa diyà uwang Samaliya.
6 Angay yu polo tegudon diyà sa medoo duma ta tugod i
Islaél. Tabangi yu kagda enù ka lagà da sa kebilibili netelas.
7 Sumalà dé sa angayan yu, tegudon yu anì meketiig
sa medoo etaw sa egoh di buyu dé tumebow sa kedatù i
Nemula.
8 Bulungi yu sa medoo etaw eglinadu, owoy enaw yu ma
sa etaw nematay. Owoy bulungi yu ma sa etaw eglinadu
dempid, owoy pelaun yu ma sa busaw miglahuk diyà sa
etaw. Yoko egpebayad duu sa etaw egtabangan yu, enù ka
endà ma egbayadan yu duu sa egkegaga igpeuloy i Nemula
diyà keniyu.
9-10 Amuk mipanaw yu, ulan sa medoo eg-uwiten yu enù
ka iya sa gumastu keniyu sa etaw tinabangan yu lagà sa
kegastu da sa egsugùsuguen da. Ulan sa keuwit yu bulawan
ataw ka pilak apiya salaad. Ulan ma sa keuwit yu duma
kawal yu ataw ka duma talumpà yu ataw ka tuked ataw ka
puyut.”
11 Guwaen i Hésus, “Sumalà dé sa menuwa tebowon yu,
iling ka dakel menuwa ataw ka tukééy, lagbet yu sa etaw
miadat keniyu owoy ugpà yu dé diyà kenagdi taman endà
meuma sa kelegkang yu dema.
12 Sumalà dé sa dalesan gemowon yu, huna yu ikagi
diyà sa etaw di, guwaen yu, ‘Mebegayan yu mepion danà
i Nemula.’
13 Na, amuk miadat da keniyu, mebegayan da doo mepion
danà sa inikagi yu diyà kenagda. Dodoo amuk endà miadat
da keniyu, ulan dé enù ka pelikù dema diyà keniyu sa
inikagi yu.

14 Amuk duen etaw endà miadat da keniyu ataw ka endà
egpigtuu da sa igtulù yu, salidi yu dé iya wé. Amuk sumalid
yu sa dalesan di ataw ka sa menuwa, agtag yu sa kepung
diyà sa lisen yu anì tandaan yu sa kepigtamay i Nemula
tumebow diyà kenagda.
15 Taa yu ini i eg-ikagiyen ku. Apiya di pa pigtamayan i
Nemula pa uman sa etaw tegeSodoma owoy etaw tegeGo-
mola danà sa tigtu medaet binaelan da egoh anay, uman
pa dakel doo sa kepigtamay di mekeuma diyà sa menuwa
eg-eked keniyu.”

Ini Sa Medoo Lihay Tumebow Diyà Sa Etaw Di
(Malkos 13:9-13; Lukas 21:12-17)

16 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, “Taa yu,
hih. Mipedu yu kiyu i lagà sa kebilibili, dodoo egpeangayen
ku kiyu diyà sa medoo etaw lenglengen, lagà da sa mebalaw
tinggalung. Huenan di, tulik yu temù anì endà mael yu
medaet diyà etaw.
17 Tulik yu, enù ka duen medaet etaw sigkemen da kiyu,
owoy agaken da ma kiyu diyà sa uwis, owoy tapesen da ma
kiyu diyà sa medoo simbaan Hudiyu.
18 Owoy uwiten da ma kiyu diyà sa medoo sulutan owoy
diyà sa medoo datù ma danà sa kepigtuu yu diyà kenak.
Huenan di, meketulù yu doo sa Mepion Tegudon denu
kenak diyà kenagda owoy diyà sa etaw beken Hudiyu ma.
19 Amuk meagak yu diyà sa uwis, yoko egkebukul la
egpenemdem sa kesagbì yu kenagda ataw ka sa ikagiyen
yu diyà kenagda, enù ka amuk meuma sa egoh yu sumagbì,
metiigan yu ma doo sa sagbì yu mekesugat.
20 Enù ka beken danà sa niyu daa penemdem sa isagbì yu
nesugat, dodoo danà yu polo netulù sa Metiengaw Suguy i
Emà ta Nemula.
21 “Apiya sa etaw telehadi, ipesigkem da sa duma da anì
ipeimatay da. Hediya ma, ipeimatay ma sa medoo maama
sa anak da, owoy kuntelaen ma sa medoo batà sa lukes da
anì ipeimatay da.
22 Melepuhan langun etaw kiyu danà sa kepigtuu yu
diyà kenak. Dodoo amuk metigkelan sa etaw siini langun
kelikutan, mebegayan doo sa lalù endà meelut di.
23 Amuk egkepelihay yu diyà sa sebaen menuwa, pelaguy
yu angay diyà sa sebaen ma menuwa. Tuu ini i eg-ikagiyen
ku diyà keniyu, endà ubusen yu duu egtulù diyà sa langun
menuwa kenà da eg-ugpà tugod i Islaél taman endà pelikù
a dema, aken i Kakay Langun.”

24 Guwaen i Hésus, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku. Endà
lumowon sa etaw egtuluen diyà sa mistelu egtulù kenagdi.
Hediya ma, endà ma lumowon sa udipen diyà sa datù di.
25 Huenan di, meanggan doo sa etaw egtuluen amuk
meketepeng sa egkegaga di diyà sa egkegaga sa mistelu di.
Hediya ma, meanggan ma doo sa udipen amuk meuma sa
kedakel di diyà sa kedakel sa datù di. Na, netiigan yu dé
pinengadanan da aken si Bilsibul datù busaw. Huenan di,
amuk medaet sa kepengadan da kenak, aken i Datù yu, labi
pa endà medaet sa kepengadan da keniyu, kiyu i etaw ku.”

Hinawidan I Hésus Kagda Anì Endà Egkelimedangan Da Diyà Etaw
(Lukas 12:2-7)

26 Na, guwaen i Hésus, “Yoko egkelimedangan duu sa
medoo etaw, enù ka sa langun linimunan, meawangan doo;
owoy sa langun linidung, mehaa doo.
27 Amuk hediya, sumalà dé sa tinulon ku diyà keniyu diyà
delem, metulon yu doo diyà medoo etaw diyà legdaw. Owoy
sumalà dé sa binadàbadà ku diyà keniyu diyà tukééy bilik
pinintuan, peegal-egal yu doo diyà duwangen.
28 Yoko egkelimedangan duu sa etaw mekepatay keniyu
diyà tanà, enù ka sa lawa yu daa sa ketamanan sa egkegaga
da. Endà mekeimatay da sa suguy yu. Dodoo kelimedangi
yu polo Nemula i, enù ka mekepatay lawa etaw owoy
humemaga ma sa suguy etaw mangay diyà sa lanaw apuy
endà mepadeng.
29 “Dodoo dakel doo sa kehidu i Nemula keniyu. Upama,
amuk meli ki duwa maya diyà padian, pila pa sa lagà da?
Dodoo endà duen sa maya menabù diyà tanà amuk beken
iya sa uyot i Emà ta Nemula.
30-31 Huenan di, yoko egkelenawan na enù ka uman pa
dakel sa lagà yu diyà sa medoo tukééy manuk. Apiya sa
balut ulu yu daa, netiigan i Nemula doo sa kedoo di enù ka
tigtu eghiduwan di kiyu.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Ketulon Ta Sa Kepigtuu Ta
(Lukas 12:8-9)

32 Guwaen i Hésus, “Na, sa etaw egtulon diyà duma di sa
kedatù di kenak, iya ma sa etaw tulonen ku diyà si Emà ku
diyà langit anì metiigan di kagdi sa etaw ku.
33 Dodoo sa etaw egpalaw kenak diyà sa medoo duma di,
iya ma sa etaw endà tulonen ku duu diyà si Emà ku diyà
langit.”

Ini Denu Sa Medoo Etaw Egsekuntelaay Danà I Hésus Migtebow
(Lukas 12:49-53; 14:26-27)

34 Agulé guwaen i Hésus, “Yoko egpenemdem duu mig-
angay a diyà tanà anì pelanihen ku sa pedu sa langun etaw.
Dodoo uman pa egsekuntelaay sa medoo etaw danà ku mig-
angay diyà tanà.
35 Egkesekuntelà sa lukes etaw owoy sa anak di danà ku
mig-angay dahini. Hediya ma, egkesekuntelà sa nugangan
owoy sa awas di.
36 Owoy iya sa tigtu egkesekuntelà sa etaw sa medoo duma
di diyà sa dalesan di.
37 “Na, apiya di pa eghiduwan sa etaw aken dodoo uman
pa dakel sa kehidu di sa emà di owoy sa inay di, endà doo
mebaluy di kagdi sa egpepasek diyà kenak. Hediya ma,
amuk uman pa dakel sa kehidu di anak di diyà sa kehidu di
kenak, endà ma mebaluy di egpepasek diyà kenak.
38 Endà ma mebaluy di egpepasek sa etaw diyà kenak
amuk endà eg-unut-unut di diyà kenak owoy endà ma
metigkelan di duu sa kelikutan di lagà sa egoh di egtiang
sa bugsud kenà di mematay.
39 Huenan di, sumalà dé sa etaw umeked umunut diyà
kenak enù ka egpekihagtay, iya polo sa etaw mematay.
Dodoo sumalà dé sa etaw umeked pekihagtay anì umunut
diyà kenak, iya polo sa etaw melalù taman melugay.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Sa Untung Mekuwa Etaw Di
(Malkos 9:41)

40 Guwaen i Hésus, “Na, sumalà dé sa etaw miadat keniyu,
eg-adatan di ma aken. Owoy sumalà dé sa etaw miadat
kenak, eg-adatan di ma sa migpeangay kenak.
41 Amuk miadat yu sa etaw tegesugkow kagi i Nemula
danà di egsugkow sa kagi i Nemula, duen doo sa untung
ibegay i Nemula diyà keniyu éhê mendaa sa untung ibegay
di diyà sa tegesugkow di. Diya ma, amuk miadat yu sa
metiengaw etaw danà di metiengaw sa adat di, duen doo sa
untung ibegay i Nemula diyà keniyu éhê mendaa sa untung
ibegay di diyà sa metiengaw etaw.
42 Taa yu, hih, sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk
egkelupahan sa etaw ku tigtu tukééy diyà sa kehaa yu, owoy
amuk begayan yu wayeg danà di eg-unut-unut diyà kenak,
mebegayan i Nemula doo kiyu untung.”

11

Ini Sa Egoh Di Neduwa Sa Pedu I Huwan Denu Si Hésus
(Lukas 7:18-23)

1 Na, egoh i Hésus neubus mig-ikagi sa igsugù di diyà
sa sepulù owoy duwa salu di, mig-ipanaw dema eg-angay
egtulù sa kagi i Nemula diyà sa medoo menuwa medapag
dahiya.
2 Na, egoh i Huwan Tegebautis diyà sa bilangguwan,
dinineg di sa medoo binaelan i Hésus Kelistu. Agulé
igpesugkow di diyà sa duma pasek di sa igsà di diyà si
Hésus.
3 Agulé guwaen da diyà si Hésus, “Tuloni ko kami amuk
kuna sa Tigtu Datù pineangay i Nemula migtebow, ataw ka
sebaen ma etaw polo sa angat-angatan ké.”
4 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, “Angay yu dé tulon
dutu si Huwan dò sa hinaa yu owoy sa dinineg yu diyà
kenak.
5 Nekeilag dé sa medoo langap, owoy nekebigkat ma dé
sa medoo pikat. Nelikuan ma dé sa medoo etaw eglinadu
dempid, owoy nekedineg ma dé sa medoo bisuwen, owoy
mig-enaw ma sa medoo nematay. Owoy nekedineg ma dé
sa medoo pubeli etaw sa Mepion Tegudon denu kenak.
6 Tulon yu ma diyà kenagdi meanggan doo sa etaw amuk
endà egkeduwa sa pedu di egpigtuu diyà kenak.”

Ini Sa Inikagi I Hésus Denu Si Huwan
(Lukas 7:24-35)

7 Na, egoh sa pasek i Huwan miglikù, mig-edung Hésus i
eg-ikagi diyà sa melaweng etaw denu si Huwan. Guwaen di,
“Egoh yu mig-angay eghahaa si Huwan dutu siedò melabel
tanà mediyù dalesan, endà iling di elê takà egkepilaypilay
danà kelamag enù ka endà egkehalì sa pedu di.
8 Egoh yu miglenged si Huwan dutu siedò melabel tanà
mediyù dalesan, endà hinaa yu duu sa etaw migluhub
metolol ginis, enù ka iya daa sa etaw egluhub milagà ginis
sa medoo etaw eg-ugpà diyà sa dakel menuwa datù.
9 Dodoo egoh yu mig-angay dutu, inangay yu eghahaa
sa tegesugkow i Nemula. Na, tigtu tuu si Huwan sa
tegesugkow i Nemula, owoy miglowon pa kagdi i diyà sa
medoo tegesugkow i Nemula egoh anay danà sa galebek di
tigtu dakel.
10 Enù ka igpesulat i Nemula sa denu si Huwan egoh anay,
guwaen di,
‘Duen sa egsugùsuguen ku pehunawen ku diyà keniko
anì upionen di sa ukitan ko tumebow.’*
11 “Na, tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sa langun
etaw inanak diyà tanà, endà duen miglowon diyà si Huwan

* **11:10** 11:10 Basa ko Malakiyas 3:1.

Tegebautis. Dodoo sumalà dé sa tukééy etaw umunut sa
kedatù i Nemula, iya polo sa lumowon diyà si Huwan.
12-13 Egoh i Huwan endà pa egtegudon, takà migtulù sa
medoo tegesugkow i Nemula owoy migsulat ma Mosis i
denu sa kedatù i Nemula tumebow. Agulé edung egoh i
Huwan egtegudon taman ini egoh di, duen medoo etaw
dakel sa ungayà da umunut sa kedatù i Nemula, owoy duen
ma medoo mebalaw etaw ungayà da hedem pekawen da sa
kedatù di.
14 Amuk migtuu yu sa kagi igtulù sa tegesugkow i Nemula
egoh anay, netiigan yu doo lagà si Iliyas Huwan i, enù ka
tinulon da duen sa etaw tumebow mekeiling si Iliyas anì
upionen di sa ukitan i Datù tumebow.†
15 Na, amuk mipedu yu egdineg, penemdem yu dé sa kagi
ku dinineg yu."
16 Agulé guwaen i Hésus, "Ngadan iya balatan ku keniyu
medoo duma ku eg-ugpà diyà tanà ini egoh di? Lagà yu sa
medoo batà egselapan diyà padian owoy egseolomoy da.
17 Guwaen sa duma batà, 'Binaelan ké sa dalemetan anì
egdelayaw yu, dodoo eg-eked yu. Migdelawit ké ma anì
umunut yu egsinegaw, dodoo eg-eked yu ma.'
18 Iya maen di ya lagà yu siedò batà enù ka egoh yu
neketiig sa adat i Huwan Tegebautis, inekedan yu kagdi i.
Egoh yu neketiig endà medoo sa kekaen di owoy endà ma
eg-inem di wain, iya sa kagi yu, guwaen yu, 'Linahuk busaw
ini i maama.'
19 Dodoo egoh yu neketiig sa adat sa Kakay Langun egkaen
owoy eg-inem, inekedan yu ma. Iya sa kagi yu, guwaen
yu, 'Taa yu, meibeg kumaen siini maama owoy meibeg ma
uminem mekehilu, owoy egloyuken di ma sa medoo medaet
etaw atung egpeetuken sa Sulutan owoy sa medoo tegebael
salà ma.' Dodoo sa medoo etaw eg-unut diyà si Nemula,
netuuwan da doo sa melabel pagitung di danà da eghaa sa
langun binaelan di."

Ini Sa Kepigtamay I Nemula Mekeuma Diyà Sa Menuwa Eg-eked Egpigtuu
(Lukas 10:13-15)

20 Agulé, egsigbolowen i Hésus sa langun etaw eg-ugpà
diyà sa medoo menuwa kenà di migbael sa medoo panduan,
enù ka endà eg-ekedan da duu sa salà da.
21 Guwaen di, "O medoo etaw tegeKolasin owoy etaw
tegeBétsaida, hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula
mekeuma diyà keniyu, enù ka endà eg-ekedan yu duu sa
salà yu apiya di pa dakel sa medoo panduan igpehaa i

† **11:14** 11:14 Basa ko Malakiyas 4:5.

Nemula diyà keniyu. Dodoo sa etaw tegeTilo owoy etaw
tegeSidon, amuk egpekehaa da hedem sa medoo panduan
egoh anay iling sa panduan hinaa yu, meekedan da doo sa
hagda salà owoy tandaan da doo sa keeked da salà danà da
migginis sakù owoy binuhbuhan da ma abuh sa ulu da.
22 Taa yu, hih, sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Apiya
pigtamayan i Nemula pa uman sa etaw Tilo owoy etaw
Sidon, uman pa dakel doo sa kepigtamay di mekeuma diyà
keniyu.
23 O medoo etaw tegeKapelenaum, apiya di pa ungayà yu
pedakelen yu kiyu taman langit dò, petukééyen i Nemula
doo kiyu anì mekesugsug yu diyà bayà. Amuk nekehaa sa
medoo etaw tegeSodoma egoh anay sa medoo panduan iling
sa panduan hinaa yu, meekedan da doo hedem sa salà da
owoy endà ma medaetan sa hagda menuwa.
24 Taa yu sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Apiya pigta-
mayan i Nemula pa uman sa medoo etaw Sodoma danà sa
tigtu medaet binaelan da egoh anay, uman pa dakel doo sa
kepigtamay di mekeuma diyà keniyu enù ka endà egpigtuu
yu diyà kenak.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migsimbà
(Lukas 10:21-22)

25 Agulé egsimbà Hésus i, guwaen di, “O Emà, kuna sa
Datù diyà langit owoy diyà tanà. Egpesalamat a diyà keniko
enù ka igpehaa ko dé sa penemdem ko diyà sa medoo etaw
épê tukééy penemdem lagà batà, dodoo linidung ko diyà sa
medoo etaw épê dakel penemdem.
26 O Emà, enget ma doo iya wé egbaelan ko enù ka iya sa
egkepionon pedu ko.”
27 Agulé guwaen i Hésus, “Aken sa sinaligan i Emà sa
langun penemdem di. Endà duen etaw egpeketiig kenak
liyu daa si Emà. Endà ma duen etaw egpeketiig si Emà liyu
daa aken i anak di owoy sa medoo etaw tuluen ku denu
kenagdi.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migsasà Sa Kepigtuu Etaw

28 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk egkeliteg yu danà yu
egbaba sa adat yu mebegat, angay yu diyà kenak enù ka
kedanan ku diyà keniyu anì mekeetud yu.
29 Tiang yu sa ipeuwit ku keniyu lagà sa kukung, owoy
ilingi yu ma aken enù ka mepion sa pedu ku owoy mipedu
a ma diyà keniyu, owoy mekeetud yu ma.
30 Endà mebegat sa ipetiang ku diyà keniyu owoy melemu
ma sa ipeuwit ku keniyu.”

12

Sinigbolow I Hésus Sa Penemdem Palasiyu Denu Sa Agdaw Keetud
(Malkos 2:23-28; Lukas 6:1-5)

1 Na, egoh sebaen Sapetu sa agdaw keetud da, mig-ukit da
Hésus i diyà sa dalan egtelek tinibah. Egpeketues sa medoo
pasek di, huenan di inelus da sa palay owoy sinukut da ma.
2 Dodoo, egoh sa medoo Palasiyu mighaa sa binaelan da,
guwaen da diyà si Hésus, "Taa ko. Egtipay dé sa medoo
pasek ko sa uledin ta denu sa agdaw keetud, enù ka galebek
iya wé binaelan da."
3 Agulé sinagbian i Hésus kagda, guwaen di, "Lagà yu
endà nekebasa sa kagi i Nemula denu sa binaelan i Dabid
sa tupù ta egoh anay egoh di nelikutan neketues owoy sa
medoo duma di.
4 Migludep Dabid i diyà sa Dalesan i Nemula owoy kinaen
di sa epan diyà sa lamisan sa epan igbegay diyà si Nemula.
Pinekaen di ma sa medoo duma di. Apiya di pa migtipay
diyà sa uledin ta denu siedò epan enù ka sa tegesimbà daa
sa mekekaen iya wé, beken doo salà iya wé binaelan di.
5 Hediya ma, netiigan ku kiyu doo sa neketiig sa uledin
igsugkow i Mosis denu sa egbaelan sa medoo tegesimbà diyà
sa Dalesan i Nemula. Eggalebek da doo uman Sapetu sa
agdaw keetud ta, dodoo beken salà iya wé egbaelan da.
6 Taa yu, hih, ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Apiya di
pa milagà siedò Dalesan i Nemula, uman pa doo milagà sa
etaw migtebow dé diyà keniyu.
7 Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
'Beken iya sa ungayà ku sa hinagtay ibegay yu diyà kenak.
Dodoo iya polo sa tigtu ungayaen ku sa kesehiduway
yu.' "*
Agulé guwaen i Hésus, "Amuk tigtu yu neketiig sa selepan-
gan iya wé kagi i Nemula igpesulat, endà sigbolowen yu duu
sa etaw endà duen salà di.
8 Na, aken i Kakay Langun sa Datù diyà siini uledin ta denu
sa agdaw keetud, huenan di mekegaga a tumulù etaw sa
mepion egbaelan da diyà sa agdaw keetud."

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Melungoy Belad
(Malkos 3:1-6; Lukas 6:6-11)

9 Na, eg-uman Hésus i eg-ipanaw owoy egludep diyà sa
simbaan Hudiyu.
10 Duen dahiya sa maama melungoy dibaluy belad, owoy
duen ma dahiya medoo etaw ungayà da tipuwen da Hésus
i amuk meketipay sa uledin da. Huenan di, eg-igsaan da,

* **12:7** 12:7 Basa ko Osiyas 6:6.

guwaen da, “Enù di ya, amuk mulung sa etaw diyà sa agdaw
keetud, meketipay pa diyà sa uledin igsugkow i Mosis?”
11 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, “Upama, duen
sa hinagtay yu kebilibili nenabù dalem sa tosong diyà sa
agdaw keetud, ngadan di etaw iya wé amuk endà alukan di
duu sa nenabù?
12 Apiya di pa milagà sa kebilibili, uman pa milagà sa
etaw. Huenan di, endà meketipay ki sa uledin igsugkow
i Mosis amuk mepion sa baelan ta diyà sa agdaw keetud.”
13 Agulé guwaen i Hésus diyà sa maama melungoy belad,
“Begeng ko sa belad ko.”
Hê, egoh di egbegeng, nelikuan dé sa belad di nekeiling
dé kebagel sa dibaluy belad di.
14 Agulé, miglegkang sa medoo Palasiyu owoy egseolomoy
da sa ukit keimatay da si Hésus.

Si Hésus Sa Hinemilì I Nemula Tinulon I Isayas Egoh Anay

15 Na, egoh i Hésus neketiig sa ungayà da mimatay
kenagdi, miglegkang dahiya. Mig-unut sa medoo etaw
kenagdi owoy egbulungan di sa langun etaw eglinadu,
16 dodoo eghawidan di kagda anì endà tulonen da duu sa
denu kenagdi.
17 Huenan di, neketuu dé sa kagi i Nemula tinulon i Isayas
sa tegesugkow i Nemula egoh anay,
18 guwaen di,
“Ini sa tigtu sinaligan ku hinemilì ku.
Eghiduwan ku temù owoy netuuwan a diyà kenagdi.
Peugpaen ku sa Metiengaw Suguy ku diyà kenagdi.
Tulonen di sa metudà adat ku diyà sa langun etaw,
lapeg sa etaw beken Hudiyu anì mealukan da.
19 Endà kumagkag di diyà etaw endà egpigtuu owoy endà
ma sumigbolow di.
Amuk tumulù diyà kalasada,
endà pedakelen di duu kagdi.
20 Apiya di pa melungoy pelà sa kepigtuu sa etaw lagà sa
keluwen melemu metepù,
endà meekedan di duu.
Hediya ma amuk tukééy pelà sa kepigtuu etaw lagà sa
tukééy legdaw palitaan,
endà ma meekedan di duu dodoo tabangan di polo
kagda.
Owoy udesan di sa ketulù di sa tuu tegudon
taman endà mekeseluh di diyà sa langun etaw.
21 Owoy amuk metulonon sa etaw beken Hudiyu,
migtuu da ma doo diyà kenagdi.”†

† **12:21** 12:18-21 Basa ko Isayas 42:1-4.

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Medoo Busaw
(Malkos 3:20-30; Lukas 11:14-23)

22 Agulé, inuwit da diyà si Hésus sa maama langap owoy
nebuneg danà di linahuk busaw. Agulé pinelesut i Hésus
sa busaw diyà kenagdi. Egoh di miglesut, egpekeikagi dé sa
maama owoy mig-ilag ma dé.
23 Negaip sa langun etaw mighaa sa binaelan i Hésus,
owoy egseikagiyay da, guwaen da, “Kagdi kéen sa Tigtu
Datù tugod i Dabid eg-angat-angatan ta.”

24 Dodoo egoh sa medoo Palasiyu migdineg iya wé,
guwaen da, “Iya sa pesuwan di megaga di egpelesut sa
busaw diyà etaw danà sa tunung i Bilsibul, sa datù busaw.”

25 Dodoo netiigan i Hésus sa penemdem da, huenan di
guwaen di diyà kenagda, “Upama, sumalà dé sa medoo etaw
eg-unut diyà sa datù, amuk sekuntelaay da, endà melugay di
mekedan sa kedatù sa kaunutan da. Diya ma sa segemalay
ataw ka sa medoo etaw diyà sa sebaen menuwa, amuk
selimbulay da, endà melugay di medaetan ma sa menuwa
da.
26 Diya ma sa kedatù i Satanas, endà mebaluy di amuk
pelesuten di sa medoo busaw etaw di, enù ka medaetan ma
sa kedatù di amuk kuntelaen di sa etaw di.
27 Na, amuk tuu sa kagi yu egpelesut a busaw danà sa
tunung i Bilsibul, ngadan keduwan di ya atu sa tunung sa
duma yu egpelesut busaw? Netiigan ta butbut iya wé inikagi
yu danà sa binaelan sa medoo duma yu, enù ka netiigan ta
kedu si Nemula sa egkegaga da owoy sa naken ma egkegaga.
28 Amuk egpelesut a busaw diyà etaw danà sa tunung sa
Metiengaw Suguy i Nemula, tuu ma doo migtebow dé sa
kedatù i Nemula diyà keniyu.”

29 Agulé, egpeligad Hésus i anì metiigan da tinabanan di
dé Satanas i, guwaen di, “Upama, endà duen etaw meke-
ludep diyà sa dalesan sa maama mebagel anì lampasen di
sa medoo langun taman di taman endà poloten di duu sa
épê dalesan. Amuk tinabanan di, lampasen di doo sa langun
taman di.”
30 Agulé guwaen i Hésus, “Sumalà dé sa etaw endà eg-
unut di diyà kenak, iya sa etaw egkuntelà kenak. Owoy
sumalà dé sa etaw endà egtabang di kenak egtipoh etaw,
iya sa etaw tegehemaga.
31 Huenan di, eg-ikagiyen ku ini i diyà keniyu. Mekepeu-
loy i Nemula sa salà sa etaw, sumalà dé sa medaet egbaelan
di ataw ka sa medaet eg-ikagiyen di. Dodoo sa etaw
egsumbung sa Metiengaw Suguy i Nemula, endà mebaluy
di mekepeuloy sa salà di.

32 Amuk egsumbungen sa etaw sa Kakay Langun,
mekepeuloy doo sa salà di. Dodoo amuk egsumbungen di
sa Metiengaw Suguy i Nemula, endà mekepeuloy sa salà di
taman melugay.”

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Kebunga Sa Kayu
(Lukas 6:43-45)

33 Agulé egtulon balatan Hésus i, guwaen di, “Amuk
duen sa sebaen kayu, endà mebaluy di amuk medaet owoy
mepion ma sa kebunga di. Enù ka amuk mepion sa kayu,
mepion ma sa kebunga di; dodoo amuk medaet sa kayu,
medaet ma sa kebunga di. Metiigan yu sa kayu amuk
eghauwen yu sa bunga di.
34 Na, lagà yu uled, enù ka medaet sa adat yu. Endà duen
sa mepion meikagi yu enù ka medaet sa pedu yu. Sumalà dé
sa medoo tinipon sa etaw diyà sa pedu di, iya ma sa meikagi
di.
35 Amuk mepion sa etaw, mepion ma sa egbaelan di danà
sa pedu di mepion. Dodoo amuk medaet sa etaw, medaet
ma sa egbaelan di danà sa pedu di medaet.
36 “Taa yu, hih, sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk
meuma sa agdaw i Nemula migtamay etaw, pigtamayan di
sa langun etaw mig-ikagi sa uloy kagi.
37 Enù ka amuk mepion sa eg-ikagiyen yu, endà mepig-
tamayan yu. Dodoo amuk medaet sa eg-ikagiyen yu,
mepigtamayan yu doo.”

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-ikagi Diyà Sa Medoo Etaw Meiyap Humaa Panduan
(Malkos 8:11-12; Lukas 11:29-32)

38 Na, egsasà sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis
owoy sa medoo Palasiyu, guwaen da, “O Mistelu, ungayà ké
ipehaa ko kenami sa panduan ko anì metiigan ké kuna sa
pineangay i Nemula.”
39 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Medeumà siini
medoo etaw eg-ugpà diyà tanà ini egoh di owoy iniyugan
da Nemula i. Endà egpigtuu da gaa amuk endà hauwen
da duu sa dakel panduan. Eg-igsaen da sa panduan, dodoo
endà duen panduan ibegay i Nemula liyu daa sa panduan
diyà si Honas sa tegesugkow i Nemula egoh anay.
40 Inamah sa dakel sedà Honas i, owoy mig-ugpà dalem sa
getek di taman telu agdaw. Agulé sinuwah di dema owoy
nehagtay doo. Diya ma aken i Kakay Langun, mugpà a
dalem tanà taman telu agdaw.
41 “Na, amuk meuma sa agdaw i Nemula migtamay
etaw, tumigdeg sa medoo etaw Niniba owoy sigbolowen da
kiyu enù ka inekedan da sa salà da egoh da migdineg sa

ketegudon i Honas egoh anay. Dodoo apiya di pa uman pa
dakel egkegaga sa maama dahini ini egoh di diyà si Honas,
tapay doo endà egpigtuu yu.
42 Diya ma, amuk meuma siedò agdaw i Nemula migta-
may etaw, tumigdeg ma sa dakel booy kedu diyà sa mediyù
tanà Siba, owoy sigbolowen di ma kiyu enù ka endà
egpigtuu yu. Apiya mediyù temù sa keduwan di, mig-angay
egdinegdineg sa uledin i Nemula diyà si Datù Salomon egoh
anay. Taa yu, hih, apiya di pa uman pa dakel egkegaga sa
maama dahini ini egoh di diyà si Salomon, tapay doo endà
egpigtuu yu."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Kepelikù Sa Busaw
(Lukas 11:24-26)

43 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk miglesut sa busaw kedu
diyà etaw, egtimbultimbul eglagbet sa kenà di eg-ugpà diyà
sa melabel tanà mediyù dalesan. Amuk endà eghauwen di
duu sa kenà di eg-ugpà,
44 guwaen di, 'Pelikù a diyà sa tapay dalesan ku kenà ku
miglegkang.' Agulé egoh di egtebow, hinaa di sa dalesan di
pinegenoson owoy tinipoh sa langun taman di, dodoo endà
duen etaw di.
45 Agulé, eg-angayen di sa pitu duma di busaw uman
pa medaet diyà kenagdi, owoy egpelikù da dema eglahuk
langun owoy eg-ugpà da dahiya. Hê, ini egoh di egtemù sa
kelikutan siini etaw linahuk da. Adi-adi pa sa egoh di anay
linahuk. Hediya ma sa mebaelan sa medoo medaet etaw
diyà tanà ini egoh di."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Medapag Diyà Kenagdi
(Malkos 3:31-35; Lukas 8:19-21)

46 Na, egoh i Hésus telibubu egtulù diyà sa medoo etaw,
migtebow sa inay di owoy sa medoo hadi di maama. Eg-
angatan da kagdi i diyà duwangen, enù ka ungayà da mikagi
diyà kenagdi.
47 Agulé egtulonon etaw Hésus i, guwaen di, "Taa ko, diyà
duwangen sa inay ko owoy sa medoo hadi ko. Ungayà da
mikagi diyà keniko."
48 Agulé guwaen i Hésus, "Tulonen ku diyà keniyu sa inay
ku owoy sa medoo hadi ku."
49 Agulé egtinuduan di sa medoo pasek di, owoy guwaen
di, "Taa yu. Ini polo sa inay ku owoy sa medoo hadi ku,
50 enù ka sa medoo etaw egpangunut sa uyot i Emà ku si
Nemula diyà langit, iya polo sa lagà inay ku owoy tebay ku
owoy hadi ku maama."

13

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Egsawel Benì
(Malkos 4:1-9; Lukas 8:4-8)

1 Na, egoh iya ma dé agdaw, miglegkang Hésus i diyà sa
dalesan mig-angay egpenuu diyà sa mantadan lanaw.
2 Agulé egkesetipon sa melaweng etaw dahiya, huenan di
mighalì Hésus i egpenuu diyà kumpit, dodoo migtigdeg diyà
mantadan sa medoo etaw egtuluen di.
3 Agulé medoo sa itulù di kenagda danà di migtulon
peligad.
Guwaen di, “Duen sa maama mig-angay egsawel benì diyà
sa hinemulaan di.
4 Egoh di migsawel sa benì, duen neketenà diyà dalan, hê
neimet sa medoo manuk egkaen.
5 Duen duma benì neketenà diyà sa menipis tanà
batuwen. Medelamet migtubù enù ka endà mekepal sa tanà
di.
6 Hê egoh di meedup sa agdaw, eglegupay owoy nematay
dé enù ka endà medalem sa kedalid di.
7 Duen ma duma benì neketenà diyà sa sepinitpinit. Agulé
neseselengan da egtubù owoy nesilung sa palay danà sa
sepinit.
8 Dodoo neketenà sa duma benì diyà sa mepion tanà owoy
egtubù. Uman sa sebaen benì, nekesugat temù sa kebunga
di, duen nekeuma telu pulù, duen enem pulù, owoy duen
magatus.”
9 Agulé, egoh i Hésus migtulon siini peligad, guwaen di,
“Amuk mipedu yu egdineg, penemdem yu dé sa kagi ku
dinineg yu.”

Ini Sa Pesuwan I Hésus Migtulon Peligad
(Malkos 4:10-12; Lukas 8:9-10)

10 Agulé, mig-angay eg-igsà sa medoo salu i Hésus diyà
kenagdi, guwaen da, “Enù di ya, ngadan maen di ya egtulon
ka peligad egoh ko egtulù sa medoo etaw?”
11 Agulé guwaen i Hésus egsagbì, “Igpetiig i Nemula dé
diyà keniyu denu sa kedatù di, dodoo endà ipetiig di duu
diyà sa medoo liyu etaw.
12 Enù ka sa etaw egpigtuu, meumanan pa sa netiigan di
anì megulub. Dodoo sa etaw endà egpigtuu, mekedan pa
uman sa tukééy egketiigan di.
13 Iya sa pesuwan ku egtulon a peligad diyà kenagda anì
endà hauwen da duu sa selepangan di apiya di pa takà da
eghahaa owoy endà metiigan da duu apiya di pa takà da
egdinegdineg.

14 Huenan di, neketuu dé diyà kenagda sa kagi i Nemula
igsulat i Isayas sa tegesugkow di egoh anay, guwaen di,
‘Na, siini medoo etaw, apiya di pa takà da egdinegdineg,
endà doo metiigan da duu sa selepangan di.
Apiya di pa takà da eghahaa, endà ma hauwen da duu.
15 Enù ka metegas sa ulu da anì endà meketiig da,
owoy sinagpeng da sa telinga da anì endà mekedineg da,
owoy miglipedeng da anì endà mekehaa da.
Dodoo amuk ekedan da iya wé, metiigan da doo sa kagi ku,
owoy metuing ma sa pedu da diyà kenak owoy migtuu da ma diyà kenak,
owoy alukan ku ma kagda, guwaen i Nemula.’*
16 “Dodoo kiyu, neanggan yu temù ini egoh di enù ka
nekeilag sa mata yu owoy nekedineg ma sa telinga yu.
17 Taa yu, hih. Sa medoo tegesugkow i Nemula owoy sa
medoo etaw i Nemula ma egoh anay, ungayà da humaa
hedem sa eghauwen yu, dodoo endà dé nekehaa da. Ungayà
da ma dumineg hedem sa egdinegen yu, dodoo endà ma dé
nekedineg da.”

Ini Sa Selepangan Sa Peligad Denu Sa Kesawel Benì
(Malkos 4:13-20; Lukas 8:11-15)

18 Agulé guwaen i Hésus, “Taa yu, hih, ini sa selepangan
sa peligad sa etaw egsawel benì.
19 Sa benì neketenà diyà dalan, iya lagà sa medoo etaw
egdineg daa uloy denu sa kedatù i Nemula dodoo endà
netiigan da duu. Agulé, egtebow Satanas i owoy egkedanan
di sa kagi i Nemula diyà sa pedu da anì endà mekepigtuu
da.
20 Na, sa benì neketenà diyà sa menipis tanà batuwen,
iya lagà sa medoo etaw egdineg sa kagi i Nemula owoy
neanggan dé sa pedu da egoh da egsakem.
21 Dodoo lagà endà duen dalid di, enù ka endà melugay di
sumabuh da migtuu amuk egkepelihay da danà sa kepigtuu
da sa kagi i Nemula.
22 Na, sa benì neketenà diyà tanà sepiniten, iya lagà
sa medoo etaw egdineg sa kagi i Nemula, dodoo lagà
egkesilung sa kepigtuu da enù ka egkelakà da danà sa
medoo langun taman da owoy sa ungayà da pekawasà.
Huenan di, endà mebaluy di sa kebunga sa kepigtuu da.
23 Na, sa benì neketenà diyà sa mepion tanà, iya lagà sa
medoo etaw egdinegdineg sa kagi i Nemula owoy egketiigan
da ma. Mepion sa kebunga sa kepigtuu da, duen nekeuma
telu pulù, duen enem pulù, owoy duen magatus.”

---

* **13:15** 13:14-15 Basa ko Isayas 6:9-10.

Ini Sa Peligad I Hésus Diyà Sa Keluwen

24 Agulé egpeligad dema Hésus i, guwaen di, “Lagà ini i
sa kedatù i Nemula. Duen sa maama eghemula sa mepion
benì diyà sa tinibah di.
25 Dodoo egoh sa sigep egoh sa medoo etaw migtudug,
duen sa maama kuntelà di mig-angay diyà iya wé tinibah
di owoy igsawel di ma sa bunga keluwen éhê egoh-egoh
palay. Agulé miglikù dé.
26 Na, neseselengan da egtubù sa mepion palay owoy sa
keluwen. Dodoo egoh sa palay egbunga, nehaa da sa medoo
keluwen enù ka endà duen bunga di.
27 Agulé mig-angay sa medoo egsugùsuguen sa épê
tinibah diyà kenagdi, owoy eg-igsaan da, guwaen da, ‘O
Datù, ngadan sa keduwan di sa medoo keluwen diyà sa
palay ko, enù ka mepion doo sa benì hinemula ké diyà sa
tinibah ko?’
28 Agulé migsagbì sa épê di, guwaen di, ‘Iya danà sa
kuntelà ku.’ Agulé mig-igsà da, guwaen da, ‘Enù di ya,
baduten ké pa sa keluwen ataw ka endà?’
29 Dodoo migsagbì, guwaen di, ‘Yoko pelà egbadut duu sa
keluwen anì endà ma mebadut sa palay hinemula ta.
30 Pemaen yu dé sa ketunas da ini egoh di. Dodoo amuk
meuma sa keketu ta, suguen ku sa medoo etaw egketu
anì muna da madut sa keluwen owoy begkesen da anì
temteman da. Iya pelawà kumetu da sa palay, owoy itagù
da diyà sa dalesan taguan palay ku.’ ”

Ini Sa Duwa Balatan I Hésus Denu Sa Kedatù I Nemula
(Malkos 4:30-32; Lukas 13:18-21)

31 Egpeligad dema Hésus i, guwaen di, “Na, sa kedatù i
Nemula, iya lagà segebelahan dalem mustad hinemula sa
maama diyà sa hemulaan di.
32 Apiya di pa uman pa tukééy sa dalem di diyà sa medoo
liyu benì, uman pa kumedakel doo diyà sa medoo hinemula
di amuk migtubù dé. Tepengen di sa kehagtaw kayu owoy
mekebaluy sumalag sa medoo manuk diyà sa panga di.”
33 Agulé, egpeligad dema Hésus i, guwaen di, “Lagà sa yis
ipelenuk epan sa kedatù i Nemula. Apiya di pa tigtu tukééy
sa ig-amut sa bayi diyà medoo temù tapung† amuk egbael
epan, endà melugay di eglenuk langun.”

Ini Sa Pesuwan I Hésus Migpeligad
(Malkos 4:33-34)

† **13:33** 13:33 Mebaluy ma telu gesakug tapung amuk sa kedakel sakug da. Amuk telu gesakug da, meuma duwa pulù owoy lima kakilu tapung.

34 Na, takà migtulù Hésus i denu sa kedatù i Nemula diyà
sa medoo etaw nesetipon danà sa medoo peligad tinulon di.
Endà duen sa itulù di kenagda liyu daa sa peligad di.
35 Huenan di, neketuu dé sa kagi tinulon sa tegesugkow i
Nemula egoh anay, guwaen di,
“Tumulù a diyà sa medoo etaw danà sa peligad.
Tulonen ku diyà kenagda sa kagi linidung edung egoh
tanà binaelan taman ini egoh di.”‡

Ini Sa Selepangan Sa Peligad Denu Sa Keluwen

36 Agulé, sinalidan i Hésus sa medoo etaw nesetipon
owoy miggemow diyà sa dalesan. Mig-unut sa medoo salu
di kenagdi, owoy guwaen da, “Tuloni ko kami, hih, sa
selepangan sa peligad denu sa keluwen migtunas diyà sa
tinibah.”
37 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, “Aken i Kakay
Langun sa etaw mighemula sa mepion benì.
38 Iya sa tinibah sa tanà, owoy iya sa mepion benì sa etaw
mig-unut diyà sa kedatù i Nemula. Dodoo iya sa keluwen di
sa etaw mig-unut diyà si Satanas.
39 Iya sa medaet etaw mighemula keluwen, si Satanas. Iya
sa selepangan agdaw keketu da sa sabuhanan agdaw, owoy
iya sa egketu sa medoo egsugùsuguen i Nemula.
40 Tinipon da sa keluwen anì ulowen da. Hediya ma sa
mebaelan amuk meuma sa sabuhanan agdaw.
41 Enù ka aken i Kakay Langun, peangayen ku sa medoo
egsugùsuguen ku anì kedanan da diyà sa kedatù ku sa
langun etaw tegebael salà owoy sa medoo etaw eg-enggat
duma da diyà salà.
42 Agulé mekebuung da langun diyà sa apuy endà
mepadeng dutu bayà dò. Suminegaw da dutu owoy
kuméget sa ngipen da danà da tigtu mepasangan.
43 Dodoo, sumenang lagà agdaw sa medoo metiengaw
etaw diyà sa kedatù i Nemula sa Emà da. Na, amuk mipedu
yu egdineg, penemdem yu dé sa kagi ku dinineg yu.”

Ini Sa Duwa Peligad I Hésus Denu Sa Tigtu Milagà

44 Agulé guwaen i Hésus, “Lagà ini i sa kedatù i Nemula.
Duen bulawan tapay dé nekeluyung diyà sa kenà eghemula.
Agulé, duen sa etaw nekehaa sa bulawan. Tigtu neanggan,
dodoo linidung di dema owoy miglikù. Agulé, dinagang di
sa langun taman di anì egbeliyen di iya wé hinemulaan.
45 “Lagà ini i ma sa kedatù i Nemula. Duen sa etaw
tegebeli sa mepion balangan pélas.

‡ **13:35** 13:35 Basa ko Isalem 78:2.

46 Agulé, hinaa di sa pélas tigtu milagà temù enù ka tigtu
metolol sa egoh-egoh di. Hê, mig-angay egdagang sa langun
taman di anì egbeliyen di iya wé pélas.”

Ini Sa Peligad I Hésus Diyà Sa Puket

47 Agulé guwaen i Hésus, “Lagà ini i ma sa kedatù i
Nemula. Duen puket egnabuen diyà lanaw anì mekekuwa
sa medoo balangan sedà.
48 Egoh sa puket nepenù sedà, inuwit etaw diyà sa
mantadan kenà da egpenuu anì hemilien da sa mepion sedà
anì iawuh da dalem suladan, dodoo ibuung da sa medaet
sedà.
49 Hediya ma sa mebaelan sa etaw amuk meuma sa
sabuhanan agdaw, enù ka mangay sa medoo egsugùsuguen
i Nemula anì kuwaen da sa medaet etaw nekeamut diyà sa
mepion etaw.
50 Agulé ibuung da sa medaet etaw diyà sa apuy endà
mepadeng dutu bayà dò. Suminegaw da dutu owoy
kuméget sa ngipen da danà da tigtu mepasangan.”

Ini Sa Kagi I Hésus Denu Sa Etaw Tegetulù

51 Agulé mig-igsà Hésus i diyà sa medoo salu di, guwaen
di, “Enù di ya, netiigan yu pa ini i igtulù ku diyà keniyu?”
Guwaen da egsagbì, “Hoò, netiigan ké dé.”
52 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk duen sa tegetulù uledin
neketiig sa igtulù ku denu sa kedatù i Nemula, kagdi sa tigtu
mekegaga tumulù diyà sa medoo etaw, enù ka meketulù sa
tapay tegudon owoy sa magtu tegudon ma. Kagdi lagà sa
etaw épê medoo langun taman diyà sa dalesan di, duen sa
tapay owoy duen ma sa magtu.”

Ini Sa Egoh Da Mig-eked Si Hésus Diyà Sa Tapay Menuwa Di
(Malkos 6:1-6; Lukas 4:16-30)

53 Na, egoh i Hésus neubus migtulù sa medoo peligad,
miglegkang diyà sa lanaw Galiliya
54 owoy miglikù diyà sa tapay menuwa di, Nasalét. Agulé,
migtulù diyà sa simbaan Hudiyu. Negaip sa medoo etaw
migdineg kenagdi, owoy guwaen da, “Ay, milantek sa ketulù
di, owoy mepion ma sa panduan binaelan di.
55 Dodoo netiigan ta kagdi doo sa anak sa kalpintilu, owoy
si Maliya doo sa inay di. Netiigan ta ma sa medoo hadi di,
si Santiyago owoy si Hosé owoy si Simon owoy si Hudas.
56 Owoy eg-ugpà ma sa medoo tebay di diyà sa menuwa
ta. Dodoo ngadan keduwan di ya kéé langun ini i?”
57 Na, iya sa pesuwan di endà egpigtuu da diyà si Hésus.

Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Sumalà dé sa
tegesugkow i Nemula, eg-ekedan sa medoo duma di telehadi
owoy sa medoo duma di diyà sa tigtu menuwa di, dodoo
pigtuuwen polo sa medoo etaw diyà sa liyu menuwa.”
58 Na, iya sa pesuwan di endà iseg di medoo sa panduan
binaelan i Hésus dahiya enù ka endà egpigtuu da.

14

Ini Sa Egoh I Huwan Nematay
(Malkos 6:14-29; Lukas 9:7-9)

1 Na, si Hélod sa Datù egsabà sa tanà Galiliya, migdineg
denu sa medoo binaelan i Hésus.
2 Agulé, guwaen di diyà sa medoo egsuguen di, “Kagdi doo
si Huwan Tegebautis mig-enaw kéen egoh di nematay. Iya
pesuwan di ya dakel sa tunung di egbael panduan.”
3-4 Na, igpeimatay i Hélod Huwan i danà di migsigbolow
si Hélod, guwaen di, “Migtipay ka dé sa uledin ta danà
ko mig-agaw si Hélodiyas.” Na, si Hélodiyas sa sawa i
Pilipi hadi i Hélod. Na, danà sa kesigbolow i Huwan,
huenan di igpesigkem i Hélod kagdi owoy igpepolot di owoy
binilanggu di ma.
5 Ungayà di hedem ipeimatay di, dodoo nelimedangan di
sa medoo etaw Hudiyu enù ka guwaen da si Huwan sa tigtu
tegesugkow i Nemula.
6 Na, egoh i Hélod migpista sa agdaw di miglesut,
egdelayaw sa kenogon anak i Hélodiyas diyà sa taengan sa
medoo etaw eglenged. Tigtu neanggan Hélod i,
7 huenan di, migpengibet diyà sa kenogon, guwaen di,
“Sumalà dé sa egpegeniyen ko diyà kenak, ibegay ku diyà
keniko.”
8 Agulé tinuu sa kenogon kagi sa inay di, huenan di,
guwaen di diyà si Hélod, “Petagpedi ko sa ulu i Huwan
Tegebautis owoy petoyowi ko diyà sa lampay, owoy peuwiti
ko diyà kenak.”
9 Agulé tigtu nebukul sa pedu i Hélod. Dodoo danà di
migpengibet owoy ungayà di ma endà mesigbolow di etaw
eglenged kenagdi, huenan di, tinuu di sa igsasà sa kenogon.
10 Hê, igsugù di dé sa kepetagped sa ulu i Huwan dalem
bilangguwan.
11 Agulé tinoyo da lampay sa ulu di, owoy igbegay da diyà
sa kenogon, owoy inuwit di ma diyà sa inay di.
12 Agulé mig-angay sa medoo pasek i Huwan diyà sa
bilangguwan, owoy kinuwa da sa lawa di enù ka ilebeng da.
Agulé mig-angay da egtulon diyà si Hésus denu sa kinepatay
i Huwan.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpekaen Sa Lima Ngibu Etaw
(Malkos 6:30-44; Lukas 9:10-17; Huwan 6:1-14)

13 Na, egoh i Hésus migdineg denu sa kinepatay i Huwan,
eglegkang dahiya owoy mig-edà kumpit eg-angay eglebù.
Dodoo egoh sa medoo etaw neketiig sa inangayan i Hésus,
miglohot da kenagdi. Eghemantad da daa kedu diyà sa
menuwa da.
14 Agulé egoh i Hésus migtenà, hinaa di sa melaweng
etaw nesetipon dahiya. Nehiduwan di kagda temù owoy
binulungan di ma sa medoo eglinadu anì melikuan da.
15 Egoh di mahapun dé, mig-angay sa medoo salu i Hésus
diyà kenagdi, owoy guwaen da, “Mahapun dé owoy mediyù
dalesan siini kenà ta nesetipon. Huenan di, peangay ko siini
medoo etaw diyà sa medoo menuwa anì meli da kaenen da.”
16 Dodoo guwaen i Hésus, “Yoko egpeipanaw duu kagda.
Kiyu polo sa megay kaenen da.”
17 Agulé guwaen da, “Duen diyà kenami lima getibulu daa
tukééy epan owoy duwa daa sedà nelegà.”
18 Agulé guwaen i Hésus, “Uwit yu diyà kenak.”
19 Agulé pinepenuu di sa medoo etaw diyà sa keluwen-
luwen, owoy kinuwa di ma sa lima getibulu epan owoy sa
duwa sedà. Eglengag diyà langit owoy egsimbà egpesalamat
diyà si Nemula danà siedò kaenen igbegay i Nemula. Agulé
kinebéngkebéng di sa epan, owoy igbegay di diyà sa salu
di owoy tinukid da egbegayan sa medoo etaw.
20 Hê, langun da migkaen owoy nebesug da. Agulé,
tinipoh sa salu di sa nesamà da egkaen sepulù owoy duwa
pa gesolok.
21 Duen kéen lima ngibu maama migkaen dahiya liyu sa
batà owoy bayi.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbigkat Diyà Sa Kagpa Wayeg
(Malkos 6:45-52; Huwan 6:16-21)

22 Agulé pineedà i Hésus sa medoo salu di diyà kumpit anì
humuna da mangay tanà dutu lanaw dò, enù ka egpelikuen
di pelà sa melaweng etaw nesetipon.
23 Agulé egoh da mig-ipanaw dé, sebaen i Hésus daen
nesamà. Agulé migtekedeg eg-angay egsimbà diyà sa
mepokò getan. Egoh di sumigep dé, dahiya pelawà diyà
sa getan.
24 Dodoo neteliwadaan dé diyà lanaw sa kumpit inedaan
sa salu di, owoy egkepasangan da temù danà sa dakel
lambeg enù ka egkesungsung da sa meleges kelamag.
25 Egoh di buyu egsimag, mig-angay Hésus i diyà kenagda
egbigkat diyà sa kagpa't wayeg.

26 Dodoo egoh da mighaa kenagdi egbigkat diyà sa kagpa't
wayeg, tigtu nelimedangan sa medoo salu di. Eglesing da
danà da nelimedangan owoy guwaen da, “Busaw kéen.”
27 Petow dé mig-ikagi Hésus i diyà kenagda, guwaen di,
“Pebagel yu sa pedu yu enù ka aken doo sa hinaa yu. Yoko
egkelimedangan na.”
28 Agulé guwaen i Pidelu, “O Datù, amuk tuu kuna iya
wé, pebigkat ko aken diyà sa kagpa't wayeg mangay a diyà
keniko.”
29 Agulé guwaen i Hésus, “Angay ka dé dini.”
Hê, miglaun Pidelu i diyà kumpit owoy egbigkat ma diyà
kagpa't wayeg eg-angay diyà kenagdi.
30 Dodoo egoh di migtugedam sa meleges kelamag, ne-
limedangan owoy buyu dé egkeeled diyà wayeg. Mig-umow,
guwaen di, “O Datù, aluki ko aken.”
31 Agulé mesiyapat sinabaan i Hésus, guwaen di, “Maen
di ya tukééy daa sa kepigtuu ko diyà kenak? Maen di ya
egkeduwa sa pedu ko egpigtuu?”
32 Hê, egoh da mig-edà diyà kumpit, migsabuh dé sa
kelamag.
33 Agulé eg-oloen sa medoo salu di diyà kumpit Hésus i,
guwaen da, “Tigtu tuu kuna sa Anak i Nemula.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Etaw Génésalét (Malkos 6:53-56)

34 Na, egoh da migkatin dé sa lanaw, migdunggù da si
Hésus diyà sa tanà Génésalét.
35 Agulé kinilala sa medoo etaw Génésalét Hésus i,
huenan di, igsugkow da diyà sa medoo medapag menuwa
anì meuwit sa langun etaw eglinadu diyà kenagdi.
36 Agulé, migpegeni da diyà kenagdi amuk mebaluy
amisen daa sa etaw eglinadu sa pelingping ginis di. Hê,
nelikuan dé sa langun etaw nekeamis.

15

Ini Sa Egoh I Hésus Migsigbolow Sa Adat Sa Tupù Da (Malkos 7:1-23)

1 Na, duen etaw Palasiyu owoy etaw tegetulù uledin igsug-
kow i Mosis mig-angay da diyà si Hésus kedu Hélusalém dò.
Mig-igsà da,
2 guwaen da, “Maen di ya egtipay sa medoo pasek ko sa
adat sa tupù ta danà da endà egpegusê amuk kumaen da?”
3 Agulé guwaen i Hésus, “Na kiyu, egtipay yu ma doo sa
uledin i Nemula danà yu mig-iling sa adat sa tupù yu.

4 Igsugù i Nemula, guwaen di ‘Adati yu sa emà yu owoy
sa inay yu.’ Owoy igsugù di ma, ‘Meimatayan sa etaw
egpeumàumà sa emà di ataw ka sa inay di.’*
5 Dodoo sa niyu itulù, mepion amuk endà tabangan sa
etaw sa inay di owoy sa emà di amuk guwaen di, ‘Igbegay
ku dé diyà si Nemula siini itabang ku hedem keniyu.’
6 Dodoo danà yu mig-unut diyà iya wé adat yu, ininiyugan
yu dé sa kagi i Nemula denu sa keadat etaw sa lukes di.
7 Ay, neakalan yu kiyu i, enù ka guwaen yu dò metiengaw
etaw yu. Tigtu tuu sa kagi i Nemula igsulat i Isayas sa
tegesugkow di egoh anay denu keniyu, guwaen di,
8 ‘Siini medoo etaw, ebà daa sa ig-adat da kenak,
dodoo endà egpigtuu sa pedu da diyà kenak.
9 Huenan di, endà duen sa untung sa kesimbà da diyà kenak
enù ka beken kedu kenak sa uledin igtulù da,
dodoo danà sa penemdem etaw daa sa itulù da.’† ”
10 Agulé, inumow i Hésus sa medoo etaw nesetipon
dahiya anì dumapag da diyà kenagdi. Guwaen di,
“Dinegdineg yu, hih, anì metiigan yu ini i.
11 Endà mesalà sa etaw danà sa igsungit di diyà sa ebà di,
dodoo mesalà polo sa etaw danà sa kagi di medaet eglesut
diyà sa ebà di.”
12 Agulé migdapag sa medoo salu i Hésus diyà kenagdi,
owoy guwaen da, “Netiigan ko pa atu egbulit dé sa medoo
Palasiyu danà iya wé inikagi ko?”
13 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Mebadut doo sa medoo
endà hinemula i Emà ku duu diyà langit.
14 Huenan di, pemaen yu dé sa medoo Palasiyu, enù ka
lagà da langap eg-agak sa duma da langap. Dodoo endà
mekeagak sa langap sa duma di langap, enù ka menabù da
langun diyà sa medalem tosong diyà tanà.”
15 Agulé guwaen i Pidelu, “Selepang ko diyà kenami sa
peligad ko.”
16 Guwaen i Hésus, “Negaip a enù ka lagà yu sa medoo
liyu etaw endà pa egpeketiig.
17 Maen di ya endà pa metiigan yu ini i? Sumalà dé sa
kaenen igsungit etaw diyà sa ebà di, egdalem daa diyà sa
getek di, agulé eglesut dema diyà sa lawa di.
18 Dodoo amuk medaet sa kagi eglesut diyà sa ebà di, iya
danà sa pedu di medaet, owoy iya sa kenà di mesalà diyà si
Nemula.
19 Enù ka sa pedu etaw sa linegkangan sa medaet
penemdem di, owoy sa keseuma da lawa di sa etaw beken

---

* **15:4** 15:4 Basa ko Éksodo 20:12; 21:17. † **15:9** 15:8-9 Basa ko Isayas 29:13.

sawa di, owoy sa keimatay di, owoy sa kebigà di, owoy sa
kepenakaw di, owoy sa kebutbut di owoy sa kesumbung di
duma di.
20 Mesalà sa etaw danà iya wé medaet egbaelan di, dodoo
endà mesalà di amuk endà egpegusê di egkaen."

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Etaw TegeKanan
(Malkos 7:24-30)

21 Agulé, miglegkang Hésus i dahiya owoy eg-angay
diyà sa uwang tanà medapag diyà sa menuwa Tilo owoy
menuwa Sidon.
22 Duen sa bayi eg-ugpà dahiya sa etaw tegeKanan beken
etaw Hudiyu. Mig-angay diyà si Hésus, owoy egpetaled eg-
ikagi, guwaen di, "O Datù, tugod i Dabid, hiduwi ko aken,
enù ka egkepasangan temù sa anak ku bayi danà di linahuk
busaw."
23 Dodoo endà egsagipaen i Hésus duu. Agulé, migpeda-
pag sa medoo salu di diyà kenagdi, owoy egpegeni da,
guwaen da, "Hemagawi ko iya wé bayi, enù ka takaan di
kita eglohot owoy takà eg-umow."
24 Agulé eg-ikagi Hésus i, guwaen di, "Pineangay i Nemula
aken anì tabangan ku sa medoo tugod i Islaél enù ka lagà
da sa medoo kebilibili netelas."
25 Dodoo migpedapag sa bayi diyà si Hésus, owoy
migligkued diyà sa taengan di owoy guwaen di, "O Datù,
tabangi ko aken."
26 Agulé, egpeligad Hésus i anì metiigan sa bayi sa medoo
etaw Hudiyu daa sa tabangan di. Guwaen di, "Endà mepion
di amuk pekawen ta sa kaenen sa batà anì ibegay ta diyà sa
tuyang."
27 Agulé guwaen sa bayi, "O Datù, tuu iya wé. Dodoo
mebaluy doo amuk kumaen sa tuyang sa kaenen nelemet
kedu diyà sa lamisan sa épê da."
28 Agulé, guwaen i Hésus egsagbì, "O Okon, tigtu dakel sa
kesalig ko diyà kenak. Huenan di, ibegay ku diyà keniko sa
egpegeniyen ko." Hê, petow dé nelikuan sa anak di bayi.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Etaw

29 Na, miglegkang Hésus i dahiya owoy eg-ipanaw eghe-
mantad diyà sa mantadan Lanaw Galiliya. Agulé egtekedeg
diyà sa getan owoy egpenuu dahiya.
30 Agulé medoo temù sa etaw mig-angay diyà kenagdi eg-
uwit sa etaw eglinadu. Duen etaw pikat, duen ma nesadil,
duen ma langap, duen ma buneg, owoy duen ma sa medoo
eglinadu. Itenà da kagda diyà sa taengan i Hésus owoy
egbulungan di kagda langun.

31 Agulé, tigtu negaip sa medoo etaw mighaa iya wé, enù
ka nekeikagi dé sa etaw buneg, owoy nelikuan ma dé sa
etaw nesadil, owoy nekebigkat ma dé sa pikat, owoy mig-
ilag ma dé sa langap. Huenan di, eg-oloen da Nemula i, sa
Nemula egsaligan sa medoo tegeIslaél.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpekaen Sa Epat Ngibu Etaw
(Malkos 8:1-10)

32 Agulé, sinetipon i Hésus sa medoo salu di, owoy
guwaen di, “Egkehiduwan ku siini medoo etaw dahini, enù
ka telu agdaw dé sa lugay da eg-unut-unut diyà kenak,
owoy endà ma dé duen kaenen da. Endà mepion di amuk
pelikuen ku kagda amuk egpeketues da enù ka kumelenek
da mipanaw.”
33 Agulé guwaen sa salu di, “Diyà ki sa melabel tanà
mediyù dalesan, owoy endà duen sa kenà ta kumuwa
kaenen anì pekaenen ta siini medoo etaw enù ka medoo
da temù.”
34 Agulé mig-igsà Hésus i, guwaen di, “Pila sa kedoo epan
diyà keniyu?”
Guwaen da migsagbì, “Duen diyà kenami sa pitu getibulu
daa epan owoy duen ma sa tukééy sedà anan diisek.”
35 Agulé, pinepenuu i Hésus sa medoo etaw diyà tanà.
36 Agulé, kinuwa di sa pitu getibulu epan owoy sa
tukééy sedà, owoy egsimbà egpesalamat diyà si Nemula
danà siedò kaenen igbegay i Nemula. Kinebéngkebéng di
owoy igbegay di diyà sa medoo salu di, owoy tinukid da
egbegayan sa langun etaw nesetipon.
37 Hê, langun da migkaen owoy nebesug da dé. Agulé
tinipoh sa salu di sa nesamà da egkaen pitu pa gesolok.
38 Na, duen dahiya epat ngibu maama migkaen, liyu sa
medoo bayi owoy sa medoo batà.
39 Agulé egpeipanawen i Hésus sa medoo etaw, owoy
mig-edà kumpit Hésus i eg-angay dutu uwang menuwa
Magadan dò.

16

Ini Sa Egoh I Hésus Migsigbolow Sa Etaw Endà Egpigtuu
(Malkos 8:11-13; Lukas 12:54-56)

1 Na, duen etaw Palasiyu owoy etaw Sadusiyu mig-angay
da diyà si Hésus anì tepengan da. Huenan di, mig-igsà
da panduan diyà kenagdi anì metiigan da gaa kagdi sa
pineangay i Nemula diyà tanà.
2 Dodoo guwaen i Hésus, “Amuk melalegà sa langit egoh
agdaw eg-eled, guwaen yu, ‘Umagdaw simag.’

3 Diya ma amuk melalegà sa langit magtu kesimag owoy
hauwen yu ma sa dakel alung, guwaen yu, ‘Mudan igkani.’
Neketiig yu doo sa medoo tandà diyà langit, dodoo endà
metiigan yu duu sa tandà eghauwen yu ini egoh di.
4 Medeumà siini medoo etaw eg-ugpà diyà tanà ini egoh
di owoy ininiyugan da Nemula i, enù ka endà egpigtuu da
gaa amuk endà hauwen da duu sa dakel panduan. Eg-
igsaen yu sa panduan, dodoo endà duen panduan ibegay
i Nemula liyu daa sa panduan diyà si Honas egoh anay.”
Agulé sinalidan i Hésus kagda.

Hinawidan I Hésus Kagda Anì Endà Umiling Da Sa Adat Palasiyu
(Malkos 8:14-21)

5 Na, egkatin sa medoo salu i Hésus tanà dutu sa lanaw,
dodoo endà duen sa epan inuwit da enù ka nelipengan da.
6 Agulé, migpeligad Hésus i, guwaen di, “Tulik yu, hih,
anì mekeiwod yu sa ipelenuk epan sa etaw Palasiyu owoy
etaw Sadusiyu.”
7 Dodoo sa medoo salu di, endà netiigan da duu sa peligad
tinulon i Hésus, huenan di egseolomoy da, guwaen da, “Iya
sa inikagi di enù ka endà duen sa epan inuwit ta.”
8 Dodoo netiigan i Hésus sa penemdem da, owoy guwaen
di, “Ay, tukééy daa sa kepigtuu yu diyà kenak. Maen di ya
egseolomen yu sa egoh yu endà mig-uwit epan?
9 Negaip a keniyu, enù ka endà pa netiigan yu duu sa
egkebaelan ku. Nelipengan yu kéen sa lima getibulu daa
epan igpekaen ku diyà sa lima ngibu etaw owoy sa medoo
solok pinenù yu sa nesamà ta migkaen.
10 Nelipengan yu ma kéen sa pitu getibulu daa epan
igpekaen ku diyà sa epat ngibu etaw owoy sa medoo solok
pinenù yu sa nesamà ta migkaen.
11 Negaip a keniyu, enù ka endà pa netiigan yu duu beken
tigtu epan sa selepangan sa inikagi ku giina. Tulik yu polo
anì mekeiwod yu sa lagà ipelenuk epan sa etaw Palasiyu
owoy etaw Sadusiyu.”
12 Agulé, netiigan sa medoo salu di beken tigtu ipelenuk
epan sa ipeiwod di kenagda, dodoo sa ketulù etaw Palasiyu
owoy etaw Sadusiyu polo.

Ini Sa Egoh I Pidelu Migdatù Si Hésus
(Malkos 8:27-30; Lukas 9:18-21)

13 Na, mig-angay Hésus i diyà sa tanà nesakupan sa
menuwa Sisaliya Pilipos. Egoh da migtebow, eg-igsaan di
sa medoo salu di, guwaen di, “Ngadan di etaw a gaa, aken i
Kakay Langun, guwaen sa medoo etaw?”

14 Migsagbì da, guwaen da, “Duen etaw guwaen da dò si
Huwan Tegebautis ka gaa, owoy duen ma etaw guwaen da
dò si Iliyas ka gaa, ataw ka si Hilimiyas ka gaa, ataw ka sa
sebaen ma tegesugkow i Nemula egoh anay kuna i.”
15 Agulé guwaen i Hésus, “Enù di ya kiyu i, ngadan sa
kagi yu denu kenak?”
16 Migsagbì Simon Pidelu i, guwaen di, “Kuna si Kelistu sa
Tigtu Datù sinugù i Nemula. Kuna sa Anak sa Tigtu Nemula
melalù taman melugay.”
17 Agulé guwaen i Hésus, “O Simon, anak i Honas,
binagian ka, enù ka beken etaw daa diyà tanà sa egpetiig
keniko aken sa Anak i Nemula, dodoo si Emà ku diyà langit
polo sa egtulon keniko denu kenak.
18 Taa ko ini i eg-ikagiyen ku diyà keniko. O Pidelu,
eggelalen ku kuna batu enù ka lagà ketegas batu sa kepigtuu
ko diyà kenak, owoy lagà siini batu sa petigdegan ku
simbaan ku éhê sa medoo etaw egpigtuu. Apiya di pa
mepelihay sa etaw ku taman meimatayan da, endà doo
meatuwan da.
19 Kuna sa egbegayan ku egkegaga lagà ka egsabà gunsì
anì meukaan sa kedatù i Nemula diyà langit. Huenan
di, amuk duen sa eghawidan ko diyà tanà, iya ma sa
mehawidan dutu langit dò. Owoy amuk duen sa pandayaen
ko diyà tanà, iya ma sa mepandayà dutu langit dò.”
20 Agulé, tigtu hinawidan i Hésus sa medoo salu di anì
endà tulonen da duu diyà etaw kagdi si Mésayas sa Tigtu
Datù sinugù i Nemula.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Denu Sa Ketamanan Di
(Malkos 8:31-33; Lukas 9:22)

21 Na, egoh iya, mig-edung Hésus i egtulon diyà sa medoo
salu di denu sa ketamanan di. Guwaen di, “Mekeangay
a dutu Hélusalém dò. Medoo sa kelikutan ku dutu danà
sa medoo kaunutan etaw Hudiyu owoy sa medoo ulu-ulu
tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis.
Imatayan da aken, dodoo umenaw a mendaa diyà sa ketelu
di agdaw.”
22 Agulé, inuwit i Pidelu Hésus i egtangkà owoy eghaw-
idan di, guwaen di, “O Datù, endà mebaelan ko iya wé
hedem danà i Nemula.”
23 Agulé migpelikù eg-isalu Hésus i diyà si Pidelu, owoy
guwaen di, “Yaka egdahiya ya. Lagà ka si Satanas enù ka
begayan ko aken hedem salà. Beken kedu si Nemula iya wé
ungayà ko, dodoo kedu diyà etaw daa.”

Ini Sa Mebaelan Sa Etaw Egpepasek Diyà Si Hésus
(Malkos 8:34–9:1; Lukas 9:23-27)

24 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, “Amuk
iya sa pedu sa sebaen etaw umunut-unut diyà kenak,
meekedan di sa hagdi ungayà owoy sakemen di sa naken.
Lagà metiang di ma sa bugsud kenà di mematay, enù
ka uman agdaw metigkelan di sa kelikutan di danà di
egpangunut sa igsugù ku. Owoy tigtu mekeunut-unut ma
diyà kenak.
25 Huenan di, sumalà dé sa etaw umeked umunut diyà
kenak enù ka egpekihagtay, iya polo sa etaw mematay.
Dodoo sumalà dé sa etaw umeked pekihagtay anì umunut-
unut diyà kenak, iya polo sa etaw kumelalù taman melugay.
26 Amuk hediya, endà duen sa tigtu untung mekuwa etaw
diyà sa medoo langun taman di diyà tanà. Apiya di pa
mekuwa di sa langun, mekesugsug doo enù ka endà duen
sa mekesambì di anì melalù taman melugay.
27 Na, aken sa Kakay Langun, amuk pelikù a dini unutan
a sa medoo egsugùsuguen ku kedu langit owoy sumenang
a danà sa senang i Emà ku. Amuk meuma sa agdaw ku
pelikù, ibegay ku diyà sa langun etaw sa untung nesugat
diyà sa binaelan da.
28 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Duen duma etaw
dahini ini egoh di endà pa mematay da taman endà hauwen
da duu sa ketebow sa Kakay Langun egoh di kumedatù.”

17

Ini Sa Egoh Da Mighaa Si Hésus Egsenang
(Malkos 9:2-13; Lukas 9:28-36)

1 Na, egoh di neuma enem agdaw, inuwit i Hésus Pidelu
i owoy si Santiyago owoy si Huwan hadi di. Egtekedeg da
diyà sa mehagtaw getan kenà da eglebù.
2 Agulé, egoh da eghahaa si Hésus, nepelumanan sa palas
di egsenang lagà sa agdaw, owoy migkebulà temù sa ginis
di enù ka tigtu egsenang.
3 Hê, hinaa da ma dahiya Mosis i owoy si Iliyas*
egseolomoy da si Hésus.
4 Agulé, eg-ikagi Pidelu i diyà si Hésus, guwaen di, “O
Datù, mepion doo enù ka dahini ké. Amuk meiyap ka, mael
a telu lawì dini, sebaen niko, sebaen si Mosis, sebaen si
Iliyas.”
5 Egoh i Pidelu telibubu eg-ikagi iya wé, hê tinenaan da
gaeb egsenang. Agulé, duen sa eg-ikagi kedu dalem sa gaeb,
guwaen di, “Ini sa anak ku eghiduwan ku owoy tigtu a
netuuwan diyà kenagdi. Dinegdineg yu dé diyà kenagdi.”

* **17:3** 17:4 Etaw Hudiyu ma Mosis i owoy si Iliyas, dodoo nelugay da dé nematay egoh i Hésus neetaw diyà tanà.

6 Egoh sa salu di migdineg iya wé, nekelagkeb da enù ka
tigtu da nelimedangan.
7 Agulé inangay i Hésus kagda eg-amis, owoy guwaen di,
“Tigdeg yu dé. Yoko egkelimedangan na.”
8 Hê, egoh da egtengang, iya daa sa hinaa da dahiya si
Hésus.
9 Na, egoh da eglungel kedu diyà sa getan, hinawidan i
Hésus kagda, guwaen di, “Yoko egtulon duu diyà etaw sa
hinaa yu taman endà meenaw sa Kakay Langun egoh di
mematay.”
10 Agulé eg-igsà sa medoo salu di, guwaen da, “Amuk
hediya, maen di ya atu inikagi sa medoo tegetulù uledin
igsugkow i Mosis, muna gaa Iliyas i tumebow diyà sa
ketebow sa Tigtu Datù sinugù i Nemula?”
11 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tuu ini i. Muna Iliyas i
tumebow anì abungan di sa ukitan i Datù tumebow.
12 Dodoo eg-ikagiyen ku ini i diyà keniyu. Migtebow dé
Iliyas i, dodoo endà egkilalaen sa medoo ulu-ulu kagdi i.
Pinelihay da polo danà sa hagda ungayà. Hediya ma aken i
Kakay Langun, mepelihay a ma danà da.”
13 Agulé, netiigan da dé si Iliyas doo sa pinegulepengan di
si Huwan Tegebautis.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-aluk Sa Batà Linahuk Busaw
(Malkos 9:14-29; Lukas 9:37-43a)

14 Na, egoh da miglungel dé, netebowon da sa medoo
etaw. Duen maama dahiya mig-angay egdapag diyà si
Hésus owoy egligkued diyà sa taengan di.
15 Guwaen di, “O Datù, hiduwi ko sa anak ku maama.
Egbeketketen danà di linahuk busaw owoy egkepasangan
temù enù ka takà egpekesunù diyà apuy owoy egkeeled diyà
wayeg.
16 Inuwit ku ma diyà sa medoo salu ko anì bulungan da
hedem, dodoo endà egkegaga da duu.”
17 Agulé eg-ikagi Hésus i, guwaen di, “Ay, kiyu i medoo
etaw ini egoh di, ngahàngahà yu temù owoy tigtu yu endà
egsalig diyà kenak. Huenan di, egkesemek a dé eg-ugpà diyà
keniyu, owoy buyu a dé egtalawen danà sa endà kepigtuu
yu. Na, uwit ko dini sa anak ko.”
18 Agulé, hinawidan i Hésus sa busaw owoy miglesut ma
dé. Hê, petow dé nelikuan sa batà.
19 Agulé, egoh da i Hésus eglebù, eg-igsà da diyà kenagdi,
guwaen da, “Maen di ya endà negaga ké duu eghemaga sa
busaw diyà sa batà?”
20 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Endà megaga yu duu enù
ka tukééy pelà sa kepigtuu yu. Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà

keniyu. Apiya di pa tukééy daa sa kepigtuu yu diyà kenak
lagà tukééy dalem mustad, dakel doo sa megaga yu. Upama
amuk suguen yu siini getan pehalì daedò é, mangunut doo
diyà sa kagi yu. Enù ka sumalà dé sa baelan yu, megaga yu
langun.
21 [Dodoo siini balangan busaw, endà mehemagawan da
amuk endà tigtu yu sumimbà diyà si Nemula owoy amuk
endà peulanen yu duu sa kekaen yu.]”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Dema Denu Sa Kepatay Di
(Malkos 9:30-32; Lukas 9:43b-45)

22 Na, egoh da nesetipon diyà sa uwang Galiliya, mig-ikagi
Hésus i diyà sa medoo salu di, guwaen di, “Aken i Kakay
Langun, buyu a dé mekebegay diyà sa medoo liyu etaw
23 anì imatayan da aken, dodoo meenaw a mendaa diyà
sa ketelu di agdaw.”
Egoh sa medoo salu di migdineg iya wé, tigtu da nebukul
temù.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbegay Pilak Diyà Sa Dalesan I Nemula

24 Na, egoh da migtebow diyà sa menuwa Kapelenaum,
duen etaw dahiya eg-etuk sa ibegay etaw Hudiyu diyà sa
Dalesan i Nemula diyà Hélusalém. Eg-igsaan da Pidelu i,
guwaen da, “Enù di ya, mekebegay pa sa mistelu yu sa pilak
eg-etuken ké ibegay diyà sa Dalesan i Nemula?”
25 Migsagbì Pidelu i, guwaen di, “Hoò, megay doo.”
Agulé egoh di miggemow diyà sa dalesan, egoh i Pidelu
endà pa eg-ikagi, eg-igsaan i Hésus kagdi, guwaen di, “O
Simon, ngadan sa penemdem ko denu ini i? Ngadan tayu
di etaw mekebegay pilak diyà sa datù diyà tanà, ataw ka sa
tigtu duma di iling ka sa liyu etaw?”
26 Migsagbì Pidelu i, guwaen di, “Sa medoo liyu etaw daa
sa mekebegay.”
Agulé guwaen i Hésus, “Amuk hediya, endà mekebegay
sa medoo tigtu duma di.
27 Dodoo endà mepion di amuk bulitan sa medoo tegeetuk
pilak kita, huenan di angay ka duli lanaw dò owoy hauwen
ko doo sa pilak diyà sa ebà sa sedà muna mekuwa ko.
Mekeenget doo iya wé diyà sa mekebegay ta diyà sa Dalesan
i Nemula, enù ka duwa ki. Uwit ko owoy begayi ko dé diyà
sa tegeetuk.”

18

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Dakel Diyà Sa Kedatù I Nemula
(Malkos 9:33-37; Lukas 9:46-48)

1 Na egoh iya, mig-angay eg-igsà sa medoo salu i Hésus
diyà kenagdi, guwaen da, “Ngadan tayu di etaw sa dakel
diyà sa medoo etaw eg-unut diyà sa kedatù i Nemula?”
2 Agulé, inumow i Hésus sa batà owoy pinetigdeg di diyà
sa taengan sa medoo salu di.
3 Guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu.
Endà mekeunut yu diyà sa kedatù i Nemula amuk endà
pelumanan yu duu sa pedu yu anì mekeiling yu batà sa
keunut yu diyà kenak.
4 Enù ka sa etaw egpetukééyen di kagdi iling siini batà,
iya polo sa dakel etaw diyà sa kedatù i Nemula.
5 Owoy sumalà dé sa etaw miadat sa etaw ku éhê siini
batà danà di etaw ku, meadatan di ma aken i danà iya wé
egbaelan di.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Eg-enggat Diyà Salà
(Malkos 9:42-48; Lukas 17:1-2)

6 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk duen sa etaw eg-enggat
diyà salà sa etaw ku egpigtuu éhê siini batà, iya sa etaw
tigtu mepigtamayan i Nemula. Adi-adi pa amuk tagkesan
dakel batu diyà lieg di anì meeled diyà dagat.
7 Mepasangan sa medoo etaw diyà tanà enù ka duen sa
egbegay salà diyà kenagda. Duen doo sa takà egbegay salà
diyà etaw, dodoo tigtu mepigtamayan sa etaw eg-enggat sa
duma di egbael salà.
8 “Upama, amuk meenggat yu diyà salà danà sa belad yu
ataw ka sa lisen yu, tagped yu owoy buungi yu ma dé enù ka
uman pa mepion sa egoh yu melalù taman melugay apiya
di pa neputuk sa belad yu ataw ka lisen yu diyà sa egoh
yu épê duwa belad ataw ka duwa lisen mekeangay diyà sa
lanaw apuy endà mepadeng.
9 Hediya ma, amuk meenggat yu diyà salà danà sa mata
yu, lesò yu owoy buungi yu ma dé enù ka uman pa mepion
sa egoh yu melalù apiya di pa sebaen daa sa mata yu diyà
sa egoh yu épê duwa mata mekeangay diyà sa lanaw apuy
endà mepadeng.
10 “Hahaa yu, anì endà eg-ekedan yu duu sa tukééy etaw
ku lagà siini batà. Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu,
kagda sa egtulikan sa medoo egsugùsuguen i Nemula duma
i Emà ku diyà langit.
11 [Na, ini sa pesuwan di mig-angay sa Kakay Langun diyà
tanà anì mealukan sa medoo etaw egpekesugsug.]”

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Kebilibili Netelas
(Lukas 15:3-7)

12 Agulé guwaen i Hésus, “Upama, duen sa etaw diyà
keniyu épê magatus kebilibili. Amuk netelas sa sebaen
kebilibili di, salidan di sa siyow pulù owoy siyow egtabtab
diyà getan, owoy eg-angayen di eglagbet sa sebaen netelas
taman endà hauwen di duu.
13 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk hinaa di sa
sebaen netelas, tigtu meanggan sa pedu di danà di mighaa.
Uman pa sa kekeanggan di danà di mighaa sa sebaen diyà sa
kekeanggan di diyà sa siyow pulù owoy siyow endà netelas.
14 Hediya ma sa Emà ta diyà langit, enù ka ungayà di endà
duen etaw mekesugsug apiya sebaen daa tukééy etaw di.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Duma Da Nesalà

15 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk duen duma ko egpigtuu
egbael salà diyà keniko, angay ko tulon diyà kenagdi sa
medaet binaelan di, dodoo lebù yu daa egseolomoy. Agulé,
amuk eg-ekedan di sa salà di, egbuligan ko dé kagdi i
egpepigtuu.
16 Dodoo amuk endà egpigtuu di diyà sa kagi ko, peunut
ko sa duma etaw, iling ka sebaen etaw ataw ka duwa, owoy
pelikù yu dema diyà kenagdi anì dumuen duwa etaw ataw
ka telu egpetuu sa kagi ko diyà kenagdi.
17 Agulé, amuk endà egpigtuu di diyà keniyu, tulon ko dé
diyà sa umpungan i Hésus. Agulé amuk endà pa egpigtuu
di diyà sa kaunutan sa umpungan i Hésus, yoko eg-unut
duu enù ka kagdi dé lagà etaw tegebael salà endà egpigtuu
diyà si Nemula.
18 “Na, tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk duen sa
eghawidan yu diyà tanà, iya ma sa mehawidan dutu langit
dò. Owoy amuk duen sa egpandayaen yu diyà tanà, iya ma
sa mepandayà dutu langit dò.
19 “Ini ma sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk duwa
yu daa dahini diyà tanà owoy neseunut sa pedu yu denu
sa isimbà yu, mebegayan yu doo i Emà ku diyà langit sa
egpegeniyen yu.
20 Enù ka amuk duwa yu daa nesetipon ataw ka telu yu
anì sumimbà yu diyà kenak, dahiya a ma doo diyà keniyu.”

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Etaw Endà Egpeuloy Diyà Sa Duma Di

21 Agulé, migpedapag Pidelu i diyà si Hésus owoy guwaen
di, “O Datù, amuk takà egkesalà sa etaw diyà kenak, pila
gulê ipeuloy ku sa salà di? Enget pa amuk pitu gulê?”
22 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, “Endà. Beken pitu
gulê daa, dodoo takà ko peuloyi polo kenagdi, apiya taman
pitu pulù gulê anan tigpituway.

23 Enù ka lagà ini i sa kedatù i Nemula. Duen sa datù
ungayà di eg-etuk sa utang sa medoo etaw di.
24 Egoh di mig-edung eg-etuk, inuwit da diyà kenagdi sa
etaw épê dakel utang danà di migsagbay ngibu-ngibuwan
pilak.
25 Dodoo endà pa egpekebayad di sa utang di, huenan di
igsugù sa datù anì meudipen da lapeg sa sawa di owoy sa
medoo anak di owoy medagang ma sa langun taman da anì
bayadan di sa utang di.
26 Dodoo migligkued sa etaw diyà sa taengan sa datù,
owoy egpegeni, guwaen di, ‘O Datù, angat-angat ka pelà,
hih, enù ka impasan ku sa langun utang ku diyà keniko.’
27 Agulé, igpeuloy dé sa datù sa langun utang di danà sa
kehidu di kenagdi, owoy linengaan di ma kagdi i.
28 “Agulé egoh sa maama miglegkang dahiya, nesiegun-
gan di diyà dalan sa sebaen duma di nekeutang tukééy daa
pilak diyà kenagdi. Hê, egpelengen di kagdi, owoy guwaen
di, ‘Bayadi ko dé sa utang ko kenak.’
29 Agulé, egligkued diyà sa taengan di, owoy egpegeni,
guwaen di, ‘O Akay, angat-angat ka pelà, hih, enù ka
impasan ku sa langun utang ku diyà keniko.’
30 Dodoo eg-eked siedò etaw, owoy ipebilanggu di polo
kagdi taman endà mekebayad di.
31 Na, egoh sa medoo duma di neketiig iya wé, tigtu
nebukul sa pedu da. Agulé, mig-angay da egtulon diyà sa
datù sa langun binaelan di.
32 Hê, igpeangay sa datù iya wé etaw, owoy guwaen di,
‘Dupang ka kuna i etaw. Egoh ko migpegeni diyà kenak,
igpeuloy ku dé diyà keniko sa langun utang ko.
33 Maen di ya endà ma egkehiduwan ko sa duma ko éhê
mendaa sa kehidu ku keniko?’
34 Agulé, tigtu egbulitan sa datù kagdi i owoy ipebilanggu
di anì mepigtamayan taman endà mebayadan di duu sa
langun utang di.”
35 Agulé guwaen i Hésus, “Hediya ma sa baelan i Emà ku
Nemula diyà keniyu amuk endà tigtu yu duu ipeuloy sa salà
sa duma yu.”

19

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Keeked Etaw Sa Sawa Di
(Malkos 10:1-12)

1 Na, egoh i Hésus neubus migtulù iya wé, eglegkang diyà
sa uwang Galiliya owoy eg-angay tanà dutu lawa't Holdan
diyà sa uwang Hudiya.

2 Eg-unut ma sa melaweng etaw diyà kenagdi owoy
egbulungan di ma sa langun etaw eglinadu dahiya.
3 Na, duen etaw Palasiyu mig-angay diyà si Hésus enù
ka eglagbeten da sa kagi di neketipay sa uledin. Eg-igsà da,
guwaen da, “Enù di ya, meketipay pa sa etaw diyà sa uledin
ta amuk eg-ekedan di sa sawa di apiya endà duen sa medaet
binaelan di?”
4 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, “Lagà yu endà
nekebasa sa kagi i Nemula igpesulat. Egoh i Nemula
migbael sa langun taman egoh anay, binaelan di sa sebaen
maama owoy sa sebaen bayi.
5 Ini sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Iya maen di ya mesalidan sa maama sa emà di owoy sa
inay di
owoy mekeugpà dé diyà sa sawa di
enù ka lagà sebaen etaw da daa.’*
6 Na, endà dé duwa sa etaw telesawa, dodoo nesesebaen da
dé. Huenan di, endà mepion di amuk mesepalak sa etaw
telesawa enù ka nesesebaen da dé danà i Nemula.”
7 Agulé, eg-igsaan dema sa medoo Palasiyu, guwaen da,
“Amuk endà mebaluy di iya wé, ngadan sa pesuwan di
igsugù i Mosis egoh anay dumuen sa igsulat ibegay sa
maama diyà sa sawa di anì tandaan di sa keeked di egoh
di eghemaga kenagdi?”
8 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, “Iya sa igtulù i Mosis
mebaluy ekedan yu sa sawa yu, enù ka netiigan di metegas
sa ulu yu. Dodoo egoh anay egoh i Nemula migbael sa etaw,
endà mebaluy di ekedan sa etaw sa sawa di.
9 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk eg-ekedan sa
maama sa sawa di endà migbigà, egbigà doo amuk sawaen
di sa sebaen bayi.”
10 Agulé guwaen sa medoo salu di, “Amuk iya sa kelikutan
sa etaw épê sawa, uman pa mepion hedem amuk endà dé
sumawa di.”
11 Agulé guwaen i Hésus, “Beken sa langun etaw sa endà
sumawa, dodoo sa etaw hinemilì i Nemula daa sa endà
sumawa.
12 Enù ka endà nesetepeng di sa pesuwan di endà sumawa
sa etaw. Duen etaw endà sumawa enù ka duen sa kulang da
egoh da miglesut. Owoy duen ma etaw endà sumawa enù
ka kinapun da. Owoy duen ma etaw endà sumawa anì endà
mealang da egtulù denu sa kedatù i Nemula. Amuk kuna sa
etaw hinemilì i Nemula anì endà sumawa ka, pangunut ka
dé diyà sa igsugù di.”

---

* **19:5** 19:5 Basa ko Génesis 2:24.

Ini Sa Egoh I Hésus Migsimbà Denu Sa Medoo Batà
(Malkos 10:13-16; Lukas 18:15-17)

13 Na, duen medoo etaw mig-uwit sa medoo anak da
diyà si Hésus anì sabaan di kagda anì isimbà di. Dodoo
eghawidan sa medoo salu di kagda.
14 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa salu di, “Pandayà yu dé
sa medoo batà mangay diyà kenak. Yoko eghawid duu, enù
ka iya sa etaw mekeunut diyà sa kedatù i Nemula sa medoo
etaw egpekeiling pedu batà.”
15 Agulé, sinabaan i Hésus sa medoo batà owoy isimbà di
kagda. Agulé, miglegkang dema dahiya.

Ini Sa Tinulon I Hésus Sa Mebaelan Sa Kawasà Maama Anì Melalù
(Malkos 10:17-31; Lukas 18:18-30)

16 Na, duen sa maama mig-angay eg-igsà diyà si Hésus,
guwaen di, “O Mistelu, ngadan sa mepion baelan ku anì
dumuen lalù ku endà meelut di?”
17 Guwaen i Hésus, “Maen di ya eg-igsaen ko diyà kenak
sa mepion egbaelan ko? Endà duen sa etaw mepion liyu
daa si Nemula. Dodoo amuk ungayà ko melalù ka taman
melugay, pangunuti ko sa uledin i Nemula.”
18 Agulé, eg-igsà dema sa maama, guwaen di, “Ngadan
tayu sa uledin pangunutan ku?”
Agulé guwaen i Hésus, “Iya sa uledin di, yoko eg-imatay
ya etaw, owoy yoko egbigà ya, owoy yoko egpenakaw wa,
owoy yoko egbutbut ta egtipu sa duma yu,
19 owoy adati yu sa emà yu owoy sa inay yu, owoy hiduwi
ko ma sa duma ko éhê mendaa sa kehidu ko keniko.”
20 Agulé guwaen sa maama, “Langun siini uledin di, anan
egpangunutan ku. Ngadan pa sa baelan ku?”
21 Guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Amuk iya sa ungayà
ko tigtu metiengaw ka diyà sa kehaa i Nemula, angay ko
dagang sa langun taman ko owoy tukidi ko begayi diyà sa
medoo etaw pubeli. Amuk hediya, dumuen sa pantiyali ko
diyà langit. Agulé angay ka dini unut-unut ka kenak.”
22 Dodoo egoh di migdineg sa kagi i Hésus, miglikù owoy
nebenges temù sa pedu di enù ka tigtu kawasà.
23 Agulé, mig-ikagi Hésus i diyà sa medoo salu di, guwaen
di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Tigtu melikut sa
medoo kawasà etaw mekeunut sa kedatù i Nemula.
24 Egtulonen ku diyà keniyu endà megaga da duu. Uman
pa melemu sa hinagtay kamiliyu eg-ukit diyà sa tosong
dagum diyà sa kawasà etaw mekeunut diyà sa kedatù i
Nemula.”

25 Egoh sa medoo salu di migdineg iya wé, tigtu da negaip
temù owoy guwaen da, “Amuk hediya, endà duen etaw
kéen mealukan i Nemula.”
26 Dodoo eg-inengtengen i Hésus kagda, owoy guwaen
di, “Tuu ma doo, endà mebaluy di amuk etaw daa, dodoo
mebaluy doo amuk si Nemula enù ka megaga di doo sa
langun egbaelan.”
27 Agulé guwaen i Pidelu, “Taa ko. Sinalidan ké dé sa
langun taman ké enù ka eg-unut-unut ké keniko. Enù kami
i duu, ngadan sa untung mekuwa ké?”
28 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Tuu ini i eg-
ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk pelumanan i Nemula sa
tanà, menuu sa Kakay Langun diyà sa bangkù di metolol
egoh di kumedatù. Owoy kiyu i salu ku, menuu yu ma diyà
sa sepulù owoy duwa bangkù sa datù enù ka ipaten yu sa
sepulù owoy duwa geumpung tugod i Islaél.
29 Na, sumalà dé sa etaw sinalidan di sa dalesan di ataw
ka sa tanà di, ataw ka sa emà di owoy sa inay di, ataw ka sa
kakay di owoy sa hadi di, ataw ka sa medoo anak di danà
di eg-unut-unut diyà kenak, meumanan pa magatus gulê sa
mesakem di owoy dumuen ma sa lalù di endà meelut di.
30 Dodoo sa medoo etaw dakel diyà sa kehaa yu ini egoh di,
kumetukééy da polo kani. Owoy sa medoo etaw tukééy diyà
sa kehaa yu ini egoh di, pedakelen i Nemula polo kagda.”

20

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Medoo Tegegalebek Diyà Sa Hinemulaan

1 Agulé guwaen i Hésus, “Lagà ini i sa kedatù i Nemula.
Duen sa etaw épê tanà hinemulaan di palas. Agulé, sebaen
agdaw eglapus eglagbet etaw anì gumalebek da diyà sa
hinemulaan di.
2 Igpasad di diyà sa anay etaw kinuwa di sa sukay da sapi-
lak, enù ka iya sa enget sukay sa etaw eggalebek segeagdaw.
Agulé egpegalebeken di kagda diyà sa hinemulaan di.
3 Agulé egoh di alas siyow, egpelikù eglagbet etaw anì
gumalebek da. Hê, hinaa di sa medoo etaw diyà padian
endà duen galebek da.
4 Guwaen di diyà kenagda, ‘Angay yu ma eggalebek diyà
sa hinemulaan ku owoy sukayan ku kiyu sa nesugat.’ Agulé
eggalebek da ma dé.
5 Na, egoh di alas sepulù owoy duwa, egpelikù dema diyà
sa padian anì umanan di sa kedoo etaw eggalebek. Hediya
ma sa binaelan di egoh di alas telu mahapun.
6 Agulé, egoh di buyu alas lima mahapun, egpelikù dema
diyà sa padian owoy duen ma etaw hinaa di dahiya endà

duen galebek da. Eg-igsaan di kagda, guwaen di, ‘Maen di
ya eg-ugpà yu uloy dahini owoy endà eggalebek yu?’
7 Egsagbì da, guwaen da, ‘Enù ka endà duen etaw
egpegalebek kenami.’ Agulé guwaen di, ‘Angay yu ma
galebek dutu siedò hinemulaan ku.’
8 “Agulé, egoh di eg-eled dé sa agdaw, eg-ikagi sa maama
diyà sa sinaligan di, guwaen di, ‘Umow ko sa medoo etaw
eggalebek owoy sukayi ko dé. Sukayi ko muna sa hudihudi
eggalebek, agulé sukayi ko sa muna eggalebek.’
9 Na, sapilak sa sukay di diyà sa uman sebaen etaw mig-
edung eggalebek egoh di alas lima mahapun.
10 Huenan di, egoh di eg-angay egsukay sa medoo etaw
eggalebek edung magtu kesimag, iya sa penemdem da
umanan pa sa hagda sukay. Dodoo, sapilak ma doo sa sukay
di kenagda.
11 Egoh da migkuwa sa sukay da, egsigbolow da diyà sa
etaw egpegalebek kenagda,
12 guwaen da, ‘Sakaulas daa sa lugay siedò etaw eggale-
bek, dodoo kami, egtigkelan ké sa meedup agdaw eggalebek
neelut agdaw. Maen di ya nesetepeng sa kesukay ko kenami
eggalebek?’
13 Agulé, guwaen sa épê tanà diyà sa sebaen etaw, ‘Na,
Akay, endà lapisen ku kiyu enù ka tapay dé inikagi ku
sapilak sa sukay yu egoh ku migpegalebek keniyu, owoy iya
ma sa igbegay ku diyà keniyu.
14 Na, kuwa yu sa sukay yu owoy likù yu dé. Enù ka iya sa
ungayà ku nesetepeng sa isukay ku sa hudihudi eggalebek
owoy sa muna eggalebek.
15 Endà mehawidan a etaw amuk meiyap a megay sa pilak
ku diyà sa sumalà dé etaw egkeiyapan ku. Enù di ya, egsinu-
sinu ka danà ku metawag diyà kenagda?’ ”
16 Agulé guwaen i Hésus, “Hediya ma, kumedakel doo sa
medoo etaw tukééy dé diyà sa kehaa yu ini egoh di. Dodoo
kumetukééy polo sa medoo etaw dakel diyà sa kehaa yu ini
egoh di.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Dema Sa Metamanan Di Diyà Tanà
(Malkos 10:32-34; Lukas 18:31-34)

17 Na, egoh i Hésus egtekedeg eg-angay Hélusalém dò,
inuwit di sa sepulù owoy duwa salu di owoy eg-ikagiyan
di kagda egoh di endà duen liyu etaw mekedineg.
18 Guwaen di, “Taa yu, hih. Mangay ki Hélusalém dò.
Amuk tumebow ki dutu, mekebegay sa Kakay Langun
diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù

uledin igsugkow i Mosis. Mesesebaen sa penemdem da
meimatayan a,
19 huenan di ibegay da aken diyà sa medoo etaw beken
Hudiyu. Peumàumaan da aken, owoy tapesen a ma, owoy
imatayan da ma aken itutuk diyà sa kayu igbugsud. Dodoo
amuk meuma sa ketelu di agdaw, meenaw a doo.”

Ini Sa Egoh Sa Sawa I Sébediyu Mig-ikagi Diyà Si Hésus
(Malkos 10:35-45)

20 Agulé, mig-angay diyà si Hésus sa sawa i Sébediyu
owoy sa duwa anak di, si Santiyago owoy si Huwan. Eg-
ligkued diyà sa taengan i Hésus enù ka duen sa egpegeniyen
di diyà kenagdi.
21 Agulé eg-igsà Hésus i, guwaen di, “Ngadan sa ungayà
ko diyà kenak?”
Guwaen sa bayi, “Amuk meuma sa kedatù ko, pepenuu
ko siini duwa anak ku anì kumedatù da ma, sebaen denu
kuwanan ko owoy sebaen denu bibang ko.”
22 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Endà netiigan
yu duu sa kebegat sa egpegeniyen yu diyà kenak. Enù di
ya, mekegaga yu pa tumigkel sa kelikutan meukitan ku?”*
Guwaen da egsagbì, “Hoò, metigkelan ké doo iya wé.”
23 Agulé guwaen i Hésus, “Meukitan yu ma doo sa
kelikutan mekeuma diyà kenak. Dodoo beken aken sa
humemilì tayu sa etaw mekepenuu denu kuwanan ku ataw
ka denu bibang ku, enù ka si Emà ku polo sa mekehemilì sa
etaw mekepenuu dahiya.”
24 Na, egoh sa sepulù duma salu di migdineg denu sa
pinegeni da diyà si Hésus, egbulitan da Santiyago i owoy
si Huwan hadi di.
25 Agulé, sinetipon i Hésus sa langun salu di owoy guwaen
di, “Netiigan ta dé sa egbaelan sa medoo ulu-ulu etaw beken
Hudiyu, enù ka takaan da egpeges sa medoo etaw da danà
sa dakel egkegaga da, owoy takaan da ma kagda egsugù.
26 Dodoo endà mebaluy di amuk ilingan yu iya wé
egbaelan da. Amuk duen etaw diyà keniyu ungayà di
pedakelen di kagdi, mepion polo amuk petukééyen di lagà
sa egsugùsuguen yu atung egbulig keniyu.
27 Hediya ma, amuk duen etaw diyà keniyu ungayà di
pedakelen di kagdi, mepion amuk petukééyen di polo kagdi
lagà sa udipen yu.
28 Meilingan di ma aken i Kakay Langun, enù ka beken iya
sa pesuwan ku mig-angay diyà tanà anì metabangan a etaw.
Dodoo mig-angay a dini anì metabangan ku polo sa medoo

---

* **20:22** 20:22 Mebaluy ma guwaen di, “Megaga yu pa uminem sa inemen ku?”

etaw owoy meimatayan a ma anì melaun ku sa medoo etaw
neudipen danà sa salà da.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Duwa Maama Langap
(Malkos 10:46-52; Lukas 18:35-43)

29 Na, egoh da i Hésus migtalà diyà sa menuwa Héliko,
duen melaweng etaw eg-unut diyà kenagda.
30 Duen duwa maama langap egpenuu diyà sa kilidan
kalasada. Egoh da neketiig tumalà Hésus i dahiya, eg-umow
da, guwaen da, “O tugod i Dabid, hiduwi ko kami.”
31 Agulé, eghawidan sa medoo etaw, guwaen da, “Yoko
egséléken na.” Dodoo, eg-umanen da polo eg-umow
metaled, guwaen da, “O Datù, tugod i Dabid, hiduwi ko
kami.”
32 Agulé, mig-ugpà Hésus i owoy inumow di kagda,
guwaen di, “Ngadan sa egkeiyapan yu baelan ku diyà
keniyu?”
33 Guwaen da, “O Datù, ungayà ké umilag ké hedem.”
34 Agulé eghiduwan i Hésus kagda, owoy eg-amisen di sa
mata da. Hê, petow da dé mig-ilag, owoy eg-unut-unut da
ma diyà si Hésus.

21

Ini Sa Egoh I Hésus Migtebow Diyà Hélusalém Owoy Dinatù Da
(Malkos 11:1-11; Lukas 19:28-40; Huwan 12:12-19)

1 Na, egoh da i Hésus egkedapag diyà Hélusalém, buyu
da dé dumagpak diyà sa menuwa Bétpagi diyà sa lagpian
Getan Olibu. Agulé, sinugù i Hésus sa duwa salu di,
2 guwaen di, “Huna yu dé angay dutu siedò menuwa
tebowon ta. Amuk tumebow yu dutu, hauwen yu sa
hinagtay asnu owoy sa nati di. Lengà yu owoy uwit yu dini.
3 Amuk duen etaw umigsà keniyu, iya sa sagbì yu, guwaen
yu, ‘Igsugù i Datù enù ka duen sa penemdem di.’ Agulé
pandayaen di kiyu eg-uwit sa hinagtay owoy sa nati di.”
4 Na, danà iya wé, neketuu dé sa kagi sa tegesugkow i
Nemula egoh anay,
5 guwaen di,
“Ini sa tulon ko diyà sa medoo etaw tegeHélusalém.
Haa yu, tumebow sa Datù yu ini egoh di.
Dodoo kagdi sa migpetukééy owoy egkudà diyà sa nati
asnu.”*
6 Agulé, mig-ipanaw sa duwa salu di owoy tinuu da sa
igsugù di kenagda.

---

* **21:5** 21:5 Basa ko Sakaliyas 9:9.

7 Agulé inuwit da sa hinagtay asnu owoy sa nati di diyà si
Hésus. Inampisan da ginis sa iyug di owoy migkudà Hésus
i.
8 Agulé, igtenàtenà sa medoo etaw sa ginis da diyà sa
ukitan i Hésus, owoy duen ma etaw egkuwa panga kayu
melaweng daun itenàtenà da diyà sa ukitan di, enù ka
egtandaan da sa kedatù da kenagdi.
9 Na, sa medoo etaw eg-unut diyà si Hésus, iling ka muna
ataw ka hudihudi, eg-edung da eg-ikagi metaled. Guwaen
da, “Meolò sa tugod i Dabid eg-angat-angatan ta. Meolò
ma sa pineangay i Datù Nemula. Meolò ma Nemula i diyà
langit.”
10 Na, egoh i Hésus migtebow diyà Hélusalém, negaip sa
langun etaw dahiya. Egseigsaay da, guwaen da, “Ngadan
iya wé etaw egtebow?”
11 Egsagbì sa medoo etaw mig-unut diyà si Hésus, guwaen
da, “Kagdi si Hésus sa tegesugkow i Nemula kedu diyà
menuwa Nasalét diyà sa uwang Galiliya.”

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-angay Diyà Sa Dalesan I Nemula
(Malkos 11:15-19; Lukas 19:45-48; Huwan 2:13-22)

12 Agulé, migludep Hésus i diyà sa Dalesan i Nemula
owoy hinemagawan di sa medoo etaw tegedagang owoy sa
medoo egbeli dahiya. Pinekinilid di ma sa medoo lamisan
etaw tegesambì pilak owoy sa medoo bangkù sa tegedagang
manuk imatayan da ibegay diyà si Nemula.
13 Guwaen di diyà kenagda, “Iya sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di,
‘Sa Dalesan ku iya sa dalesan atung egsimbaan etaw.’†
Dodoo danà sa egbaelan yu dahini, nebaluy dalesan sa
medoo tegelapis polo siini Dalesan i Nemula.”
14 Agulé, duen ma medoo etaw langap owoy etaw pikat
mig-angay da diyà si Hésus diyà sa Dalesan i Nemula, owoy
egbulungan di kagda.
15 Dodoo egbulit sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa
medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis danà da mighaa
sa medoo panduan binaelan i Hésus owoy danà da ma
migdineg sa kagi sa medoo batà egseumowoy diyà sa
Dalesan i Nemula, guwaen da, “Meolò sa tugod i Dabid!”
16 Huenan di, egbulitan sa medoo ulu-ulu Hésus i, guwaen
da, “Amuk egdinegen ko sa kagi da, maen di ya endà
eghawidan ko duu?”
Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Egdinegen ku doo sa kagi
da, dodoo mepion doo iya wé diyà kenak. Lagà endà
nekebasa yu sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

† **21:13** 21:13 Basa ko Isayas 56:7 owoy Hilimiyas 7:11.

‘Tinulù i Nemula sa medoo batà anì mepion sa keolò da
kenagdi.’‡ ”

17 Agulé sinalidan i Hésus kagda dahiya, owoy eg-angay
dutu menuwa Bétaniya dò kenà di mesegduwan.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtubad Sa Kayu Pigus
(Malkos 11:12-14,20-24)

18 Na, egoh di sumimag egoh da egpelikù Hélusalém dò,
egpeketues Hésus i.
19 Hinaa di sa kayu pigus medapag diyà sa ilis kalasada
owoy eg-angay eglagbet sa bunga di. Dodoo endà duen
bunga di, anan daun di daa sa hinaa di. Huenan di, guwaen
di diyà sa kayu, “Endà dé munga di ini i kayu.”
Hê, petow dé nelaeb sa kayu pigus.
20 Egoh sa medoo salu di mighaa iya wé, negaip da owoy
guwaen da, “Maen di ya petow dé nelaeb siini kayu pigus?”
21 Agulé guwaen i Hésus, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà
keniyu. Amuk egpigtuu yu diyà si Nemula owoy amuk endà
egsagàsagà yu, mekebael yu doo panduan uman pa dakel
diyà siini panduan ku diyà sa kayu pigus. Amuk ikagiyan
yu daa siini getan anì humalì dagat dò, mangunut doo diyà
sa kagi yu.
22 Amuk egsimbà yu diyà si Nemula owoy egsalig yu ma
diyà kenagdi, mekuwa yu doo sa egpegeniyen yu.”

Ini Sa Egoh Da Mig-igsà Sa Keduwan Sa Egkegaga I Hésus
(Malkos 11:27-33; Lukas 20:1-8)

23 Na, migpelikù Hésus i diyà sa Dalesan i Nemula owoy
egtulù dema dahiya. Agulé, duen medoo ulu-ulu tegesimbà
owoy medoo kaunutan Hudiyu eg-angay da eg-igsà diyà
kenagdi, guwaen da, “Ngadan keduwan sa egkegaga ko
egbael siini medoo binaelan ko? Ngadan di etaw sa
migpeangay keniko?”
24 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Duen ma sa igsà ku diyà
keniyu. Amuk sagbian yu aken, tulonen ku ma diyà keniyu
sa keduwan sa naken egkegaga.
25 Enù di ya, ngadan sa migsugù si Huwan egoh di
migbautis sa medoo etaw diyà wayeg, ataw ka si Nemula
ataw ka sa etaw daa?”
Agulé, egsesigbolowoy da denu sa isagbì da, guwaen da,
“Amuk sumagbì ki, guwaen ta, ‘Si Nemula sa migsugù
kenagdi,’ sumulì mikagi Hésus i, guwaen di, ‘Maen di ya
endà egpigtuuwen yu duu?’

‡ **21:16** 21:16 Basa ko Isalem 8:2.

26 Dodoo amuk sumagbì ki, guwaen ta, ‘Sa etaw daa,’
melimedangan ki sa medoo etaw enù ka netuuwan da si
Huwan sa tegesugkow i Nemula.”
27 Huenan di, egsagbì da diyà si Hésus, guwaen da,
“Enday ta duu. Endà netiigan ké duu sa migsugù si Huwan.”
Agulé guwaen i Hésus, “Amuk hediya, endà ma tulonen
ku duu diyà keniyu sa keduwan sa naken egkegaga.”

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Duwa Anak Sa Maama

28 Agulé guwaen i Hésus, “Na, penemdem yu ini i eg-
ikagiyen ku. Duen sa maama épê duwa anak maama. Mig-
angay diyà sa lebì lawa anak di owoy guwaen di, ‘Na Adug,
angay ka galebek diyà sa hinemulaan ku ini egoh di.’
29 Dodoo guwaen di egsagbì, ‘Meked a.’ Agulé, endà iseg
di nelugay, nepelumanan sa penemdem di owoy eg-angay
doo eggalebek.
30 Agulé mig-angay sa maama diyà sa hadi anak di, owoy
hediya ma sa igsugù di kenagdi. Agulé guwaen sa anak
di, ‘Hoò, mangay a gumalebek.’ Dodoo endà eg-angay di
eggalebek.
31 Na, ngadan sa tayu batà migpangunut diyà sa igsugù sa
emà di?”
Sinagbian da, guwaen da, “Sa kakay anak di.”
Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Tuu ini i eg-
ikagiyen ku diyà keniyu. Duen medoo etaw nekehuna diyà
keniyu egpekeunut diyà sa kedatù i Nemula, apiya di pa
medaet da etaw, lagà sa medoo atung egpeetuken sa sulutan
owoy sa medoo tegepediyangdang.
32 Mig-angay egtulù si Huwan Tegebautis diyà keniyu anì
ekedan yu sa salà yu anì kumetiengaw yu diyà sa kehaa
i Nemula, dodoo endà egpigtuuwen yu duu. Iya polo
sa migpigtuu diyà kenagdi sa medoo etaw egpeetuken sa
Sulutan owoy sa medoo tegepediyangdang. Apiya di pa
hinaa yu sa egoh da migpigtuu, endà doo eg-ekedan yu
duu sa medaet egbaelan yu owoy endà ma egpigtuu yu diyà
kenagdi.”

Ini Sa Peligad I Hésus Denu Sa Medoo Kaunutan Hudiyu
(Malkos 12:1-12; Lukas 20:9-19)

33 Agulé guwaen i Hésus, “Dinegdineg yu siini peligad ku.
Duen sa maama mighemula palas diyà sa tanà di. Linesed
di, owoy tinosongon di sa dakel batu kenà di humemeg
palas, owoy binaelan di ma sa lawì mehagtaw kenà sa
tegebantay umugpà. Agulé, igsalig di diyà sa medoo etaw
atung eg-ipat, enù ka mangay mediyù dò.

34 Agulé, egoh di neuma sa bulan kepupu sa bunga di,
pineangay di sa duma egsugùsuguen di diyà sa medoo etaw
tegeipat anì kuwaen da sa hagdi baed.
35 Dodoo egoh da migtebow, medaet polo sa kinebael
sa etaw tegeipat, enù ka sinesuntuk da sa sebaen owoy
inimatayan da ma sa sebaen, owoy binuung da ma batu
sa sebaen.
36 Agulé, pineangay dema sa épê tanà sa uman pa kedoo
egsugùsuguen di diyà kenagda. Dodoo, hediya ma medaet
sa kinebael da kenagda.
37 Agulé, pineangay di sa anak di diyà kenagda, enù ka
guwaen di dò meadatan da doo sa anak di amuk hauwen
da.
38 Dodoo egoh sa medoo tegeipat mighaa sa anak di,
egseolomoy da, guwaen da, ‘Ini sa etaw kumuwa siini
hinemulaan lalawan di diyà sa emà di. Téél yu dé, imatayan
ta anì nita polo sa hinemulaan di.’
39 Agulé, sinigkem da owoy hinemagawan da kedu diyà
sa hinemulaan, owoy inimatayan da.
40 Na, amuk mangay dutu sa épê hinemulaan, ngadan sa
baelan di diyà siedò medoo etaw tegeipat?”
41 Agulé guwaen da egsagbì, “Iya sa baelan di imatayan
di siedò medaet etaw tegeipat, owoy isalig di ma sa
hinemulaan di diyà sa liyu etaw anì kagda polo sa megay
sa hagdi baed uman palay.”
42 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Lagà yu endà
nekebasa siini kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Sa sebaen batu inekedan sa medoo tegebael dalesan pulung
batu
enù ka guwaen da dò endà duen ulan di,
iya polo sa tigtu miulan batu hinemilì ku.
Anan mepion iya wé binaelan i Datù,
huenan di meolò kagdi i.’§
43 Na, tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà dé
mekeunut yu sa kedatù i Nemula, dodoo iya polo sa
mekeunut diyà sa kedatù di sa etaw takà egpangunut diyà
sa igsugù di.
44 [Amuk mekekinagpà sa etaw diyà siini batu, melepù.
Dodoo amuk menabù siini batu diyà sa etaw, melupet.]”
45 Na, egoh sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy etaw
Palasiyu migdineg sa peligad i Hésus, netiigan da kagda sa
egkesugat peligad di.
46 Huenan di, ungayà da hedem sigkemen da Hésus i.
Dodoo endà megaga da duu enù ka nelimedangan da sa

§ **21:42** 21:42 Basa ko Isalem 118:22-23.

medoo etaw, enù ka netuuwan sa medoo etaw si Hésus sa
tegesugkow i Nemula.

22

Ini Sa Peligad I Hésus Diyà Sa Maama Egbael Pista
(Lukas 14:15-24)

1 Na, egpeligad dema Hésus i diyà kenagda,
2 guwaen di, “Lagà ini i sa kedatù i Nemula diyà langit.
Duen sa datù egbael pista enù ka kumawing sa anak di.
3 Egoh di neuma sa agdaw da kumaen, sinugù di sa medoo
egsugùsuguen di anì angayen da sa langun etaw igsasà di,
dodoo eg-eked da polo eglenged.
4 Agulé, pineangay di sa medoo duma egsugùsuguen di
diyà sa medoo etaw igsasà di. Guwaen da, ‘Angay yu gaa
dutu. Sinumbalì dé gaa sa sapì owoy sa hinagtay mitabà,
owoy nelegà dé sa langun kaenen. Téél yu dé, angay yu
kaen gaa.’
5 Dodoo lagà endà egdinegen da duu, enù ka egpeiges da
polo sa hagda galebek. Duen sa sebaen eg-angay diyà sa
hinemulaan di, owoy duen ma sa eg-angay diyà sa tinda di.
6 Owoy duen ma liyu etaw migsigkem sa medoo
egsugùsuguen di, owoy sinesuntuk da kagda, owoy ini-
matayan da ma.
7 Agulé egbulit temù sa datù. Huenan di, pineangay di sa
medoo sundalu di anì imatayan da siedò medoo tegeimatay
owoy ulowen da ma sa hagda menuwa.
8 Agulé, guwaen sa datù diyà sa medoo egsugùsuguen di,
‘Nelegà dé sa kaenen pista, dodoo endà egpelengeden ku
duu sa medoo etaw igsasà ku enù ka mig-eked da eg-angay
dini.
9 Huenan di, angay yu diyà sa dakel kalasada, owoy
pelenged yu diyà sa pista ku sa langun etaw hauwen yu
dahiya.’
10 Agulé, mig-angay da diyà sa medoo kalasada, owoy
egpelengeden da diyà pista sa langun etaw hinaa da, iling
ka mepion etaw ataw ka medaet. Agulé, nebelet etaw sa
dalesan di.
11 “Na, endà nelugay di, inangay sa datù egtelow sa medoo
etaw miglenged diyà sa pista di. Agulé, hinaa di sa sebaen
etaw endà ikawal di duu sa kawal sa etaw eglenged sa pista
kawing.
12 Agulé guwaen sa datù diyà kenagdi, ‘O Akay, maen di
ya miggemow ka dini amuk endà ikawal ko duu sa kawal
sa eglenged pista kawing?’ Dodoo endà egpekesagbì di.

13 Agulé, guwaen sa datù diyà sa egsugùsuguen di, ‘Polot
yu sa belad di owoy sa lisen di, owoy buungi yu ma dé kagdi
diyà sa deleman kenà di mepigtamayan. Suminegaw dutu
owoy kuméget sa ngipen di danà di tigtu mepasangan.’ ”
14 Agulé guwaen i Hésus, “Apiya di pa medoo sa etaw
igsasà i Nemula anì mekeunut da sa kedatù di, tukééy daa
sa etaw mehemilì di.”

Ini Sa Egoh Da Mig-igsà Si Hésus Denu Sa Kebayad Da Pelesintu
(Malkos 12:13-17; Lukas 20:20-26)

15 Agulé sinalidan sa medoo Palasiyu Hésus i, owoy
egseolomoy da sa kebael da kenagdi anì metipu da kagdi
amuk meamu sa kagi di.
16 Agulé, duen duma pasek da owoy duma etaw i Datù
Hélod pineangay da diyà si Hésus. Guwaen da diyà
kenagdi, “O Mistelu, netiigan ké anan tuu sa langun eg-
ikagiyen ko. Endà eghalìhalien ko duu sa igtulù ko sumalà
dé sa balangan etaw egdineg, dodoo metudà polo sa ketulù
ko sa uyot i Nemula.
17 Na, duen sa igsà ké diyà keniko. Tuloni ko kami
sa penemdem ko. Enù di ya, meketipay ki pa sa uledin
igsugkow i Mosis amuk megay ki pelesintu diyà si Sisal sa
sulutan ta? Mepion pa ataw ka endà?”
18 Dodoo netiigan i Hésus sa pandapat da medaet, owoy
guwaen di, “Kiyu i tegeakal etaw, enù ka guwaen yu dò
metiengaw etaw yu. Maen di ya egtepengan yu aken?
19 Pehauwi yu diyà kenak sa kuleta ibegay yu pelesintu.”
Agulé igbegay da diyà si Hésus.
20 Eg-igsà Hésus i, guwaen di, “Ngadan iya wé etaw diyà
sa kuleta owoy sa sulat di?”
21 Egsagbì da, guwaen da, “Iya si Sisal sa sulutan ta.”
Guwaen i Hésus, “Amuk hediya, begayi yu diyà si Sulutan
Sisal sa hagdi egpegeniyen, owoy begayi yu ma diyà si
Nemula sa hagdi egpegeniyen.”
22 Egoh da migdineg iya wé sagbì di, egkegaip da, owoy
sinalidan da kagdi i owoy eg-ipanaw da ma dé.

Ini Sa Egoh Da Mig-igsà Si Hésus Denu Sa Keenaw Sa Nematay
(Malkos 12:18-27; Lukas 20:27-40)

23 Na siiya agdaw, duen etaw Sadusiyu mig-angay da eg-
igsà diyà si Hésus. Kagda sa etaw Hudiyu egtulù endà
umenaw di gaa sa etaw nematay.
24 Eg-igsà da, guwaen da, “O Mistelu, duen sa igsulat i
Mosis denu sa egbaelan ta amuk nematay sa maama épê
sawa dodoo endà duen anak da. Iya sa baelan di, ipesawa

diyà sa hadi di sa balu anì dumuen anak da lagà sa anak sa
maama nematay.
25 Na, duen pitu maama telehadi mig-ugpà diyà kenita.
Agulé migsawa sa kakay da, dodoo endà duen anak da egoh
di nematay. Hê, inited sa tigtu hadi di sa sawa sa kakay di.
26 Hediya ma sa nebaelan sa keduwa maama owoy sa
ketelu di taman sa kepitu di, enù ka nesetuhìtuhì da
migsawa sa bayi, dodoo nelengon da nematay endà duen
anak.
27 Agulé hudihudi nematay sa bayi.
28 Na, tulon ko diyà kenami. Amuk meuma sa keenaw
sa medoo etaw nematay, ngadan tayu di etaw diyà sa pitu
telehadi sa mesawa siedò bayi? Enù ka anan da migsawa
kenagdi egoh anay."
29 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, "Tigtu eg-amu
sa penemdem yu, enù ka endà netiigan yu duu sa kagi
i Nemula igpesulat owoy endà ma netiigan yu duu sa
egkebaelan i Nemula danà sa tunung di.
30 Amuk enawen di sa medoo etaw nematay, endà dé
sesawaay da enù ka lagà da dé egsugùsuguen di diyà langit.
31 Endà netiigan yu duu umenaw doo sa etaw nematay
enù ka lagà yu endà nekebasa sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di,
32 'Aken sa Nemula egpigtuuwen da i Ablaham si Isak owoy
si Hakob.'*
Na, egoh i Nemula mig-ikagi iya wé, nelugay da dé nematay
da Ablaham i si Isak owoy si Hakob. Dodoo apiya di pa
nematay da dé diyà tanà, nehagtay da doo diyà sa kehaa i
Nemula."
33 Agulé negaip sa medoo etaw danà da migdineg sa
ketulù i Hésus.

Ini Sa Tigtu Mapulù Uledin I Nemula
(Malkos 12:28-34; Lukas 10:25-28)

34 Na, egoh sa medoo etaw Palasiyu neketiig tinabanan
i Hésus sa medoo Sadusiyu danà sa sagbì di nesugat,
nesetipon da ma diyà si Hésus.
35 Duen sebaen Palasiyu tegetulù sa uledin i Mosis ungayà
di tepengan di Hésus i, huenan di eg-igsà, guwaen di,
36 "O Mistelu, ngadan sa tayu mapulù uledin diyà sa
langun uledin igsugkow i Mosis egoh anay?"
37 Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Pusungi ko si Nemula sa
Datù ko. Peunuti ko diyà kenagdi sa langun pedu ko owoy
sa langun penemdem ko ma.†
38 Iya sa tigtu mapulù uledin diyà sa langun uledin.

---

* **22:32** 22:32 Basa ko Éksodo 3:6. † **22:37** 22:37 Basa ko Dutilonomiyu 6:5.

39 Owoy ini sa keduwa di uledin mapulù, ‘Hiduwi ko sa
duma ko éhê mendaa sa kehidu ko keniko.’‡
40 Amuk egpangunutan ko siini duwa uledin, mepan-
gunutan ko dé sa langun uledin igsugkow i Mosis owoy sa
langun ketulù sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Datù Eg-angat-angatan Sa Medoo Hudiyu
(Malkos 12:35-37; Lukas 20:41-44)

41 Na, egoh da nesetipon pelà sa medoo Palasiyu, eg-
igsaan i Hésus kagda,
42 guwaen di, “Ngadan sa penemdem yu denu si Mésayas
sa Tigtu Datù eg-angat-angatan sa medoo Hudiyu? Ngadan
di etaw sa tupù di?”
Migsagbì da, guwaen da, “Kagdi sa tugod i Dabid egoh
anay.”
43 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk tuu iya wé, maen di ya
guwaen i Dabid si Mésayas sa Datù di? Enù ka pinesulat sa
Suguy i Nemula Dabid i egoh anay, guwaen di,
44 ‘Ini sa kagi i Datù Nemula diyà sa Datù ku, guwaen di,
Penuu ka dahini denu kuwanan ku taman atuwan ku sa
medoo kuntelà ko
owoy ipeutuh ku keniko.’§
45 Na, amuk iya sa kagi i Dabid egoh anay denu si Mésayas,
guwaen di ‘Datù ku,’ endà mebaluy di tugod i Dabid daa
kagdi i, dodoo Datù di ma.”
46 Dodoo endà duen etaw mekesagbì kenagdi. Huenan
di edung egoh iya, endà dé eg-uman da eg-igsà enù ka
egkelenawan da amuk metepelan da.

23

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Medaet Adat Sa Medoo Ulu-ulu Hudiyu
(Malkos 12:38-39; Lukas 11:43,46; 20:45-46)

1 Agulé, migtulù Hésus i diyà sa medoo salu di owoy diyà
sa medoo etaw nesetipon.
2 Guwaen di, “Sa medoo tegetulù uledin owoy sa medoo
Palasiyu, kagda sa sinaligan sa uledin igsugkow i Mosis.
3 Huenan di, pangunut yu takà diyà sa langun igtulù da
keniyu. Dodoo yoko eg-iling duu sa egbaelan da enù ka endà
egpangunut da sa uledin igtulù da.
4 Takaan da egdugang sa uledin melikut, dodoo endà
egtabangan da duu sa etaw egpangunut diyà sa uledin. Lagà

‡ **22:39** 22:39 Basa ko Lébitiko 19:18. § **22:44** 22:44 Basa ko Isalem 110:1.

da sa etaw egpebegat sa duma da, dodoo endà egtabangan
da duu kagda.
5 Takà da ipehaa sa kepangunut da uledin diyà sa medoo
etaw anì metuuwan sa etaw diyà kenagda. Pelabelen da
sa kenà di sinulatan kagi i Nemula eg-uwit-uwiten da owoy
eg-upionen da sa metaes kawal da anì egpenemdemen etaw
kagda sa metiengaw etaw diyà sa kehaa i Nemula.
6 Amuk mangay da diyà sa pista, ungayà da kagda sa
muna pekaenen. Owoy amuk mangay da diyà sa simbaan,
ungayà da menuu diyà sa bangkù ginelal.
7 Egkeiyap da amuk egsaluan sa medoo etaw kagda diyà
sa padian owoy amuk eg-umowen etaw kagda 'Mistelu.'
8 Dodoo endà mepion di amuk umowen etaw kiyu
'Mistelu,' enù ka setelehadiyay yu langun owoy aken daa
sa mistelu egtulù keniyu.
9 Endà ma mepion di amuk umowen yu 'Emà' sa liyu etaw
diyà tanà, enù ka sebaen daa sa Emà yu si Nemula diyà
langit.
10 Endà ma mepion di amuk umowen yu etaw 'Datù,' enù
ka aken daa sa Datù yu si Mésayas pineangay i Nemula diyà
tanà.
11 Na, sa tayu dakel etaw diyà keniyu, mepion amuk lagà
egsugùsuguen yu polo.
12 Iya maen di ya enù ka sa etaw egpedakelen di kagdi,
iya sa petukééyen i Nemula, dodoo sa etaw egpetukééyen
di kagdi, iya sa pedakelen i Nemula."

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kepigtamay I Nemula Tumebow
(Malkos 12:40; Lukas 11:39-52; 20:47)

13 Guwaen i Hésus, "O medoo tegetulù uledin igsugkow
i Mosis owoy sa medoo Palasiyu, hahaa yu. Dakel sa
kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka guwaen
yu dò metiengaw etaw yu. Eg-alangen yu sa medoo etaw
egkelukuy eg-unut diyà sa kedatù i Nemula. Medaet iya wé
enù ka endà mekeunut yu sa kedatù di owoy hawidan yu
ma sa etaw anì endà ma mekeunut da.
14 "O medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa
medoo Palasiyu, hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula
mekeuma diyà keniyu enù ka guwaen yu dò metiengaw
etaw yu. Egtepelen yu sa medoo dalesan sa bayi balu danà
sa medoo pandapat yu, dodoo eglidungen yu sa medaet
egbaelan yu. Amuk hauwen yu etaw, melugay yu ubòubò
egsimbà. Huenan di, uman pa dakel sa kepigtamay i
Nemula mekeuma diyà keniyu.

15 “O medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa
medoo Palasiyu, hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula
mekeuma diyà keniyu enù ka guwaen yu dò metiengaw
etaw yu. Tigtu megelol yu egtulù anì mekeunut sa etaw
diyà keniyu, apiya sebaen daa. Dodoo danà sa ketulù yu
kenagdi, uman polo migkedupang siedò etaw, huenan di
mepigtamayan diyà sa lanaw apuy endà mepadeng.

16 “Hahaa yu enù ka dakel sa kepigtamay i Nemula
mekeuma diyà keniyu. Lagà yu sa etaw langap eg-agak
sa duma di langap. Egtulù yu mebaluy tipayen sa etaw
sa igpasad di amuk iya daa sa igpengibet di sa Dalesan i
Nemula. Dodoo itulù yu ma endà mebaluy di tipayen sa
etaw sa igpasad di amuk igpengibet di sa bulawan diyà sa
Dalesan i Nemula.
17 Kiyu lagà sa langap etaw egkebuneg. Endà mekepen-
emdem yu enù ka apiya di pa milagà siedò bulawan, uman
pa doo milagà sa Dalesan i Nemula.
18 Egtulù yu ma mebaluy tipayen sa etaw sa igpasad di
amuk iya daa sa igpengibet di sa kenà da eg-imatay hinagtay
diyà sa Dalesan i Nemula. Dodoo itulù yu ma endà mebaluy
di tipayen sa etaw sa igpasad di amuk iya sa igpengibet di
sa hinagtay inimatayan da dahiya.
19 Kiyu lagà langap enù ka endà duen sa egketiigan yu.
Apiya di pa milagà sa hinagtay inimatayan da diyà sa
Dalesan i Nemula, uman pa milagà sa kenà da eg-imatay
hinagtay dahiya.
20 Huenan di, amuk ipengibet sa etaw sa kenà da eg-
imatay hinagtay diyà sa Dalesan i Nemula, beken iya daa
sa igpengibet di enù ka ipengibet di ma sa langun igtenà
dahiya.
21 Hediya ma, amuk ipengibet sa etaw sa Dalesan i
Nemula, beken iya daa sa igpengibet di enù ka ipengibet
di ma Nemula i sa eg-ugpà dahiya.
22 Owoy amuk ipengibet sa etaw sa langit, iya sa igpengi-
bet di sa kenà i Nemula egpenuu, huenan di si Nemula sa
tigtu igpengibet di.

23 “O medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa
medoo Palasiyu, hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula
mekeuma diyà keniyu enù ka guwaen yu dò metiengaw
etaw yu. Egtaladan yu Nemula i sa langun egketuwen yu,
apiya sa medoo tukééy ipinanam kaenen daa. Dodoo endà
egpangunutan yu duu sa mapulù uledin di, enù ka medaet
sa adat yu diyà sa duma yu owoy endà eghiduwan yu duu
kagda owoy endà ma kesaligan yu. Na, nesugat sa egbaelan

yu egtalad, dodoo eg-amu yu enù ka endà egpeunuten yu
duu dahiya sa mepion adat yu diyà sa duma yu.
24 Lagà yu sa etaw langap eg-agak sa duma di langap. Lagà
yu sa etaw egkedan sa beneboh diyà sa inemen di, dodoo
amahen yu polo sa dakel hinagtay kamiliyu.
25 “O medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa
medoo Palasiyu, hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula
mekeuma diyà keniyu enù ka guwaen yu dò metiengaw
etaw yu. Lagà yu sa etaw eglingu sa medoo iyug tabù owoy
batik, dodoo lueden doo sa dalem di. Hediya ma, eg-udes yu
egpigtuu diyà sa medoo adat yu, dodoo lenglengen sa pedu
yu owoy big-imawen yu.
26 Kiyu i medoo Palasiyu, lagà yu etaw langap enù ka endà
duen sa egketiigan yu. Huna yu pepion sa pedu yu anì
kumepion ma sa langun egbaelan yu, lagà sa etaw eglingu
sa dalem tabù owoy batik anì tigtu melanih langun.
27 “O medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa
medoo Palasiyu, hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula
mekeuma diyà keniyu enù ka guwaen yu dò metiengaw
etaw yu. Lagà yu sa lebeng binintulà mebulà. Apiya di pa
metolol sa egoh-egoh di, nepenù doo tuelan etaw nematay
owoy mahù ma.
28 Diya ma kiyu i, mepion sa egbaelan yu diyà sa kehaa
etaw, dodoo diyà sa lungag yu nepenù yu butbut owoy salà.
29 “O medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy
sa medoo Palasiyu, hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i
Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka guwaen yu dò
metiengaw etaw yu. Eg-upionen yu sa kenà lebeng sa
medoo tegesugkow i Nemula owoy sa liyu metiengaw etaw
nematay egoh anay, owoy egpetololen yu ma sa medoo
lebeng da.
30 Iya sa kagi yu, guwaen yu, ‘Amuk nehagtay ké daa
egoh anay, endà mekeunut ké hedem sa medoo tupù ta mig-
imatay sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay.’
31 Na, danà iya wé inikagi yu, ipetiig yu dé medaet ma sa
pedu yu enù ka kiyu sa tugod sa etaw mig-imatay sa medoo
tegesugkow i Nemula egoh anay.
32 Na, ilingi yu dé sa medoo tupù yu anì ubusen yu sa
medaet inedungan da.
33 Lagà yu uled owoy medoo anak uled, enù ka tigtu
medaet sa egbaelan yu. Endà mekeiwod yu sa kepigtamay i
Nemula tumebow, enù ka hemagawan di kiyu mangay diyà
sa lanaw apuy endà mepadeng.
34 Taa yu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Peangayen
ku pa diyà keniyu sa medoo tegesugkow i Nemula owoy sa

medoo etaw milantek owoy sa medoo etaw tumulù keniyu.
Dodoo duen etaw diyà kenagda imatayan yu, owoy duen ma
itutuk yu diyà sa kayu igbugsud, owoy duen ma tapesen yu
diyà sa simbaan yu, owoy duen ma pelihayen yu sumalà dé
sa angayan da.
35 Huenan di, pigtamayan i Nemula kiyu i langun danà sa
tupù yu mig-imatay sa medoo etaw metiengaw egoh anay,
edung sa egoh i Abel sa metiengaw etaw inimatayan egoh
anay taman sa egoh i Sakaliyas anak i Balakiyas inimatayan
egoh anay medapag diyà sa kenà da eg-imatay hinagtay diyà
sa Dalesan i Nemula.
36 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Mepigtamayan i
Nemula kiyu i etaw eg-ugpà diyà tanà ini egoh di danà siedò
medoo metiengaw etaw inimatayan da egoh anay.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kehidu Di Sa Etaw Hélusalém
(Lukas 13:34-35)

37 Agulé guwaen i Hésus, “O medoo etaw tegeHélusalém,
taa yu, hih. Takà yu eg-imatay sa medoo tegesugkow i
Nemula, owoy egsebuungen yu ma batu sa medoo etaw
pineangay di diyà keniyu anì mematay da. Nelugay dé sa
pedu ku egtipoh keniyu anì ipaten ku kiyu, lagà sa umelen
egtipoh sa anak di, dodoo eg-eked yu polo.
38 Haa yu siini menuwa yu igtohonen i Nemula dé.
39 Taa yu, hih, ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà dé
mehaa yu duu aken taman endà pelumanan yu sa pedu yu
diyà kenak. Iya pelawà mehaa yu aken amuk mikagi yu,
guwaen yu, ‘Meolò sa pineangay i Datù Nemula diyà tanà.’*
”

24

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Dalesan I Nemula Mekedan
(Malkos 13:1-2; Lukas 21:5-6)

1 Agulé, migliyu Hésus i diyà sa Dalesan i Nemula. Egoh di
miglegkang, migpedapag sa medoo salu di diyà kenagdi anì
ipehaa da diyà kenagdi sa metolol Dalesan i Nemula owoy
sa medoo dalesan medapag dahiya.
2 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagda, “Apiya di pa eg-
oloen yu siini medoo eghauwen yu metolol, egtulonen ku
keniyu tumebow pa sa agdaw di mekedan langun. Megubal
sa kelatkat di anan batu sinelogsudlogsud anì pa sebaen sa
mesamà.”

---

* **23:39** 23:39 Basa ko Isalem 118:26.

Ini Denu Sa Medoo Medaet Tumebow Diyà Tanà Owoy Diyà Etaw Ma
(Malkos 13:3-13; Lukas 21:7-19)

3 Agulé mig-angay Hésus i diyà sa Getan Olibu owoy
migpenuu dahiya. Egoh da eglebù dahiya, migpedapag sa
medoo salu di diyà kenagdi owoy eg-igsà da, guwaen da,
"Tuloni ko kami, hih, nengan di ya tumebow iya wé tinulon
ko? Ngadan sa tandà di amuk buyu meuma sa kepelikù ko
owoy amuk medapag ma sa sabuhanan agdaw?"
4 Agulé guwaen i Hésus, "Tulik yu anì endà meakalan yu,
5 enù ka dumuen sa medoo etaw tegeakal tumebow
peiling kenak guwaen da kagda gaa si Mésayas sa Tigtu
Datù sinugù i Nemula. Hê, meakalan sa medoo etaw
umunut diyà kenagda.
6 Amuk dinegen yu sa medoo etaw egsegilaway medapag
diyà keniyu ataw ka sa lalag sa gila dutu mediyù dò, yoko
egkelimedangan na, enù ka muna pelawà mukit siini medoo
medaet diyà tanà, dodoo beken pelà iya sa tandà di meuma
sa sabuhanan agdaw.
7 Mesegila sa medoo etaw, enù ka sa medoo etaw diyà
sa sebaen tanà mangay da gumila diyà sa sebaen ma tanà,
owoy sa medoo etaw sa sebaen datù mangay da ma gumila
diyà sa sebaen ma datù. Dumuen ma dakel bitil owoy dakel
linug umukit diyà sa medoo balangan tanà.
8 Dodoo apiya di pa medaet iya wé meukitan yu, iya polo
sa edungan sa kelikutan yu tumebow, lagà sa edungan sa
kesakit sakal tugedamen sa bayi amuk lesutan.
9 "Huenan di, melepuhan langun etaw kiyu i danà sa
kepigtuu yu kenak. Sigkemen da kiyu anì mepelihay yu
owoy imatayan da ma kiyu.
10 Amuk hediya, duen ma medoo etaw umeked da migtuu
diyà kenak. Meselepuh da, owoy ibegay da ma diyà sa ulu-
ulu sa duma da egpigtuu anì meimatayan da.
11 Duen ma medoo etaw tumebow ubòubò da tegesugkow
i Nemula, owoy meakalan ma sa medoo etaw danà sa ketulù
da.
12 Mekeseluh ma sa medaet adat etaw, huenan di tukééy
daa sa kesehiduway sa medoo etaw.
13 Dodoo amuk metigkelan sa etaw siini langun kelikutan,
mebegayan doo sa lalù endà meelut di.
14 Mekeseluh ma siini tegudon denu sa kedatù i Nemula
diyà siini sinukub langit anì mekedineg sa langun etaw.
Agulé, tumebow sa sabuhanan agdaw."

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Tigtu Medaet Tumebow
(Malkos 13:14-23; Lukas 21:20-24)

15 Guwaen i Hésus, “Na, iya sa tinulon i Daniyél tege-
sugkow i Nemula egoh anay dumuen sa etaw tumebow
mael medaet dalem sa Dalesan i Nemula* owoy tigtu
melimedangan sa medoo etaw danà sa egbaelan di. Na,
amuk egpekebasa yu sa kagi i Daniyél igsulat, petiigtiig
yu. Na, amuk hauwen yu siedò medaet diyà sa Dalesan i
Nemula,
16 pelaguy yu angay yu diyà sa medoo getan, kiyu i eg-
ugpà diyà tanà Hudiya.
17 Amuk diyà duwangen sa etaw owoy diatas sa langun
taman di, endà dé mebaluy di amuk gumemow angayen di,
dodoo salidan di polo.
18 Diya ma amuk diyà tinibah sa etaw, endà dé mebaluy di
amuk lumikù angayen di sa kawal di, dodoo melaguy polo.
19 Amuk meuma iya wé, mepasangan da temù sa medoo
bayi obol owoy sa medoo egpesusu tukééy anak da enù ka
melikutan da melaguy.
20 Huenan di, simbà yu diyà si Nemula anì endà meke-
pelaguy yu amuk timpù udan ataw ka sa agdaw keetud.
21 Enù ka tigtu medaet temù iya wé kelikutan tumebow
diyà tanà. Endà pa duen sa kelikutan uman pa medaet
hinaa ta edung sa egoh tanà binaelan taman ini egoh di,
owoy endà ma duen sa kelikutan tumebow lumowon sa
kedaet di.
22 Dodoo kinulangan i Nemula sa lugay siedò medaet, enù
ka amuk endà kulangan di duu, mekesugsug sa langun etaw.
Dodoo kinulangan di dé danà sa kehidu di sa medoo etaw
hinemilì di.
23 “Na, amuk duen etaw mikagi diyà keniyu, guwaen di,
‘Kaini dé Mésayas i sa Tigtu Datù sinugù i Nemula,’ ataw
ka guwaen di, ‘Daedò é kagdi i,’ yoko egpigtuu duu iya wé.
24 Enù ka tumebow pa sa medoo etaw tegebutbut, owoy
guwaen da dò kagda gaa si Mésayas sa Tigtu Datù, ataw
ka ubòubò da tegesugkow i Nemula. Mael da ma sa medoo
panduan owoy sa medoo tandà egkegaipan etaw, enù ka
iya sa ungayà da akalan da hedem sa medoo etaw hinemilì
i Nemula, asal mebaluy.
25 Huenan di, tulik yu anì endà meakalan yu, enù ka tapay
ku dé tinulon iya wé diyà keniyu egoh di endà pa tumebow.
26 “Na, amuk duen etaw mikagi diyà keniyu, guwaen di,
‘Haa yu, dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan sa Tigtu
Datù sinugù i Nemula,’ yoko eg-angay ya dutu. Diya ma,
amuk guwaen sa etaw, ‘Haa yu, kagdi sa miglidung daedò
é,’ yoko egpigtuu duu.

---

* **24:15** 24:15 Basa ko Daniyél 9:27; 11:31; 12:11.

27 Enù ka sa kepelikù sa Kakay Langun, lagà sa legdaw
silà mekebensek uwang tanà kedu tebowon agdaw taman
eledan agdaw, enù ka mehaa doo sa langun etaw.
28 Upama, sumalà dé sa kenà sa nematay, iya ma sa kenà
da mesetipon sa medoo uwak. Diya ma, metiigan yu doo sa
ketebow ku."

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Ketebow Sa Kakay Langun
(Malkos 13:24-27; Lukas 21:25-28)

29 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk meubus iya wé keliku-
tan, dumeleman sa tanà enù ka kumeitem sa agdaw owoy
endà ma sumenang sa bulan. Menabù ma sa medoo bituen
kedu diyà langit, owoy humalìhalì sa langun eghauwen ta
diyà langit.
30 Iya pelawà mehaa etaw sa tandà diyà langit sa ketebow
sa Kakay Langun. Suminegaw sa langun etaw diyà tanà,
enù ka hauwen da aken i Kakay Langun pelikù peunutan
gaeb diyà langit. Dakel sa egkegaga ku kumedatù owoy tigtu
dakel ma sa senang ku.
31 Dumuen sa metaled dagì petegbuliyen ku, owoy pean-
gayen ku ma sa medoo egsugùsuguen ku anì setiponen da
sa langun etaw hinemilì ku, sumalà dé sa kenà da eg-ugpà
diyà siini sinukub langit."

Ini Sa Balatan Diyà Sa Kayu Egtugbung
(Malkos 13:28-31; Lukas 21:29-33)

32 Agulé guwaen i Hésus, "Taa yu, hih, siini balatan denu
sa kayu pigus. Amuk egtugbung sa kayu pigus owoy egdaun
sa medoo panga di, metiigan yu doo medapag dé sa meedup
agdaw.
33 Diya ma, amuk hauwen yu siedò medoo tinulon ku
umukit, metiigan yu ma doo buyu a dé pelikù.
34 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sa medoo duma
ta eg-ugpà diyà tanà ini egoh di, amuk endà pa mematay da
langun, hauwen da doo iya wé tinulon ku umukit.
35 Mekedan pa siini langit owoy siini tanà, dodoo endà
mekedan sa kagi ku taman melugay."

Endà Duen Etaw Meketiig Sa Ulas Di Tumebow
(Malkos 13:32-37; Lukas 17:26-36)

36 Agulé guwaen i Hésus, "Endà tulonen ku duu diyà
keniyu sa agdaw ku pelikù ataw ka sa ulas di. Endà
duen etaw meketiig sa kepelikù ku, iling ka sa medoo
egsugùsuguen i Nemula diyà langit ataw ka aken i Anak
i Nemula, enù ka si Emà ku daa sa meketiig.

37 Amuk meuma sa agdaw sa Kakay Langun pelikù,
mepetow sa medoo etaw eg-ugpà diyà tanà éhê mendaa sa
medoo etaw duma i Nuwi egoh anay.
38 Enù ka egoh anay egoh di endà pa egdagpak sa dakel
kemahà, endà eglengaan da duu sa medoo egbaelan da diyà
tanà, enù ka egkaen da owoy eg-inem da owoy egpesawa da
ma taman endà egdalem si Nuwi diyà sa dakel kumpit.
39 Dodoo endà netiigan da duu sa sugsug da egtebow
taman endà egdagpak sa dakel memahà. Hê nelened da
langun. Hediya ma, mepetow ma sa medoo etaw amuk
pelikù sa Kakay Langun.
40 Taa yu, hih. Amuk meuma siedò agdaw ku pelikù,
dumuen duwa maama diyà sa tinibah, mekedan sa sebaen
owoy mesamà sa duma di.
41 Dumuen ma duwa bayi eggiling, mekedan sa sebaen
owoy mesamà sa duma di.
42 Huenan di, tulik yu enù ka endà netiigan yu duu sa atas
i Datù yu pelikù.
43 Taa yu, hih. Amuk netiigan sa épê dalesan sa
ketebow sa tegepenakaw amuk sigep, endà tumudug di
dodoo unungan di polo anì endà mekeludep di dalem sa
tegepenakaw.
44 Huenan di, tulik yu takà enù ka endà netiigan yu duu
sa agdaw sa Kakay Langun tumebow.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Sinaligan (Lukas 12:41-48)

45 Agulé guwaen i Hésus, “Upama, ngadan di etaw sa
sinaligan sa datù eghemilien di? Iya sa etaw hemilien di, sa
egsugùsuguen di meudes owoy melabel penemdem. Kagdi
sa kaunutan diyà sa medoo duma di egsugùsuguen owoy
kagdi sa metiig egbegay kaenen diyà kenagda.
46 Amuk tumebow sa datù, mebagian temù siedò
kaunutan amuk mepion sa kepangunut di sa igsugù sa datù
di.
47 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk mepion sa
egbaelan di, kagdi sa mesaligan sa datù sa langun taman di.
48 Dodoo sa kaunutan endà mipedu di, iya sa penemdem
di melugay sa ketebow sa datù di.
49 Agulé tapesen di sa medoo duma di egsugùsuguen,
owoy takà egpista owoy eghiluwen neseunut da sa etaw
tegepehilu.
50 Agulé, pelikù sa datù di diyà sa agdaw endà netulikan
di duu owoy sa ulas endà netiigan di duu.

51 Hê, pigtamayan di temù, enù ka iya sa ketamanan sa
langun etaw ubòubò egpigtuu. Suminegaw da temù dutu
owoy kuméget sa ngipen da danà da tigtu mepasangan.”

25

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Sepulù Kenogon

1 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk meuma sa kepelikù ku,
lagà ini ma sa kedatù i Nemula. Duen sa sepulù kenogon
mangay tumelabuk sa maama kawingen. Uman sebaen
kenogon, pulung da eg-uwit palitaan.
2 Mipedu sa lima kenogon, dodoo endà mipedu sa lima.
3 Na, sa lima endà mipedu, inuwit da sa palitaan da, dodoo
endà inuwitan da duu lanaegas legà di.
4 Dodoo inuwit sa lima kenogon mipedu sa lanaegas diyà
butul anì duen iuman da amuk meimet.
5 Agulé, egoh da eg-angat-angat sa ketebow sa maama
kawingen, egkepilut da langun owoy neketudug da enù ka
nelugay sa ketebow di.
6 “Agulé teliwadà sigep, egdinegen da sa etaw eg-umow,
guwaen di, ‘Egtebow dé sa maama kawingen. Téél yu dé
angay yu telabuk.’
7 Hê, mig-enaw sa sepulù kenogon, owoy eg-upionen da
sa sembuwan palitaan da.
8 Agulé, egpegeni sa lima kenogon endà mipedu diyà sa
lima mipedu, guwaen da, ‘Begayi yu kami lanaegas enù ka
buyu dé mepadeng sa nami palitaan.’
9 Agulé migsagbì sa kenogon mipedu, guwaen da, ‘Endà
ibegay ké duu, enù ka endà meketukid di diyà kenita sa
lanaegas inuwit ké. Mepion amuk mangay yu meli dutu
tinda dò.’
10 Agulé mig-angay da egbeli lanaegas. Egoh da mig-
ipanaw dé, migtebow dé sa maama kawingen. Agulé mig-
unut sa lima kenogon mipedu diyà kenagdi eggemow diyà
sa dalesan kenà da egpista. Egoh da migdalem dé langun,
nepintuan dé sa dalesan.
11 “Agulé endà nelugay di, migtebow ma sa lima kenogon
kedu diyà sa tinda. Eg-umow da diyà sa duwangen, guwaen
da, ‘O Datù, ukai ko kami enù ka gumemow ké.’
12 Dodoo migsagbì iya wé maama, guwaen di, ‘Endà
ukaan ku duu enù ka endà nelayaman ku duu kiyu ya.’ ”
13 Agulé guwaen i Hésus, “Hediya ma, tulik yu ma enù ka
endà netiigan yu duu sa agdaw ku pelikù ataw ka sa ulas
di.”

Ini Sa Peligad I Hésus Denu Sa Telu Sinaligan Sa Datù
(Lukas 19:11-27)

14 Agulé guwaen i Hésus, “Lagà ini ma sa kedatù i Nemula.
Duen sa maama mangay mediyù tanà dò. Dodoo egoh
di buyu mipanaw, inumow di sa medoo egsugùsuguen di
owoy saligan di kagda sa pilak di anì ipaten da.
15 Binegayan di pilak sa uman sebaen etaw danà sa
egkegaga da. Lima ngibu sa igbegay di diyà sa sebaen etaw,
owoy duwa ngibu sa sebaen, owoy sengibu sa sebaen ma
etaw. Agulé mig-ipanaw dé.
16 Na, sa etaw binegayan lima ngibu, eg-angay egpeanak
sa pilak di, owoy duen ma sa untung nekuwa di lima ngibu.
17 Hediya ma sa binaelan sa etaw binegayan duwa ngibu,
enù ka duen ma sa untung nekuwa di duwa ngibu.
18 Dodoo sa etaw binegayan sengibu, mig-angay polo
migkali tanà anì ilidung di sa pilak sa datù di.
19 “Na, egoh di nelugay, miglikù dema sa datù da, owoy
igpeangay di sa medoo egsugùsuguen di sinaligan di pilak
anì hauwen di sa untung nekuwa da.
20 Agulé, migtebow sa egsugùsuguen di binegayan lima
ngibu, owoy inuwit di ma sa untung nekuwa di lima ngibu.
Guwaen di, ‘O Datù, sa lima ngibu pilak igbegay ko kenak,
haa ko, kaini ma sa untung nekuwa ku lima ngibu ma.’
21 Guwaen sa datù, ‘Mepion iya wé binaelan ko. Kuna sa
mepion egsugùsuguen ku kesaligan. Umanan ku sa isalig
ku diyà keniko danà ko mipedu eg-ipat sa tukééy igsalig ku.
Ungayà ku meanggan ka ma temù lagà sa kekeanggan ku.’
22 “Agulé migtebow ma sa egsugùsuguen di binegayan
duwa ngibu, owoy guwaen di, ‘O Datù, sa duwa ngibu pilak
igbegay ko kenak, haa ko, kaini ma sa untung nekuwa ku
duwa ngibu ma.’
23 Guwaen sa datù, ‘Mepion iya wé binaelan ko. Kuna sa
mepion egsugùsuguen ku kesaligan. Umanan ku sa isalig
ku diyà keniko danà ko mipedu eg-ipat sa tukééy igsalig ku.
Ungayà ku meanggan ka ma temù lagà sa kekeanggan ku.’
24 “Agulé, migtebow ma sa egsugùsuguen di binegayan
sengibu, owoy guwaen di, ‘O Datù, netiigan ku kuna sa
mebalaw etaw, enù ka meketu ko sa medoo palay endà
inohok ko duu owoy dakel ma sa untung mekuwa ko apiya
beken niko sa inay di.
25 Huenan di, iglidung ku polo sa pilak ko diyà tanà enù ka
nelimedangan a egpeanak sa pilak ko amuk metelas. Haa
ko, kaini doo sa pilak ko.’
26 Agulé guwaen sa datù, ‘Kuna sa egsugùsuguen ku endà
mipedu owoy pauken ka. Netiigan ko doo meketu ku sa
medoo palay endà inohok ku duu. Netiigan ko ma dakel sa
untung mekuwa ku apiya beken naken sa inay di.

27 Maen di ya endà igsalig ko duu sa pilak ku diyà sa
medoo etaw atung egpantiyali? Amuk hediya, mehaa ku
doo sa pilak ku owoy sa anak di ma amuk tumebow a.’
28 “Agulé, guwaen di diyà sa medoo duma di dahiya,
‘Kuwa yu sa sengibu pilak igbegay ku diyà kenagdi owoy
begayi yu diyà sa etaw épê sepulù ngibu.
29 Enù ka mebegayan pa uman sa etaw egkesaligan ku anì
sumubela. Dodoo sa etaw endà egkesaligan ku duu, apiya
di pa tukééy sa langun taman di, mekedan pa uman.
30 Na, siini egsugùsuguen ku endà mipedu, hemagawi
yu kagdi anì mekeangay dutu siedò deleman kenà di
mepigtamayan. Suminegaw dutu owoy kuméget sa ngipen
di danà di tigtu mepasangan.’ ”

Ini Sa Tinulon I Hésus Sa Kebael Di Egoh Di Kumedatù

31 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk pelikù a anì kumedatù a,
aken i Kakay Langun, meunutan a sa langun egsugùsuguen
ku kedu diyà langit. Agulé, menuu a dutu siedò mapulù
bangkù ku amuk kumedatù a.
32 Metipon diyà kenak sa langun etaw kedu diyà sa langun
balangan tanà. Agulé, baeden ku kagda diyà sa duwa
geumpung, lagà sa tegeipat kebilibili eggalal sa medoo
kambing kedu diyà sa medoo kebilibili,
33 enù ka tiponen di sa medoo kebilibili denu kuwanan di
owoy tiponen di ma sa medoo kambing denu bibang di.
34 Agulé mikagi a diyà sa medoo etaw denu kuwanan ku,
guwaen ku, ‘Na, unut-unut yu dé kenak, enù ka kiyu sa
hinemilì i Emà ku anì meanggan yu. Angay yu dé diyà
sa kedatù i Nemula diyà langit, enù ka iya sa tinapay di
migbael egoh tanà endà pa binaelan.
35 Peangayen ku kiyu dutu enù ka pinekaen yu aken egoh
ku mineketues, owoy pineinem yu aken egoh ku nelupahan.
Apiya di pa endà nelayaman yu duu aken egoh ku migtebow
diyà keniyu, pinegemow yu doo aken diyà sa dalesan yu.
36 Egoh di endà duen ginis ku, binegayan yu aken ginis;
owoy egoh ku miglinadu, inipat yu aken; owoy egoh ku
nebilanggu, linengenan yu aken.’
37 Agulé migsà sa medoo metiengaw etaw denu kuwanan
ku, guwaen da, ‘O Datù, nengan ko ya mineketues owoy
pinekaen ké kuna, ataw ka nelupahan ka owoy pineinem
ké kuna?
38 Nengan ko ya endà nelayaman ké duu kuna owoy
pinegemow ké kuna diyà sa dalesan ké? Nengan ko ya endà
duen ginis ko owoy binegayan ké kuna?
39 Nengan ko ya miglinadu ataw ka nebilanggu ka owoy
linengenan ké kuna?’

40 Agulé aken i Datù sa sumagbì diyà kenagda, guwaen ku,
‘Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Apiya di pa binaelan
yu iya wé diyà sa sebaen etaw egpigtuu diyà kenak, apiya
tigtu tukééy etaw diyà sa kehaa yu, lagà doo binaelan yu iya
wé diyà kenak.’

41 “Agulé, mikagi a ma diyà sa medoo etaw denu bibang
ku, guwaen ku, ‘Kedan yu dé diyà kenak, kiyu i etaw
pigtamayan i Nemula. Angay yu dutu lanaw apuy dò endà
mepadeng taman melugay, enù ka iya sa tinapay i Nemula
migbael anì mepigtamayan Satanas i owoy sa medoo etaw
di.
42 Iya ma sa ketamanan yu enù ka egoh ku mineketues,
endà pinekaen yu duu aken; owoy egoh ku nelupahan, endà
pineinem yu duu aken.
43 Egoh ku migtebow diyà keniyu, endà pinegemow yu
duu aken diyà sa dalesan yu. Owoy egoh di endà duen
ginis ku, endà binegayan yu duu aken. Miglinadu a owoy
nebilanggu a, dodoo endà linengenan yu duu aken.’
44 Agulé, igsaan da ma aken, guwaen da, ‘O Datù, nengan
ko ya hinaa ké kuna mineketues, ataw ka nelupahan ka,
ataw ka endà duen gemowon ko, ataw ka endà duen ginis
ko, ataw ka miglinadu ka, ataw ka nebilanggu ka, owoy
endà binuligan ké duu kuna?’
45 Agulé sumagbì a diyà kenagda, guwaen ku, ‘Tuu ini i eg-
ikagiyen ku diyà keniyu. Danà yu endà migbulig sa sebaen
etaw ku tigtu tukééy diyà sa kehaa yu, lagà aken ma sa endà
binuligan yu duu.’
46 Agulé, mehemagawan da dutu anì mepigtamayan da
taman melugay. Dodoo melalù polo sa medoo metiengaw
etaw taman melugay.”

26

Ini Sa Egoh Da Miglagbet Sa Ukit Keimatay Da Si Hésus
(Lukas 22:1-2; Huwan 11:45-53)

1 Na, egoh i Hésus neubus migtulù iya wé, eg-ikagi diyà
sa medoo salu di,
2 guwaen di, “Netiigan yu duwa agdaw pa meuma sa
Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula. Agulé
mekebegay sa Kakay Langun diyà sa medoo etaw anì itutuk
da diyà sa kayu igbugsud.”

3 Agulé, nesetipon sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy
sa medoo kaunutan etaw Hudiyu diyà sa dakel dalesan i
Kayipas, sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà.

4 Eglagbeten da sa ukit kesigkem da si Hésus anì
ipeimatay da, enù ka ungayà da lidungen da diyà sa medoo
etaw.
5 Dodoo guwaen da, “Endà mebaluy di sigkemen ta kagdi
i diyà siini pista, enù ka sulian kéen sa medoo etaw.”

Ini Sa Egoh I Hésus Hinududan Sa Bayi
(Malkos 14:3-9; Huwan 12:1-8)

6 Na, egoh i Hésus diyà sa menuwa Bétaniya, eglengen
diyà si Simon, sa etaw nelikuan dempid.
7 Egoh da egkaen pelà, duen sa bayi migtebow eg-uwit
sa metolol tukééy butul alabastelu nepenù lana mepion
ngadeg owoy tigtu mapulù. Agulé, migdapag diyà si Hésus
owoy hinudud di sa lana diyà sa ulu di egoh di egkaen pelà.
8 Agulé, egoh sa medoo salu i Hésus mighaa sa binaelan
sa bayi, egbulit da, owoy guwaen da, “Maen di ya linemet
di iya wé?
9 Mepion polo hedem amuk dagangen di anì mekekuwa
medoo pilak anì mekebegay diyà sa etaw pubeli.”
10 Dodoo netiigan i Hésus sa pesuwan da egbulit, owoy
guwaen di, “Yoko egsigbolow duu siini bayi, enù ka tigtu
mepion sa binaelan di diyà kenak.
11 Enù ka tapay doo duen sa etaw pubeli diyà keniyu anì
mebuligan yu ma. Dodoo aken, endà dé iseg a melugay
mugpà diyà keniyu.
12 Huenan di, hinududan di aken lana anì tapayen di
pepion sa lawa ku sa egoh ku ilebeng.
13 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà melipengan
di etaw kagdi i, enù ka metulon iya wé binaelan di diyà
kenak, sumalà dé sa menuwa diyà siini sinukub langit kenà
da egtulù sa Mepion Tegudon.”

Ini Sa Egoh I Hudas Migtampil Diyà Sa Kuntelà I Hésus
(Malkos 14:10-11; Lukas 22:3-6)

14 Na, duen sebaen maama diyà sa sepulù owoy duwa
salu i Hésus, si Hudas Iskaliyot. Mig-angay diyà sa medoo
ulu-ulu tegesimbà,
15 owoy guwaen di, “Pila sa ibegay yu diyà kenak amuk
mekuwa yu Hésus i danà sa egbaelan ku?”
Agulé, duen kuleta igbegay da diyà kenagdi telu pulù
pilak.
16 Hê, mig-edung Hudas i eglagbet sa mepion gai di megay
si Hésus diyà kenagda.

Migkaen Da Sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay I Nemula
(Malkos 14:12-21; Lukas 22:7-13,21-23; Huwan 13:21-30)

17 Na, egoh di neuma dé sa muna agdaw sa pista egoh
etaw Hudiyu egkaen sa epan endà duen ipelenuk di, mig-
angay da eg-igsà sa medoo salu i Hésus diyà kenagdi,
guwaen da, “Ngadan sa kenà ké mael kaenen ta egpista sa
Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula?”
18 Guwaen i Hésus diyà kenagda, “Angay yu dutu siedò
etaw diyà menuwa Hélusalém owoy ikagi yu diyà kenagdi,
guwaen yu, ‘Ini sa kagi i Mistelu, medapag dé sa kepatay di
gaa. Kumaen gaa siini pista ta lapeg sa medoo salu di diyà
sa dalesan ko.’ ”
19 Agulé, tinuu da sa langun igsugù di diyà kenagda owoy
egtapayen da sa kaenen da egpista.
20 Na, egoh di mahapun dé, egpenuu da egkaen Hésus i
sa sepulù owoy duwa salu di.
21 Egoh da egkaen pelawà, guwaen i Hésus, “Tuu ini i eg-
ikagiyen ku diyà keniyu. Duen diyà keniyu sa sebaen etaw
tumampil diyà sa medoo kuntelà ku anì meimatayan a.”
22 Hê, egkebukul da temù, owoy eg-edung da eg-igsà
sigbaenbaenay diyà kenagdi, guwaen da, “O Datù, beken
aken sa inikagi ko?”
23 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Iya sa megay kenak diyà sa
medoo kuntelà ku sa sebaen duma ku egkesetugen egkaen
diyà siini bilu.
24 Mematay doo sa Kakay Langun enù ka meketuu sa kagi
i Nemula igpesulat denu kenak. Dodoo tigtu mepigtamayan
siedò maama megay kenak diyà sa medoo kuntelà ku. Adi-
adi pa hedem amuk endà inanak iya wé maama.”
25 Agulé eg-igsà Hudas i, sa maama migtampil diyà sa
kuntelà di, guwaen di, “O Mistelu, beken ma aken sa megay
keniko diyà sa kuntelà ko?”
Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tuu iya wé inikagi ko.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Labung I Datù
(Malkos 14:22-26; Lukas 22:14-20; 1 Kolintu 11:23-25)

26 Na, egoh da egkaen pelawà, sinabaan i Hésus sa sebaen
epan owoy migsimbà egpesalamat diyà si Nemula. Agulé,
tinepitepi di owoy igtukid di igbegay diyà sa medoo salu di.
Guwaen di, “Kuwa yu owoy kaen yu dé, enù ka ini sa lawa
ku.”
27 Agulé, sinabaan di ma sa tabù duen wain, owoy
migsimbà ma egpesalamat diyà si Nemula. Tinukid di
sa medoo salu di, owoy guwaen di, “Inem yu langun
tigtukééykééyéy.
28 Enù ka ini sa depanug ku lumesut amuk meimatayan a
anì metigtuwan sa salà sa langun etaw anì mekepeuloy sa

salà da. Siini depanug ku, iya sa tandà di neketuu sa magtu
ukit igpasad i Nemula umaluk etaw.
29 Taa yu, hih. Endà dé uminem a uman siini wain eg-
inemen ta taman endà uminem ki sa magtu wain diyà sa
kedatù i Emà ku.”
30 Agulé egduyuy da eg-olò si Nemula. Agulé eg-ipanaw
da eg-angay Getan Olibu dò.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kepalaw I Pidelu Kenagdi
(Malkos 14:27-31; Lukas 22:31-34; Huwan 13:36-38)

31 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, “Igkani
sigep, melaguy yu langun owoy salidan yu aken danà sa
kelikutan mekeuma diyà kenak, enù ka meketuu sa kagi i
Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Meimatayan ku sa etaw tegeipat kebilibili,
hê mesepalak ma sa medoo kebilibili.’*
32 Dodoo, amuk meenaw a dema, hunawan ku kiyu mangay
Galiliya dò.”
33 Agulé, eg-ikagi Pidelu i diyà si Hésus, guwaen di, “Apiya
sumalid sa medoo duma ta, endà sumalid a, aken i duu.”
34 Guwaen i Hésus, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniko.
Egoh sa ebos endà pa umukolò amuk buyu sumimag,
palawen ko polo aken beken duma ko taman telu gulê.”
35 Dodoo guwaen i Pidelu, “Endà palawen ku duu kuna,
apiya di pa meseselengan ki mematay.”
Hediya ma sa inikagi sa medoo duma salu di.

Ini Sa Egoh I Hésus Migsimbà
(Malkos 14:32-42; Lukas 22:39-46)

36 Na, mig-angay Hésus i owoy sa medoo salu di diyà sa
kenà hinemulaan kepengadan da Gétsémani. Agulé, mig-
ikagi diyà kenagda, guwaen di, “Penuu yu dini, enù ka
mangay a sumimbà daedò é.”
37 Inuwit di Pidelu i owoy sa duwa maama anak i
Sébediyu. Agulé, egkebogo dé temù sa pedu di owoy tigtu
egkebukul ma.
38 Guwaen di diyà kenagda, “Tigtu medaet sa pedu ku
owoy lagà a buyu mematay danà sa pedu ku medaet. Ugpà
yu pelawà dini. Yoko egtudug ga, dodoo tulik yu polo.”
39 Agulé, migtangkà tukééy Hésus i diyà kenagda owoy
miglagkeb diyà tanà. Egsimbà, guwaen di, “O Emà ku,
amuk mebaluy, kedani ko diyà kenak siini dakel kelikutan
ku lagà wain mepait buyu egkeinem ku. Dodoo peukit ko
diyà kenak sa niko uyot, beken sa naken.”

---

* **26:31** 26:31 Basa ko Sakaliyas 13:7.

40 Agulé, migpelikù Hésus i diyà sa kenà sa telu salu
di, owoy eghauwen di kagda egtudug. Guwaen di diyà si
Pidelu, “Ay, negaip a keniyu, enù ka endà metigkelan yu
duu taman sakaulas daa, dodoo neketudug yu polo.
41 Yoko egtudug ga, dodoo simbà yu polo anì endà
mekeukit yu diyà sa kenà sa pedu yu tepengan anì endà ma
mekebael yu salà. Apiya di pa meiyap sa pedu yu mangunut
diyà kenak, melenek doo sa lawa yu.”
42 Agulé, migtangkà dema Hésus i diyà kenagda owoy
egsimbà dema, guwaen di, “O Emà ku, amuk endà mebaluy
di mekedan siini kelikutan ku lagà wain mepait egkeinem
ku, ungayà ku polo meketuu sa niko uyot.”
43 Agulé, migpelikù dema diyà sa kenà sa medoo salu
di owoy eghauwen di kagda egtudug dema enù ka endà
metigkelan da duu sa pilut da.
44 Agulé, migtangkà dema Hésus i diyà kenagda owoy
egsimbà dema sa ketelu di gulê. Diya mendaa sa kagi di
egsimbà.
45 Agulé, migpelikù dema diyà sa kenà sa medoo salu di
owoy guwaen di diyà kenagda, “Ay, maen di ya takà yu polo
egtudug? Taa yu. Neuma dé sa ulas egoh ku mekebegay
diyà sa medoo etaw tegebael salà, aken i Kakay Langun.
46 Enaw yu dé. Haa yu, dahini dé sa etaw megay kenak
diyà sa kuntelà ku. Mangay ki dé tumelabuk kenagdi.”

Ini Sa Egoh Da Migsigkem Si Hésus
(Malkos 14:43-50; Lukas 22:47-53; Huwan 18:3-12)

47 Na, egoh i Hésus eg-ikagi pelawà, migtebow Hudas i,
sa sebaen maama diyà sa sepulù owoy duwa salu di. Duen
medoo etaw mig-unut kenagdi migkemkem sundang owoy
lubog. Kagda sa pineangay sa medoo ulu-ulu tegesimbà
owoy sa medoo kaunutan etaw Hudiyu.
48 Na, si Hudas sa migtampil diyà sa kuntelà i Hésus,
tapay dé tinulon di diyà sa medoo etaw sa tandà baelan
di, guwaen di, “Iya sa etaw eglagbeten yu sa ingadekan ku.
Sigkem yu dé.”
49 Na, egoh da migtebow dahiya, migpedapag Hudas i diyà
si Hésus owoy guwaen di, “O Mistelu.” Hê, pinengadekan
di.
50 Agulé guwaen i Hésus, “O Akay, petéél ko dé sa niko
ungayà.” Agulé, migpedapag sa medoo etaw diyà si Hésus,
owoy sinigkem da owoy meeles sa kesabà da.
51 Na, duen sa sebaen duma i Hésus mighugut sa sundang
di, owoy tinigbas di sa egsugùsuguen sa Tigtu Ulu-ulu
Tegesimbà. Nesapsap sa telinga di.

52 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Gumà ko sa
sundang ko, enù ka amuk duen etaw egkemkem sundang
anì mimatay, iya polo sa etaw meimatayan danà sundang.
53 Endà metiigan ko duu kéen ini i. Amuk umumow a
tabang diyà si Emà ku, peangayen di doo sa ngibu-ngibuwan
egsugùsuguen di anì tabangan da aken.
54 Dodoo amuk baelan ku iya wé, endà meketuu di sa kagi
i Nemula igpesulat egoh anay denu sa kelikutan mehaa ku.”
55 Agulé, mig-ikagi Hésus i diyà sa medoo etaw migtebow,
guwaen di, “Maen di ya eg-uwit yu sundang owoy lubog
egoh yu eg-angay egsigkem kenak? Beken a sa etaw
tegelampas. Uman agdaw egpenuu a diyà sa Dalesan i
Nemula egoh ku egtulù keniyu, dodoo endà egsigkemen yu
duu aken.
56 Dodoo ukitan ku dé siini langun kebael yu kenak, enù
ka neketuu dé sa kagi i Nemula igsulat sa medoo tegesugkow
di egoh anay denu kenak.”
Hê, migpelaguy sa medoo salu di owoy sinalidan da kagdi
i.

Ini Sa Egoh Da Mig-agak Si Hésus Diyà Sa Medoo Datù Hudiyu

(Malkos 14:53-65; Lukas 22:54-55,63-71; Huwan 18:13-14,19-24)

57 Agulé, sa medoo etaw migsigkem si Hésus, inuwit da
kagdi i eg-angay diyà sa dalesan i Kayipas, sa Tigtu Ulu-
ulu Tegesimbà. Nesetipon dé dahiya sa medoo kaunutan
Hudiyu owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis.
58 Na, migtangkà Pidelu i eg-unut diyà kenagda, dodoo
neketaman daa diyà sa ilis duwangen sa dalesan sa Tigtu
Ulu-ulu Tegesimbà. Agulé, mig-angay migpenuu diyà sa
duwangen kenà sa medoo tegebantay anì metiigan di sa
mebaelan i Hésus.
59 Na, sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo
kaunutan Hudiyu, eglagbeten da sa kenà i Hésus mekesalà
anì tipuwen da anì ipeimatay da.
60 Dodoo apiya di pa egbutbut sa medoo etaw denu sa
binaelan di, endà dé duen sa pesuwan di ipeimatay da.
Agulé, duen duwa etaw mig-angay diyà kenagda,
61 owoy guwaen da, “Dinineg ké sa inikagi siini etaw,
guwaen di melukat di gaa sa Dalesan i Nemula daedò é owoy
petigdegen di dema gaa amuk meuma sa ketelu di agdaw.”
62 Agulé, migtigdeg sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà, owoy
guwaen di diyà si Hésus, “Ngadan sa sagbì ko denu iya wé?
Tuu pa atu iya wé itipu da keniko, ataw ka endà?”
63 Dodoo migpetemed Hésus i. Agulé, eg-ikagi dema sa
Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà, guwaen di, “Danà sa egkegaga i

Nemula mehagtay taman melugay, egsuguen ku kuna anì
tumulon ka sa tuu kagi. Tuloni ko kami amuk kuna si
Mésayas sa Anak i Nemula ataw ka beken."
64 Guwaen i Hésus, "Tuu iya wé gelal igbegay ko kenak.
Dodoo tulonen ku ma diyà keniyu, endà melugay di hauwen
yu aken i Kakay Langun menuu denu kuwanan i Nemula
épê dakel egkegaga. Owoy hauwen yu ma aken kani
petuntun kedu langit dò unutan gaeb."
65 Hê, eglisien sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà sa kawal di
anì tandaan di sa kebulit di danà iya wé inikagi i Hésus.
Guwaen di, "Sinumbung di dé Nemula i enù ka guwaen di
Anak i Nemula gaa. Endà dé lumagbet ki uman sa ketipu
etaw denu kagdi enù ka dinineg ta langun sa kesumbung
di.
66 Ngadan sa penemdem yu denu kenagdi?"
Guwaen da, "Meimatayan doo, enù ka dakel sa salà di."
67 Agulé, egteptepan da Hésus i owoy egsesuntuken da
ma. Duen ma etaw egtagpì kenagdi,
68 owoy guwaen da, "O Tegesugkow i Nemula, amuk kuna
si Mésayas sa pineangay i Nemula, ingadani ko sa etaw
egtagpì keniko."

Ini Sa Egoh I Pidelu Migpalaw
(Malkos 14:66-72; Lukas 22:56-62; Huwan 18:15-18,25-27)
69 Na, egpenuu Pidelu i dahiya diyà sa duwangen dalesan.
Duen sa bayi egsugùsuguen sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà eg-
angay egdapag diyà si Pidelu owoy guwaen di, "Kuna ma sa
duma i Hésus tegeGaliliya."
70 Dodoo egpalaw Pidelu i, owoy egdinegen sa medoo etaw
kagdi i egpalaw, guwaen di, "Endà netiigan ku duu iya wé
guwaen ko."
71 Agulé, mighalì Pidelu i medapag diyà sa gemowon.
Duen dema sa sebaen bayi egsugùsuguen mighaa si Pidelu,
owoy guwaen di diyà sa medoo etaw dahiya, "Siini maama
sa duma i Hésus tegeNasalét."
72 Dodoo egpalaw dema Pidelu i. Egpengibet owoy
guwaen di, "Endà netiigan ku duu iya wé maama."
73 Egoh di nelugaylugay, duen dema sa liyu etaw migpeda-
pag diyà si Pidelu, owoy guwaen da, "Tigtu tuu, kuna
sa duma i Hésus, enù ka netiigan ké kuna ma sa etaw
tegeGaliliya danà sa kagi ko."
74 Dodoo guwaen i Pidelu, "Mepigtamayan a i Nemula
amuk egbutbut a. Tigtu endà netiigan ku duu iya wé
maama." Hê, umukolò dé sa ebos.
75 Agulé, netulengan i Pidelu sa inikagi i Hésus diyà
kenagdi, guwaen di, "Egoh sa ebos endà pa umukolò amuk

buyu sumimag, palawen ko polo aken beken duma ko taman telu gulê.” Agulé, mig-ipanaw Pidelu i owoy temù egsinegaw danà sa pedu di nebukul.

27

Ini Sa Egoh Da Mig-agak Si Hésus Diyà Si Gubilenu Pilatu
(Malkos 15:1; Lukas 23:1-2; Huwan 18:28-32)

1 Na, egoh di magtu kesimag, nesetipon sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo kaunutan Hudiyu, owoy egpenemdemen da sa itipu da si Hésus diyà sa gubilenu anì meimatayan da.
2 Agulé, pinolot da sangkalì owoy inagak da diyà si Pilatu, sa Gubilenu da.

Ini Sa Egoh I Hudas Nematay
(Binaelan 1:18-19)

3 Na, si Hudas sa migbegay si Hésus diyà sa medoo kuntelà di, egoh di neketiig meimatayan da Hésus i, eg-ekedan di sa binaelan di medaet. Huenan di, migpelikù diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy diyà sa medoo kaunutan Hudiyu, enù ka ungayà di ipelikù di hedem sa telu pulù pilak igbegay da kenagdi.
4 Guwaen di, “Nesalà a dé, enù ka igbegay ku diyà keniyu iya wé maama anì meimatayan, dodoo endà duen sa hagdi salà.”
Dodoo egsagbì da, guwaen da, “Endà duen sa penemdem ké denu sa niko salà. Muni dé diyà keniko iya wé.”
5 Agulé igsawel i Hudas sa pilak dalem sa Dalesan i Nemula. Hê, miglegkang dahiya owoy eg-angay egpebitin.
6 Na, egtipohen sa medoo ulu-ulu tegesimbà sa pilak igsawel di, owoy guwaen da, “Tumipay ki sa uledin igsugkow i Mosis amuk dalemen ta siini pilak diyà sa taguan pilak diyà Dalesan i Nemula, enù ka ini sa igbayad sa kepatay etaw.”
7 Agulé, egoh da migseolomoy, nesesebaen dé sa penemdem da denu sa egbaelan da diyà sa pilak. Igbeli da tanà diyà sa tegepilpil anì duen sa lebengan sa beken etaw tegeHélusalém.
8 Iya sa igbeli da tanà sa pilak igbayad da sa kinepatay i Hésus. Huenan di, pinengadanan etaw iya wé Tanà Depanug taman ini egoh di.
9 Na, danà sa binaelan da, neketuu dé sa kagi i Hilimiyas sa tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen di,
“Kinuwa da sa telu pulù pilak,
enù ka iya sa enget lagà etaw diyà sa penemdem sa medoo tugod i Islaél,

10 owoy iya ma sa ibeli da tanà diyà sa tegepilpil,
enù ka hediya ma sa igsugù i Nemula diyà kenak.*”

Ini Sa Egoh I Hésus Diyà Sa Taengan I Pilatu
(Malkos 15:2-5; Lukas 23:3-5; Huwan 18:33-38)

11 Na, egoh i Hésus inagak da diyà si Gubilenu Pilatu, inigsaan i Pilatu, guwaen di, “Enù di ya, kuna sa Sulutan diyà sa medoo Hudiyu?”

Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tuu iya wé gelal igbegay ko kenak.”

12 Dodoo apiya di pa egtipuwen sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo kaunutan Hudiyu Hésus i, endà doo egsagbì di.

13 Huenan di, inigsaan i Pilatu dema, guwaen di, “Maen di ya endà egsagbian ko duu sa medoo ketipu da keniko?”

14 Dodoo endà egsagbì Hésus i, apiya di pa medoo sa itipu da kenagdi. Iya maen di ya tigtu negaip Pilatu i.

Inunutan I Pilatu Sa Penemdem Da Eg-imatay Si Hésus
(Malkos 15:6-15; Lukas 23:13-25; Huwan 18:39–19:16)

15 Na, uman meuma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula, iya sa adat i Gubilenu Pilatu lengaan di sa sebaen etaw nebilanggu, sumalà dé sa hemilien da.

16 Na, egoh iya, duen sa medaet etaw nebilanggu eglalag. Iya sa ngadan di si Balabas.

17 Agulé, egoh sa medoo etaw nesetipon, inigsaan i Pilatu kagda, guwaen di, “Ngadan sa tayu etaw lengaan ku diyà keniyu, ataw ka si Balabas ataw ka si Hésus ginelal yu si Mésayas? Ngadan tayu sa hemilien yu?”

18 Iya sa inikagi di enù ka netiigan di igpesigkem sa medoo ulu-ulu Hudiyu Hésus i danà da egkesina diyà kenagdi.

19 Egoh i Pilatu egpenuu pelà diyà sa kenà da eg-antang, duen etaw migtebow sinugù sa sawa di, guwaen di, “Yaka egpigtamay duu iya wé maama enù ka endà duen sa salà di. Nebukul temù sa sawa ko egoh giina danà di migtegeinep denu iya wé maama egoh sigep.”

20 Dodoo sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo kaunutan Hudiyu, inikagiyan da sa medoo etaw dahiya anì pegeniyen da lengaan i Pilatu Balabas i owoy ipeimatay di Hésus i.

21 Agulé, eg-igsà dema Pilatu i, guwaen di, “Ngadan sa tayu etaw egkeiyapan yu lengaan ku?”

Guwaen da egsagbì, “Si Balabas.”

---

* **27:10** 27:9-10 Basa ko Hilimiyas 32:6-9.

22 Eg-igsà dema Pilatu i, guwaen di, “Amuk hediya,
ngadan sa baelan ku diyà si Hésus sa ginelal yu si
Mésayas?”
Hê, eg-ikagi da langun, guwaen da, “Petutuki ko diyà sa
kayu igbugsud.”
23 Dodoo guwaen i Pilatu, “Maen di ya? Ngadan sa salà
binaelan di?”
Dodoo migpetaled da polo eg-ikagi, guwaen da, “Petutuki
ko diyà sa kayu igbugsud.”
24 Na, netiigan i Pilatu endà mekegaga di kenagda owoy
buyu da dé egbogo temù. Huenan di migkuwa wayeg owoy
egpegusê belad di diyà sa kehaa etaw. Guwaen di, “Danà
ku migpegusê sa belad ku, egtandaan ku diyà keniyu beken
naken salà sa kepatay siini maama. Muni dé diyà keniyu
amuk imatayan yu.”
25 Migsagbì da, guwaen da, “Mepion diyà kenami amuk
mepigtamayan ké taman sa medoo tugod ké danà sa kepatay
di, enù ka iya sa nami salà.”
26 Agulé igpelengà i Pilatu Balabas i kedu diyà bilang-
guwan. Hê, igpetapes di Hésus i owoy sinugù di ma sa
sundalu di anì itutuk da diyà sa kayu igbugsud.

Ini Sa Egoh Sundalu Migpeumàumà Si Hésus
(Malkos 15:16-20; Huwan 19:2-3)

27 Agulé, inuwit sundalu Hésus i dalem sa dakel dalesan
sa gubilenu, owoy sinetipon da sa langun duma da sundalu
diyà kenagdi.
28 Agulé, egkedanan da sa kawal di owoy ipekawal da
kenagdi sa kawal melalegà lagà sa kawal sulutan.
29 Liningkal da ma sa belagen épê dugi owoy isukub da
diyà sa ulu di, lagà sa metolol sayap sulutan. Duen ma sa
kayu ipesabà da diyà sa belad di denu kuwanan, lagà sa
metolol tuked sulutan. Agulé egligkued da diyà sa taengan
di enù ka ubòubò da egdatù kenagdi, guwaen da, “Meolò
ka, kuna i sulutan diyà etaw Hudiyu.”
30 Agulé egteptepan da, owoy kinuwa da sa kayu sinabaan
di anì ibalbal da diyà sa ulu di.
31 Agulé, egoh da neubus egpeumàumà si Hésus,
egkedanan da sa kawal di melalegà, owoy ipekawal da
dema sa hagdi tapay kawal. Agulé, eg-agaken da dutu siedò
kenà di imatayan.

Ini Sa Egoh Da Migtutuk Si Hésus Diyà Sa Kayu Igbugsud
(Malkos 15:21-32; Lukas 23:26-43; Huwan 19:17-27)

32 Na, egoh da miglegkang dahiya, duen sa maama kedu
Silini dò nesiegungan da. Iya sa ngadan di, si Simon. Igtegel

sa sundalu ipetiang diyà kenagdi sa kayu kenà i Hésus
meketutuk.
33 Agulé, miglagbas da eg-angay diyà sa tukééy getan
kepengadan da Golgota. Iya sa selepangan di, Kulobong Ulu.
34 Egoh da migtebow dahiya, igbegay da diyà si Hésus sa
wain inamutan sa tigtu mepait. Dodoo egoh di migtémtém,
endà inemen di duu.
35 Hê, igtutuk da dé Hésus i diyà sa kayu, owoy igbugsud
da. Agulé, egkusing da egseatuwen da sa ginis di.†
36 Egoh di neubus iya wé, egpenuu da egtulik kenagdi.
37 Duen ma sa igsulat igtagù da diyà sa lekeatas ulu di anì
tandaan da sa itipu da kenagdi. Iya sa kagi di, “Ini si Hésus
sa Sulutan diyà etaw Hudiyu.”
38 Duen ma duwa maama tegelampas igtutuk da diyà sa
kayu igbugsud, sa sebaen denu kuwanan i Hésus, sa sebaen
denu bibang di.
39 Na, egkilingkiling sa medoo etaw egtalà dahiya owoy
egpeumàumaan da Hésus i.
40 Guwaen da, “Iyoh! Melukat ko sa Dalesan i Nemula
daedò é, owoy petigdegen ko dema diyà sa ketelu di agdaw?
Amuk tuu ka Anak i Nemula, tenà ka atu kedu diyà sa kayu
igbugsud anì mealukan ko kuna ya.”
41 Hediya ma, egpeumàumaan da ma Hésus i sa medoo
ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow
i Mosis owoy sa medoo kaunutan Hudiyu.
42 Guwaen da, “Inalukan di gaa sa medoo liyu etaw, dodoo
endà megaga di duu kagdi umaluk. Iya sa kagi di sulutan
gaa diyà sa medoo tugod i Islaél. Dodoo endà migtuu ki
taman endà tumenà di kedu diyà sa kayu igbugsud.
43 Si Nemula gaa sa egsaligan di. Na, hauwen ta atu amuk
alukan i Nemula kagdi ini egoh di enù ka iya sa kagi di Anak
i Nemula gaa.”
44 Hediya ma, egpeumàumaan da ma Hésus i sa duwa
maama tegelampas duma di igtutuk diyà sa kayu igbugsud.

Ini Sa Egoh I Hésus Nematay
(Malkos 15:33-41; Lukas 23:44-49; Huwan 19:28-30)

45 Na, egoh di alas sepulù owoy duwa, tinenaan deleman
sa uwang tanà taman telu kaulas.
46 Agulé, egoh di alas telu mahapun, migpetaled Hésus
i eg-ikagi, guwaen di diyà sa kagi Hibelu, “Eli, Eli, lama
sabaktani?” Na, iya sa selepangan sa inikagi di, “O Nemula
ku, maen di ya ininiyugan ko aken?”

† **27:35** 27:35 Basa ko Isalem 22:18.

47 Egoh sa medoo etaw dahiya migdineg iya wé kagi di,
guwaen da, “Eg-umowen di Iliyas i sa tegesugkow i Nemula
egoh anay.”
48 Agulé, duen sebaen etaw dahiya migletu mig-angay sa
tabung, owoy eleden di diyà sa wain mepait, owoy igtagù di
diyà sa kayu anì idugol di diyà sa ebà i Hésus anì metepes
di.
49 Dodoo guwaen sa medoo liyu etaw, “Angatan ta pelà anì
mehaa ta atu amuk tumebow si Iliyas anì alukan di kagdi.”
50 Agulé, pinetaled i Hésus dema sa kagi di. Hê, nekedan
dé sa ginawa di.
51 Agulé, minelisì teliwadà edung lekeatas taman leketanà
sa dakel ginis ighabeng dalem sa teliwadà luwang Dalesan
i Nemula. Eglinug temù owoy netedal ma sa medoo dakel
batu.
52 Neukaan ma sa medoo batu tinosongon etaw kenà etaw
iglebeng, owoy mig-enaw dema sa medoo etaw nematay
migpigtuu diyà si Nemula.
53 Miglaun da kedu diyà lebeng, owoy egoh i Hésus mig-
enaw dema, mig-angay da diyà sa menuwa Hélusalém kenà
medoo etaw mighaa kenagda.
54 Hê, nelimedangan sa kapitan owoy sa medoo sundalu
tegetulik si Hésus egoh sa tanà miglinug owoy egoh da
mighaa sa medoo nebaelan dahiya. Guwaen da, “Tuu, Anak
i Nemula doo ini i maama.”
55 Na, duen ma medoo bayi migtigdeg da mediyùdiyù anì
eghauwen da sa langun kinebael da si Hésus. Kagda sa mig-
unut kenagdi kedu siedò tanà Galiliya taman Hélusalém dò
anì egbuligan da kagdi.
56 Dahiya si Maliya tegeMagdala, owoy sebaen ma Maliya
inay i Santiyago owoy si Hosé, owoy siedò bayi sawa i
Sébediyu, owoy sa medoo duma da ma.

Ini Sa Egoh Da Miglebeng Si Hésus
(Malkos 15:42-47; Lukas 23:50-56; Huwan 19:38-42)

57 Na, egoh di mahapun dé, duen sa kawasà etaw
tegeAlimatiya migtebow. Iya sa ngadan di, si Hosé, owoy
mig-unut-unut ma diyà si Hésus.
58 Agulé, inangay di egpegeni diyà si Pilatu sa lawa i Hésus
anì ilebeng di. Huenan di, igsugù i Pilatu anì ibegay da diyà
kenagdi.
59 Agulé, kinuwa i Hosé diyà sa kayu igbugsud owoy
binedbed di sa magtu ginis mebulà.
60 Duen sa magtu lebeng tinosongon di diyà batu owoy
iya sa kenà di iglebeng sa lawa i Hésus. Agulé, kinelid di

sa dakel batu anì mesagpeng sa lebeng. Agulé, miglegkang dahiya.
61 Na, hinaa i Maliya tegeMagdala owoy sa sebaen ma
Maliya iya wé langun binaelan i Hosé, enù ka migpenuu
da medapag diyà sa kenà lebeng.

Ini Sa Egoh Da Migbantay Sa Lebeng I Hésus

62 Na, umenaw simag sa agdaw keetud etaw Hudiyu, mig-
angay sa medoo Palasiyu owoy medoo ulu-ulu tegesimbà
diyà si Pilatu.
63 Guwaen da, “O Datù, netulengan ké sa kagi iya wé etaw
tegebutbut. Iya sa kagi di egoh di endà pa nematay, meenaw
dema gaa diyà sa ketelu di agdaw.
64 Huenan di, mepion amuk peangayen ko pebantay sa
medoo sundalu ko diyà sa lebeng di taman telu agdaw, anì
endà penakawen sa medoo pasek di sa lawa di anì endà ma
metulon da duu sa egoh di neenaw dema. Duen dé sa medoo
etaw neakalan di, dodoo uman pa medaet amuk meakalan
da dema danà di gaa neenaw dema.”
65 Migsagbì Pilatu i, guwaen di, “Na, uwit yu sundalu dutu
owoy pebantayi yu temù sa lebeng.”
66 Agulé, mig-angay da diyà sa kenà lebeng owoy tinaguan
da tandà sa dakel batu igsagpeng sa lebeng di anì metiigan
da amuk duen sa menakaw. Agulé, ipebantay da diyà sa
medoo sundalu.

28

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-enaw
(Malkos 16:1-10; Lukas 24:1-12; Huwan 20:1-10)

1 Na, egoh di neelut sa agdaw keetud da egoh di magtu
kesimag Akad egkawatkawat pelawà, mangay Maliya i
tegeMagdala owoy si Maliya sebaen diyà sa kenà lebeng.
2 Hê, egoh da endà pa egtebow diyà lebeng, petow dé
duen dakel linug, enù ka duen egsugùsuguen i Nemula
migpetuntun kedu langit dò owoy kinelid di sa batu
igsagpeng lebeng, owoy migpenuu dahiya.
3 Egsenang temù sa palas di lagà silà owoy tigtu mebulà
temù sa ginis di.
4 Eglukub sa medoo sundalu egbantay lebeng danà da
nelimedangan temù, owoy netuwal da ma lagà da etaw
nematay.
5 Na, egoh sa duwa bayi migtebow diyà sa kenà lebeng,
mig-ikagi sa egsugùsuguen i Nemula diyà kenagda, guwaen
di, “Yoko egkelimedangan na. Netiigan ku eglagbeten yu
Hésus i sa igtutuk da diyà sa kayu igbugsud.

6 Dodoo endà dé dahini di, enù ka neenaw dé enù ka
neketuu dé sa tinulon di diyà keniyu egoh anay. Awuh yu
dé anì mehaa yu sa kenà di pinehibat.
7 Na, petéél yu dé angay yu tulon diyà sa medoo salu di,
guwaen yu, 'Neenaw dé egoh di nematay owoy humuna
keniyu mangay Galiliya dò kenà yu humaa kenagdi.' Na,
yoko egkelipeng duu siini kagi ku diyà keniyu."
8 Agulé, medelamet da miglegkang diyà sa kenà lebeng.
Apiya di pa nelimedangan da, tigtu da doo neanggan owoy
egletu da anì metulon da diyà sa medoo salu i Hésus.
9 Agulé, petow da dé nesesiegung si Hésus diyà dalan,
owoy guwaen di, "Kumelanih sa keugpà yu."

Agulé, migpedapag da diyà kenagdi, owoy migligkued da
owoy egsabaan da sa lisen di enù ka eg-oloen da.
10 Agulé guwaen i Hésus, "Yoko egkelimedangan na.
Angay yu tulon dutu siedò medoo salu ku anì mangay da
Galiliya dò enù ka dutu sa kenà da humaa kenak."

Ini Sa Binaelan Sa Medoo Tegebantay

11 Na, egoh sa duwa bayi miglegkang diyà lebeng, mig-
ipanaw ma sa medoo sundalu tegebantay lebeng eg-angay
Hélusalém dò. Egtulon da diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà
sa langun hinaa da diyà sa kenà lebeng.
12 Agulé, nesetipon sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa
medoo kaunutan Hudiyu, owoy egseolomen da sa baelan
da. Agulé, binegayan da pilak sa medoo sundalu,
13 owoy guwaen da, "Tulon yu diyà sa medoo etaw,
guwaen yu, 'Egoh sigep inangay sa medoo pasek di egpe-
nakaw sa lawa di egoh ta neketudug.'
14 Na, amuk mekedineg sa gubilenu denu iya wé, kami
polo sa molom diyà kenagdi anì endà bulitan di kiyu."
15 Agulé, kinuwa sa medoo sundalu sa medoo pilak owoy
tinuu da ma sa igsasà da. Na, hediya ma doo sa egtulonen
sa medoo etaw Hudiyu taman ini egoh di.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Sa Medoo Salu Di
(Malkos 16:14-18; Lukas 24:36-49; Huwan 20:19-23; Bi-
naelan 1:6-8)

16 Na, mig-angay sa sepulù owoy sebaen salu i Hésus
Galiliya dò diyà siedò getan pineangayan i Hésus kenagda.
17 Agulé, egoh da mighaa kenagdi, eg-oloen da. Dodoo
duen duma etaw egkeduwa sa pedu da denu si Hésus.
18 Agulé, migpedapag Hésus i diyà kenagda owoy guwaen
di, "Binegayan a dé egkegaga anì kumedatù a diyà sa langun
dutu langit dò owoy diyà tanà ma.

19 Huenan di, angay yu diyà sa medoo menuwa diyà
siini sinukub langit. Tulù yu sa langun etaw anì umunut-
unut da kenak, owoy bautisi yu ma kagda anì tandaan da
mesesebaen da si Emà ta Nemula owoy aken i Anak di owoy
sa Metiengaw Suguy di.
20 Tulù yu ma kagda anì mangunut da sa langun igsugù
ku keniyu. Na, taa yu, hih. Takaan ku kiyu eg-unut-unut
taman endà meuma sa sabuhanan agdaw.”

Ini Sa Igsulat I
MALKOS
Sa Tegudon Denu Si Hésus Kelistu
Ini Denu Sa Igsulat I Malkos

Na, batàbatà pelà Malkos i egoh i Hésus pelà diyà tanà. Eg-ugpà dutu Hélusalém dò. Takà da egkesetipon sa medoo pasek i Hésus diyà sa dalesan i Malkos amuk egsimbà da diyà si Nemula. Huenan di, kinilala di Pidelu i lapeg sa medoo duma pasek i Hésus. Iya sa penemdem sa duma etaw migpigtuu dé Malkos i diyà si Hésus danà i Pidelu migtulù.

Egoh i Pabelo owoy si Bilnabi anay mig-angay egtegudon diyà sa medoo balangan etaw beken Hudiyu, mig-unut Malkos i diyà kenagda enù ka setelehadiyay da si Bilnabi. Dodoo egoh da endà pa nekeuma diyà sa langun menuwa angayan da, miglikù polo Malkos i.

Egoh di nekeuma dé duwa gepalay, buyu da dé eg-ipanaw dema Pabelo i si Bilnabi anì egpelikù da diyà sa medoo menuwa kenà da migtegudon. Ungayà i Bilnabi peunuten di dema Malkos i, dodoo mig-eked Pabelo i. Huenan di, nesepalak da Bilnabi i owoy si Pabelo. Agulé, inuwit i Bilnabi Malkos i mig-angay da egtegudon diyà sa medoo liyu menuwa.

Egoh di nekeuma dé medoo gepalay, migkeeles dé sa kepigtuu i Malkos diyà si Hésus Kelistu. Agulé egoh i Pabelo dutu Loma dò, iya sa sebaen duma di si Malkos. Medoo sa netiigan i Malkos diyà si Pabelo.

Na, igsulat i Malkos siini libelu egoh di dutu Loma dò, owoy igsulat di anì meketiig sa medoo etaw beken Hudiyu tegeLoma denu si Hésus Kelistu. Kagdi sa anay migsulat denu sa medoo binaelan i Hésus. Endà iseg di medoo sa tinulon di denu sa igtulù i Hésus, dodoo iya polo sa tinulon di sa medoo binaelan i Hésus egkegaipan etaw anì metiigan sa langun etaw dakel sa egkegaga i Hésus. Sinelepang di ma duen sa egkegaga i Hésus egpeuloy salà ta.

Ini Sa Tegudon I Huwan Sa Tegebautis
(Matéyo 3:1-12; Lukas 3:1-18; Huwan 1:19-28)

1 Ini sa edungan sa Mepion Tegudon denu si Hésus Kelistu
Anak i Nemula.
2 Egoh anay duen sa kagi i Nemula igsulat i Isayas sa
tegesugkow di, guwaen di,
“Dumuen sa etaw ku pehunawen ku diyà keniko

anì ipetiig di sa egoh ko buyu dé tumebow.*
3 Tumebow diyà sa melabel tanà mediyù dalesan
owoy dinegen sa medoo etaw eg-angay diyà kenagdi sa
kagi di metaled, guwaen di,
‘Abung-abungi yu sa ukitan i Datù tumebow.
Petudà yu sa medoo dalan di.’† ”
4 Na, neketuu dé iya wé kagi i Nemula igpesulat, enù
ka migtebow si Huwan Tegebautis dutu siedò melabel tanà
mediyù dalesan. Migtegudon diyà sa medoo etaw, guwaen
di, “Ekedi yu sa medoo salà yu owoy pebautis yu ma diyà
wayeg anì tandaan yu sa keeked yu salà, owoy ipeuloy i
Nemula sa medoo salà yu.”
5 Na, duen medoo etaw mig-angay egdineg diyà si Huwan
kedu diyà sa langun uwang Hudiya owoy duen ma medoo
kedu diyà sa menuwa Hélusalém. Tinulon da sa medoo
salà da eg-ekedan da owoy egbautisan i Huwan kagda diyà
sa lawa Holdan.
6 Na, igkawal i Huwan sa hinabel bulbul kamiliyu, owoy
iya sa sabitan di sa netikal kunul hinagtay. Iya sa kaenen di
sa kasuk owoy sa teneb linaday.
7 Egtegudon diyà sa medoo etaw, guwaen di, “Dumuen sa
etaw tumebow mekesambì kenak owoy tigtu eglowon diyà
kenak. Amuk tumebow, mekelilang a owoy memalaan a ma
dumapag kenagdi lumengà sa talumpà di.
8 Wayeg daa sa ibautis ku keniyu, dodoo sa etaw meke-
sambì kenak, iya polo sa ibautis di keniyu sa Metiengaw
Suguy i Nemula.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migpebautis Diyà Wayeg Owoy Tinepengan I Satanas
(Matéyo 3:13–4:11; Lukas 3:21-22; 4:1-13)

9 Na, egoh i Huwan egbautis pelà sa medoo etaw diyà
wayeg, mig-angay Hésus i diyà kenagdi kedu menuwa
Nasalét diyà uwang Galiliya, owoy binautisan i Huwan
kagdi diyà sa lawa't wayeg Holdan.
10 Hê, egoh i Hésus miggaun kedu dalem sa wayeg, hinaa
di sa langit neukaan owoy sa Metiengaw Suguy i Nemula
egpetuntun eg-angay egtenà diyà kenagdi egpeiling manuk
menatad.
11 Agulé, duen sa eg-ikagi kedu diyà langit, guwaen di,
“Kuna sa Anak ku eghiduwan ku temù. Tigtu a netuuwan
diyà keniko.”
12 Agulé, egoh i Hésus migpebautis, petow dé pineangay
sa Suguy i Nemula kagdi diyà sa melabel tanà mediyù
dalesan.

---

* **1:2** 1:2 Basa ko Malakiyas 3:1. † **1:3** 1:3 Basa ko Isayas 40:3.

13 Eg-ugpà dahiya taman epat pulù agdaw owoy takaan
i Satanas egtepengan kagdi i anì mekesalà. Duen ma sa
medoo uled tanà neduma di dahiya, dodoo duen medoo
egsugùsuguen i Nemula mig-angay egtabang si Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-edung Egtulù
(Matéyo 4:12-17; Lukas 4:14-15)

14 Na, egoh i Huwan nebilanggu danà i Datù Hélod,
mig-angay Hésus i diyà uwang Galiliya egtulù sa Mepion
Tegudon kedu si Nemula.
15 Guwaen di, “Neuma dé sa agdaw igpasad i Nemula
diyà sa medoo etaw egoh anay, enù ka buyu dé tumebow
sa kedatù i Nemula diyà keniyu. Huenan di, ekedi yu dé
sa medoo salà yu owoy pigtuu yu dé diyà siini Mepion
Tegudon.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migkuwa Epat Pasek Di
(Matéyo 4:18-22; Lukas 5:1-11)

16 Na, egoh i Hésus eghemantad diyà sa lanaw Galiliya,
hinaa di si Simon owoy si Andelis hadi di. Egpuket da diyà
sa lanaw enù ka kagda sa tegepuket.
17 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Unut-unut yu
kenak, enù ka edung ini egoh beken sedà daa sa egkuwaen
yu dodoo etaw polo sa ipekuwa ku keniyu.”
18 Hê, petow dé sinalidan da sa puket da owoy mig-unut
da dé si Hésus.
19 Agulé, egoh i Hésus eg-ipanaw uman, hinaa di sa duwa
anak i Sébediyu, si Santiyago owoy si Huwan hadi di. Eg-
upionen da sa puket dalem sa kumpit da.
20 Agulé inumow i Hésus kagda. Hê, sinalidan da sa emà
da diyà sa kumpit lapeg sa medoo tegepuket egsukayan di,
enù ka eg-unut da dé si Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Linahuk Busaw
(Lukas 4:31-37)

21 Na, migtebow da Hésus i diyà sa menuwa Kapelenaum.
Egoh di neuma Sapetu sa agdaw keetud da, migdalem Hésus
i diyà sa simbaan da owoy migtulù diyà sa medoo etaw
dahiya.
22 Tigtu egkegaip sa medoo etaw egoh da migdineg sa
ketulù di, enù ka endà nesetepeng sa ukit ketulù di owoy
sa ukit ketulù sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis,
enù ka dakel polo sa hagdi egkegaga egtulù.
23 Hê, egoh i Hésus egtulù pelawà, duen sa maama
linahuk busaw egludep diyà sa simbaan da. Pinetaled di
sa kagi di, guwaen di,

24 “O Hésus tegeNasalét, ngadan sa kebael ko kenami i
busaw? Enù di ya, eg-angayen ko kami egpedaetan imet?
Egkilalaen ku doo kuna sa Metiengaw Anak i Nemula.”
25 Dodoo hinawidan i Hésus, guwaen di, “Yaka dé
egséléken na. Laun ka dé.”
26 Hê, tigtu egpelabayenen sa busaw sa maama linahuk di,
owoy miglesing ma metaled, agulé miglaun dé diyà kenagdi.
27 Na, tigtu egkegaip sa langun etaw dahiya owoy egseolo-
moy da, guwaen da, “Ngadan ini i? Magtu tegudon kéen ini
i, enù ka duen sa egkegaga siini etaw egsugù egpelesut sa
medoo busaw, owoy egpangunutan da doo sa kagi di.”
28 Na, danà iya wé binaelan i Hésus, medelamet neke-
seluh sa lalag di diyà sa uwang Galiliya.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Etaw Eglinadu
(Matéyo 8:14-17; Lukas 4:38-41)

29 Agulé, miglaun Hésus i diyà sa simbaan Hudiyu owoy
mig-angay diyà sa dalesan i Simon owoy si Andelis. Mig-
unut ma si Santiyago owoy si Huwan.
30 Egoh da migtebow, tinulon da diyà si Hésus eglinadu sa
nugangan i Simon bayi eghibat danà di egkegenaw temù.
31 Agulé mig-angay Hésus i egdapag diyà sa eglinadu,
owoy sinabaan di sa belad di owoy pinetigdeg di. Hê, petow
dé nelikuan iya wé bayi owoy mig-edung ma dé egmengana
kenagda.
32 Na, egoh di mig-eled dé sa agdaw, inuwit da diyà
si Hésus sa langun etaw eglinadu owoy sa medoo etaw
linahuk busaw.
33 Medoo temù sa etaw kedu diyà iya wé menuwa
egkesetipon diyà sa duwangen kenà i Hésus eg-ugpà.
34 Binulungan di sa medoo etaw eglinadu sumalà dé sa
linadu da, owoy duen ma medoo busaw pinelesut di diyà
sa medoo etaw. Dodoo hinawidan i Hésus sa medoo busaw
anì endà mikagi da, enù ka egkilalaen da kagdi i.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulù Diyà Sa Medoo Simbaan Hudiyu
(Lukas 4:42-44)

35 Na, egoh di umawang dé sa kesimag di, mig-enaw
Hésus i owoy eg-angay eglebù diyà sa kenà endà duen
dalesan enù ka sumimbà dahiya.
36 Agulé inangay i Simon owoy sa medoo duma di eglagbet
kagdi i.
37 Egoh da mighaa kenagdi, guwaen da, “Eglagbeten sa
langun etaw kuna i.”

38 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Lumagbas ki polo
diyà sa medoo liyu menuwa anì tumegudon a ma dahiya,
enù ka iya sa pesuwan ku mig-angay a dini.”
39 Agulé, egtukiden di sa langun menuwa diyà uwang
Galiliya, owoy egtegudon diyà sa medoo simbaan Hudiyu,
owoy egpelesuten di ma sa busaw miglahuk diyà sa medoo
etaw.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Eglinadu Dempid
(Matéyo 8:1-4; Lukas 5:12-16)

40 Na, duen sa maama eglinadu dempid mig-angay diyà
si Hésus. Migligkued diyà sa taengan di owoy egpegeni
tabang, guwaen di, “Megaga ko kumedan siini linadu ku
amuk iya sa ungayà ko.”
41 Agulé, eghiduwan i Hésus kagdi, owoy binegeng di sa
belad di owoy sinabaan di sa maama. Guwaen di, “Meiyap
a doo. Haa ko, nelikuan ka dé.”
42 Hê, petow dé nekedan sa linadu di dempid owoy
nelikuan dé.
43-44 Agulé tigtu hinawidan i Hésus, guwaen di, “Yaka
egtulon duu diyà etaw sa egoh ko nelikuan. Dodoo angay
ka polo pehaa diyà sa tegesimbà owoy begay ka ma sa
hinagtay ulowen diyà si Nemula iling sa igsugù i Mosis denu
sa kepelanih ko diyà sa kehaa i Nemula. Amuk hediya,
tandaan ko diyà sa langun etaw sa egoh ko nelikuan dé.”
Agulé pineipanaw i Hésus dé.
45 Dodoo egoh sa maama mig-ipanaw, tinulon di polo diyà
sa medoo etaw sa binaelan i Hésus diyà kenagdi. Huenan
di, endà dé mekeangay Hésus i diyà sa medoo menuwa,
dodoo eg-ugpà diyà sa kenà endà medoo dalesan enù ka
eg-angay diyà kenagdi sa medoo etaw kedu diyà sa langun
menuwa.

2

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Egtodel
(Matéyo 9:1-8; Lukas 5:17-26)

1 Na, egoh di neuma sa sebaen agdaw, egpelikù Hésus i
diyà sa menuwa Kapelenaum. Dinineg sa medoo etaw sa
egoh di miglikù diyà sa dalesan di,
2 huenan di medoo temù sa etaw egkesetipon dahiya.
Nebelet sa dalesan lapeg sa duwangen di medapag diyà sa
selat di, huenan di endà dé mekeukit sa etaw dahiya. Na,
egoh i Hésus egtegudon sa kagi i Nemula diyà kenagda,
3 duen sa maama egtodel sa langun lawa di egseoyongon
epat gemaama diyà sa kateli.

4 Dodoo endà duen sa ukitan da eg-oyong mangay diyà si
Hésus, enù ka nealang da danà sa medoo etaw egkesepisok.
Huenan di, inuwit da sa kateli dutu siedò iyug atep mepatag.
Tinosongon da sa atep diyà sa selatal kenà i Hésus owoy
tinuntun da sa maama lapeg sa kateli di diyà sa taengan i
Hésus.
5 Na, egoh i Hésus neketiig dakel sa kepigtuu da, guwaen
di diyà sa maama egtodel, “O Akay, nekepeuloy dé sa medoo
salà ko.”
6 Na, duen medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis
egpenuu dahiya. Nelikutan sa pedu da danà sa inikagi i
Hésus, owoy
7 egseolomoy da, guwaen da, “Ay, dakel temù sa salà siini
maama, enù ka egtepengen di Nemula i. Endà duen etaw
mekepeuloy salà liyu daa si Nemula.”
8 Dodoo netiigan i Hésus sa penemdem da, huenan di
guwaen di diyà kenagda, “Maen di ya egkelikutan sa pedu
yu danà sa inikagi ku?
9 Enù di ya, ngadan tayu sa melemu egbaelan sa etaw,
ipeuloy di sa salà siini maama egtodel ataw ka bulungan di
anì meketigdeg anì umuwit sa kateli di owoy mekebigkat
ma? Endà mebaluy di amuk etaw daa.
10 Dodoo duen pelawà sa ipehaa ku diyà keniyu anì
metiigan yu aken sa Kakay Langun anì metiigan yu ma
amuk mekegaga a egpeuloy salà diyà tanà.” Agulé, guwaen
i Hésus diyà sa maama egtodel,
11 “O Akay, tigdeg ka dé. Uwit ko sa kateli ko owoy likù
ka dé.”
12 Hê, migtigdeg sa maama, owoy mesiyapat inuwit di
sa kateli di, owoy eghauwen sa medoo etaw sa kelikù di.
Huenan di, tigtu egkegaip da langun owoy eg-oloen da
Nemula i, guwaen da, “Edung egoh anay endà duen sa
eghauwen ta binaelan etaw éhê iya wé.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migpasek Si Lebi
(Matéyo 9:9-13; Lukas 5:27-32)

13 Na, egoh i Hésus migpenaug, eg-angay dema diyà sa
mantadan Lanaw Galiliya. Egkesetipon dema sa medoo
etaw diyà kenagdi owoy egtuluen di kagda.
14 Agulé, egoh di eg-ipanaw uman, hinaa di sa maama
atung egpeetuken sa sulutan egpenuu diyà sa lawì atung
kenà di eg-etuk. Iya sa ngadan di si Lebi anak i Alpiyo.
Agulé guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Unut-unut ka kenak.”
Hê migtigdeg Lebi i owoy eg-unut ma dé diyà si Hésus.
15 Agulé, egkaen Hésus i owoy sa medoo pasek di diyà
sa dalesan i Lebi. Duen ma dahiya sa medoo etaw duma

da egkaen, sa medoo atung egpeetuken sa Sulutan owoy sa
medoo etaw tegebael salà, enù ka medoo da eg-unut-unut
diyà si Hésus.
16 Duen ma dahiya sa medoo etaw Palasiyu tegetulù
uledin igsugkow i Mosis. Egoh da mighaa si Hésus neseunut
da egkaen sa medoo etaw tegebael salà owoy sa medoo
atung egpeetuken sa sulutan, eg-igsaan da sa medoo pasek
i Hésus, guwaen da, “Maen di ya egselenganen i Hésus
egkaen sa medoo etaw atung egpeetuken sa sulutan owoy
sa medoo duma da tegebael salà?”
17 Dodoo egoh i Hésus migdineg iya wé inikagi da,
sinagbian di kagda, guwaen di, “Amuk metéél sa etaw, endà
duen maen di ya lumagbet tegebulung. Sa etaw eglinadu
polo sa lumagbet tegebulung. Pineangay a dini anì isasà ku
sa medoo etaw neketiig duen salà da, beken duu sa medoo
etaw guwaen da dò endà duen salà da.”

Ini Denu Sa Kepeulan Da Sa Kekaen Da Anì Sumimbà Da Daa
(Matéyo 9:14-17; Lukas 5:33-39)

18 Na, sebaen agdaw egpeulanen sa medoo Palasiyu owoy
sa medoo pasek i Huwan Tegebautis sa kekaen da anì
sumimbà da daa. Agulé, duen etaw mig-angay eg-igsà diyà
si Hésus, guwaen da, “Takaan da egpeulan sa medoo pasek
i Huwan sa kekaen da anì sumimbà da daa, owoy hediya
ma sa adat sa medoo Palasiyu. Dodoo sa niko pasek, maen
di ya endà ma egpeulanen da sa kekaen da?”
19 Agulé migsagbì Hésus i peligad, guwaen di, “Amuk
duen sa pista kawing, endà mebaluy di amuk peulanen ta
sa kekaen ta amuk dahiya pelawà sa maama egkawingen.
20 Dodoo dumuen pa sa agdaw mekedan sa maama diyà
sa medoo duma di. Iya pelawà sa egoh da peulan sa kekaen
da enù ka mebukul da.”
21 Agulé, egpeligad dema Hésus i denu sa egoh di endà
meseamut sa magtu igtulù di owoy sa tapay uledin. Guwaen
di, “Upama, duen tapay ginis ko nelisì, endà mepion di
amuk itabung ko diyà sa tapay sa magtu ginis endà pinìpian
di, enù ka kumipes sa tabung di owoy meumanan pa
kedakel sa lisì di.
22 Hediya ma, amuk sa magtu wain owoy sa kunul
kambing taguan wain, endà itagù ta sa magtu wain diyà sa
tapay taguan di enù ka mebetu danà sa kelukotok di enù ka
endà eghened sa tapay kunul kambing. Melemet sa wain
owoy medaetan ma sa taguan di. Dodoo, itagù ta polo sa
magtu wain diyà sa magtu taguan di.”

Sinigbolow I Hésus Sa Penemdem Palasiyu Denu Sa Agdaw Keetud
(Matéyo 12:1-8; Lukas 6:1-5)

23 Na, egoh sa sebaen Sapetu sa agdaw keetud da, mig-
ukit Hésus i owoy sa medoo pasek di diyà sa dalan egtelek
tinibah. Egoh da eg-ipanaw, inelus sa medoo pasek di sa
palay owoy sinukut da.
24 Agulé, guwaen sa medoo Palasiyu diyà si Hésus, “Taa
ko. Egtipay sa medoo pasek ko sa uledin ta denu sa agdaw
keetud, enù ka galebek iya wé binaelan da.”
25 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Lagà yu endà nekebasa
sa kagi i Nemula denu sa binaelan i Dabid egoh anay egoh
di nelikutan neketues lapeg sa medoo duma di.
26 Egoh i Abiatal sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà, migludep
Dabid i diyà sa Dalesan i Nemula owoy kinaen di sa epan
diyà sa lamisan, sa epan igbegay diyà si Nemula. Pinekaen
di ma sa medoo duma di. Apiya di pa migtipay ma diyà
sa uledin ta denu siedò epan enù ka sa tegesimbà daa sa
mekekaen iya wé, beken doo salà iya wé binaelan di.”
27 Guwaen i Hésus ma, “Muna binaelan i Nemula sa etaw,
agulé sinugù di sa agdaw keetud da. Amuk hediya, uman
pa milagà sa etaw diyà sa agdaw keetud.
28 Na, aken i Kakay Langun sa Datù diyà siini uledin ta
denu sa agdaw keetud, huenan di mekegaga a tumulù etaw
sa mepion egbaelan da diyà sa agdaw keetud.”

3

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Melungoy Belad
(Matéyo 12:9-14; Lukas 6:6-11)

1 Agulé, egludep dema Hésus i diyà sa simbaan Hudiyu.
Duen dahiya sa maama melungoy dibaluy belad.
2 Duen ma etaw dahiya egtulikan da Hésus i amuk
bulungan di sa etaw diyà sa agdaw keetud anì dumuen sa
meketipu da kenagdi.
3 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa maama, “O Akay, angay
ka dini.”
4 Agulé, eg-igsaan i Hésus sa medoo etaw dahiya, guwaen
di, “Ngadan tayu sa mepion diyà sa uledin ta denu sa agdaw
keetud, tumabang ki ataw ka meumàumà ki? Ngadan tayu
sa mepion, alukan ta sa etaw ataw ka imatayan ta?”
Dodoo endà egsagbì da.
5 Agulé, egtukiden i Hésus eghaa kagda owoy egbulit enù
ka egkebukulan di kagda danà di endà duen kehidu da sa
duma da. Agulé, guwaen di diyà sa maama melungoy belad,
“Begeng ko sa belad ko.”

Egoh di migbegeng, petow dé nelikuan sa belad di.
6 Agulé, miglaun sa medoo Palasiyu owoy egkeseolom da
sa medoo etaw i Datù Hélod enù ka eglagbeten da sa ukit
keimatay da si Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Etaw Diyà Sa Mantadan

7 Agulé, mig-ipanaw Hésus i owoy sa medoo pasek di eg-
angay diyà sa Lanaw Galiliya. Medoo temù sa etaw eg-unut-
unut diyà kenagdi. Duen kedu uwang Galiliya, duen ma
kedu uwang Hudiya,
8 duen ma kedu diyà Hélusalém, owoy kedu da ma uwang
Idumiya, owoy duen ma kedu tanà dutu lawa't Holdan,
owoy kedu da ma sa uwang menuwa Tilo owoy menuwa
Sidon. Tigtu medoo sa etaw mig-angay diyà si Hésus enù
ka dinineg da sa lalag sa medoo panduan di.
9 Huenan di, eg-ikagiyan i Hésus sa medoo pasek di anì
kuwaen da sa kumpit anì dumalem egtulù diyà sa medoo
etaw enù ka egkesedeldel da egdapag diyà kenagdi.
10 Binulungan di sa medoo etaw eglinadu, huenan di
egkesedeldel da egdapag diyà kenagdi anì meamis da.
11 Duen ma etaw linahuk busaw eg-angay egdapag diyà
si Hésus. Egoh da mighaa kenagdi, egligkued da eg-umow
diyà sa taengan di, guwaen da, “Kuna sa Anak i Nemula.”
12 Dodoo tigtu hinawidan i Hésus kagda anì endà tulonen
da duu diyà etaw sa denu kenagdi.

Ini Sa Egoh I Hésus Mighemilì Sa Sepulù Owoy Duwa Salu Di
(Matéyo 10:1-4; Lukas 6:12-16)

13 Agulé migtekedeg Hésus i diyà sa getan, owoy sinetipon
di sa medoo etaw egkeiyapan di. Mig-angay da migdapag
diyà kenagdi.
14 Hinemilì di sa sepulù owoy duwa enù ka ginelal di
kagda salu di. Agulé guwaen di diyà kenagda, “Hinemilì
ku kiyu anì takà yu umunut kenak, owoy peangayen ku ma
kiyu anì tumegudon yu,
15 owoy begayan ku ma kiyu egkegaga pelesut busaw diyà
etaw.”
16 Na, ini ngadan sa sepulù owoy duwa etaw hinemilì di:
si Simon pinengadanan di ma si Pidelu,
17 owoy si Santiyago anak i Sébediyu, owoy si Huwan hadi
i Santiyago. Pinengadanan di siini duwa etaw Boanilges,
enù ka lagà kilat sa pedu da.
18 Hinemilì di ma si Andelis, owoy si Pilipi, owoy si
Baltolomi, owoy si Matéyo, owoy si Tomas, owoy sa sebaen

ma Santiyago anak i Alpiyo, owoy si Tadiyo, owoy sa sebaen
ma Simon sa mebagel eghemalang sa tanà Hudiya,
19 owoy si Hudas Iskaliyot sa maama tumampil diyà sa
medoo kuntelà i Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Egsagbì Diyà Sa Etaw Migsigbolow Kenagdi
(Matéyo 12:22-32; Lukas 11:14-23; 12:10)

20 Agulé eglikù Hésus i, dodoo endà egpekekaen di owoy
sa medoo salu di enù ka medoo temù sa etaw egkesetipon
dema diyà kenagdi.
21 Huenan di, egoh sa medoo tigtu duma i Hésus migdineg
endà egpekekaen di, eg-angayen da kagdi enù ka duen etaw
guwaen da dò egkelengleng Hésus sa.
22 Duen ma tegetulù uledin igsugkow i Mosis kedu diyà
Hélusalém, guwaen da, “Si Bilsibul datù busaw sa miglahuk
diyà kenagdi, huenan di megaga di egpelesut busaw diyà
etaw danà sa tunung igbegay i Bilsibul diyà kenagdi.”
23 Agulé, inumow i Hésus sa medoo etaw owoy tinulonon
di kagda peligad. Guwaen di, “Endà mebaluy di si Satanas
sa egpelesut sa duma di busaw diyà sa etaw.
24 Enù ka upama, amuk egsekuntelaay sa medoo etaw eg-
unut diyà sa datù, endà melugay di mekedan sa kedatuan
sa kaunutan da.
25 Diya ma sa segemalay amuk egselimbulay da, endà
melugay di medaetan ma sa malayan da.
26 Hediya ma, amuk egkuntelaen i Satanas sa medoo etaw
di, endà ma melugay di mekedan sa egkegaga di egpedatù,
enù ka medaetan ma sa kedatuan di.”
27 Eg-uman Hésus i egpeligad anì metiigan da tinabanan
di Satanas i, guwaen di, “Upama, endà duen etaw meke-
ludep diyà sa dalesan sa maama mebagel anì lampasen di
sa medoo langun taman di taman endà poloten di duu sa
épê dalesan. Amuk tinabanan di, lampasen di doo sa langun
taman di.”
28 “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Mekepeuloy i
Nemula doo sa salà etaw, sumalà dé sa medaet egbaelan da
ataw ka sa medaet eg-ikagiyen da.
29 Dodoo sa etaw egsumbung sa Metiengaw Suguy i
Nemula, endà mekepeuloy iya wé salà di owoy endà ma
mekedan di taman melugay.”
30 Na, iya sa inikagi i Hésus diyà kenagda enù ka guwaen
sa medoo tegetulù linahuk busaw Hésus i.

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Medapag Diyà Kenagdi
(Matéyo 12:46-50; Lukas 8:19-21)

31 Agulé, migtebow sa inay i Hésus owoy sa medoo hadi
di maama. Egoh da pelawà diyà duwangen, igpeuwit da sa
kagi da diyà si Hésus anì menaug.
32 Duen ma melaweng etaw egpenuu medapag diyà
kenagdi, owoy guwaen da, “Taa ko, diyà duwangen sa inay
ko owoy sa medoo hadi ko. Ungayà da mikagi diyà keniko.”
33 Dodoo guwaen i Hésus, “Tulonen ku diyà keniyu sa
inay ku owoy sa medoo hadi ku.”
34 Agulé, eg-inengtengen di sa medoo etaw egpenuu
medapag diyà kenagdi, owoy guwaen di, “Taa yu. Ini polo
sa inay ku owoy sa medoo hadi ku,
35 enù ka sa medoo etaw egpangunut diyà sa uyot i Emà
ku si Nemula, iya lagà sa inay ku owoy tebay ku owoy hadi
ku maama.”

4

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Kesawel Benì
(Matéyo 13:1-9; Lukas 8:4-8)

1 Na, eg-edung dema Hésus i egtulù diyà sa mantadan
lanaw. Temù medoo sa etaw egkesetipon dahiya, huenan di
mighalì Hésus i egpenuu dalem sa kumpit. Dodoo diyà da
mantadan sa medoo etaw egdinegdineg sa kagi di.
2 Agulé, medoo sa itulù di kenagda danà di migtulon
peligad.
3 Egoh di egtulù, guwaen di, “Na, duen sa maama eg-
angay egsawel benì diyà sa hinemulaan di.
4 Egoh di egsawel, duen benì neketenà diyà dalan. Hê,
neimet sa medoo manuk egkaen.
5 Duen ma duma benì neketenà diyà sa menipis tanà
batuwen. Medelamet migtubù enù ka endà mekepal sa tanà
di.
6 Hê egoh di meedup sa agdaw, eglegupay owoy nematay
dé enù ka endà medalem sa kedalid di.
7 Duen ma duma benì neketenà diyà sa sepinitpinit. Agulé
neseselengan da egtubù owoy nesilung sa palay danà sa
sepinit, huenan di endà egbunga di.
8 Dodoo, neketenà sa duma benì diyà sa mepion tanà.
Agulé egtubù owoy eglenuk owoy egbunga. Uman sebaen
benì, nekesugat temù sa kebunga di, duen nekeuma telu
pulù, duen enem pulù owoy duen magatus.”
9 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk mipedu yu egdineg,
penemdem yu, hih, sa kagi ku dinineg yu.”

Ini Sa Pesuwan I Hésus Migtulon Peligad
(Matéyo 13:10-17; Lukas 8:9-10)

10 Na, egoh di endà iseg medoo etaw, mig-angay diyà si
Hésus sa sepulù owoy duwa salu di owoy sa duma etaw.
Eg-igsaen da sa selepangan sa peligad di.
11 Agulé guwaen i Hésus, “Kiyu i medoo pasek ku, igpetiig
i Nemula dé diyà keniyu sa penemdem nelidung egoh anay
denu sa kedatù di. Dodoo metulonon daa peligad sa medoo
liyu etaw,
12 enù ka
‘Apiya di pa takà da eghahaa, endà eghauwen da duu,
owoy apiya di pa takà da egdinegdineg, endà metiigan
da duu.
Dodoo amuk meketiig da, meekedan da polo sa medaet
egbaelan da
owoy metuing doo sa pedu da diyà si Nemula anì
ipeuloy di sa salà da.’* ”

Ini Sa Selepangan Peligad Denu Sa Kesawel Benì
(Matéyo 13:18-23; Lukas 8:11-15)

13 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Egkegaip a
keniyu enù ka endà egketiigan yu duu siini peligad tinulon
ku. Amuk endà egketiigan yu duu, endà ma metiigan yu
duu sa medoo liyu peligad ku.
14 Na sa peligad tinulon ku, iya sa selepangan sa benì
igsawel etaw sa kagi i Nemula nekeseluh diyà sa langun
etaw.
15 Sa benì neketenà diyà dalan, iya lagà sa medoo etaw
egdineg daa uloy sa kagi i Nemula. Agulé, egtebow Satanas
i owoy egkedanan di diyà sa pedu da anì endà mekepigtuu
da.
16 Na, sa benì neketenà diyà sa tanà batuwen, iya lagà sa
medoo etaw egdineg sa kagi i Nemula owoy neanggan dé sa
pedu da egoh da egsakem,
17 dodoo lagà endà duen dalid di, enù ka endà melugay di
sumabuh da migtuu amuk egkepelihay da danà sa kepigtuu
da sa kagi i Nemula.
18 Na, sa benì neketenà diyà tanà épê sepinitpinit, iya lagà
sa medoo etaw egdineg sa kagi i Nemula,
19 dodoo lagà egkesilung sa kepigtuu da. Egkelakà da danà
sa medoo langun taman da owoy sa ungayà da egpekawasà
owoy danà ma sa medoo angayan pedu da. Huenan di, endà
mebaluy di sa kebunga sa kepigtuu da.
20 Dodoo sa benì neketenà diyà sa mepion tanà, iya lagà
sa medoo etaw egdinegdineg sa kagi i Nemula owoy tigtu
da egpigtuu. Mepion sa kebunga sa kepigtuu da, duen
nekeuma telu pulù, duen enem pulù, duen magatus.”

---

* **4:12** 4:12 Basa ko Isayas 6:9-10.

Ini Sa Peligad Diyà Sa Palitaan Eglegdaw
(Matéyo 5:15; 13:12; Lukas 8:16-18)

21 Agulé, eg-uman Hésus i eg-ikagi diyà kenagda, guwaen
di, “Amuk tinemteman etaw sa palitaan, endà pelagkeban
di duu solok owoy endà ma peleketanaen di duu diyà sa
kateli. Dodoo mehagtaw polo sa kenà di itagù anì hauwen
sa langun etaw sa legdaw di.
22 Hediya ma, meawangan doo sa langun linimunan
owoy mehaa doo sa langun linidung anì metiigan yu sa
selepangan di.
23 Amuk mipedu yu egdineg, penemdem yu hih sa kagi ku
dinineg yu.”
24 Guwaen i Hésus ma diyà kenagda, “Pigtuu yu temù sa
igtulù ku dinineg yu. Amuk hediya, ipetiig i Nemula doo
diyà keniyu, owoy pesubelawen di pa sa metiigan yu.
25 Enù ka sa etaw egpigtuu, meumanan pa sa netiigan di.
Dodoo sa etaw endà egpigtuu, mekedan pa uman sa tukééy
egketiigan di.”

Ini Sa Peligad Diyà Sa Benì Egtunas

26 Egpeligad dema Hésus i, guwaen di, “Lagà ini i sa
kedatù i Nemula. Duen sa etaw mighemula benì diyà sa
tinibah di,
27 dodoo egpandayaen di daa sa ukit kelenuk sa medoo
hinemula di. Egtudug amuk sigep owoy eggalebek amuk
agdaw, dodoo uman agdaw egtunas sa medoo hinemula di
owoy eglenuk doo apiya di pa endà netiigan di duu sa ukit
kelenuk di.
28 Takà eglenuk sa hinemula di danà sa tanà daa. Muna
egtebagang, agulé eglesut sa daun di, agulé lumesut ma sa
bunga di owoy egkelegà ma dé.
29 Amuk melegà dé, egpupuwen sa épê tanà sa bunga di,
enù ka neuma dé sa kepupu di.”

Ini Sa Peligad Diyà Sa Tigtu Tukééy Benì
(Matéyo 13:31-35; Lukas 13:18-19)

30 Agulé guwaen i Hésus, “Enù di ya, ngadan sa peg-
ulepengan ku sa kedatù i Nemula? Ngadan sa peligad
tulonen ku anì metiigan yu?
31 Sa kedatù di lagà sa segebelahan dalem mustad hinem-
ula etaw diyà sa hemulaan di. Apiya di pa uman pa tukééy
sa dalem di diyà sa langun benì,
32 egtubù doo owoy uman pa kumedakel diyà sa medoo
liyu hinemula etaw. Dakel sa panga di anì mekebaluy
sumalag sa medoo manuk dahiya.”

33 Na, egtegudon Hésus i sa kagi i Nemula diyà kenagda
danà sa medoo liyu peligad tinulon di taman sa egketiigan
da daa.
34 Endà duen sa itulù di kenagda liyu daa sa peligad di,
dodoo egoh da eglebù sa medoo salu di, sinelepang di diyà
kenagda sa medoo peligad di.

Ini Sa Egoh I Hésus Mighawid Sa Sepuk
(Matéyo 8:23-27; Lukas 8:22-25)

35 Na, egoh di buyu eg-eled sa agdaw, eg-ikagi Hésus i
diyà sa medoo salu di, guwaen di "Kumatin ki tanà dutu sa
lanaw."
36 Agulé, sinalidan da sa medoo etaw nesetipon diyà sa
mantadan, owoy mig-edà sa medoo salu di diyà sa kumpit
kenà i Hésus tapay egpenuu. Duen ma sa medoo liyu
kumpit eg-edaan sa medoo etaw dahiya anì eg-unutan da
Hésus i.
37 Hê, nesampen da sa meleges kelamag diyà sa lanaw
owoy egkeawuhan wayeg sa kumpit da taman sa egoh di
buyu dé egketegeb.
38 Dodoo egdanan Hésus i egtudug diyà sa ulinan kumpit.
Agulé inangay da eg-enaw, guwaen da, "O Mistelu, egpeke-
sugsug ki. Maen di ya endà egsagipaen ko duu?"
39 Agulé, mig-enaw Hésus i owoy hinawidan di sa
kelamag owoy sa dakel lambeg, guwaen di, "Sabuh yu dé."
Hê, petow dé migsabuh owoy miglinek ma dé.
40 Agulé guwaen i Hésus, "Maen di ya egkelimedangan
yu? Endà pa egpigtuu yu kéen diyà kenak."
41 Dodoo egkegaip da temù owoy egseolomoy da, guwaen
da, "Ngadan ini i maama? Apiya sa kelamag owoy sa
lambeg, egpangunut da doo diyà kenagdi."

5

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-aluk Sa Maama Linahuk Busaw
(Matéyo 8:28-34; Lukas 8:26-39)

1 Na, egdunggù da Hésus i diyà sa uwang Gelasin tanà
dutu sa lanaw.
2 Egoh i Hésus migtenà, migtelabuk sa maama linahuk
busaw kedu diyà sa kenà lebeng
3 enù ka iya sa kenà di eg-ugpà. Tigtu mebagel owoy endà
mebaluy di molot, enù ka apiya sangkalì sa ipolot da, anan
mebugtus.
4 Apiya di pa medoo gulê egpoloten da sa belad di owoy sa
lisen di, mebugtus doo sa medoo igpolot. Endà egkesabaan
di etaw enù ka mebagel temù.

5 Huenan di, agdaw owoy sigep takà egtimbultimbul diyà
sa kenà lebeng owoy getan-getan, owoy takà ma eg-umow
owoy egpalian di batu sa lawa di.

6 Egoh sa maama migsugpayal si Hésus, egletu eg-angay
dutu owoy egligkued diyà sa taengan di.
7-8 Agulé, eghemagawan i Hésus sa busaw miglahuk diyà
kenagdi, guwaen di, “Laun ka dé diyà siini etaw.”

Dodoo pinetaled di sa kagi di, guwaen di, “O Hésus, maen
di ya egbogowen ko aken? Netiigan ku kuna sa Anak i
Nemula sa Nemula tigtu mapulù. Ini egoh di diyà sa kehaa
i Nemula, egpegeni a diyà keniko anì yaka pa egpigtamay
kenak.”
9 Agulé inigsaan i Hésus, guwaen di, “Ngadan ko ya?”

Migsagbì, guwaen di, “Si Melaweng sa ngadan ku enù ka
medoo ké temù miglahuk diyà siini etaw.”
10 Agulé, tigtu egpegeni diyà si Hésus anì endà hema-
gawan di duu dutu mediyù dò.

11 Na, duen ma medoo babuy eglagbet da kaenen diyà sa
getan-getan medapag dahiya.
12 Agulé, migpegeni sa busaw diyà si Hésus, guwaen di,
“Amuk mebaluy diyà keniko, mangay ké lumahuk diyà sa
medoo babuy.”

13 Agulé, pinandayà di dé kagda. Agulé miglesut sa medoo
busaw diyà sa maama owoy mighalì da eglahuk diyà sa
babuy. Hé, sa medoo babuy, duwa ngibu, migletu da langun
miglungel diyà sa kesagdigan owoy nekelesek da diyà sa
lanaw. Nelened da langun.

14 Agulé, egpelaguy sa medoo tegeipat babuy eg-angay
egtulon diyà sa dakel menuwa owoy diyà sa medoo liyu
dalesan medapag dahiya. Egoh sa medoo etaw migdineg,
eg-angay da diyà si Hésus anì hauwen da sa nebaelan sa
medoo babuy.
15 Egoh da migtebow diyà si Hésus, hinaa da sa maama
magtu linesutan medoo busaw. Egpenuu owoy migginis dé
owoy neketuleng ma dé. Egoh da mighaa iya wé, tigtu da
egkelenawan.
16 Agulé, sa medoo etaw mighaa sa binaelan i Hésus
diyà sa maama linahuk busaw owoy sa nebaelan sa medoo
babuy, egtulon da diyà sa medoo etaw egtebow.
17 Agulé, egpegeni da diyà si Hésus anì sumalid diyà sa
menuwa da.
18 Na, egoh i Hésus eg-edà kumpit, egpegeni eg-unut sa
maama linesutan busaw diyà si Hésus.

19 Dodoo hinawidan di, guwaen di, “Likù ka polo, angay
ko tulon diyà sa medoo duma ko sa mepion binaelan i
Nemula diyà keniko owoy sa dakel kehidu di keniko.”
20 Agulé, eglikù sa maama owoy takà egtulon diyà
sa uwang menuwa Dikapolis denu sa dakel ketabang i
Hésus diyà kenagdi. Huenan di, egkegaip sa langun etaw
tinulonon di.

Inenaw I Hésus Sa Batà Nematay Owoy Binulungan Di Sa Bayi
(Matéyo 9:18-26; Lukas 8:40-56)

21 Na, egoh da i Hésus miglikù migkatin tanà dutu sa
lanaw, tigtu medoo sa etaw egkesetipon diyà kenagdi diyà
mantadan.
22 Agulé, duen sa maama ulu-ulu diyà sa simbaan Hudiyu
migtebow. Iya sa ngadan di, si Hailu. Egoh di mighaa si
Hésus, migligkued diyà sa taengan di,
23 owoy egpegeni, guwaen di, “Buyu dé egkematay sa
tukééy anak ku bayi danà sa linadu di. Egpegeni a diyà
keniko angay ko pa sabai anì melikuan owoy mehagtay.”
24 Agulé, eg-unut Hésus i diyà si Hailu. Na, egoh
da eg-ipanaw, medoo da temù eg-unut kenagda owoy
egkesedeldel da.
25 Na, duen ma sa bayi sepulù owoy duwa dé gepalay sa
lugay di endà egkedit sa depanug di adat bayi.
26 Apiya di pa takà egpebulung diyà sa medoo tegebulung,
endà egkegaga da duu. Neimet uloy sa pilak di egbayad
dodoo endà nelikuan di, egtemù polo sa linadu di.
27 Egoh di migdineg sa lalag i Hésus, mig-unut ma diyà
sa medoo etaw egsetugdug kenagdi enù ka egtelukunan di
eg-amis sa ginis di,
28 enù ka egpenemdemen di melikuan amuk meamis di
daa sa ginis i Hésus.
29 Hê, egoh di mig-amis sa kawal i Hésus, petow dé
migkedit sa depanug di, owoy egtugedamen di nekedan dé
sa linadu di.
30 Na, tinugedam i Hésus ma duen nebaelan sa tunung di,
huenan di mig-ugpà owoy eghahauwen di sa medoo etaw.
Eg-igsà, guwaen di, “Ngadan tayu di etaw sa mig-amis sa
ginis ku?”
31 Egsagbì sa medoo salu di, guwaen da, “O Mistelu,
eghauwen ko doo sa medoo etaw egkesepisok diyà keniko.
Maen di ya eg-igsaen ko ngadan tayu di etaw sa mig-amis
keniko?”
32 Dodoo, eghahauwen i Hésus sa medoo etaw anì
lagbeten di sa mig-amis sa ginis di.

33 Agulé egkelimedangan sa bayi enù ka netiigan di
nekedan sa linadu di danà di mig-amis sa ginis i Hésus.
Huenan di, mig-angay diyà kenagdi owoy eglukub ma danà
di egkelenawan. Migligkued diyà sa taengan di owoy
tinulon di diyà kenagdi langun denu sa linadu di owoy sa
pesuwan di nelikuan.
34 Agulé guwaen i Hésus, “O Okon, nelikuan ka dé danà
sa kepigtuu ko. Mepion sa kelikù ko enù ka migtanà sa pedu
ko danà sa linadu ko nekedan.”
35 Na, egoh i Hésus telibubu eg-ikagi diyà sa bayi, duen
etaw migtebow kedu diyà sa dalesan i Hailu. Eg-ikagi da
diyà si Hailu, guwaen da, “Endà dé sa anak ko bayi. Yaka
dé uman duu egbogo sa mistelu.”
36 Dodoo endà egsagipaen i Hésus duu sa inikagi da.
Guwaen di diyà si Hailu, “Yaka egkelenawan na. Pigtuu ka
daa diyà kenak.”
37 Endà duen etaw pineunut i Hésus eg-angay diyà sa
dalesan liyu daa si Hailu owoy si Pidelu owoy si Santiyago
owoy si Huwan hadi i Santiyago.
38 Egoh da migtebow diyà sa dalesan sa ulu-ulu simbaan,
hinaa i Hésus sa medoo etaw egséléken dahiya. Duen
egsinegaw owoy duen ma egdelawit.
39 Egoh di miggemow diyà sa dalesan, guwaen di diyà
sa medoo etaw, “Maen di ya takà yu egséléken? Yoko
egsinegaw wa. Endà nematay sa batà, egtudug daa.”
40 Dodoo eggemenan da polo kagdi i. Agulé, pinelaun i
Hésus sa langun etaw kedu diyà sa dalesan. Inuwit di sa
emà sa batà owoy sa inay di, owoy sa telu salu di egludep
diyà sa bilik kenà sa batà pinehibat.
41 Agulé, sinabaan di belad sa batà owoy guwaen di diyà
sa hagdi kagi, “Talita kumi.” Na, iya sa selepangan di, “O
Okon, enaw ka dé.”
42-43 Hê, petow dé mig-enaw sa batà owoy egbigkat ma
dé. Huenan di, tigtu negaip temù sa emà di owoy sa inay
di, dodoo hinawidan i Hésus kagda anì endà tulonen da duu
diyà etaw. Agulé, sinugù di kagda anì pekaenen da sa anak
da. Na, sepulù owoy duwa gepalay dé sa kelukes di.

6

Ini Sa Egoh I Hésus Inekedan Etaw Diyà Sa Tapay Menuwa Di

(Matéyo 13:53-58; Lukas 4:16-30)

1 Na, miglegkang Hésus i owoy sa medoo salu di dahiya
owoy migpelikù da diyà sa tapay menuwa di Nasalét.

2 Egoh di neuma sa agdaw Sapetu, sa agdaw keetud etaw
Hudiyu, mig-angay Hésus i egtulù diyà sa simbaan da.
Egkegaip sa medoo etaw nesetipon dahiya egoh da migdineg
sa kagi di. Guwaen da, “Ay, ngadan keduwan sa egkegaga
di? Maen di ya milantek sa ketulù di? Maen di ya egkegaga
di egbael sa panduan?
3 Enù ka siini maama, netiigan ta doo kagdi sa kalpintilu
anak i Maliya. Netiigan ta ma sa medoo hadi di, si Santiyago
owoy si Hosé owoy si Hudas owoy si Simon. Owoy eg-
ugpà ma sa medoo tebay di diyà sa menuwa ta. Ngadan
keduwan sa hagdi egkegaga kéé?” Na, iya sa pesuwan di
endà egpigtuu da diyà si Hésus.
4 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagda, “Sumalà dé sa
tegesugkow i Nemula, eg-ekedan sa medoo duma di telehadi
owoy sa medoo liyu etaw diyà sa tigtu menuwa di. Dodoo
eg-adatan polo sa medoo etaw diyà sa liyu menuwa.”
5 Na, iya sa pesuwan di endà iseg di medoo sa panduan
binaelan i Hésus dahiya enù ka endà egpigtuu da. Tukééy
daa sa etaw eglinadu sinabaan di anì melikuan da.
6 Egkegaip Hésus i enù ka endà egpigtuu sa medoo etaw
dahiya.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpetegudon Sa Sepulù Owoy Duwa Salu Di
(Matéyo 10:5-15; Lukas 9:1-6)

Na, egtukid Hésus i egtulù diyà sa langun menuwa
medapag dahiya.
7 Agulé, sinetipon di sa sepulù owoy duwa salu di anì
peangayen di kagda petegudon. Tinigduwa-duwa di kagda,
owoy binegayan di kagda tunung anì mekegaga da pelesut
busaw miglahuk diyà etaw.
8 Migsasà diyà kenagda, guwaen di, “Amuk mipanaw yu,
ulan sa medoo eg-uwiten yu, liyu daa sa tuked. Ulan sa
keuwit yu sa legà ataw ka puyut ataw ka pilak.
9 Mebaluy tumalumpà yu, dodoo ulan sa keuwit yu duma
kawal yu.”
10 Guwaen di ma, “Amuk mekeuma yu diyà sa menuwa,
ugpà yu diyà sa dalesan gemowon yu. Yoko eghalìhalì ya
taman endà meuma sa kelegkang yu dema.
11 Dodoo amuk tumebow yu diyà sa menuwa endà miadat
da keniyu ataw ka meked da dumineg sa igtulù yu, salidi yu
iya wé. Amuk sumalid yu dahiya, agtag yu sa kepung diyà
sa lisen yu anì tandaan yu sa kepigtamay i Nemula tumebow
diyà kenagda.”
12 Hê, eg-ipanaw sa medoo salu di, owoy egtegudon da anì
ekedan sa medoo etaw sa salà da.

13 Egpelesuten da ma sa medoo busaw miglahuk diyà
etaw, owoy medoo ma sa etaw eglinadu linulowon da lana
owoy nelikuan da dé.

Ini Sa Egoh I Huwan Tegebautis Nematay
(Matéyo 14:1-12; Lukas 9:7-9)

14 Na, si Datù Hélod sa eg-ipat tanà Galiliya, migdineg
denu sa medoo binaelan i Hésus enù ka nekeseluh dé sa
lalag di diyà sa langun menuwa. Duen etaw, guwaen da
dò kagdi doo kéen si Huwan Tegebautis mig-enaw egoh di
nematay. Iya maen di ya dakel gaa sa tunung di egbael
panduan.
15 Duen ma etaw, guwaen da dò si Iliyas tegesugkow i
Nemula egoh anay gaa Hésus i. Owoy duen ma liyu etaw,
guwaen da dò sebaen ma tegesugkow i Nemula gaa Hésus
i éhê sa medoo tegesugkow di egoh anay.
16 Dodoo egoh i Datù Hélod migdineg denu sa binaelan i
Hésus, guwaen di, “Kagdi doo kéen si Huwan Tegebautis sa
tinagpedan ku ulu mig-enaw dema kéen egoh di nematay.”
17-18 Iya sa inikagi i Hélod, enù ka igpeimatay di si Huwan
danà di migsigbolow si Hélod, guwaen di, “Migtipay ka dé
sa uledin ta danà ko mig-agaw sa sawa hadi ko.” Iya sa
kagi i Huwan enù ka sinawa i Hélod sa ibò di, si Hélodiyas,
sa tapay sawa i Pilipi hadi di. Huenan di, igsugù i Hélod
egpesigkem Huwan i owoy igpebilanggu di ma.
19 Na, binulitan ma i Hélodiyas Huwan i, owoy ungayà di
ipeimatay di, dodoo endà megaga di duu
20 enù ka eg-adatan i Hélod Huwan i enù ka netiigan di
si Huwan sa metiengaw etaw sinugù i Nemula. Huenan di,
eglanggungan di kagdi. Egkeiyap ma egdinegdineg sa itulù
di, dodoo tigtu nebogo sa pedu di egoh di egdineg.
21 Na, egoh i Hélod egpista sa agdaw di miglesut, igsasà
di sa langun ulu-ulu owoy sa langun datù sundalu owoy
sa langun kawasà etaw tegeGaliliya. Iya ma sa agdaw di
ipeselengan i Hélodiyas sa kepeimatay di si Huwan.
22 Agulé, egoh sa kenogon anak i Hélodiyas eg-angay
egdelayaw diyà sa kenà da egpista, tigtu neiyap Hélod i
owoy sa medoo duma di. Huenan di, guwaen di diyà sa
kenogon, “Sumalà dé sa egkeiyapan ko, pegeni ko diyà
kenak owoy ibegay ku keniko.”
23 Migpengibet diyà sa kenogon, guwaen di, “Sumalà dé
sa egpegeniyen ko diyà kenak, apiya baeden ko sa kedatuan
ku, ibegay ku doo diyà keniko.”
24 Agulé, mig-angay eg-igsà sa kenogon diyà sa inay di
ngadan sa mepion egpegeniyen di. Migsagbì sa inay di,
guwaen di, “Pegeni ko sa ulu i Huwan Tegebautis.”

25 Agulé, medelamet egpelikù diyà si Datù Hélod, owoy
guwaen di, “Ungayà ku ipetagped ko sa ulu i Huwan Tege-
bautis owoy petoyowi ko diyà sa lampay owoy pedelamet
ko peuwiti diyà kenak.”
26 Agulé, tigtu nebukul temù Hélod i, dodoo endà
mesangkà di duu enù ka memala amuk endà ipetuu di duu
sa igpengibet di dinineg sa langun etaw miglenged pista.
27 Huenan di, sinugù di sa sundalu anì angayen di sa ulu i
Huwan Tegebautis. Hê, inangay sa sundalu egtagped sa ulu
i Huwan dalem sa bilangguwan.
28 Inuwit di sa ulu di tinoyo lampay owoy igbegay di diyà
sa kenogon, owoy igbegay sa kenogon diyà sa inay di.
29 Na, egoh sa medoo pasek i Huwan migdineg denu
sa kinepatay di, inangay da egkuwa sa lawa di diyà sa
bilangguwan owoy iglebeng da.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpekaen Sa Lima Ngibu Etaw
(Matéyo 14:13-21; Lukas 9:10-17; Huwan 6:1-14)

30 Na, egoh sa medoo salu i Hésus miglikù, egtulonen da
diyà kenagdi sa langun binaelan da owoy sa ketulù da.
31 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Mangay ki
pelawà lumebù diyà sa kenà di endà duen etaw anì
mekeetud ki.”
Iya maen di ya enù ka medoo temù sa etaw takà eg-angay
diyà si Hésus owoy endà duen sa ulas da apiya di pa egkaen
da.
32 Agulé, mig-edà da kumpit enù ka mangay da diyà sa
kenà da eglebù.
33 Dodoo hinaa sa medoo etaw sa kelegkang da, owoy
egkilalaen da si Hésus sa dalem kumpit. Huenan di, egletu
da eghemantad kedu diyà sa medoo menuwa da, owoy
nehunawan da Hésus i diyà sa kenà di dumunggù.
34 Egoh i Hésus migtenà, hinaa di sa melaweng etaw
nesetipon dahiya. Nehiduwan di kagda temù enù ka lagà
da sa hinagtay kebilibili melemu metelas amuk endà duen
sa eg-ipat kenagda. Huenan di, medoo sa igtulù i Hésus diyà
kenagda.
35 Agulé, egoh di mahapun dé, mig-angay sa medoo salu di
diyà kenagdi, owoy guwaen da, “Mahapun dé, owoy mediyù
dalesan siini kenà ta nesetipon.
36 Peangay ko siini medoo etaw diyà sa medoo menuwa
owoy sa medoo dalesan nepalak diyà siini dapag ta anì meli
da kaenen da.”
37 Dodoo guwaen i Hésus, “Kiyu polo sa megay kaenen
da.”

Agulé guwaen da, “Apiya sa duwa gatus pilak,* tapay doo
endà mekegaga di ibeli epan amuk ipekaen ta diyà siini
medoo etaw.”
38 Guwaen i Hésus, “Angay yu haa pila sa kedoo legà yu.”
Egoh da neketiig, guwaen da migsagbì, “Duen legà ké lima
getibulu daa epan owoy duwa ma daa tukééy sedà nelegà.”
39 Agulé, egseumpungen i Hésus sa medoo etaw owoy
egpepenuuwen di kagda diyà sa keluwenluwen.
40 Egoh da migpenuu dé, duen lima pulù geetaw ataw ka
magatus diyà sa uman sebaen umpungan.
41 Agulé, kinuwa i Hésus sa lima getibulu epan owoy sa
duwa sedà. Eglengag diyà langit owoy egsimbà egpesalamat
diyà si Nemula danà siedò kaenen igbegay i Nemula. Agulé,
kinebéngkebéng di sa epan owoy igbegay di diyà sa medoo
salu di anì tinukid da egbegayan sa langun etaw. Hediya
ma sa kinebael di sa duwa sedà.
42 Hê, langun da minekekaen owoy nebesug da ma dé.
43 Agulé, tinipoh sa medoo salu di sa sepulù owoy duwa
pa gesolok sa samà da egkaen epan owoy sedà.
44 Na, lima ngibu sa kedoo sa maama migkaen dahiya,
liyu sa batà owoy bayi.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbigkat Diyà Sa Kagpa Wayeg
(Matéyo 14:22-33; Huwan 6:15-21)

45 Agulé, pineedà i Hésus sa medoo salu di diyà kumpit
anì humuna da mangay dutu menuwa Bétsaida dò tanà
dutu sa lanaw, enù ka egpelikuen di pelà sa melaweng etaw
nesetipon.
46 Agulé, egoh da mig-ipanaw dé, migtekedeg Hésus i eg-
angay egsimbà diyà sa mepokò getan.
47 Egoh di sumigep dé, neteliwadaan dé diyà lanaw sa
kumpit inedaan sa medoo salu di, owoy si Hésus diyà
pelawà sa getan kenà di eglebù.
48 Sinugpayal di sa medoo salu di egkepasangan da eg-
owong enù ka egkesungsung da sa meleges kelamag. Agulé
egoh di buyu sumimag, mig-angay Hésus i diyà kenagda
egbigkat diyà sa kagpa't wayeg. Buyu nehunawan di kagda,
49 dodoo egoh da mighaa kenagdi egbigkat diyà sa kagpa't
wayeg, guwaen da dò busaw iya wé hinaa da. Eglesing da
50 enù ka tigtu nelimedangan da langun egoh da mighaa
kenagdi. Dodoo mig-ikagi Hésus i diyà kenagda, guwaen di,
“Pebagel yu sa pedu yu enù ka aken doo sa hinaa yu. Yoko
egkelimedangan na.”

---

* **6:37** 6:37 Egoh iya, amuk eg-ulenal sa etaw, sapilak sa sukay di amuk segeagdaw eggalebek.

51 Agulé, mig-edà Hésus i diyà sa kumpit da, owoy petow
dé migsabuh sa kelamag. Tigtu egkegaip da temù
52 enù ka apiya di pa hinaa da sa panduan binaelan di diyà
sa lima getibulu epan, endà pa netiigan da duu sa tunung
di enù ka metegas pelà sa ulu da.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Etaw Génésalét (Matéyo 14:34-36)

53 Na, egoh da migkatin dé tanà dutu sa lanaw, migdunggù
da Hésus i diyà sa tanà Génésalét, owoy linabuan da sa
kumpit da dahiya.
54 Egoh da migtenà dé, mesiyapat kinilala sa medoo etaw
dahiya Hésus i.
55 Huenan di, egletu da tinukid da sa medoo menuwa
diyà sa melabel tanà dahiya anì uwiten da sa langun etaw
eglinadu, lapeg sa kateli da, diyà si Hésus sumalà dé sa kenà
di gaa.
56 Sumalà dé sa inangayan i Hésus, iling ka dakel menuwa
ataw ka diisek menuwa, eg-uwiten da doo sa medoo
eglinadu diyà kenagdi. Igtenà da kagda diyà sa padian
owoy migpegeni da diyà kenagdi amuk mebaluy amisen da
daa sa pelingping ginis di. Hê, nelikuan dé sa langun etaw
nekeamis.

7

Ini Sa Egoh I Hésus Migsigbolow Sa Adat Sa Tupù Da (Matéyo 15:1-9)

1 Na sebaen agdaw, duen sa medoo Palasiyu owoy tegetulù
uledin igsugkow i Mosis mig-angay da diyà si Hésus kedu
diyà Hélusalém.
2 Hinaa da sa medoo salu i Hésus migtipay diyà sa adat
Palasiyu enù ka endà egpeguséén da duu sa belad da egoh
da egkaen.
3 Na, sa adat Palasiyu owoy sa medoo duma da Hudiyu,
endà kumaen da amuk endà muna da egpegusê sa belad da,
enù ka iya sa adat igtulù sa medoo tupù da egoh anay.
4 Hediya ma, amuk eglikù da kedu diyà padian, endà pa
kumaen da taman endà pelanihen da sa lawa da. Owoy
medoo ma sa adat eg-unutan da denu sa kepegusê da tabù
ataw ka kuden ataw ka bilu galang.
5 Huenan di, egsigbolow sa medoo Palasiyu owoy tegetulù
uledin, guwaen da diyà si Hésus, “Maen di ya endà eg-iling
sa medoo pasek ko sa adat sa tupù ta? Enù ka endà egpegusê
da belad egoh da egkaen.”
6 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Neakalan yu kiyu i, enù
ka guwaen yu dò metiengaw etaw yu. Tigtu tuu sa kagi i

Nemula igsulat i Isayas sa tegesugkow di egoh anay denu keniyu, guwaen di,
‘Siini medoo etaw, ebà daa sa ig-adat da kenak,
dodoo endà egpigtuu sa pedu da diyà kenak.
7 Huenan di, endà duen sa untung sa kesimbà da diyà kenak,
enù ka beken kedu kenak sa uledin igtulù da,
dodoo danà sa penemdem etaw daa sa itulù da.’*
8 Hediya ma kiyu i, enù ka inekedan yu dé sa uledin i Nemula, enù ka iya daa sa eg-unutan yu sa adat igtulù etaw.”
9 Guwaen i Hésus, “Tigtu netiigan yu doo sa ukit yu eg-eked sa uledin i Nemula, enù ka takà yu polo egpangunut diyà sa niyu adat.
10 Netiigan ta iya wé enù ka igsugkow i Mosis sa uledin i Nemula egoh anay, guwaen di, ‘Adati yu sa emà yu owoy sa inay yu.’ Owoy tinulon di ma, ‘Meimatayan sa etaw egpeumàumà sa emà di ataw ka sa inay di.’†
11 Dodoo kiyu, igtulù yu polo mepion amuk endà tabangan sa etaw sa emà di owoy sa inay di amuk guwaen di diyà kenagda, ‘Ingadanan ku kulban ini i itabang ku keniyu hedem, enù ka igbegay ku dé diyà si Nemula.’
12 Huenan di, eg-alang yu sa etaw anì endà metabangan di duu sa emà di owoy sa inay di.
13 Danà yu egtulù siini adat yu kedu sa tupù yu, eg-iniyugan yu dé sa kagi i Nemula denu sa keadat etaw sa lukes di. Na, duen ma sa medoo liyu egbaelan yu éhê mendaa iya wé.”

Ini Sa Pesuwan Etaw Egkesalà
(Matéyo 15:10-20)

14 Agulé, inumow i Hésus dema sa medoo etaw anì pedapag da diyà kenagdi. Guwaen di diyà kenagda, “Dinegdineg yu sa itulù ku anì metiigan yu.
15 Endà mesalà sa etaw danà sa kaenen igsungit di diyà sa ebà di, dodoo nesalà polo sa etaw danà sa medaet eglegkang diyà sa pedu di.
16 [Amuk mipedu yu egdineg, penemdem yu, hih, sa kagi ku dinineg yu.]”
17 Agulé, migsalid Hésus i diyà sa medoo etaw, owoy eg-angay eggemow diyà sa dalesan. Eg-igsaen sa medoo salu di sa selepangan sa peligad di.
18 Agulé guwaen i Hésus, “Negaip a enù ka lagà yu sa medoo liyu etaw endà egpeketiig. Sumalà dé sa kaenen igsungit etaw diyà sa ebà di, endà mesalà di dahiya,

---

* **7:7** 7:7 Basa ko Isayas 29:13. † **7:10** 7:10 Basa ko Éksodo 20:12; 21:17 owoy Lébitiko 20:9 owoy Dutilonomiyu 5:16.

19 enù ka egdalem daa diyà sa getek di, agulé eglesut dema
diyà sa lawa di. Endà eg-ukit di diyà sa pedu di.” Na, danà
iya wé inikagi i Hésus, netiigan ta mebaluy kaenen ta sa
langun balangan kaenen.
20 Agulé, eg-uman Hésus i eg-ikagi, guwaen di, “Nesalà
polo sa etaw danà sa medaet eglegkang diyà sa pedu di.
21 Enù ka sa pedu di sa linegkangan sa medaet penemdem
di, owoy sa keseuma da lawa sa etaw beken sawa di, owoy
sa kepenakaw di owoy sa keimatay di etaw, owoy sa kebigà
di,
22 owoy sa kebig-ima di, owoy sa langun egbaelan di
medaet, owoy sa keakal di, owoy sa endà kebigmala di
egbigà, owoy sa kebigsina di, owoy sa kesumbung di, owoy
sa kepeolòolò di, owoy sa kepengahàngahà di.
23 Eglegkang diyà sa pedu di siini medoo egbaelan di
medaet, owoy iya sa pesuwan di nesalà.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Bayi Egpigtuu
(Matéyo 15:21-28)

24 Agulé, miglegkang Hésus i dahiya owoy eg-angay diyà
sa uwang tanà menuwa Tilo. Egoh di migtebow dahiya,
miggemow diyà sa dalesan. Apiya di pa sa ungayà di endà
duen etaw meketiig sa kenà di, endà doo mekebaluy di
lumidung.
25 Na, duen sa bayi épê anak bayi linahuk busaw. Egoh di
migdineg sa kinetebow i Hésus, medelamet eg-angay diyà
kenagdi owoy egligkued diyà sa taengan di,
26 enù ka egpegeni anì pelesuten di sa busaw miglahuk
diyà sa anak di. Beken etaw Hudiyu siini bayi, dodoo etaw
Ponisiya polo kedu tanà Siliya dò.
27 Agulé migsagbì Hésus i peligad, guwaen di, “Muna
pelawà pekaenen ta sa medoo batà, enù ka endà mepion
di amuk pekawen ta sa kaenen batà anì ibegay ta diyà sa
medoo tuyang.”
28 Dodoo migsagbì sa bayi, guwaen di, “O Datù, tuu iya wé
inikagi ko, dodoo mebaluy doo kumaen sa medoo tuyang
leketanà sa lamisan amuk duen kaenen batà nelemet.”
29 Agulé guwaen i Hésus, “Danà iya wé inikagi ko,
mebaluy lumikù ka dé enù ka miglesut dé sa busaw diyà
sa anak ko.”
30 Hê, egoh di miglikù, hinaa di sa anak di eghibat owoy
endà dé duen busaw diyà kenagdi.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Nebuneg

31 Na, egoh i Hésus egpelikù kedu diyà sa uwang menuwa
Tilo, mig-ukit diyà sa menuwa Sidon owoy sa uwang
menuwa Dikapolis, owoy eglagbas diyà sa Lanaw Galiliya.

32 Agulé, duen sa maama nebuneg owoy bisuwen inuwit
etaw diyà kenagdi. Egpegeni da anì sabaan di sa maama
anì melikuan.
33 Agulé, inuwit i Hésus sa maama egtangkà diyà sa
medoo etaw. Kinesek di sa tosong telinga sa bisuwen, owoy
tineptepan di sa ketudù di owoy igdulét di diyà sa dilà sa
maama.
34 Agulé, eglengag diyà langit owoy egsugnu owoy eg-
ikagi, guwaen di diyà sa hagdi kagi, “Ipata.” Na, iya sa
selepangan sa inikagi di, “Meukaan dé.”
35 Hê, petow dé egpekedineg sa maama, owoy nekedan dé
sa kebegat dilà di owoy egpekeikagi ma dé metudà.
36 Agulé, sinasà i Hésus sa medoo etaw dahiya anì endà
tulonen da duu diyà sa medoo liyu etaw sa hinaa da
binaelan di. Dodoo, lemban polo tinulon da sa hinaa da,
apiya di pa hinawidan di kagda.
37 Egkegaip temù sa langun etaw, owoy guwaen da, “Tigtu
mepion sa langun binaelan di, enù ka egpedinegen di sa
etaw bisuwen owoy egpeikagiyen di sa etaw buneg.”

8

Ini Sa Egoh I Hésus Migpekaen Sa Epat Ngibu Etaw
(Matéyo 15:32-39)

1 Na sebaen agdaw, tigtu medoo dema sa etaw nesetipon
diyà si Hésus. Egoh di neimet dé sa legà da, sinetipon i
Hésus sa medoo salu di owoy guwaen di diyà kenagda,
2 “Egkehiduwan ku siini medoo etaw dahini, enù ka telu
agdaw dé sa lugay da eg-unut-unut diyà kenak owoy neimet
dé sa kaenen da.
3 Amuk pelikuen ku kagda egoh da egpeketues, kume-
lenek da mipanaw enù ka mediyù sa keduwan sa medoo
duma da.”
4 Guwaen sa medoo salu di, “Ngadan sa kenà ta kumuwa
kaenen diyà siini melabel tanà mediyù dalesan anì pekae-
nen ta siini medoo etaw?”
5 Mig-igsà Hésus i, guwaen di, “Pila sa kedoo epan diyà
keniyu?”

Migsagbì da, guwaen da, “Pitu daa getibulu.”

6 Agulé, pinepenuu i Hésus sa medoo etaw diyà tanà.
Kinuwa di sa pitu getibulu epan, owoy egsimbà egpesalamat
diyà si Nemula danà siedò kaenen igbegay i Nemula.
Kinebéngkebéng di owoy igbegay di diyà sa medoo salu di,
owoy tinukid da egbegay sa langun etaw.
7 Duen ma dahiya sa tukééy sedà anan diisek. Agulé, egoh
i Hésus migsimbà migpesalamat diyà si Nemula danà sa

tukééy sedà, igsugù di ma diyà sa medoo salu di anì itukid
da ma ibegay diyà sa langun etaw.
8 Hê, nekekaen sa langun etaw dahiya owoy nebesug da
dé. Agulé, tinipoh sa medoo salu di sa nesamà da egkaen
pitu pa gesolok.
9 Na, duen kéen epat ngibu geetaw migkaen dahiya.
10 Egoh da neubus egkaen, egpelikuen i Hésus kagda.
Agulé mig-edà kumpit dema Hésus i owoy sa medoo salu
di enù ka mangay da dutu uwang Dalmanuta dò.

Ini Sa Egoh Etaw Palasiyu Mig-igsà Sa Panduan I Hésus
(Matéyo 16:1-4)

11 Na, duen Palasiyu eg-angayen da egsigbolow Hésus
i. Ungayà da tepengan da kagdi, huenan di, mig-igsà da
panduan diyà kenagdi anì metiigan da amuk tuu kagdi sa
pineangay i Nemula.
12 Dodoo egsugnu Hésus i danà sa pedu di nedaetan, owoy
guwaen di, “Kiyu i medoo duma ku Hudiyu, maen di ya
endà egpigtuu yu diyà kenak amuk endà duen panduan
mehaa yu? Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu, endà duen
panduan ipehaa i Nemula diyà keniyu.”
13 Agulé, sinalidan i Hésus dé kagda owoy mig-edà kumpit
anì mangay tanà dutu sa lanaw.

Hinawidan I Hésus Kagda Anì Endà Umiling Da Sa Adat Palasiyu
(Matéyo 16:5-12)

14 Na, nelipengan sa medoo salu i Hésus eg-uwit sa medoo
legà da, dodoo duen segetibulu daa epan dalem sa kumpit
da.
15 Agulé migpeligad Hésus i diyà kenagda, guwaen di,
“Tulik yu, hih, anì mekeiwod yu sa ipelenuk epan sa medoo
etaw Palasiyu owoy etaw i Datù Hélod.”
16 Dodoo sa medoo salu di, endà netiigan da duu sa
peligad tinulon i Hésus, huenan di egseolomoy da, guwaen
da, “Iya sa inikagi di enù ka endà duen epan inuwit ta.”
17 Dodoo netiigan i Hésus sa eg-ikagiyen da, owoy guwaen
di, “Maen di ya egseolomen yu sa egoh yu endà mig-uwit
epan? Maen di ya endà pa egpeketiig yu sa egkegaga ku?
Maen di ya metegas pelà sa ulu yu?
18 Duen mata yu, dodoo lagà endà eghaa yu. Duen telinga
yu, dodoo lagà endà egpekedineg yu. Nelipengan yu kéen
sa binaelan ku egoh ku migpekaen sa medoo etaw.
19 Pila pa atu kedoo sa solok pinenù yu sa samà ta migkaen
egoh ku migkebéngkebéng sa lima getibulu epan igpekaen
ta diyà sa lima ngibu etaw?”

Guwaen da egsagbì, “Sepulù owoy duwa pa gesolok.”
20 Agulé guwaen i Hésus, “Egoh sa pitu getibulu epan sa
igpekaen ta diyà sa epat ngibu etaw, pila pa atu kedoo sa
solok pinenù yu sa samà ta migkaen?”
Guwaen da, “Pitu gesolok pa.”
21 Agulé guwaen i Hésus, “Huenan di, negaip a keniyu,
enù ka endà pa egketiigan yu duu sa inikagi ku giina.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Langap Diyà Bétsaida

22 Na, migtebow da Hésus i diyà sa menuwa Bétsaida.
Duen sa maama langap inuwit etaw diyà kenagdi, owoy
egpegeni da anì amisen di anì umilag.
23 Agulé, inagak i Hésus sa langap migliyu da diyà sa
menuwa. Egoh di migdulét ngingi di diyà mata sa langap,
egsabaan di owoy eg-igsaan di, guwaen di, “Duen pa sa
eghauwen ko?”
24 Eglangalanga sa maama owoy guwaen di, “Eghauwen
ku sa medoo etaw egbigkatbigkat, dodoo lagà kayu pelawà
sa palas da.”
25 Agulé, eg-amisen i Hésus dema sa mata di. Hê, egoh di
eglangalanga dema, tigtu metiengaw dé sa kehaa di enù ka
mig-ilag dé sa mata di.
26 Agulé egpelikuen i Hésus, owoy guwaen di, “Yaka dé
eg-ukit ta diyà sa menuwa.”

Ini Sa Egoh I Pidelu Migdatù Si Hésus
(Matéyo 16:13-20; Lukas 9:18-21)

27 Na, eglagbas Hésus i owoy sa medoo salu di eg-angay
diyà sa uwang tanà menuwa Sisaliya Pilipos. Egoh da
pelà diyà dalan, mig-igsà Hésus i diyà kenagda, guwaen di,
“Ngadan di etaw a gaa guwaen sa medoo etaw?”
28 Egsagbì da, guwaen da, “Duen etaw guwaen da dò si
Huwan Tegebautis ka gaa, owoy duen ma etaw guwaen
da dò si Iliyas ka gaa ataw ka sa sebaen ma tegesugkow
i Nemula egoh anay kuna i.”
29 Agulé guwaen i Hésus, “Enù di ya kiyu i, ngadan sa
kagi yu denu kenak?”
Migsagbì Pidelu i, guwaen di, “Kuna si Mésayas sa Tigtu
Datù sinugù i Nemula.”
30 Agulé, hinawidan i Hésus kagda anì endà tulonen da
duu diyà etaw.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Denu Sa Ketamanan Di
(Matéyo 16:21-23; Lukas 9:22)

31 Agulé, mig-edung Hésus i egtulù diyà sa medoo salu
di denu sa ketamanan di, guwaen di, “Medoo sa kelikutan

mekeuma diyà kenak, aken i Kakay Langun. Meekedan a
sa medoo kaunutan ta etaw Hudiyu owoy sa medoo ulu-ulu
tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis.
Imatayan da aken dodoo umenaw a mendaa diyà sa ketelu
di agdaw."
32 Tigtu sinelepang di diyà kenagda denu sa mebaelan di.
Agulé inuwit i Pidelu Hésus i egtangkà owoy hinawidan di
anì endà meketuu iya wé inikagi di.
33 Dodoo migpelikù eg-isalu Hésus i anì eghahauwen di
sa medoo salu di. Sinigbolow di Pidelu i, guwaen di, "Yaka
egdahiya ya. Lagà ka si Satanas, enù ka beken kedu si
Nemula iya wé ungayà ko, dodoo kedu diyà etaw daa."

Ini Sa Mebaelan Sa Etaw Egpepasek Diyà Si Hésus
(Matéyo 16:24-28; Lukas 9:23-27)

34 Agulé, sinetipon i Hésus sa medoo salu di owoy sa
medoo liyu etaw. Guwaen di diyà kenagda, "Amuk iya sa
pedu sebaen etaw umunut-unut diyà kenak, meekedan di
sa hagdi ungayà owoy sakemen di sa naken. Lagà metiang
di ma sa bugsud kenà di mematay enù ka metigkelan di sa
kelikutan di danà di egpangunut diyà sa igsugù ku. Owoy
tigtu mekeunut-unut ma diyà kenak.
35 Huenan di, sumalà dé sa etaw umeked umunut diyà
kenak enù ka egpekihagtay, iya polo sa etaw mematay.
Dodoo sumalà dé sa etaw umeked pekihagtay anì umunut-
unut diyà kenak anì tumulù sa Mepion Tegudon, iya polo sa
etaw kumelalù taman melugay.
36 Amuk hediya, endà duen sa tigtu untung mekuwa etaw
diyà sa medoo langun taman di diyà tanà. Apiya di pa
mekuwa di sa langun, mekesugsug doo
37 enù ka endà duen sa mekesambì di anì melalù taman
melugay.
38 Ini egoh di eg-iniyugan sa medoo etaw tegebael salà
Nemula i. Sumalà dé sa etaw eg-eked egtulon denu kenak
owoy endà ma egpigtuu di sa kagi ku danà di memala,
iya ma sa etaw endà meingadanan ku duu amuk pelikù a,
aken i Kakay Langun. Amuk pelikù a, unutan a sa medoo
egsugùsuguen ku metiengaw owoy sumenang a ma danà
sa senang i Emà ku."

9

1 Agulé guwaen i Hésus, "Tuu ini i eg-ikagiyen ku
diyà keniyu. Duen duma etaw dahini ini egoh di endà
pa mematay da taman endà hauwen da duu sa egoh di
mekeuma sa kedatù i Nemula épê dakel egkegaga."

Ini Sa Egoh Da Mighaa Si Hésus Egsenang
(Matéyo 17:1-13; Lukas 9:28-36)

2 Na, egoh di neuma enem agdaw, inuwit i Hésus Pidelu i
owoy si Santiyago owoy si Huwan, owoy egtekedeg da diyà
sa mehagtaw getan kenà da eglebù. Hê, egoh da eghahaa si
Hésus, nepelumanan sa palas di.
3 Migkebulà temù sa ginis di owoy egsenang ma. Endà
duen nekelowon sa kebulà di diyà siini tanà.
4 Agulé, hinaa da ma dahiya Iliyas i owoy si Mosis*
egseolomoy da si Hésus.
5 Agulé, eg-ikagi Pidelu i diyà si Hésus, guwaen di, "O
Mistelu, mepion doo enù ka dahini ké. Mael ké lawì, telu,
sebaen niko, sebaen si Mosis, sebaen si Iliyas."
6 Dodoo, nekeamu eg-ikagi Pidelu i danà da tigtu ne-
limedangan.
7 Agulé, tinenaan da gaeb, owoy duen eg-ikagi kedu
dalem sa gaeb, guwaen di, "Ini sa anak ku eghiduwan ku.
Dinegdineg yu dé diyà kagdi."
8 Hê, eglangalanga da, dodoo endà duen etaw eghauwen
da liyu daa si Hésus sa tapay duma da.
9 Na, egoh da eglungel kedu diyà sa getan, hinawidan i
Hésus kagda, guwaen di, "Yoko egtulon duu diyà etaw sa
hinaa yu taman endà meenaw sa Kakay Langun egoh di
mematay."
10 Agulé tinuu da iya wé inikagi di, dodoo takà da
egseolomoy denu sa selepangan sa inikagi di umenaw gaa
amuk mematay.
11 Agulé eg-igsaan da Hésus i, guwaen da, "Maen di ya atu
inikagi sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis, muna
gaa Iliyas i tumebow diyà sa ketebow sa Tigtu Datù sinugù
i Nemula?"
12 Migsagbì Hésus i, guwaen di, "Tuu ini i. Muna Iliyas
i tumebow anì abungan di sa ukitan i Datù tumebow.
Dodoo iya ma sa kagi i Nemula igpesulat denu kenak, tigtu
mepelihay a owoy meekedan a ma, aken i Kakay Langun.
13 Taa yu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Migtebow dé
Iliyas i, dodoo pinelihay da polo danà sa hagda ungayà,
enù ka neketuu sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay denu
kenagdi."

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-aluk Sa Batà Linahuk Busaw
(Matéyo 17:14-21; Lukas 9:37-43a)

14 Na, egoh da i Hésus migtebow diyà sa medoo duma
salu di, hinaa da sa melaweng etaw nesetipon diyà kenagda,

---

* **9:4** 9:4 Etaw Hudiyu ma Mosis i owoy si Iliyas, dodoo nelugay da dé nematay egoh i Hésus neetaw diyà tanà.

owoy egsigbolow ma sa medoo tegetulù uledin igsugkow i
Mosis diyà kenagda.
15 Egoh sa medoo etaw mighaa si Hésus, tigtu da nepetow.
Hê, egletu da egtelabuk kenagdi.
16 Agulé eg-igsà Hésus i, guwaen di, “Ngadan sa egse-
olomen yu diyà kenagda?”

17 Migsagbì sa sebaen etaw, guwaen di, “O Mistelu, inuwit
ku sa anak ku diyà keniko, enù ka nebuneg danà di linahuk
busaw.
18 Egkepasangan temù enù ka uman sumabà sa busaw,
idagsà di dema diyà tanà owoy egbohok ma sa ebà di, owoy
egkéget ma sa ngipen di owoy egkegkeg ma sa langun lawa
di. Migpegeni a diyà sa medoo salu ko anì pelaunen da sa
busaw, dodoo endà megaga da duu.”

19 Agulé eg-ikagi Hésus i, guwaen di, “Ay, kiyu i medoo
etaw ini egoh di, tigtu yu endà egsalig diyà kenak. Huenan
di, egkesemek a dé eg-ugpà diyà keniyu, owoy buyu a dé
egtalawen danà sa endà kepigtuu yu. Na, uwit ko dé dini sa
anak ko.”
20 Agulé, inuwit da sa batà diyà si Hésus. Hê, egoh sa
busaw eghaa si Hésus, egpetiglongenen di sa batà owoy
igdagsà di diyà tanà. Egkelidkelid owoy egbohok sa ebà di.
21 Agulé inigsaan i Hésus sa emà di, guwaen di, “Pila dé
agdaw sa lugay di anan éhê iya?”

Migsagbì sa emà di, guwaen di, “Edung dé sa egoh di
tukééy pelà.
22 Owoy egsabaan sa busaw takà anì imatayan di hedem,
enù ka takà di igsunù diyà sa apuy owoy diyà wayeg. Dodoo
amuk megaga ko, hiduwi ko kami owoy pelaun ko sa busaw
diyà kenagdi.”

23 Guwaen i Hésus, “Maen di ya egkeduwa sa pedu ko
denu sa egkegaga ku? Amuk egpigtuu ka daa diyà si
Nemula, mebegayan ka doo sa langun egpegeniyen ko.”

24 Agulé, pinetaled sa emà di sa kagi di, guwaen di,
“Egpigtuu a doo, dodoo kulang pa sa kepigtuu ku. Huenan
di, umani ko polo sa kepigtuu ku.”

25 Na, egoh i Hésus mighaa sa medoo etaw egkesetipon
diyà kenagdi, hinemagawan di sa busaw. Guwaen di, “Kuna
i busaw egpebisu etaw owoy egpebuneg, laun ka dé diyà sa
batà, owoy yaka dé egpelikù ya diyà kagdi.”

26 Agulé, eglesing owoy egpelukuben di temù sa batà. Hê,
miglaun dé diyà kenagdi. Agulé, lagà dé nematay sa batà
enù ka endà nekelanuhen di, huenan di duen etaw guwaen
da dò nematay dé.

27 Dodoo sinabaan i Hésus belad sa batà anì petigdegen
di. Hê, neketigdeg dé.
28 Na, egoh da i Hésus miglikù diyà sa dalesan da, eg-igsà
sa medoo salu di egoh da eglebù, guwaen da, “Maen di ya
endà negaga ké duu eghemaga sa busaw diyà sa batà?”
29 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Siini balangan busaw,
endà mehemagawan da amuk endà tigtu yu sumimbà diyà
si Nemula.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Dema Denu Sa Kepatay Di
(Matéyo 17:22-23; Lukas 9:43b-45)

30 Na, miglegkang da Hésus i dahiya owoy eg-ukit da diyà
sa tanà Galiliya. Endà egkeiyap di amuk metiigan medoo
etaw sa kenà di,
31 enù ka ungayà di temuen di tumulù sa medoo salu di.
Guwaen di diyà kenagda, “Aken i Kakay Langun, buyu a dé
mekebegay diyà sa medoo liyu etaw anì imatayan da aken.
Dodoo amuk meimatayan a dé, meenaw a mendaa diyà sa
ketelu di agdaw.”
32 Dodoo endà netiigan da duu sa selepangan iya wé
inikagi di, dodoo egkelenawan da ma eg-igsà diyà kenagdi.

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Dakel Diyà Sa Kehaa I Nemula
(Matéyo 18:1-5; Lukas 9:46-48)

33 Na, egoh da migtebow diyà sa menuwa Kapelenaum,
miggemow da diyà sa dalesan, owoy eg-igsaan i Hésus sa
medoo salu di, guwaen di, “Ngadan sa egsesigbolowen yu
egoh ta diyà dalan?”
34 Dodoo endà egsagbì da enù ka egkemalaan da danà da
egkesesigbolow tayu sa dakel etaw diyà kenagda.
35 Agulé migpenuu Hésus i, owoy sinetipon di sa sepulù
owoy duwa salu di diyà kenagdi, guwaen di, “Amuk duen
etaw diyà keniyu ungayà di pedakelen di kagdi, petukééyen
di polo kagdi lagà sa egsugùsuguen yu.”
36 Agulé, kinuwa i Hésus sa batà, owoy pinetigdeg di diyà
sa taengan sa medoo salu di. Egsekepuwen di, owoy guwaen
di,
37 “Sumalà dé sa etaw miadat sa etaw ku éhê siini
batà danà di etaw ku, meadatan di ma aken danà iya
wé egbaelan di. Owoy sumalà dé sa etaw miadat kenak,
meadatan di ma sa migpeangay kenak diyà tanà.”

Igtulù I Hésus Iya Sa Duma Da Sa Tegetabang
(Lukas 9:49-50)

38 Na, eg-ikagi Huwan i diyà si Hésus, guwaen di, “O
Mistelu, hinaa ké sa sebaen maama egpelesut busaw danà

sa ngadan ko. Hinawidan ké, enù ka endà eg-unut-unut di
diyà kenita.”
39 Dodoo guwaen i Hésus, “Yoko eghawid duu, enù ka
amuk duen etaw egpekebael panduan danà sa ngadan ku,
endà medelamet di sumumbung kenak.
40 Enù ka sumalà dé sa etaw endà egkuntelà di kenita, iya
polo sa etaw tumabang kenita.
41 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk duen
etaw egbegay wayeg diyà keniyu anì mekeinem yu danà
di kiyu sa etaw ku, duen doo sa untung mesakem di diyà si
Nemula.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Neenggat Diyà Salà
(Matéyo 18:6-9; Lukas 17:1-2)

42 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk duen sa etaw eg-enggat
diyà salà sa etaw ku egpigtuu éhê siini batà, iya sa etaw
tigtu mepigtamayan i Nemula. Adi-adi pa amuk tagkesan
dakel batu diyà sa lieg di owoy mekebuung diyà dagat.
43 Huenan di, amuk meenggat yu diyà salà danà sa belad
yu, tagped yu owoy buungi yu ma dé, enù ka uman pa
mepion sa egoh yu melalù taman melugay apiya di pa
neputuk sa belad yu diyà sa egoh yu épê duwa belad
mekeangay diyà sa lanaw apuy endà mepadeng.
44 [Na, endà dé mematay sa medoo sapat egkaen kenagda
dutu lanaw apuy dò, owoy endà ma mepadeng sa apuy
mekedaig kenagda dutu.]
45 Hediya ma, amuk meenggat yu diyà salà danà sa lisen
yu, tagped yu owoy buungi yu ma dé, enù ka uman pa
mepion sa egoh yu melalù taman melugay apiya di pa
neputuk sa sebaen lisen yu diyà sa egoh yu épê duwa lisen
mekeangay diyà sa lanaw apuy.
46 [Na, endà dé mematay sa medoo sapat egkaen kenagda
dutu lanaw apuy dò, owoy endà ma mepadeng sa apuy
mekedaig kenagda dutu.]
47 Hediya ma, amuk meenggat yu diyà salà danà sa
dibaluy mata yu, lesò yu dé, enù ka uman pa mepion sa
egoh yu mekeunut diyà sa kedatù i Nemula apiya di pa
sebaen daa sa mata yu diyà sa egoh yu épê duwa mata
mekeangay diyà sa lanaw apuy.
48 Na, endà dé mematay sa medoo sapat egkaen kenagda
dutu lanaw apuy dò owoy endà ma mepadeng sa apuy
mekedaig kenagda dutu.”
49 Agulé, egtulon peligad Hésus i, guwaen di, “Lagà timus
owoy apuy sa kelikutan meukitan sa langun etaw.
50 Na, mepion doo sa timus, dodoo amuk mekedan sa
keemis di, endà dé mebaluy di itimus. Huenan di, udes

yu bael sa mepion anì meilingan yu duu sa timus endà
mekedan sa keemis di anì kumelanih ma sa keugpà yu
langun.”

10

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Keeked Etaw Sa Sawa Di
(Matéyo 19:1-12; Lukas 16:18)

1 Agulé, miglegkang Hésus i diyà sa menuwa Kapelenaum
owoy egbatas sa lawa Holdan eg-angay dutu uwang Hudiya
dò. Agulé medoo temù sa etaw egkesetipon diyà kenagdi,
owoy egtuluen di dema kagda enù ka iya sa adat di.
2 Na, duen ma etaw Palasiyu mig-angay da diyà si Hésus
enù ka eglagbeten da sa ukit ketipu da kenagdi amuk
meamu sa sagbì di. Eg-igsaan da, guwaen da, “Enù di ya,
meketipay pa sa etaw diyà sa uledin ta amuk ekedan di sa
sawa di?”
3 Agulé egsulì eg-igsà Hésus i, guwaen di, “Ngadan sa
igsugù i Mosis egoh anay denu sa keeked etaw sawa di?”
4 Migsagbì da, guwaen da, “Igtulù i Mosis mebaluy doo
amuk duen sa isulat igbegay sa maama diyà sa sawa di anì
tandaan di sa keeked di egoh di eghemaga kenagdi.”
5 Dodoo guwaen i Hésus, “Iya sa igtulù i Mosis mebaluy
ekedan yu sa sawa yu enù ka netiigan di metegas sa ulu yu
egtuluen.
6 Dodoo, egoh anay egoh i Nemula migbael sa langun
taman, binaelan di sa sebaen maama owoy sa sebaen bayi.
7 ‘Iya maen di ya mesalidan sa maama sa emà di owoy sa
inay di owoy mekeugpà ma dé diyà sa sawa di
8 enù ka lagà sebaen etaw da daa.’* Endà dé duwa sa
etaw telesawa, dodoo nesesebaen da polo.
9 Huenan di, endà mepion di amuk mesepalak sa etaw
telesawa, enù ka nesesebaen da dé danà i Nemula.”
10 Na, egoh da i Hésus miggemow diyà sa dalesan, eg-igsà
sa medoo salu di denu sa keeked etaw sawa di.
11 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Amuk eg-ekedan
sa maama sa sawa di, egbigà doo amuk sawaen di sa liyu
bayi.
12 Hediya ma sa bayi, egbigà ma doo amuk eg-ekedan di
sa sawa di owoy sawaen di sa liyu maama.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migsimbà Denu Sa Medoo Batà
(Matéyo 19:13-15; Lukas 18:15-17)

13 Na, duen medoo etaw eg-uwit anak da diyà si Hésus anì
sabaan di kagda anì isimbà di. Dodoo eghawidan sa medoo
salu di kagda.

---

* **10:8** 10:7-8 Basa ko Génesis 2:24.

14 Egoh i Hésus mighaa iya wé, egbulit owoy guwaen di
diyà kenagda, “Pandayà yu dé sa medoo batà umangay diyà
kenak. Yoko eghawid duu, enù ka iya sa etaw mekeunut
diyà sa kedatù i Nemula sa medoo etaw egpekeiling pedu
batà.
15 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sumalà dé sa etaw
endà egpekeiling di pedu batà sa kepigtuu di diyà si Nemula,
iya sa etaw endà mekeunut di diyà sa kedatù i Nemula.”
16 Agulé, tinukid di kagda eghimu, owoy egsabaan di sa
ulu da owoy isimbà di kagda.

Ini Sa Egoh Sa Maama Kawasà Mig-igsà Diyà Si Hésus
(Matéyo 19:16-30; Lukas 18:18-30)

17 Na, egoh i Hésus eg-ipanaw dema, duen sa maama
egletu eg-angay diyà kenagdi owoy egligkued diyà sa
taengan di. Eg-igsà, guwaen di, “O Mistelu, tigtu mepion ka
etaw, ngadan sa baelan ku anì mekesakem a sa lalù endà
meelut di?”
18 Agulé guwaen i Hésus, “Maen di ya eg-ikagiyen ko aken
mepion a etaw? Endà duen mepion etaw liyu daa si Nemula.
19 Neketiig ka doo sa medoo uledin igsugkow i Mosis,
guwaen di, ‘Yoko eg-imatay ya etaw, owoy yoko egbigà ya,
owoy yoko egpenakaw wa, owoy yoko egbutbut ta egtipu sa
duma yu, owoy yoko eglapis duu sa etaw, owoy adati yu sa
emà yu owoy sa inay yu.’† ”
20 Agulé guwaen sa maama, “O Mistelu, langun siini
uledin di anan egpangunutan ku edung egoh ku batà
pelawà.”
21 Eg-inengtengen i Hésus kagdi enù ka eghiduwan di,
owoy guwaen di, “Kulang pa sebaen sa egbaelan ko. Angay
ko dagang sa langun taman ko owoy tukidi ko begayi diyà
sa medoo etaw pubeli. Amuk hediya, dumuen sa pantiyali
ko diyà langit. Agulé angay ka dini unut-unut ka kenak.”
22 Na, egoh di migdineg iya wé, sinalidan di Hésus i owoy
nebenges temù sa pedu di enù ka tigtu kawasà.
23 Agulé, eg-inengtengen i Hésus sa medoo salu di, owoy
guwaen di, “Tigtu melikut temù sa medoo kawasà etaw
mekeunut sa kedatù i Nemula.”
24 Dodoo egkegaip sa medoo salu di danà iya wé inikagi di.
Agulé eg-uman Hésus i eg-ikagi, guwaen di, “O medoo batà
ku, tigtu melikut sa medoo etaw mekeunut diyà sa kedatù i
Nemula.
25 Uman pa melemu sa hinagtay kamiliyu eg-ukit diyà
sa tosong dagum diyà sa kawasà etaw mekeunut diyà sa
kedatù i Nemula.”

---

† **10:19** 10:19 Basa ko Éksodo 20:12-16 owoy Dutilonomiyu 5:16-20.

26 Egoh sa medoo salu di migdineg iya wé, tigtu da negaip
owoy egseolomoy da, guwaen da, “Amuk hediya, endà duen
etaw kéen mealukan i Nemula.”
27 Dodoo eg-inengtengen i Hésus kagda, owoy guwaen
di, “Tuu ma doo, endà mebaluy di amuk etaw daa, dodoo
mebaluy amuk si Nemula enù ka megaga di doo sa langun
egbaelan.”
28 Agulé guwaen i Pidelu, “Taa ko. Sinalidan ké dé sa
langun taman ké enù ka eg-unut-unut ké keniko. Enù di
ya kami i, ngadan sa mehaa ké?”
29 Guwaen i Hésus diyà kenagda, “Tuu ini i eg-ikagiyen
ku diyà keniyu. Sumalà dé sa etaw sinalidan di sa dalesan
di ataw ka sa kakay di owoy sa hadi di, ataw ka sa emà di
owoy sa inay di, ataw ka sa medoo anak di, ataw ka sa tanà
di danà di eg-unut-unut diyà kenak anì egtulù sa Mepion
Tegudon,
30 meumanan pa magatus gulê sa mesakem di diyà sa
sinalidan di. Apiya di pa egkepelihay diyà tanà, mebegayan
doo dalesan owoy hadi di owoy tebay di owoy inay di owoy
anak di owoy tanà di, owoy dumuen ma sa lalù di endà
meelut di amuk sambian i Nemula siini tanà.
31 Dodoo sa medoo etaw dakel diyà sa kehaa yu ini egoh di,
kumetukééy da polo kani. Owoy sa medoo etaw tukééy diyà
sa kehaa yu ini egoh di, pedakelen i Nemula polo kagda.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Dema Sa Metamanan Di Diyà Tanà
(Matéyo 20:17-19; Lukas 18:31-34)

32 Na, egtekedeg Hésus i owoy sa medoo salu di eg-
angay Hélusalém dò. Muna Hésus i, egsetugdugen sa
medoo salu di. Tigtu egkegaip da enù ka Hélusalém sa
angayan di sa kenà etaw egkelukuy eg-imatay kenagdi,
owoy nelimedangan ma sa medoo liyu etaw eg-unut-unut
diyà kenagda. Agulé, egtiponen i Hésus sa sepulù owoy
duwa salu di anì tulonen di sa mebaelan di dutu Hélusalém
dò.
33 Guwaen di, “Taa yu, hih, mangay ki Hélusalém dò.
Amuk tumebow ki dutu, mekebegay sa Kakay Langun
diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù
uledin igsugkow i Mosis. Mesesebaen sa penemdem da
meimatayan a, huenan di ibegay da aken diyà sa medoo
etaw beken Hudiyu.
34 Peumàumaan da aken, owoy teptepan a, owoy tapesen
a owoy imatayan da ma aken. Dodoo amuk meuma sa
ketelu di agdaw, meenaw a doo.”

Ini Sa Egoh I Santiyago Owoy Si Huwan Migpegeni Diyà Si Hésus
(Matéyo 20:20-28)

35 Agulé, mig-angay diyà si Hésus Santiyago i owoy si
Huwan, sa duwa anak i Sébediyu. Guwaen da, “O Mistelu,
ungayà ké baelan ko sa egpegeniyen ké diyà keniko.”
36 Eg-igsà Hésus i, guwaen di, “Ngadan sa egpegeniyen yu
baelan ku?”
37 Egsagbì da, guwaen da, “Amuk meuma sa egoh ko
kumedatù kani, pepenuu ko ma kami anì mekeunut ké
kumedatù, sebaen denu kuwanan ko owoy sebaen denu
bibang ko.”
38 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagda, “Endà netiigan
yu duu sa kebegat sa egpegeniyen yu diyà kenak. Enù
di ya, megaga yu pa tumigkel sa kelikutan meukitan ku?
Metigkelan yu pa sa dakel lihay peukiten i Nemula diyà
kenak?”‡
39 “Hoò,” guwaen da, “metigkelan ké doo.”
Agulé guwaen i Hésus, “Tuu ini i. Meukitan yu ma doo
sa kelikutan mekeuma diyà kenak, owoy sa dakel lihay éhê
sa meukitan ku kani.
40 Dodoo beken aken sa humemilì tayu sa etaw
mekepenuu denu kuwanan ku ataw ka denu bibang ku. Si
Emà ku polo sa mekehemilì sa etaw mekepenuu dahiya.”
41 Na, egoh sa sepulù duma salu di migdineg denu sa
pinegeni da diyà si Hésus, egbulitan da Santiyago i owoy
si Huwan.
42 Agulé, sinetipon i Hésus sa langun salu di, owoy
guwaen di diyà kenagda, “Netiigan ta doo sa egbaelan sa
medoo datù etaw beken Hudiyu, enù ka takaan da egpeges
sa medoo etaw da danà sa dakel egkegaga da, owoy takaan
da ma kagda egsugù.
43 Dodoo endà mebaluy di amuk ilingan yu iya wé
egbaelan da. Amuk duen sa etaw diyà keniyu ungayà di
egpedakelen di kagdi, petukééyen di polo kagdi lagà sa
egsugùsuguen yu.
44 Hediya ma, amuk duen etaw diyà keniyu ungayà di
pedakelen di kagdi, mepion amuk petukééyen di polo kagdi
lagà sa udipen yu.
45 Meilingan di ma aken i Kakay Langun, enù ka beken
iya sa pesuwan ku mig-angay a diyà tanà anì metabangan
a etaw, dodoo mig-angay a dini anì metabangan ku polo
sa medoo etaw owoy meimatayan a ma anì melaun ku sa
medoo etaw neudipen danà sa salà da.”

‡ **10:38** 10:38 Mebaluy ma guwaen di, “Megaga yu pa uminem sa inemen ku? Megaga yu pa pebautis yu iling sa kepebautis ku?”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Langap
(Matéyo 20:29-34; Lukas 18:35-43)

46 Na, migtebow Hésus i owoy sa medoo salu di diyà sa
menuwa Héliko. Egoh da egtalà dahiya, duen sa etaw temù
medoo eg-unut diyà kenagda. Duen ma sa maama langap
egpenuu egpegeni pilak diyà sa kilidan kalasada. Iya sa
ngadan di si Baltimiyu anak i Timiyu.
47 Egoh di neketiig tumalà Hésus i tegeNasalét, eg-umow,
guwaen di, “O Hésus, tugod i Dabid, hiduwi ko aken.”
48 Eghawidan sa medoo etaw, guwaen da, “Yaka egséléken
na.”
Dodoo eg-uman polo eg-umow metaled, guwaen di, “O
tugod i Dabid, hiduwi ko aken.”
49 Agulé, eg-ugpà Hésus i owoy guwaen di, “Uwit yu diyà
kenak.”
Agulé guwaen sa medoo etaw diyà sa langap, “Pebagel ko
sa pedu ko. Tigdeg ka dé, enù ka igsasà di kuna angay ka
dutu gaa.”
50 Hê, petow dé migtigdeg, owoy egoh di miglengà sa
sebaen kawal di, mig-angay diyà si Hésus.
51 Agulé guwaen i Hésus, “Ngadan iya wé egkeiyapan ko
baelan ku diyà keniko?”
Egsagbì sa langap, guwaen di, “O Datù, ungayà ku umilag
a hedem.”
52 Guwaen i Hésus, “Likù ka dé, enù ka nelikuan ka dé
danà sa kepigtuu ko.” Hê, petow dé mig-ilag sa langap,
owoy eg-unut-unut ma diyà si Hésus.

11

Ini Sa Egoh I Hésus Migtebow Diyà Hélusalém Owoy Dinatù Da
(Matéyo 21:1-11; Lukas 19:28-40; Huwan 12:12-19)

1 Na, egoh da i Hésus egkedapag diyà Hélusalém, buyu da
dé dumagpak diyà sa menuwa Bétpagi owoy sa menuwa
Bétaniya diyà sa Getan Olibu. Agulé, sinugù i Hésus sa
duwa salu di, guwaen di,
2 “Huna yu dé angay dutu siedò menuwa tebowon ta.
Amuk tumebow yu dutu, hauwen yu sa hinagtay nati asnu
igtagkes endà pa nelayam di egkudaan. Lengà yu owoy uwit
yu dini.
3 Amuk duen etaw umigsà keniyu, guwaen di, ‘Maen di ya
eglengaen yu iya wé?’ iya sa sagbì yu, guwaen yu, ‘Igsugù i
Datù enù ka duen sa penemdem di owoy ipelikù di mendaa
dini.’ ”

4 Agulé, mig-ipanaw sa duwa salu di owoy hinaa da sa
nati asnu igtagkes medapag diyà sa pintuan dalesan diyà sa
kilidan kalasada. Agulé eglengaen da dé.
5 Dodoo duen etaw dahiya mig-igsà, guwaen da, “Ngadan
sa egbaelan yu? Maen di ya eglengaen yu iya wé?”
6 Egsagbì da sa tinulon i Hésus diyà kenagda. Hê,
egpandayaen da dé kagda.
7 Agulé, inuwit da sa nati asnu diyà si Hésus, owoy
inampisan da ginis sa iyug di owoy migkudà Hésus i.
8 Agulé, itenàtenà sa medoo etaw sa ginis da diyà sa
ukitan i Hésus, owoy itenàtenà ma sa medoo liyu etaw
sa panga kayu kinuwa da diyà sa kilidan kalasada, enù ka
egtandaan da sa kedatù da kenagdi.
9 Na, sa medoo etaw eg-unut diyà si Hésus, iling ka muna
ataw ka hudihudi, eg-edung da eg-ikagi metaled, guwaen da,
“Meolò Nemula i. Meolò ma sa pineangay i Datù Nemula.
10 Meolò ma sa Datù sa Tugod i Datù Dabid egtebow
dahini. Meolò ma Nemula i diyà langit.”
11 Na, egoh i Hésus migtebow diyà Hélusalém, migludep
diyà sa Dalesan i Nemula. Agulé, egoh di mighaa sa medoo
langun taman dahiya, egpelikù dema lapeg sa medoo salu
di eg-angay Bétaniya dò enù ka mahapun dé.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtubad Sa Kayu Endà Egbunga
(Matéyo 21:18-19)

12 Na, egoh di sumimag, egpelikù da dema mangay
Hélusalém dò kedu Bétaniya. Egoh da eg-ipanaw, eg-
peketues Hésus i.
13 Agulé, egsugpayalen di sa kayu pigus melaweng daun.
Huenan di inangay di egtelow amuk duen sa bunga di.
Dodoo egoh di nekeuma dé, hinaa di anan daun daa enù
ka endà pa neuma sa kebunga di.
14 Agulé, guwaen di diyà sa kayu, “Edung ini egoh di, endà
dé kaenen di etaw sa bunga ko.”
Na, dinineg ma sa medoo salu di iya wé inikagi di.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-angay Diyà Sa Dalesan I Nemula
(Matéyo 21:12-17; Lukas 19:45-48; Huwan 2:13-22)

15 Na, egoh da migtebow Hélusalém dò, migludep Hésus i
diyà sa Dalesan i Nemula, owoy hinemagawan di sa medoo
etaw tegedagang owoy sa medoo egbeli. Pinekinilid di ma
sa medoo lamisan etaw tegesambì pilak owoy sa medoo
bangkù sa tegedagang manuk imatayan da ibegay diyà si
Nemula.
16 Hinawidan di ma sa medoo etaw eghated sa langun
taman da eg-ukit diyà sa duwangen Dalesan i Nemula.

17 Agulé, egtuluen di sa medoo etaw dahiya, guwaen di,
“Iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, ‘Sa Dalesan
ku, iya sa dalesan atung egsimbaan sa langun etaw diyà
siini sinukub langit.’* Dodoo danà sa egbaelan yu dahini,
nebaluy dalesan sa medoo tegelapis polo siini Dalesan i
Nemula.”
18 Na, duen medoo ulu-ulu tegesimbà owoy medoo tege-
tulù uledin igsugkow i Mosis migdineg iya wé inikagi i
Hésus. Agulé egseolomoy da eglagbet sa ukit da mimatay
kenagdi, dodoo nelimedangan da Hésus i, enù ka egkegaip
sa langun etaw sa medoo igtulù di.
19 Agulé, egoh di mahapun dé, eglegkang dema Hésus i
owoy sa medoo salu di diyà Hélusalém owoy eglikù da.

Ini Sa Egketiigan Ta Danà Sa Kayu Tinubad I Hésus
(Matéyo 21:20-22)

20 Na, umenaw sumimag, egoh da eg-ipanaw egpelikù
Hélusalém dò, hinaa da iya wé kayu pigus endà duen bunga
di. Tigtu nelaeb dé lapeg sa dalid di nematay.
21 Agulé, netulengan i Pidelu sa binaelan i Hésus, owoy
guwaen di, “O Datù, haa ko sa kayu pigus tinubad ko, nelaeb
dé.”
22 Guwaen i Hésus diyà kenagda, “Pigtuu yu dé diyà si
Nemula.
23 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk ikagiyan
sa etaw siini getan anì humalì dagat dò, meketuu doo sa
inikagi di amuk endà egsagàsagà di egpigtuu, dodoo tigtu
egpigtuuwen di polo sa egoh di netuu sa kagi di.
24 Huenan di, ini sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk
egsimbà yu diyà si Nemula owoy duen sa egpegeniyen yu
diyà kenagdi, peeles yu dé sa pedu yu egpigtuu sa egoh yu
migsakem sa pinegeni yu, agulé begayan i Nemula doo kiyu
sa egpegeniyen yu.
25 Dodoo amuk egsimbà yu diyà si Nemula, peuloyi yu sa
salà duma yu anì ipeuloy ma i Emà ta Nemula diyà langit
sa salà binaelan yu.
26 [Dodoo amuk endà tigtu yu duu ipeuloy sa salà duma
yu, endà ma ipeuloy i Emà ta diyà langit sa salà binaelan
yu.]”

Ini Sa Egoh Da Mig-igsà Sa Keduwan Sa Egkegaga I Hésus
(Matéyo 21:23-27; Lukas 20:1-8)

27 Na, egoh da migtebow dema diyà Hélusalém, egbigkat-
bigkat Hésus i dalem sa Dalesan i Nemula. Agulé, duen

* **11:17** 11:17 Basa ko Isayas 56:7 owoy Hilimiyas 7:11.

medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy medoo ulu-
ulu tegesimbà owoy medoo kaunutan etaw Hudiyu mig-
angay da diyà si Hésus.
28 Eg-igsà da, guwaen da, “Ngadan keduwan sa egkegaga
ko egbael siini medoo binaelan ko? Ngadan di etaw sa
migpeangay keniko?”
29 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Duen ma sa igsà ku diyà
keniyu. Amuk sagbian yu aken, tulonen ku ma diyà keniyu
sa keduwan sa naken egkegaga.
30 Enù di ya, ngadan sa migsugù si Huwan egoh di
migbautis sa medoo etaw diyà wayeg, ataw ka si Nemula
ataw ka sa etaw daa?”
31 Agulé, egsesigbolowoy da sa kesagbì da, guwaen da,
“Amuk sumagbì ki, guwaen ta, ‘Si Nemula sa migsugù
kenagdi,’ sumulì mikagi Hésus i guwaen di, ‘Maen di ya
atu endà egpigtuuwen yu duu?’
32 Dodoo endà ma sumagbì ki, guwaen ta, ‘Sa etaw daa.’ ”
Na, endà sumagbì da etaw daa sa migsugù si Huwan enù
ka nelimedangan da sa medoo etaw enù ka netuuwan sa
langun etaw kagdi sa tegesugkow i Nemula.
33 Huenan di, egsagbì da diyà si Hésus, guwaen da,
“Enday ta duu. Endà netiigan ké duu sa migsugù si Huwan.”
Agulé guwaen i Hésus, “Amuk hediya, endà ma tulonen
ku duu diyà keniyu sa keduwan sa naken egkegaga.”

12

Ini Sa Egoh I Hésus Pineligadan Di Sa Medoo Kaunutan Hudiyu

(Matéyo 21:33-46; Lukas 20:9-19)

1 Na, migtulon peligad Hésus i diyà kenagda, guwaen di,
“Duen sa maama mighemula palas diyà sa tanà di. Linesed
di, owoy tinosongon di sa dakel batu kenà da humemeg
palas, owoy binaelan di ma sa lawì mehagtaw kenà sa
tegebantay umugpà. Agulé, igsalig di diyà sa medoo etaw
tegeipat, enù ka mangay mediyù dò.
2 Agulé, egoh di neuma sa bulan di kepupu sa bunga di,
pineangay di sa egsugùsuguen di diyà sa medoo tegeipat
anì kuwaen di sa hagdi baed.
3 Dodoo egoh sa egsugùsuguen di migtebow, egsabaan sa
medoo tegeipat polo kagdi owoy egsebalbalen da ma owoy
eghemagawan da, dodoo endà duen sa igbegay da.
4 Agulé, pineangay sa épê hinemulaan sa sebaen ma
egsugùsuguen di diyà kenagda. Dodoo egsebalbalen da sa
ulu di owoy egpeumàumaan da ma.

5 Agulé, pineangay dema sa épê hinemulaan sa sebaen
ma egsugùsuguen di, dodoo inimatayan da polo. Medoo ma
sa liyu egsugùsuguen di pineangay di diyà kenagda, dodoo
duen sa binalbal da owoy duen ma sa inimatayan da.
6 Agulé, iya sa tigtu hudihudi pineangay di diyà kenagda
sa anak di eghiduwan di, enù ka diyà sa penemdem di
meadatan da doo sa anak di.
7 Dodoo egoh di migtebow, egseolomoy sa medoo tegeipat,
guwaen da, 'Ini sa etaw kumuwa siini tanà lalawan di
diyà sa emà di. Téél yu dé, imatayan ta anì nita polo sa
hinemulaan.'
8 Agulé, sinigkem da owoy inimatayan da owoy igbuung
da sa lawa di diyà dibaluy sa hinemulaan.
9 "Na, tulonen ku diyà keniyu sa mebaelan sa épê
hinemulaan. Angayen di doo mimatay siedò medaet etaw
owoy isalig di sa hinemulaan di diyà sa medoo liyu etaw.
10 Lagà yu endà nekebasa siini kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di,
'Sa sebaen batu inekedan sa medoo egbael dalesan pulung
batu
enù ka guwaen da dò endà duen ulan di,
iya polo sa tigtu miulan batu hinemilì ku.
11 Anan mepion iya wé binaelan i Datù,
huenan di meolò kagdi i.'* "
12 Agulé, egoh sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu migdineg
iya wé, netiigan da kagda sa egkesugat peligad i Hésus.
Huenan di, ungayà da hedem sigkemen da Hésus i, dodoo
endà megaga da duu enù ka nelimedangan da sa medoo
etaw eg-unut-unut diyà kenagdi. Hê, sinalidan da dé Hésus
i.

Ini Sa Ketulù I Hésus Denu Sa Kebayad Da Pelesintu
(Matéyo 22:15-22; Lukas 20:20-26)

13 Agulé, duen duma etaw Palasiyu owoy duma etaw i
Datù Hélod pineangay sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu diyà
si Hésus anì metipu da kagdi amuk meamu sa kagi di.
14 Egoh da migtebow diyà si Hésus, guwaen da, "O
Mistelu, netiigan ké anan tuu sa langun eg-ikagiyen ko.
Endà eghalìhalien ko duu sa igtulù ko sumalà dé sa
balangan etaw egdineg, dodoo metudà polo sa ketulù ko sa
uyot i Nemula. Na, duen ma sa igsà ké diyà keniko. Enù di
ya, meketipay ki pa sa uledin igsugkow i Mosis amuk megay
ki pelesintu diyà si Sisal sa Sulutan ta dutu Loma dò? Megay
ki ataw ka endà?"

---

* **12:11** 12:10-11 Basa ko Isalem 118:22-23.

15 Dodoo netiigan i Hésus sa pandapat da medaet, huenan
di guwaen di, “Maen di ya egtepengan yu aken? Uwit yu
diyà kenak sa kuleta anì hauwen ku.”
16 Hê, igbegay da diyà si Hésus. Agulé guwaen di,
“Ngadan iya wé etaw diyà sa kuleta owoy sa sulat di?”
Guwaen da egsagbì, “Iya si Sisal sa Sulutan ta.”
17 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk hediya, begayi yu diyà
si Sulutan Sisal sa hagdi egpegeniyen, owoy begayi yu ma
diyà si Nemula sa hagdi egpegeniyen.”
Hê, tigtu egkegaip da egoh da migdineg iya wé sagbì di.

Ini Sa Egoh Da Mig-igsà Si Hésus Denu Sa Keenaw Sa Nematay

(Matéyo 22:23-33; Lukas 20:27-40)

18 Na, duen etaw Sadusiyu mig-angay da eg-igsà diyà si
Hésus. Kagda sa etaw Hudiyu egtulù endà umenaw di gaa
sa etaw nematay.
19 Guwaen da, “O Mistelu, duen sa igsulat i Mosis diyà
kenita denu sa egbaelan ta amuk nematay sa maama épê
sawa dodoo endà duen anak da. Iya sa baelan di, ipesawa
diyà sa hadi di sa balu anì dumuen anak da lagà sa anak sa
maama nematay.
20 Na, duen pitu maama setelahadiyay. Agulé migsawa sa
kakay da, dodoo endà duen anak da egoh di nematay.
21 Hê, inited sa tigtu hadi di sa sawa sa kakay di, dodoo
nematay ma egoh di endà pa duen anak da. Hediya ma sa
nebaelan sa ketelu maama taman sa kepitu.
22 Nesesetugdugtugdug sa pitu telehadi egsawa sa bayi,
dodoo langun da nematay endà mig-anak da. Agulé,
hudihudi nematay sa bayi.
23 Na, tulon ko kenami. Amuk meuma sa keenaw sa etaw
nematay, ngadan tayu di etaw sa mesawa siedò bayi diyà
siini pitu telehadi? Enù ka anan da migsawa kenagdi egoh
anay.”
24 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tigtu eg-amu
sa penemdem yu, enù ka endà netiigan yu duu sa kagi
i Nemula igpesulat owoy endà ma netiigan yu duu sa
egkebaelan i Nemula danà sa tunung di.
25 Amuk enawen i Nemula sa etaw nematay, endà dé
sesawaay da enù ka lagà da dé egsugùsuguen di diyà langit.
26 Endà netiigan yu duu denu sa keenaw sa etaw nematay
enù ka lagà yu endà nekebasa sa kagi i Nemula igsulat i Mo-
sis denu sa egoh sa kayu eglegleg egoh i Nemula mig-ikagi
diyà kenagdi, guwaen di, ‘Aken sa Nemula egpigtuuwen da
i Ablaham owoy si Isak owoy si Hakob.’†

† **12:26** 12:26 Basa ko Éksodo 3:6.

27 Na, egoh i Nemula mig-ikagi iya wé diyà si Mosis,
nelugay da dé nematay si Ablaham owoy si Isak owoy si
Hakob. Apiya di pa nematay da dé diyà tanà, nehagtay da
doo diyà sa kehaa i Nemula. Iya maen di ya tigtu eg-amu
yu enù ka guwaen yu dò endà umenaw sa etaw nematay.”

Ini Sa Tigtu Mapulù Uledin I Nemula
(Matéyo 22:34-40; Lukas 10:25-28)

28 Na, duen ma etaw tegetulù uledin igsugkow i Mosis
dahiya migdineg sa kesigbolow da diyà si Hésus. Egoh
di neketiig tigtu mepion sa sagbì i Hésus diyà sa medoo
Sadusiyu, eg-igsà ma, guwaen di, “O Mistelu, ngadan sa tayu
mapulù uledin diyà sa langun uledin igsugkow i Mosis egoh
anay?”
29 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Ini sa tigtu mapulù uledin
di,
‘O medoo tugod i Islaél, taa yu hih, sebaen daa sa Datù ta
si Datù Nemula,
30 huenan di, pusungi yu sa Datù yu si Nemula.
Peunuti yu diyà kagdi sa langun pedu yu
owoy sa langun penemdem yu owoy sa langun
egkegaga yu.’‡
31 Owoy ini sa keduwa di uledin mapulù,
‘Hiduwi ko sa duma ko éhê mendaa sa kehidu ko keniko.’§
Na, endà duen liyu uledin mekelowon diyà siini duwa
uledin di.”
32 Agulé mig-ikagi sa tegetulù uledin, guwaen di, “O
Mistelu, mepion iya wé sagbì ko. Tuu sa guwaen ko si
Nemula daa sa Datù ta owoy endà duen sa liyu Nemula.
33 Tuu ma sa guwaen ko ipusung ta Nemula i owoy
ipeunut ta diyà kagdi sa langun pedu ta owoy sa langun
egkegaga ta, owoy hiduwan ta ma sa duma ta éhê mendaa
sa kehidu ta kenita. Uman pa mepion sa kepangunut ta
siini duwa uledin diyà sa keimatay ta hinagtay ulowen diyà
si Nemula ataw ka sumalà dé sa liyu ibegay ta diyà kagdi.”
34 Egoh i Hésus neketiig milantek sa sagbì sa tegetulù
uledin, guwaen di diyà kenagdi, “Buyu ka dé mekeunut sa
kedatù i Nemula.”
Huenan di, endà dé duen etaw eg-uman eg-igsà diyà si
Hésus, enù ka egkelenawan da amuk metepelan da.

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Datù Eg-angat-angatan Sa Medoo Hudiyu
(Matéyo 22:41-46; Lukas 20:41-44)

---

‡ **12:30** 12:29-30 Basa ko Dutilonomiyu 6:4. § **12:31** 12:31 Basa ko Lébitiko 19:18.

35 Na, egoh i Hésus egtulù diyà sa Dalesan i Nemula,
guwaen di, “Maen di ya iya sa igtulù sa medoo tegetulù
uledin denu si Mésayas sa Tigtu Datù eg-angat-angatan sa
medoo Hudiyu, guwaen da kagdi gaa sa tugod i Dabid egoh
anay?
36 Na, tuu iya wé inikagi da, dodoo pinesulat sa Metiengaw
Suguy i Nemula Dabid i egoh anay, guwaen di,
‘Ini sa kagi i Datù Nemula diyà sa Datù ku, guwaen di,
Penuu ka dahini denu kuwanan ku taman atuwan ku
sa medoo kuntelà ko owoy ipeutuh ku keniko.’*
37 Na, amuk iya sa kagi i Dabid egoh anay denu si Mésayas,
guwaen di ‘Datù ku’, endà mebaluy di amuk tugod i Dabid
daa kagdi i, dodoo Datù di polo.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Medaet Adat Sa Medoo Tegetulù Uledin
(Matéyo 23:1-36; Lukas 20:45-47)

Na, tigtu egkeiyap sa medoo etaw egdineg sa igtulù i
Hésus.
38 Agulé, eg-uman egtulù diyà kenagda, guwaen di,
“Hahaa yu sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis anì
endà umiling yu kenagda. Igluhub da takà sa metaes kawal
da metolol, owoy egkeiyap da ma amuk egsaluan etaw
kagda diyà sa padian.
39 Amuk mangay da diyà sa simbaan, ungayà da menuu
da diyà sa bangkù ginelal. Owoy amuk mangay da diyà
pista, ungayà da kagda sa muna pekaenen.
40 Egtepelen da ma sa medoo dalesan sa bayi balu danà
sa medoo pandapat da, dodoo eglidungen da sa medaet
egbaelan da. Amuk hauwen da etaw, melugay da ubòubò
egsimbà. Huenan di, uman pa dakel sa kepigtamay i
Nemula mekeuma diyà kenagda.”

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-olò Sa Kebegay Sa Bayi Balu
(Lukas 21:1-4)

41 Na, egpenuu Hésus i dalem sa Dalesan i Nemula meda-
pag diyà sa atung taguan pilak ibegay etaw. Eghauwen di
sa medoo etaw egdalem pilak dahiya. Duen medoo kawasà
etaw egdalem dahiya sa medoo pilak.
42 Agulé, migtebow sa bayi balu pubeli owoy egdalemen
di sa duwa tukééy kuleta di tigtu diisek sa lagà di.
43 Agulé, sinetipon i Hésus sa medoo salu di, owoy
guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Miglowon
polo sa igbegay siini bayi balu pubeli diyà sa igbegay sa
langun duma etaw.

---

* **12:36** 12:36 Basa ko Isalem 110:1.

44 Iya maen di ya enù ka endà egkelikutan da egbegay
enù ka medoo sa pantiyali da. Dodoo siini bayi balu pubeli,
inimet di sa langun kehagtayan di egbegay, apiya di pa
pubeli daa."

13

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Dalesan I Nemula Mekedan
(Matéyo 24:1-2; Lukas 21:5-6)

1 Na, egoh i Hésus eglaun kedu diyà sa Dalesan i Nemula,
eg-ikagi sa sebaen salu di, guwaen di, "O Mistelu, haa ko
siini Dalesan i Nemula. Tigtu metolol siini medoo batu
binaelan da dalesan owoy tigtu metolol ma siini dalesan
binaelan da."
2 Agulé guwaen i Hésus, "Apiya di pa eg-oloen yu siini
metolol dalesan eghauwen yu, tumebow pa sa agdaw
di mekedan langun. Megubal sa kelatkat di anan batu
sinelogsudlogsud anì pa sebaen sa mesamà."

Ini Sa Tinulon I Hésus Sa Medoo Medaet Tumebow Diyà Tanà
(Matéyo 24:3-14; Lukas 21:7-19)

3 Na, egoh da migtebow diyà sa Getan Olibu, migpenuu
Hésus i owoy egsugpayalen di sa Dalesan i Nemula. Agulé,
mig-angay da diyà kenagdi Pidelu i owoy si Santiyago owoy
si Huwan owoy si Andelis. Egoh da eglebù, eg-igsà da,
4 guwaen da, "Tuloni ko kami, hih, nengan di ya tumebow
iya wé tinulon ko? Ngadan sa tandà di amuk buyu meuma
iya wé?"
5 Mig-edung Hésus i egtulù, guwaen di, "Tulik yu anì endà
meakalan yu,
6 enù ka dumuen sa medoo etaw tegeakal tumebow
peiling kenak guwaen da kagda gaa si Kelistu. Hê, meakalan
da sa medoo etaw umunut diyà kenagda.
7 Amuk dinegen yu sa medoo etaw egsegilaway medapag
diyà keniyu ataw ka sa lalag sa gila dutu mediyù dò, yoko
egkelimedangan na, enù ka muna pelawà mukit siini medoo
medaet diyà tanà, dodoo beken pelà iya sa tandà di meuma
sa sabuhanan agdaw.
8 Mesegila sa medoo etaw, enù ka sa medoo etaw diyà
sa sebaen tanà mangay da gumila diyà sa sebaen ma tanà,
owoy sa medoo etaw sa sebaen datù mangay da gumila diyà
sa sebaen ma datù. Dumuen ma dakel linug owoy dakel
bitil umukit diyà sa medoo balangan tanà. Dodoo apiya
di pa medaet iya wé meukitan yu, iya polo sa edungan sa

kelikutan yu tumebow, lagà sa edungan sa kesakit sakal
tugedamen sa bayi amuk lesutan.
9 “Dodoo tulik yu, enù ka sigkemen da kiyu owoy agaken
da ma kiyu diyà sa uwis. Tapesen da ma kiyu diyà sa medoo
simbaan Hudiyu. Uwiten da ma kiyu diyà sa medoo sulutan
owoy sa medoo datù ma danà sa kepigtuu yu diyà kenak.
Meketulù yu doo diyà kenagda sa Mepion Tegudon denu
kenak.
10 Amuk endà pa neuma sa sabuhanan agdaw, muna
pelawà mekeseluh siini Mepion Tegudon diyà sa langun
etaw diyà siini sinukub langit.
11 Amuk sigkemen da kiyu anì meuwit yu diyà sa
uwis, yoko egkebukul la egpenemdem sa ikagiyen yu diyà
kenagda. Amuk meuma sa egoh yu sumagbì, mebegayan yu
doo sa kagi milantek enù ka beken danà sa niyu penemdem
daa dodoo danà yu polo netulù sa Metiengaw Suguy i
Nemula.
12 Apiya sa etaw telehadi, ipesigkem da sa duma da anì
ipeimatay da. Hediya ma, ipeimatay ma sa medoo maama
sa anak da, owoy kuntelaen ma sa medoo batà sa lukes da
anì ipeimatay da.
13 Melepuhan langun etaw kiyu danà sa kepigtuu yu
kenak. Dodoo amuk metigkelan sa etaw siini langun
kelikutan, mebegayan doo sa lalù endà meelut di.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Tigtu Medaet Tumebow
(Matéyo 24:15-28; Lukas 21:20-24)

14 Guwaen i Hésus, “Na, dumuen ma sa etaw tumebow
mael medaet dalem sa Dalesan i Nemula sa kenà di endà
mekepandayà.* Na, amuk egpekebasa yu sa kagi i Nemula
igpesulat, petiigtiig yu. Na, amuk hauwen yu siedò medaet
diyà sa Dalesan i Nemula, pelaguy yu angay yu diyà sa
medoo getan, kiyu i eg-ugpà diyà tanà Hudiya.
15 Amuk diyà duwangen sa etaw owoy diatas sa langun
taman di, endà mebaluy di amuk gumemow angayen di,
dodoo salidan di dé polo.
16 Diya ma amuk diyà tinibah sa etaw, endà mebaluy di
amuk lumikù angayen di sa kawal di, dodoo melaguy dé
polo.
17 Amuk meuma iya wé, mepasangan da temù sa medoo
bayi obol owoy sa medoo egpesusu tukééy anak da enù ka
melikutan da melaguy.
18 Huenan di, simbà yu diyà si Nemula anì endà meke-
pelaguy yu amuk timpù udan.

---

* **13:14** 13:14 Basa ko Daniyél 9:27; 11:31; 12:11.

19 Enù ka tigtu medaet temù iya wé kelikutan mekeuma
diyà tanà. Endà pa duen di sa kelikutan uman pa medaet
hinaa ta edung sa egoh i Nemula migbael tanà taman ini
egoh di, owoy endà ma dumuen sa kelikutan lumowon sa
kedaet di diyà iya wé tumebow.
20 Dodoo kinulangan i Nemula sa lugay siedò medaet, enù
ka amuk endà kulangan di duu, mekesugsug sa langun etaw.
Dodoo kinulangan di dé sa lugay di danà sa kehidu di sa
medoo etaw hinemilì di.
21 "Na, amuk duen etaw mikagi diyà keniyu, guwaen da,
'Haa yu, kaini dé sa Tigtu Datù sinugù i Nemula,' ataw ka
guwaen da, 'Haa yu, daedò é kagdi i,' yoko egpigtuu duu iya
wé.
22 Enù ka tumebow pa sa medoo etaw tegebutbut, owoy
guwaen da dò kagda gaa sa Tigtu Datù sinugù i Nemula,
ataw ka ubòubò da tegesugkow i Nemula. Mael da doo
sa medoo panduan owoy sa medoo tandà egkegaipan etaw,
enù ka iya sa ungayà da akalan da hedem sa medoo etaw
hinemilì i Nemula, asal mebaluy.
23 Huenan di, tulik yu anì endà meakalan yu, enù ka tapay
dé tinulon ku langun iya wé diyà keniyu egoh di endà pa
tumebow."

Ini Denu Sa Kepelikù Sa Kakay Langun
(Matéyo 24:29-31; Lukas 21:25-28)

24 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk meubus iya wé keliku-
tan, dumeleman sa tanà enù ka kumeitem sa agdaw owoy
endà ma sumenang sa bulan.
25 Menabù ma sa medoo bituen kedu diyà langit, owoy
humalìhalì sa langun eghauwen ta diyà langit.
26 Iya pelawà hauwen etaw aken i Kakay Langun tume-
bow peunutan gaeb, owoy tigtu dakel sa egkegaga ku
kumedatù owoy dakel ma sa senang ku.
27 Owoy peangayen ku ma sa medoo egsugùsuguen ku
diyà sa langun uwang tanà anì setiponen da sa langun
etaw hinemilì ku, sumalà dé sa kenà da eg-ugpà diyà siini
sinukub langit."

Ini Sa Balatan Diyà Sa Kayu Egtugbung
(Matéyo 24:32-35; Lukas 21:29-33)

28 Eg-uman Hésus i egtulù, guwaen di, "Taa yu, hih, siini
balatan denu sa kayu pigus. Amuk egtugbung sa kayu pigus
owoy egdaun sa medoo panga di, metiigan yu doo medapag
dé sa meedup agdaw.
29 Hediya ma, amuk hauwen yu siedò medoo tinulon ku
umukit, metiigan yu ma doo buyu a dé pelikù.

30 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sa medoo duma
ta eg-ugpà diyà tanà ini egoh di, amuk endà pa mematay da
langun, hauwen da doo iya wé tinulon ku umukit.
31 Mekedan pa sa langit owoy siini tanà, dodoo endà
mekedan sa kagi ku taman melugay."

Endà Duen Etaw Meketiig Sa Ulas Di Tumebow
(Matéyo 24:36-44)

32 Guwaen i Hésus, "Endà tulonen ku duu diyà keniyu
sa agdaw ku pelikù ataw ka sa ulas di. Endà duen etaw
meketiig sa kepelikù ku, iling ka sa medoo egsugùsuguen i
Nemula diyà langit ataw ka aken i Anak i Nemula, enù ka
si Emà ku daa sa meketiig.
33 Huenan di, tulik yu owoy hahaa yu, enù ka endà
egketiigan yu duu sa atas ku pelikù.
34 Lagà a sa etaw mangay mediyù dò owoy endà egtulonen
di duu sa atas di pelikù. Igsalig di sa medoo langun taman
di diyà sa medoo egsugùsuguen di, owoy igsugù di ma diyà
sa uman sebaen etaw sa hagda galebek, owoy inikagiyan di
ma sa tegebantay selat anì tigtu egtulik.
35 Huenan di, tulik yu enù ka endà netiigan yu duu sa atas
ku pelikù, aken i épê dalesan, enù ka mebaluy mahapun
ataw ka teliwadà sigep ataw ka umukolò manuk ataw ka
magtu kesimag.
36 Tulik yu takà anì endà mepetow yu amuk metebowon
ku kiyu egtudug.
37 Na, eg-ikagiyen ku ma diyà sa langun etaw ini i eg-
ikagiyen ku diyà keniyu anì tumulik yu langun."

14

Ini Sa Egoh Da Miglagbet Sa Ukit Keimatay Da Si Hésus
(Matéyo 26:1-5; Lukas 22:1-2; Huwan 11:45-53)

1 Na, duwa pa agdaw meuma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà
Sa Kepigtamay i Nemula, owoy iya ma sa pista egoh da
egkaen sa epan endà duen igpelenuk di. Agulé, eglagbeten
sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin
sa ukit kesigkem da si Hésus anì ipeimatay da, enù ka
ungayà da lidungen da diyà sa medoo etaw.
2 Egseolomoy da, guwaen da, "Endà mebaluy di sigkemen
ta kagdi i diyà siini pista, enù ka sulian kéen sa medoo
etaw."

Ini Sa Egoh I Hésus Hinududan Lana
(Matéyo 26:6-13; Huwan 12:1-8)

3 Na, egoh i Hésus diyà sa menuwa Bétaniya, eggemow
diyà sa dalesan i Simon, sa etaw nelikuan dempid. Agulé,

egoh da egkaen pelà, duen sa bayi migtebow eg-uwit
sa metolol tukééy butul alabastelu nepenù lana mepion
ngadeg pinengadanan da naldo owoy tigtu mapulù. Agulé
migdapag diyà si Hésus. Hê, tinepù di sa lieg butul owoy
hinudud di sa lana diyà sa ulu i Hésus.
4 Agulé, egbulit sa duma etaw dahiya egoh da mighaa sa
binaelan di, owoy egseolomoy da, guwaen da, “Maen di ya
linemet di iya wé lana?
5 Mepion polo hedem amuk dagangen di anì mekekuwa
medoo pilak anì mekebegay diyà sa medoo etaw pubeli, enù
ka subela telu gatus sa lagà di.”
Agulé, tigtu egsesigbolowen da sa bayi.
6 Dodoo guwaen i Hésus, “Pandayà yu dé. Yoko egsig-
bolow duu, enù ka tigtu mepion temù sa binaelan di diyà
kenak.
7 Enù ka tapay doo duen sa etaw pubeli diyà keniyu anì
mebuligan yu ma kagda sumalà dé sa agdaw di. Dodoo
aken, endà dé iseg a melugay mugpà diyà keniyu.
8 Binaelan siini bayi diyà kenak taman sa negaga di
egbael. Hinududan di aken lana anì tapayen di pepion sa
lawa ku sa egoh ku ilebeng.
9 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà melipengan
di etaw kagdi i, enù ka metulon iya wé binaelan di diyà
kenak, sumalà dé sa menuwa diyà siini sinukub langit kenà
da egtulù sa Mepion Tegudon.”

Ini Sa Egoh I Hudas Migtampil Diyà Sa Kuntelà I Hésus
(Matéyo 26:14-16; Lukas 22:3-6)

10 Na, duen sebaen maama diyà sa sepulù owoy duwa
salu i Hésus, si Hudas Iskaliyot. Mig-angay eg-olom diyà sa
medoo ulu-ulu tegesimbà anì mekuwa da Hésus i danà sa
baelan di.
11 Egoh da neketiig sa penemdem i Hudas, neanggan da
owoy migpasad da megay pilak diyà kenagdi. Hê, mig-
edung dé Hudas i eglagbet sa mepion gai di megay si Hésus
diyà kenagda.

Migkaen Da Sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay I Nemula
(Matéyo 26:17-25; Lukas 22:7-14,21-23; Huwan 13:21-30)

12 Na, neuma dé sa muna agdaw sa pista da egkaen sa
epan endà duen ipelenuk di. Iya ma sa agdaw da eg-
imatay sa anak kebilibili kaenen da amuk egpista da sa
Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula. Huenan di, eg-
igsà sa medoo salu i Hésus, guwaen da, “Ngadan sa kenà ko
egpeangay kenami anì tapayen ké mael sa kaenen ta egpista
sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula?”

13 Agulé, sinugù i Hésus sa duwa salu di, guwaen di,
“Angay yu dutu siedò menuwa, owoy hauwen yu dahiya
sa maama eg-otol buyung nepenù wayeg. Unut yu kenagdi
14 mangay diyà sa dalesan gemowon di. Ikagi yu diyà sa
épê dalesan, guwaen yu, ‘Ini sa kagi i Mistelu, kenà sa sibay
ko gaa kenà di egkaen siini pista ta lapeg sa medoo salu di?’
15 Agulé, ipehaa di diyà keniyu sa dakel sibay lekeatas
duen lamisan owoy langun taman eg-ipaten diyà pista.
Dahiya sa kenà yu egtapay sa pista ta.”
16 Agulé, eg-ipanaw sa duwa salu di eg-angay Hélusalém
dò, owoy hinaa da sa langun tinulon i Hésus diyà kenagda.
Agulé, egtapayen da sa kaenen da egpista.
17 Na, egoh di mahapun dé, egkesetipon da Hésus i owoy
sa sepulù owoy duwa salu di diyà sa dalesan.
18 Agulé, egoh da egkaen pelawà diyà sa lamisan, eg-ikagi
Hésus i, guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu.
Duen sa sebaen etaw diyà keniyu duma ta egkaen ini egoh
di sa megay kenak diyà sa kuntelà ku anì meimatayan a.”
19 Hê, egkebukul da temù, owoy sigbaenbaenay da eg-igsà
diyà kenagdi, guwaen da, “O Datù, beken aken sa inikagi
ko?”
20 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Iya sa megay kenak diyà
sa medoo kuntelà ku sa sebaen etaw diyà keniyu i sepulù
owoy duwa salu ku. Kagdi sa duma ku egkesetugen egkaen
diyà siini bilu.
21 Mematay a doo, aken i Kakay Langun, enù ka meketuu
sa kagi i Nemula igpesulat denu kenak. Dodoo tigtu
mepigtamayan sa maama megay kenak diyà sa medoo
kuntelà ku. Adi-adi pa hedem amuk endà inanak iya wé
maama.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Labung I Datù
(Matéyo 26:26-30; Lukas 22:14-20; 1 Kolintu 11:23-25)

22 Na, egoh da egkaen pelawà, sinabaan i Hésus sa sebaen
epan owoy migsimbà egpesalamat diyà si Nemula. Agulé,
tinepitepi di owoy igtukid di igbegay diyà sa medoo salu di.
Guwaen di, “Kuwa yu owoy kaen yu dé, enù ka ini sa lawa
ku.”
23 Agulé, sinabaan di ma sa tabù duen wain, owoy
migsimbà ma egpesalamat diyà si Nemula. Agulé, tinukid
di egbegay sa medoo salu di, owoy langun da mig-inem iya
wé.
24 Guwaen i Hésus, “Ini sa depanug ku lumesut amuk
meimatayan a anì metigtuwan sa salà sa langun etaw. Siini
depanug ku, iya sa tandà di neketuu sa magtu ukit igpasad
i Nemula umaluk etaw.

25 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà dé uminem
a uman siini wain eg-inemen ta taman endà uminem ki sa
magtu wain diyà sa kedatù i Nemula.”
26 Agulé egduyuy da eg-olò si Nemula. Agulé eg-ipanaw
da eg-angay Getan Olibu dò.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kepalaw I Pidelu Kenagdi
(Matéyo 26:31-35; Lukas 22:31-34; Huwan 13:36-38)

27 Agulé, eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo salu di, guwaen
di, “Melaguy yu langun igkani owoy salidan yu aken, enù
ka meketuu sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Meimatayan ku sa etaw tegeipat kebilibili,
hê, mesepalak sa medoo kebilibili.’*
28 Dodoo amuk meenaw a dema, hunawan ku kiyu mangay
Galiliya dò.”
29 Agulé guwaen i Pidelu diyà kenagdi, “Apiya sumalid sa
langun duma ta, endà sumalid a, aken i.”
30 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku
diyà keniko. Egoh sa ebos endà pa umukolò taman duwa
gulê igkani sigep, palawen ko polo aken beken duma ko
taman telu gulê.”
31 Dodoo pinebagel i Pidelu sa kagi di, guwaen di, “Endà
dé palawen ku duu kuna, apiya di pa meseselengan ki
mematay.”
Hediya ma sa inikagi sa medoo duma salu di.

Ini Sa Egoh I Hésus Migsimbà
(Matéyo 26:36-46; Lukas 22:39-46)

32 Na, egoh da migtebow diyà sa kenà hinemulaan
kepengadan da Gétsémani, eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo
salu di, guwaen di, “Penuu yu dini, enù ka mangay a
sumimbà daedò é.”
33 Agulé, inuwit di Pidelu i owoy si Santiyago owoy si
Huwan. Hê, egkedaet temù sa pedu di owoy tigtu egkebukul
ma,
34 owoy guwaen di, “Tigtu medaet sa pedu ku, owoy lagà
a buyu mematay danà sa pedu ku medaet. Ugpà yu pelawà
dini. Yoko egtudug ga, dodoo tulik yu polo.”
35 Agulé, migtangkà tukééy Hésus i diyà kenagda, owoy
miglagkeb diyà tanà. Egsimbà diyà si Nemula anì endà
meukitan di duu sa dakel kelikutan di, asal mebaluy.
36 Guwaen di, “O Emà ku, megaga ko mael langun.
Huenan di, amuk mebaluy, kedani ko diyà kenak siini dakel
kelikutan ku lagà wain mepait buyu egkeinem ku. Dodoo
peukit ko diyà kenak sa niko uyot, beken sa naken.”

---

* **14:27** 14:27 Basa ko Sakaliyas 13:7.

37 Agulé, migpelikù Hésus i diyà sa kenà sa telu salu
di, owoy eghauwen di kagda egtudug. Guwaen di diyà si
Pidelu, “O Simon, neketudug yu dé atu? Maen di ya endà
metigkelan yu duu taman sakaulas daa?
38 Yoko egtudug ga, dodoo simbà yu polo anì endà
mekeukit yu diyà sa kenà sa pedu yu tepengan anì endà ma
mekebael yu salà. Apiya di pa meiyap sa pedu yu mangunut
diyà kenak, melenek doo sa lawa yu.”

39 Agulé, migtangkà dema Hésus i diyà kenagda, owoy
egsimbà dema éhê mendaa sa kagi di egoh di muna
migsimbà.
40 Agulé, migpelikù dema diyà sa telu salu di, owoy
eghauwen di kagda egtudug enù ka endà metigkelan da duu
sa pilut da. Egoh di mig-enaw kenagda, endà netiigan da
duu sa sagbì da diyà kenagdi.

41 Agulé, egoh i Hésus neubus egsimbà sa ketelu di gulê,
egpelikù dema diyà kenagda owoy guwaen di, “Ay, maen
di ya takà yu polo egtudug? Naal dé. Neuma dé sa ulas
egoh ku mekebegay diyà sa medoo etaw tegebael salà, aken
i Kakay Langun.
42 Enaw yu dé. Haa yu, dahini dé sa etaw megay kenak
diyà sa kuntelà ku. Mangay ki dé tumelabuk kenagdi.”

Ini Sa Egoh I Hésus Sinigkem
(Matéyo 26:47-56; Lukas 22:47-53; Huwan 18:3-12)

43 Hê, egoh i Hésus eg-ikagi pelà, migtebow Hudas i, sa
sebaen maama diyà sa sepulù owoy duwa salu di. Duen
medoo etaw mig-unut kenagdi migkemkem sundang owoy
lubog. Kagda sa pineangay sa medoo ulu-ulu tegesimbà
owoy sa medoo tegetulù uledin owoy sa medoo kaunutan
Hudiyu.
44 Na, si Hudas sa migtampil diyà sa kuntelà i Hésus,
tapay dé tinulon di diyà sa medoo etaw sa tandà baelan
di, guwaen di, “Iya sa etaw eglagbeten yu sa ingadekan ku.
Sigkem yu dé owoy bantayi yu temù amuk eg-uwiten yu
kagdi.”

45 Na, egoh i Hudas migtebow dahiya, eg-angay egdapag
diyà si Hésus owoy guwaen di, “O Mistelu.” Hê pinen-
gadekan di.
46 Agulé, egsigkemen da Hésus i owoy meeles ma sa
kesabà da.
47 Dodoo, duen sa sebaen duma i Hésus mighugut sa
sundang di owoy tinigbas di sa egsugùsuguen sa Tigtu Ulu-
ulu Tegesimbà. Hê, nelaplap sa telinga di.

48 Agulé, eg-ikagi Hésus i diyà kenagda, guwaen di, “Maen
di ya eg-uwit yu sundang owoy lubog egoh yu eg-angay
egsigkem kenak? Beken a etaw tegelampas.
49 Uman agdaw takà a egtulù keniyu diyà sa Dalesan
i Nemula, dodoo endà egsigkemen yu duu aken. Dodoo
ukitan ku dé siini kebael yu kenak, enù ka neketuu dé sa
kagi i Nemula igpesulat denu kenak.”
50 Hê, migpelaguy sa medoo salu di owoy sinalidan da
kagdi i.
51 Na, duen ma sa melaud dahiya mig-emut kayab eg-unut
diyà si Hésus. Egtegelen da ma egsabà sa medoo duma i
Hudas,
52 dodoo sa kayab di daa sa nesabaan da nesalidan di. Hê,
nekepelaguy dé migpelawalawa.

Ini Sa Egoh I Hésus Diyà Sa Taengan Sa Medoo Kaunutan Hudiyu

(Matéyo 26:57-68; Lukas 22:54-55,63-71; Huwan 18:13-14,19-24)

53 Agulé, inuwit da Hésus i eg-angay diyà sa dalesan sa
Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà. Nesetipon da dahiya sa medoo
ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo kaunutan Hudiyu owoy
sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis.
54 Migtangkà ma Pidelu i eg-unut diyà kenagda eg-angay
dutu, dodoo neketaman daa diyà sa duwangen sa dalesan
sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà. Agulé migpenuu dahiya diyà
sa kenà sa medoo tegebantay enù ka eg-ingadang ma diyà
sa apuy da.
55 Na, sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa langun
kaunutan Hudiyu, eglagbeten da sa kenà i Hésus mekesalà
anì tipuwen da anì ipeimatay da. Dodoo, endà duen sa salà
di netiigan da.
56 Apiya di pa egbutbut sa medoo etaw egtipu si Hésus,
endà doo nesetepeng sa inikagi da.
57 Agulé, duen ma liyu etaw butbuten migtigdeg dahiya,
owoy egtipuwen da Hésus i.
58 Guwaen da, “Dinineg ké sa inikagi siini etaw, guwaen di
melukat di gaa siini Dalesan i Nemula binaelan etaw, owoy
amuk meuma sa telu agdaw, petigdegen di gaa sa magtu
endà binaelan di etaw.”
59 Dodoo apiya di pa iya sa tinulon da, endà doo
nesesebaen sa kagi da egtipu si Hésus.
60 Agulé, migtigdeg sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà diyà sa
teliwadà da, owoy eg-igsaan di Hésus i, guwaen di, “Ngadan
sa sagbì ko denu iya wé? Tuu pa atu iya wé igtipu da keniko,
ataw ka endà?”

61 Dodoo migpetemed polo Hésus i, endà egsagbì di.
Agulé, eg-ikagi dema sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà, guwaen
di, “Tuloni ko kami amuk kuna si Mésayas sa Anak i
Nemula, ataw ka beken.”
62 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Hoò, aken iya wé. Dodoo
endà melugay di hauwen yu doo aken i Kakay Langun
menuu denu kuwanan i Nemula épê dakel egkegaga. Owoy
hauwen yu ma aken kani petuntun kedu langit dò unutan
gaeb.”
63 Hê, eglisien sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà sa kawal di
danà sa kebulit di si Hésus. Guwaen di, “Endà dé lumagbet
ki uman sa ketipu etaw denu kenagdi,
64 enù ka dinineg ta dé langun sa kesumbung di si Nemula
guwaen di Anak i Nemula gaa. Ngadan sa penemdem yu
denu kenagdi?”
Agulé eg-ikagi da langun, guwaen da, “Meimatayan doo,
enù ka dakel sa salà di.”
65 Agulé, duen ma sa medoo etaw dahiya egteptepan da
Hésus i. Eglimunan da ma ginis sa mata di, owoy egtagpien
da, guwaen da, “Ingadani ko sa etaw egtagpì keniko.” Agulé
egsesuntuken ma sa medoo sundalu.

Ini Sa Egoh I Pidelu Migpalaw
(Matéyo 26:69-75; Lukas 22:56-62; Huwan 18:15-18,25-27)

66 Na, egoh i Pidelu diyà pelà sa duwangen dalesan, duen
sa bayi egsugùsuguen sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà eg-angay
egdapag diyà kenagdi.
67 Egoh di mighaa si Pidelu eg-ingadang dahiya, eg-
inengtengen di owoy guwaen di, “Kuna ma sa duma i Hésus
tegeNasalét.”
68 Dodoo egpalaw Pidelu i, guwaen di, “Endà egketiigan
ku duu iya wé guwaen ko.”
Agulé, mighalì Pidelu i eg-angay medapag diyà sa ben-
gawan lesed. Hê, umukolò dé sa manuk.
69 Agulé, hinaa sa bayi dema Pidelu i, owoy eg-ikagi diyà
sa medoo etaw dahiya, guwaen di, “Siini maama ma sa
sebaen duma i Hésus.”
70 Dodoo egpalaw dema Pidelu i.
Agulé egoh di nelugaylugay, eg-ikagi sa medoo etaw
dahiya diyà si Pidelu, guwaen da, “Tigtu tuu kuna sa duma
i Hésus, enù ka kuna ma sa etaw tegeGaliliya.”
71 Dodoo egpengibet Pidelu i, guwaen di, “Mepigtamayan
a i Nemula amuk egbutbut a. Tigtu tuu endà netiigan ku
duu iya wé maama eg-ikagiyen yu.”
72 Hê, umukolò dema sa manuk sa keduwa di dé gulê.
Agulé, netulengan i Pidelu sa inikagi i Hésus diyà kenagdi,

guwaen di, “Egoh sa ebos endà pa umukolò taman duwa gulê igkani sigep, palawen ko polo aken beken duma ko taman telu gulê.” Agulé egsinegaw Pidelu i danà sa pedu di migkedaet.

15

Ini Sa Egoh Da Migtipu Si Hésus Diyà Sa Kenà I Gubilenu Pilatu
(Matéyo 27:1-2,11-14; Lukas 23:1-5; Huwan 18:28-38)

1 Na, umenaw sumimag, egkesetipon da sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo kaunutan Hudiyu owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa langun ulu-ulu etaw Hudiyu. Nesetipon da anì seolomen da sa kebael da si Hésus. Agulé, pinolot da owoy inagak da diyà si Gubilenu Pilatu.
2 Egoh da migtebow dahiya, eg-igsaan i Pilatu Hésus i, guwaen di, “Enù di ya, kuna sa sulutan diyà sa medoo Hudiyu?”
Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tuu iya wé gelal igbegay ko kenak.”
3 Na, medoo sa igtipu sa medoo ulu-ulu tegesimbà diyà si Hésus.
4 Huenan di, eg-igsaan i Pilatu dema Hésus i, guwaen di, “Taa ko sa medoo itipu da diyà keniko, Maen di ya endà egsagbian ko kagda?”
5 Dodoo endà egsagbì Hésus i, huenan di tigtu egkegaip Pilatu i.

Inunutan I Pilatu Sa Penemdem Da Eg-imatay Si Hésus
(Matéyo 27:15-26; Lukas 23:13-25; Huwan 18:39–19:16)

6 Na, uman meuma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula, iya sa adat i Gubilenu Pilatu lengaan di sa sebaen etaw nebilanggu egpegeniyen da.
7 Na egoh iya, duen medoo maama nebilanggu danà da migkuntelà diyà sa gubilenu owoy danà da ma mig-imatay etaw egoh da neselimbul. Iya sa sebaen maama diyà kenagda si Balabas.
8 Na, egoh sa medoo etaw nesetipon, eg-edung da egpe-geni diyà si Pilatu anì lengaan di sa sebaen etaw nebilanggu, enù ka iya sa adat di uman meuma iya wé pista.
9 Agulé eg-igsà Pilatu i, guwaen di, “Enù di ya, ungayaen yu atu lengaan ku diyà keniyu sa sulutan diyà sa medoo Hudiyu?”
10 Na, iya sa inikagi di enù ka netiigan di igpesigkem sa medoo ulu-ulu tegesimbà Hésus i danà da egkesina diyà kenagdi.

11 Dodoo inikagiyan sa medoo ulu-ulu tegesimbà sa
medoo etaw dahiya anì egpegeniyen da lengaan i Pilatu polo
Balabas i.
12 Agulé eg-igsà dema Pilatu i, guwaen di, “Amuk hediya,
ngadan di polo sa baelan ku diyà siini maama ginelal yu
Sulutan diyà etaw Hudiyu?”
13 Egpetaled da polo eg-ikagi, guwaen da, “Petutuki ko dé
diyà sa kayu igbugsud.”
14 Eg-igsà dema Pilatu i, guwaen di, “Maen di ya? Ngadan
sa salà binaelan di?”
Dodoo eg-ikagi da dema uman metaled, guwaen da,
“Petutuki ko diyà sa kayu igbugsud.”
15 Na, ungayà i Pilatu metuuwan sa medoo etaw diyà
kenagdi, huenan di linaun di Balabas i diyà kenagda. Agulé,
igpetapes di Hésus i, owoy sinugù di sa sundalu di anì itutuk
da diyà sa kayu igbugsud.

Ini Sa Egoh I Hésus Pineumàumaan Sundalu
(Matéyo 27:27-31; Huwan 19:2-3)

16 Agulé, inuwit sundalu Hésus i dalem sa dakel dalesan
sa gubilenu, owoy sinetipon da sa medoo duma da sundalu
dahiya.
17 Agulé, igpekawal da kenagdi sa kawal melalegà, lagà
sa metolol kawal sulutan. Liningkal da ma sa belagen épê
dugi isukub da diyà sa ulu di, lagà sa metolol sayap sulutan.
18 Ubòubò da ma egdatù kenagdi, guwaen da, “Meolò ka,
kuna i Sulutan diyà etaw Hudiyu.”
19 Agulé, takaan da egbalbal kayu sa ulu di owoy
egteptepan da ma. Egligkued da ma diyà sa taengan di enù
ka ubòubò da egdatù kenagdi.
20 Egoh da neubus egpeumàumà si Hésus, egkedanan da
diyà kenagdi sa kawal melalegà, owoy ipekawal da dema sa
hagdi tapay kawal. Agulé, eg-agaken da dutu siedò kenà di
imatayan.

Ini Sa Egoh Da Migtutuk Si Hésus Diyà Sa Kayu Igbugsud
(Matéyo 27:32-44; Lukas 23:26-43; Huwan 19:17-27)

21 Na, egoh da eg-ipanaw pelà, nesiegungan da Simon
i tegeSilini magtu migtebow kedu getan. Kagdi sa emà i
Alihandelo owoy si Lupo. Mangay Hélusalém dò hedem,
dodoo igtegel sa sundalu igpetiang kenagdi sa kayu kenà i
Hésus meketutuk.
22 Agulé eg-uwiten da Hésus i diyà sa tukééy getan
pinengadanan da Golgota. Iya sa selepangan di, Kulobong
Ulu.

23 Egoh da migtebow dutu, egbegayan da kagdi sa wain
inamutan bulung pinengadanan da mila, dodoo eg-eked eg-
inem.
24 Hê, igtutuk da diyà sa kayu owoy igbugsud da. Agulé,
egkusing da egseatuwen da sa ginis di anì metiigan da sa
kebaed da.
25 Na, alas siyow sa egoh da migtutuk si Hésus diyà sa
kayu igbugsud.
26 Duen ma sa igsulat igtagù da diyà sa lekeatas ulu di
anì tandaan da sa itipu da kenagdi. Iya sa kagi di, “Ini sa
Sulutan diyà etaw Hudiyu.”
27 Duen ma sa duwa maama tegelampas igtutuk da diyà
sa kayu igbugsud dahiya, sa sebaen denu kuwanan i Hésus,
sa sebaen denu bibang di.
28 [Huenan di, neketuu dé sa kagi i Nemula igpesulat egoh
anay, guwaen di, “Diyà sa kehaa etaw, kagdi sa duma etaw
tegebael medaet.”*]
29 Na, egkilingkiling sa medoo etaw egtalà dahiya, owoy
egpeumàumaan da Hésus i, guwaen da, “Iyoh! Melukat ko
sa Dalesan i Nemula daedò é, owoy petigdegen ko dema
diyà sa ketelu di agdaw.
30 Amuk megaga ko iya wé, tenà ka atu kedu diyà sa kayu
igbugsud anì mealukan ko kuna ya.”
31 Hediya ma, egpeumàumaan ma sa medoo ulu-ulu
tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis.
Egseolomoy da, guwaen da, “Egkealukan di gaa sa medoo
liyu etaw, dodoo endà megaga di duu kagdi umaluk.
32 Iya sa kagi di kagdi gaa sa Tigtu Datù sinugù i Nemula
owoy sa sulutan gaa diyà kenita i etaw Hudiyu. Dodoo endà
migtuu ki taman endà hauwen ta duu tumenà kedu diyà sa
kayu igbugsud.”
Hediya ma egpeumàumà ma sa duwa maama duma di
igtutuk diyà sa kayu igbugsud.

Ini Sa Egoh I Hésus Nematay
(Matéyo 27:45-56; Lukas 23:44-49; Huwan 19:28-30)

33 Na, egoh di alas sepulù owoy duwa, tinenaan deleman
sa uwang tanà taman telu kaulas.
34 Agulé, egoh di dé alas telu mahapun, migpetaled
Hésus i eg-ikagi, guwaen di diyà sa kagi di, “Eli, Eli, lama
sabaktani.” Na, iya sa selepangan sa inikagi di, “O Nemula
ku, maen di ya ininiyugan ko aken?”
35 Egoh sa medoo etaw dahiya migdineg iya wé inikagi di,
guwaen da, “Taa yu, eg-umowen di Iliyas i sa tegesugkow i
Nemula egoh anay.”

* **15:28** 15:28 Basa ko Isayas 53:12.

36 Agulé, duen sa etaw egletu eg-uwit tabung. Eg-eleden
di diyà sa wain mepait, owoy igtagù di diyà sa kayu anì
idugol di diyà sa ebà i Hésus anì metepes di. Guwaen di
diyà sa medoo liyu etaw, “Angatan ta pelà anì mehaa ta
amuk tumebow Iliyas i anì petenaen di kedu diyà sa kayu
igbugsud.”

37 Agulé, pinetaled i Hésus dema sa kagi di. Hê, nekedan
dé sa ginawa di.

38 Na, minelisì teliwadà edung lekeatas taman leketanà sa
dakel ginis ighabeng dalem sa teliwadà luwang sa Dalesan
i Nemula.
39 Na sa kapitan sundalu migtigdeg diyà sa taengan i
Hésus, egoh di mighaa sa ukit i Hésus nematay, eg-ikagi,
guwaen di, “Tuu, Anak i Nemula ini i maama.”

40 Duen ma medoo bayi egtigdeg mediyùdiyù anì
eghauwen da sa langun kinebael da si Hésus. Dahiya ma
Maliya i tegeMagdala, owoy si Salomi, owoy sa sebaen ma
Maliya inay i Hosé owoy Santiyago hadi i Hosé.
41 Mig-unut-unut siini medoo bayi diyà si Hésus egoh
di pelawà diyà uwang Galiliya enù ka binuligan da kagdi.
Duen ma dahiya sa medoo duma bayi mig-unut kenagdi
egoh di mig-angay Hélusalém dò.

Ini Sa Egoh Da Miglebeng Si Hésus
(Matéyo 27:57-61; Lukas 23:50-56; Huwan 19:38-42)

42-43 Na, duen sa maama tegeAlimatiya, si Hosé. Kagdi ma
sa sebaen kaunutan etaw Hudiyu, owoy eg-adatan ma etaw.
Eg-angat-angatan di ma sa ketebow sa kedatù i Nemula diyà
tanà. Na, sa agdaw egoh i Hésus nematay, iya ma sa agdaw
egtapayen sa medoo Hudiyu sa langun egbaelan da enù
ka simag sa agdaw keetud da. Na, egoh di mahapun dé,
pinebagel i Hosé sa pedu di owoy mig-angay diyà si Pilatu
anì egpegeniyen di sa lawa i Hésus anì ilebeng di.
44 Egkegaip Pilatu i, enù ka guwaen di dò endà pa nematay
Hésus i. Huenan di, igpeangay di sa kapitan sundalu owoy
eg-igsaen di amuk nematay dé Hésus i.
45 Agulé, egoh i Pilatu neketiig nematay dé Hésus i,
egpandayaen di Hosé i kumuwa sa lawa di.
46 Agulé, kinuwa i Hosé diyà sa kayu igbugsud, owoy
binedbed di sa mepion ginis mebulà bineli di. Agulé, igtagù
di dalem sa lebeng tinosongon etaw diyà batu, owoy kinelid
di sa dakel batu anì mesagpeng sa lebeng.
47 Na, hinaa i Maliya tegeMagdala owoy si Maliya inay i
Hosé sa kenà lawa i Hésus iglebeng.

16

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-enaw
(Matéyo 28:1-8; Lukas 24:1-12; Huwan 20:1-10)

1 Na, egoh di neelut sa agdaw keetud, neseunut da Maliya
i tegeMagdala owoy si Salomi owoy sa sebaen Maliya inay i
Santiyago. Migbeli da sa bulung mepion ngadeg anì mangay
da itagù diyà sa lawa i Hésus.
2 Hê, egoh di umenaw simag Akad, eglapus da temù eg-
angay diyà sa kenà lebeng.
3 Egoh da eg-ipanaw pelawà, egseolomoy da, guwaen da,
“Amuk tumebow ki dutu, ngadan di etaw sa pekeliden ta sa
batu igsagpeng lebeng?”
4 Dodoo egoh da migtebow diyà sa lebeng, hinaa da
nekelid dé sa batu igsagpeng lebeng. Tigtu dakel iya wé
batu.
5 Agulé mig-awuh da dalem sa tosong lebeng, owoy
eghauwen da dahiya sa maama tigtu mebulà sa ginis di
egpenuu denu kuwanan da. Hê, egkegaip da temù.
6 Agulé, eg-ikagi diyà kenagda, guwaen di, “Yoko egke-
limedangan na. Netiigan ku eglagbeten yu si Hésus
tegeNasalét sa igtutuk da diyà sa kayu igbugsud. Endà
dé dahini di, enù ka neenaw dé. Haa yu, ini sa kenà di
pinehibat.
7 Dodoo angay yu tulon diyà sa medoo salu di, lapeg si
Pidelu, guwaen yu, ‘Humuna Hésus i diyà keniyu mangay
Galiliya dò, owoy iya sa kenà yu humaa kenagdi, enù ka iya
sa tapay tinulon di diyà keniyu.’ ”
8 Huenan di, miglaun sa telu bayi owoy egletu da kedu
diyà sa kenà lebeng, enù ka eglukub da danà da egkegaip
temù. Endà duen sa netulon da diyà etaw enù ka
nelimedangan da.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Etaw
(Matéyo 28:9-10; Lukas 24:13-35; Huwan 20:11-18)

9 Na, egoh i Hésus mig-enaw iya wé magtu kesimag Akad,
iya sa anay etaw kenà di egpehaa, si Maliya tegeMagdala sa
pinelesutan di pitu busaw egoh anay.
10 Agulé, mig-angay Maliya i egtulon diyà sa medoo salu
i Hésus. Egoh di migtebow, egkebukul da pelà owoy
egsinegaw da ma danà sa kinepatay i Hésus.
11 Apiya di pa dinineg da mig-enaw Hésus i owoy hinaa i
Maliya kagdi, endà doo egpigtuuwen da duu.
12 Agulé, egpehaa Hésus i diyà sa duwa pasek di egoh
da eg-ipanaw kedu diyà sa dakel menuwa. Dodoo endà pa
egkilalaen da duu, enù ka nehalì sa egoh-egoh di.

13 Hê, egoh da migkilala kenagdi, egpelikù da Hélusalém
dò, owoy egtulonon da sa medoo duma da, dodoo endà ma
egpigtuu da.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Sa Medoo Salu Di
(Matéyo 28:16-20; Lukas 24:36-49; Huwan 20:19-23;
Binaelan 1:6-8)

14 Agulé, egpehaa Hésus i diyà sa sepulù owoy sebaen
salu di egoh da egkaen. Egsigbolowen di kagda enù ka
endà egpigtuu da owoy metegas sa ulu da, enù ka endà
egpigtuuwen da duu sa tinulon sa medoo etaw mighaa
kenagdi egoh di mig-enaw dé.
15 Agulé sinugù di kagda, guwaen di, “Angay yu diyà sa
langun menuwa diyà siini sinukub langit. Tulù yu sa langun
etaw sa Mepion Tegudon.
16 Sumalà dé sa etaw egpigtuu sa itulù yu owoy egpebautis
ma, mebegayan doo sa lalù endà meelut di. Dodoo sa etaw
endà egpigtuu, iya sa mepigtamayan i Nemula.
17 Ini sa medoo panduan mebaelan sa etaw egpigtuu diyà
kenak. Mekegaga da egpelesut busaw diyà etaw danà sa
tunung sa ngadan ku. Mekeikagi da ma sa medoo balangan
kagi endà netiigan da duu.
18 Apiya di pa egsabaan da sa uled ataw ka eg-inem da sa
mekehilu, endà doo mesakitan da. Owoy amuk itenà da sa
belad da diyà sa etaw eglinadu, melikuan doo.”

Ini Sa Egoh I Hésus Nebatun Dutu Langit Dò
(Lukas 24:50-53; Binaelan 1:9-11)

19 Na, egoh i Datù Hésus mig-ikagi iya wé diyà sa medoo
salu di, mebatun dé dutu langit dò owoy egpenuu dé denu
kuwanan i Nemula.
20 Agulé, eg-ipanaw sa medoo salu di owoy egtulù da sa
Mepion Tegudon sumalà dé sa eg-angayan da. Egtabangan
i Datù Hésus kagda anì metuuwan sa langun etaw diyà sa
ketegudon da danà sa medoo panduan egkebaelan da.

Ini Sa Igsulat I
LUKAS
Sa Mepion Tegudon Denu Si Hésus
Ini Denu Sa Igsulat I Lukas

Na, beken etaw Hudiyu Lukas i, dodoo etaw Geligu polo. Diyà sa langun etaw migsulat diyà siini libelu, Sa Kagi i Nemula, si Lukas daa sa etaw beken Hudiyu. Dakel sa pinangagian i Lukas owoy duktul ma. Migpigtuu diyà si Hésus Kelistu danà di migdineg sa ketegudon i Pabelo. Agulé neseloyuk da si Pabelo. Edung sa keduwa gulê i Pabelo mig-ipanaw eg-angay egtegudon diyà sa medoo menuwa taman sa egoh di neimatayan dutu Loma dò, endà miglekas Lukas i diyà kenagdi. Kagdi ma sa etaw takà mig-unut diyà sa langun inangayan i Pabelo.

Ini sa libelu igsulat i Lukas, owoy igpeuwit di diyà si Tiyopilu, sa mapulù etaw diyà sa medoo Geligu.

Na, tinulon i Lukas diyà siini igsulat di sa egoh sa Anak i Nemula neetaw diyà tanà. Ungayà i Lukas metiigan sa langun etaw Anak i Nemula Hésus i, owoy kagdi daa sa mekealuk kenagda denu sa salà da. Igtulù di ma beken sa etaw Hudiyu daa sa egtabangan i Hésus, dodoo egtabangan di ma sumalà dé sa balangan etaw diyà tanà. Tinulon di ma sa egoh i Hésus migtabang sa medoo eglinadu owoy sa medoo egkelikutan, labi pa sa medoo tegebael salà. Tinulon di ma sa langun nebaelan i Hésus edung sa egoh di miglesut taman sa kepatay di owoy sa egoh di neenaw dema.

Ini Sa Pesuwan I Lukas Migsulat Diyà Si Tiyopilu

1 O Datù Tiyopilu, migsulat dé sa medoo etaw sa ukit-ukit
sa kineugpà i Hésus dahini diyà kenita.
2 Inudesan da egsulat sa tinulon sa salu di enù ka sa salu
di sa tapay mighaa sa langun binaelan di egoh di anay mig-
edung, owoy takà da ma egtegudon iya wé diyà kenita.
3 Na Akay, iya ma sa uyot ku isulat ku diyà keniko sa
denu si Hésus enù ka tapay doo eg-udesan ku sa egoh di
mig-edung taman ini egoh di. Ungayà ku setiponen ku
owoy sedenuwen ku diyà siini isulat ku sa medoo balangan
dinineg ku,
4 anì metiigan ko tuu sa langun dinineg ko denu si Hésus.

Ini Sa Egoh Sa Egsugùsuguen I Nemula Migtulon Sa Kelesut I Huwan

5 Na, egoh anay egoh i Hélod sa Datù eg-ipat sa tanà
Hudiya, duen sa tegesimbà diyà sa medoo Hudiyu, si
Sakaliyas. Kagdi sa sebaen tegesimbà diyà sa medoo duma
di tegesimbà tugod i Abiya miggalebek diyà sa Dalesan i
Nemula diyà menuwa Hélusalém. Iya sa sawa di, si Ilisabét,
sa sebaen ma tugod i Alon sa tegesimbà egoh anay.
6 Na, duwa da telesawa metiengaw etaw owoy endà duen
salà da diyà sa kehaa i Nemula. Endà duen kenà da eg-amu
egpangunut diyà sa langun uledin i Nemula.
7 Dodoo endà duen anak da, enù ka tapay dé endà eg-
anak si Ilisabét edung egoh da egsesawaay taman egoh da
dé migkelukes.
8 Agulé, neuma sa pasad da i Sakaliyas owoy sa medoo
duma di tugod i Abiya eggalebek diyà sa Dalesan i Nemula,
enù ka takà da egkesesambìsambì sa medoo tegesimbà.
9 Na iya sa adat sa medoo tegesimbà egsekusingay da anì
metiigan da sa etaw mangay dalem sa Dalesan i Nemula
anì ulowen di sa mepion ngadeg. Na egoh iya, nehemilì
Sakaliyas i.
10 Agulé egoh di neuma sa pasad di eg-ulow sa mepion
ngadeg, mig-angay Sakaliyas i dalem sa Dalesan i Nemula,
owoy egsimbà ma sa medoo etaw nesetipon diyà sa duwan-
gen di.
11 Hê, duen sa egsugùsuguen i Nemula migpehaa diyà
kenagdi egtigdeg denu kuwanan sa kenà di eg-ulow mepion
ngadeg.
12 Egoh i Sakaliyas mighaa kenagdi, nepetow owoy ne-
limedangan ma.
13 Dodoo guwaen sa egsugùsuguen i Nemula, “Yaka
egkelimedangan na, o Sakaliyas, enù ka dinineg i Nemula
sa kesimbà ko. Umanak maama sa sawa ko si Ilisabét, owoy
iya sa pengadani ko, si Huwan.
14 Amuk lumesut sa anak ko, meanggan ka temù owoy
meanggan ma sa pedu sa medoo etaw,
15 enù ka kagdi sa etaw pedakelen i Nemula. Endà dé
uminem di wain mekehilu ataw ka sa langun balangan
mekehilu. Dodoo egoh di endà pa eglesut, linuhub dé sa
Metiengaw Suguy i Nemula.
16 Tuingen di sa pedu sa medoo tugod i Islaél diyà si
Nemula sa Datù da.
17 Egoh anay tigtu mebagel sa galebek i Iliyas egtuing sa
pedu sa medoo etaw danà sa Metiengaw Suguy i Nemula.
Diya ma Huwan i kani, enù ka tuingen di sa pedu sa medoo
lukes maama anì mesesebaen sa pedu da sa anak da, owoy
tuingen di ma sa pedu sa tegetipay si Nemula anì umunut

da sa penemdem sa medoo egpangunut. Iya maen di ya anì
abungan di sa medoo etaw anì mekepangunut da diyà si
Datù amuk tumebow.”
18 Agulé, guwaen i Sakaliyas diyà sa egsugùsuguen i
Nemula, “Ngadan sa tandà di anì mekepigtuu a sa inikagi
ko denu sa keanak ké, enù ka lukes a dé aken i owoy sa
sawa ku ma?”
19 Migsagbì sa egsugùsuguen i Nemula, guwaen di, “Aken
si Gabiyél sa eg-ugpà diyà si Nemula. Pineangay di aken
diyà keniko anì tulonen ku diyà keniko siini mepion baelan
di.
20 Na, danà ko endà egpigtuu siini tinulon ku, mebuneg
ka ini egoh di taman endà tumebow sa agdaw di metuu.
Metuu doo sa inikagi ku amuk meuma sa pasad di.”
21 Agulé, eg-angat-angatan pelà sa medoo etaw sa kelesut
i Sakaliyas. Negaip da enù ka minelugay dalem sa Dalesan
i Nemula.
22 Egoh di miglesut, endà dé egpekeikagi di diyà kenagda,
huenan di netiigan da duen sa hinaa di igpehaa i Nemula.
Egbunegan di kagda takà, enù ka nebuneg dé.
23 Na, egoh di neubus sa pasad di eggalebek diyà sa
Dalesan i Nemula, miglikù Sakaliyas i diyà sa dalesan di.
24 Agulé, melugaylugay pa kedu iya, egkelalingen sa sawa
di si Ilisabét, owoy takà eg-ugpà diatas taman lima gebulan.
Iya sa kagi di, guwaen di,
25 “Siini egtebow diyà kenak binaelan i Datù enù ka
eghiduwan di aken, owoy kinedanan di dé sa kekemala ku
diyà sa medoo duma ku.”

Migtulon Sa Egsugùsuguen I Nemula Sa Kelesut I Hésus

26 Agulé, neuma dé enem gebulan egoh i Ilisabét eg-obol,
sinugù i Nemula Gabiyél i eg-angay dutu menuwa Nasalét
dò diyà uwang Galiliya.
27 Duen sa sebaen kenogon eg-ugpà dahiya, si Maliya.
Minesebayal da si Hosé, sa tugod i Datù Dabid.
28 Na, egoh i Gabiyél migtebow diyà si Maliya, guwaen di,
“O Okon, meanggan ka dé enù ka hinemilì i Nemula kuna
owoy medapag sa pedu i Nemula diyà keniko.”
29 Dodoo egkebukul temù Maliya i danà iya wé inikagi i
Gabiyél owoy egtakaan di egpenemdem sa selepangan di.
30 Agulé guwaen sa egsugùsuguen i Nemula, “Yaka
egkelimedangan na, Maliya, enù ka tinunungan ka danà i
Nemula.
31 Taa ko, kumelalingen ka dé owoy umanak ka maama.
Iya sa pengadani ko, si Hésus.

32 Kagdi sa dakel etaw lumalag owoy kagdi sa Anak i
Nemula, sa tigtu Nemula eglowon diyà langun. Ibegay i
Datù Nemula diyà kenagdi sa kedatù i Dabid sa tupù di.
33 Kumedatù diyà sa langun Hudiyu tugod i Hakob taman
endà meelut di. Endà duen ketamanan sa hagdi kedatù.”
34 Agulé, guwaen i Maliya diyà sa egsugùsuguen i
Nemula, “Enù kebaluy ini i eg-ikagiyen ko? Enù ka endà
pa duen maama nekeuma sa lawa di diyà kenak.”
35 Guwaen sa egsugùsuguen i Nemula, “Tumenà sa
Metiengaw Suguy i Nemula diyà keniko, owoy melunog ka
sa tunung i Nemula, sa tigtu Nemula eglowon diyà langun.
Iya maen di ya metiengaw sa anak ko lumesut owoy kagdi
sa Tigtu Anak i Nemula.
36 Na, taa ko sa duma telahadi ko si Ilisabét. Apiya di pa
lukes dé owoy tapay dé endà egpekeanak, egkelalingen doo
eg-obol maama enem gebulan dé ini egoh di.
37 Enù ka amuk si Nemula, anan meketuu sa langun
egbaelan di.”
38 Agulé guwaen i Maliya, “Taa ko, aken sa etaw egpan-
gunut diyà si Datù. Mepion amuk meketuu diyà kenak
iya wé tinulon ko.” Agulé, sinalidan sa egsugùsuguen i
Nemula.

Ini Sa Egoh I Maliya Miglengen Diyà Si Ilisabét

39 Agulé, endà melugay di kedu iya, miglegkang Maliya i
owoy migpetééltéél eg-angay diyà sa sebaen menuwa diyà
sa getan-getan diyà uwang Hudiya.
40 Egoh di migtebow dahiya, miggemow diyà sa dalesan i
Sakaliyas owoy saluan di Ilisabét i.
41 Hê, egoh i Ilisabét egdineg sa kesalù i Maliya, egtabed
sa batà diyà sa getek di. Linuhub Ilisabét i sa Metiengaw
Suguy i Nemula,
42 owoy pinetaled di sa kagi di, guwaen di, “O Maliya,
diyà langun bayi diyà tanà, kuna daa sa tigtu tinunungan i
Nemula owoy tinunungan ma sa batà lumesut diyà keniko.
43 Egkegaip a, enù ka endà egketiigan ku duu sa pesuwan
di eg-angay diyà kenak sa inay i Datù ku enù ka tukééy a
etaw aken i.
44 Taa ko, egoh ku migdineg sa kesalù ko, egtabed sa eg-
obolen ku danà di egkeanggan.
45 Tinunungan ka, enù ka pinigtuu ko metuu sa inikagi i
Datù diyà keniko.”

Ini Sa Duyuy I Maliya Eg-olò Si Nemula

46 Agulé guwaen i Maliya,
“Egpedakelen sa pedu ku si Datù,

47 owoy megaen sa pusung ku danà i Nemula sa eg-aluk kenak.
48 Apiya tukééy a etaw, netulengan di aken.
Taa ko, edung ini egoh metulengan sa langun etaw aken
owoy guwaen da, ‘Tinunungan Maliya i.’
49 Iya maen di ya enù ka dakel sa binaelan i Nemula diyà kenak.
Mekegaga temù kagdi i owoy tigtu metiengaw.
50 Eghiduwan di sa langun etaw eg-adat kenagdi edung egoh anay taman melugay.
51 Igpehaa di sa dakel egkegaga di danà sa binaelan di,
owoy pinepelaguy di sa medoo egpedakelen da kagda diyà sa pedu da.
52 Pinetukééy di sa medoo dakel datù,
owoy pinedakel di sa medoo tukééy etaw.
53 Binegayan di mepion sa medoo etaw egpeketues anì mebesug da,
dodoo hinemagawan di sa medoo etaw kawasà owoy endà duen igbegay di inuwit da.
54-55 Tinabangan di sa medoo tugod i Islaél
enù ka netulengan di sa igpasad di diyà sa medoo tupù ta.
Tinulon di sa kehidu di diyà si Ablaham
owoy diyà sa langun tugod di taman melugay.”
56 Agulé, miglengen Maliya i diyà sa kenà i Ilisabét taman telu gebulan. Agulé miglikù diyà sa dalesan di.

Ini Sa Egoh I Huwan Miglesut

57 Na, egoh di neuma sa agdaw i Ilisabét eglesutan, maama sa inanak di.
58 Egoh di eg-anak, dinineg sa medoo duma di sa dakel kehidu i Datù Nemula kenagdi. Agulé, neseunut da egkeanggan si Ilisabét.
59 Agulé egoh di walu dé agdaw miglesut, nesetipon diatas sa medoo duma da anì pekelaingen da sa ipat sa batà owoy begayan da ngadan di, enù ka inunutan da sa tapay adat Hudiyu. Ungayà da peingadanan da si Sakaliyas, enù ka iya ngadan sa emà di.
60 Dodoo guwaen i Ilisabét, “Beken iya wé. Ingadanan ta polo si Huwan.”
61 “Maen di ya?” guwaen sa medoo duma di, “Endà duen duma yu épê iya wé ngadan.”
62 Agulé, binunegan da sa emà di eg-igsà sa kepengadan di sa batà.
63 Egbunegan di ma kagda egpebegay egsulatan di, owoy iya sa igsulat di, “Si Huwan sa ngadan di.”
Hê, negaip da langun.

64 Agulé, nekedan dé sa kekebuneg di, owoy mig-ikagi ma
eg-olò si Nemula.
65 Agulé, nelenawan sa langun duma da. Nekeseluh dé
iya wé lalag diyà sa langun etaw diyà siedò getan-getan diyà
uwang Hudiya, enù ka takà da egseolomoy sa ukit-ukit sa
kelesut i Huwan.
66 Langun sa migdineg, inipat da diyà sa pedu da sa ukit-
ukit di, owoy guwaen da, “Dakel temù kéen sa ketamanan
ini batà.” Iya sa kagi da enù ka tinunungan i Nemula
Huwan i.

Ini Sa Egoh I Sakaliyas Migsugkow Sa Galebek I Huwan

67 Agulé, linuhub Sakaliyas i sa Metiengaw Suguy i
Nemula. Hê, migsugkow, guwaen di,
68 “Egpekeolò ki si Nemula sa Datù ta,
kita i medoo tugod i Islaél,
enù ka migpedapag diyà kenita
owoy inalukan di kita.
69 Pineangay di diyà kenita sa tegealuk tigtu mekegaga.
Kagdi sa sebaen tugod i Dabid
migpangunut diyà si Nemula egoh anay.
70 Igpasad i Nemula sa tegealuk egoh anay
danà sa medoo tegesugkow di metiengaw,
enù ka guwaen i Nemula
71 alukan di kita kedu diyà sa egkegaga sa medoo
egkuntelà kenita.
72 Eghiduwan di doo kita,
enù ka iya sa igpasad di diyà sa medoo tupù ta,
owoy endà melipengan di duu sa tigtu tuu igpasad di diyà
kenita.
73 Pinengibetngibetan di sa pasad di diyà si Ablaham tupù
ta egoh anay.
74 Iya sa igpasad di alukan di kita kedu sa medoo
kuntelà ta
anì endà melimedangan ki mangunut diyà kagdi.
75 Iya maen di ya anì metiengaw sa pedu ta
owoy metudà sa adat ta diyà sa kehaa di taman sa lugay
ta nehagtay.
76 O anak ku, melugaylugay pa kuna sa tegesugkow i
Nemula,
sa Nemula tigtu eglowon diyà langun.
Mekehuna ka si Datù
anì abung-abungan ko sa ukitan di tumebow.
77 Enù ka ipetiig ko diyà sa medoo etaw di sa kealuk di
kenagda
danà sa kepeuloy di sa medoo salà da.
78 Mekegaga ka iya wé

enù ka tigtu eghiduwan i Nemula kita.
Lagà teleséng agdaw sa ketebow di eg-aluk kenita,
79 enù ka pelegdawan di kita
apiya di pa lagà ki sa etaw eg-ugpà diyà deleman
owoy lagà ki ma nematay danà sa kepigtamay i Nemula kenita.
Iya maen di ya anì ipehaa di diyà kenita sa ukit pedu ta tumanà.”
80 Na, miglenuk Huwan i owoy migketudà sa pedu di diyà
si Nemula. Agulé, mig-ugpà dutu siedò melabel tanà mediyù
dalesan taman endà tumebow sa agdaw di lumalag diyà sa
medoo tugod i Islaél.

2

Ini Sa Egoh I Hésus Miglesut
(Matéyo 1:18-25)

1 Na, egoh i Hésus buyu lumesut, si Sisal Agustu sa sulutan
diyà Loma. Sinugù di sa langun balangan etaw di taman sa
uwang tanà di anì isulat da sa ngadan da diyà sa medoo
libelu di anì bilangen di sa etaw di.
2 Egoh siini anay igsugù i Sulutan Agustu denu sa kesulat
da sa ngadan da, si Kiliniyu sa salu i Agustu eg-ipat sa uwang
Siliya.
3 Na, egpelikù sa uman sebaen etaw mig-angay diyà sa
tapay menuwa sa emà da anì isulat da sa ngadan da diyà
sa medoo libelu.
4-5 Mig-ipanaw ma Hosé i owoy sa bayi binayal di, si
Maliya, anì isulat da ma sa ngadan da. Miglegkang da diyà
menuwa Nasalét diyà uwang Galiliya owoy mig-angay da
dutu Bétlihém dò diyà uwang Hudiyu, enù ka iya sa tapay
menuwa i Datù Dabid sa tupù da.
Na, egoh da mig-ipanaw eg-angay Bétlihém dò, obol dé
Maliya i.
6 Agulé, egoh da dutu Bétlihém dò, neuma dé sa agdaw
di eglesutan.
7 Hê, mig-anak maama Maliya i, owoy iya sa lebì lawa
di. Binekut di ginis owoy igtenà di diyà sa toyowon kaenen
sapì. Migtudug da diyà sa dalesan sapì enù ka nebelet etaw
sa dalesan atung petudugan etaw kedu mediyù.

Migpehaa Sa Egsugùsuguen I Nemula Diyà Sa Medoo Tegeipat Kebilibili

8 Na, egoh i Hésus eglesut, duen diyà uwang Bétlihém
medoo maama tegeipat sa medoo kebilibili. Eg-ugpà da
dutu siedò keluwenluwen kenà da egpetabtab kebilibili.
Apiya sigep dé, egtulikan da doo sa medoo kebilibili da.

9 Hê, duen sa egsugùsuguen i Nemula migpehaa diyà
kenagda, owoy nelegdawan da sa senang i Nemula. Temù
da nelimedangan.
10 Dodoo guwaen sa egsugùsuguen di diyà kenagda, “Yoko
egkelimedangan na. Taa yu, mepion temù siini egtulonen
ku diyà keniyu enù ka mekepion pedu sa langun etaw.
11 Siini sigep duen sa batà maama miglesut diyà menuwa
Bétlihém sa tapay menuwa i Dabid. Kagdi sa atung umaluk
keniyu denu sa medoo salà yu, owoy kagdi si Kelistu sa Tigtu
Datù pineangay i Nemula.
12 Na, iya sa tandà di anì kilalaen yu, sa batà binekut ginis
igtenà diyà sa toyowon kaenen sapì.”
13 Hê, melugay pa silà netipon diyà kenagdi sa melaweng
duma di egsugùsuguen i Nemula. Eg-oloen da Nemula i,
guwaen da,
14 “Meolò Nemula i dutu langit dò. Tumanà ma sa pedu
sa medoo etaw diyà tanà sa egketaguan sa pedu di.”
15 Agulé, egoh sa medoo egsugùsuguen i Nemula miglikù
langit dò, migseikagiyay sa medoo tegeipat kebilibili,
guwaen da, “Mangay ki dé Bétlihém dò anì hauwen ta sa
batà miglesut igpetiig i Datù diyà kenita.”
16 Agulé, migpetéél téél da eg-angay dutu. Egoh da
migtebow, hinaa da Maliya i owoy si Hosé owoy sa batà
igtenà diyà sa toyowon kaenen sapì.
17 Egoh da mighaa sa batà, tinulon da sa denu sa batà
dinineg da diyà sa egsugùsuguen i Nemula.
18 Negaip sa langun etaw egdineg danà sa tinulon sa
medoo tegeipat kebilibili.
19 Dodoo, igtagù i Maliya sa kagi da diyà sa pedu di owoy
takaan di egpenemdem sa inikagi da.
20 Agulé miglikù sa medoo tegeipat kebilibili. Egoh da
miglikù, inolò da temù Nemula i danà sa dinineg da owoy
sa hinaa da enù ka neketuu.
21 Agulé, egoh di walu dé agdaw miglesut sa batà,
pinekelaing da sa ipat di owoy binegayan da ngadan di, enù
ka inilingan da sa adat Hudiyu. Si Hésus sa pinengadanan
da enù ka iya sa kinepengadan sa egsugùsuguen i Nemula
egoh i Maliya endà pa egkelalingen.

Ini Sa Egoh Da Mig-uwit Si Hésus Diyà Sa Dalesan I Nemula

22-24 Agulé, melugaylugay pa kedu iya, neuma sa pasad
da eg-angay diyà sa tegesimbà diyà sa Dalesan i Nemula
diyà Hélusalém. Inuwit da sa batà eg-angay dutu, enù ka
egpangunutan da sa uledin igsugkow i Mosis. Igpehaa da sa
batà diyà sa tegesimbà anì isalig da diyà si Nemula, enù ka

iya sa uledin i Nemula igpesulat, “Mekesalig diyà si Nemula
sa langun maama muna lumesut anì meipat da sa langun
uledin di.”* Ini ma sa binaelan da dutu danà sa igsugù i
Nemula, ibegay da sa duwa melipati diyà sa tegesimbà anì
ulowen di diyà si Nemula. Iya maen di ya enù ka pelanihen
da diyà sa kehaa i Nemula sa bayi magtu mig-anak.
25 Na, duen sa maama tegeHélusalém, si Simiyon. Kagdi
sa metiengaw etaw owoy eg-udesan di sa medoo igsugù
i Nemula. Eg-angat-angat ma sa ketebow sa Tigtu Datù
pineangay i Nemula, sa umaluk sa medoo tugod i Islaél.
Eg-ugpaan sa Metiengaw Suguy i Nemula.
26 Nelugay dé igpetiig sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà
kenagdi endà mematay di taman endà hauwen di duu sa
Tigtu Datù pineangay i Nemula.
27 Agulé, danà sa Suguy i Nemula mig-angay Simiyon i
diyà sa Dalesan i Nemula. Dahiya dé egoh i Hosé owoy si
Maliya mig-uwit si Hésus dalem anì umunut da sa adat da
denu sa uledin i Nemula.
28 Agulé, sinepipi i Simiyon sa batà owoy inolò di Nemula
i, guwaen di,
29 “O Datù Nemula, mepion dé amuk mematay a
enù ka migtanà dé sa pedu ku.
30 Ini egoh di neketuu sa igpasad ko diyà kenak
enù ka nekehaa sa mata ku sa ialuk ko.
31 Hinemilì ko kagdi i
anì ipehaa ko diyà sa langun balangan etaw.
32 Kagdi sa legdaw diyà sa medoo etaw beken Hudiyu
anì mekehaa da sa ukitan da mangay diyà keniko.
Huenan di, lumalag ké kami i etaw ko tugod i Islaél
danà sa lalag di.”
33 Agulé, negaip sa emà di owoy sa inay di danà sa inikagi
i Simiyon denu si Hésus.
34-35 Agulé, migsimbà Simiyon i anì tabangan i Nemula
kagda. Mig-ikagi ma diyà si Maliya, sa inay sa batà, guwaen
di, “Taa ko, ini sa metamanan siini batà danà i Nemula.
Mebaed sa medoo tugod i Islaél danà sa penemdem da denu
kenagdi. Dumuen medoo mekesugsug danà da eg-eked
kenagdi, dodoo medoo ma sa kumelalù danà da egpigtuu
diyà kenagdi. Kagdi sa itepeng i Nemula sa medoo etaw.
Medoo da tumipu kenagdi anì mehaa sa penemdem diyà sa
pedu da. Mebukul ka ma temù, Okon, enù ka lagà egtepiyen
kelu sa kesakit sa pedu ko.”
36-37 Na, duen ma diyà sa Dalesan i Nemula sa tegesugkow
i Nemula bayi. Iya sa ngadan di, si Ana. Kagdi sa anak i

* **2:22-24** 2:22-24 Basa ko Éksodo 13:2.

Panuél sa duma tugod i Asél. Lukes temù siini bayi balu
enù ka walu pulù owoy epat gepalay dé, owoy pitu gepalay
daa sa lugay di épê sawa. Uman agdaw owoy uman sigep eg-
ugpà diyà sa Dalesan i Nemula enù ka takà eg-olò si Nemula.
Egtakaan di ma egpeulan sa kekaen di anì sumimbà.
38 Agulé, egoh i Simiyon eg-ikagi pelà diyà si Maliya,
migtebow ma Ana i diyà kenagda. Migpesalamat diyà si
Nemula denu sa batà. Agulé, egtulon ma sa denu sa batà
diyà sa langun tegeHélusalém eg-angat-angat sa kealuk i
Nemula kenagda.
39 Na, egoh i Hosé owoy si Maliya neubus da migpangunut
diyà sa uledin i Datù igsugkow i Mosis denu sa batà magtu
miglesut, miglikù da dutu menuwa Nasalét dò diyà uwang
Galiliya.
40 Agulé, miglenuk Hésus i owoy migkebagel ma owoy
kumelabel ma sa penemdem di danà i Nemula migtabang
kenagdi.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-angay Diyà Sa Dalesan I Nemula

41 Na, uman segepalay amuk meuma sa Pista Sa Agdaw
Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula, mig-angay egpista sa emà
i Hésus owoy sa inay di dutu Hélusalém dò.
42 Agulé, egoh i Hésus sepulù owoy duwa dé gepalay, mig-
angay da dema dutu, enù ka iya sa adat da.
43 Na, egoh di neubus sa pista, mig-ipanaw da miglikù,
dodoo mig-ugpà polo Hésus i diyà Hélusalém. Endà
netiigan sa lukes di sa egoh di eg-ugpà,
44 enù ka iya sa antap da eg-unut ma diyà sa medoo duma
da eg-ipanaw. Egoh da segeagdaw dé diyà dalan, linagbet
da Hésus i diyà sa medoo duma da,
45 dodoo endà hinaa da duu. Agulé, pinelikuan da
eglagbet dutu Hélusalém dò.
46 Agulé, egoh di neuma telu agdaw, hinaa da kagdi diyà
sa Dalesan i Nemula. Migpenuu diyà sa kenà sa medoo
tegetulù, owoy egdinegdinegen di sa egseolomen da owoy
takaan di ma kagda eg-igsà.
47 Negaip sa langun etaw migdineg sa inikagi di danà sa
medoo netiigan di owoy sa igsagbì di ma mepion.
48 Na, egoh sa inay di owoy sa emà di mighaa kenagdi,
negaip da ma owoy sinigbolow sa inay di, guwaen di, “O
Adug, ngadan iya wé egbaelan ko diyà kenami? Egkebukul
ké eglagbet keniko enù ka endà hinaa ka.”
49 Guwaen i Hésus, “Maen di ya takà yu eg-amu eglagbet
kenak? Maen di ya endà netiigan yu duu egpekeugpà a
dahini diyà sa dalesan sa Emà ku?”
50 Dodoo endà netiigan da duu sa igsagbì di diyà kenagda.

51 Agulé, mig-unut dema Hésus i kenagda eglikù Nasalét
dò, owoy iya sa adat di takaan di kagda egpangunutan. Hê,
igtagù sa inay di diyà sa pedu di sa langun binaelan di.
52 Na, migkedakel Hésus i owoy migkelabel ma sa pen-
emdem di. Eg-uman egketuuwan Nemula i owoy sa medoo
etaw diyà kenagdi.

3

Ini Sa Egoh I Huwan Mig-edung Sa Ketegudon Di
(Matéyo 3:1-12; Malkos 1:1-8; Huwan 1:19-28)

1 Na, nelugay dé kedu iya, mig-edung Huwan i anak i
Sakaliyas sa ketegudon di diyà sa medoo Hudiyu. Egoh
iya, sepulù owoy lima gepalay dé sa lugay di sulutan si
Sulutan Sisal Tibeliyu sa sambì i Sulutan Sisal Agustu, owoy
si Ponkiyu Pilatu sa gubilenu diyà uwang Hudiya. Duen ma
telu salu i Sulutan Tibeliyu beken etaw Hudiyu diyà sa telu
tanà eg-abay diyà sa tanà Hudiya. Si Hélod sa salu di diyà
uwang Galiliya, owoy si Pilipi hadi i Hélod sa salu di diyà
uwang Ituliya owoy Telakonitu, owoy si Lisaniyas sa salu di
diyà uwang Abilina.
2 Na, egoh iya ma, si Anas owoy si Kayipas sa Tigtu Ulu-ulu
Tegesimbà.
Na, egoh i Huwan mig-ugpà dutu siedò melabel tanà
mediyù dalesan, migtebow sa kagi i Nemula diyà kenagdi
anì sumugkow.
3 Agulé, mig-ipanawpanaw Huwan i egtegudon diyà
uwang lawa Holdan. Iya sa tegudon di igpeges di diyà sa
medoo etaw, guwaen di, “Ekedi yu sa medoo salà yu owoy
pebautis yu diyà wayeg anì tandaan yu sa keeked yu salà,
owoy ipeuloy i Nemula sa medoo salà yu.”
4 Na, si Huwan sa igsulat i Isayas sa tegesugkow i Nemula
egoh anay, guwaen di,
“Dumuen sa maama mikagi metaled
dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan.
Iya sa guwaen di,
‘Abung-abungi yu sa ukitan i Datù tumebow.
Petudà yu sa medoo dalan di.
5 Penù yu tanà sa langun baug
owoy kedani yu sa langun kogol getan anì mesepatag.
Petudà yu sa langun logkù dalan
owoy pelanih yu sa langun dalan duhelduhel
6 anì hauwen sa langun etaw sa ialuk i Nemula.’ ”*
7 Na, egoh sa etaw migdineg sa igtulù i Huwan, mig-
angay sa melaweng etaw diyà kenagdi anì egpebautis da

* **3:6** 3:4-6 Basa ko Isayas 40:3-5.

diyà wayeg. Agulé guwaen i Huwan, “Lagà yu medoo
uled. Negaip a maen di ya eg-angay yu diyà kenak. Iya
sa penemdem yu daa kéen, egpelaguy yu sa kepigtamay i
Nemula tumebow.
8 Amuk tuu sa keeked yu sa salà yu, sambii yu sa adat
yu anì kumepion. Amuk hediya, lagà yu sa kayu mepion
kebunga. Dodoo yoko egpenemdem duu mekeiwod yu
sa kepigtamay i Nemula keniyu. Apiya kiyu sa tugod
i Ablaham, pigtamayan i Nemula doo kiyu amuk endà
sambian yu sa adat yu. Apiya meimet di kiyu migtamay,
mekehaa pa Nemula i sa isambì di sa tugod i Ablaham.
Mebaluy tugod i Ablaham siini medoo batu amuk iya sa
uyot i Nemula.
9 Taa yu, igpeayaw dé sa agsà diyà sa kayu. Sumalà dé sa
kayu endà egbunga mepion, pilayen owoy ulowen.”
10 Agulé, inigsaan sa melaweng etaw, guwaen da, “Amuk
hediya, ngadan sa mebaelan ké anì sumambì ké sa adat ké?”
11 Migsagbì Huwan i, guwaen di, “Amuk duen duwa kawal
ko, begayi ko sa sebaen diyà sa etaw endà duen. Amuk duen
sa kaenen ko, iya ma sa baeli ko.”
12 Duen ma maama dahiya atung egpeetuken sa sulutan
mig-angay diyà si Huwan anì egpebautis diyà wayeg.
Guwaen da, “Enù di ya, ngadan sa mebaelan ké ma kami
i?”
13 Migsagbì Huwan i, guwaen di, “Yoko egpesubela sa
keetuk yu.”
14 Mig-igsà ma sa medoo sundalu diyà kenagdi, guwaen
da, “Enù di ya, ngadan sa mebaelan ké ma kami i?” Guwaen
di diyà kenagda, “Yoko egtegel duu sa medoo etaw danà sa
kesundalu yu. Yoko ma egtipu sa etaw endà duen salà di.
Yoko eg-alum duu sa sukay yu.”
15 Na, egketéél sa pedu sa medoo etaw danà sa ketegudon i
Huwan, enù ka sa antap da buyu dé tumebow sa Tigtu Datù
pineangay i Nemula. Iya ma sa egsesigbolowen da diyà sa
pedu da ataw ka si Huwan sa Tigtu Datù eg-angat-angatan
da ataw ka beken.
16 Huenan di inikagiyan i Huwan kagda, guwaen di,
“Tumebow pa sa temù eglowon diyà kenak. Amuk tume-
bow, mekelilang a owoy memalaan a ma dumapag kenagdi
lumengà sa talumpà di. Wayeg daa sa ibautis ku keniyu,
dodoo sa etaw mekesambì kenak, iya polo sa ibautis di
keniyu sa Metiengaw Suguy i Nemula owoy apuy.
17 Siedò maama tumebow lagà sa maama buyu etapen di
sa palay inelik di. Tiponen di sa palay owoy itagù di diyà
sa sibay di, dodoo ulowen di sa opoh di diyà sa apuy endà
mepadeng.”

18 Hediya ma sa medoo kagi i Huwan egpeges sa medoo
etaw egoh di migtulù kenagda sa Mepion Tegudon.

19 Hê, endà nelugay di kedu iya, nebilanggu Huwan i danà
i Datù Hélod sa eg-ipat sa uwang Galiliya. Iya maen di
ya enù ka inindaw i Huwan Hélod i danà di mig-agaw si
Hélodiyas sa sawa hadi di, owoy danà sa medoo medaet
binaelan di ma.
20 Iya ma sa tigtu salà di sa egoh di egbilanggu si Huwan.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpebautis Diyà Wayeg
(Matéyo 3:13-17; Malkos 1:9-11)

21 Na, egoh i Huwan endà pa nebilanggu di, medoo sa
etaw migpebautis diyà wayeg anì tandaan da sa kepigtuu
da, owoy migpebautis ma Hésus i. Egoh di miggaun kedu
dalem sa wayeg, egsimbà Hésus i. Hê, neukaan sa langit
22 owoy migpetuntun sa Metiengaw Suguy i Nemula
diyà kenagdi. Egoh di egpetuntun, migpeiling manuk éhê
menatad. Agulé duen ma eg-ikagi kedu langit dò, guwaen
di, “Kuna sa anak ku eghiduwan ku temù. Tigtu a netuuwan
diyà keniko.”

Ini Sa Medoo Tupù I Hésus
(Matéyo 1:1-17)

23 Na, egoh i Hésus mig-edung sa ketegudon di, labi telu
pulù gepalay dé sa egoh di miglesut. Iya sa penemdem sa
medoo etaw kagdi sa anak i Hosé daa.

Na, ini sa medoo tupù i Hosé. Umemà Hosé i si Héli.
24 Umemà Héli i si Matat. Umemà Matat i si Lebi. Umemà
Lebi i si Mileki. Umemà Mileki i si Hana.
25 Umemà Hana i si Hosé. Umemà Hosé i si Matatiyas.
Umemà Matatiyas i si Amos. Umemà Amos i si Nahum.
Umemà Nahum i si Isli. Umemà Isli i si Nagay.
26 Umemà Nagay i si Maat. Umemà Maat i si Matatiyas.
Umemà Matatiyas i si Sémei. Umemà Sémei i si Hosé.
Umemà Hosé i si Hoda.
27 Umemà Hoda i si Hoanan. Umemà Hoanan i si Lésa.
Umemà Lésa i si Sélubabel. Umemà Sélubabel i si Salatiél.
Umemà Salatiél i si Neli.
28 Umemà Neli i si Mileki. Umemà Mileki i si Adi. Umemà
Adi i si Kosam. Umemà Kosam i si Ilemadam. Umemà
Ilemadam i si Il.
29 Umemà Il i si Hosuwa. Umemà Hosuwa i si Iliyasal.
Umemà Iliyasal i si Holim. Umemà Holim i si Matat. Umemà
Matat i si Lebi.
30 Umemà Lebi i si Simiyon. Umemà Simiyon i si Huda.
Umemà Huda i si Hosé. Umemà Hosé i si Honam. Umemà
Honam i si Iliyakim.

31 Umemà Iliyakim i si Meleya. Umemà Meleya i si
Mena. Umemà Mena i si Matata. Umemà Matata i si Natan.
Umemà Natan i si Dabid.
32 Umemà Dabid i si Hési. Umemà Hési i si Obéd. Umemà
Obéd i si Boos. Umemà Boos i si Salmon. Umemà Salmon i
si Naason.
33 Umemà Naason i si Aminadab. Umemà Aminadab i si
Admin. Umemà Admin i si Alni. Umemà Alni i si Islon.
Umemà Islon i si Palés. Umemà Palés i si Huda.
34 Umemà Huda i si Hakob. Umemà Hakob i si Isak.
Umemà Isak i si Ablaham. Umemà Ablaham i si Tala.
Umemà Tala i si Nakol.
35 Umemà Nakol i si Sélug. Umemà Sélug i si Lagaw.
Umemà Lagaw i si Pélég. Umemà Pélég i si Ibél. Umemà
Ibél i si Sélah.
36 Umemà Sélah i si Kayinan. Umemà Kayinan i si
Alpakad. Umemà Alpakad i si Sém. Umemà Sém i si Nuwi.
Umemà Nuwi i si Lamék.
37 Umemà Lamék i si Matusalen. Umemà Matusalen i si
Inok. Umemà Inok i si Haled. Umemà Haled i si Mahalalél.
Umemà Mahalalél i si Kayinan.
38 Umemà Kayinan i si Inos. Umemà Inos i si Sét. Umemà
Sét i si Adam. Umemà Adam i si Nemula.

4

Ini Sa Egoh I Satanas Migtepeng Si Hésus
(Matéyo 4:1-11; Malkos 1:12-13)

1 Na, egoh i Hésus miglikù kedu diyà sa lawa Holdan
kenà di migpebautis, linuhub sa Metiengaw Suguy i Nemula.
Agulé, inuwit sa Suguy i Nemula
2 eg-angay dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan. Na,
epat pulù agdaw sa lugay i Hésus dutu, owoy iya ma sa
lugay i Satanas egtepeng si Hésus anì mekesalà. Agulé,
egpeketues temù Hésus i enù ka epat pulù agdaw ma sa
lugay di endà duen kaenen di.
3 Na, guwaen i Satanas, “Amuk kuna sa Tigtu Anak
i Nemula, baluy ko kaenen siini batu anì mekedan sa
kelikutan ko.”
4 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Meked a iya wé,
enù ka iya sa kagi i Nemula igpesulat,
‘Endà mepion di amuk kaenen daa sa pedakelen etaw.’* ”
5 Agulé, inuwit i Satanas Hésus i diyà sa kogol getan
mehagtaw owoy igpehaa di diyà kenagdi segepelàpelà daa
sa langun kedatuan sa langun datù diyà tanà.
6 Guwaen i Satanas, “Iya sa uyot ku ibegay ku diyà keniko
siini langun hinaa ko. Niko pa sa langun egkegaga siini
medoo datù owoy sa langun taman da. Mebaluy ibegay ku

* **4:4** 4:4 Basa ko Dutilonomiyu 8:3.

iya wé enù ka tapay nekebegay diyà kenak, owoy muni dé
diyà kenak sa begayan ku.
7 Amuk penemulawen ko aken, niko langun iya wé.”
8 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Meked a iya wé,
enù ka iya sa kagi i Nemula igpesulat,
‘Si Datù Nemula daa sa penemulawen ké.
Kagdi daa sa mepangunutan ké.’† ”
9 Agulé, inuwit i Satanas Hésus i dutu Hélusalém dò owoy
igtagù di diyà sa buung sa Dalesan i Nemula. Guwaen i
Satanas, “Amuk kuna sa Tigtu Anak i Nemula, laway ka anì
mehaa sa tunung i Nemula
10 enù ka iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Igsalig di kuna diyà sa medoo egsugùsuguen di anì tulikan
da kuna.’
11 Iya ma sa igpesulat di,
‘Selangawen da kuna anì endà mekesiud ka diyà batu.’‡ ”
12 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Meked a enù ka
iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Yaka egtepeng duu Datù Nemula i.’§ ”
13 Na, egoh di neubus sa langun penemdem i Satanas
igtepeng diyà si Hésus, migsalid dé taman endà meuma sa
egoh di tumepeng kenagdi uman.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-edung Egtulù
(Matéyo 4:12-17; Malkos 1:14-15)

14 Na, miglikù Hésus i dutu uwang Galiliya dò owoy
tinunungan sa Suguy i Nemula. Huenan di, nekeseluh sa
lalag di diyà sa langun etaw dahiya.
15 Migtulù ma diyà sa medoo simbaan Hudiyu diyà uwang
Galiliya, owoy inolò sa langun etaw.

Ini Sa Egoh Da Mig-eked Si Hésus Diyà Sa Tapay Menuwa Di
(Matéyo 13:53-58; Malkos 6:1-6)

16 Agulé, miglikù Hésus i dutu siedò tapay menuwa di
Nasalét. Egoh di neuma Sapetu sa agdaw keetud da, mig-
angay Hésus i diyà sa simbaan da enù ka iya sa adat di.
Agulé, migtigdeg anì masa sa kagi i Nemula igpesulat.
17 Igtayal da diyà kenagdi sa libelu igsulat i Isayas, sa
tegesugkow i Nemula egoh anay. Bekahen di sa libelu, hinaa
di sa egbasawen di. Guwaen di,
18 “Sa Suguy i Datù Nemula eg-ugpà diyà kenak,
enù ka hinemilì di aken anì itulù ku sa Mepion Tegudon
diyà sa medoo etaw pubeli.

---

† **4:8** 4:8 Basa ko Dutilonomiyu 6:13. ‡ **4:11** 4:10-11 Basa ko Isalem 91:11-12.
§ **4:12** 4:12 Basa ko Dutilonomiyu 6:16.

Pinesugkow i Datù aken diyà sa medoo etaw sinabaan
anì tulonen ku kenagda sa ukit kelengà di.
Pinesugkow a ma diyà sa medoo langap
anì tulonon ku kagda sa ukit kepeilag i Datù.
Sinugù di ma aken anì alukan ku sa medoo egpelihayen,
19 anì tulonon ku ma egtebow dé sa pasad i Datù eg-aluk
sa medoo etaw.”*
20 Agulé, egoh i Hésus neubus egbasa, tinigem di sa libelu
owoy igpelikù di diyà sa maama eg-ipat. Agulé migpenuu
anì egtulù. Hê, egketiponon mata sa langun etaw Hésus i,
21 huenan di mig-edung egtulù, guwaen di diyà kenagda,
“Siini agdaw ini egoh, neketuu dé sa kagi i Nemula binasa
ku dinineg yu.”
22 Agulé, inolò da Hésus i danà sa kagi di anan metudà
owoy melanih. Dodoo negaip da ma, guwaen da, “Kagdi
doo sa duma ta anak i Hosé. Keduwan di ya siini keikagi di
mebagel?”
23 Na, netiigan i Hésus neduwa sa pedu da, owoy guwaen
di, “Apiya endà mikagi yu, ini sa eg-ikagiyen sa pedu yu
egpelagà kenak, ‘O tegebulung, bulung ko sa medoo tigtu
duma ko dahini anì eghauwen ké sa egkegaga ko.’ Iya sa
guwaen yu enù ka ungayà yu ilingan ku diyà siini tigtu
menuwa ku sa panduan binaelan ku dinineg yu dutu siedò
menuwa Kapelenaum.
24 Dodoo endà mekeunut a sa uyot yu enù ka endà
egpigtuu yu diyà kenak. Tuu ini i ikagiyen ku diyà keniyu,
sumalà dé sa tegesugkow i Nemula, eg-ekedan sa medoo
tapay duma di amuk mekeuma diyà sa tigtu menuwa di.
25 Taa yu, hih. Egoh i Iliyas sa tegesugkow i Nemula,
migtenà pengagdaw diyà sa tanà ta taman telu gepalay
owoy tengà. Migtenà ma dakel bitil taman uwang siini tanà.
Apiya di pa duen dahini medoo bayi balu etaw Hudiyu,
26 pineangay i Nemula doo Iliyas i diyà sa menuwa
Salépta diyà uwang Sidon. Iya daa sa etaw tinabangan di
sa bayi balu beken etaw Hudiyu.†
27 Hediya ma egoh i Ilisiya sa tegesugkow i Nemula, apiya
di pa duen medoo etaw Hudiyu eglinadu dempid, iya daa
polo sa binulungan di si Naman sa maama beken etaw
Hudiyu diyà uwang Siliya.”‡
28 Agulé, egoh sa medoo etaw Hudiyu diyà sa simbaan
migdineg siini kagi i Hésus denu sa kehidu i Nemula sa etaw
beken Hudiyu, migbulit da temù.

---

* **4:19** 4:18-19 Basa ko Isayas 61:1-2. † **4:26** 4:25-26 Basa ko 1 Medoo Datù 17:8-16. ‡ **4:27** 4:27 Basa ko 2 Medoo Datù 5:1-19.

29 Hê, petow da migtigdeg langun anì hemagawan da kedu
diyà sa menuwa da. Na, diyà getan-getan sa kenà menuwa
da, huenan di tinegel da eg-agak Hésus i diyà sa kesagdigan
anì itinudul da.
30 Dodoo migtelek polo teliwadà diyà sa medoo etaw. Hê
sinalidan di dé kagda.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpelesut Busaw Kedu Diyà Sa Maama
(Malkos 1:21-28)

31 Agulé, miglungel Hésus i mig-angay diyà sa menuwa
Kapelenaum diyà uwang Galiliya. Egoh di neuma Sapetu sa
agdaw keetud da, migtulù diyà sa simbaan da.
32 Negaipan da enù ka dakel sa egkegaga di egtulù.
33 Na, duen sa maama linahuk busaw diyà sa simbaan da.
Hê, iglengatlengat di sa kagi di, guwaen di,
34 "O Hésus tegeNasalét, ngadan sa kebael ko kenami
i busaw? Enù di ya, eg-angayen ko kami egpedaetan
imet? Egkilalaen ku doo kuna sa Metiengaw Etaw Sinugù i
Nemula."
35 Dodoo hinawidan i Hésus, guwaen di, "Yaka dé
egséléken na. Laun ka dé." Hê, igdugsù sa busaw sa maama
diyà teliwadà da owoy miglesut dé. Dodoo endà duen sa
kenà di nedaetan sa lawa di.
36 Agulé, negaip sa langun etaw, owoy egseolomoy da,
guwaen da, "Maen di ya dakel sa egkegaga sa kagi di?
Egsuguen di uloy egpelesut sa medoo busaw, owoy egpan-
gunut da doo miglesut."
37 Agulé dinineg sa medoo etaw taman uwang Kapele-
naum sa lalag sa medoo binaelan di.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Eglinadu
(Matéyo 8:14-17; Malkos 1:29-34)

38 Na, egoh i Hésus miglaun kedu diyà sa simbaan Hudiyu,
miggemow diyà sa dalesan i Simon. Na, eglinadu sa
nugangan i Simon bayi, huenan di egpegeni da tabang diyà
si Hésus enù ka egkegenaw temù.
39 Agulé, migtigdeg Hésus i medapag diyà sa bayi owoy
hinawidan di sa kekegenaw di anì mekedan.

Hê, petow dé nekedan. Agulé migtigdeg sa bayi owoy
patuluy ma dé egmengana si Hésus owoy sa medoo duma
di.
40 Na, egoh di eg-eled dé sa agdaw, inuwit sa medoo etaw
sa langun duma da eglinadu diyà si Hésus. Sinigbaenbaen
di kagda migsabà, hê nelikuan da ma langun.

41 Duen ma busaw pinelesut di diyà sa medoo etaw inuwit
da diyà kenagdi. Egoh da eglesut, eglengat da, guwaen da,
“Kuna sa Anak i Nemula.”
Dodoo hinawidan i Hésus kagda anì endà mikagi da, enù
ka netiigan da kagdi sa Tigtu Datù pineangay i Nemula.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulù Diyà Sa Medoo Simbaan Hudiyu
(Malkos 1:35-39)

42 Agulé, umenaw simag eg-angay eglebù Hésus i diyà sa
kenà endà duen dalesan enù ka sumimbà. Dodoo linagbet
sa medoo etaw Kapelenaum kagdi i. Egoh da mighaa
kenagdi, hinawidan da anì endà sumalid di.
43 Dodoo guwaen i Hésus, “Mangay a pa diyà sa medoo
liyu menuwa anì tumulù a sa Mepion Tegudon denu sa
kedatù i Nemula diyà sa medoo etaw, enù ka iya sa pesuwan
ku pineangay a diyà tanà.”
44 Agulé, takà migtegudon Hésus i diyà sa medoo simbaan
Hudiyu diyà uwang Hudiya.

5

Ini Sa Anay Pasek Hinemilì I Hésus
(Matéyo 4:18-22; Malkos 1:16-20)

1 Na, sebaen agdaw egoh i Hésus egtigdeg diyà mantadan
sa lanaw Génésalét, egkesedeldel sa medoo etaw egdapag
diyà kenagdi enù ka ungayà da mekedineg sa kagi i Nemula
itulù di.
2 Duen duwa kumpit hinaa di migdunggù dahiya, dodoo
migtenà sa tegepuket enù ka egpeguséén da sa puket da.
3 Agulé migdalem Hésus i diyà sa sebaen kumpit, sa
kumpit i Simon Pidelu. Ipeilud di si Simon sa kumpit
anì ipetangkàtangkà diyà sa mantadan. Agulé, migpenuu
Hésus i egtulù diyà sa medoo etaw diyà mantadan.
4 Egoh di neubus egtulù, guwaen i Hésus diyà si Simon,
“Ilud ko diyà sa kenà di medalem owoy puket yu anì
mekekuwa yu uton.”
5 Dodoo migsagbì Simon i, guwaen di, “O Mistelu, endà
mekekuwa ki kéen enù ka neelut ké sigep sa kepuket ké,
dodoo endà egpekekuwa ké. Dodoo amuk iya sa igsugù ko,
muket ké dema.”
6 Hê, egoh da migpuket, medoo temù sa sedà nekuwa da
owoy buyu dé egkelisì sa puket da.
7 Kinobil da sa duma da diyà sa sebaen kumpit anì
mangay da tumabang. Egoh da migtebow, pinenù da sedà
sa duwa kumpit da taman buyu egketegeb.

8 Na, egoh i Simon Pidelu eghaa iya wé, egligkued diyà
sa taengan i Hésus, owoy guwaen di, “O Datù, salidi ko dé
aken, enù ka aken sa etaw tegebael salà.”
9 Iya sa inikagi di enù ka tigtu negaip da sa medoo duma
di danà sa medoo uton nekuwa da.
10 Hê, negaip ma Santiyago i owoy si Huwan, sa duwa
anak i Sébediyu duma i Simon tegepuket. Dodoo guwaen i
Hésus diyà si Simon, “Yaka egkelenawan na, enù ka edung
ini egoh di beken sedà daa sa egkuwaen ko, dodoo etaw
polo sa ipekuwa ku keniko.”
11 Na, egoh da migdunggù, sinalidan da dahiya sa langun
taman ipaten da, owoy mig-unut da dé si Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Eglinadu Dempid
(Matéyo 8:1-4; Malkos 1:40-45)

12 Na, egoh i Hésus diyà sa sebaen menuwa diyà uwang
Galiliya, duen dahiya sa maama eglinadu neseluh dempid
sa lawa di. Egoh di mighaa si Hésus, migligkued owoy
egpegeni, guwaen di, “O Datù, megaga ko kumedan siini
linadu ku, amuk iya sa ungayà ko.”
13 Agulé, binegeng i Hésus sa belad di owoy sinabaan di
sa maama. Guwaen di, “Meiyap a doo. Haa ko, nelikuan ka
dé.” Hê, petow dé nekedan sa linadu di dempid.
14 Agulé, hinawidan i Hésus tumulon sa egoh di nelikuan.
Sinugù di polo, guwaen di, “Angay ka pehaa diyà sa teges-
imbà diyà sa Dalesan i Nemula, owoy begay ka hinagtay
ya ulowen diyà si Nemula iling sa igsugù i Mosis denu
sa kepelanih ko diyà sa kehaa i Nemula. Amuk hediya,
tandaan ko diyà sa medoo etaw sa egoh ko nelikuan dé.”
15 Dodoo egkedakel polo sa lalag i Hésus diyà sa medoo
etaw. Huenan di, medoo temù sa etaw egkesetipon diyà
kenagdi anì dinegen da sa ketulù di owoy ipebulung da ma
sa medoo balangan linadu da.
16 Dodoo takà egsalidsalid Hésus i diyà kenagda eg-angay
egsimbà diyà sa melabel tanà mediyù dalesan.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Egtodel
(Matéyo 9:1-8; Malkos 2:1-12)

17 Na, sebaen agdaw egoh i Hésus migtulù diyà sa medoo
Hudiyu, duen ma medoo kaunutan da egpenuu dahiya sa
medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa medoo
Palasiyu. Kedu da diyà langun menuwa diyà uwang Galiliya
owoy uwang Hudiya owoy Hélusalém. Na, eg-ugpà sa
tunung i Datù diyà si Hésus anì mekegaga mulung diyà sa
medoo etaw.

18 Na, duen maama egtodel sa langun lawa di eg-oyongen
da diyà sa kateli. Iya sa ungayà da angay da itenà diyà sa
taengan i Hésus.
19 Dodoo endà egpekehaa da sa kenà da umukit eg-oyong
kenagdi diyà si Hésus, enù ka nealang da danà sa medoo
etaw egkesepisok. Huenan di, inuwit da sa kateli dutu siedò
iyug atep mepatag. Tinosongon da sa atep owoy tinuntun da
sa maama lapeg sa kateli di diyà sa taengan i Hésus teliwadà
sa medoo etaw.
20 Agulé, egoh i Hésus neketiig dakel sa kepigtuu da,
guwaen di diyà sa maama egtodel, “O Akay, nekepeuloy dé
sa medoo salà ko.”
21 Dodoo nelikutan sa pedu sa medoo Palasiyu owoy sa
medoo tegetulù uledin danà sa inikagi i Hésus. Egseolomoy
da, guwaen da, “Ay, dakel temù sa salà siini maama. Enù ka
egtepengen di Nemula i. Endà duen etaw mekepeuloy salà
liyu daa si Nemula.”

22 Dodoo egoh i Hésus egpeketiig sa penemdem da,
mikagi, guwaen di, “Maen di ya egkelikutan sa pedu yu
danà sa kagi ku?
23 Enù di ya, ngadan tayu sa melemu egbaelan sa etaw,
ipeuloy di sa salà siini maama egtodel ataw ka bulungan di
anì meketigdeg owoy mekebigkat? Endà mebaluy di amuk
etaw daa.
24 Dodoo duen pelawà sa ipehaa ku diyà keniyu anì
metiigan yu aken sa Kakay Langun anì metiigan yu ma
amuk mekegaga a egpeuloy salà diyà tanà.” Agulé guwaen i
Hésus diyà sa maama egtodel, “Na Akay, tigdeg ka dé. Uwit
ko sa kateli ko owoy likù ka dé.”

25 Hê, hinaa da mesiyapat ma dé migtigdeg sa maama.
Inuwit di sa kateli di owoy eglikù dé. Egoh di eg-ipanaw,
eg-oloen di Nemula i.
26 Agulé, tigtu da negaip temù sa langun etaw dahiya
dodoo eg-oloen da ma Nemula i. Nelenawan da ma, guwaen
da, “Minekehaa ki medoo egpekegaip ini egoh di.”

Ini Sa Egoh I Lebi Migpepasek Diyà Si Hésus
(Matéyo 9:9-13; Malkos 2:13-17)

27 Na, egoh i Hésus eg-ipanaw dema, hinaa di Lebi i sa
atung egpeetuken sa sulutan migpenuu diyà sa lawì atung
kenà di eg-etuk. Agulé guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Unut-
unut ka kenak.”
28 Hê, migtigdeg Lebi i owoy sinalidan di sa langun
kehagtayan di dahiya enù ka mig-unut ma dé diyà si Hésus.

29 Na, migbael dakel pista Lebi i diyà sa dalesan di danà sa
keadat di si Hésus. Medoo temù sa etaw duma da egkaen,
owoy duen ma medoo atung egpeetuken sa sulutan dahiya.
30 Dodoo sa medoo Palasiyu owoy sa medoo duma da
tegetulù uledin igsugkow i Mosis, egsigbolowen da sa pasek
i Hésus, guwaen da, “Amuk metiengaw etaw yu, maen di
ya egselenganen yu egkaen owoy eg-inem sa medoo medaet
etaw sa atung egpeetuken sa sulutan owoy sa duma da
tegebael salà?”
31 Agulé sinagbian i Hésus kagda, guwaen di, “Amuk
metéél sa etaw, endà duen pesuwan di lumagbet tegebu-
lung. Sa etaw eglinadu polo sa lumagbet tegebulung.
32 Pineangay a dini anì isasà ku sa medoo etaw neketiig
duen salà da anì ekedan da sa salà da, beken duu sa medoo
etaw guwaen da dò endà duen sa hagda salà.”

Ini Sa Denu Sa Kepeulan Da Sa Kekaen Da Anì Sumimbà Da

(Matéyo 9:14-17; Malkos 2:18-22)

33 Na, duen etaw mig-ikagi diyà si Hésus, guwaen da,
“Takaan da egpeulan sa medoo pasek i Huwan sa kekaen
da anì sumimbà da daa. Hediya ma sa adat sa medoo pasek
Palasiyu. Dodoo sa niko pasek, takà da polo egkaen owoy
eg-inem. Maen di ya endà ma egpeulanen da duu sa kekaen
da?”
34 Agulé, migsagbì Hésus i peligad, guwaen di, “Amuk
duen pista kawing, endà mebaluy di amuk peulanen ta sa
kekaen ta amuk dahiya pelawà sa maama egkawingen.
35 Dodoo dumuen pa sa agdaw mekedan sa maama diyà
sa medoo duma di. Iya pelawà sa egoh da peulan sa kekaen
da enù ka mebukul da.”
36 Agulé, migbael peligad Hésus i denu sa egoh di endà
meseamut sa magtu igtulù di owoy sa tapay uledin. Guwaen
di, “Upama, duen tapay ginis ko nelisì, endà mepion di
amuk itabung ko sa magtu ginis diyà sa tapay, enù ka
medaetan sa magtu owoy endà meseunut sa palas di diyà
sa tapay ginis.
37 Hediya ma, endà ma mebaluy di amuk itagù ta sa magtu
wain diyà sa tapay taguan di kunul kambing, enù ka mebetu
danà sa kelukotok di enù ka endà mekehened sa tapay
kunul kambing. Medaetan sa taguan di, agulé melemet sa
wain.
38 Mepion polo amuk itagù ta sa magtu wain diyà sa magtu
taguan ma anì endà melemet di.
39 Na, amuk tegeinem sa etaw sa tapay wain, ekedan di sa
magtu enù ka guwaen di, ‘Mepion doo ini tapay wain.’ ”

6

Sinigbolow I Hésus Sa Penemdem Palasiyu Denu Sa Agdaw Keetud
(Matéyo 12:1-8; Malkos 2:23-28)

1 Na, egoh sebaen Sapetu sa agdaw keetud da, mig-ukit
Hésus i owoy sa pasek di diyà sa dalan egtelek tinibah.
Inelus sa medoo pasek di sa palay owoy kinelupi da owoy
kinaen da.
2 Dodoo, migsigbolow sa medoo Palasiyu, guwaen da,
“Maen di ya egtipayen yu sa uledin ta denu sa agdaw
keetud, enù ka galebek iya wé egbaelan yu?”
3 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Lagà yu endà nekebasa
sa kagi i Nemula denu sa binaelan i Dabid egoh anay egoh
di nelikutan neketues owoy sa medoo duma di.
4 Migludep Dabid i diyà sa Dalesan i Nemula owoy kinaen
di sa epan diyà sa lamisan sa epan igbegay diyà si Nemula.
Pinekaen di ma sa medoo duma di. Apiya di pa migtipay
ma diyà sa uledin ta denu siedò epan enù ka sa tegesimbà
daa sa mekekaen iya wé, beken doo salà iya wé binaelan
di.”
5 Guwaen i Hésus ma, “Aken sa Kakay Langun sa Datù
diyà siini uledin ta denu sa agdaw keetud, huenan di
mekegaga a tumulù etaw sa mepion egbaelan da diyà sa
agdaw keetud.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Melungoy Belad
(Matéyo 12:9-14; Malkos 3:1-6)

6 Na, egoh sebaen Sapetu sa agdaw keetud da, migludep
Hésus i diyà sa simbaan Hudiyu owoy egtulù dahiya. Duen
sa maama dahiya melungoy belad denu kuwanan di.
7 Dahiya ma sa medoo Palasiyu owoy sa medoo tegetulù
uledin igsugkow i Mosis. Egtulikan da Hésus i amuk
bulungan di sa etaw diyà sa agdaw keetud enù ka ungayà
da dumuen sa salà di metulon da.
8 Dodoo netiigan i Hésus sa penemdem da, huenan di
guwaen di diyà sa maama melungoy belad, “O Akay, angay
ka tigdeg dahini.”

Hê, miglegkang sa maama owoy mig-angay migtigdeg
diyà dapag i Hésus.
9 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo etaw dahiya,
“Migsà a diyà keniyu. Ngadan tayu sa mepion diyà sa uledin
denu sa agdaw keetud, tumabang ki ataw ka meumàumà ki?
Ngadan tayu sa mepion, alukan ta sa etaw ataw ka imatayan
ta?”

10 Agulé, tinukidtukid i Hésus kagda eghahaa, owoy
guwaen di diyà sa maama melungoy belad, “Begeng ko sa
belad ko.”
Hê, egoh di egbegeng, nelikuan dé sa belad di.
11 Dodoo nepenù bulitan sa medoo Palasiyu owoy sa
medoo tegetulù uledin. Agulé, egseolomoy da eglagbet sa
ukit kebael da si Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Mighemilì Sa Sepulù Owoy Duwa Salu Di
(Matéyo 10:1-4; Malkos 3:13-19)

12 Na, egoh di melugaylugay, migtekedeg Hésus i anì
sumimbà dutu siedò getan. Neelut di sigep takà egsimbà
diyà si Nemula.
13 Agulé, umenaw simag sinetipon di sa medoo pasek di,
owoy hinemilì di sa sepulù owoy duwa diyà sa kedoo da
enù ka eggelalen di kagda salu di.
14 Na, ini ngadan sa medoo etaw hinemilì di, si Simon
pinengadanan di ma si Pidelu, owoy si Andelis hadi i Pidelu,
owoy si Santiyago owoy si Huwan. Hinemilì di ma Pilipi i,
owoy si Baltolomi,
15 owoy si Matéyo, owoy si Tomas, owoy sa sebaen ma
Santiyago anak i Alpiyo, owoy sa sebaen Simon kepengadan
da si Mebagel enù ka mebagel eghemalang sa tanà Hudiya.
16 Hinemilì di ma Hudas i anak i Santiyago, owoy si Hudas
Iskaliyot sa maama tumampil diyà sa kuntelà i Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Medoo Etaw Danà Sa Tunung Di
(Matéyo 4:23-25)

17 Agulé, miglungel Hésus i owoy sa salu di, owoy egtigdeg
da diyà sa sugud. Nesetipon dahiya sa medoo etaw di owoy
sa melaweng etaw kedu mediyù dò. Duen kedu uwang
Hudiya owoy duen ma kedu diyà Hélusalém. Kedu da
ma diyà menuwa Tilo owoy menuwa Sidon medapag diyà
dagat. Nesetipon da anì dumineg da sa ketulù di owoy
ipebulung da ma sa medoo linadu da.
18 Mig-angay ma diyà kagdi sa medoo etaw linahuk busaw.
Hê, nelikuan da dé.
19 Inudesan sa langun etaw eg-amis Hésus i enù ka dakel
sa tunung diyà sa lawa di. Hê, nelikuan da dé langun.

Ini Sa Tegudon I Hésus Denu Sa Etaw Neanggan
(Matéyo 5:1-12)

20 Agulé, tinaeng i Hésus sa medoo pasek di owoy guwaen
di, “Apiya pubeli yu etaw, neanggan yu enù ka egpekeunut
yu sa kedatù i Nemula.

21 “Apiya di pa egpeketues yu ini egoh di, neanggan yu
enù ka mebesug yu doo.
“Apiya di pa egsinegaw yu ini egoh di, neanggan yu enù
ka gumemen yu doo.
22 “Apiya di pa egkelepuhan yu etaw owoy eg-ekedan da
kiyu owoy egtubaden da kiyu owoy egtipuwen da kiyu danà
sa keunut yu sa Kakay Langun, neanggan yu doo.
23 Enù ka hediya ma pinelihay sa medoo tupù da sa medoo
tegesugkow i Nemula egoh anay. Amuk meuma sa kelikutan
yu, keanggan yu polo temù owoy sautsaut yu ma danà sa
kekeanggan yu, enù ka tigtu mepion sa untung yu dutu
langit dò.
24 “Na, apiya kawasà yu etaw, melikutan yu doo enù ka
nekuwa yu dé sa kepionon pedu yu diyà sa pantiyali yu.
25 “Apiya di pa nebesug yu ini egoh di, melikutan yu doo
enù ka meketues yu kani.
“Apiya di pa eggemen yu ini egoh di, melikutan yu doo
enù ka mebukul yu temù owoy suminegaw yu ma.
26 “Amuk egkeolò yu etaw, melikutan yu doo enù ka
lagà yu sa medoo tegesugkow butbuten egoh anay inolò sa
medoo tupù yu endà egpigtuu.”

Ini Sa Uledin I Hésus Denu Sa Adat Sa Medoo Etaw Di (Matéyo 5:38-48; 7:12)

27 Agulé guwaen i Hésus, “O medoo etaw egdineg, ini sa
kagi ku diyà keniyu: hiduwi yu sa medoo kuntelà yu owoy
baeli yu mepion diyà sa medoo egkelepuh keniyu.
28 Sagbii yu mepion sa medoo egtubad keniyu, owoy
simbai yu ma sa medoo egkudì keniyu.
29 Amuk duen etaw tumagpì sa bélén ko, pedibaluyi ko
ma sa dibaluy bélén ko anì umanan di sa ketagpì di amuk
iya sa ungayà di. Amuk duen etaw pekawen di sa kawal ko,
begayi ko ma sa lapin ko.
30 Sumalà dé sa etaw megeni diyà keniko, begayi ko.
Amuk kuwaen sa etaw sa langun taman ko, yaka dé
eghawid duu.
31 Amuk ungayà yu mepion sa egbaelan duma yu diyà
keniyu, baeli yu ma sa mepion diyà kenagda.
32 “Amuk iya daa sa eghiduwan yu sa medoo mehidu
keniyu, endà metuuwan Nemula i, enù ka hediya mendaa
sa medoo tegebael salà, iya ma daa sa eghiduwan da sa
mehidu kenagda.
33 Amuk iya daa sa kenà yu egbael mepion sa medoo
egbael mepion ma daa diyà keniyu, endà metuuwan ma
Nemula i, enù ka hediya mendaa sa egbaelan sa medoo
tegebael salà.

34 Amuk iya daa sa egpesagbayen yu sa medoo mekegaga
pelikù diyà keniyu, endà metuuwan ma Nemula i, enù ka
hediya mendaa sa medoo tegebael salà, iya ma daa sa
egpesagbayen da sa medoo duma da tegebael salà amuk
mekepelikù da sa langun ipesagbay.
35 Dodoo hiduwi yu sa medoo kuntelà yu, owoy bael
yu mepion polo diyà kenagda. Pesagbay yu owoy yoko
egpenemdem duu sa kepelikù di. Amuk hediya, tigtu dakel
sa untung yu owoy mekesuet yu ma si Nemula, enù ka
eghiduwan di sa langun etaw, apiya medaet da owoy endà
mipedu da.
36 Hiduwi yu sa langun etaw iling sa kehidu sa Emà yu si
Nemula."

Ini Sa Uledin I Hésus Denu Sa Penemdem Ta Diyà Sa Salà Duma Ta
(Matéyo 7:1-5)

37 Agulé guwaen i Hésus, "Yoko egsigbolow duu sa duma
yu nesalà anì endà ma ipaten i Nemula duu sa salà yu.
Yoko egpenemdem duu egpigtamay sa duma yu anì endà
ma mepigtamayan i Nemula duu kiyu. Peuloyi yu salà sa
duma yu anì ipeuloy i Nemula ma sa niyu salà.
38 Begay yu diyà etaw anì begayan i Nemula ma kiyu.
Sumubela pa sa kebegay di keniyu, enù ka tanesen di owoy
uluwan di anì medoo temù sa mehaa yu. Amuk metawag
yu egbegay diyà etaw, metawag ma Nemula i megay diyà
keniyu."
39 Agulé, egtulon Hésus i balatan diyà kenagda, guwaen
di, "Endà mekeagak sa langap sa duma di langap, enù ka
menabù da langun diyà sa medalem tosong.
40 Endà ma lumowon sa etaw egtuluen diyà sa mistelu
egtulù kenagdi, enù ka sumalà dé sa egkegaga sa mistelu,
iya ma daa megaga sa egtuluen di.
41 "Na, amuk menemdem ka tumabang sa duma ko
nesalà, maen di ya eglagbeten ko sa hagdi tukééy bulah,
dodoo endà egpenemdemen ko duu sa niko bulah éhê
kedakel bugsud dalesan?
42 Maen di ya guwaen ko diyà sa duma ko, 'O Akay,
kedanan ku sa bulah ko,' dodoo endà egkehaa ko sa niko
éhê bugsud dalesan? Tegeakal yu kiyu i. Kedani ko polo
muna sa niko dakel bulah anì kumetiengaw sa kehaa ko
kumedan sa tukééy bulah sa duma ko."

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Kebunga Sa Kayu Mepion Owoy Medaet
(Matéyo 7:16-20; 12:33-35)

43 Agulé migtulon balatan Hésus i, guwaen di, “Amuk
mepion sa kayu, endà egbunga di medaet. Diya ma amuk
medaet sa kayu, endà munga di mepion.
44 Metiigan ta sa medoo balangan kayu amuk eghauwen ta
sa bunga di. Endà duen penemdem ta lumagbet ki sa pigus
mekaen etaw diyà sa kesulusulu, owoy endà ma lumagbet
ki sa bunga palas mekaen etaw diyà sa kayu begongoh.
45 Hediya ma sa medoo etaw. Amuk mepion sa etaw,
mepion ma sa egbaelan di danà sa pedu di mepion. Dodoo
amuk medaet sa etaw, medaet ma sa egbaelan di danà sa
pedu di medaet. Sumalà dé sa itagù sa etaw diyà sa pedu
di, iya ma sa meikagi di.”

Ini Sa Balatan I Hésus Sa Duwa Etaw Egbugsud Dalesan (Matéyo 7:24-27)

46 Agulé guwaen i Hésus, “Maen di ya eg-umowen yu
aken, guwaen yu, ‘O Datù, O Datù,’ dodoo endà egpan-
gunutan yu duu sa itulù ku?
47 Mael a balatan diyà uman sebaen etaw eg-angay diyà
kenak owoy egdinegdinegen di sa kagi ku owoy egpangunut
ma.
48 Iya sa etaw lagà sa maama egbael dalesan, kinalian
di medalem taman neuma sa batu, agulé pinetigdeg di sa
bugsud di. Hê, egoh di egkemahà sa wayeg, nekesugat diyà
sa dalesan, dodoo endà nepilay di enù ka mebagel.
49 Dodoo uman sebaen etaw egdineg daa uloy sa kagi
ku owoy endà egpangunutan di duu, kagdi lagà sa maama
egbael dalesan endà kinalian di duu sa bugsud di. Hê, egoh
di egkemahà sa wayeg, nekesugat diyà sa dalesan, nepilay
doo owoy tigtu medaetan.”

7

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Egsuguen Sa Kapitan (Matéyo 8:5-13)

1 Na, egoh di neubus sa langun kagi i Hésus diyà sa
kedineg sa medoo etaw, mig-angay Hésus i diyà menuwa
Kapelenaum.
2 Na, duen ma sa kapitan sundalu etaw Loma eg-ugpà
dahiya. Eglinadu sa egsuguen di tigtu eghiduwan di owoy
buyu dé egkematay.
3 Agulé, egoh sa kapitan egdineg sa lalag i Hésus, sinugù
di sa medoo kaunutan Hudiyu anì angayen da Hésus i anì
bulungan di sa egsuguen di.
4 Egoh da nekeuma diyà si Hésus, eglakawan da, guwaen
da, “Apiya beken etaw Hudiyu siini kapitan, mipedu doo.
Mepion amuk tabangan ko

5 enù ka eghiduwan di kita i etaw Hudiyu owoy ginas-
tuwan di ma sa simbaan ké dahini.”
6 Agulé, mig-unut Hésus i kenagda. Egoh da buyu
dumagpak diyà sa dalesan sa kapitan, duen duma di
pinetelabuk di diyà si Hésus anì isugkow da sa kagi sa
kapitan, guwaen da, “O Datù, yaka eggemow wa enù ka
memala gaa amuk gumemow ka diyà sa dalesan di enù ka
tukééy etaw gaa.
7 Huenan di, endà siegungen di kuna. Dodoo ikagi ko daa
anì melikuan sa egsuguen di gaa.
8 Netiigan di sa egkegaga ko egsugù, enù ka kagdi ma sa
maama egpekegaga gaa, enù ka legkang diyà sa ulu-ulu di
sa egkegaga di owoy egpekesugù ma sa medoo sundalu di
gaa. Amuk guwaen di diyà sa sebaen sundalu gaa, ‘Ipanaw
ka dé,’ hê mipanaw dé. Amuk guwaen di diyà sa sebaen ma
sundalu gaa, ‘Téél ka dé,’ hê misalu ma dé. Amuk guwaen
di diyà sa egsuguen di gaa, ‘Baeli ko siini,’ hê baelan di ma
dé.”
9 Na, egoh i Hésus migdineg iya wé, tigtu negaip owoy
migtaeng diyà sa medoo etaw eg-unut diyà kenagdi, guwaen
di, “Eg-ikagiyen ku ini i diyà keniyu, tigtu egpigtuu siini
maama. Apiya sa langun etaw Hudiyu, endà hinaa ku duu
sa kepigtuu da iling siini hagdi.”
10 Agulé, egoh da egpelikù dé sa medoo egtelabuk, hinaa
da sa egsuguen sa kapitan nelikuan dé.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-enaw Sa Anak Sa Balu Nematay

11 Agulé, melugaylugay kedu iya, mig-angay Hésus i dutu
siedò menuwa Nain. Mig-unut ma sa medoo salu di owoy
sa melaweng etaw.
12 Agulé, egoh da medapag diyà sa selat kutà sa menuwa,
nesiegungan da sa medoo etaw egtiang lungun sa maama
nematay. Bugtung anak sa balu iya wé nematay. Medoo sa
etaw kedu diyà sa menuwa mig-unut kenagdi eg-angay diyà
sa kenà da eglebeng.
13 Egoh i Datù Hésus mighaa sa bayi balu, tigtu eghiduwan
di owoy guwaen di, “Yaka egsinegaw wa.”
14 Agulé, migpedapag Hésus i owoy sinabaan di sa lungun.
Hê mig-ugpà sa egtiang lungun. Guwaen i Hésus, “O Adug,
enaw ka dé.”
15 Hê, mig-enaw sa etaw nematay owoy egpenuu owoy
mig-ikagi. Agulé, inagak i Hésus eg-angay diyà sa inay di.
16 Nelenawan sa langun etaw mighaa iya wé, owoy eg-
oloen da Nemula i, guwaen da, “Migtebow dé diyà kenita
sa tigtu tegesugkow i Nemula.” Guwaen da ma, “Mig-angay
dé Nemula i eg-aluk diyà sa medoo etaw di.”

17 Agulé, nelagtawan sa langun etaw sa lalag panduan
binaelan i Hésus taman uwang Hudiya owoy sa tanà
medapag dahiya.

Ini Sa Egoh Di Neduwa Sa Pedu I Huwan Denu Si Hésus
(Matéyo 11:2-6)

18 Na, tinulonon sa medoo pasek i Huwan kagdi denu sa
langun binaelan i Hésus.
19 Agulé, inumow di sa duwa pasek di enù ka peangayen
di kagda peigsà diyà si Datù Hésus amuk tuu kagdi sa Tigtu
Datù pineangay i Nemula migtebow, ataw ka sa sebaen ma
etaw polo sa angat-angatan da.
20 Egoh da migtebow diyà si Hésus, guwaen da, “Sinugù
i Huwan Tegebautis kami eg-angay eg-igsà diyà keniko,
guwaen di, ‘Enù di ya, kuna sa Tigtu Datù pineangay i
Nemula migtebow, ataw ka sebaen ma etaw polo sa angat-
angatan ké?’ ”
21 Na, egoh da eglimud si Hésus, binulungan di sa medoo
etaw eglinadu. Pinelaun di ma sa busaw miglahuk diyà
etaw, owoy pineilag di ma sa medoo langap.
22 Huenan di, sinagbian di kagda, guwaen di, “Angay yu
dé tulon dutu si Huwan dò sa hinaa yu owoy sa dinineg yu
diyà kenak. Nekeilag dé sa medoo langap, owoy nekebigkat
ma dé sa medoo pikat. Nelikuan ma dé sa medoo etaw
eglinadu dempid, owoy nekedineg ma dé sa medoo bisuwen
owoy mig-enaw ma sa medoo nematay. Owoy nekedineg
ma dé sa medoo pubeli etaw sa Mepion Tegudon denu
kenak.
23 Tulon yu ma diyà kagdi meanggan doo sa etaw amuk
endà egkeduwa sa pedu di egpigtuu diyà kenak.”

Ini Sa Inikagi I Hésus Denu Si Huwan
(Matéyo 11:7-19)

24 Na, egoh da miglikù sa sinugù i Huwan, mig-edung
eg-ikagi Hésus i diyà sa melaweng etaw denu si Huwan.
Guwaen di, “Egoh yu mig-angay eghahaa si Huwan dutu
siedò melabel tanà mediyù dalesan, endà iling di elê takà
egkepilaypilay danà kelamag enù ka endà egkehalì sa pedu
di.
25 Egoh yu miglenged si Huwan dutu siedò melabel tanà
mediyù dalesan, endà hinaa yu duu sa etaw migluhub
metolol ginis, enù ka iya daa sa egluhub milagà ginis owoy
duen dakel hagtay sa medoo etaw eg-ugpà diyà sa dakel
menuwa datù.
26 Dodoo egoh yu mig-angay dutu, inangay yu eghahaa
sa tegesugkow i Nemula. Na, tigtu tuu si Huwan sa
tegesugkow i Nemula owoy miglowon pa kagdi i diyà sa

medoo tegesugkow i Nemula egoh anay danà sa galebek di
tigtu dakel.
27 Enù ka igpesulat i Nemula sa denu si Huwan egoh anay,
guwaen di,
‘Duen sa egsugùsuguen ku pehunawen ku diyà keniko
anì upionen di sa ukitan ko tumebow.’* ”
28 Guwaen i Hésus, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu.
Sa langun etaw inanak diyà tanà, endà duen miglowon diyà
si Huwan. Dodoo sumalà dé sa tukééy etaw umunut sa
kedatù i Nemula, iya polo sa lumowon diyà si Huwan.”
29 Na, egoh sa medoo etaw lapeg sa medoo atung
egpeetuken sa sulutan migdineg sa ketegudon i Huwan egoh
anay, netuuwan da diyà sa kagi i Nemula denu sa salà da
owoy migpebautis da ma diyà si Huwan.
30 Dodoo sa medoo Palasiyu owoy sa medoo tegetulù
uledin igsugkow i Mosis, inekedan da sa uyot i Nemula diyà
kagda enù ka mig-eked da ma egpebautis diyà si Huwan.
31 Guwaen i Hésus, “Ngadan iya balatan ku keniyu medoo
duma ku eg-ugpà diyà tanà ini egoh di? Ngadan sa pelagaan
ku keniyu?
32 Lagà yu sa medoo batà egselapan diyà padian owoy
egseolomoy da. Guwaen sa duma batà, ‘Binaelan ké sa
dalemetan anì egdelayaw yu, dodoo eg-eked yu. Migdelawit
ké ma anì umunut yu egsinegaw, dodoo eg-eked yu ma.’
33 Iya maen di ya lagà yu siedò batà enù ka egoh yu
neketiig sa adat i Huwan Tegebautis, inekedan yu kagdi i.
Egoh yu neketiig endà egkaen di epan owoy endà eg-inem
di wain, iya sa kagi yu, guwaen yu, ‘Linahuk busaw ini i
maama.’
34 Dodoo egoh yu neketiig sa adat sa Kakay Langun egkaen
owoy eg-inem, inekedan yu ma. Iya sa kagi yu, guwaen yu,
‘Taa yu, meibeg kumaen siini maama owoy meibeg uminem
mekehilu, owoy egloyuken di ma sa medoo medaet etaw
atung egpeetuken sa sulutan owoy sa medoo tegebael salà
ma.’
35 Dodoo sa medoo etaw eg-unut diyà si Nemula, netu-
uwan da diyà sa melabel pagitung di.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migkaen Diyà Sa Dalesan Palasiyu

36 Na, duen sa sebaen Palasiyu migsasà si Hésus anì
mangay kumaen diyà kenagdi. Agulé, miggemow Hésus i
diyà sa dalesan di owoy egpenuu da egkaen.
37 Na, duen ma sa bayi tegebael salà eg-ugpà diyà iya
wé menuwa. Egoh di neketiig egkaen Hésus i diyà sa

* **7:27** 7:27 Basa ko Malakiyas 3:1.

dalesan Palasiyu, mig-angay dahiya eg-uwit sa tukééy butul
alabastelu nepenù lana mepion ngadeg.
38 Agulé, migtigdeg diyà sa selatal lisen i Hésus owoy
egsinegaw. Pinelê di luhà sa lisen i Hésus, owoy hinunas
di balut ulu di. Pinengadekan di ma sa lisen di, owoy
linulowon di lana mepion ngadeg.
39 Na, sa Palasiyu migsasà si Hésus, egoh di mighaa sa
binaelan sa bayi, iya sa penemdem di amuk tuu si Hésus
sa tegesugkow i Nemula, metiigan di tegebael salà siini bayi
eg-amis kenagdi.
40 Agulé, inikagiyan i Hésus sa Palasiyu, guwaen di, “O
Simiyon, duen sa ikagiyen ku diyà keniko.”
Migsagbì, guwaen di, “Ngadan di ya, Mistelu?”
41 Guwaen i Hésus, “Duen sa duwa maama eg-utang diyà
sa maama kawasà. Iya sa utang sa sebaen, lima gatus, owoy
iya ma sa utang sa duma di, lima pulù.
42 Hê, egoh da endà nekebayad, igpeuloy di dé sa utang
da. Na, ngadan tayu diyà siini duwa maama sa dakel pedu
diyà sa kawasà?”
43 Migsagbì Simiyon i, guwaen di, “Iya sa uman dakel
pedu kéen sa maama uman dakel utang igpeuloy di.”
Guwaen i Hésus, “Nesugat sa sagbì ko.”
44 Agulé, mig-isalu Hésus i diyà sa bayi, owoy guwaen di
dema diyà si Simiyon, “Hinaa ko pa atu sa binaelan siini
bayi diyà kenak? Egoh ku miggemow diyà sa dalesan ko,
endà inadatan ko aken enù ka endà migbegay ka wayeg
ipegusê ku sa lisen ku. Dodoo siini bayi, pinelê di luhà sa
lisen ku owoy hinunas di balut ulu di.
45 Endà migpengadek ka kenak egoh ku migtebow. Dodoo
siini bayi, endà dé miglengà di migpengadek sa lisen ku
edung egoh di migtebow.
46 Endà ma hinukowon ko duu lana sa ulu ku, dodoo siini
bayi, linulowon di lana mepion ngadeg sa lisen ku.
47 Huenan di, ini sa tulonen ku diyà keniko. Apiya di pa
medoo sa salà siini bayi, igpeuloy dé langun. Iya tandà di
ya dakel kehidu di kenak. Dodoo, amuk egpenemdemen
sa etaw tukééy daa sa salà di igpeuloy, tukééy ma daa sa
kehidu di.”
48 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa bayi, “Igpeuloy dé sa
medoo salà ko.”
49 Hê, egseolomoy sa medoo duma di egkaen, guwaen da,
“Maen ini i maama egpekepeuloy salà?”
50 Dodoo guwaen i Hésus diyà sa bayi, “Inalukan ka dé
danà sa kepigtuu ko. Likù ka dé, enù ka migtanà dé sa
pedu ko.”

8

Ini Sa Egoh Sa Medoo Bayi Mig-unut Si Hésus

1 Agulé melugaylugay pa, tinukid i Hésus sa medoo dakel
menuwa owoy sa tukééy, owoy igtulù di diyà sa medoo etaw
sa Mepion Tegudon denu sa kedatù i Nemula. Eg-unut ma
diyà kenagdi sa sepulù owoy duwa salu di
2 owoy sa medoo bayi nelikuan linadu owoy sa duma
da bayi linesutan busaw. Iya sa duma bayi si Maliya
tegeMagdala linesutan pitu busaw,
3 owoy si Huana sawa i Kusa sa ulu-ulu sa medoo
egsugùsuguen i Datù Hélod, owoy si Susana, owoy sa
medoo duma bayi. Na, siini medoo bayi, igbegay da sa duma
langun taman da anì eggastuwan da Hésus i owoy sa medoo
salu di.

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Maama Egsawel Benì
(Matéyo 13:1-9; Malkos 4:1-9)

4 Agulé, mig-angay da diyà si Hésus sa medoo etaw kedu
sa uman sebaen menuwa. Egoh da nesetipon sa temù
medoo etaw, tinulonon di kagda peligad, guwaen di,
5 “Na, duen sa maama mig-angay egsawel benì di diyà
sa hinemulaan di. Egoh di egsawel, duen benì neketenà
diyà dalan. Nekogkogon lisen medoo etaw owoy neimet ma
manuk tanà egkaen.
6 Duen ma duma benì neketenà diyà sa menipis tanà
batuwen. Hê, egoh di egtubù, nematay enù ka endà duen
wayeg di.
7 Duen ma duma benì neketenà diyà sa kenà sa medoo
bunga sepinitpinit. Agulé, neseselengan da egtubù owoy
nesilung sa palay danà sa sepinit.
8 Neketenà ma sa duma benì diyà sa mepion tanà owoy
egtubù. Uman sebaen benì, nekesugat temù sa kebunga di
nekeuma magatus.”

Agulé, egoh i Hésus egtulon siini peligad, mig-ikagi
metaled, guwaen di, “Amuk mipedu yu egdineg, penemdem
yu dé sa kagi ku dinineg yu.”

Ini Sa Pesuwan I Hésus Migtulon Peligad
(Matéyo 13:10-17; Malkos 4:10-12)

9 Na, mig-igsà sa medoo salu i Hésus sa selepangan siini
peligad.
10 Agulé guwaen i Hésus, “Igpetiig i Nemula dé diyà
keniyu sa penemdem nelidung egoh anay denu sa kedatù
di. Dodoo metulonon da daa peligad sa medoo liyu etaw
anì endà eghauwen da duu sa selepangan di apiya di pa

takà da eghahaa owoy endà egketiigan da duu apiya di pa
takà da egdinegdineg.*”

Ini Sa Selepangan Sa Peligad Denu Sa Kesawel Benì
(Matéyo 13:18-23; Malkos 4:13-20)

11 Agulé guwaen i Hésus, “Ini selepangan sa peligad ku.
Iya sa lagà benì sa kagi i Nemula.
12 Sa tanà duen dalan kenà di neketenà sa benì, iya lagà
sa etaw egdineg daa uloy, agulé egtebow Satanas i owoy
egkedanan di sa kagi i Nemula diyà sa pedu da anì endà
mekepigtuu da anì endà ma mealukan da.
13 Sa menipis tanà batuwen kenà di neketenà sa benì, iya
lagà sa etaw egdineg sa kagi i Nemula owoy neanggan sa
pedu da danà da egsakem. Dodoo lagà endà duen dalid
di, enù ka endà melugay di sumabuh da migtuu amuk
egkepelihay da.
14 Sa tanà duen sepinitpinit kenà di neketenà sa benì,
iya lagà sa etaw nekedineg, dodoo amuk melugaylugay
mesilung sa kepigtuu da enù ka egkelakà da danà sa medoo
langun taman da owoy sa medoo egkepionon nanam da.
Huenan di, endà mebaluy di sa kebunga sa kepigtuu da.
15 Na, sa mepion tanà kenà di neketenà sa benì, iya lagà
sa etaw egdinegdineg sa kagi i Nemula owoy egpeelesen da
diyà sa pedu da enù ka tigtu tuu sa pedu da. Metigkel da
owoy mepion sa kebunga sa kepigtuu da.”

Ini Sa Peligad I Hésus Denu Sa Palitaan
(Malkos 4:21-25)

16 Agulé, eg-uman Hésus i eg-ikagi diyà kenagda, guwaen
di, “Amuk tinemteman etaw sa palitaan, endà pelagkeban
di duu solok, owoy endà ma peleketanaen di duu diyà sa
kateli. Dodoo itagù di polo diyà sa mehagtaw anì hauwen
sa langun etaw eggemow sa legdaw di.
17 Hediya ma, meawangan doo sa langun linimunan,
owoy metulon doo sa langun linidung anì metiigan doo
langun.
18 Huenan di, pigtuu yu temù sa dinineg yu, enù ka sa
etaw egpigtuu, meumanan pa sa metiigan di. Dodoo sa
etaw endà egpigtuu, apiya di pa egpenemdemen di duen
egketiigan di, mekedan pa uman sa tukééy egketiigan.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Medapag Diyà Kenagdi
(Matéyo 12:46-50; Malkos 3:31-35)

19 Agulé, egoh i Hésus egtulù, migtebow sa inay di owoy
sa medoo hadi di maama, dodoo endà egpekelagbas da diyà
kenagdi enù ka nealang da sa medoo etaw.

---

* **8:10** 8:10 Basa ko Isayas 6:9.

20 Agulé egtulonon etaw Hésus i, guwaen da, “Taa ko, diyà
duwangen sa inay ko owoy sa medoo hadi ko. Ungayà da
hauwen da kuna.”
21 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di, “Iya lagà sa inay
ku owoy sa medoo hadi ku maama sa medoo etaw egdineg
sa kagi i Nemula owoy egpangunut da ma.”

Ini Sa Egoh I Hésus Mighawid Sa Sepuk
(Matéyo 8:23-27; Malkos 4:35-41)

22 Na, sebaen agdaw mig-edà kumpit Hésus i owoy sa
medoo salu di. Guwaen di diyà kenagda, “Kumatin ki tanà
dutu siini lanaw.”
Agulé, eg-ipanaw da dé.
23 Egoh da eg-ipanaw, neketudug Hésus i. Hê, nesampen
da sepuk owoy egkedaleman wayeg sa kumpit da. Buyu da
egpekesugsug.
24 Agulé, inangay da eg-enaw Hésus i, guwaen da, “O
Datù, egpekesugsug ki.”
Agulé, mig-enaw Hésus i owoy hinawidan di sa kelamag
owoy sa dakel lambeg. Hê, migsabuh dé owoy miglinek ma
dé.
25 Agulé guwaen i Hésus, “Kenà sa kepigtuu yu?”
Dodoo egkelenawan da owoy egkegaip da ma danà sa
tunung i Hésus. Egseolomoy da, guwaen da, “Ngadan ini
i maama? Egkegaga di eghawid sa sepuk owoy sa lambeg,
owoy egpangunut da doo diyà kenagdi.”

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-aluk Sa Maama Linahuk Busaw
(Matéyo 8:28-34; Malkos 5:1-20)

26 Agulé, egoh da migkatin kedu Galiliya dò, egdunggù da
diyà sa tanà Gelasin tanà dutu sa lanaw.
27 Na, egoh i Hésus migtenà, migtelabuk sa maama
tegeGelasin linahuk busaw. Nelugay dé egpelawalawa,
owoy endà eg-ugpà di diyà dalesan enù ka eg-ugpà polo diyà
sa kenà lebeng.
28 Egoh di mighaa si Hésus, eglesing owoy egligkued diyà
sa taengan di. Metaled sa kagi di, guwaen di, “O Hésus,
maen di ya egbogowen ko aken? Netiigan ku doo kuna sa
Anak i Nemula, sa Nemula tigtu mapulù. Egpegeni a diyà
keniko, yaka egpigtamay kenak.”
29 Iya sa inikagi di danà i Hésus mighemaga sa busaw
miglahuk diyà sa maama anì lumaun. Na, nelugay dé
egkepelihay iya wé maama danà sa busaw takà egsabà
kenagdi. Medoo dé gulê pinolot da sangkalì owoy tali, owoy
inudesan da egtulik. Dodoo takaan di polo egbugtus sa polot
di owoy inagak sa busaw eg-angay dutu siedò melabel tanà
mediyù dalesan.

30 Agulé, inigsaan i Hésus kagdi, guwaen di, “Ngadan ko
ya?”
Migsagbì, guwaen di, “Si Melaweng a.” Iya sa sagbì di
enù ka medoo temù sa busaw miglahuk diyà kenagdi.
31 Agulé, migpegeni da diyà si Hésus anì endà peangayen
di duu kagda dutu bayà dò sa kenà da mepigtamayan.
32 Na, duen ma sa medoo babuy eglagbet kaenen da diyà
getan-getan medapag dahiya. Agulé, migpegeni sa busaw
diyà si Hésus anì pandayaen di kagda mangay lumahuk
diyà sa medoo babuy. Agulé pinandayà di dé.
33 Hê, miglesut sa medoo busaw diyà sa maama owoy
mighalì da eglahuk diyà sa babuy. Hê, migletu sa langun
babuy miglungel diyà sa kesagdigan owoy nekelesek da diyà
sa lanaw. Nelened da langun.
34 Na, egoh sa medoo tegeipat babuy mighaa iya wé,
egpelaguy da eg-angay egtulon sa hinaa da diyà sa medoo
etaw diyà sa dakel menuwa owoy diyà sa medoo liyu
dalesan medapag dahiya.
35 Agulé, mig-angay sa medoo etaw dutu anì hauwen da
sa medoo nebaelan dinineg da. Egoh da migtebow diyà
si Hésus, hinaa da sa maama linesutan medoo busaw eg-
penuu diyà sa dapag i Hésus. Migginis dé owoy neketuleng
ma dé. Egoh da mighaa iya wé, tigtu egkelenawan da
langun.
36 Na, egtulon sa medoo etaw mighaa diyà sa medoo etaw
egtebow denu sa egoh i Hésus migbulung sa maama linahuk
busaw.
37 Agulé, tigtu nelenawan sa langun etaw tegeGelasin,
huenan di eg-ikagiyan da Hésus i anì sumalid diyà kenagda.
Agulé, mig-edà dema kumpit Hésus i enù ka lumikù.
38 Egoh di eg-edà, egpegeni eg-unut sa maama linesutan
busaw. Dodoo hinemagawan i Hésus, guwaen di,
39 “Likù ka polo, angay ko tulon diyà etaw sa tigtu mepion
binaelan i Nemula diyà keniko.”
Agulé, miglikù dé owoy igseluh di egtulon diyà sa langun
etaw diyà menuwa di sa ukit-ukit sa dakel ketabang i Hésus
diyà kenagdi.

Inenaw I Hésus Sa Batà Nematay Owoy Binulungan Di Sa Bayi
(Matéyo 9:18-26; Malkos 5:21-43)

40 Na, egoh i Hésus migpelikù diyà Galiliya, tinelabuk sa
melaweng etaw kagdi i enù ka eg-angat-angatan da.
41 Agulé, duen sa maama ulu-ulu diyà sa simbaan Hudiyu
eg-angay diyà si Hésus. Iya sa ngadan di, si Hailu.

Migligkued diyà sa taengan i Hésus, owoy egpegeniyen di
mangay kenà di dò,
42 enù ka buyu dé egkematay sa bugtung anak di bayi.
Sepulù owoy duwa gepalay dé sa lugay di miglesut.

Agulé, mig-unut Hésus i diyà si Hailu. Egoh di eg-ipanaw,
egkesedeldel sa medoo etaw diyà kenagdi.
43 Na, duen sa bayi dahiya egdepanugan. Iya sa lugay di
sepulù owoy duwa gepalay dé endà egkedit sa depanug di
adat bayi. Apiya di pa takà egpebulung diyà sa medoo etaw,
endà doo egkegaga da duu.
44 Agulé, migsetugdug sa bayi owoy egtelukunan di eg-
amis sa pelingping ginis i Hésus. Hê, petow ma dé migkedit
sa eglinaduwen di depanug.
45 Agulé, guwaen i Hésus, “Ngadan tayu di etaw sa mig-
amis kenak?”
Dodoo endà duen egtulon. Agulé guwaen i Pidelu, “O
Mistelu, maen di ya eg-igsà ka, enù ka egkesedeldel sa
medoo etaw diyà keniko?”

46 Dodoo guwaen i Hésus, “Duen sa etaw mig-amis kenak
enù ka tinugedam ku sa tunung ku miglesut.”

47 Na, egoh sa bayi egpeketiig hinaa dé sa binaelan
di, mig-angay diyà si Hésus eglukub danà di nelenawan.
Migligkued diyà sa taengan di owoy tinulon di diyà sa
langun etaw sa pesuwan di mig-amis owoy sa egoh di ma
petow nelikuan.
48 Agulé guwaen i Hésus, “O Okon, nelikuan ka dé danà sa
kepigtuu ko. Mepion sa kelikù ko, enù ka migtanà sa pedu
ko.”
49 Na, egoh i Hésus telibubu eg-ikagi diyà sa bayi, duen sa
maama egtebow kedu sa dalesan i Hailu. Guwaen di diyà si
Hailu, “Endà dé sa anak ko bayi. Yaka dé uman duu egbogo
sa mistelu.”
50 Dodoo egoh i Hésus migdineg sa kagi di, migsagbì,
guwaen di, “O Hailu, yaka egkelenawan na. Pigtuu ka daa
anì melikuan sa anak ko.”
51 Agulé, egoh da migtebow diyà sa dalesan i Hailu,
hinawidan i Hésus sa langun duma di eggemow liyu daa
si Pidelu owoy si Huwan owoy si Santiyago owoy sa emà sa
batà owoy sa inay di.
52 Apiya di pa egsinegaw sa langun etaw dahiya owoy
egdelawitan da ma sa kenogon nematay, guwaen doo i
Hésus, “Yoko egsinegaw wa, enù ka endà nematay di.
Egtudug daa.”
53 Dodoo ginemenan da polo kagdi i, enù ka netiigan da
nematay dé.

54 Dodoo sinabaan i Hésus belad sa batà owoy eg-umow,
guwaen di, “O Okon, enaw ka dé.”
55 Hê, migpelikù sa suguy di owoy petow dé mig-enaw.
Agulé, sinugù i Hésus kagda anì pekaenen da sa kenogon.
56 Negaip sa emà di owoy sa inay di, dodoo hinawidan i
Hésus kagda anì endà tulonen da duu sa binaelan di.

9

Ini Sa Egoh I Hésus Migpetegudon Sa Sepulù Owoy Duwa Salu Di
(Matéyo 10:5-15; Malkos 6:7-13)

1 Na, sinetipon i Hésus sa sepulù owoy duwa salu di,
enù ka begayan di kagda tunung owoy dakel egkegaga
anì mekegaga da pelesut sa medoo busaw owoy sa langun
balangan linadu.
2 Agulé, pineangay di kagda egpetegudon denu sa kedatù
i Nemula owoy bulungan da ma sa etaw eglinadu.
3 Guwaen i Hésus diyà kenagda, “Amuk mipanaw yu, ulan
dé sa medoo eg-uwiten yu, iling ka tuked ataw ka puyut
ataw ka legà ataw ka pilak ataw ka duma kawal yu.
4 Amuk mekeuma yu diyà sa menuwa, ugpà yu dé diyà
sa dalesan gemowon yu. Yoko eghalìhalì ya taman endà
meuma sa kelegkang yu dema.
5 Dodoo sumalà dé sa menuwa tebowon yu endà miadat
keniyu, salidi yu dé. Amuk sumalid yu dahiya, agtag yu
sa kepung diyà sa lisen yu anì tandaan yu sa kepigtamay i
Nemula tumebow diyà kenagda.”
6 Agulé, mig-ipanaw da dé egtukiden da sa medoo
menuwa. Sumalà dé sa menuwa egtebowon da, migpeges
da egtulon sa Mepion Tegudon owoy egbulungan da ma sa
medoo eglinadu anì melikuan da.

Ini Sa Egoh Sa Pedu I Hélod Nelakà Denu Si Hésus
(Matéyo 14:1-12; Malkos 6:14-29)

7 Na, si Hélod sa Datù eg-ipat sa tanà Galiliya, egoh di
migdineg denu sa medoo binaelan i Hésus, nelakà sa pedu
di enù ka duen etaw eg-ikagi, guwaen da gaa si Huwan mig-
enaw egoh di nematay Hésus i.
8 Dodoo duen ma etaw guwaen da gaa si Iliyas tegesugkow
i Nemula egoh anay kagdi i egpehaa diyà etaw. Owoy duen
ma etaw guwaen da gaa sebaen ma tegesugkow i Nemula
egoh anay neenaw dé kagdi i.
9 Dodoo guwaen i Hélod, “Beken si Huwan iya wé etaw,
enù ka igpetagped ku dé sa ulu di egoh anay. Ngadan di
etaw kéé siini maama egbael sa medoo dinineg ku?” Agulé,
udesan di humaa Hésus i.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpekaen Sa Lima Ngibu Etaw
(Matéyo 14:13-21; Malkos 6:30-44; Huwan 6:1-14)

10 Na, egoh sa medoo salu di miglikù diyà si Hésus,
tinulon da diyà kenagdi sa binaelan da diyà sa medoo
tinebowon da. Agulé, inuwit di kagda eg-angay eglebù diyà
sa uwang menuwa Bétsaida.
11 Dodoo egoh sa medoo etaw neketiig sa inangayan i
Hésus, linohot da eglenged Hésus i dutu. Agulé, sinaluan di
kagda owoy tinulonon di kagda denu sa kedatù i Nemula,
owoy binulungan di ma sa medoo eglinadu anì melikuan
da.
12 Na, egoh di mahapun dé, mig-angay sa sepulù owoy
duwa salu di diyà kenagdi, owoy guwaen da, “Peangay ko
siini medoo etaw diyà sa medoo menuwa diyà siini dapag
ta anì lumagbet da sa kenà da mekekaen owoy sa kenà da
meketudug, enù ka mediyù dalesan siini kenà ta nesetipon.”
13 Dodoo guwaen i Hésus, “Kiyu polo sa megay kaenen
da.”
Agulé guwaen da, “Duen diyà kenami lima getibulu daa
epan owoy duwa daa sedà nelegà. Iya daa sa kaenen ta
lapeg siini medoo etaw, amuk endà peangayen ko kami
pebeli.”
14 Iya sa inikagi da enù ka mekeuma kéen lima ngibu sa
maama dahiya, liyu sa batà owoy bayi. Agulé, guwaen i
Hésus diyà sa salu di, “Pepenuu yu kagda. Seumpung yu
tiglima-limaway pulù.”
15 Hê, inunutan da sa kagi di owoy pinepenuu da sa
langun etaw.
16 Agulé, kinuwa i Hésus sa lima getibulu epan owoy sa
duwa sedà. Eglengag diyà langit owoy egsimbà egpesalamat
diyà si Nemula danà siedò kaenen igbegay i Nemula. Agulé,
kinebéngkebéng di owoy igbegay di diyà sa salu di anì
tukiden da megay sa melaweng etaw.
17 Hê, langun da nekekaen owoy nebesug da. Agulé,
tinipoh sa salu di sa samà da egkaen sepulù owoy duwa
pa gesolok.

Ini Sa Egoh I Pidelu Migdatù Si Hésus
(Matéyo 16:13-21; Malkos 8:27-31)

18 Na sebaen agdaw, egpeiges egsimbà Hésus i, owoy
dahiya ma sa medoo salu di. Agulé, inigsaan di kagda,
guwaen di, “Ngadan di etaw a gaa, aken i, guwaen sa medoo
etaw?”
19 Guwaen da migsagbì, “Duen etaw guwaen da dò si
Huwan Tegebautis ka gaa, owoy duen ma etaw guwaen da
dò si Iliyas ka gaa. Duen ma etaw guwaen da dò sebaen ma

tegesugkow i Nemula egoh anay mig-enaw dema gaa kuna ya.”

20 Agulé guwaen i Hésus, “Enù di ya kiyu i, ngadan sa kagi yu denu kenak?”

Migsagbì Pidelu i, guwaen di, “Kuna si Kelistu sa Tigtu Datù sinugù i Nemula.”

21 Dodoo tigtu hinawidan i Hésus kagda anì endà tulonen da duu diyà etaw.

22 Agulé, guwaen i Hésus ma, “Medoo sa kelikutan ku mekeuma diyà kenak, aken i Kakay Langun. Meekedan a sa medoo kaunutan ta etaw Hudiyu owoy sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis. Imatayan da ma aken, dodoo umenaw a mendaa diyà sa ketelu di agdaw.”

Ini Sa Mebaelan Sa Etaw Egpepasek Diyà Si Hésus
(Matéyo 16:24-28; Malkos 8:34–9:1)

23 Na, guwaen i Hésus diyà sa langun etaw, “Amuk iya sa pedu sa sebaen etaw umunut-unut diyà kenak, meekedan di sa hagdi ungayà owoy sakemen di sa naken. Lagà metiang di ma sa bugsud kenà di mematay, enù ka uman agdaw metigkelan di sa kelikutan di danà di mekepangunut diyà sa igsugù ku. Owoy tigtu mekeunut-unut ma diyà kenak.

24 Huenan di, sumalà dé sa etaw umeked umunut diyà kenak enù ka egpekihagtay, iya polo sa etaw mematay. Dodoo sumalà dé sa etaw umeked pekihagtay anì umunut-unut diyà kenak, iya polo sa etaw kumelalù taman melugay.

25 Amuk hediya, endà duen sa tigtu untung mekuwa etaw diyà sa medoo langun taman di diyà tanà. Apiya di pa mekuwa di sa langun, mekesugsug doo.

26 Sumalà dé sa etaw eg-eked egtulon denu kenak owoy endà ma egpigtuu di sa kagi ku danà di memala, iya ma sa etaw endà meingadanan ku duu amuk pelikù a, aken i Kakay Langun. Amuk pelikù a, unutan a sa senang ku owoy sa senang i Emà ku owoy sa senang sa medoo egsugùsuguen di metiengaw.

27 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Duen duma etaw dahini ini egoh di endà pa mematay da taman endà hauwen da duu sa kedatù i Nemula mekeuma.”

Ini Sa Egoh Da Mighaa Si Hésus Egsenang
(Matéyo 17:1-8; Malkos 9:2-8)

28 Na, egoh di sakapadian kéen kedu iya wé inikagi i Hésus, inuwit di Pidelu i owoy si Huwan owoy si Santiyago egtekedeg diyà sa getan anì sumimbà.

29 Agulé, egoh i Hésus telibubu egsimbà, nepelumanan sa
palas di owoy tigtu migkebulà sa ginis di mekesilang.
30-31 Hê, egpehaa dahiya sa duwa maama egsenang,
si Mosis owoy si Iliyas.* Egseolomoy da Hésus i denu
sa kepatay di dutu Hélusalém dò, enù ka medapag dé
petuuwen di iya wé.
32 Na, egtudug Pidelu i owoy sa duwa duma di, dodoo egoh
da mig-enaw, hinaa da sa senang i Hésus owoy sa duwa
maama nesedapag da egtigdeg.
33 Agulé, egoh sa duwa maama buyu da dé sumalid, eg-
ikagi Pidelu i, guwaen di, "O Mistelu, mepion ma doo enù ka
dahini ké. Mael ké lawì, telu, sebaen niko, sebaen si Mosis,
sebaen si Iliyas."
Dodoo eg-amu Pidelu i eg-ikagi, enù ka endà netiigan di
duu sa penemdem di.
34 Hê, egoh di pelà eg-ikagi, tinenaan da gaeb owoy
egkelenawan da egoh da nekedalem diyà sa gaeb.
35 Agulé, duen sa eg-ikagi kedu dalem sa gaeb, guwaen
di, "Ini sa anak ku ginelal ku datù. Dinegdineg yu diyà
kenagdi."
36 Agulé, egoh di mig-ikagi iya wé, si Hésus daen sa hinaa
da dahiya. Na, sa langun hinaa da dahiya, endà tinulon da
duu mapes.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-aluk Sa Batà Linahuk Busaw
(Matéyo 17:14-21; Malkos 9:14-29)

37 Na, egoh di sumimag, miglungel da kedu diyà sa getan,
owoy medoo temù sa etaw migtelabuk si Hésus.
38 Hê, duen sebaen maama diyà kenagda eg-umow,
guwaen di, "O Mistelu, egpehiduhidu a diyà keniko denu
siini bugtung anak ku maama.
39 Enù ka uman sumabà sa busaw, mepetow lumengat
owoy takà egtiglongen sa lawa di owoy mohok ma sa ebà
di. Legenen di ma temù taman endà tumoluh sa lawa di
owoy buyu endà lengaan di duu.
40 Migpegeni a diyà sa medoo pasek ko anì pelaunen da
sa busaw, dodoo endà egkegaga da duu."
41 Agulé eg-ikagi Hésus i, guwaen di, "Ay, kiyu i medoo
etaw ini egoh di, ngahàngahà yu temù owoy tigtu yu endà
egsalig diyà kenak. Egkesemek a dé eg-ugpà diyà keniyu
owoy buyu a dé egtalawen danà sa endà kepigtuu yu. Na,
uwit ko dini sa anak ko."
42 Agulé, egoh sa batà eg-angay diyà si Hésus, igdagsà sa
busaw owoy egpetiglongenen di. Dodoo hinawidan i Hésus

* **9:30-31** 9:30,31 Etaw Hudiyu ma Mosis i owoy si Iliyas, dodoo nelugay da dé nematay egoh i Hésus neetaw diyà tanà.

sa busaw. Hê, nelikuan dé sa batà. Agulé, pinelikù di diyà
sa emà di.
43 Na, tigtu da negaip langun danà sa dakel egkegaga i
Nemula.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Dema Denu Sa Kepatay Di
(Matéyo 17:22-23; Malkos 9:30-32)

Na, egoh da pelawà negaip sa langun binaelan i Hésus,
eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo salu di, guwaen di,
44 "Pegunggungi yu ini i kagi ku diyà sa telinga yu, enù
ka buyu a dé mekebegay diyà sa medoo liyu etaw, aken i
Kakay Langun."
45 Dodoo endà netiigan da duu sa selepangan iya wé
inikagi di, enù ka nelidung diyà kenagda anì endà meketiig
da. Dodoo egkelenawan da ma eg-igsà diyà kenagdi.

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Dakel Diyà Sa Kehaa I Nemula
(Matéyo 18:1-5; Malkos 9:33-37)

46 Na, egsesigbolowoy sa medoo salu di denu sa tayu dakel
etaw diyà kenagda.
47 Dodoo egoh i Hésus neketiig sa pedu da, kinuwa di sa
batà owoy pinedapag di diyà kenagdi.
48 Agulé guwaen di, "Sumalà dé sa etaw miadat siini batà
danà di etaw ku, meadatan di ma aken; owoy sumalà dé sa
etaw miadat kenak, meadatan di ma sa migpeangay kenak
diyà tanà. Huenan di, iya sa dakel etaw diyà sa kehaa i
Nemula sa tigtu tukééy etaw diyà sa kehaa yu."

Igtulù I Hésus Iya Sa Duma Da Sa Tegetabang
(Malkos 9:38-40)

49 Agulé, guwaen i Huwan egsagbì, "O Datù, hinaa ké
sa sebaen maama egpelesut busaw danà sa ngadan ko.
Hinawidan ké enù ka endà eg-unut-unut di diyà kenita."
50 Dodoo guwaen i Hésus, "Yoko eghawid duu, enù ka
sumalà dé sa etaw endà egkuntelà di keniyu, iya polo sa
etaw tumabang keniyu."

Ini Sa Egoh Di Inekedan Sa Medoo Etaw Samaliya Hésus I

51 Na, nelugaylugay pa kedu iya egoh di buyu meuma sa
pasad i Hésus mebatun, pineeles di sa pedu di mangay dutu
Hélusalém dò.
52 Pinehuna di ma sa medoo egsugùsuguen di anì lag-
beten da sa kenà di tumudug. Agulé, migtebow da diyà sa
menuwa diyà uwang Samaliya.

53 Dodoo eg-ekedan sa medoo etaw eg-ugpà dahiya Hésus
i gumemow diyà sa menuwa da enù ka netiigan da kagdi sa
etaw Hudiyu mangay sumimbà Hélusalém dò.
54 Agulé, egoh sa salu di si Santiyago owoy si Huwan
neketiig sa keeked da, guwaen da, “O Datù, mepion pa amuk
suguen ké sa apuy kedu diyà langit anì imeten di kagda?”
55 Dodoo eg-isalu Hésus i owoy hinawidan di kagda.
56 Agulé, mig-angay da diyà sa sebaen ma menuwa.

Ini Sa Igtulù I Hésus Diyà Sa Etaw Ungayà Da Eg-unut Diyà Kenagdi
(Matéyo 8:18-22)

57 Na, egoh da eg-ipanaw diyà sa kalasada, duen sa
maama eg-ikagi diyà si Hésus, guwaen di, “Sumalà dé sa
angayan ko, umunut-unut a keniko.”
58 Dodoo guwaen i Hésus, “Taa ko, hih. Amuk lekipes,
duen salag di diyà lungag kayu. Amuk manuk awang, duen
ma salag di diyà pulu kayu. Dodoo melikutan ka umunut-
unut diyà kenak, aken i Kakay Langun, enù ka endà duen
sa tigtu kenà ku mugpà.”
59 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa sebaen ma maama
dahiya, “Unut-unut ka diyà kenak.”
Dodoo migsagbì, guwaen di, “O Datù, muna a pelawà
mangay lumebeng sa emà ku.”
60 Dodoo guwaen i Hésus, “Mepion polo amuk sa etaw
endà duen lalù da sa lumebeng sa duma da nematay. Dodoo
kuna, angay ka tulù denu sa kedatù i Nemula.”
61 Agulé, guwaen sa sebaen ma maama, “O Datù, umunut-
unut a diyà keniko, dodoo muna a pelawà mangay umebal
diyà sa medoo duma ku diatas.”
62 Guwaen i Hésus, “Yaka eg-iling duu sa maama egdadu
takà eglangalanga, enù ka endà mepion sa danà di egdadu.
Diya ma sa etaw neduwa sa pedu di eg-unut diyà kenak,
endà duen sa ulan di diyà sa kedatù i Nemula.”

10

Ini Sa Egoh I Hésus Migpetegudon Sa Pitu Pulù Owoy Duwa Maama

1 Na, hinemilì i Hésus sa pitu pulù owoy duwa pasek
di. Tinigduwa-duwa di kagda egpeipanaw peangay diyà sa
langun menuwa buyu tebowon di.
2 Agulé guwaen di diyà kenagda, “Lagà palay melegà sa
medoo etaw endà pa egpigtuu owoy nebaluy temù sa palay,
dodoo endà medoo sa etaw egketu. Huenan di, simbà yu
diyà sa épê di si Nemula, anì umowen di pa sa medoo etaw
kumetu sa palay di.

3 Na, ipanaw yu dé. Hahaa yu, hih. Mipedu yu kiyu i, lagà
yu anak kebilibili; dodoo peangayen ku kiyu diyà sa medoo
etaw lenglengen, lagà da sa mebalaw tinggalung.
4 Ulan sa keuwit yu sa taguan pilak ataw ka puyut ataw ka
duma talumpà yu. Yoko egsetawit duu sa etaw diyà dalan
anì endà meéngén yu.
5 Sumalà dé sa dalesan gemowon yu miadat keniyu, huna
yu ikagi diyà sa etaw di, guwaen yu, 'Kumelanih sa keugpà
yu diyà siini dalesan danà i Nemula.'
6 Na, amuk mepion pedu sa etaw eg-ugpà dahiya, mebe-
gayan da doo sa melanih keugpà danà sa inikagi yu. Dodoo
amuk endà, mekepelikù dema diyà keniyu sa inikagi yu.
7 Ugpà yu daa diyà siedò dalesan kenà yu anay miggemow.
Yoko eghalìhalì ya. Kaen yu owoy inem yu sa igmengana da
keniyu. Mepion amuk gastuwan da kiyu, enù ka lagà sukay
yu kiyu i medoo tegegalebek.
8 Sumalà dé sa menuwa tebowon yu miadat keniyu, kaen
yu sa imengana da keniyu.
9 Bulung yu sa medoo eglinadu anì melikuan da, owoy
guwaen yu, 'Nekeuma dé diyà keniyu sa kedatù i Nemula.'
10 "Dodoo sumalà dé sa menuwa tebowon yu umeked
keniyu, ukit yu diyà sa medoo kalasada di owoy guwaen
yu,
11 'Apiya siini kepung menuwa yu egdeket diyà sa lisen
ké, egkedanan ké enù ka endà mipedu yu. Dodoo taa yu,
nekeuma dé hedem diyà keniyu sa kedatù i Nemula, dodoo
eg-ekedan yu polo.'
12 Taa yu, hih, sa inikagi ku. Apiya di pa pigtamayan i
Nemula pa uman sa etaw tegeSodoma danà sa tigtu medaet
binaelan da egoh anay, uman pa dakel doo sa kepigtamay
di mekeuma diyà sa menuwa eg-eked keniyu."

Ini Sa Kepigtamay I Nemula Mekeuma Diyà Sa Menuwa Endà Egpigtuu
(Matéyo 11:20-24)

13 Agulé guwaen i Hésus, "O medoo etaw tegeKolasin
owoy etaw tegeBétsaida, hahaa yu. Dakel sa kepigtamay
i Nemula mekeuma diyà keniyu, enù ka endà eg-ekedan
yu duu sa salà yu apiya di pa dakel sa panduan igpehaa
i Nemula diyà keniyu. Dodoo sa etaw tegeTilo owoy etaw
tegeSidon, amuk egpekehaa da hedem sa medoo panduan
iling sa eghauwen yu, meekedan da doo sa salà da owoy
tandaan da ma doo sa keeked da danà da migginis sakù
owoy binuhbuhan da ma abuh sa ulu da.

14 Apiya di pa pigtamayan i Nemula pa uman sa etaw Tilo
owoy Sidon, uman pa dakel doo sa kepigtamay di mekeuma
diyà keniyu.
15 O medoo etaw tegeKapelenaum, apiya di pa ungayà yu
pedakelen yu kiyu taman langit dò, petukééyen i Nemula
doo kiyu anì mekesugsug yu diyà bayà.”
16 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa etaw hinemilì di,
“Amuk egdinegdineg sa etaw keniyu, lagà aken ma sa
egdinegdinegen di; owoy amuk eg-eked sa etaw keniyu, lagà
aken ma sa eg-ekedan di, owoy amuk eg-eked sa etaw kenak,
lagà eg-ekedan di ma sa migpeangay kenak.”

Ini Sa Egoh Sa Pitu Pulù Owoy Duwa Sinugù Di Migpelikù

17 Na, melugaylugay egpelikù dema sa medoo sinugù i
Hésus. Neanggan sa pedu da owoy guwaen da, “O Datù,
apiya sa medoo busaw, eg-unutan da doo sa sugù ké danà
sa ngadan ko.”
18 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Hinaa ku sa egoh
i Satanas tinabanan nenabù kedu langit dò lagà silà.
19 Taa yu, hih. Binegayan ku kiyu egkegaga anì utuhan
yu sa uled owoy sa menipit owoy tumaban yu ma diyà sa
langun kebagel i Satanas sa kuntelà ta. Dodoo endà duen
sa mekepesakit keniyu.
20 Yoko egkeanggan duu sa egkegaga yu diyà medoo
busaw, dodoo keanggani yu polo enù ka nekesulat sa
ngadan yu diyà sa libelu i Nemula dutu langit dò.”

Ini Sa Egoh I Hésus Tigtu Neanggan
(Matéyo 11:25-27; 13:16-17)

21 Na, tigtu neanggan Hésus i danà sa Metiengaw Suguy
i Nemula, huenan di egsimbà, guwaen di, “O Emà, kuna sa
Datù diyà langit owoy diyà tanà. Egpesalamat a diyà keniko
enù ka igpehaa ko sa penemdem ko diyà sa medoo etaw
épê tukééy penemdem lagà batà, dodoo linidung ko diyà sa
medoo etaw épê dakel penemdem. O Emà, enget ma doo
iya wé egbaelan ko enù ka iya sa egkepionon pedu ko.”
22 Agulé guwaen i Hésus, “Aken sa sinaligan i Emà sa
langun penemdem. Endà duen etaw egpeketiig kenak liyu
daa si Emà. Endà ma duen etaw egpeketiig si Emà liyu
daa aken i Anak di owoy sa medoo etaw tuluen ku denu
kenagdi.”
23 Agulé, eg-isaluwan i Hésus sa medoo salu di anì endà
mekedineg sa liyu etaw, owoy guwaen di diyà kenagda,
“Neanggan yu danà sa eghauwen yu diyà kenak ini egoh
di.

24 Taa yu, hih. Sa medoo tegesugkow i Nemula owoy
sa medoo datù egoh anay, ungayà da humaa hedem sa
eghauwen yu, dodoo endà dé nekehaa da. Ungayà da ma
dumineg hedem sa egdinegen yu, dodoo endà dé nekedineg
da.”

Ini Sa Balatan Egoh Sa Maama Samaliya Migtabang Sa Maama Liniputan

25 Na, duen sa maama tegetulù uledin igsugkow i Mosis
egtigdeg owoy egtepengan di Hésus i, guwaen di, “O
Mistelu, ngadan sa baelan ku anì mekesakem a sa lalù endà
meelut di?”
26 Guwaen i Hésus, “Ngadan sa nebasa ko sa igsugù i
Nemula igsulat diyà sa libelu?”
27 Egsagbì sa maama, guwaen di, “Ini sa igsugù i Nemula,
guwaen di, ‘Pusungi ko si Nemula sa Datù ko. Peunuti ko
diyà kenagdi sa langun pedu ko owoy sa langun penemdem
ko owoy sa langun egkegaga ko. Hiduwi ko ma sa duma ko
éhê mendaa sa kehidu ko keniko.’* ”
28 Agulé guwaen i Hésus, “Nesugat sa sagbì ko. Pangunuti
ko dé anì kumelalù ka.”
29 Dodoo iya sa ungayà sa maama metandaan di metien-
gaw sa egbaelan di, huenan di, eg-igsà dema, guwaen di,
“Ngadan di etaw sa duma ku mehiduwan ku?”
30 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Upama, duen sa maama
Hudiyu eg-angay menuwa Héliko dò kedu diyà Hélusalém.
Egoh di eg-ipanaw, ginebek sa medoo tegelampas egsuntuk
kagdi owoy sinebalbal da. Linampas da ma sa ginis di owoy
sa langun taman di. Hê, sinalidan da dé sa maama buyu
nematay.
31 Agulé, nekeukit dahiya diyà sa kalasada sa maama
Hudiyu tegesimbà. Egoh di eghaa, eg-iwod eg-ukit diyà sa
kilidan kalasada.
32 Agulé, nekeukit ma dahiya sa maama Hudiyu sa sebaen
tugod i Lebi. Egoh di eghaa, eg-iwod ma eg-ukit diyà sa
kilidan kalasada.
33 Agulé, duen ma sa maama tegeSamaliya sa beken etaw
Hudiyu eg-ukit dahiya. Egoh di eg-ipanaw, nekeuma diyà
sa kenà sa maama liniputan. Egoh di eghaa, eghiduwan di
temù.
34 Agulé, mig-angay diyà kenagdi owoy binulung di wain
owoy lana sa medoo palì di owoy pinolot di ma. Sinapuwat
di diyà sa kudà di, owoy inuwit di dutu siedò dalesan atung
tudugan etaw egtalàtalà owoy inipat di dahiya.
35 Egoh di sumimag, binegayan di pilak sa tegeunung
dalesan, guwaen di, ‘Ipat ko owoy sumalà dé sa samà utang

* **10:27** 10:27 Basa ko Dutilonomiyu 6:5 owoy Lébitiko 19:18.

di danà sa keipat ko kenagdi, bayadan ku pa amuk pelikù
a.’ ”
36 Agulé guwaen i Hésus, “Na, diyà siini balatan ku,
ngadan tayu di etaw diyà siini telu maama sa tuu duma
sa maama liniputan tegelampas?”
37 Egsagbì sa tegetulù, guwaen di, “Iya sa tuu duma di sa
egtabang kenagdi.”
Guwaen i Hésus, “Na, ilingi ko ma iya wé.”

Ini Sa Egoh I Hésus Diyà Sa Dalesan I Maleta Owoy Si Maliya

38 Na, egoh i Hésus owoy sa salu di mig-ipanaw, egtebow
da diyà sebaen menuwa. Duen sa bayi dahiya, si Maleta,
egpegemowen di Hésus i diyà sa dalesan di.
39 Duen ma sa hadi di bayi, si Maliya. Egpenuu medapag
diyà sa lisen i Datù Hésus enù ka egdinegdinegen di sa
ketulù di.
40 Dodoo egkelakà sa pedu i Maleta danà di egmengana
kenagda. Agulé, eg-angay diyà si Hésus owoy guwaen di, “O
Datù, maen di ya endà medaet sa pedu ko danà sa hadi ku
egsalig diyà kenak sa langun kemengana? Amuk eghiduwan
ko aken, sugù ko anì tumabang.”
41 Dodoo egsagbì Datù i, guwaen di, “O Maleta, taa ko, hih.
Medoo sa bogo ko danà sa medoo egbaelan ko.
42 Dodoo sebaen daa sa mebaelan yu mepion. Hinemilì
i Maliya sa mepion egbaelan owoy endà mekedan iya wé
hinemilì di.”

11

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Kesimbà
(Matéyo 6:9-13; 7:7-11)

1 Na, sebaen agdaw egsimbà Hésus i diyà sa kenà da eg-
ugpà. Agulé, eg-ikagi sa sebaen salu di, guwaen di, “O Datù,
tului ko kami sa ukit kesimbà iling sa ketulù i Huwan sa
medoo pasek di.”
2 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Amuk sumimbà
yu, guwaen yu,
‘O Emà, ungayà ké oloen ka etaw.
Ungayà ké ma pedatù ka diyà sa langun etaw diyà siini
sinukub langit.
3 Begayi ko kami sa kaenen ké uman agdaw.
4 Peuloyi ko sa medoo salà ké,
enù ka hediya ma kami ipeuloy ké ma sa salà sa medoo
duma ké.
Tuliki ko ma kami anì endà mekeukit ké diyà sa kenà ké
tepengan
anì endà ma mekebael ké salà.’ ”

5 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Upama, teliwadà
sigep eg-angay ka diyà sa dalesan sa duma ko, owoy guwaen
ko, ‘O Akay, pesagbayi ko hih sa kaenen diyà kenak,
6 enù ka migtebow dé sa loyuk ku kedu mediyù dò, owoy
endà duen sa igmengana ku.’
7 Agulé, sumagbì sa duma ko kedu diatas, guwaen di,
‘Yaka egbogo kenak. Nepintuan sa dalesan ku owoy eg-
idegà ké medoo anak ku. Endà mekeenaw a owoy endà
ma mebegayan ku kuna.’
8 Na, taa yu, hih. Apiya di pa endà egpangunut siedò
maama diyà sa egpegeniyen ko danà sa kehidu di keniko,
mekepangunut doo danà sa kepeges ko. Umenaw owoy
ibegay di sa sumalà dé sa kulang ko.
9 Hediya ma sa kesimbà yu. Amuk meudes yu sumimbà,
mekekuwa yu doo sa egpegeniyen yu diyà si Nemula; owoy
amuk lumagbet yu, mehaa yu doo sa lagbeten yu, owoy
amuk umumow yu, mekegemow yu.
10 Enù ka sumalà dé sa etaw meudes megeni, iya sa etaw
mekekuwa; owoy sumalà dé sa etaw meudes lumagbet,
iya sa etaw mekehaa; owoy sumalà dé sa etaw meudes
umumow, iya sa etaw mekegemow.
11 “Upama, duen sebaen maama diyà keniyu. Amuk
egpegeni uton sa anak di, endà mebaluy di begayan di uled.
12 Amuk egpegeni anak manuk sa anak di, endà mebaluy
di begayan di menipit.
13 Apiya di pa endà metiengaw yu kiyu i, netiigan yu doo
sa mepion ibegay yu diyà sa anak yu. Labi pa endà mepion
sa ibegay sa Emà ta diyà langit, enù ka ibegay di doo sa
Metiengaw Suguy di diyà sa etaw egpegeni.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Medoo Busaw
(Matéyo 12:22-30; Malkos 3:20-27)

14 Na, pinelaun i Hésus sa busaw diyà sa maama nebuneg
danà sa busaw miglahuk. Hê, egoh di miglesut, nekeikagi
dé sa maama, huenan di negaip sa medoo etaw dahiya.
15 Dodoo guwaen sa medoo liyu etaw, “Egpekegaga
egpelesut busaw danà sa tunung i Bilsibul, sa datù busaw.”
16 Duen ma liyu etaw eg-igsà panduan diyà si Hésus, enù
ka tepengan da amuk tuu kagdi sa kedu si Nemula.
17 Dodoo netiigan i Hésus sa penemdem da, huenan di
guwaen di diyà kenagda, “Upama, sumalà dé sa medoo etaw
eg-unut diyà sa datù, amuk sekuntelaay da, endà melugay
di mekedan sa kedatù sa kaunutan da. Diya ma amuk
sekuntelaay sa segemalay, endà ma melugay di mekedan
sa menuwa da.

18 Na, guwaen yu pelesuten ku sa busaw danà sa tunung
i Satanas. Dodoo amuk egkuntelaen i Satanas sa medoo
busaw etaw di, endà melugay di mekedan sa kedatù di.
19 Amuk tuu sa kagi yu egpelesut a busaw danà sa tunung
ibegay i Bilsibul diyà kenak, ngadan keduwan di ya atu sa
tunung sa duma yu egpelesut busaw? Netiigan ta butbut iya
wé inikagi yu danà sa binaelan sa medoo duma yu, enù ka
netiigan da kedu si Nemula sa egkegaga da owoy sa naken
ma egkegaga.
20 Na, amuk egpelesut a busaw danà sa tunung i Nemula,
tuu ma doo migtebow dé sa kedatù i Nemula diyà keniyu."
21 Agulé, igpegulepeng i Hésus Satanas i diyà sa maama
egtulik, guwaen di, "Upama, duen sa maama mebagel
egtulik sa dalesan di owoy medoo sa kinemkem di, huenan
di endà duen sa mekekuwa sa langun taman di.
22 Dodoo amuk egtebow sa maama uman pa mebagel,
eggebeken di sa maama egtulik owoy eg-atuwan di owoy
egkedanan di sa langun kinemkem di kenà di egsalig. Agulé
eglampasen di sa langun taman di owoy itukidtukid di
ibegay diyà sa medoo duma di."
23 Agulé guwaen i Hésus, "Sumalà dé sa etaw endà eg-
unut di diyà kenak, iya sa etaw egkuntelà kenak. Owoy
sumalà dé sa etaw endà egtabang di kenak egtipoh etaw,
iya sa etaw tegehemaga."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Kepelikù Busaw
(Matéyo 12:43-45)

24 Agulé guwaen i Hésus, "Amuk miglesut sa busaw
kedu diyà sa etaw, egtimbultimbul eglagbet sa kenà di eg-
ugpà diyà sa melabel tanà mediyù dalesan. Amuk endà
eghauwen di duu sa kenà di eg-ugpà, guwaen di, 'Pelikù
a diyà sa tapay dalesan ku kenà ku miglegkang.'
25 Agulé, egoh di egtebow, hinaa di sa dalesan di pi-
negenoson owoy tinipoh sa langun taman di, dodoo endà
duen etaw di.
26 Agulé, eg-angayen di sa pitu duma di busaw uman pa
medaet diyà kenagdi. Egpelikù da dema eglahuk langun
owoy eg-ugpà da dahiya. Hê, ini egoh di egtemù sa
kelikutan siini etaw linahuk da. Adi-adi pa sa egoh di anay
linahuk."
27 Na, egoh i Hésus egtulù diyà sa medoo etaw, duen sa
bayi duma da egpetaled eg-ikagi, guwaen di, "Neanggan sa
bayi mig-anak keniko owoy migpesusu keniko."
28 Dodoo guwaen i Hésus, "Iya polo sa meanggan sa
medoo etaw egdinegdineg sa kagi i Nemula owoy egpan-
gunut da ma."

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-ikagi Diyà Sa Medoo Etaw Meiyap Humaa Panduan
(Matéyo 12:38-42)

29 Agulé, egkedoo sa etaw egkesetipon diyà si Hésus. Guwaen di, “Medeumà siini medoo etaw eg-ugpà diyà tanà ini egoh di, enù ka endà migtuu da gaa amuk endà hauwen da duu sa dakel panduan. Eg-igsaen da sa panduan, dodoo endà duen panduan ibegay i Nemula liyu daa sa panduan diyà si Honas egoh anay.
30 Inamah sa dakel sedà Honas i taman telu agdaw, huenan di netiigan sa medoo etaw tegeNiniba kagdi sa sinugù i Nemula egoh anay. Hediya ma aken i Kakay Langun, duen sa mebaelan ku kani anì metiigan sa medoo etaw ini egoh di aken sa sinugù i Nemula.
31 “Na, amuk meuma sa agdaw i Nemula migtamay sa medoo etaw endà egpigtuu, tumigdeg sa dakel booy kedu sa mediyù tanà Siba, owoy sigbolowen di kiyu enù ka endà egpigtuu yu.
32 Apiya di pa mediyù temù sa keduwan di, mig-angay doo egdinegdineg sa uledin i Nemula diyà si Datù Salomon egoh anay. Taa yu, hih. Apiya di pa uman pa dakel egkegaga sa maama dahini ini egoh di diyà si Salomon, tapay doo endà egpigtuu yu. Diya ma, amuk meuma siedò agdaw i Nemula, tumigdeg sa medoo etaw tegeNiniba owoy sigbolowen da kiyu enù ka inekedan da sa salà da egoh da migdineg sa ketegudon i Honas. Apiya di pa uman pa dakel egkegaga sa maama dahini ini egoh di diyà si Honas, tapay doo endà egpigtuu yu.”

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Keilag Mata
(Matéyo 5:15; 6:22-23)

33 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk duen etaw egtemtem palitaan, endà itagù di duu diyà sa sedep dalesan owoy endà ma pelagkeban di duu solok. Dodoo mehagtaw polo sa kenà di egtenà anì hauwen sa langun etaw eggemow sa legdaw di.
34 Lagà palitaan diyà lawa yu sa mata yu enù ka iya sa iilag yu. Amuk mepion sa mata yu, lagà milegdaw sa langun lawa yu. Dodoo amuk medaetan sa mata yu, deleman sa lawa yu.
35 Hediya ma, hahaa yu anì endà medaet sa pedu yu, apiya di pa guwaen yu dò mepion sa pedu yu.
36 Dodoo amuk sebaen daa sa pedu yu diyà si Nemula, tigtu yu milegdaw. Apiya tukééy daa, endà duen delem diyà keniyu, enù ka lagà yu sa dalesan milegdaw danà sa palitaan di mehagtaw.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Medoo Salà Sa Palasiyu (Matéyo 23:1-36; Malkos 12:38-40)

37 Agulé, egoh i Hésus egtulù, duen sa maama Palasiyu angayen di Hésus i pekaen dutu kenà di dò. Agulé, eggemow owoy egpenuu egkaen.
38 Dodoo negaip sa Palasiyu diyà si Hésus, enù ka endà dé egpegusê di egkaen nekeiling sa adat Palasiyu.
39 Agulé guwaen i Datù diyà kenagdi, “Taa yu. Kiyu i medoo Palasiyu, lagà yu sa etaw eglingu sa medoo iyug tabù owoy batik, dodoo lueden doo sa dalem di. Hediya ma, eg-udes yu egpegusê sa lawa yu daa, dodoo lenglengen sa pedu yu owoy big-imawen yu.
40 Endà mipedu yu kiyu i. Amuk binaelan i Nemula sa lawa yu owoy sa lungag yu ma, maen di ya endà egketiigan yu duu kagdi sa eghaa sa pedu yu ma?
41 Huenan di, pepion yu sa pedu yu anì mehaa etaw sa kehidu yu kenagda legkang diyà sa pedu yu, enù ka amuk mepion sa pedu yu endà mehaa di etaw, mepion ma doo sa egbaelan yu.
42 “O medoo Palasiyu, hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu, enù ka apiya di pa egtaladan yu si Nemula sa medoo tukééy hinemula yu ipinanam kaenen, medaet doo sa adat yu diyà sa medoo duma yu owoy endà ma mehidu yu si Nemula. Nesugat sa egbaelan yu egtalad, dodoo eg-amu yu enù ka endà egpeunuten yu duu dahiya sa mepion adat yu owoy sa kehidu yu.
43 “O medoo Palasiyu, hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka egpeolòolò yu. Amuk mangay yu simbaan dò, ungayà yu menuu diyà sa bangkù ginelal, owoy egkeiyap yu ma amuk saluan sa medoo etaw kiyu diyà sa padian.
44 Hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka medaet sa adat yu mekedeket diyà sa medoo etaw. Lagà yu sa kenà lebeng endà duen tandà di ig-alang sa ukitan etaw.”
45 Agulé, migsagbì sa sebaen tegetulù uledin igsugkow i Mosis, guwaen di, “O Mistelu, egpeumàumaan ko ma kami danà iya wé eg-ikagiyen ko.”
46 Agulé guwaen i Hésus, “O medoo tegetulù uledin, hahaa yu. Dakel ma sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka egpebegatan yu sa medoo etaw danà sa medoo uledin yu melikut, dodoo kiyu, lagà endà egtabangan yu duu kagda egtiang sa mebegat.
47 Hahaa yu. Dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka eg-upionen yu sa kenà lebeng sa medoo

tegesugkow i Nemula egoh anay, dodoo kagda sa inimatayan
sa medoo tupù yu.
48 Lagà egpetuuwen yu sa kepatay da danà yu eg-upion sa
lebeng da. Sa medoo tupù yu sa mig-imatay kenagda egoh
anay, owoy kiyu sa eg-upion sa lebeng da.
49 Iya maen di ya mig-ikagi Nemula i danà sa melabel
pagitung di, guwaen di,
‘Peangayen ku diyà kenagda sa medoo tegesugkow ku owoy
medoo salu ku.
Dodoo duen duma etaw diyà kenagda pelihayen da polo
owoy imatayan da ma.’
50 Na, mepigtamayan sa medoo etaw eg-ugpà diyà tanà ini
egoh di danà sa tupù yu mig-imatay sa langun tegesugkow
i Nemula egoh anay edung egoh tanà binaelan taman ini
egoh di,
51 kedu sa egoh i Abel inimatayan egoh anay taman sa egoh
i Sakaliyas inimatayan medapag diyà sa kenà da mig-imatay
hinagtay diyà sa Dalesan i Nemula egoh anay. Dodoo,
langun sa tegesugkow inimatayan sa tupù yu, iya sa salà
babaen yu kiyu i etaw eg-ugpà diyà tanà ini egoh di.
52 O medoo tegetulù uledin, hahaa yu. Dakel sa kepigtamay
i Nemula mekeuma diyà keniyu enù ka lagà iglidung yu sa
kagi i Nemula diyà baul owoy kinedanan yu ma sa gunsì di.
Endà duen pedu yu migtuu sa kagi di owoy eg-alangen yu
ma sa medoo etaw egkelukuy egpigtuu.”
53 Na, egoh i Hésus eg-ipanaw kedu dahiya, egpegesen sa
medoo Palasiyu owoy sa medoo tegetulù uledin kagdi i enù
ka ungayà da pedoowen di sa kagi di egsagbì kenagda.
54 Egpelaeban da sa kagi di enù ka eglagbeten da sa kenà
di mesalà anì metulon da.

12

Ini Sa Igtulù I Hésus Anì Egtulik Sa Medoo Etaw Di (Matéyo 10:26-31)

1 Na, egoh i Hésus egtulù, ngibu-ngibuwan sa etaw
egkesetipon diyà kenagdi taman egkesepisok da owoy
egkeseutuh da. Agulé, muna eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo
salu di, guwaen di, “Tulik yu anì mekeiwod yu sa ipelenuk
epan sa etaw Palasiyu, enù ka guwaen da dò endà duen salà
da.
2 Dodoo sa langun linimunan, meawangan doo; owoy sa
langun linidung, mehaa doo.
3 Huenan di, sumalà dé sa inikagi ko diyà delem, medineg
doo diyà legdaw. Sumalà dé sa binadàbadà ko diyà tukééy
bilik pinintuan, peegal-egal doo diyà duwangen.

4 “O medoo loyuk ku, taa yu, hih. Yoko egkelimedangan
duu sa etaw mekepatay keniyu diyà tanà, enù ka sa lawa
yu daa sa ketamanan sa egkegaga da.
5 Dodoo kelimedangi yu polo Nemula i, enù ka mekepatay
owoy megaga di ma humemaga sa suguy etaw diyà sa
lanaw apuy endà mepadeng. Huenan di, kagdi polo sa
kelimedangi yu.
6 “Dodoo dakel doo sa kehidu i Nemula keniyu. Upama,
apiya di pa tukééy sa lagà sa lima maya amuk dagangen,
endà doo melipengan i Nemula duu, apiya sebaen daa.
7 Labi pa endà metulengan i Nemula kiyu. Apiya sa
balut ulu yu, netiigan di doo sa kedoo di, huenan di yoko
egkelenawan na enù ka uman pa dakel sa lagà yu diyà sa
medoo tukééy manuk.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Ketulon Ta Sa Kepigtuu Ta (Matéyo 10:19-20,32-33; 12:32)

8 “Na,” guwaen i Hésus, “eg-ikagiyen ku ini i diyà keniyu.
Sa etaw egtulon diyà duma di sa kedatù di kenak, aken
i Kakay Langun, iya ma sa tulonen ku diyà sa medoo
egsugùsuguen i Nemula anì metiigan da kagdi sa etaw ku.
9 Dodoo sa etaw egpalaw kenak diyà sa medoo duma
di, iya ma sa etaw endà tulonen ku duu diyà sa medoo
egsugùsuguen i Nemula.
10 “Na, amuk egsumbung sa etaw sa Kakay Langun,
mekepeuloy pa sa salà di. Dodoo amuk egsumbung sa etaw
sa Metiengaw Suguy i Nemula, endà mekepeuloy sa salà di.”
11 Guwaen i Hésus, “Amuk meagak yu diyà sa medoo
simbaan Hudiyu owoy diyà sa medoo kaunutan da anì
tipuwen da kiyu, yoko egkebukul la egpenemdem sa kesagbì
yu kenagda ataw ka sa ikagiyen yu,
12 enù ka amuk meuma sa egoh yu sumagbì, metiigan yu
doo sa kesagbì yu nesugat danà yu netulù sa Metiengaw
Suguy i Nemula.”

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Maama Kawasà

13 Na, duen sa etaw diyà sa medoo nesetipon dahiya.
Guwaen di diyà si Hésus, “O Mistelu, tulù ko sa kakay ku
maama anì baeden di diyà kenak sa lalawan ké diyà sa emà
ké.”
14 Dodoo guwaen i Hésus, “O Akay, beken aken sa datù
yu diyà sa lalawan yu.”
15 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo etaw, “Hahaa yu
sa pedu yu anì endà egkeilayaman yu duu sa langun taman
diyà tanà. Apiya subela sa langun taman sa etaw, beken iya
sa linegkangan sa lalù di.”

16 Agulé tinulonon di kagda balatan, guwaen di, “Duen sa
maama kawasà, owoy tigtu nebaluy sa hinemulaan di.
17 Agulé guwaen sa penemdem di, ‘Ay, egkelikutan a enù
ka endà duen taguan ku sa medoo nekuwa ku.’
18 Owoy guwaen di ma, ‘Iya sa baelan ku, lukaten ku sa
tapay dalesan taguan palay, owoy baelan ku sa uman pa
dakel anì dumuen taguan sa palay ku owoy sa langun taman
ku.’
19 Guwaen di ma diyà sa pedu di, ‘Duen medoo langun
taman ku endà meimet di taman melugay. Huenan di,
meked a dé eggalebek uman. Mista a polo anì mepion sa
nanam ku.’
20 Dodoo guwaen i Nemula diyà kenagdi, ‘Endà milantek
sa penemdem ko. Igkani sigep mematay ka dé. Apiya di
pa medoo sa langun taman ko, mekebegay doo diyà sa liyu
etaw.’
21 Na, hediya ma sa mebaelan sa kawasà etaw egtagù sa
langun pedu di diyà sa pantiyali di diyà tanà, dodoo endà
kawasà di diyà sa kehaa i Nemula.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Medoo Langun Taman Da
(Matéyo 6:19-21,25-34)

22 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, “Iya sa
pesuwan ku eg-ikagi a diyà keniyu, pelénég yu sa pedu yu
denu sa hagtay yu. Yoko ma egkebukul la denu sa kaenen
yu ataw ka sa ginis yu,
23 enù ka amuk milagà sa igbegay i Nemula sa lalù ta owoy
sa lawa ta, melemu ma sa kebegay di sa kaenen yu owoy sa
ginis yu.
24 Haa yu sa medoo uwak. Endà eg-ohok da owoy endà
ma egketu da. Endà ma duen sibay da ataw ka dalesan
taguan palay. Dodoo egpekaenen i Nemula doo kagda. Labi
pa endà ipaten di kiyu, enù ka uman pa milagà yu diyà sa
medoo manuk.
25 Apiya di pa egkebukul yu egpenemdem sa kelalù yu
diyà tanà, endà doo mesumpatan yu duu apiya sakaulas
daa.
26 Amuk endà megaga yu duu siini tukééy kesumpat, endà
ma duen pesuwan yu egkebukul denu sa hagtay yu diyà
tanà.
27 Haa yu sa medoo bulok. Apiya di pa endà eggalebek
da owoy endà ma eghabel da ginis, metolol da doo. Taa yu,
hih. Apiya di pa metolol sa ginis igluhub i Datù Salomon
egoh anay, uman pa metolol sa medoo bulok diyà sa ginis i
Salomon.
28 Nehagtay siini medoo bulok ini egoh di, dodoo simag,
kuwaen etaw enù ka ulowen da diyà apuy. Na, amuk

mepion sa kepeginis i Nemula bulok endà melugay di, uman
pa mepion sa kepeginis di keniyu, o medoo etaw tukééy
kepigtuu.
29 Yoko egkebukul la denu sa kaenen yu ataw ka sa ginis
yu. Yoko ma egkebukul la egpenemdem sa hagtay yu
30 enù ka sa langun balangan etaw diyà tanà beken etaw
i Nemula, takà da egkebukul denu sa hagtay da. Dodoo
netiigan i Emà ta endà mehagtay yu amuk endà duen
kaenen yu owoy ginis yu.
31 Dodoo kiyu, udesi yu polo sa kedatù i Nemula. Amuk
hediya, mebegayan di ma kiyu sa hagtay yu."
32 Guwaen i Hésus, "O medoo etaw eg-ipaten ku, apiya
di pa endà medoo yu, yoko egkelenawan na enù ka
egpeunuten i Emà kiyu diyà sa kedatù di.
33 Dagang yu sa langun taman yu owoy tukidi yu begayi
diyà sa etaw pubeli. Amuk hediya, tiponen yu sa pantiyali
yu diyà pitakà yu endà meledak di dutu langit dò. Endà ma
mekedan di sa pantiyali yu owoy endà mekuwa di menakaw
owoy endà ma medaetan di danà kaba. Iya sa mepion
baelan yu
34 enù ka sumalà dé sa kenà sa pantiyali yu, iya ma sa
kenà sa pedu yu."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Kepelikù Di

35 Agulé guwaen i Hésus, "Tulik yu sa kepelikù ku lagà yu
sa etaw eg-angat-angat egluhub dé sa ginis di owoy eg-ipat
sulù anì endà mepadeng di.
36 Huenan di, lagà yu sa egsugùsuguen eg-angat-angat sa
datù da egtebow kedu diyà pista. Tulik yu anì mesiyapat yu
eg-ukà amuk dinegen yu sa kagi di tumebow.
37-38 Amuk tumebow sa datù, ataw ka teliwadà sigep ataw
ka buyu sumimag, hauwen di sa medoo egsugùsuguen
di egtulik. Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Kagda
doo sa etaw di meanggan, enù ka pepenuuwen di kagda
owoy kagdi polo sa egmengana kenagda lagà kagdi polo sa
egsugùsuguen da.
39 "Taa yu, hih. Amuk netiigan sa épê sa dalesan sa
ketebow sa tegepenakaw amuk sigep, unungan di anì endà
mekeludep di dalem.
40 Huenan di, tulik yu ma enù ka endà egketiigan yu sa
agdaw sa Kakay Langun tumebow."

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Sinaligan Di
(Matéyo 24:45-51)

41 Agulé, guwaen i Pidelu, "O Datù, egpeligadan ko kami
etaw ko, ataw ka sa langun etaw?"

42 Guwaen i Datù, “Upama, ngadan di etaw sa sinaligan
sa datù eghemilien di? Iya sa etaw hemilien di, sa
egsugùsuguen di meudes owoy melabel penemdem. Kagdi
sa kaunutan diyà sa medoo duma di egsugùsuguen owoy
kagdi sa metiig egbegay kaenen diyà kenagda.
43 Amuk tumebow sa datù, mebagian siedò kaunutan
amuk mepion sa kepangunut di sa igsugù sa datù di.
44 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk mepion sa
egbaelan di, kagdi sa mesaligan sa datù sa langun taman di.
45 Dodoo sa kaunutan endà mipedu di, iya sa penemdem
di melugay sa ketebow sa datù di. Agulé tapesen di sa
egsugùsuguen maama owoy bayi, owoy takà egpista owoy
eghiluwen.
46 Hê, pelikù sa datù di diyà sa agdaw endà netulikan di
duu owoy sa ulas endà netiigan di duu. Pigtamayan di temù
enù ka iya sa ketamanan sa langun etaw endà mipedu.
47 “Na, amuk egpeketiig sa etaw sa uyot sa datù di, dodoo
endà duen pedu di egpangunut, tapesen di temù.
48 Dodoo, amuk eg-amu sa sebaen egsugùsuguen di danà
di endà neketiig sa uyot sa datù di, tapesen di ma doo dodoo
tukééy daa. Amuk dakel sa egkegaga igsalig i Nemula diyà
sa etaw, dakel ma sa galebek di eg-angat-angatan i Nemula.
Owoy amuk medoo sa isalig sa medoo liyu etaw diyà sa
etaw, dakel ma sa eg-angat-angatan da diyà kenagdi.”

Ini Denu Sa Kesekuntelaay Sa Medoo Etaw Danà I Hésus Migtebow
(Matéyo 10:34-36)

49 Agulé guwaen i Hésus, “Mig-angay a dahini anì uwiten
ku sa apuy diyà tanà, enù ka medaetan sa melanih keugpà
sa medoo etaw. Huenan di ungayà ku hedem netemteman
dé.
50 Dodoo, muna a pa mukit diyà sa dakel egkelikutan ku.
Egkebukul temù sa pedu ku taman endà mekeukit a dahiya.
51 Yoko egpenemdem duu mig-angay a diyà tanà anì
pelanihen ku sa pedu sa langun etaw. Dodoo taa yu, hih,
uman da polo sekuntelaay danà ku mig-angay diyà tanà.
52 Edung ini egoh di, endà nesesebaen sa pedu sa medoo
etaw eg-ugpà diyà sebaen dalesan. Amuk lima da, mebaluy
egkesekuntelà da sa telu owoy sa duwa.
53 Egkesekuntelà sa lukes etaw sa anak di maama owoy
bayi. Hediya ma, egkesekuntelà sa nugangan owoy sa awas
di bayi.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migsigbolow Sa Etaw Endà Egpeketiig Da Gaa
(Matéyo 16:2-3; 5:25-26)

54 Agulé, eg-ikagi ma Hésus i diyà sa medoo etaw
nesetipon, guwaen di, “Amuk hauwen yu sa dakel alung
denu eledan agdaw, iya sa kagi yu, ‘Mudan kani.’ Hê, metuu
sa kagi yu.
55 Amuk eghauwen yu ma sa kelamag kedu kimataan, iya
sa kagi yu, ‘Umagdaw ini egoh di.’ Hê, metuu ma doo sa
inikagi yu.
56 Ay, tegeakal yu kiyu i, enù ka apiya di pa neketiig yu sa
medoo tandà udan owoy sa medoo tandà agdaw, endà doo
netiigan yu duu sa tandà eghauwen yu ini egoh di.
57 “Negaip a diyà keniyu enù ka endà netiigan yu duu sa
nesugat baelan yu.
58 Amuk duen etaw tumipu keniko, angay ka pehiduhidu
diyà kenagdi diyà dalan anì endà uwiten di duu kuna diyà
sa uwis. Iya maen di ya enù ka amuk meuwit ka diyà sa
uwis, ibegay di kuna diyà sa pulis anì mebilanggu ka.
59 Taa ko, hih. Amuk mebilanggu ka, endà mekelaun ka
taman endà mekeimpas ka sa langun salà ko.”

13

Mekesugsug Sa Langun Etaw Endà Eg-ekedan Da Sa Salà Da

1 Na, duen etaw mig-angay da egtulon diyà si Hésus denu
sa medoo tegeGaliliya igpeimatay i Gubilenu Pilatu diyà sa
Dalesan i Nemula egoh da eg-imatay hinagtay ibegay diyà
si Nemula.
2 Agulé egsagbì Hésus i, guwaen di, “Iya sa penemdem
yu kéen, uman pa dakel sa salà siini nematay diyà sa salà
sa medoo duma da tegeGaliliya enù ka tigtu medaet sa
kinepatay da.
3 Dodoo, taa yu. Endà tuu di iya wé penemdem yu. Diya
ma kiyu i, mekesugsug yu ma doo amuk endà ekedan yu
duu sa niyu salà.
4 Haa yu ma sa sepulù owoy walu etaw nematay diyà sa
menuwa Siloyi danà sa dakel dalesan pupù nepilay. Iya sa
penemdem yu kéen, uman pa dakel sa salà siini nematay
diyà sa salà sa langun tegeHélusalém.
5 Dodoo, taa yu. Endà tuu di iya wé penemdem yu. Diya
ma kiyu i, mekesugsug yu ma doo amuk endà ekedan yu
duu sa niyu salà.”

Ini Sa Peligad I Hésus Diyà Sa Kayu Endà Egbunga

6 Agulé, egpeligad Hésus i, guwaen di, “Duen sa kayu
pigus hinemula sa maama diyà sa hinemulaan di kayu.
Agulé, eg-angayen di eglagbet sa bunga di, dodoo endà duen
hinaa di.

7 Huenan di, guwaen di diyà sa egsugùsuguen di eg-ipat
kayu, ‘Haa ko. Telu gepalay a eg-angay eglagbet bunga diyà
siini kayu, dodoo endà duen eghauwen ku. Pilay ko dé, enù
ka egkelapis siini tanà ku danà di endà egbunga siini kayu.’
8 Agulé, egsagbì sa eg-ipat kayu, guwaen di, ‘O Datù,
maen dé pelawà taman segepalay pa, enù ka kali-kaliyen
ku pelawà sa tanà di owoy abunuwan ku ma.
9 Mepion hedem amuk munga amuk segepalay pa. Dodoo
amuk endà dé munga di, iya pelawà pilayen ku diyà
keniko.’ ”

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-aluk Sa Bayi Nebugkug Danà Busaw

10 Na, sebaen Sapetu sa agdaw keetud da, egtulù Hésus i
diyà sa sebaen simbaan Hudiyu.
11 Duen sa bayi dahiya egkelikutan danà busaw, enù ka
sepulù owoy walu gepalay dé sa lugay di nebugkug owoy
endà egpekebaluy di egtigdeg petudà.
12 Egoh i Hésus eghaa kenagdi, inumow di owoy guwaen
di, “O Inà, nelengaan ka dé sa linadu ko.”
13 Agulé, egsabaan i Hésus. Hê, petow dé migtigdeg owoy
eg-oloen di Nemula i.
14 Dodoo egkelangget sa kaunutan eg-ipat simbaan, enù
ka migbulung Hésus i diyà sa agdaw keetud da. Agulé
egsigbolow, guwaen di diyà sa medoo etaw dahiya, “Uman
sakapadian, enem agdaw sa lugay yu egpekegalebek. Hue-
nan di, iya polo sa medoo agdaw yu egpebulung, beken ini
egoh di enù ka agdaw keetud.”
15 Dodoo sinagbian i Hésus, guwaen di, “Tegeakal yu kiyu
i. Amuk sa agdaw keetud, eggalebek yu ma doo enù ka
lengaan yu ma sa sapì yu ataw ka sa kudà yu anì peinemen
yu.
16 Haa yu siini bayi, apiya tugod i Ablaham kagdi i, sepulù
owoy walu gepalay dé sa lugay di lagà pinolot i Satanas.
Maen di ya endà mepion di amuk melengaan diyà sa agdaw
keetud?”
17 Na, danà iya wé inikagi i Hésus, egkemalaan sa langun
kuntelà di, dodoo egkeanggan sa medoo liyu etaw dahiya
danà sa medoo dakel egbaelan di egkegaipan da.

Ini Sa Duwa Balatan I Hésus Denu Sa Kedatù I Nemula (Matéyo 13:31-33; Malkos 4:30-32)

18 Agulé, eg-uman Hésus i egtulù, guwaen di, “Enù di
ya, ngadan sa pegulepengan ku sa kedatù i Nemula anì
metiigan yu?
19 Sa kedatù di lagà segebelahan dalem mustad hinemula
sa maama diyà sa hemulaan di. Apiya tukééy temù, egoh di

egtubù, egtepengen di sa kehagtaw kayu owoy mekebaluy
sumalag sa medoo manuk diyà sa panga di.”
20 Guwaen i Hésus ma, “Ngadan sa pegulepengan ku sa
kedatù i Nemula?
21 Lagà sa yis ipelenuk epan sa kedatù di. Apiya di pa
tigtu tukééy sa ig-amut sa bayi diyà sa medoo temù tapung*
amuk egbael epan, endà melugay di eglenuk langun.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Keukit Diyà Sa Tukééy Selat
(Matéyo 7:13-14,21-23)

22 Na, egoh i Hésus eg-ipanaw eg-angay Hélusalém dò,
egtukiden di egtulù sa medoo menuwa eg-ukitan di.
23 Agulé, duen sa etaw eg-igsà, guwaen di, “O Datù, enù
di ya endà medoo di kéen sa etaw mealukan i Nemula?”
Guwaen i Hésus diyà kenagda,
24 “Tukééy daa sa selat ukitan etaw mangay diyà sa kedatù
i Nemula. Huenan di, udes yu lagbet anì mekeangay yu
dalem, enù ka medoo sa etaw kumelukuy dumalem kani
dodoo endà dé mekedalem da.
25 Amuk pintuan sa épê dalesan sa selat di, endà dé
mekegemow yu, apiya tumigdeg yu owoy takà yu tumeguk-
tuk sa bengawan di. Apiya umumow yu, guwaen yu, ‘O
Datù, ukai ko kami,’ sagbian di kiyu, guwaen di, ‘Endà
nelayaman ku duu kiyu.’
26 Agulé guwaen yu, ‘Kami sa duma ko egkaen owoy eg-
inem egoh anay, owoy migtulù ka ma diyà sa menuwa ké.’
27 Dodoo guwaen di, ‘Taa yu, endà nelayaman ku kiyu ya.
Pediyù yu dé diyà kenak, kiyu i tegebael salà.’
28 Na, amuk meuma sa kedatù i Nemula, hauwen yu sa
pineunut di dahiya si Ablaham owoy si Isak owoy si Hakob
owoy sa medoo tegesugkow i Nemula. Dodoo hemagawan
di kiyu i duu dutu siedò kenà yu mepigtamayan. Sumine-
gaw yu dutu owoy kuméget sa ngipen yu danà yu tigtu
mepasangan.
29 Amuk meuma sa kedatù i Nemula, dumuen medoo
balangan etaw beken Hudiyu umunut kedu diyà sa langun
balangan tanà diyà siini sinukub langit. Mesetipon da
langun enù ka mista da dahiya.
30 Na, kumedakel doo sa duma etaw tukééy dé diyà sa
kehaa yu ini egoh di. Dodoo kumetukééy polo sa duma etaw
dakel diyà sa kehaa yu ini egoh di.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kehidu Di Sa Etaw Hélusalém
(Matéyo 23:37-39)

---

* **13:21** 13:21 Mebaluy ma telu gesakug tapung amuk sa kedakel sakug da. Amuk telu gesakug da, meuma duwa pulù owoy lima kakilu tapung.

31 Na egoh iya, duen duma Palasiyu egpedapag da diyà si
Hésus, owoy guwaen da, “Salidi ko dé sa menuwa ké enù
ka ungayà i Datù Hélod imatayan di kuna gaa.”
32 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Apiya tegepan-
dapat siedò datù yu, angay yu tulon kenagdi siini kagi
ku, guwaen ku, ‘Haa ko. Pelesuten ku sa medoo busaw
owoy bulungan ku sa medoo eglinadu siini agdaw owoy
simag ma. Amuk meuma sa ketelu di agdaw, meubus dé
sa galebek ku.’
33 Na, siini agdaw diyà a dalan owoy simag owoy sebaen
simag taman endà tumebow a Hélusalém dò, enù ka endà
mebaluy di mekesugsug sa tegesugkow i Nemula amuk endà
dutu di.
34 “O medoo etaw tegeHélusalém, taa yu, hih. Takà yu eg-
imatay sa medoo tegesugkow i Nemula, owoy egsebuungen
yu ma batu sa medoo etaw pineangay di diyà keniyu anì
mematay da. Nelugay dé sa pedu ku egtipoh keniyu anì
ipaten ku kiyu, lagà a umelen egtipoh sa anak di, dodoo
eg-eked yu.
35 Haa yu siini menuwa yu igtohonen dé i Nemula. Taa yu,
hih, ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà dé mehaa yu duu
aken taman endà pelumanan yu sa pedu yu diyà kenak. Iya
pelawà mehaa yu aken amuk mikagi yu, guwaen yu, ‘Meolò
ta sa pineangay i Datù Nemula diyà tanà.’ ”

14

Ini Sa Egoh I Hésus Migkaen Diyà Sa Dalesan Palasiyu

1 Na, sebaen Sapetu agdaw keetud da, eg-angay Hésus
i egkaen diyà sa dalesan sa sebaen kaunutan sa medoo
Palasiyu. Egtulikan da sa egbaelan di.
2 Hê, duen sa maama eglinadu lagbuk dahiya.
3 Agulé, eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo tegetulù uledin
igsugkow i Mosis owoy sa medoo Palasiyu, guwaen di,
“Enù di ya, amuk mulung sa etaw diyà sa agdaw keetud,
meketipay pa diyà sa uledin ta ataw ka endà?”
4 Dodoo endà egsagbì da. Agulé, sinabaan i Hésus sa
etaw eglinadu owoy egbulungan di. Hê, egoh di nelikuan,
pinelikù di dé.
5 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Upama, amuk
nenabù sa anak yu ataw ka sa hinagtay yu dalem sa paligì,
ngadan di etaw iya wé amuk endà petow di umaluk apiya
sa agdaw keetud?”
6 Dodoo endà egpekesagbì da.

Ini Sa Balatan I Hésus Denu Sa Etaw Egpedakelen Di Kagdi

7 Na, egoh i Hésus eg-ugpà pelawà diyà sa kenà Palasiyu,
eghahauwen di sa medoo etaw egpanteken da takà sa
medoo penuuwan sa etaw ginelal diyà sa medapag lamisan.
Huenan di, egtulonon di kagda balatan, guwaen di,
8 “Amuk isasà da kuna diyà sa pista kawing, yaka egpenuu
duu sa penuuwan sa etaw ginelal, enù ka mebaluy duen ma
duma etaw igsasà da uman pa dakel gelal diyà keniko.
9 Amuk tumebow siedò etaw épê dakel gelal, mangay sa
egsasà diyà keniko owoy guwaen di, ‘Halì ka, hih, enù ka
kagdi polo sa menuu dahini.’ Agulé, kemalaan ka dema
humalì mangay menuu diyà sa medoo duma ko endà duen
gelal.
10 Dodoo iya polo sa baelan ko. Amuk eglenged ka pista,
angay ka penuu diyà sa penuuwan sa medoo etaw endà
duen gelal. Agulé amuk tumebow sa egsasà, mebaluy
ikagiyan di kuna, guwaen di, ‘O Akay, téél ka dé. Penuu
ka polo daedò é diyà sa penuuwan sa medoo ginelal.’ Na,
amuk hediya, kumedakel ka diyà sa kehaa sa langun etaw
diyà sa pista.
11 Iya maen di ya enù ka sa etaw egpedakelen di kagdi,
iya sa petukééyen i Nemula, dodoo sa etaw egpetukééyen
di kagdi, iya polo sa pedakelen i Nemula.”
12 Agulé, eg-ikagiyan i Hésus sa maama migsasà kenagdi,
guwaen di, “Amuk kuna sa egbael pista, yaka egsasà duu sa
medoo loyuk ko ataw ka sa medoo hadi ko maama ataw ka
sa medoo tigtu duma ko ataw ka sa medoo duma ko kawasà.
Iya maen di ya enù ka mekesulì da ma sumasà keniko lagà
egbayadan da kuna.
13 Dodoo amuk egbael ka pista, mepion amuk isasà ko
sa medoo etaw pubeli owoy sa medoo etaw nedaetan lawa
owoy sa medoo etaw pikat owoy sa medoo langap.
14 Amuk iya sa egbaelan ko, meanggan ka doo apiya di
pa endà mekesulì da sumasà owoy endà ma mekebayad da
keniko. Meanggan ka doo enù ka mebegayan i Nemula kuna
untung amuk enawen di sa medoo etaw di metiengaw.”

Ini Sa Peligad I Hésus Sa Maama Egbael Pista (Matéyo 22:1-10)

15 Agulé, duen sa sebaen maama duma i Hésus egkaen
diyà sa lamisan. Egoh di migdineg iya wé inikagi i Hésus,
guwaen di diyà kenagdi, “Amuk meuma sa kedatù i Nemula,
meanggan mendaa sa etaw umunut kumaen diyà sa pista
di.”
16 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Duen sa sebaen
maama egbael dakel pista, owoy igsasà di sa medoo etaw.

17 Agulé, egoh di neuma sa agdaw da egkaen, pineangay di
sa egsugùsuguen di diyà sa medoo etaw igsasà di. Guwaen
di, ‘Angay yu dé diatas gaa, enù ka nelegà dé sa kaenen
pista.’
18 Dodoo langun da egdawà. Guwaen sa sebaen igsasà di
diyà sa egsugùsuguen di, ‘Endà mekeangay a dutu enù ka
duen sa tanà bineli ku owoy angayen ku pelawà tumelow.
Pehiduhidu a diyà kenagdi anì endà bulitan di duu aken.’
19 Agulé, guwaen sa sebaen ma igsasà di, ‘Endà mekean-
gay a dutu enù ka duen sa bineli ku sepulù sapì kinapun
owoy mangay a pelawà tumepeng sa kegalebek da. Pe-
hiduhidu a diyà kenagdi anì endà bulitan di duu aken.’
20 Agulé, guwaen sa ketelu igsasà di ma, ‘Endà mekeangay
a dutu enù ka magtu a migsawa.’
21 Agulé, eglikù sa egsugùsuguen di diyà sa kaunutan di
owoy tinulon di sa keeked sa medoo igsasà di. Egoh di
migdineg iya wé, egbulit owoy guwaen di, ‘Téél ka dé angay
ka diyà sa medoo kalasada owoy dalan diyà sa menuwa ta,
owoy uwit ko angay dini sa medoo etaw hinaa ko, iling ka
pubeli etaw ataw ka etaw nedaetan lawa ataw ka langap.’
22 Agulé egoh sa egsugùsuguen migtebow dema, guwaen
di, ‘O Kaunutan, inuwit ku dé sa medoo etaw igsugù ko,
dodoo subela sa kaenen binaelan ko diyà sa kedoo da.’
23 Agulé, guwaen sa kaunutan diyà sa egsugùsuguen
di, ‘Angay ka dema lagbet sa medoo etaw endà duen
dalesan, sa medoo egtimbultimbul diyà dalan diyà sa
kilidan menuwa ta. Tegel ko kagda uwit anì mebelet etaw
sa dalesan ku.
24 Dodoo sa anay igsasà ku, apiya sebaen, endà mekesawit
da sa kaenen binaelan ku.’ ”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Egpepasek Diyà Kenagdi
(Matéyo 10:37-38)

25 Na, duen melaweng etaw eg-unut diyà si Hésus egoh di
eg-ipanaw. Agulé, eg-isaluwan di kagda owoy guwaen di,
26 “Endà mebaluy di egpepasek sa etaw diyà kenak amuk
beken aken daa sa tigtu eghiduwan di. Endà mebaluy di
amuk endà eglowon sa kehidu di kenak diyà sa kehidu di
liyu etaw, iling sa emà di ataw ka sa inay di ataw ka sa sawa
di ataw ka sa anak di ataw ka sa medoo duma di telehadi.
Apiya sa hagdi ungayà, meekedan di ma doo.
27 Endà mebaluy di egpepasek sa etaw diyà kenak amuk
endà metigkelan di duu sa kelikutan di lagà sa egoh di
egtiang sa bugsud kenà di mematay. Diya ma endà mebaluy
di egpepasek amuk endà takà di umunut-unut diyà kenak.

28 “Upama, amuk duen sebaen duma ko egpenemdem
egbael sa dakel dalesan, muna egpenemdemen di sa lagà di
owoy sa kedoo pilak di ataw ka mekeenget taman meubus.
29 Amuk endà nekeenget sa pilak di, endà megaga di duu
umubus sa dalesan di. Agulé eggemenan sa medoo duma
di,
30 guwaen da, ‘Siini maama eg-edung egbael dalesan
hedem, dodoo endà neubus di duu.’
31 Hediya ma, sa datù amuk sumulì eggila diyà sa sebaen
ma datù, muna penemdemen di sa kedoo etaw di salagsà
amuk mekegaga da diyà sa kuntelà di tumebow épê duwa
lagsà.
32 Amuk iya sa antap di endà mekegaga da, suguen di
sa duma etaw di peangay dutu amuk mediyù pelawà sa
kuntelà di anì seikagiyay da mepion anì endà mesegila da.
33 Hediya ma kiyu i, amuk ungayà yu egpepasek diyà
kenak, muna tepengi yu sa pedu yu amuk mekegaga yu
umeked sa langun taman yu owoy sa langun duma yu ma.
Amuk endà mekegaga yu, endà mebaluy di pepasek yu diyà
kenak.
34 “Na, lagà sa timus nekedanan keemis di sa etaw endà
nekegaga di eg-eked sa langun egkeiyapan di. Mepion doo
sa timus, dodoo amuk mekedan dé sa keemis di, endà dé
mebaluy di peemis.
35 Apiya di pa iamut yu diyà sa abunu anì itagù diyà sa
hinemulaan, endà doo mebaluy di. Iya daa polo sa baeli yu,
buungi yu dé. Amuk mipedu yu egdineg, penemdem yu dé
sa kagi ku dinineg yu.”

15

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Kebilibili Netelas
(Matéyo 18:12-14)

1 Na, sa medoo atung egpeetuken sa sulutan owoy sa
medoo tegebael salà, takà da eg-angay diyà si Hésus anì
dinegen da sa kagi di.
2 Huenan di, egsigbolow sa medoo Palasiyu owoy sa
medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis, guwaen da, “Endà
mepion ini i maama enù ka egsaluan di sa medoo tegebael
salà owoy eg-unut ma kenagda egkaen.”
3 Agulé, migtulon Hésus i balatan diyà kenagda, guwaen
di,
4 “Upama, duen sa maama diyà keniyu épê magatus
kebilibili. Amuk netelas sa sebaen, salidan di sa siyow
pulù owoy siyow diyà sa keluwenluwen owoy eg-angayen
di eglagbet sa sebaen netelas taman endà eghauwen di duu.

5 Agulé, egoh di mighaa sa sebaen kebilibili di, neiyap sa
pedu di owoy tiniang di eglikù.
6 Agulé, egoh di migtebow diatas, inumow di sa medoo
loyuk di owoy sa medoo duma di owoy guwaen di, ‘O medoo
duma ku, meanggan ki dé enù ka hinaa ku dé sa kebilibili
ku netelas.’
7 Taa yu, hih. Hediya ma, meanggan ma Nemula i owoy sa
medoo egsugùsuguen di diyà langit amuk duen sa sebaen
etaw tegebael salà eg-ekedan di dé sa salà di. Dodoo endà
duen maen da meanggan danà sa siyow pulù owoy siyow
etaw guwaen da dò endà duen salà da.”

Ini Sa Balatan I Hésus Diyà Sa Kuleta Netaktak

8 Agulé guwaen i Hésus, “Upama, duen sa bayi épê sepulù
kuleta milagà. Amuk netelas sa sebaen, temteman di sa
palitaan owoy megenos ma lumagbet. Egtemuen di eglagbet
sa kuleta netelas taman endà hauwen di duu.
9 Agulé, egoh di mighaa sa kuleta, egsetiponen di sa
medoo loyuk di owoy sa medoo duma di, owoy guwaen di,
‘O medoo duma ku, keanggani yu ma dé enù ka hinaa ku
dé sa kuleta ku netelas.’
10 Taa yu, hih. Hediya ma, meanggan ma sa medoo
egsugùsuguen i Nemula diyà langit amuk duen sa sebaen
etaw tegebael salà eg-ekedan di dé sa salà di.”

Ini Sa Peligad I Hésus Diyà Sa Anak Sa Maama Lagà Netelas

11 Agulé, guwaen i Hésus, “Duen sa maama épê duwa
anak maama.
12 Agulé, guwaen sa hadi anak di diyà sa emà di, ‘O Emà,
baed ko sa langun taman ko. Begayi ko dé aken ini egoh di
sa naken lalawan.’ Agulé, binaed di diyà kenagda sa langun
taman di.
13 Na, endà ma melugay di, tinipoh sa hadi anak di sa
langun taman di. Mig-ipanaw mig-angay dutu mediyù dò,
owoy kinedanan di dutu sa langun taman di danà sa medoo
kadupangan binaelan di.
14 Agulé, egoh di neimet sa langun taman di, migtenà
pengagdaw binitil sa langun etaw diyà sa kenà di eg-ugpà,
owoy nelikutan ma sa hagtay di.
15 Huenan di, mig-angay eggalebek diyà sa maama épê
tanà dahiya. Sinugù sa épê tanà kagdi dutu siedò keluwen-
luwen anì pekaenen di sa medoo babuy lii di.
16 Hê, tigtu egpeketues temù owoy egkeimawan di hedem
egkaen sa kaenen babuy, enù ka endà duen etaw egbegay
kaenen diyà kenagdi.

17 Hê, neketuleng dema sa maama, owoy guwaen di,
‘Subela sa kaenen sa medoo maama eggalebek diyà sa emà
ku, dodoo egpekesugsug a polo dahini danà bitil.
18 Lumegkang a mangay diyà sa emà ku, owoy mikagi a
pa diyà kenagdi, “O Emà, nesalà a diyà si Nemula owoy diyà
keniko ma.
19 Huenan di, endà pelawà mebaluy di amuk aken sa anak
ko, dodoo pegalebek ko aken iling sa medoo tegegalebek
diyà keniko.” ’

20 “Hê, miglegkang eg-angay dutu siedò kenà emà di.
Dodoo egoh di mediyù pa, hinaa sa emà di egsugpayal.
Nedaetan pedu sa emà di owoy migletu egtelabuk kenagdi.
Kininagpaan di owoy iningadekan di.
21 Agulé, guwaen sa anak di, ‘O Emà, nesalà a diyà
si Nemula owoy diyà keniko. Huenan di, endà pelawà
mebaluy di amuk aken sa anak ko.’
22 Dodoo guwaen sa emà di diyà sa medoo egsugùsuguen
di, ‘Petéél yu uwit sa temù mepion ginis anì pekawal yu.
Tagui yu ma sa tising diyà sa belad di owoy sa talumpà diyà
sa lisen di.
23 Kuwa yu sa nati sapì mitabà owoy dulisi yu anì mista
ki
24 enù ka lagà nematay dé sa anak ku, dodoo nehagtay
doo. Lagà netelas, dodoo hinaa doo.’ Agulé, eg-edung da
egpista.

25 “Na, dutu siedò tinibah da sa kakay anak di maama.
Egoh di miglikù medapag diyà sa dalesan, egdinegen di sa
medoo dagì dalemetan owoy sa medoo egdelayaw.
26 Hê, inumow di sa sebaen egsugùsuguen da owoy inigsà
di, guwaen di, ‘Maen di ya egpista da?’
27 Agulé guwaen sa egsugùsuguen, ‘Migtebow dé sa hadi
ko maama. Dinulisan sa emà ko sa nati sapì mitabà, enù ka
egpistawan di sa hadi ko migpelikù dé enù ka nehagtay doo
owoy metéél doo sa lawa di.’
28 Dodoo migbulit sa kakay anak di owoy mig-eked eg-
angay diatas. Agulé, miglesut sa emà di owoy inikagiyan di
anì gumemow.
29 Dodoo sinagbian di sa emà di, guwaen di, ‘Haa
ko. Medoo a dé gepalay eg-ugpà diyà keniko lagà sa
egsugùsuguen ko, owoy endà duen sebaen inekedan ku sa
igsugù ko. Dodoo apiya sa nati kambing daa, endà igbegay
ko duu diyà kenak anì mista ké sa medoo loyuk ku.
30 Dodoo egoh di migtebow siini dupang anak ko nekeimet
sa langun taman ko danà sa kepigbayi di, egdulisan ko dé
sa nati sapì mitabà anì mista yu.’

31 Agulé, guwaen sa emà di, ‘O Adug, tapay ka dé eg-ugpà
diyà kenak, owoy lagà niko sa langun taman ku.
32 Yaka egkedaet sa pedu ko. Mepion amuk meanggan ki
polo enù ka lagà nematay sa hadi ko, dodoo nehagtay doo.
Lagà netelas, dodoo hinaa dé.’ ”

16

Ini Sa Peligad I Hésus Denu Sa Salu Mebagel Penemdem

1 Na, egtulon ma peligad Hésus i diyà sa medoo salu di,
guwaen di, “Duen sa maama sinaligan sa kawasà etaw sa
langun taman di. Dodoo dinineg sa kawasà etaw kinedanan
sa salu di sa duma langun taman di.
2 Huenan di, igpeangay di sa salu di owoy guwaen di,
‘Duen sa dinineg ku kinedanan ko sa duma langun taman
ku gaa. Uwit ko dini sa langun sulat ko denu sa langun
taman igsalig ku diyà keniko, enù ka endà depa muman a
sumalig diyà keniko.’
3 Agulé guwaen pedu iya wé salu di, ‘Ay, nelikutan a enù
ka tuu sa dinineg di. Endà dé dumuen sa hagtay ku enù ka
endà dé uman di duu isalig diyà kenak. Endà mekegaga a
gumalebek diyà tanà, owoy endà ma mekepegeni a enù ka
memala a.’
4 Agulé, neketuleng sa penemdem di. Guwaen di diyà sa
pedu di, ‘Netiigan ku dé sa baelan ku anì dumuen medoo
loyuk ku mekelomò kenak, amuk mekedan sa hagtay ku
danà sa kaunutan ku eghemaga kenak.’
5 Hê, igpeangay di sigbaenbaenay sa langun etaw nekeu-
tang diyà sa kaunutan di. Guwaen di diyà sa muna egtebow,
‘Enù kedoo di ya sa utang ko diyà sa kaunutan ku?’
6 Guwaen di, ‘Magatus kalatà lana.’ Agulé guwaen sa salu,
‘Kuwa ko siini sulat utang ko. Penuu ka owoy sulati ko daa
polo lima pulù.’
7 Agulé, guwaen di dema diyà sa sebaen nekeutang, ‘Enù
kedoo di ya sa utang ko?’ Guwaen di, ‘Magatus gesakù
palay.’ Guwaen sa salu, ‘Kuwa ko siini sulat utang ko. Sulati
ko daa polo walu pulù.’
8 Na, apiya di pa inekedan sa maama kawasà sa salu di
endà mipedu, eg-oloen di doo sa penemdem di mebagel.
Na, haa yu sa medoo etaw diyà tanà endà egpigtuu diyà
si Nemula, uman pa dakel sa ketiigan da egkuwa untung
diyà sa ketiigan sa medoo etaw egpigtuu diyà si Nemula
lagà legdaw.
9 Huenan di, ini sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk
duen pantiyali yu, lagbet yu mepion na egbaelan yu anì
meseloyuk yu sa medoo etaw. Amuk meimet sa medoo

pantiyali yu diyà tanà, peugpaen i Nemula kiyu dutu langit
dò kani.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Pantiyali

10 Agulé, guwaen i Hésus, “Amuk kesaligan sa etaw apiya
tukééy sa igsalig diyà kenagdi, kesaligan ma doo amuk dakel
sa igsalig diyà kenagdi. Dodoo amuk logkù pedu sa etaw eg-
ipat sa tukééy igsalig diyà kenagdi, logkù ma doo sa pedu di
amuk dakel sa igsalig diyà kenagdi.
11 Huenan di, amuk endà kesaligan ka eg-ipat sa pantiyali
ko diyà tanà, endà ma duen sumalig diyà keniko sa tigtu
pantiyali melalù.
12 Amuk endà kesaligan ka eg-ipat sa igsalig sa sebaen
etaw diyà keniko, endà ma duen megay diyà keniko sa tigtu
pantiyali ko melalù.
13 Endà mebaluy di amuk duwa sa kaunutan sa maama
atung egsugùsuguen, enù ka sebaen daa sa eghiduwan di
owoy sa sebaen egkelepuhan di. Sebaen daa sa egpan-
gunutan di owoy sa sebaen eg-ekedan di. Hediya ma, endà
mebaluy di amuk duwa sa kaunutan yu, ataw ka si Nemula
ataw ka sa medoo pantiyali yu.”
14 Na, egdinegdinegen sa medoo Palasiyu sa langun igtulù
di denu pantiyali. Dodoo eggemenan da kagdi enù ka kagda
sa dakel pedu diyà pantiyali.
15 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Ubòubò yu
egpetiengaw keniyu diyà sa kehaa sa medoo etaw, dodoo
netiigan i Nemula doo sa pedu yu. Apiya di pa tigtu mepion
sa egbaelan yu diyà sa kehaa etaw, iya polo sa tigtu medaet
diyà sa kehaa i Nemula.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Kagi I Nemula Igsulat I Mosis

(Matéyo 11:12-13; 5:18,31-32; Malkos 10:11-12)

16 Agulé guwaen i Hésus, “Edung egoh anay taman endà
egtebow si Huwan Tegebautis, iya sa tegudon egpangunutan
yu sa medoo uledin igsugkow i Mosis owoy sa igsulat sa
medoo tegesugkow i Nemula egoh anay. Dodoo edung egoh
i Huwan egtebow, egdinegen yu sa Mepion Tegudon denu
sa kedatù i Nemula, owoy ini egoh di duen medoo etaw
egkelukuy da eg-unut sa kedatù di.
17 Dodoo apiya di pa mekedan sa langit owoy sa tanà,
endà mebaluy di mekedan sa igtulù i Nemula igsugkow i
Mosis, apiya tukééy daa.
18 Ini sa sebaen igtulù i Nemula endà mekedan di. Amuk
eg-ekedan sa maama sa sawa di, mekebigà doo amuk
sawaen di sa sebaen bayi. Owoy mekebigà ma sa maama
amuk sawaen di sa bayi inekedan sa sawa di.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Keugpà Diyà Bayà

19 Agulé guwaen i Hésus, “Duen sa maama kawasà
igluhub di sa medoo ginis tigtu milagà, owoy uman agdaw
lagà kaenen pista sa egkaenen di.
20 Duen ma sa maama pubeli, si Lasalo. Neseluh liboh
sa lawa di, owoy takà eghibat diyà duwangen dalesan sa
kawasà.
21 Eg-angat-angatan di egkaen sa medoo kaenen egke-
taktak kedu diyà sa lamisan sa kawasà. Apiya sa medoo
tuyang, takà da eg-angay egdilà sa medoo liboh di.
22 Na, nematay sa maama pubeli, owoy inuwit sa medoo
egsugùsuguen i Nemula sa suguy di dutu siedò eg-ugpaan i
Ablaham diyà bayà. Agulé, nematay ma sa maama kawasà
owoy iglebeng da.
23 Mig-angay sa suguy di dutu bayà dò kenà di egkepasan-
gan temù. Egoh di eg-ugpà dahiya, egsugpayalen di mediyù
si Ablaham owoy si Lasalo neseabay da.
24 Agulé egpetaled eg-umow, guwaen di, ‘O Bébê Ablaham,
hiduwi ko aken. Sugù ko Lasalo ya anì dulétén di wayeg
siini dilà ku enù ka egkepasangan a temù danà sa legleg
apuy dahini.’
25 Dodoo guwaen i Ablaham, ‘O Adug, netulengan ko pa
sa keugpà yu si Lasalo diyà tanà? Egoh iya, mepion sa
nesakem ko, dodoo medaet sa nesakem i Lasalo. Na, ini
egoh di mepion dé sa keugpà i Lasalo, dodoo kuna polo sa
egkepasangan dahiya.
26 Dodoo, duen ma sa pesuwan di endà egsuguen ku
duu egpeangay diyà keniko. Duen diyà sa teliwadà ta sa
dakel nesekawangan tanà anì endà meseamut ki. Endà
mekebatas sa etaw mangay diyà keniyu, owoy endà ma
mekebatas sa etaw mangay dini kedu diyan.’
27 Agulé guwaen sa kawasà, ‘O Bébê, amuk hediya, duen
sa egpegeniyen ku diyà keniko. Peangay ko Lasalo ya dutu
dalesan i Emà ku dò,
28 enù ka duen lima pa hadi ku maama. Ungayà ku
hawidan di kagda anì endà mekeangay da ma diyà siini
kenà ku egkepasangan.’
29 Dodoo guwaen i Ablaham, ‘Duen diyà kenagda sa
uledin igsugkow i Mosis owoy sa igsulat sa medoo tegesug-
kow i Nemula. Mepion amuk pigtuuwen da iya wé.’
30 Dodoo guwaen di, ‘O Bébê Ablaham, endà migtuu
da amuk iya daa. Dodoo amuk duen etaw mangay diyà
kenagda kedu diyà siini kenà nematay, ekedan da doo sa
salà da.’
31 Dodoo guwaen i Ablaham, ‘Amuk endà egpigtuu da
sa uledin igsugkow i Mosis owoy sa igsulat sa medoo

tegesugkow i Nemula, endà ma migtuu da apiya di pa duen
sa umenaw kedu diyà sa kenà nematay.’ ”

17

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Eg-enggat Egbael Salà
(Matéyo 18:6-7,21-22; Malkos 9:42)

1 Na, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, “Duen doo
sa takà egbegay salà diyà etaw, dodoo tigtu mepigtamayan
sa etaw eg-enggat sa duma di diyà salà.
2 Adi-adi pa amuk tagkesan dakel batu diyà sa lieg di owoy
mekebuung diyà dagat, anì endà meenggat di diyà salà sa
etaw ku éhê siini batà.
3 Huenan di, tulik yu dé sa egbaelan yu.
“Na, amuk mesalà sa duma ko egpigtuu, indaw ko kagdi,
owoy amuk ekedan di sa salà di, peuloyi ko dé.
4 Apiya nesalà diyà keniko pitu gulê segeagdaw, dodoo
uman mangay diyà keniko, guwaen di, ‘Inekedan ku dé sa
salà ku,’ peuloyi ko dema kenagdi sa langun salà di.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Kedakel Sa Kepigtuu Ta

5 Agulé, guwaen sa medoo salu di diyà si Datù, “Umani
ko sa kepigtuu ké.”
6 Guwaen i Datù, “Apiya di pa tukééy daa sa kepigtuu yu
diyà kenak lagà tukééy dalem mustad, dakel doo sa megaga
yu. Upama, amuk suguen yu siini dakel kayu pehalì dalem
dagat, mangunut doo diyà sa kagi yu owoy mehemula dema
dutu.”

Ini Sa Balatan I Hésus Denu Sa Kepangunut Ta Si Nemula

7 Guwaen i Hésus, “Upama, duen sa egsugùsuguen ko
egdadu ataw ka eg-ipat kebilibili. Amuk lumikù diatas kedu
diyà sa galebekan di, endà mepion di amuk muna kumaen
egoh ko endà pa kumaen.
8 Iya polo sa guwaen ko diyà kenagdi, ‘Baeli ko pelawà sa
kaenen ku. Sambii ko sa ginis ko melanih owoy mengana ko
aken taman meubus a egkaen owoy eg-inem. Iya ka pelawà
kaen owoy inem.’
9 Taa ko siedò egsugùsuguen ko. Apiya di pa egpangunut
diyà sa langun igsugù ko, endà duen pesuwan di egsubela
sa pedu ko enù ka iya ma daa sa eg-angat-angatan ko diyà
kenagdi.
10 Diya ma kiyu i. Apiya di pa egpangunut yu dé sa langun
igsugù i Nemula keniyu, iya daa sa meikagi yu, guwaen yu,
‘Kita sa egsugùsuguen i Nemula daa. Endà duen pesuwan
di egsubela sa pedu di diyà kenita enù ka iya daa sa eg-
angat-angatan di diyà kenita.’ ”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Sepulù Maama Eglinadu Dempid

11 Na, egoh i Hésus eg-angay Hélusalém dò, mig-ukit
teliwadaan diyà uwang Samaliya owoy uwang Galiliya.
12 Egoh di egtebow diyà sa sebaen menuwa dahiya,
duen sepulù maama eglinadu dempid egtelabuk kenagdi.
Egtigdeg da mediyùdiyù
13 owoy egpetaled da eg-ikagi, guwaen da, “O Hésus, o
Datù, hiduwi ko kami.”
14 Egoh i Hésus eghaa kenagda, guwaen di, “Angay yu
pehaa diyà sa tegesimbà diyà Dalesan i Nemula.”

Hê, egoh da eg-ipanaw, nekedan dé sa linadu da.
15 Agulé, egoh sa sebaen maama hinaa di nelikuan dé,
egpelikù dema owoy egpetaled eg-ikagi eg-olò si Nemula.
16 Egligkued diyà sa taengan i Hésus owoy egpesalamat
diyà kenagdi. Na, etaw Samaliya sa maama migpelikù.
17-18 Agulé guwaen i Hésus, “Apiya di pa binulungan ku sa
sepulù kedoo da, sebaen daa sa egpelikù eg-olò si Nemula,
owoy beken etaw Hudiyu kagdi ya. Negaip a, enù ka endà
ma egpelikù sa siyow duma ta etaw Hudiyu.”
19 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa maama nelikuan,
“Tigdeg ka dé owoy ipanaw ka dé, enù ka nelikuan ka danà
sa kepigtuu ko.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Ketebow Sa Kedatù I Nemula (Matéyo 24:23-28,37-41)

20 Na, duen etaw Palasiyu mig-igsà da diyà si Hésus sa
pasad sa kedatù i Nemula tumebow. Agulé egsagbì, guwaen
di, “Endà hauwen di etaw sa ketebow sa kedatù i Nemula.
21 Endà ma meikagi di etaw, guwaen di, ‘Kaini dé sa
kedatù di,’ ataw ka ‘Daedò é.’ Taa yu, diyà doo pedu sa
medoo etaw sa kedatù i Nemula.”
22 Agulé guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, “Meuma
pa sa agdaw egoh yu tigtu meiyap humaa sa kedatù sa
Kakay Langun diyà tanà, dodoo endà pa mehaa yu duu,
apiya segeagdaw daa.
23 Dumuen etaw mikagi diyà keniyu, guwaen da, ‘Kaini
dé,’ ataw ka ‘Daedò é.’ Dodoo yoko eg-unut ta eg-angay
dutu,
24 enù ka sa kepelikù sa Kakay Langun, lagà legdaw silà
mekebensek diyà uwang tanà enù ka mehaa doo sa langun
etaw.
25 Dodoo muna mepelihay sa Kakay Langun owoy
meekedan ma sa medoo etaw eg-ugpà diyà tanà ini egoh
di.

26 “Na, amuk meuma sa pasad sa Kakay Langun, mepetow
sa medoo etaw eg-ugpà diyà tanà éhê mendaa sa medoo
etaw duma i Nuwi egoh anay.
27 Egoh iya, endà eglengaan da duu sa medoo egbaelan
da diyà tanà, enù ka egkaen da owoy eg-inem da owoy
egpesawa da taman endà egdalem Nuwi i diyà sa dakel
kumpit. Hê, egdagpak sa dakel kemahà owoy nepetow
negelà sa langun etaw nesamà.
28 Diya ma egoh i Lot eg-ugpà diyà tanà. Endà eglengaan
sa medoo etaw duma di sa medoo egbaelan da diyà tanà,
enù ka egkaen da owoy eg-inem da owoy egbeli da owoy
egdagang da owoy eghemula da owoy egbael da dalesan.
29 Dodoo, sa agdaw egoh i Lot egpelaguyan di sa menuwa
Sodoma, duen apuy owoy asulpul éhê baga nenabù kedu
langit lagà meleges udan. Nepetow negelà sa langun etaw
nesamà dahiya.
30 Diya ma amuk meuma sa agdaw sa Kakay Langun
pehaa diyà tanà, mepetow ma doo sa langun etaw.”
31 Guwaen i Hésus, “Amuk meuma siedò agdaw, amuk
diyà duwangen sa etaw owoy diatas sa langun taman di,
endà mebaluy di amuk gumemow angayen di. Diya ma
amuk diyà tinibah sa etaw, endà dé mebaluy di amuk
lumikù angayen di sa langun taman di.
32 Ketulengi yu sa sawa i Lot. Nematay danà di egpelikù
eglalingay egoh di egpelaguy kedu Sodoma.
33 Sa etaw big-ulaanen, iya sa etaw mekesugsug. Dodoo
sa etaw endà big-ulaanen, iya sa etaw melalù.
34 Taa yu, hih. Amuk meuma sa sigep di pehaa diyà tanà,
dumuen duwa etaw egtudug diyà sebaen kateli. Mekedan
sa sebaen owoy mesamà sa duma di.
35 Dumuen ma duwa bayi eggiling, mekedan sa sebaen
owoy mesamà sa duma di.
36 [Dumuen ma duwa maama diyà sa tinibah, mekedan
sa sebaen owoy mesamà sa duma di.]”
37 Agulé, guwaen sa medoo salu di, “O Datù, kenà iya wé
mebaelan?”
Guwaen i Hésus diyà kenagda, “Upama, sumalà dé sa
kenà sa nematay, iya ma sa kenà da mesetipon sa medoo
uwak. Diya ma, metiigan yu doo sa ketebow ku.”

18

Ini Sa Igtulù I Hésus Anì Endà Mesemek Ki Sumimbà

1 Agulé, egtulon balatan Hésus i anì itulù di kenagda anì
takà da egsimbà anì endà ma mesemek da.

2 Guwaen di, “Diyà sa sebaen dakel menuwa, duen sa datù
endà mehidu di. Endà eg-adatan di duu Nemula i ataw ka
sa medoo liyu etaw.
3 Duen ma sa bayi balu diyà siedò menuwa takà eg-angay
diyà sa datù, owoy guwaen di, ‘O Datù, tabangi ko aken.
Antang ko kami sa kuntelà ku tegepelihay.’
4 Dodoo eg-eked polo egtabang kenagdi. Agulé, egoh di
melugaylugay pa, guwaen sa datù diyà sa pedu di, ‘Apiya di
pa endà eg-adatan ku duu Nemula i ataw ka sa medoo liyu
etaw,
5 tabangan ku doo umantang siini bayi balu takà egbogo
kenak. Amuk endà tabangan ku duu, egkebogo a temù danà
di takà eg-angay dahini.’ ”

6 Agulé guwaen i Datù Hésus, “Taa yu, hih, sa inikagi iya
wé datù. Apiya di pa endà eg-adatan di duu sa medoo liyu
etaw, egtabangan di doo sa etaw takà egpegeni tabang diyà
kenagdi.
7 Amuk hediya sa binaelan iya wé datù, labi pa endà
tabangan i Nemula duu sa medoo etaw hinemilì di takà
egsimbà diyà kenagdi agdaw owoy sigep. Amuk endà
egkesemek da egsimbà, endà ma melugay sa ketabang di
diyà kenagda,
8 dodoo medelamet polo sa ketabang di. Huenan di, yoko
egkesemek ka egsimbà. Dodoo amuk pelikù a diyà tanà,
aken i Kakay Langun, endà medoo di kéen sa etaw egpigtuu
hauwen ku.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Mepion Pedu Ta Amuk Sumimbà Ki

9 Na, egtulon Hésus i balatan diyà sa etaw melepuh sa
duma da enù ka guwaen da dò metiengaw da etaw owoy
egsalig da daa diyà sa hagda pedu.
10 Guwaen di, “Duen duwa maama eg-angay egsimbà diyà
sa Dalesan i Nemula. Sa sebaen, Palasiyu, owoy sa sebaen,
maama atung egpeetuken sa sulutan.
11 Agulé, egtigdeg teliwadà sa Palasiyu owoy egsimbà diyà
sa pedu di daa, guwaen di, ‘O Nemula, egpesalamat a diyà
keniko enù ka mepion a etaw. Endà eg-ilingan ku duu sa
medoo liyu etaw enù ka tegelapis da owoy endà mipedu da
owoy tegebigà da ma. Egpesalamat a ma diyà keniko enù
ka endà eg-ilingan ku duu siini maama atung egpeetuken
sa sulutan.
12 Mepion ma sa adat ku enù ka duwa gulê uman
sakapadian egpeulanen ku sa kekaen ku anì sumimbà a,
owoy egtalad a ma diyà keniko sa langun taman ku.’

13 Dodoo sa maama atung egpeetuken sa sulutan, eg-
pediyùdiyù egtigdeg diyà sa kenà medoo etaw. Endà
eglengag di langit dò enù ka egkemalaan, owoy egdukduken
di daa sa kagpa di danà di egkebukul. Guwaen di, ‘O
Nemula, hiduwi ko aken enù ka aken sa etaw tegebael salà.’
14 Na, taa yu, hih. Amuk miglikù da dé diatas, siini maama
polo sa pineuloyon i Nemula salà, beken sa Palasiyu. Iya
maen di ya enù ka sa etaw egpedakelen di kagdi, iya sa
petukééyen i Nemula, dodoo sa etaw egpetukééyen di kagdi,
iya sa pedakelen i Nemula.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migsimbà Denu Sa Medoo Batà
(Matéyo 19:13-15; Malkos 10:13-16)

15 Na, duen etaw eg-uwit diyà si Hésus sa medoo tukééy
batà anì sabaan di owoy isimbà di. Dodoo, egoh sa medoo
salu di eghaa iya wé, eghawidan da kagda.
16 Dodoo inumow i Hésus sa medoo eg-uwit batà eg-angay
diyà kenagdi, owoy guwaen di, “Pandayà yu dé sa medoo
batà mangay diyà kenak. Yoko eghawid duu, enù ka iya
sa etaw mekeunut diyà sa kedatù i Nemula sa medoo etaw
egpekeiling pedu batà.
17 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sumalà dé sa etaw
endà egpekeiling di pedu batà sa kepigtuu di diyà si Nemula,
iya sa etaw endà mekeunut di diyà sa kedatù i Nemula.”

Ini Sa Egoh Sa Maama Kawasà Mig-igsà Diyà Si Hésus
(Matéyo 19:16-30; Malkos 10:17-31)

18 Na, duen dahiya sa kaunutan Hudiyu eg-igsà diyà
si Hésus, guwaen di, “O Mistelu, tigtu mepion ka etaw.
Ngadan sa baelan ku anì mekesakem a sa lalù endà meelut
di?”
19 Agulé guwaen i Hésus, “Maen di ya eg-ikagiyen ko aken
mepion a etaw? Endà duen mepion etaw liyu daa si Nemula.
20 Netiigan ko doo sa medoo uledin igsugkow i Mosis,
guwaen di, yoko egbigà ya, owoy yoko eg-imatay ya etaw,
owoy yoko egpenakaw wa, owoy yoko egbutbut ta egtipu sa
duma yu, owoy adati yu sa emà yu owoy sa inay yu.”*
21 Agulé guwaen sa maama, “Langun siini uledin di anan
egpangunutan ku edung egoh ku batà pelawà.”
22 Egoh i Hésus egdineg iya wé, guwaen di, “Kulang pa
sebaen sa baelan ko. Dagang ko sa langun taman ko owoy
tukidi ko begayi diyà sa medoo etaw pubeli. Amuk hediya,
dumuen sa pantiyali ko diyà langit. Agulé angay ka dini
unut-unut ka kenak.”

---

* **18:20** 18:20 Basa ko Éksodo 20:12-16.

23 Dodoo egoh di egdineg iya wé, nebukul temù sa
kaunutan enù ka tigtu kawasà.
24 Hê, egoh i Hésus eghaa sa egoh di nebukul temù,
guwaen di, “Tigtu melikut sa medoo kawasà etaw mekeunut
diyà sa kedatù i Nemula.
25 Uman pa melemu sa hinagtay kamiliyu eg-ukit diyà
sa tosong dagum diyà sa kawasà etaw mekeunut diyà sa
kedatù i Nemula.”
26 Egoh sa medoo etaw egdineg iya wé kagi di, guwaen da,
“Amuk hediya, endà duen etaw kéen mealukan i Nemula.”
27 Guwaen i Hésus, “Tuu ma doo, endà mebaluy di amuk
etaw daa, dodoo amuk si Nemula, mebaluy doo.”
28 Agulé guwaen i Pidelu, “Taa ko. Sinalidan ké dé sa
langun taman ké enù ka eg-unut-unut ké keniko. Enù kami
i duu, ngadan sa mehaa ké?”
29 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Tuu ini i eg-
ikagiyen ku diyà keniyu. Sumalà dé sa maama sinalidan
di sa dalesan di, ataw ka sa emà di owoy sa inay di, ataw ka
sa medoo hadi di maama, ataw ka sa sawa di, ataw ka sa
medoo anak di danà di eg-unut-unut sa kedatù i Nemula,
30 meumanan pa kumedoo sa mesakem di ini egoh di
owoy dumuen ma sa lalù di endà meelut di amuk sambian
i Nemula siini tanà.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Denu Sa Metamanan Di Diyà Tanà
(Matéyo 20:17-19; Malkos 10:32-34)

31 Agulé, tinipon i Hésus sa sepulù owoy duwa salu di,
owoy guwaen di diyà kenagda, “Taa yu, hih. Mangay ki
Hélusalém dò. Amuk tumebow ki dutu, meketuu sa langun
igsulat sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay denu sa
Kakay Langun.
32 Mekebegay a diyà sa medoo etaw beken Hudiyu.
Peumàumaan da aken owoy pelihayen a ma owoy teptepan
a ma.
33 Tapesen a ma owoy imatayan da ma aken. Dodoo amuk
meuma sa ketelu di agdaw, meenaw a doo.”
34 Dodoo sa medoo salu di, endà netiigan da duu sa inikagi
di, enù ka nelidung, huenan di endà neketiig da.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Langap
(Matéyo 20:29-34; Malkos 10:46-52)

35 Na, egoh i Hésus buyu dé egtebow diyà sa menuwa
Héliko, duen sa maama langap egpenuu egpegeni pilak diyà
sa kilidan kalasada.
36 Egoh di egdineg sa melaweng etaw egtalà, inigsà di sa
egbaelan da.

37 Agulé, tinulonon da egtalà Hésus i tegeNasalét.
38 Hê, eg-umow, guwaen di, “O Hésus, tugod i Dabid,
hiduwi ko aken.”
39 Agulé, sa etaw muna diyà si Hésus, hinawidan da,
guwaen da, “Yaka egséléken na.”
Dodoo eg-uman polo eg-umow metaled, guwaen di, “O
tugod i Dabid, hiduwi ko aken.”
40 Agulé, eg-ugpà Hésus i, owoy igsugù di igpeuwit diyà
kenagdi sa langap. Egoh di medapag, inigsaan di,
41 guwaen di, “Ngadan iya wé egkeiyapan ko baelan ku
diyà keniko?”
Guwaen di, “O Datù, ungayà ku umilag a hedem.”
42 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Meilag ka dé.
Nelikuan ka dé danà sa kepigtuu ko.”
43 Hê, petow dé mig-ilag sa langap. Eg-unut-unut ma dé
diyà si Hésus owoy takaan di eg-olò Nemula i. Egoh sa
langun etaw eghaa iya wé, eg-oloen da ma Nemula i.

19

Ini Sa Egoh I Sakiyu Migpigtuu Diyà Si Hésus

1 Agulé, migtebow Hésus i diyà menuwa Héliko owoy eg-
ukit dahiya.
2 Na, duen sa maama tegeHéliko, si Sakiyu. Kagdi sa
kaunutan sa medoo atung egpeetuken sa sulutan, owoy
kawasà ma.
3 Ungayà di humaa si Hésus, dodoo endà egpekehaa di
enù ka mepokò etaw owoy nedilungan sa melaweng etaw
dahiya.
4 Huenan di, migletu mighunahuna Sakiyu i, owoy egk-
agbul diyà sa kayu kepengadan da sikamolo anì hauwen di
Hésus i enù ka mukit dahiya.
5 Agulé, egoh i Hésus egtebow diyà sa kenà di, eglengag
owoy eghauwen di. Guwaen di, “O Sakiyu, petéél téél ka
hulus, enù ka mekeugpà a diyà sa dalesan ko ini egoh di.”
6 Hê, mesiyapat eghulus owoy egsaluan di Hésus i.
Pinegemow di diyà sa dalesan di owoy tigtu neiyap sa pedu
di.
7 Dodoo egoh sa medoo etaw eghaa sa kegemow da,
egsesigbolowoy da, guwaen da, “Maen di ya eglengenan i
Hésus iya wé maama tegebael salà?”
8 Agulé egpedapag Sakiyu i diyà si Hésus, owoy guwaen
di, “O Datù, haa ko. Ibegay ku igkani diyà sa medoo etaw
pubeli sebaed sa langun taman ku. Amuk linapis ku sa etaw,
pesubelawen ku pa sa ipelikù ku diyà kenagda. Upama,
amuk sebaen sa kinuwa ku, pelikuen ku epat.”

9 Agulé guwaen i Hésus, “Siini agdaw egtebow dé sa
kealuk i Nemula diyà siini malayan ko danà sa kepigtuu
ko. Haa ko, kuna sa tigtu tugod i Ablaham enù ka egpigtuu
ka ma lagà kagdi.
10 Iya pesuwan di mig-angay sa Kakay Langun diyà tanà
enù ka eglagbeten di sa medoo etaw egpekesugsug anì
mealukan da.”

Ini Sa Peligad I Hésus Denu Sa Telu Sinaligan Sa Datù
(Matéyo 25:14-30)

11 Na, egoh sa medoo etaw dahiya egdinegdineg siini
eg-ikagiyen i Hésus, guwaen da dò buyu dé ipehaa sa
kedatù i Nemula diyà kenagda, enù ka medapag da dé diyà
Hélusalém. Huenan di, egtulon peligad Hésus i,
12 guwaen di, “Duen sa mapulù etaw mig-angay dutu
siedò mediyù tanà anì kumedatù dutu dodoo pelikù men-
daa.
13 Agulé, egoh di buyu mipanaw, inumow di sa sepulù
egsugùsuguen di, owoy tinukid di kagda egbegay sa sepulù
kuleta bulawan, guwaen di, ‘Peanak yu siini pilak isalig ku
diyà keniyu taman endà tumebow a.’
14 Dodoo egkelepuhan da kagdi i sa medoo etaw duma
di dahiya. Huenan di, egoh di mig-ipanaw, ipeuwit da ma
sulat dutu siedò eg-angayan di, guwaen da, ‘Endà egkeiyap
ké siini maama kumedatù diyà kenami.’
15 Dodoo migkedatù doo. Agulé, egoh di egpelikù,
igpeangay di sa medoo egsugùsuguen di sinaligan di pilak
anì hauwen di sa untung nekuwa da.
16 Agulé, egtebow sa muna egsugùsuguen di, guwaen di,
‘O Datù, sa sebaen kuleta igbegay ko kenak nekeuma dé
sepulù.’
17 Agulé guwaen sa datù, ‘Mepion sa binaelan ko. Apiya
tukééy sa igsalig ku keniko, kuna sa mepion egsugùsuguen
ku kesaligan, huenan di kuna sa salu ku diyà sa sepulù dakel
menuwa.’
18 Agulé, egtebow ma sa keduwa egsugùsuguen di,
guwaen di, ‘O Datù, sa sebaen kuleta igbegay ko kenak
nekeuma dé lima.’
19 Agulé egsagbì sa datù, guwaen di, ‘Kuna sa salu ku diyà
sa lima dakel menuwa.’
20 “Agulé, egtebow ma sa sebaen, guwaen di, ‘O Datù,
kaini doo sa kuleta ko igtagù ku binekut ku musala.
21 Iya maen di ya endà duen untung ko enù ka egke-
limedangan ku kuna. Netiigan ku kuna sa mebalaw etaw,
enù ka dakel sa untung mekuwa ko apiya beken niko sa
inay di, owoy apiya di pa beken kuna sa mig-ohok meketu
ko doo sa medoo palay.’

22 Agulé guwaen sa datù, ‘Sa inikagi ko, iya sa kenà di
nehaa sa salà ko. Kuna sa egsugùsuguen ku endà mipedu.
Netiigan ko aken sa mebalaw etaw. Netiigan ko ma mekuwa
ku untung apiya beken naken sa inay di owoy apiya beken
aken sa mig-ohok meketu ku doo sa palay.
23 Maen di ya endà igsalig ko duu sa pilak ku diyà sa
medoo etaw atung egpantiyali? Amuk hediya, mehaa ku
sa pilak ku owoy sa anak di ma egoh ku egtebow.’
24 Agulé, guwaen sa datù diyà sa medoo duma etaw
dahiya, ‘Kuwa yu sa kuleta di owoy begayi yu diyà sa etaw
épê sepulù.’
25 Dodoo negaip da owoy guwaen da, ‘O Datù, duen doo
sa sepulù diyà kenagdi, maen di ya umanan ko?’
26 Dodoo guwaen sa datù da, ‘Taa yu hih. Mebegayan pa
uman sa etaw kesaligan. Dodoo sa etaw endà kesaligan,
apiya tukééy sa langun taman di mekedan pa uman.
27 Na, sa medoo kuntelà ku, siedò duma ta endà egkeiyap
kenak kumedatù diyà kenagda, uwit yu dahini owoy imatayi
yu diyà sa taengan ku.’ ”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtebow Diyà Hélusalém Owoy Dinatù Da
(Matéyo 21:1-11; Malkos 11:1-11; Huwan 12:12-19)

28 Na, egoh i Hésus mig-ikagi iya wé, eghunawan di sa
medoo etaw eg-angay Hélusalém dò.
29 Agulé, egoh di medapag diyà sa menuwa Bétaniya
owoy menuwa Bétpagi diyà sa Getan Olibu, sinugù di sa
duwa salu di,
30 guwaen di, “Huna yu dé angay dutu siedò menuwa
tebowon ta. Amuk tumebow yu dutu, hauwen yu sa
hinagtay nati asnu igtagkes endà pa nelayam di egkudaan.
Lengà yu owoy uwit yu dini.
31 Amuk duen etaw umigsà keniyu, guwaen di, ‘Maen di
ya eglengaen yu?’ iya sa sagbì yu, guwaen yu, ‘Igsugù i Datù
enù ka duen sa penemdem di.’ ”
32 Agulé, mig-ipanaw sa duwa sinugù di owoy hinaa da sa
tinulon di diyà kenagda.
33 Agulé, egoh da eglengà sa nati, guwaen sa épê di, “Maen
di ya eglengaen yu sa nati?”
34 Guwaen da egsagbì, “Igsugù i Datù enù ka duen sa
penemdem di.”
35 Agulé, inuwit da sa nati asnu diyà si Hésus. Inampisan
da ginis sa iyug di owoy pekudaen da Hésus i.
36 Egoh di eg-ipanaw, igtenàtenà sa medoo etaw sa ginis
da diyà sa ukitan di, enù ka egtandaan da sa kedatù da
kenagdi.

37 Na, egoh i Hésus medapag diyà Hélusalém egoh di
endà pa lumungel diyà sa Getan Olibu, eg-edung sa medoo
etaw di eg-olò si Nemula. Egpetaleden da sa kagi da eg-olò
owoy egpesalamat da diyà si Nemula danà sa medoo dakel
panduan binaelan i Hésus hinaa da.
38 Guwaen da, “Meolò ini i Datù ta pineangay i Datù
Nemula. Metanà sa pedu sa langun etaw dutu langit dò,
owoy meolò ma Nemula i diyà langit.”
39 Duen ma etaw Palasiyu eg-unut diyà si Hésus, owoy
guwaen da diyà kenagdi, “O Mistelu, hawidi ko sa medoo
pasek ko eg-olò keniko.”
40 Dodoo egsagbì Hésus i, guwaen di, “Taa yu. Apiya
pesabuhen ku siini medoo etaw ku, sa medoo batu polo sa
metaled umolò.”

Ini Sa Egoh I Hésus Sinegawan Di Sa Menuwa Hélusalém

41 Agulé, egoh i Hésus medapag diyà Hélusalém, egsug-
payalen di sa menuwa owoy egsinegaw danà sa kehidu di
sa medoo etaw eg-ugpà dahiya.
42 Guwaen di, “Kiyu i tegeHélusalém, mepion pa hedem
amuk neketiig yu ini egoh sa medoo egpigtuuwen yu
anì kumelanih sa keugpà yu, dodoo lagà nedilungan diyà
keniyu.
43 Melikutan yu kani enù ka tumebow sa pasad sa
medoo kuntelà yu gumila diyà keniyu. Ulinguten da kutà
sa menuwa yu owoy pelaeban sundalu kiyu anì endà
mekepelaguy yu.
44 Gelaen da kiyu langun taman sa medoo anak yu.
Lukaten da sa langun dalesan yu batu taman mesepalak
sa langun batu sinelogsudlogsud. Mekesugsug yu enù ka
endà netiigan yu duu ini sa agdaw i Nemula umaluk keniyu
hedem.”

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-angay Diyà Sa Dalesan I Nemula
(Matéyo 21:12-17; Malkos 11:15-19; Huwan 2:13-22)

45 Na, egoh i Hésus migtebow Hélusalém dò, migludep
diyà sa Dalesan i Nemula owoy hinemagawan di sa medoo
etaw tegedagang hinagtay dahiya.
46 Guwaen di diyà kenagda, “Iya sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di,
‘Sa dalesan ku iya sa dalesan atung egsimbaan etaw.’*
Dodoo danà sa egbaelan yu, nebaluy dalesan sa medoo
tegelapis siini Dalesan i Nemula.”
47 Na, uman agdaw egtulù Hésus i diyà sa Dalesan i
Nemula. Dodoo sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa

* **19:46** 19:46 Basa ko Isayas 56:7.

medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis owoy sa medoo
kaunutan etaw Hudiyu, eglagbeten da polo sa ukit da
mimatay kenagdi.
48 Dodoo endà megaga da duu egpetuu sa uyot da, enù ka
tigtu egkeiyap sa medoo etaw egdineg sa kagi di.

20

Ini Sa Egoh Da Mig-igsà Sa Keduwan Sa Egkegaga I Hésus
(Matéyo 21:23-27; Malkos 11:27-33)

1 Na, sebaen agdaw egoh i Hésus egtulù diyà sa medoo
etaw diyà Dalesan i Nemula, itulù di sa Mepion Tegudon.
Egoh di telibubu egtulù, eg-angay diyà kenagdi sa medoo
ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow
i Mosis owoy sa medoo kaunutan Hudiyu.
2 Mig-ikagi da, guwaen da, "Tuloni ko kami, hih, ngadan
keduwan sa egkegaga ko egbael siini medoo egbaelan ko?
Ngadan di etaw sa migpeangay keniko?"
3 Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Duen ma igsà ku diyà
keniyu. Sagbii yu, hih.
4 Enù di ya, ngadan sa migsugù si Huwan egoh di
migbautis sa medoo etaw diyà wayeg, ataw ka si Nemula
ataw ka sa etaw daa?"
5 Agulé, egsesigbolowoy da sa kesagbì da, guwaen da,
"Amuk sumagbì ki, guwaen ta, 'Si Nemula sa migsugù
kenagdi,' sumulì mikagi Hésus i, guwaen di, 'Maen di ya
atu endà egpigtuuwen yu duu?'
6 Dodoo amuk sumagbì ki, guwaen ta, 'Sa etaw daa,'
buungen sa medoo etaw kita batu anì mematay ki, enù ka
netuuwan da si Huwan sa tegesugkow i Nemula."
7 Agulé, egsagbì da diyà si Hésus, guwaen da, "Endà
netiigan ké duu sa migsugù si Huwan."
8 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, "Amuk hediya,
endà ma tulonen ku duu diyà keniyu sa keduwan sa naken
egkegaga."

Ini Sa Egoh I Hésus Pineligadan Di Sa Medoo Kaunutan Hudiyu
(Matéyo 21:33-46; Malkos 12:1-12)

9 Agulé, egtulon peligad Hésus i diyà sa medoo etaw
dahiya, guwaen di, "Duen sa maama mighemula palas diyà
sa tanà di. Agulé, igsalig di diyà sa medoo etaw tegeipat enù
ka mangay dutu mediyù dò owoy melugay dutu.
10 Egoh di neuma sa bulan kepupu, pineangay di sa
egsugùsuguen di diyà sa medoo tegeipat anì ibegay da diyà
kenagdi sa hagdi baed. Dodoo, sinesuntuk da polo owoy
hinemagawan da ma, dodoo endà duen sa igbegay da.

11 Agulé, pineangay di dema dutu sa sebaen
egsugùsuguen di, dodoo sinesuntuk da ma owoy
egpeumàumaan da ma. Hinemagawan da ma, dodoo
endà duen sa igbegay da.
12 Agulé, pineangay di sa ketelu egsugùsuguen di. Dodoo
pinalian da polo owoy sinegodoy da kedu diyà sa hinemu-
laan.
13 Agulé, guwaen sa épê hinemulaan diyà sa pedu di, 'Enù
iya wé kebael ku kéé? Mepion pa kéen amuk peangayen ku
dutu sa anak ku eghiduwan ku, enù ka adatan da kéen.'
14 Dodoo egoh sa medoo tegeipat mighaa, egseolomoy da,
guwaen da, 'Ini sa etaw kumuwa siini hinemulaan lalawan
di diyà sa emà di. Mepion amuk imatayan ta anì nita polo
sa hinemulaan di.'
15 Agulé, hinemagawan da kedu diyà sa hinemulaan owoy
inimatayan da.
"Na, ngadan sa baelan siini épê hinemulaan diyà sa
medoo tegeipat?
16 Iya sa baelan di, angayen di kagda mimatay owoy isalig
di polo sa hinemulaan di diyà sa liyu etaw."
Agulé, egoh sa medoo etaw egdineg iya wé, guwaen da,
"Ay, mepion hedem amuk endà meketuu di iya wé."
17 Dodoo eg-inengtengen i Hésus kagda owoy guwaen
di, "Meketuu doo iya wé enù ka duen sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di,
'Sa sebaen batu inekedan sa medoo tegebael dalesan pulung
batu
enù ka guwaen da dò endà duen ulan di,
iya polo sa tigtu miulan batu hinemilì ku.'*
18 Na, amuk mekekinagpà sa etaw diyà siini batu, melepù.
Dodoo amuk menabù siini batu diyà sa etaw, melupet."
19 Na, sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo tege-
tulù uledin igsugkow i Mosis, netiigan da kagda sa egkesugat
sa peligad di. Huenan di, ungayà da hedem sabaan da
Hésus i egoh iya wé agdaw, dodoo egkelimedangan da sa
medoo etaw dahiya.

Ini Sa Ketulù I Hésus Denu Sa Kebayad Da Pelesintu
(Matéyo 22:15-22; Malkos 12:13-17)

20 Na, edung egoh iya, takaan da egtulik Hésus i sa medoo
ulu-ulu owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis anì
sigkemen da. Duen ma etaw pineangay da diyà si Hésus, sa
duma etaw egpeiling sa mepion pedu, dodoo eglagbeten da
daa sa kagi di neketipay sa uledin da anì metipu da kagdi
ipesigkem da diyà sa gubilenu da.

---

* **20:17** 20:17 Basa ko Isalem 118:22.

21 Agulé, eg-igsà da diyà si Hésus, guwaen da, “O Mistelu,
netiigan ké anan tuu sa eg-ikagiyen ko owoy sa igtulù
ko. Endà eghalìhalien ko duu sa igtulù ko sumalà dé sa
balangan etaw egdineg, dodoo metudà polo sa ketulù ko sa
uyot i Nemula.
22 Na, ini sa igsà ké diyà keniko. Enù di ya, meketipay ki
pa sa uledin igsugkow i Mosis amuk megay ki pelesintu diyà
si Sisal sa Sulutan ta? Mepion pa ataw ka endà?”
23 Dodoo netiigan i Hésus sa pandapat da medaet, huenan
di guwaen di,
24 “Pehauwi yu diyà kenak sa kuleta. Ngadan iya wé etaw
di owoy sa igsulat di?”
Egsagbì da, guwaen da, “Iya si Sisal sa Sulutan ta.”
25 Guwaen i Hésus, “Na, amuk hediya, begayi yu diyà si
Sulutan Sisal sa hagdi egpegeniyen, owoy begayi yu ma diyà
si Nemula sa hagdi egpegeniyen.”
26 Apiya di pa eglagbeten da sa kagi di nekeamu, endà
doo duen dinineg da kagi kenà di mesalà. Egkegaip da polo
danà sa sagbì di, owoy endà dé eg-ikagi da.

Ini Sa Egoh Da Mig-igsà Si Hésus Denu Sa Keenaw Sa Nematay

(Matéyo 22:23-33; Malkos 12:18-27)

27 Agulé, duen ma etaw Sadusiyu mig-angay da diyà si
Hésus. Kagda sa etaw Hudiyu egtulù endà umenaw di gaa
sa etaw nematay.
28 Eg-igsà da, guwaen da, “O Mistelu, duen sa igsulat i
Mosis diyà kenita denu sa egbaelan ta amuk nematay sa
maama épê sawa dodoo endà duen anak da. Iya sa baelan
di, ipesawa diyà sa hadi di sa balu anì dumuen anak da lagà
sa anak sa maama nematay.
29 Na, duen pitu maama telehadi. Agulé migsawa sa kakay
da, dodoo endà duen anak di egoh di nematay.
30 Hê, inited sa tigtu hadi di sa ibò di, dodoo nematay ma.
31 Hediya ma sa nebaelan sa ketelu di taman sa kepitu,
enù ka nesetugdugtugdug sa pitu telehadi egsawa siedò
bayi, dodoo nelengon da nematay endà duen anak.
32 Agulé hudihudi nematay ma sa bayi.
33 Na, tulon ko kenami, amuk meuma sa keenaw sa
nematay, ngadan tayu di etaw diyà sa pitu telehadi mesawa
sa bayi enù ka anan da migsawa kenagdi egoh anay?”
34 Agulé egsagbì Hésus i kenagda, guwaen di, “Egse-
sawaay pelà sa medoo etaw diyà tanà,
35 dodoo amuk dutu dé langit dò endà dé sesawaay sa
medoo etaw metiengaw diyà sa kehaa i Nemula amuk
enawen di kagda.

36 Endà dé mematay da enù ka lagà da sa egsugùsuguen i
Nemula diyà langit. Kagda sa anak i Nemula enù ka enawen
di kagda.
37 Na, netiigan ké tuu sa keenaw sa medoo nematay danà
sa igsulat i Mosis denu sa egoh sa kayu eglegleg egoh i
Nemula mig-ikagi diyà kenagdi, guwaen di,
'Aken sa Nemula egpigtuuwen da i Ablaham si Isak owoy si
Hakob.'†
Na, egoh i Nemula mig-ikagi iya wé, nelugay da dé nematay
da Ablaham i si Isak owoy si Hakob.
38 Apiya di pa nematay da dé diyà tanà, nehagtay da doo
diyà sa kehaa i Nemula. Amuk nehagtay da doo diyà sa
kehaa i Nemula, umenaw da mendaa."
39 Agulé, egsagbì sa duma tegetulù uledin, guwaen da, "O
Mistelu, mepion sa kesagbì ko."
40 Agulé, endà dé eg-uman da eg-igsà enù ka egkelenawan
da metepelan.

Igtulù I Hésus Denu Sa Datù Eg-angat-angatan Sa Medoo Hudiyu
(Matéyo 22:41-46; Malkos 12:35-37)

41 Agulé, eg-ikagi Hésus i diyà kenagda, guwaen di, "Maen
di ya iya sa kagi sa medoo etaw denu si Kelistu sa Tigtu Datù
eg-angat-angatan sa medoo Hudiyu, guwaen da kagdi gaa sa
tugod i Dabid?
42 Na, tuu iya wé inikagi da, dodoo guwaen i Dabid si
Kelistu sa Datù di egoh di migsulat ini i diyà sa sebaen libelu
ta, Isalem, guwaen di,
'Ini sa kagi i Datù Nemula diyà sa Datù ku, guwaen di,
Penuu ka dahini denu kuwanan ku
43 taman atuwan ku sa medoo kuntelà ko
owoy ipeutuh ku keniko.'‡
44 Na, amuk iya sa kagi i Dabid egoh anay denu si Kelistu,
guwaen di 'Datù ku,' endà mebaluy di amuk tugod i Dabid
daa Kelistu i, dodoo Datù di ma polo."

Igtulù I Hésus Denu Sa Medaet Adat Sa Medoo Tegetulù Hudiyu
(Matéyo 23:1-36; Malkos 12:38-40)

45 Agulé, egoh sa medoo etaw egdinegdineg, mig-ikagi
Hésus i diyà sa medoo salu di, guwaen di,
46 "Hahaa yu sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis
anì endà umiling yu kenagda. Igluhub da sa metaes kawal
da metolol, owoy egkeiyap da amuk egsaluan etaw kagda
diyà sa padian. Amuk mangay da diyà simbaan, ungayà da

† **20:37** 20:37 Basa ko Éksodo 3:6. ‡ **20:43** 20:42-43 Basa ko Isalem 110:1.

menuu da diyà sa bangkù ginelal. Amuk mangay da diyà pista, ungayà da kagda sa muna pekaenen.
47 Egtepelen da ma sa medoo dalesan sa bayi balu danà sa medoo pandapat da, dodoo eglidungen da sa medaet egbaelan da. Amuk hauwen da etaw, melugay da ubòubò egsimbà. Huenan di, uman pa dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà kenagda."

21

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-olò Sa Kebegay Sa Bayi Balu
(Malkos 12:41-44)

1 Na, egoh i Hésus pelawà diyà sa Dalesan i Nemula, miglengag owoy hinaa di sa medoo kawasà etaw egdalemen da diyà sa atung taguan pilak sa ibegay da diyà si Nemula.
2 Agulé hinaa di ma sa bayi balu pubeli egdalemen di dahiya sa duwa tukééy kuleta di.
3 Agulé guwaen i Hésus, "Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Eglowon polo sa igbegay siini balu pubeli diyà sa igbegay sa langun etaw kawasà.
4 Iya maen di ya enù ka endà egkelikutan da egbegay enù ka medoo sa pantiyali da. Dodoo siini bayi balu, inimet di sa langun kehagtayan di egbegay apiya pubeli etaw."

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Dalesan I Nemula Mekedan
(Matéyo 24:1-2; Malkos 13:1-2)

5 Agulé, egseolomoy sa duma salu i Hésus sa hinaa da diyà sa Dalesan i Nemula, enù ka metolol sa medoo dakel batu di owoy duen medoo tamuk milagà igbegay etaw igsanggat diyà sa kelatkat di. Dodoo guwaen i Hésus,
6 "Na, siini medoo eghauwen yu ini egoh di, meuma pa sa agdaw di mekedan langun. Megubal sa kelatkat di anan batu sinelogsudlogsud anì pa sebaen sa mesamà."

Ini Denu Sa Medoo Medaet Tumebow Diyà Tanà Owoy Diyà Etaw Ma
(Matéyo 24:3-14; Malkos 13:3-13)

7 Agulé, inigsaan da Hésus i, guwaen da, "O Mistelu, nengan di ya tumebow iya wé tinulon ko? Ngadan sa tandà di amuk buyu dé meuma iya wé?"
8 Agulé guwaen i Hésus, "Tulik yu anì endà meakalan yu, enù ka dumuen sa medoo etaw tegeakal tumebow peiling kenak guwaen da kagda gaa si Kelistu. Iya ma sa guwaen da, neuma dé sa agdaw i Nemula sumambì siini tanà. Dodoo yoko eg-unut duu kagda.

9 Amuk dinegen yu sa medoo etaw egsegilaway ataw ka sa
medoo etaw egkuntelà diyà sa gubilenu, yoko egkelimedan-
gan na enù ka muna pelawà mukit siini medoo medaet
diyà tanà. Dodoo beken pelà iya sa tandà di meuma sa
sabuhanan agdaw.”
10 Guwaen di ma, “Mesegila sa medoo etaw, enù ka sa
medoo etaw diyà sebaen tanà, mangay da gumila diyà sa
sebaen ma tanà, owoy sa medoo etaw sa sebaen datù,
mangay da ma gumila diyà sa sebaen ma datù.
11 Dumuen ma dakel linug owoy mekeseluh diyà sa uwang
tanà sa dakel bitil owoy dakel linadu. Dumuen ma medoo
dakel egkelimedangan etaw owoy medoo dakel panduan
mehaa etaw diyà langit.
12 Dodoo egoh di endà pa meuma iya wé, sigkemen sa
medoo etaw kiyu owoy pelihayen da kiyu. Agaken da
kiyu diyà sa simbaan Hudiyu kenà da tumipu keniyu anì
mebilanggu yu. Uwiten da ma kiyu diyà sa medoo sulutan
owoy sa medoo datù ma danà sa kepigtuu yu diyà kenak.
13 Dodoo iya ma sa agdaw yu tumulon diyà kenagda sa
Mepion Tegudon denu kenak.
14 Peeles yu diyà sa pedu yu ini i kagi ku, yoko pelawà
egpenemdem duu sa kesagbì yu kenagda taman endà
tumebow yu dutu,
15 enù ka iya pelawà ibegay ku diyà keniyu sa kagi yu
owoy sa penemdem yu milantek anì endà duen kuntelà yu
meketaban sa eg-ikagiyen yu.
16 Apiya sa emà yu owoy sa inay yu owoy sa medoo hadi
yu owoy kakay yu owoy sa medoo duma telahadi yu owoy
sa medoo loyuk yu, iya doo sa tumipu keniyu owoy duen
ma duma yu ipeimatay da.
17 Melepuhan langun etaw kiyu danà sa kepigtuu yu
kenak.
18-19 Dodoo danà yu metigkel sa langun kelikutan yu,
mesakem yu doo sa lalù endà meelut di. Apiya sebaen balut
ulu yu, melalù doo taman melugay.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Menuwa Hélusalém Medaetan
(Matéyo 24:15-21; Malkos 13:14-19)

20 Agulé guwaen i Hésus, “Amuk hauwen yu sa menuwa
Hélusalém neseulingutan sa medoo sundalu, metiigan yu
dé buyu dé medaetan iya wé menuwa.
21 Amuk meuma iya wé, pelaguy yu angay diyà sa medoo
getan, kiyu i eg-ugpà diyà tanà Hudiya. Mekepelaguy ma
mangay dutu sa medoo etaw eg-ugpà diyà Hélusalém, owoy

endà ma mekepelikù da dalem sa menuwa sa medoo etaw
eggalebek diyà sa hinemulaan da.
22 Iya maen di ya enù ka neuma sa pasad i Nemula
migtamay sa menuwa Hélusalém anì meketuu sa langun
tapay igpesulat di.
23 Amuk meuma iya wé, mepasangan temù sa medoo
bayi obol owoy sa medoo egpesusu tukééy anak da, enù
ka pigtamayan i Nemula sa medoo etaw Hudiyu owoy
mepasangan da temù taman sa uwang tanà da.
24 Duen etaw mematay danà da tinigbas, owoy duen ma
etaw mesigkem agaken da mangay diyà sa medoo balangan
tanà. Agawen sa medoo etaw beken Hudiyu sa menuwa
Hélusalém owoy kagda daa sa umipat taman endà meelut
sa lugay da eg-atu diyà sa medoo Hudiyu.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Ketebow Sa Kakay Langun
(Matéyo 24:29-31; Malkos 13:24-27)

25 Guwaen i Hésus, “Amuk buyu tumebow sa Kakay
Langun, duen medoo panduan diyà agdaw owoy bulan
owoy sa medoo bituen. Mepasangan sa penemdem sa
medoo balangan etaw diyà tanà enù ka dakel temù sa labal
dagat owoy sumenok ma takà.
26 Mekenah sa medoo maama danà da melimedangan sa
medaet dumagpak diyà sa langun tanà, enù ka humalìhalì
sa langun eghauwen ta diyà langit.
27 Iya pelawà hauwen etaw aken i Kakay Langun tume-
bow peunutan gaeb. Dakel sa egkegaga ku kumedatù owoy
tigtu dakel ma sa senang ku.
28 Na, amuk hauwen yu siini medoo tinulon ku umedung
umukit diyà tanà, keanggani yu dé owoy lengag yu langit
dò enù ka buyu yu dé mealukan.”

Ini Sa Balatan Diyà Sa Kayu Egtugbung
(Matéyo 24:32-35; Malkos 13:28-31)

29 Agulé, egtulon dema balatan Hésus i, guwaen di, “Haa
yu sa kayu pigus owoy sa medoo duma kayu.
30 Amuk eghauwen yu sa egoh da egtugbung, metiigan yu
doo medapag dé sa meedup agdaw.
31 Diya ma, amuk hauwen yu siedò medoo tinulon ku
umukit, metiigan yu doo buyu dé meuma sa kedatù i
Nemula diyà etaw.
32 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sa medoo duma
ta eg-ugpà diyà tanà ini egoh di, amuk endà pa mematay da
langun, hauwen da doo iya wé tinulon ku umukit.

33 Mekedan pa siini langit owoy siini tanà, dodoo endà
mekedan sa kagi ku taman melugay.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Ketulik Da

34 Guwaen i Hésus, “Tulik yu anì endà mepetow yu amuk
tumebow siedò agdaw sa Kakay Langun. Haa yu anì endà
melipeng sa pedu yu danà yu hiluwen ataw ka danà sa
medaet nanam lawa yu. Haa yu ma anì endà melakà sa
pedu yu danà yu egpenemdem sa hagtay yu. Umamu yu
amuk iya,
35 enù ka sa ketebow di lagà nepekasan keteb diyà sa
langun etaw diyà siini sinukub langit.
36 Huenan di, tulik yu owoy simbà yu takà anì mekegaga
yu tumigkel sa medoo kelikutan tumebow diyà tanà anì
endà ma memalaan yu tumigdeg diyà sa taengan sa Kakay
Langun.”
37 Na, amuk agdaw, egtulù Hésus i diyà sa Dalesan i
Nemula diyà Hélusalém, dodoo amuk sigep eg-angay eg-
ugpà diyà sa Getan Olibu.
38 Uman magtu kesimag eg-angay sa langun etaw diyà sa
Dalesan i Nemula anì dinegen da sa ketulù di.

22

Ini Sa Egoh Da Miglagbet Sa Ukit Keimatay Da Si Hésus
(Matéyo 26:1-5; Malkos 14:1-2; Huwan 11:45-53)

1 Na, medapag dé meuma sa pista egoh da egkaen sa epan
endà duen igpelenuk di, sa kepengadan da Pista Sa Agdaw
Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula.
2 Eglagbeten sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo
tegetulù uledin igsugkow i Mosis sa ukit keimatay da si
Hésus, dodoo nelenawan da diyà sa medoo etaw enù ka
medoo da egpigtuu diyà kenagdi.

Ini Sa Egoh I Hudas Migtampil Diyà Sa Kuntelà I Hésus
(Matéyo 26:14-16; Malkos 14:10-11)

3 Na, si Hudas Iskaliyot sa sebaen maama diyà sa sepulù
owoy duwa salu i Hésus. Linuhub i Satanas
4 anì tumampil diyà sa kuntelà i Hésus. Huenan di,
mig-angay eg-olom diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy
diyà sa medoo kapitan tegebantay sa Dalesan i Nemula.
Egseolomen da sa baelan di anì mekuwa da Hésus i.
5 Agulé, neanggan da owoy migpasad da egbegay pilak
diyà kenagdi.
6 Hê, eg-unutan i Hudas dé sa penemdem da. Agulé
eglagbeten di sa mepion gai di megay si Hésus diyà kenagda
amuk endà duen medoo etaw egkesetipon diyà kenagdi.

Migkaen Da Sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay I Nemula
(Matéyo 26:17-25; Malkos 14:12-21; Huwan 13:21-30)

7 Na, neuma dé sa agdaw da egkaen sa epan endà duen
ipelenuk di. Iya ma sa agdaw da eg-imatay sa anak
kebilibili kaenen da amuk egpista da sa Agdaw Kinetalà Sa
Kepigtamay i Nemula.
8 Agulé, sinugù i Hésus Pidelu i owoy si Huwan, guwaen
di, “Angay yu baeli sa kaenen ta egpista anì pistawan ta sa
Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula.”
9 Guwaen da diyà kenagdi, “Ngadan kenà ké mael?”
10 Guwaen di, “Taa yu. Amuk tumebow yu dutu siedò
menuwa, hauwen yu sa maama egtiang buyung nepenù
wayeg. Unut yu kenagdi mangay diyà sa dalesan gemowon
di.
11 Tulon yu diyà sa épê dalesan, guwaen yu, ‘Iya sa kagi
i Mistelu, kenà sa sibay ko gaa kenà di egkaen siini pista ta
lapeg sa medoo pasek di?’
12 Agulé, ipehaa di diyà keniyu sa dakel sibay lekeatas
duen lamisan owoy langun taman eg-ipaten diyà pista.
Dahiya sa kenà yu egtapay sa pista ta.”
13 Agulé, eg-ipanaw da dé owoy hinaa da sa langun
tinulon i Hésus. Agulé, egtapayen da sa kaenen da egpista.

Ini Sa Igtulù Denu Sa Labung I Datù
(Matéyo 26:26-30; Malkos 14:22-26; 1 Kolintu 11:23-25)

14 Agulé, egoh di neuma sa ulas da kumaen, egpenuu
Hésus i owoy sa sepulù owoy duwa salu di.
15 Guwaen di diyà kenagda, “Meiyap a temù egkaen
diyà keniyu siini Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay
i Nemula, enù ka buyu a dé meimatayan.
16 Taa yu, hih. Endà pa kumaen a uman siini pista taman
endà meketuu sa selepangan di diyà sa kedatù i Nemula.”
17 Agulé, sinabaan di sa tabù duen wain owoy migsimbà
ma egpesalamat diyà si Nemula. Guwaen di diyà sa medoo
salu di, “Kuwa yu dé. Inem yu dé langun tigtukééykééyéy.
18 Taa yu, hih. Endà pa uminem a uman siini wain eg-
inemen ta taman endà meuma sa kedatù i Nemula.”
19 Agulé, sinabaan di ma sa sebaen epan, owoy migsimbà
egpesalamat diyà si Nemula. Tinepitepi di owoy igtukid di
diyà kenagda. Guwaen di, “Ini sa lawa ku ibegay ku sa itigtu
ku keniyu. Kaen yu dé. Ilingi yu takà siini egbaelan ta anì
metulengan yu aken.”
20 Diya ma sa egbaelan di diyà sa wain egoh da neubus
egkaen. Igtukid di diyà kenagda, owoy guwaen di, “Ini sa
depanug ku lumesut amuk meimatayan a anì metigtuwan

sa salà yu. Siini depanug ku, iya sa tandà di meketuu sa
magtu ukit igpasad i Nemula umaluk etaw.”
21 Agulé guwaen i Hésus, “Dodoo, haa yu. Duen sa sebaen
duma ta egkaen diyà siini lamisan ta ini egoh, sa maama
megay kenak diyà sa kuntelà ku.
22 Mematay doo sa Kakay Langun danà di meketuu sa
penemdem i Nemula. Dodoo tigtu mepigtamayan sa maama
megay kenak diyà sa medoo kuntelà ku.”
23 Agulé, eg-edung sa medoo salu di egseigsaay sa tayu di
megay kenagdi diyà sa kuntelà di.

Ini Sa Egoh Da Egkesesigbolow Sa Tayu Dakel Etaw Diyà Kenagda

24 Na, egsesigbolowoy ma sa medoo salu i Hésus denu sa
tayu dakel etaw diyà kenagda.
25 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagda, “Sa medoo datù
etaw beken Hudiyu, takaan da egpeges sa medoo etaw da
danà sa gelal da, owoy sa ungayà da meolò da etaw danà sa
egbaelan da.
26 Dodoo endà mebaluy di ilingan yu iya wé. Mepion
amuk lagà sa hadi yu polo sa tayu dakel etaw diyà keniyu.
Owoy mepion amuk lagà sa egsugùsuguen yu polo sa
kaunutan yu.
27 Enù di ya, ngadan sa tayu dakel etaw, sa etaw egpenuu
egkaen ataw ka sa etaw tegehated kaenen? Iya sa dakel
etaw sa egpenuu egkaen. Dodoo taa yu, apiya aken sa Datù
yu, lagà aken polo sa tegehated kaenen.
28 “Apiya di pa medoo sa kelikutan ku, takà yu doo eg-
unut-unut diyà kenak.
29 Huenan di, begayan ku kiyu sa kedatù yu lagà sa
kinebegay i Emà sa kedatù ku.
30 Huenan di, amuk kumedatù a, mekekaen yu ma diyà
sa lamisan ku owoy mekeipat yu sa sepulù owoy duwa
geumpung tugod i Islaél.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kepalaw I Pidelu Kenagdi (Matéyo 26:31-35; Malkos 14:27-31; Huwan 13:36-38)

31 Agulé, guwaen i Hésus, “O Simon, taa ko. Pinandayà i
Nemula dé Satanas i anì tepengan di kuna anì mekedan sa
kepigtuu ko, lagà sa etaw eg-etap.
32 Dodoo igsimbà ku kuna anì endà mekedan sa kepigtuu
ko. Apiya di pa mesalà ka diyà kenak, tuingen ko pa sa pedu
ko. Hê amuk iya, tabangi ko dé sa kepigtuu sa medoo duma
ko.”

33 Agulé egsigbolow Simon Pidelu i, guwaen di, “O Datù,
mekeunut a doo keniko, apiya mebilanggu ki ataw ka
mematay ki.”
34 Guwaen i Hésus, “O Pidelu, taa ko, hih. Egoh sa ebos
endà pa umukolò amuk buyu sumimag, palawen ko polo
aken beken duma ko taman telu gulê.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Keeked Sa Medoo Etaw Kenagdi

35 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, “Egoh ku
migpetegudon keniyu, hinawidan ku kiyu eg-uwit sa langun
taman yu, iling ka taguan pilak ataw ka puyut ataw ka duma
talumpà yu. Enù di ya sa hagtay yu egoh iya, nelikutan yu
pa?”
Egsagbì da, guwaen da, “Enget doo sa hagtay ké.”
36 Agulé guwaen di, “Dodoo edung ini egoh di amuk duen
taguan pilak ataw ka puyut yu, uwit yu dé. Amuk endà
duen sundang yu, mepion amuk dagangen yu sa kawal yu
anì mekebeli yu sundang.
37 Iya maen di ya enù ka meketuu pelawà ini i kagi i
Nemula igpesulat denu kenak, guwaen di,
‘Diyà sa kehaa sa medoo etaw,
kagdi sa duma sa medoo etaw tegebael medaet.’*
Na, ini egoh di ekedan da aken enù ka meketuu sa langun
meukitan ku igpesulat di egoh anay.”
38 Agulé, guwaen sa medoo salu di, “O Datù, haa ko. Kaini
dé sa duwa sundang.”
Dodoo danà da endà egpeketiig, eg-ikagi Hésus i, guwaen
di, “Naal dé.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migsimbà
(Matéyo 26:36-46; Malkos 14:32-42)

39 Agulé, miglegkang Hésus i owoy mig-angay dema diyà
sa Getan Olibu, enù ka iya sa eg-angayan di takà. Mig-unut
ma sa medoo salu di.
40 Egoh da migtebow, guwaen i Hésus diyà kenagda,
“Simbà yu dé anì endà mekeukit yu diyà sa kenà sa pedu
yu tepengan anì endà ma mekebael yu salà.”
41 Agulé, migtangkà Hésus i diyà kenagda, sa kediyù di
meuma muung. Egligkued egsimbà,
42 guwaen di, “O Emà, amuk mepion diyà keniko, kedani
ko diyà kenak siini kelikutan ku lagà wain mepait buyu
egkeinem ku. Dodoo, peukit ko diyà kenak sa niko uyot,
beken sa naken.”

---

* **22:37** 22:37 Basa ko Isayas 53:12.

43 [Agulé, duen sa egsugùsuguen i Nemula kedu langit dò
migpehaa diyà kenagdi anì pebagelen di.
44 Egkebukul temù sa pedu di, huenan di eg-umanan
di sa kesimbà di, owoy eglimusengen temù lagà depanug
egketaktak diyà tanà.]
45 Agulé, egoh di neubus egsimbà, migpelikù diyà sa kenà
sa medoo salu di, owoy hinaa di kagda egtudug danà da
netamay nebukul.
46 Guwaen di, “Ay, maen di ya egtudug yu? Enaw yu dé,
owoy simbà yu polo anì endà mekeukit yu diyà sa kenà sa
pedu yu tepengan.”

Ini Sa Egoh Da Migsigkem Si Hésus
(Matéyo 26:47-56; Malkos 14:43-50; Huwan 18:1-11)

47 Agulé, egoh di pelawà eg-ikagi, migtebow sa medoo
etaw inuwit i Hudas, sa sebaen maama diyà sa sepulù
owoy duwa salu i Hésus. Migdapag diyà si Hésus enù ka
pengadekan di.
48 Dodoo guwaen i Hésus, “O Hudas, maen di ya hinemilì
ko sa kepengadek ko kenak amuk egtandaan ko sa kebegay
ko sa Kakay Langun diyà sa medoo kuntelà di?”
49 Agulé, egoh sa medoo duma i Hésus neketiig sa
egkebaelan di, guwaen da, “O Datù, tumigbas ké dé?”
50 Hê, tinigbas sa sebaen duma da sa egsugùsuguen sa
Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà. Nesapsap sa telinga di denu
kuwanan.
51 Dodoo guwaen i Hésus, “Naal dé.” Agulé sinabaan di
sa telinga sa maama. Hê nelikuan dema.
52 Agulé, mig-ikagi Hésus i diyà sa medoo etaw migte-
bow, sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo kapitan
tegetulik sa Dalesan i Nemula owoy sa medoo kaunutan
Hudiyu. Guwaen di, “Maen di ya eg-uwit yu sundang owoy
lubog egoh yu eg-angay egsigkem kenak? Beken a sa etaw
tegelampas.
53 Egoh ku eg-amut diyà keniyu uman agdaw diyà sa
Dalesan i Nemula, endà egsabaan yu duu aken. Dodoo
mesigkem yu aken siini sigep danà sa egkegaga i Satanas
sa kaunutan sa medoo etaw eg-ugpà diyà deleman.”

Ini Sa Egoh I Pidelu Migpalaw
(Matéyo 26:57-58,69-75; Malkos 14:53-54,66-72; Huwan 18:15-18,25-27)

54 Agulé, sinigkem da Hésus i owoy inagak da eg-angay
diyà sa dalesan sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà. Migpetangkà
daa Pidelu i eg-unut diyà kenagda.
55 Egoh da migtebow, duen ma apuy tinemeg sa medoo
tegebantay diyà teliwadà sa duwangen owoy egpenuu da

eg-ingadang dahiya. Hê, egpenuu ma dahiya Pidelu i diyà
kenagda.
56 Na, duen ma sa bayi egsugùsuguen da. Hinaa di Pidelu
i egpenuu nelegdawan apuy owoy egpeelesen di eghahaa.
Guwaen di, “Siini maama sa duma i Hésus giina.”
57 Dodoo egpalaw Pidelu i, guwaen di, “O Okon, endà
netiigan ku duu iya wé maama.”
58 Agulé nelugaylugay, duen dema sa sebaen maama
eghaa si Pidelu. Guwaen di, “Kuna ma sa duma pasek di.”
Dodoo guwaen i Pidelu, “Endà, Akay. Beken aken sa duma
di.”
59 Agulé, sakaulas pa kedu iya, duen sebaen ma maama
mebagel sa kagi di, guwaen di, “Tigtu tuu, duma i Hésus ini
i maama, enù ka kagdi ma sa tegeGaliliya.”
60 Dodoo guwaen i Pidelu, “O Akay, tigtu endà netiigan ku
duu sa eg-ikagiyen ko.” Hê, egoh i Pidelu eg-ikagi pelawà,
umukolò dé sa ebos.
61 Agulé, tinengang i Hésus Pidelu i. Hê, netulengan di sa
kagi i Datù diyà kenagdi egoh di mig-ikagi, guwaen di, “Egoh
sa ebos endà pa umukolò amuk buyu sumimag, palawen ko
polo aken beken duma ko taman telu gulê.”
62 Agulé, mig-ipanaw Pidelu i, owoy egsinegaw temù danà
sa pedu di nebukul.

Ini Sa Egoh I Hésus Egpeumàumaan
(Matéyo 26:67-68; Malkos 14:65)

63 Agulé, sa medoo maama egbantay si Hésus, egsegeme-
nan da owoy sinesuntuk da.
64 Eglimunan da ginis sa mata di, owoy egpeumàumaan
da, guwaen da, “O Tegesugkow i Nemula, ingadani ko atu
sa etaw egtagpì keniko.”
65 Na, medoo ma sa medaet kagi da takà egpeumàumà si
Hésus.

Ini Sa Egoh Da Mig-agak Si Hésus Diyà Sa Medoo Kaunutan Hudiyu
(Matéyo 26:59-66; Malkos 14:55-64; Huwan 18:19-24)

66 Na, egoh di sumimag, nesetipon sa medoo kaunutan
Hudiyu owoy sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo
tegetulù uledin igsugkow i Mosis. Inagak da Hésus i diyà sa
kenà da nesetipon.
67 Agulé guwaen da diyà kenagdi, “Tuloni ko kami amuk
kuna si Kelistu sa Tigtu Datù eg-angat-angatan ké.”
Dodoo guwaen i Hésus, “Apiya di pa tulonon ku kiyu,
endà ma migtuu yu,
68 owoy endà ma sumagbì yu amuk duen igsà ku diyà
keniyu.

69 Dodoo endà melugay di menuu sa Kakay Langun denu
kuwanan i Nemula épê dakel egkegaga.”
70 Agulé guwaen da langun, “Amuk hediya, Anak i Nemula
ka, hih?”
Migsagbì, guwaen di, “Tuu sa gelal ibegay yu kenak.”
71 Agulé guwaen da, “Endà dé lumagbet ki uman sa
ketulon etaw denu sa salà di, enù ka dinineg ta langun sa
inikagi di medaet kedu diyà sa ebà di, guwaen di kagdi gaa
sa Anak i Nemula.”

23

Ini Sa Egoh Da Mig-agak Si Hésus Diyà Si Gubilenu Pilatu
(Matéyo 27:1-2,11-14; Malkos 15:1-5; Huwan 18:28-38)

1 Agulé, migtigdeg sa langun etaw nesetipon dahiya owoy
inagak da Hésus i diyà si Pilatu sa Gubilenu da.
2 Agulé, mig-edung da egtipu si Hésus diyà sa Gubilenu,
guwaen da, “Hinaa ké siini maama egpekuntelaen di sa
medoo duma ké Hudiyu diyà sa sulutan ta. Hinawidan di
kami egbegay pelesintu diyà si Sulutan Sisal. Kagdi gaa si
Kelistu, sa sebaen ma sulutan.”
3 Agulé, inigsaan i Pilatu Hésus i, guwaen di, “Enù di ya,
kuna sa sulutan diyà sa medoo Hudiyu?”
Migsagbì, guwaen di, “Tuu iya wé gelal igbegay ko
kenak.”
4 Agulé, guwaen i Pilatu diyà sa medoo ulu-ulu tegesimbà
owoy sa medoo etaw ma, “Endà duen egketiigan ku salà ini
i maama.”
5 Dodoo egpeges da egtipu, guwaen da, “Takà egtulù eg-
edung Galiliya dò taman dahini anì egpekuntelaen di sa
medoo etaw diyà si Sulutan.”

Ini Sa Egoh Da Mig-agak Si Hésus Diyà Si Datù Hélod

6 Agulé, egoh i Pilatu migdineg iya wé, eg-igsaan di kagda
amuk si Hésus sa tegeGaliliya.
7 Na, egoh di neketiig si Hésus sa etaw kedu Galiliya sa
tanà eg-ipaten i Hélod, igpeuwit di Hésus i diyà si Datù
Hélod enù ka diyà Hélusalém ma egoh iya.
8 Agulé, neanggan temù Hélod i egoh di mighaa si Hésus
enù ka medoo sa dinineg di denu kenagdi. Tapay dé
egkeiyapan di humaa Hésus i owoy sa panduan egbaelan
di.
9 Huenan di, medoo sa eg-igsaen di diyà si Hésus, dodoo
endà egsagbì di.
10 Hê, egtigdeg ma dahiya sa medoo ulu-ulu tegesimbà
owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis. Pineges
da egtipu Hésus i diyà si Datù Hélod.

11 Agulé, pineumàumaan i Hélod lapeg sa medoo sundalu
di Hésus i. Igpekawal da sa metolol ginis éhê ginis sulutan
owoy eggemenan da. Agulé, pinelikù di diyà si Pilatu.
12 Na, danà iya wé, baluy da dé neseloyuk si Hélod owoy
si Pilatu, enù ka tapay da nesekuntelà egoh anay.

Inunutan I Pilatu Sa Penemdem Da Eg-imatay Si Hésus
(Matéyo 27:15-26; Malkos 15:6-15; Huwan 18:39–19:16)

13 Agulé, sinetipon i Pilatu sa medoo ulu-ulu tegesimbà
owoy sa medoo kaunutan Hudiyu owoy sa medoo etaw.
14 Guwaen di, “Egoh yu mig-uwit siini maama diyà kenak,
tinulon yu sa salà di, guwaen yu, ‘Egpekuntelaen di sa
medoo etaw.’ Na, dinineg yu dé sa egoh ku mig-igsà kenagdi
denu sa binaelan di, dodoo endà duen salà di netiigan ku.
Endà tuu sa tinulon yu salà di.
15 Diya ma sa penemdem i Datù Hélod, huenan di pinelikù
di diyà kenita. Endà duen salà di sa pesuwan ku peimatay
kenagdi.
16 Huenan di, isugù ku daa ipetapes owoy lengaan ku.”
17 [Na, iya sa inikagi di enù ka uman meuma siedò pista
da, iya sa adat di lengaan di diyà kenagda sa sebaen duma
da nebilanggu.]
18 Dodoo migpetaled da polo eg-ikagi, guwaen da, “Ulan
iya wé maama. Si Balabas polo sa lengai ko diyà kenami.”
19 Na, nebilanggu Balabas i danà di migpekuntelà sa
medoo etaw tegeHélusalém diyà sa gubilenu owoy danà di
ma mig-imatay etaw.
20 Agulé, inikagiyan i Pilatu dema kagda enù ka ungayà
di hedem lengaan di Hésus i.
21 Dodoo migpetaled da polo eg-ikagi, guwaen da,
“Peimatayi ko! Petutuki ko diyà sa kayu igbugsud.”
22 Guwaen i Pilatu dema, “Maen di ya? Ngadan sa salà
binaelan di? Endà duen salà di netiigan ku sa pesuwan ku
peimatay kenagdi. Huenan di, isugù ku daa ipetapes owoy
lengaan ku.”
23 Dodoo pineges da temù Pilatu i. Migpetaled da eg-
ikagi anì ipeimatay di Hésus i diyà sa kayu igbugsud. Hê,
tinabanan da Pilatu i danà sa kagi da metaled.
24 Agulé inunutan di sa pinegeni da anì metuu sa ungayà
da.
25 Huenan di, linengaan di sa maama nebilanggu hinemilì
da, siedò maama migkuntelà diyà sa gubilenu owoy mig-
imatay. Dodoo igsugù di sa kepatay i Hésus enù ka iya sa
ungayà da.

Ini Sa Egoh Da Migtutuk Si Hésus Diyà Sa Kayu Igbugsud
(Matéyo 27:32-44; Malkos 15:21-32; Huwan 19:17-27)

26 Na, egoh sa sundalu eg-uwit si Hésus dutu siedò
kenà da mimatay, nesiegungan da Simon i tegeSilini magtu
migtebow kedu getan. Mangay Hélusalém dò hedem, dodoo
tinegel da polo egpetiang sa kayu kenà i Hésus meketutuk
owoy pinesetugdug da diyà si Hésus.
27 Na, egoh i Hésus eg-ipanaw, mig-unut ma sa medoo
etaw. Duen ma sa medoo bayi takà egpetaled egsinegaw
danà sa kekebukul da kenagdi.
28 Dodoo eglalingayen i Hésus kagda, owoy guwaen di, “O
medoo bayi tegeHélusalém, yoko egsinegaw kenak, dodoo
sinegawi yu polo kiyu owoy sa medoo anak yu.
29 Taa yu, hih. Amuk meuma kani sa pasad di melikutan
yu temù, iya sa ikagiyen sa medoo etaw, guwaen da,
‘Nebagian polo siedò bayi tapay endà eg-anak, sa bayi endà
duen anak di egpesusuwen di.’
30 Amuk meuma iya wé, umumow sa medoo etaw diyà sa
medoo getan, guwaen da, ‘Kebugal yu dé anì metambakan
ké. Imatayi yu dé kami.’
31 Amuk ini sa kebael da kenak apiya di pa endà duen salà
ku, uman-uman pa kebael da keniyu ya épê salà.”

32 Na, duen ma duwa maama tegebael medaet inuwit
sundalu enù ka seselenganen da kagda mimatay si Hésus.
33 Agulé, egoh da migtebow diyà sa getan kepengadan
da Kulobong Ulu, igtutuk da Hésus i diyà sa kayu owoy
igbugsud da. Diya ma sa kebael da sa duwa maama
tegebael medaet, sebaen denu kuwanan i Hésus, sebaen
denu bibang di.
34 Agulé guwaen i Hésus, “O Emà, peuloyi ko sa salà siini
medoo etaw, enù ka endà netiigan da duu sa egbaelan da.”

Agulé, egkusing sa medoo sundalu egseatuwen da sa ginis
i Hésus.
35 Na, eghahaa sa medoo etaw egtigdeg dahiya, dodoo sa
medoo kaunutan da, egpeumàumaan da Hésus i, guwaen
da, “Inalukan di gaa sa medoo etaw. Amuk tuu kagdi si
Kelistu sa Tigtu Datù pineangay i Nemula, mepion amuk
alukan di ma kagdi i.”

36 Egpeumàumaan ma sa medoo sundalu kagdi i. Ig-angay
da igpeima-ima igtayal diyà kenagdi sa wain eg-inemen da,
37 owoy guwaen da, “Amuk kuna sa Sulutan diyà sa
medoo Hudiyu, aluki ko atu kuna.”

38 Duen ma igsulat igtagù da diyà sa lekeatas ulu di. Iya
sa kagi di, “Ini sa Sulutan diyà etaw Hudiyu.”

39 Agulé, sa sebaen maama tegebael medaet igtutuk diyà
sa kayu igbugsud, pinedaet di ma Hésus i eg-ikagi, guwaen
di, “Iyoh! Amuk tuu kuna si Kelistu, maen di ya endà
megaga ko duu umaluk kuna owoy kami ma?”
40 Dodoo, egsigbolowen sa duma di igtutuk diyà sa kayu
igbugsud, guwaen di, “Maen di ya endà egkelimedangan ka
si Nemula? Haa ko. Sebaen daa sa kepigtamay da kenita si
Hésus.
41 Tuu sa kepigtamay da kenita danà sa binaelan ta
medaet, dodoo siini duma ta endà duen sa hagdi medaet
binaelan.”
42 Guwaen di ma, “O Hésus, ketulengi ko aken amuk
kumedatù ka.”
43 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Tuu ini i eg-
ikagiyen ku diyà keniko. Mekeunut ka kenak igkani
dutu bayà dò diyà sa mepion ugpaan sa metiengaw etaw
nematay.”

Ini Sa Egoh I Hésus Nematay
(Matéyo 27:45-56; Malkos 15:33-41; Huwan 19:28-30)

44 Na, egoh di buyu alas sepulù owoy duwa, tinenaan
deleman sa uwang tanà taman alas telu mahapun,
45 enù ka nedilungan sa agdaw. Minelisì ma teliwadà sa
dakel ginis ighabeng dalem sa teliwadà luwang Dalesan i
Nemula.
46 Agulé, pinetaled i Hésus sa kagi di, guwaen di, “O Emà,
isalig ku diyà keniko sa suguy ku.” Hê, egoh di mig-ikagi
iya wé, nekedan dé sa ginawa di.
47 Na, egoh sa kapitan sundalu mighaa sa medoo nebaelan
dahiya egoh i Hésus nematay, inolò di Nemula i owoy
guwaen di, “Tuu ma doo, metiengaw etaw ini i maama.”
48 Na, melaweng sa etaw dahiya eghaa sa medoo kinebael
da si Hésus. Egoh da mighaa, eglikù da owoy takaan da
egdukduk sa kagpa da danà sa pedu da nebukul temù.
49 Dodoo sa langun loyuk i Hésus owoy sa medoo bayi
mig-unut kenagdi kedu siedò tanà Galiliya, migtigdeg da ma
mediyùdiyù owoy eghauwen da ma sa langun kebael da si
Hésus.

Ini Sa Egoh Da Miglebeng Si Hésus
(Matéyo 27:57-61; Malkos 15:42-47; Huwan 19:38-42)

50-51 Na, duen sa sebaen kaunutan etaw Hudiyu, si Hosé.
Kagdi sa etaw tegeAlimatiya, sa menuwa diyà sa uwang
Hudiya. Metiengaw etaw Hosé i owoy anan mepion sa adat
di owoy eg-angat-angatan di ma sa kedatù i Nemula. Apiya
di pa kaunutan Hudiyu kagdi i, endà eg-unutan di duu sa

penemdem sa medoo duma di kaunutan owoy sa kinebael
da si Hésus.
52 Agulé, mig-angay diyà si Pilatu owoy pinegeni di sa
lawa i Hésus anì ilebeng di.
53 Agulé, kinuwa di sa lawa i Hésus diyà sa kayu igbugsud,
owoy binedbed di sa mebulà ginis mepion. Igtagù di dalem
sa lebeng magtu tinosongon etaw diyà batu, sa endà pa
linebengan etaw.
54 Agulé, buyu dé eg-eled sa agdaw, owoy egtapayen sa
medoo Hudiyu sa langun egbaelan da, enù ka amuk eg-eled
dé sa agdaw iya sa edungan sa agdaw keetud da.
55 Na, sa medoo bayi mig-unut si Hésus kedu Galiliya dò,
inunutan da Hosé i egoh di mig-angay eglebeng si Hésus.
Hinaa da sa kenà lebeng owoy sa ketenà di sa lawa i Hésus.
56 Agulé, miglikù da owoy egtapayen da egtipoh sa bulung
mepion ngadeg itagù da diyà sa lawa sa nematay. Agulé,
mig-etud da diyà sa agdaw keetud da, enù ka inunutan da
sa uledin igsugkow i Mosis.

24

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-enaw
(Matéyo 28:1-10; Malkos 16:1-8; Huwan 20:1-10)

1 Na, umenaw simag Akad, mig-angay sa medoo bayi dutu
siedò kenà i Hésus iglebeng. Eglapus da temù owoy inuwit
da sa bulung mepion ngadeg tinapay da enù ka itagù da
diyà sa lawa i Hésus.
2 Dodoo egoh da egtebow, hinaa da neukaan dé sa lebeng
enù ka nekelid sa dakel batu igsagpeng lebeng.
3 Agulé, egoh da mig-awuh diyà sa tosong lebeng, endà dé
hinaa da duu sa lawa i Hésus.
4 Negaip da temù. Hê, egoh da telibubu egkegaip,
migpehaa diyà kenagda sa duwa maama egsenang sa ginis
da.
5 Agulé, migkudung sa medoo bayi danà da nelimedangan
temù. Dodoo guwaen sa duwa maama, “Maen di ya
eglagbeten yu sa etaw nehagtay diyà sa kenà lebeng?
6 Endà dahini di enù ka neenaw dé. Egketulengan yu pa
atu sa tinulon di diyà keniyu egoh di pelawà dutu Galiliya
dò?
7 Iya sa tinulon di, guwaen di, ‘Ini sa ketamanan sa
Kakay Langun, mekebegay diyà sa medoo etaw tegebael
salà. Itutuk da kagdi diyà sa kayu ibugsud, dodoo amuk
meuma sa ketelu di agdaw meenaw doo.’ ”
8 Agulé, netulengan da sa inikagi i Hésus,

9 huenan di miglikù da kedu diyà sa kenà lebeng owoy
tinulon da sa langun hinaa da diyà sa sepulù owoy sebaen
salu i Hésus owoy diyà sa langun duma da ma.
10 Na, iya sa etaw egtulon iya wé diyà sa medoo salu di,
si Maliya tegeMagdala, owoy si Huana, owoy si Maliya inay
i Santiyago, owoy sa medoo duma da bayi.
11 Dodoo egoh sa medoo salu di migdineg sa tinulon da,
endà egpigtuuwen da duu enù ka guwaen da uloy kagi daa
iya wé inikagi da.
12 Dodoo egletu Pidelu i eg-angay dutu siedò kenà lebeng.
Egoh di migtebow, migpepokòpokò tanà, dodoo iya daen sa
nesalilan di sa mebulà ginis endà duen dalem di. Agulé,
miglikù owoy takaan di egpenemdem sa langun ukit-ukit
nebaelan dahiya.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Sa Duwa Pasek Di (Malkos 16:12-13)

13 Na, iya ma sa agdaw keipanaw sa duwa pasek i Hésus
eglikù eg-angay dutu menuwa Imayus dò. Iya sa kediyù di
diyà Hélusalém kéen, sepulù owoy sebaen kakilumitelu.
14 Na, egoh da eg-ipanaw, egseolomoy da sa langun ukit-
ukit kinebael sa medoo etaw si Hésus diyà Hélusalém.
15 Hê, egoh da egseolomoy, migpedapag Hésus i diyà
kagda owoy eg-unut-unut ma.
16 Apiya di pa eghauwen da, endà egkilalaen da duu.
17 Agulé, guwaen di diyà kenagda, “Ngadan iya wé
egseolomen yu giina egoh yu eg-ipanaw?”
Hê, mig-ugpà da owoy anan mebegat sa palas da.
18 Agulé, migsagbì sa sebaen, si Kelipas, guwaen di,
“Negaip a maen di ya endà neketiig ka. Kuna daa kéen
sa etaw eg-ugpà diyà Hélusalém endà neketiig sa medoo
neukit-ukitan dahiya endà pa nelugay di.”
19 Agulé guwaen di, “Ngadan iya wé neukit-ukitan
dahiya?”
Guwaen da, “Iya sa eg-ikagiyen ké sa denu si Hésus
tegeNasalét. Kagdi sa tegesugkow i Nemula, mebagel sa
keikagi di egtulù owoy medoo sa dakel panduan di. Pinetuu
i Nemula sa langun binaelan di owoy netuuwan ma sa
langun etaw.
20 Dodoo sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa medoo
kaunutan ta, igbegay da polo diyà sa gubilenu anì
meimatayan. Hê, igpetutuk da diyà sa kayu igbugsud.
21 Nebukul ké enù ka iya sa penemdem ké hedem kagdi
sa umaluk kenita i etaw Islaél. Owoy duen ma sa pesuwan
ké egkegaip. Apiya di pa telu dé agdaw egoh di nematay,

22 duen ma duma ké bayi eggaipan da kami enù ka
miglapus da mig-angay dutu siedò lebeng,
23 dodoo endà hinaa da gaa sa lawa di. Egoh da miglikù,
tinulon da kenami duen sa hinaa da dutu gaa, duwa
egsugùsuguen i Nemula owoy guwaen da ma nehagtay doo
Hésus i gaa enù ka mig-enaw dé.
24 Na, duen ma duma ké maama mig-angay eghaa dutu
siedò kenà lebeng. Netuuwan da diyà sa tinulon sa bayi,
dodoo endà ma hinaa da duu Hésus i.”

25 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “O medoo endà
duen pedu, maen di ya negaip yu? Maen di ya endà pa
egpekepigtuu yu sa langun igsulat sa medoo tegesugkow i
Nemula egoh anay?
26 Tinulon da sa ketamanan i Kelistu sa Tigtu Datù eg-
angat-angatan ta. Endà pa kumedatù di dutu langit dò
taman endà mekeukit di muna diyà siini medoo egkelikutan
di. Maen di ya egkegaipan yu?”
27 Agulé, igtulù di diyà kenagda sa denu kenagdi diyà sa
langun kagi i Nemula igpesulat edung diyà sa igsulat i Mosis
taman sa igsulat sa medoo tegesugkow di.

28 Na, egoh da medapag diyà sa menuwa eg-angayan da,
buyu dé egtalà Hésus i.
29 Dodoo hinawidan da temù, guwaen da, “Na Akay, tudug
ka pelawà segdu diyà kenami enù ka mahapun dé.”

Agulé, mig-unut Hésus i diyà kenagda eggemow.
30 Na, egoh da egkaen mahapun, kinuwa di sa epan owoy
egpesalamat diyà si Nemula danà sa kaenen da. Tinepi di
sa epan owoy igbegay di diyà kenagda.
31 Agulé, lagà nebukehén sa mata da, hê kinilala da dé
Hésus i. Dodoo petow dé endà hinaa da duu.
32 Agulé, migseikagiyay da, guwaen da, “Tuu ma doo,
netuuwan ki temù danà di migtulù kenita diyà dalan.
Migkepion sa pedu ta lagà apuy eglemat danà di migse-
lepang sa kagi i Nemula igpesulat.”

33 Agulé, egpesiyapat da egpelikù Hélusalém dò. Egoh
da migtebow dutu, hinaa da sa sepulù owoy sebaen salu i
Hésus nesetipon owoy sa medoo duma da.
34 Tinulon sa etaw nesetipon diyà kenagda, guwaen da,
“Tuu ma doo, mig-enaw dé Datù i, enù ka migpehaa diyà si
Pidelu.”

35 Agulé, tinulon ma sa duwa etaw magtu migtebow sa
nebaelan da diyà dalan owoy sa kekilala da ma si Hésus
egoh di migtepi epan.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Sa Medoo Salu Di
(Matéyo 28:16-20; Malkos 16:14-18; Huwan 20:19-23; Binaelan 1:6-8)

36 Agulé, egoh da mig-ikagi pelawà, petow dé hinaa da
Hésus i migtigdeg dahiya. Sinaluan di kagda, guwaen di,
“Kumelanih sa keugpà yu.”
37 Dodoo nepetow da owoy egkelimedangan da temù, enù
ka guwaen da dò suguy di daa sa hinaa da.
38 Agulé guwaen i Hésus, “Maen yu ya egkegaip? Maen
di ya neduwa sa pedu yu denu kenak?
39 Haa yu sa kagpa belad ku owoy sa iyug lisen ku. Tuu,
aken si Hésus. Sabai yu aken anì metuuwan yu. Amuk
suguy ku daa, endà duen tigtu lawa di, dodoo duen doo sa
lawa ku eghauwen yu.”
40 Hê, egoh di mig-ikagi iya wé, igpehaa di diyà kenagda
sa kagpa belad di owoy sa iyug lisen di.
41 Negaip da owoy neanggan ma sa pedu da, dodoo tapay
doo neduwa sa pedu da. Huenan di, guwaen i Hésus, “Duen
pa kaenen yu dahini?”
42 Agulé, binegayan da kagdi tukééy sedà tinueg da.
43 Hê, kinuwa di owoy kinaen di egoh da eghaa kenagdi.
44 Agulé guwaen i Hésus, “Taa yu, hih. Egoh ku mig-
ugpà pelawà diyà keniyu, ini sa tinulon ku diyà keniyu,
guwaen ku meketuu sa langun igsulat denu kenak diyà sa
uledin i Nemula igsugkow i Mosis owoy diyà sa igsulat sa
medoo tegesugkow i Nemula owoy diyà sa igsulat diyà libelu
Isalem.”
45 Agulé, pineilag di sa pedu da anì metiigan da sa kagi i
Nemula igpesulat.
46 Guwaen di diyà kenagda, “Duen sa kagi i Nemula
igpesulat egoh anay, guwaen di mepigtamayan Kelistu i
owoy meimatayan ma, dodoo meenaw mendaa diyà sa
ketelu di agdaw.
47 Iya ma sa igpesulat di, amuk ekedan sa etaw sa salà da
owoy migtuu da diyà kenak, ipeuloy i Nemula doo sa salà
da. Metulon yu iya wé diyà sa langun etaw diyà sa langun
balangan tanà edung diyà sa menuwa Hélusalém.
48 Hinaa yu dé sa egoh di neketuu siini igpesulat i Nemula,
huenan di kiyu dé sa meketulon diyà sa medoo etaw.
49 Taa yu. Peangayen ku diyà keniyu sa Metiengaw Suguy
i Nemula sa igpasad i Emà ku. Dodoo angat-angati yu pelà
diyà Hélusalém taman endà tumebow di diyà keniyu sa
tunung kedu langit dò.”

Ini Sa Egoh I Hésus Nebatun
(Malkos 16:19-20; Binaelan 1:9-11)

50 Agulé, miglegkang da diyà Hélusalém owoy inuwit
i Hésus kagda eg-angay medapag Bétaniya dò. Agulé,
pinetigdeg di sa duwa belad di owoy migsimbà egpegeni
sa ketabang i Nemula diyà kenagda.
51 Hê ligò di egsimbà, sinalidan di kagda owoy nebatun
dutu langit dò.
52 Agulé, miglikù da Hélusalém dò owoy tigtu neanggan
sa pedu da.
53 Takà da eg-angay diyà sa Dalesan i Nemula owoy
egsimbà da ma eg-olò si Nemula.

Ini Sa Igsulat I
HUWAN
Denu Si Hésus
Ini Denu Sa Igsulat I Huwan

Na, si Huwan sa sebaen maama diyà sa sepulù owoy duwa salu i Hésus hinemilì di anì tumegudon da. Iya sa emà di si Sébediyu sa tegepuket, owoy iya sa inay di si Salomi sa eg-unut-unut ma diyà si Hésus owoy kagdi ma sa bayi takà egbegay tabang diyà si Hésus owoy sa medoo salu di.

Batàbatà pelà si Huwan egoh i Hésus migsasà kenagdi. Egoh da sa kakay di si Santiyago egpepion puket diyà sa mantadan, migtalà Hésus i owoy eg-ikagiyan di kagda egpeunut diyà kenagdi. Hê, sinalidan i Huwan owoy si Santiyago sa emà da diyà sa kumpit, owoy mig-unut da ma dé diyà si Hésus. Endà miglengà Huwan i eg-unut-unut diyà si Hésus. Taman egoh di lukes, endà nehalì sa kesalig di diyà si Hésus owoy tigtu da ma egsehiduway.

Na, tinulon i Huwan sa pesuwan di migsulat siini libelu. Ungayà di migtuu sa langun etaw Anak i Nemula Hésus i anì melalù da taman melugay amuk egpigtuu da. Duen pitu panduan binaelan i Hésus tinulon i Huwan diyà siini igsulat di, owoy duen ma pitu tinegudon i Hésus tinulon di. Danà sa medoo panduan di, metiigan ta si Nemula sa migpeangay si Hésus diyà tanà, owoy danà sa medoo tinegudon i Hésus, metiigan ta ma pineangay i Nemula kagdi.

Iya sa ungayà i Huwan migtuu sa langun etaw diyà si Hésus owoy mangunut da ma diyà kenagdi, enù ka melalù da taman melugay danà da daa egsalig diyà si Hésus. Endà duen sa liyu saligan da.

Ini Sa Igtulù I Huwan Denu Sa Kagi I Nemula Egpelalù Etaw

1 Na, egoh anay egoh di endà pa duen tanà, tapay dé duen
Kelistu i ginelal sa Kagi i Nemula. Kagdi sa duma i Nemula
owoy tigtu Nemula ma.
2 Egoh anay egoh di endà pa duen sa langun taman
binaelan di, tapay dé kagdi sa duma i Nemula.
3 Pineduen i Nemula sa langun taman danà i Kelistu
migbael, owoy endà duen sa nebaelan amuk beken danà
di.
4 Kagdi sa egpelalù etaw taman melugay. Lagà legdaw
siini lalù enù ka melegdawan sa penemdem sa langun etaw
anì metiigan da Nemula i.

5 Egkelegdawan siini legdaw i Nemula sa deleman diyà
tanà, owoy endà mekeatu sa delem diyà sa legdaw.
6 Na, duen sa maama sinugù i Nemula. Iya sa ngadan di
si Huwan.
7 Pineangay i Nemula kagdi anì tumulon diyà sa medoo
etaw denu si Hésus Kelistu sa legdaw i Nemula anì
mekepigtuu sa langun etaw danà sa ketegudon di.
8 Beken si Huwan sa legdaw i Nemula, dodoo mig-angay
daa egtulù denu sa legdaw i Nemula.
9 Hê, migtebow diyà tanà sa tigtu legdaw si Hésus Kelistu
anì pelegdawan di sa pedu sa langun etaw.
10 Na, migtebow Kelistu i diyà tanà, dodoo endà egkilalaen
sa medoo etaw duu apiya di pa binaelan i Nemula sa tanà
danà di.
11 Apiya di pa mig-angay diyà sa menuwa duma di etaw
Hudiyu, endà egsakemen da duu.
12 Dodoo sa langun etaw migsakem kenagdi owoy migpig-
tuu da ma diyà kenagdi, binegayan di doo kagda egkegaga
anì meanak i Nemula kagda.
13 Beken lagà sa kelesut etaw diyà tanà sa keanak di
kenagda, enù ka beken danà sa uyot etaw daa ataw ka sa
penemdem etaw daa. Dodoo danà sa uyot i Nemula polo,
inanak di kagda.
14 Na, neetaw diyà tanà iya wé etaw ginelal Kagi i Nemula,
owoy mig-ugpà diyà kenami. Hinaa ké sa senang di. Dakel
sa senang di enù ka kagdi sa bugtung Anak i Emà di Nemula.
Dakel sa ketabang ipeuloy di diyà kenita owoy anan tuu sa
langun kagi di.
15 Kagdi sa tinulon i Huwan egoh di migtegudon diyà
etaw, guwaen di, “Ini sa etaw tinulon ku diyà keniyu, enù
ka iya sa inikagi ku duen sa etaw mekesambì kenak. Kagdi
sa eglowon diyà kenak enù ka tapay dé duen kagdi ya egoh
sa tanà endà pa duen.”
16 Na, danà sa tigtu dakel ketabang ipeuloy di kenita,
takaan di kita egtabang taman melugay.
17 Igpetiig i Nemula diyà kenita sa medoo uledin di danà
i Mosis. Dodoo danà i Hésus Kelistu polo, igpetiig di dé
diyà kenita sa dakel ketabang igpeuloy di kenita owoy sa
tuu tegudon.
18 Endà duen etaw mekehaa si Nemula. Dodoo sa bugtung
Anak di sa egpetiig diyà kenita denu sa Emà di si Nemula,
enù ka nesesebaen da daa.

Ini Sa Tegudon I Huwan Sa Tegebautis
(Matéyo 3:1-12; Malkos 1:1-8; Lukas 3:1-18)

19 Na, duen ma duma etaw tegesimbà owoy medoo tugod
i Lebi mig-angay diyà si Huwan sa Tegebautis. Kagda sa
pineangay sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu tegeHélusalém
anì igsaan da Huwan i. Guwaen da, “Ngadan ko ya etaw?”
20 Endà memalaan Huwan i egsagbì diyà kenagda, dodoo
egtulonen di sa tuu kagi, guwaen di, “Beken aken sa Tigtu
Datù sinugù i Nemula.”
21 Agulé, eg-igsaan da dema, guwaen da, “Enù di ya, si
Iliyas ka kéen, sa tegesugkow i Nemula egoh anay?”
Guwaen i Huwan, “Beken.”
Agulé guwaen da dema, “Kuna kéen sa tegesugkow i
Nemula eg-angat-angatan ké.*”
Migsagbì, guwaen di, “Beken ma.”
22 Agulé guwaen da, “Tuloni ko kami ngadan ko ya etaw
anì dumuen sa metulon ké diyà sa medoo etaw migpeangay
kenami. Ngadan ko ya etaw kuna ya?”
23 Migsagbì Huwan i, “Aken sa igsulat i Isayas sa tegesug-
kow i Nemula egoh anay, guwaen di,
‘Dumuen sa maama mikagi metaled dutu siedò melabel
tanà mediyù dalesan.
Iya sa guwaen di,
Petudà yu sa dalan ukitan i Datù tumebow.’ ”†
24 Na, siini medoo etaw eg-igsà diyà si Huwan, kagda sa
pineangay sa medoo Palasiyu.
25 Eg-igsaan da dema, guwaen da, “Maen di ya egbautis
ka etaw atu amuk beken kuna sa Tigtu Datù pineangay
i Nemula owoy beken si Iliyas ka owoy beken ka sa
tegesugkow i Nemula eg-angat-angatan ké?”
26 Guwaen i Huwan egsagbì, “Tuu, egbautis a etaw diyà
wayeg. Dodoo taa yu, duen diyà keniyu sa sebaen etaw endà
egkilalaen yu duu.
27 Kagdi sa mekesambì kenak. Kagdi sa tigtu eglowon
diyà kenak, owoy tigtu a mepokò diyà kenagdi. Huenan di,
memala a amuk aken sa egsugùsuguen di egkedan talumpà
di daa.”
28 Na, iya sa kenà da eg-igsà si Huwan sa menuwa
Bétaniya tanà dutu lawa Holdan kenà di egbautis etaw.

Si Hésus Sa Lagà Anak Kebilibili Igbegay I Nemula

29 Na, egoh di sumimag, hinaa i Huwan Hésus i eg-angay
diyà kenagdi. Agulé, guwaen i Huwan diyà sa medoo etaw
dahiya, “Taa yu hih. Ini sa etaw lagà anak kebilibili ibegay
i Nemula, enù ka mekedan sa salà sa langun etaw danà sa
kepatay di.

---

* **1:21** 1:21 Basa ko Dutilonomiyu 18:15,18 owoy Malakiyas 4:5-6. † **1:23** 1:23 Basa ko Isayas 40:3.

30 Kagdi sa etaw tinulon ku diyà keniyu egoh ku mig-
ikagi, guwaen ku, ‘Duen sa etaw mekesambì kenak, dodoo
eglowon diyà kenak enù ka tapay dé duen kagdi ya egoh sa
tanà endà pa duen.’
31 Egoh anay, endà egkilalaen ku duu kagdi i. Dodoo
migbautis a etaw diyà wayeg anì ipetiig ku kagdi i diyà sa
medoo duma ta tugod i Islaél.”
32 Guwaen i Huwan, “Hinaa ku sa Metiengaw Suguy i
Nemula migpetuntun kedu langit eg-angay egtenà diyà si
Hésus. Egoh di egpetuntun, egpeiling manuk éhê menatad.
33 Egoh anay, endà pa netiigan ku duu si Hésus sa Tigtu
Datù sinugù i Nemula. Dodoo si Nemula sa migsugù kenak
anì mautis a etaw diyà wayeg, migtulon diyà kenak, guwaen
di, ‘Amuk hauwen ko sa Metiengaw Suguy ku petuntun
mangay mugpà diyà sa etaw, kagdi sa etaw hinemilì ku anì
ibautis di etaw sa Metiengaw Suguy ku.’
34 Na, hinaa ku dé iya wé, owoy egtulonen ku dé diyà
keniyu kagdi sa Anak i Nemula.”

Ini Sa Anay Etaw Migpepasek Diyà Si Hésus

35 Na, egoh di sumimag, dahiya da dema si Huwan owoy
duwa pasek di.
36 Agulé, egoh i Huwan mighaa si Hésus egtalà, guwaen
di, “Taa yu, hih. Kagdi sa etaw lagà anak kebilibili ibegay i
Nemula.”
37 Na, egoh sa duwa pasek di migdineg iya wé, sinalidan
da Huwan i owoy eg-unut da polo si Hésus.
38 Agulé, egoh i Hésus egpelikù eg-isalu, hinaa di kagda
eg-unut-unut diyà kenagdi owoy mig-igsà, guwaen di,
“Maen di ya eg-unut yu kenak?”
Egsagbì da, guwaen da diyà sa hagda kagi, “O Labi.” Na,
iya sa selepangan di, “O Mistelu.” Guwaen da, “Kenà ko ya
eg-ugpà?”
39 Guwaen i Hésus, “Unut yu kenak anì hauwen yu sa
kenà ku.”
Huenan di, eg-unut da kenagdi owoy hinaa da sa kenà
di eg-ugpà. Eglengen da diyà kenagdi edung alas epat
mahapun taman eg-eled dé sa agdaw.
40 Na, si Andelis sa sebaen diyà siini duwa etaw migdineg
si Huwan owoy mig-unut diyà si Hésus. Hadi i Simon Pidelu
Andelis i.
41 Agulé, egpanayen di eghaa sa kakay di, si Simon, owoy
guwaen di diyà kenagdi, “Hinaa ké dé si Mésayas.” Na,
iya sa selepangan sa ngadan di, si Kelistu sa Tigtu Datù
pineangay i Nemula.

42 Agulé, inuwit di Simon i eg-angay diyà si Hésus. Agulé,
eg-inengtengen i Hésus owoy guwaen di, “Kuna si Simon
anak i Huwan, dodoo egpengadanan ku kuna si Sipas.” Na,
iya sa selepangan sa ngadan Sipas owoy Pidelu, sa batu.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpasek Si Pilipi Owoy Si Natanayél

43 Na, egoh di sumimag, ungayà i Hésus mangay dutu tanà
Galiliya dò. Agulé hinaa di Pilipi i, owoy guwaen di diyà
kenagdi, “Unut ka kenak.”
44 Na, kedu diyà Bétsaida Pilipi i, owoy iya ma sa menuwa
kenà da eg-ugpà si Andelis owoy si Pidelu.
45 Agulé, hinaa i Pilipi Natanayél i, owoy guwaen di,
“Hinaa ké dé sa etaw igsulat i Mosis egoh anay diyà sa
libelu sa uledin i Nemula, owoy kagdi ma sa igsulat sa
medoo tegesugkow i Nemula egoh anay. Kagdi si Hésus
tegeNasalét, sa anak i Hosé.”
46 Dodoo guwaen i Natanayél, “Endà duen sa mepion kedu
diyà Nasalét.”
Guwaen i Pilipi, “Na, mangay ki dutu anì hauwen ko.”
47 Na, egoh i Hésus mighaa si Natanayél eg-angay diyà
kenagdi, eg-ikagi denu si Natanayél, guwaen di, “Ini sa tigtu
tugod i Islaél enù ka endà duen sa iglidung di.”
48 Agulé eg-igsà Natanayél i, guwaen di, “Maen di ya
egkilalaen ko aken?”
Guwaen i Hésus egsagbì, “Egoh i Pilipi endà pa mig-angay
keniko, hinaa ku kuna diyà sa pesu kayu pigus.”
49 Guwaen i Natanayél, “O Mistelu, tuu kuna sa Anak i
Nemula. Kuna ma sa Tigtu Datù diyà siini tanà Islaél.”
50 Agulé guwaen i Hésus, “Enù di ya, iya daa sa pesuwan
ko egpigtuu danà ku migtulon sa egoh ku mighaa keniko
diyà sa pesu kayu pigus? Taa ko, hih. Hauwen ko kani sa
medoo baelan ku uman pa egkegaipan etaw diyà iya wé.”
51 Guwaen i Hésus ma, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà
keniyu. Hauwen yu sa langit meukaan owoy hauwen yu ma
sa medoo egsugùsuguen i Nemula mebatun owoy petuntun
mangay diyà kenak, aken i Kakay Langun.”

2

Ini Sa Egoh I Hésus Migbael Panduan Sa Wayeg Nebaluy Wain

1 Na, egoh di neuma duwa agdaw, duen sa pista kawing
dutu menuwa Kana dò diyà uwang Galiliya. Eglenged sa
inay i Hésus sa pista,
2 owoy dahiya ma si Hésus owoy sa medoo pasek di enù
ka igsasà ma sa etaw egbael pista kagda.

3 Na, egoh da egpista, neimet dé sa wain eg-inemen da.
Huenan di, eg-ikagi sa inay i Hésus diyà kenagdi, guwaen
di, “Endà dé duen sa wain da.”
4 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Yaka egbogo kenak, Inay,
enù ka endà pa neuma sa agdaw egoh ku egpehaa sa tunung
ku.”
5 Agulé, guwaen sa inay di diyà sa medoo etaw tegebulig
dahiya, “Sumalà dé sa ikagiyen di diyà keniyu, unuti yu dé.”
6 Na, iya sa adat Hudiyu egpegusê da amuk kumaen da.
Huenan di, duen dahiya sa enem buyung daleman da wayeg
ipegusê da. Uman sebaen buyung kedaleman epat kalatà
wayeg ataw ka enem.
7 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo etaw tegebulig,
“Penù yu wayeg sa buyung.”
Hê, pinenù da wayeg sa langun buyung.
8 Agulé, guwaen i Hésus dema, “Sakug yu owoy uwit yu
dutu siedò maama tegetulik pista.” Agulé, inuwit da diyà sa
maama tegetulik pista.
9 Hê, tinukawan di sa wayeg nebaluy wain. Endà netiigan
di duu sa keduwan sa wain, dodoo netiigan doo sa etaw
tegebulig enù ka kagda sa migkuwa sa wayeg. Egoh di
migtukaw sa wain, inumow di sa maama egkawingen,
10 owoy guwaen di diyà kenagdi, “Iya sa adat sa etaw
egbael pista, itenà da muna sa tigtu mepion wain. Agulé
amuk uminem temù sa medoo etaw, itenà da sa wain endà
iseg di mepion. Huenan di negaip a, enù ka endà itenà ko
duu ini i tigtu mepion wain taman ini egoh di.”
11 Na, egoh i Hésus migbael siini panduan diyà menuwa
Kana diyà uwang Galiliya, iya sa anay panduan binaelan
di anì ipehaa di sa tunung di. Huenan di, migpigtuu dé sa
medoo pasek di diyà kenagdi.
12 Agulé, mig-ipanaw Hésus i owoy sa inay di owoy sa
medoo hadi di owoy sa medoo pasek di eg-angay da dutu
menuwa Kapelenaum dò. Endà iseg da melugay eg-ugpà
dahiya.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-angay Diyà Sa Dalesan I Nemula
(Matéyo 21:12-13; Malkos 11:15-17; Lukas 19:45-46)

13 Na, buyu dé egkeuma sa pasad sa Pista Sa Agdaw
Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula. Huenan di, mig-angay
Hésus i dutu Hélusalém dò.
14 Egoh di migtebow, duen medoo etaw hinaa di diyà sa
duwangen Dalesan i Nemula, sa medoo etaw tegedagang
sapì owoy kebilibili owoy menatad enù ka iya sa imatayan
da amuk sumimbà da. Hinaa di ma sa medoo etaw
tegesambì pilak diyà sa lamisan da.

15 Egoh di mighaa iya wé, binaelan di sa tapes tali
owoy eghemagawan di sa medoo sapì owoy kebilibili anì
mekeliyu da diyà sa Dalesan i Nemula. Pinekinilid di ma
sa medoo lamisan sa tegesambì pilak, hê netayak sa langun
pilak da.
16 Guwaen di diyà sa medoo tegedagang menatad,
“Kedani yu iya wé dini. Ini sa Dalesan i Emà, dodoo nebaluy
dalesan padian polo danà yu takà egdagang dahini.”
17 Na, egoh sa medoo pasek di mighaa sa binaelan i Hésus,
netulengan da sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“O Nemula, tigtu medaet sa pedu ku,
enù ka dakel temù sa kehidu ku sa dalesan ko.”*
18 Agulé, eg-igsaan sa medoo kaunutan Hudiyu Hésus i,
guwaen da, “Ngadan sa panduan mebaelan ko anì metiigan
ké kuna sa binegayan i Nemula egkegaga anì mekebael ka
iling iya wé?”
19 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Amuk lukaten yu siini
dalesan kenà i Nemula eg-ugpà, petigdegen ku dema diyà
sa ketelu di agdaw.”
20 Agulé eggemenan da kagdi, guwaen da, “Epat pulù
owoy enem gepalay sa lugay da migbael siini Dalesan i
Nemula egoh anay. Gasama iya, petigdegen ko daa diyà
sa ketelu di agdaw.”
21 Dodoo endà netiigan da duu iya sa dalesan inikagi i
Hésus sa lawa di.
22 Dodoo, egoh i Hésus neenaw diyà sa ketelu di agdaw
egoh di nematay, netulengan sa medoo pasek di iya wé
inikagi di. Huenan di, egpigtuuwen da sa kagi i Nemula
igpesulat denu sa keenaw di owoy sa inikagi i Hésus ma.

Netiigan I Hésus Sa Pedu Sa Langun Etaw

23 Na, egoh i Hésus eg-ugpà pelà diyà Hélusalém egoh da
egpista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula, medoo
sa etaw egpigtuu dé diyà kenagdi danà da mighaa sa medoo
panduan binaelan di.
24 Dodoo endà egketuuwan Hésus i diyà kenagda, enù ka
netiigan di sa pedu sa langun etaw.
25 Apiya di pa endà duen etaw egtulon diyà kenagdi sa
penemdem da, netiigan di doo sa pedu sa langun etaw.

3

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulù Diyà Si Nikodimu

1 Na, duen dahiya sa maama Palasiyu, si Nikodimu. Kagdi
sa sebaen ulu-ulu diyà etaw Hudiyu.

---

* **2:17** 2:17 Basa ko Isalem 69:9.

2 Na sebaen sigep, mig-angay eg-ikagi diyà si Hésus,
guwaen di, “O Mistelu, netiigan ké kuna sa tegetulù
pineangay i Nemula diyà tanà, enù ka endà duen etaw
egpekebael panduan iling sa panduan ko amuk beken kedu
si Nemula.”
3 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku
diyà keniko. Amuk endà duwa sa kenà di inanak sa etaw,
endà mekeunut di sa kedatù i Nemula.”
4 Agulé guwaen i Nikodimu, “Enù kebaluy sa lukes maama
eglesut? Mekebaluy pa egpelikù dalem sa getek inay di anì
lumesut dema?”
5 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku
diyà keniko. Amuk endà anaken sa etaw danà sa wayeg
owoy danà sa Suguy i Nemula ma, endà mekeunut di sa
kedatù i Nemula.
6 Sa inanak etaw diyà tanà, etaw daa. Dodoo sa inanak sa
Suguy i Nemula, iya sa épê sa lalù i Nemula.
7 Huenan di, yaka egkegaip duu siini guwaen ku, meanak
yu dema langun.
8 Haa ko sa kelamag. Mangay doo sumalà dé sa angayan
di. Egkedineg ko sa dagì di, dodoo endà egketiigan ko duu
sa keduwan di ataw ka sa angayan di. Hediya ma sa etaw
inanak sa Suguy i Nemula. Endà eghauwen ta duu sa Suguy
i Nemula, dodoo eghauwen ta doo sa danà di.”
9 Guwaen i Nikodimu eg-igsà, “Enù kebaluy iya wé?”
10 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Kuna sa tegetulù diyà sa
medoo tugod i Islaél. Maen di ya endà egketiigan ko duu
iya wé?
11 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniko. Eg-ikagiyen ké sa
netiigan ké owoy egtulonen ké ma sa hinaa ké, dodoo endà
egpigtuuwen yu duu sa eg-ikagiyen ké.
12 Amuk endà egpigtuu ka sa ketulon ku denu sa medoo
eghauwen diyà tanà, endà ma mekebaluy ka migtuu sa
ketulon ku denu sa medoo eghauwen dutu langit dò.
13 Na, endà duen etaw nebatun dutu langit dò anì egtulon
sa medoo eghauwen dutu, liyu daa aken i Kakay Langun sa
migpetuntun kedu dutu.
14 “Na, egoh anay egoh sa medoo Hudiyu egkematay danà
da hinemued uled dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan,
binaelan i Mosis sa galang éhê uled owoy igtagù di diyà sa
kayu igbugsud anì mealukan sa etaw eg-inengteng diyà sa
galang éhê uled. Hediya ma aken i Kakay Langun, meketagù
a ma diyà sa kayu igbugsud,
15 anì melalù taman melugay sa langun etaw egpigtuu
diyà kenak.

16 “Na, eghiduwan i Nemula temù sa langun etaw diyà
tanà. Huenan di, pineangay di sa Anak di bugtung diyà
tanà anì mealukan da. Sumalà dé sa etaw egpigtuu diyà
kenagdi, endà mekesugsug di enù ka dumuen lalù di polo
endà meelut di.
17 Pineangay i Nemula sa Anak di diyà tanà anì alukan di
sa langun etaw. Beken iya sa pesuwan di anì pigtamayan di
sa langun etaw.
18 “Amuk egpigtuu sa etaw diyà sa Anak di, endà
mepigtamayan da. Dodoo sa etaw endà egpigtuu, tapay doo
netiigan ta mepigtamayan da danà sa medoo salà da, enù
ka endà egpigtuu da diyà sa bugtung Anak i Nemula.
19 Na, iya sa pesuwan da mepigtamayan sa etaw endà
egpigtuu enù ka migtebow dé sa legdaw diyà sa langun
etaw, dodoo egkeiyapan da polo sa delem enù ka medaet
sa egbaelan da.
20 Sumalà dé sa etaw tegebael medaet, egkelepuhan di sa
legdaw. Huenan di, endà eg-angay di diyà sa legdaw enù ka
meked amuk mehaa sa egbaelan di.
21 Dodoo sa etaw eg-unut sa tuu tegudon, eg-angay polo
diyà sa legdaw anì mehaa sa medoo egbaelan di danà sa
kepangunut di diyà si Nemula.”

Ini Sa Kagi I Huwan Tegebautis Denu Si Hésus

22 Agulé, mig-angay Hésus i owoy sa medoo pasek di diyà
sa uwang Hudiya. Nelugaylugay da eg-ugpà dahiya, enù ka
egbautis da etaw.
23 Egbautisan i Huwan ma sa medoo etaw dutu Inon dò
medapag diyà menuwa Salim enù ka dakel sa wayeg dahiya.
Medoo sa etaw eg-angay egpebautis diyà kenagdi,
24 enù ka egoh iya endà pa nebilanggu di.
25 Agulé, egsesigbolowoy sa medoo pasek i Huwan owoy
sa etaw Hudiyu denu sa adat kepegusê da anì kumelanih
da.
26 Huenan di, mig-angay da diyà si Huwan owoy guwaen
da, “O Mistelu, netulengan ko pa siedò duma ko egoh ko
tanà dutu lawa Holdan, sa etaw tinulon ko diyà kenami egoh
anay? Hê, egbautis ma dé etaw, owoy duen ma dé sa medoo
etaw eg-unut diyà kenagdi.”
27 Migsagbì Huwan i, guwaen di, “Endà egkesina a denu
iya wé, enù ka endà duen sa megaga sa etaw amuk beken
si Nemula sa egbegay diyà kenagdi.
28 Netiigan yu doo sa inikagi ku egoh anay, guwaen
ku, ‘Beken aken sa Tigtu Datù sinugù i Nemula, dodoo
pineangay i Nemula aken anì abungan ku sa ukitan i Datù
tumebow.’

29 Na upama, amuk duen sa kawing, iya sa eg-unutan
sa bayi sa maama egkawingen, beken sa maama loyuk di.
Dodoo sa loyuk di, meanggan ma doo amuk dinegen di
sa maama eg-ikagi diyà sa bayi egsawaen di. Hediya ma
aken i, lagà a sa loyuk sa maama egkawingen enù ka tigtu
meanggan a ma amuk mangay sa medoo etaw diyà si Hésus.
30 Meumanan sa lalag i Hésus owoy kumetukééy sa naken
lalag.”

Ini Sa Tegudon Denu Sa Etaw Kedu Langit Dò

31 Na, sa etaw pineangay dini kedu langit dò, kagdi sa
eglowon diyà sa langun. Dodoo sa etaw eg-ugpà diyà tanà,
iya sa etaw kedu diyà tanà daa owoy eg-olomen di daa sa
medoo eghauwen di diyà tanà. Dodoo iya sa eglowon diyà
sa langun sa etaw kedu diyà langit.
32 Egtulonen di sa hinaa di owoy sa dinineg di diyà langit,
dodoo endà medoo sa etaw egpigtuu diyà sa kagi di.
33 Dodoo, sumalà dé sa etaw egpigtuu diyà sa kagi di, iya
sa etaw netandaan di tuu sa kagi i Nemula.
34 Na, sa etaw pineangay i Nemula diyà tanà, kagdi sa
egtulon sa kagi i Nemula enù ka tigtu pineugpà i Nemula sa
Metiengaw Suguy di diyà kenagdi.
35 Tigtu eghiduwan i Emà ta Nemula sa Anak di si Hésus,
owoy igsalig di sa egkegaga diyà kenagdi anì kumedatù diyà
sa langun.
36 Na, sumalà dé sa etaw egpigtuu diyà sa Anak i Nemula,
duen dé sa lalù di taman melugay. Dodoo sa etaw endà
egpigtuu diyà kenagdi, endà melalù di dodoo mepigtamayan
i Nemula polo taman melugay.

4

Ini Sa Kagi I Hésus Diyà Sa Bayi TegeSamaliya

1 Na, dinineg sa medoo Palasiyu sa egoh di uman pa
medoo sa etaw eg-unut diyà si Hésus egbautisan di diyà
sa kedoo etaw eg-unut diyà si Huwan Tegebautis.
2 Dodoo beken duu si Hésus sa egbautis etaw, dodoo sa
medoo pasek di daa.
3 Na, egoh i Hésus migdineg denu iya wé penemdem
Palasiyu, miglegkang Hésus i diyà sa uwang Hudiya mangay
dutu uwang Galiliya dò.
4 Egoh di eg-ipanaw eg-angay Galiliya dò, mig-ukit da diyà
sa uwang Samaliya.
5 Diyà uwang Samaliya, migtebow da diyà sa menuwa
Sikal medapag diyà sa tanà igbegay i Hakob diyà sa anak
di si Hosé egoh anay.

6 Duen ma dahiya sa medalem paligì binaelan i Hakob
egoh anay. Na, egpenuu Hésus i medapag diyà sa paligì
enù ka egkeliteg danà di eg-ipanaw. Egoh di egpenuu, buyu
dé egpekebugsang.

7 Hê, egtebow sa bayi tegeSamaliya eg-angay wayeg.
Guwaen i Hésus diyà sa bayi, “Begayi ko aken wayeg.
Uminem a.”
8 Na, iya sa pinegeni di enù ka endà dahiya sa medoo
pasek di danà da mig-angay egbeli kaenen dutu siedò
menuwa.
9 Tigtu egkegaip sa bayi enù ka egkeselepuh da sa medoo
Hudiyu owoy sa medoo etaw Samaliya owoy egkeseiwod da
takà. Huenan di, guwaen sa bayi, “Maen di ya egpegeniyan
ko aken wayeg? Kuna sa etaw Hudiyu owoy aken sa bayi
tegeSamaliya.”

10 Guwaen i Hésus egsagbì, “Endà egketiigan ko duu sa
igbegay i Nemula owoy endà ma egkilalaen ko duu sa etaw
egpegeni wayeg diyà keniko. Enù ka amuk egketiigan ko sa
igbegay i Nemula owoy egkilalaen ko ma sa egpegeni, kuna
polo sa megeni diyà kenak owoy ibegay ku diyà keniko sa
wayeg egpelalù etaw.”

11 Agulé guwaen sa bayi, “Endà duen baledi ko owoy
medalem ma siini paligì. Kenà ko kumuwa sa wayeg
egpelalù etaw?
12 Enù di ya, mekelowon ka pa diyà si Hakob sa tupù ta?
Kagdi sa migkali siini paligì owoy igbegay di diyà kenami.
Ini sa inineman di owoy sa inineman ma sa medoo anak
di owoy sa medoo sapì di. Enù di ya, dakel pa sa egkegaga
ko anì mekekuwa ka wayeg apiya di pa endà duen kenà ko
kumuwa?”
13 Guwaen i Hésus egsagbì, “Sa langun etaw eg-inem siini
wayeg, eglupahan da doo.
14 Dodoo sa etaw eg-inem sa wayeg ibegay ku diyà
kenagdi, endà dé lumupahan di. Sa wayeg ibegay ku diyà
kenagdi mebaluy tebulan diyà kenagdi. Mebagel sa ke-
buwalbuwal di owoy mekepelalù kenagdi taman melugay.”

15 Guwaen sa bayi, “Begayi ko aken iya wé wayeg anì endà
dé lumupahan a anì endà dé mekeuman a mangay wayeg
dahini.”

16 Agulé guwaen i Hésus, “Angay ko dé sa sawa ko owoy
pelikù yu mendaa dini.”

17 Egsagbì sa bayi, guwaen di, “Endà duen sawa ku.”

Guwaen i Hésus, “Netuuwan a sa guwaen ko endà duen
sawa ko,

18 enù ka lima sa sawa ko egoh anay owoy ini egoh di
duen sa maama eg-ugpà diyà keniko beken sawa ko. Tuu sa
guwaen ko.”

19 Agulé guwaen sa bayi, “O Datù, netiigan ku dé kuna sa
tegesugkow i Nemula.
20 Egoh anay siini getan sa kenà medoo tupù ké egsimbà
diyà si Nemula, dodoo kiyu i etaw Hudiyu egsigbolow yu,
guwaen yu, ‘Hélusalém polo sa nesugat atung kenà ta
egsimbà diyà si Nemula.’ ”

21 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagdi, “O Okon, pigtuu
ko ini i eg-ikagiyen ku. Meuma pa sa agdaw beken diyà siini
getan daa sa kenà etaw egsimbà diyà si Emà owoy beken ma
dutu Hélusalém dò, enù ka mebaluy sumimbà ki sumalà dé
sa kenà ta.
22 Kiyu i etaw tegeSamaliya, endà egketiigan yu duu sa
egsimbaan yu. Dodoo kami i Hudiyu, egketiigan ké doo sa
egsimbaan ké enù ka kedu diyà Hudiyu sa etaw umaluk sa
langun etaw denu sa salà da.
23 Dodoo, egkeuma dé ini egoh di sa agdaw egoh sa medoo
etaw sumimbà diyà si Nemula diyà sa pedu da daa owoy
mekepigtuu da sa tuu tegudon denu kenagdi. Amuk hediya,
tuu sa kesimbà da enù ka iya sa ungayà i Emà éhê iya sa
kesimbà etaw diyà kenagdi.
24 Endà duen lawa di Nemula i owoy endà ma mehaa ta
duu. Huenan di, sa etaw egsimbà diyà kenagdi, mekesimbà
da diyà sa pedu da owoy mekepigtuu da sa tuu tegudon
denu kenagdi.”

25 Agulé guwaen sa bayi, “Netiigan ku tumebow pa
Mésayas i kepengadan ta si Kelistu. Amuk tumebow, tuluen
di kita sa langun penemdem i Nemula.”

26 Guwaen i Hésus diyà sa bayi, “Haa ko sa etaw eg-
ikagi diyà keniko ini egoh di. Aken sa maama tumebow
eg-ikagiyen ko.”

27 Na, egoh i Hésus pelà eg-ikagi diyà sa bayi, migtebow
sa medoo pasek di. Tigtu da negaip danà da mighaa si
Hésus eg-ikagi diyà sa bayi. Dodoo endà eg-igsaen da duu
sa ungayaen sa bayi diyà kenagdi, owoy endà ma eg-igsaan
da Hésus i sa pesuwan di eg-ikagi diyà sa bayi.

28 Agulé, sinalidan sa bayi sa taguan wayeg di, owoy
eglikù diyà sa menuwa. Egoh di migtebow, eg-ikagi diyà
sa medoo etaw dahiya, guwaen di,
29 “Unut yu kenak mangay paligì dò anì hauwen yu ma sa
maama migtulon diyà kenak sa langun binaelan ku. Enù di
ya, kagdi kéen si Kelistu sa Tigtu Datù sinugù i Nemula?”

30 Huenan di, eg-ipanaw sa medoo etaw eg-angay diyà si
Hésus.
31 Na, egoh sa bayi mig-ipanaw dé, eg-ikagi sa medoo
pasek i Hésus, guwaen da, “O Mistelu, kaen ka dé.”

32 Guwaen i Hésus egsagbì, “Duen sa kaenen ku endà
egketiigan yu duu.”

33 Huenan di, egseigsaay da, guwaen da, “Enù di ya, duen
kéen etaw mig-uwit kaenen diyà kenagdi?”

34 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Iya sa lagà
kaenen ku sa kepangunut ku diyà sa uyot sa migpeangay
kenak dahini taman meubus sa galebek ibegay di diyà
kenak.
35 Duen sa kagi yu, guwaen yu epat gebulan pa meuma sa
keketu ta. Dodoo eg-ikagiyen ku ini i diyà keniyu, neuma
dé sa agdaw keketu. Haa yu siini medoo etaw eg-angay dini
enù ka lagà da sa palay melegà mebaluy dé kumetu.
36 Na sa etaw egketu, duen ma sa untung mesakem di diyà
si Nemula danà di egtulù, owoy melalù ma taman melugay
sa medoo etaw egketuwen di. Apiya di pa eghemula sa
sebaen etaw owoy egketu sa liyu etaw, meanggan da doo
langun.
37 Tuu sa guwaen etaw, ‘Eghemula sa sebaen etaw, dodoo
sebaen ma etaw polo sa kumetu.’
38 Na, peangayen ku kiyu peketu diyà sa tanà kenà yu
endà mighemula. Dodoo, danà sa sebaen ma etaw migtulù
kenagda, medoo sa etaw ketuwen yu anì mekeunut da sa
kedatù i Nemula.”
39 Na, duen medoo etaw tegeSamaliya migpigtuu dé diyà
si Hésus danà sa inikagi sa bayi, guwaen di, “Tinulon di
diyà kenak sa langun binaelan ku.”
40 Huenan di, egoh sa medoo tegeSamaliya migtebow diyà
si Hésus, tigtu da egpegeni diyà kenagdi anì mugpà diyà
kenagda. Huenan di, eg-ugpà Hésus i dahiya taman duwa
agdaw.
41 Egoh di egtulù kenagda, neumanan pa sa kedoo etaw
egpigtuu diyà kenagdi.
42 Guwaen da diyà sa bayi, “Beken danà sa inikagi ko sa
pesuwan ké migpigtuu, dodoo danà ké polo migdineg diyà
kenagdi owoy netiigan ké ma tuu kagdi sa eg-aluk sa langun
etaw denu sa salà da.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Anak Sa Ulu-ulu

43 Na, egoh di neelut sa duwa agdaw, miglegkang Hésus i
diyà Samaliya owoy lumagbas mangay Galiliya dò.

44 Iya sa tapay inikagi i Hésus, guwaen di, “Sumalà dé sa
tegesugkow i Nemula, eg-ekedan sa medoo duma di amuk
diyà sa tigtu menuwa di.”
45 Dodoo egoh i Hésus migtebow Galiliya dò, egkeanggan
polo sa medoo etaw tegeGaliliya owoy eg-adatan da ma
kagdi i enù ka hinaa da sa langun binaelan di dutu
Hélusalém dò egoh da miglenged sa Pista Sa Agdaw Kinetalà
Sa Kepigtamay i Nemula.
46 Agulé, egpelikù dema Hésus i diyà sa menuwa Kana
diyà uwang Galiliya. Iya sa menuwa kenà di migbael sa
panduan diyà wayeg nebaluy wain. Na, diyà sa menuwa
Kapelenaum, duen sa ulu-ulu sa tegetabang diyà sa sulutan,
owoy duen sa anak di maama eglinadu.
47 Egoh di migdineg sa ketebow i Hésus diyà Galiliya kedu
Hudiya dò, mig-angay diyà si Hésus, owoy egpegeni anì
mangay Kapelenaum dò anì bulungan di sa anak di enù ka
buyu dé egkematay.
48 Dodoo guwaen i Hésus diyà sa ulu-ulu, “Amuk endà
duen sa mehaa yu egkegaipan etaw ataw ka panduan
egbaelan ku, endà migtuu yu diyà kenak.”
49 Agulé guwaen sa ulu-ulu, “O Datù, unut ka kenak anì
endà mematay sa anak ku.”
50 Guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Likù ka dé enù ka
nelikuan dé sa anak ko.”
Hê, migpigtuu sa ulu-ulu sa inikagi i Hésus owoy mig-
ipanaw ma dé.
51 Egoh di eg-ipanaw pelà eglikù, nesesiegung da sa duma
egsugùsuguen di diyà dalan, owoy guwaen da diyà kenagdi,
“Nelikuan dé sa anak ko.”
52 Agulé mig-igsà diyà kenagda, “Nengan di ya nelikuan
sa anak ku?”
Guwaen da egsagbì, “Egoh alas sebaen egoh neagdaw,
nekedan dé sa keedup di.”
53 Agulé, netulengan sa ulu-ulu iya sa tigtu ulas egoh
i Hésus mig-ikagi nelikuan dé sa anak di. Huenan di,
egpigtuu da dé diyà si Hésus sa ulu-ulu owoy sa langun
malayan di.
54 Na, iya sa keduwa panduan binaelan i Hésus. Binaelan
di iya wé diyà uwang Galiliya egoh di migpelikù kedu diyà
uwang Hudiya.

5

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Diyà Menuwa Hélusalém

1 Agulé, duen dema sa pista etaw Hudiyu, huenan di mig-
angay Hésus i eglenged pista dutu Hélusalém dò.

2 Na, duen sa linaw diyà Hélusalém medapag diyà sa
bengawan kutà di kepengadan da Bengawan sa Kebilibili.
Pinengadanan da linaw Bétsata diyà sa hagda kagi Hibelu
owoy duen ma lima kemalig diyà sa kilidan di.
3 Na, duen medoo etaw eglinadu eg-ugpà diyà sa medoo
kemalig dahiya. Duen langap, duen pikat, owoy duen
egtodel. [Eg-angat-angatan da sa egoh sa wayeg lumanglilis,
4 enù ka duen gaa sa egsugùsuguen i Nemula egpetuntun
diyà sa linaw anì lumanglilis sa wayeg. Hê, melikuan sa
etaw muna nekedalem diyà wayeg, sumalà dé sa linadu di.]
5 Na, duen sa maama dahiya eglinadu, telu pulù owoy
walu gepalay dé sa lugay di eglinadu.
6 Hinaa i Hésus kagdi eghibat dahiya, owoy netiigan di
tigtu nelugay dé eglinadu. Agulé eg-igsà Hésus i, guwaen
di, “O Akay, meiyap ka pa amuk melikuan ka?”

7 Egsagbì sa eglinadu, guwaen di, “O Datù, amuk eglan-
glilis sa wayeg, endà duen sa duma ku dahini dumalem ke-
nak diyà sa wayeg. Dumalem a hedem, dodoo nehunawan
a polo sa sebaen ma etaw egdalem diyà wayeg.”

8 Agulé guwaen i Hésus, “Enaw ka dé. Dilin ko sa ikam
ko, owoy bigkat ka ma dé.”

9 Hê, nepetow dé nelikuan sa maama. Dinilin di sa ikam
di, owoy nekebigkat ma dé. Na, Sapetu agdaw keetud da sa
egoh di nelikuan.
10 Huenan di, egbulitan sa medoo kaunutan Hudiyu sa
maama nelikuan, guwaen da, “Migtipay ka dé sa uledin ta
denu sa agdaw keetud, enù ka galebek iya wé keuwit ko
ikam.”
11 Dodoo guwaen sa maama egsagbì, “Sa etaw migbulung
kenak, igsugù di igpedilin sa ikam ku owoy pineipanaw di
aken.”
12 Eg-igsaan da, guwaen da, “Ngadan di etaw sa migsugù
keniko egpedilin sa ikam ko owoy egpeipanaw keniko?”

13 Dodoo sa maama nelikuan, endà netiigan di duu
ngadan di etaw sa migbulung kenagdi, enù ka medoo temù
sa etaw egkesetipon dahiya owoy nekelawek Hésus i diyà
sa medoo etaw.
14 Agulé, hinaa i Hésus kagdi diyà sa Dalesan i Nemula,
owoy guwaen di, “Taa ko, hih. Nelikuan ka dé. Na, sabuh
ka dé egbael salà anì endà dé mekeuma sa tigtu medaet diyà
keniko.”
15 Agulé, mig-ipanaw sa etaw nelikuan owoy mig-angay
egtulon diyà sa medoo kaunutan Hudiyu si Hésus sa
migbulung kenagdi.

16 Huenan di, edung egoh iya, egpelihayen da Hésus i,
enù ka egbulitan da danà di migbulung sa etaw diyà Sapetu
agdaw keetud da.
17 Dodoo migsagbì Hésus i, guwaen di diyà kenagda, “Sa
Emà ku Nemula, endà umetud di eggalebek apiya di pa
Sapetu. Huenan di, takà a ma eggalebek.”
18 Egoh da migdineg iya wé inikagi di, dakel temù sa
kekelukuy da mimatay kenagdi. Egseolomoy da, guwaen
da, “Beken iya daa sa tinipay di sa agdaw keetud ta, dodoo
migtipay ma doo diyà si Nemula enù ka guwaen di si
Nemula sa hagdi Emà. Amuk hediya, egtepengen di Nemula
i.”

Ini Sa Tegudon Denu Sa Egkegaga Sa Anak I Nemula

19 Agulé, eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo kaunutan
Hudiyu, guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu.
Aken sa Anak i Nemula, huenan di endà duen sa egbaelan
ku amuk naken daa penemdem. Iya daa sa egbaelan ku sa
hinaa ku egbaelan i Emà. Sumalà dé sa egbaelan di, iya ma
sa egbaelan ku.
20 Tigtu eghiduwan i Emà Nemula aken i Anak di, huenan
di igpehaa di diyà kenak sa langun egbaelan di. Owoy
ipebael di ma diyà kenak sa medoo panduan uman pa dakel
diyà siini binaelan ku anì tigtu yu megaip langun.
21 Eg-enawen i Emà sa medoo etaw nematay owoy
begayan di kagda lalù. Hediya ma sa egbaelan ku enù ka
mebegayan ku ma lalù sa langun etaw eghemilien ku.
22 Beken si Emà sa tumulon sa ketebowon sa langun etaw
amuk mematay da, dodoo binegayan di aken egkegaga anì
tumulon a sa ketebowon sa langun etaw,
23 enù ka ungayà di oloen a etaw, iling sa keolò da kenagdi.
Sumalà dé sa etaw endà eg-olò di kenak, endà ma oloen di
duu si Emà sa migpeangay kenak.
24 “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sa etaw
egpangunut diyà sa kagi ku owoy egpigtuu ma diyà si Emà
sa migpeangay kenak, iya sa etaw mekesakem sa lalù endà
meelut di. Endà mepigtamayan di, enù ka lagà endà dé
mematay di enù ka duen dé sa lalù di taman melugay.
25 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Lagà nematay
sa medoo etaw danà sa salà da. Dodoo edung ini egoh di,
sumalà dé sa etaw dumineg sa kagi ku owoy egpigtuu diyà
kenak, aken i Anak i Nemula, iya sa etaw mebegayan lalù
taman melugay.
26 Danà i Emà sa egpelalù etaw taman melugay, binegayan
di ma aken egkegaga anì mekepelalù a etaw taman melugay.

27 Owoy binegayan di ma aken egkegaga anì tumulon a sa
ketebowon sa medoo etaw amuk mematay da, enù ka aken
sa Kakay Langun.
28 Yoko egkegaip duu siini eg-ikagiyen ku. Meuma pa
kani sa agdaw egoh sa langun etaw nematay dumineg sa
keumow ku kenagda,
29 owoy umenaw da langun. Meenaw sa medoo etaw
migbael mepion anì melalù da taman melugay. Dodoo sa
medoo etaw migbael salà, umenaw da anì mepigtamayan
da uman taman melugay."

Si Hésus Sa Pineangay I Nemula

30 Guwaen i Hésus ma, "Endà duen sa egbaelan ku amuk
naken daa egkegaga, dodoo eg-unutan ku polo sa uyot i Emà
Nemula. Huenan di, meketulon a sa ketebowon sa langun
etaw amuk mematay da, owoy tigtu metudà sa ketulon ku
danà i Nemula migtulù kenak. Endà eg-unutan ku duu sa
naken uyot daa, dodoo iya polo sa unutan ku sa uyot sa
migpeangay kenak diyà tanà.
31 "Amuk aken daa sa tumulon keniyu denu kenak, endà
metuuwan yu kéen diyà sa eg-ikagiyen ku.
32 Dodoo duen doo sa sebaen ma egtulon denu sa egbaelan
ku, owoy netiigan ku anan tuu sa kagi di denu kenak.
33 Na, si Huwan Tegebautis sa pineangayan yu sa medoo
etaw anì eg-igsà da denu kenak, kagdi ma sa migtulon sa
tuu tegudon denu kenak.
34 Dodoo mebaluy amuk endà duen etaw diyà tanà daa
egtulon denu kenak. Dodoo igpetulengtuleng ku keniyu sa
tegudon i Huwan denu kenak anì migtuu yu anì mealukan
yu.
35 Na, lagà sa palitaan dakel legdaw Huwan i. Nelugaylu-
gay yu neanggan danà yu nelegdawan sa legdaw di, enù ka
netuuwan yu diyà sa tuu tegudon di.
36 Dodoo miglowon pa sa ketulon i Nemula denu kenak
diyà sa ketulon i Huwan denu kenak, enù ka sa medoo
panduan binaelan ku igpebael i Emà diyà kenak, iya sa
tandà di aken sa pineangay i Nemula.
37 Kagdi ma sa egpetiig denu kenak, dodoo endà egdine-
gen yu duu sa kagi di owoy endà ma eghauwen yu duu sa
palas di.
38 Owoy endà ma igtagù yu duu sa kagi di diyà sa pedu
yu, enù ka endà egpigtuu yu diyà kenak apiya di pa aken sa
pineangay di.
39 Na, kiyu i etaw Hudiyu, takà yu eg-inau sa kagi i Nemula
igpesulat, enù ka guwaen yu dò melalù yu taman melugay

danà sa keinau yu. Apiya di pa tinulon iya wé kagi i Nemula
sa denu kenak, tapay yu doo endà egpigtuu diyà kenak.
40 Ungayà ku hedem mangunut yu diyà kenak anì kume-
lalù yu taman melugay, dodoo eg-eked yu polo."
41 Guwaen i Hésus, "Na, beken iya sa ungayà ku egpe-
olòolò a diyà etaw,
42 enù ka netiigan ku doo kiyu owoy netiigan ku ma endà
duen sa kehidu yu si Nemula diyà sa pedu yu.
43 Apiya di pa pineangay i Emà aken anì tumulù a keniyu
denu kenagdi, eg-eked yu doo egpigtuu diyà kenak. Dodoo
netiigan ku amuk tumulù sa liyu etaw endà pineangay i
Nemula, iya polo sa egpigtuuwen yu.
44 Na, ini sa pesuwan di endà egpigtuu yu diyà kenak, enù
ka egkeiyapan yu sa kepeolòolò yu diyà sa duma yu, dodoo
endà meiyap yu sa keolò sa tigtu Nemula keniyu.
45 Yoko egpenemdem duu aken sa tumipu keniyu diyà
si Nemula. Dodoo si Mosis polo sa tumipu keniyu amuk
meuma siedò agdaw, enù ka apiya di pa egpigtuu yu sa
igtulù i Mosis anì melalù yu hedem, endà doo tigtu yu
egpigtuu. Huenan di, mepigtamayan i Nemula kiyu.
46 Amuk tigtu tuu daa sa kepigtuu yu diyà si Mosis,
mekepigtuu yu ma diyà kenak enù ka igsulat di sa denu
kenak.
47 Dodoo amuk endà pigtuuwen yu duu sa kagi igsulat di
egoh anay, endà ma pigtuuwen yu duu sa kagi ku."

6

Ini Sa Egoh I Hésus Migpekaen Sa Lima Ngibu Etaw
(Matéyo 14:13-21; Malkos 6:30-44; Lukas 9:10-17)

1 Na sebaen agdaw, migkatin Hésus i tanà dutu sa Lanaw
Galiliya, kepengadan da ma Lanaw Tibiliyas.
2 Medoo temù sa etaw mig-unut kenagdi danà da mighaa
sa medoo panduan binaelan di egoh di migbulung sa medoo
etaw eglinadu.
3 Agulé, egtekedeg Hésus i owoy sa medoo pasek di diyà
sa mepokò getan, owoy migpenuu da dahiya.
4 Na egoh iya, buyu dé neuma sa pasad sa Pista Sa Agdaw
Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula.
5 Agulé, egoh i Hésus mighaa sa medoo etaw egtekedeg eg-
angay diyà kenagdi, eg-igsà diyà si Pilipi, guwaen di, "Kenà
ta i kumuwa sa kaenen ipekaen ta diyà siini medoo etaw?"
6 Na, iya sa igsà di anì tepengan di sa kepigtuu i Pilipi,
dodoo tapay dé netiigan di sa baelan di.

7 Migsagbì Pilipi i, guwaen di, “Apiya di pa sa nekuwa
etaw eggalebek taman walu gebulan,* tapay doo endà
mekegaga di iya wé ibeli ta kaenen. Apiya tigtukééykééyen
sa kepekaen ta kenagda, tapay doo kulang enù ka medoo da
temù.”
8 Agulé, eg-ikagi sa sebaen ma salu i Hésus, si Andelis
hadi i Simon Pidelu, guwaen di,
9 “Duen sa batà maama dini mig-uwit sa legà di duwa sedà
nelegà owoy lima getibulu tukééy epan. Dodoo tigtu endà
mekegaga iya wé, enù ka medoo temù sa etaw egkesetipon.”
10 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Pepenuu yu sa
medoo etaw.”
Na, melabel sa keluwenluwen dahiya, huenan di
migpenuu sa langun etaw. Duen kéen lima ngibu maama
dahiya, liyu sa bayi owoy batà.
11 Agulé, kinuwa i Hésus sa epan owoy migsimbà eg-
pesalamat diyà si Nemula danà siedò kaenen igbegay i
Nemula. Agulé igpetukidtukid di igpebegay diyà sa medoo
etaw migpenuu dahiya. Hediya ma sa binaelan di diyà sa
duwa sedà nelegà. Hê, nebesug da langun.
12 Egoh da nebesug dé langun, guwaen i Hésus diyà sa
medoo salu di, “Tipoh yu dé sa kaenen nesamà anì endà
melemet di.”
13 Na, egoh da migtipoh sa kaenen nesamà, duen sepulù
owoy duwa pa gesolok nepenù sa epan nesamà endà neimet
da duu egkaen diyà sa lima getibulu epan.
14 Egoh sa medoo etaw mighaa siini panduan binaelan i
Hésus, guwaen da, “Tigtu tuu kagdi sa tegesugkow i Nemula
pineangay di diyà tanà.†”
15 Dodoo netiigan i Hésus sa ungayà da sabaan da kagdi
anì tegelen da pedatù diyà kenagda. Huenan di, miglegkang
dahiya owoy migtekedeg uman diyà sa getan anì eglebù,
enù ka beken iya sa hagdi ungayà.

Ini Sa Egoh I Hésus Migbigkat Diyà Sa Kagpa Wayeg
(Matéyo 14:22-33; Malkos 6:45-52)

16 Na, egoh di mahapun dé, eglungel sa medoo salu i
Hésus eg-angay da lanaw dò.
17 Mig-edà da kumpit anì mangay da Kapelenaum dò tanà
dutu sa lanaw. Hê inut di sigep dé, dodoo endà pa egtebow
Hésus i, huenan di eg-ipanaw da dé.
18 Hê, migkeleges polo sa kelamag owoy tigtu dakel ma dé
sa lambeg.

---

* **6:7** 6:7 Egoh iya amuk eg-ulenal sa etaw, sapilak sa sukay di amuk segeagdaw eggalebek. † **6:14** 6:14 Basa ko Dutilonomiyu 18:15,18.

19 Na, egoh da mig-owong lima kakilumitelu kéen kedu
diyà sa mantadan, neteliwadaan da dé diyà lanaw. Agulé,
hinaa da Hésus i egbigkat diyà kagpa't wayeg eg-angay diyà
kenagda. Hê, tigtu da nelimedangan.
20 Dodoo guwaen i Hésus, “Yoko egkelimedangan na.
Aken doo ini i.”
21 Agulé, egkeanggan da dé owoy pineedà da Hésus i diyà
kumpit. Hê, egoh di mig-edà, petow da dé nekedunggù diyà
Kapelenaum sa eg-angayan da.

Ini Sa Egoh Sa Medoo Etaw Eglagbet Si Hésus

22 Na, egoh di sumimag, dahiya pelà diyà mantadan sa
medoo etaw sinalidan sa medoo salu i Hésus egoh da mig-
edà kumpit. Netiigan da endà eg-unut Hésus i eg-edà
kumpit, enù ka hinaa da sebaen daa sa kumpit inedaan sa
salu di egoh neagdaw.
23 Endà hinaa da Hésus i dahiya, dodoo duen duma
kumpit kedu Tibiliyas dò migdunggù medapag diyà sa tanà
kenà da migkaen sa epan egoh i Datù migpesalamat diyà si
Nemula danà siedò epan.
24 Agulé, egoh da neketiig endà dé dahiya Hésus i owoy
sa medoo salu di, eg-edà da ma kumpit sa medoo etaw eg-
angay Kapelenaum dò enù ka lagbeten da Hésus i.

Ini Sa Tegudon I Hésus Denu Sa Kaenen Migpetuntun Kedu Langit Dò

25 Agulé, egoh sa medoo etaw migtebow Kapelenaum dò,
hinaa da Hésus i owoy guwaen da diyà kenagdi, “O Mistelu,
nengan ko ya mig-angay dini?”
26 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku
diyà keniyu. Endà netuuwan a keniyu enù ka sa kelagbet yu
kenak beken danà yu egpeketiig sa selepangan sa panduan
ku. Dodoo eglagbeten yu daa aken danà yu nebesug sa
kaenen binaelan ku panduan egoh neagdaw.
27 Yoko egpedeles duu sa kaenen diyà tanà daa enù ka
meledak kani. Dodoo pedeles yu polo sa kaenen egpelalù
etaw taman melugay. Iya sa kaenen ibegay ku diyà keniyu,
aken i Kakay Langun, enù ka tinandaan i Emà Nemula aken
sa pineangay di.”
28 Agulé, guwaen da diyà si Hésus, “Ngadan sa ukit baelan
ké anì petuuwen ké sa uyot i Nemula?”
29 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Iya sa uyot i Nemula diyà
keniyu, pigtuu yu diyà sa maama pineangay di diyà tanà.”
30 Eg-igsà da dema, guwaen da, “Ngadan sa panduan
mebaelan ko ipehaa ko diyà kenami anì migtuu ké diyà
keniko? Ngadan sa niko egbaelan?

31 Egoh anay egoh sa medoo tupù ta mig-ukit diyà sa
melabel tanà mediyù dalesan, kinaen da sa kaenen mana
binaelan i Nemula, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat,
‘Igbegay di diyà kenagda sa kaenen kedu langit dò.’‡ ”
32 Agulé guwaen i Hésus, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà
keniyu. Beken si Mosis sa migbegay kaenen kedu langit dò,
dodoo sa Emà ku polo sa egbegay keniyu sa tigtu kaenen
kedu langit dò.
33 Iya sa tigtu kaenen ibegay i Nemula sa kaenen egpetun-
tun kedu diyà langit sa egpelalù langun etaw diyà tanà.”
34 Agulé guwaen da, “O Datù, begayi ko kami takà siini
kaenen.”
35 Guwaen i Hésus, “Aken sa kaenen egpelalù etaw. Endà
dé meketues sa etaw eg-angay egsalig diyà kenak owoy endà
dé lumupahan sa etaw egpigtuu diyà kenak.
36 Dodoo tinulonon ku kiyu giina, guwaen ku, ‘Apiya di
pa eghauwen yu dé aken, tapay yu doo endà egpigtuu.’
37 Na, sa langun etaw igbegay i Emà diyà kenak, mangay
da migtuu diyà kenak, owoy endà ma ekedan ku duu sa
etaw eg-angay diyà kenak.
38 Iya maen di ya migpetuntun a kedu diyà langit anì
umunut a sa ungayà sa migpeangay kenak. Beken naken
daa ungayà sa eg-unutan ku.
39 Ini sa ungayà sa migpeangay kenak, endà duen sebaen
etaw lengaan ku diyà sa langun etaw igbegay di diyà kenak,
owoy enawen ku kagda langun amuk meuma sa sabuhanan
agdaw.
40 Ini sa ungayà sa Emà ku, mebegayan da lalù taman
melugay sa langun etaw egpeketiig kenak owoy egpigtuu
ma diyà kenak, aken i Anak i Nemula, owoy enawen ku ma
kagda amuk meuma sa sabuhanan agdaw.”
41 Na, nelangget sa pedu sa medoo Hudiyu owoy egsig-
bolowen da Hésus i danà sa kagi di guwaen di, “Aken sa
kaenen migpetuntun kedu langit dò.”
42 Egseolomoy da, guwaen da, “Siini maama si Hésus anak
i Hosé. Kinilala ta sa emà di owoy sa inay di. Enù kebaluy
sa inikagi di migpetuntun gaa kedu langit dò?”
43 Agulé migsagbì Hésus i, guwaen di, “Yoko egkelangget
ta egsigbolow denu kenak.
44 Endà duen etaw mekeunut diyà kenak amuk beken si
Emà migpeangay kenak sa atung umagak kenagdi, owoy iya
sa etaw enawen ku amuk meuma sa sabuhanan agdaw.
45 Iya sa igsulat sa tegesugkow i Nemula egoh anay,
guwaen di, ‘Metulù sa langun etaw danà i Nemula.’§ Na,

‡ **6:31** 6:31 Basa ko Éksodo 16:4. § **6:45** 6:45 Basa ko Isayas 54:13.

taa yu, hih. Uman sebaen etaw duminegdineg diyà si Emà
owoy meketiig ma sa igtulù di, iya sa etaw mekeunut diyà
kenak.
46 Dodoo yoko egpenemdem duu duen etaw nekehaa si
Emà, enù ka endà duen etaw mighaa kenagdi liyu daa aken
i kedu diyà si Nemula.
47 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sumalà dé sa etaw
egpigtuu diyà kenak, dumuen lalù di endà meelut di.
48 Aken sa kaenen mekepelalù etaw.
49 Apiya di pa kinaen sa tupù ta sa kaenen mana egoh
anay egoh da mig-ukit diyà sa melabel tanà mediyù dalesan,
nematay da doo.
50 Dodoo siini kaenen migpetuntun kedu langit dò, sumalà
dé sa etaw kumaen iya wé, endà dé mekesugsug sa suguy
di.
51 Aken sa kaenen melalù migpetuntun kedu langit dò.
Amuk kumaen sa etaw siini kaenen, endà dé meelut sa lalù
di. Iya sa kaenen ibegay ku anì kumelalù sa langun etaw
diyà tanà, sa ekud ku.”
52 Na, egoh da migdineg iya wé inikagi di, egsesigbolowoy
da temù sa medoo Hudiyu, guwaen da, “Enù kebaluy siini
maama ibegay di sa ekud di ipekaen di kenita?”
53 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagda, “Tuu ini i eg-
ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk endà kumaen yu sa ekud ku
owoy amuk endà uminem yu sa depanug ku, endà dumuen
sa lalù diyà keniyu. Aken sa Kakay Langun,
54 owoy sumalà dé sa etaw egkaen sa ekud ku owoy eg-
inem sa depanug ku, iya sa mebegayan lalù endà meelut di
owoy enawen ku kagdi diyà sa sabuhanan agdaw.
55 Iya maen di ya enù ka sa ekud ku sa tigtu kaenen, owoy
sa depanug ku sa tigtu eg-inemen.
56 Amuk egkaen sa etaw sa ekud ku owoy eg-inem sa
depanug ku, iya sa etaw eg-ugpà diyà kenak owoy diyà a
ma kenagdi.
57 Tigtu melalù si Emà sa migpeangay kenak diyà tanà,
owoy melalù a ma danà di. Diya ma sa etaw egkaen kenak,
melalù da ma danà ku.
58 Aken sa tigtu kaenen migpetuntun kedu langit dò.
Beken lagà di sa kaenen igbegay i Nemula kinaen sa tupù ta
egoh anay, enù ka apiya di pa kinaen da iya wé, nematay da
doo. Dodoo sa etaw kumaen siini kaenen, endà dé meelut
sa lalù di.”
59 Na, iya sa inikagi i Hésus egoh di egtulù diyà sa simbaan
Hudiyu diyà menuwa Kapelenaum.

Ini Sa Egoh Sa Medoo Etaw Migsalid Diyà Si Hésus

60 Na, egoh sa medoo pasek di egdineg iya wé inikagi
i Hésus, guwaen da, “Melikut iya wé inikagi di. Endà
meketiig ki dumineg iya wé.”
61 Apiya endà tinulonon di etaw, tapay doo netiigan i
Hésus egkebogo sa pedu da danà sa igtulù di. Agulé guwaen
di diyà kenagda, “Enù di ya, egkealang pa sa kepigtuu yu
danà siini inikagi ku?
62 Enù di ya, amuk hauwen yu aken i Kakay Langun
mebatun dutu siedò tapay kenà ku, ketiigan yu pa sa inikagi
ku ataw ka endà?
63 Taa yu, hih. Iya daa sa egpelalù etaw sa Suguy i Nemula.
Endà duen egkegaga sa ekud ku diyà sa lalù etaw. Dodoo, sa
inikagi ku diyà keniyu, iya sa kagi sa Suguy i Nemula owoy
sa mekepelalù etaw.
64 Dodoo duen duma etaw diyà keniyu endà doo migtuu
da.”
Na, iya sa inikagi i Hésus enù ka tapay dé netiigan di
sa medoo etaw endà egpigtuu owoy netiigan di ma sa
tumampil diyà sa kuntelà di.
65 Agulé guwaen i Hésus, “Iya maen di ya tinulonon ku
kiyu endà duen etaw mekeunut diyà kenak amuk beken si
Emà sa pepigtuu kenagda.”
66 Na, danà iya wé inikagi i Hésus, miglikù sa medoo
pasek di owoy endà dé eg-unut-unut da diyà kenagdi.
67 Huenan di, guwaen i Hésus diyà sa sepulù owoy duwa
tigtu pasek di, “Enù di ya kiyu i, lumikù yu ma?”
68 Migsagbì Simon Pidelu i, guwaen di, “O Datù, amuk
tumangkà ké diyà keniko, ngadan di etaw polo sa angayan
ké petulù? Kuna daa sa kenà ké egdineg sa medoo kagi
egpelalù etaw taman melugay.
69 Egpigtuu ké dé diyà keniko, owoy netiigan ké ma kuna
sa Maama Metiengaw pineangay i Nemula.”
70 Agulé guwaen i Hésus, “Apiya di pa aken sa mighemilì
keniyu sepulù yu owoy duwa salu ku, duen doo sebaen etaw
i Satanas diyà keniyu.”
71 Na, iya sa etaw inikagi di si Hudas anak i Simon
Iskaliyot. Apiya di pa kagdi sa sebaen maama diyà sa sepulù
owoy duwa salu i Hésus, tumampil doo diyà sa medoo
kuntelà i Hésus.

7

Ini Sa Egoh I Hésus Miglenged Pista Diyà Hélusalém

1 Agulé, egtukiden i Hésus sa medoo menuwa diyà uwang
Galiliya. Meked mangay uwang Hudiya dò, enù ka duen
medoo kaunutan Hudiyu egkelukuyan da eg-imatay.

2 Na, buyu dé neuma sa pasad sa pista etaw Hudiyu
kepengadan da Pista Lawì.
3 Agulé, eg-ikagi sa medoo hadi i Hésus diyà kenagdi,
guwaen da, “Mepion amuk lumegkang ka dini owoy lu-
menged ka sa pista dutu Hudiya dò anì hauwen sa medoo
pasek ko sa medoo panduan egbaelan ko.
4 Enù ka amuk ungayà sa etaw lumalag, endà mebaluy
di ilidung di sa medoo panduan egbaelan di. Na, amuk
duen panduan mebaelan ko, mepion amuk ipehaa ko diyà
sa langun etaw diyà tanà.”
5 Na, iya sa inikagi da enù ka apiya di pa hadi i Hésus
kagda, endà doo egpigtuu da diyà kenagdi.
6 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Endà pa egkeuma
sa pasad ku mangay dutu. Dodoo kiyu, mepion doo sa
keipanaw yu sumalà dé sa agdaw di.
7 Endà duen sa maen yu egkelepuhan sa medoo etaw
egkuntelà diyà si Nemula, dodoo aken polo sa egkelepuhan
da danà ku takà egtulon diyà kenagda sa medaet egbaelan
da.
8 Huna yu dé angay pista dò. Endà pa mangay a dutu enù
ka endà pa egkeuma sa pasad ku mangay dutu.”
9 Na, egoh i Hésus neubus eg-ikagi iya wé, eg-ugpà daa
diyà Galiliya.
10 Na, egoh sa medoo hadi di mig-angay da dé eglenged
sa pista diyà Hélusalém, eg-angay ma Hésus i dutu, dodoo
linidung di sa keipanaw di enù ka ungayà di endà duen etaw
meketiig.
11 Na, eglagbeten sa medoo kaunutan Hudiyu Hésus i diyà
sa pista diyà Hélusalém. Egseigsaay da, guwaen da, “Kenà
di kéé ini egoh?”
12 Medoo temù sa etaw eglenged sa pista, owoy egsesig-
bolowoy da denu si Hésus. Duen duma etaw, guwaen da,
“Mepion etaw kagdi ya.” Owoy duen ma etaw, guwaen da,
“Endà, enù ka eg-akalan di sa medoo etaw danà sa ketulù
di.”
13 Dodoo egsebadàbadaay da daa eg-ikagi denu kenagdi,
enù ka egkelimedangan da sa medoo kaunutan Hudiyu
egbulit kenagda.
14 Na, egoh di egketeliwadaan sa pista, mig-angay Hésus
i diyà sa Dalesan i Nemula owoy eg-edung egtulù diyà sa
medoo etaw nesetipon dahiya.
15 Egoh di egtulù, tigtu negaip sa medoo kaunutan
Hudiyu, owoy guwaen da, “Keduwan di ya sa hagdi melabel
penemdem, enù ka endà migpetulù di diyà sa medoo ulu-
ulu simbaan?”

16 Egsagbian i Hésus kagda, guwaen di, “Beken naken
penemdem daa ini i igtulù ku, dodoo danà polo i Nemula
migpeangay kenak.
17 Sumalà dé sa etaw mangunut diyà sa uyot i Nemula,
iya sa etaw meketiig sa keduwan sa itulù ku, iling ka kedu
si Nemula ataw ka naken penemdem daa.
18 Enù ka amuk duen etaw egtulù sa hagdi penemdem
daa, iya daa sa ungayà di egpeolòolò diyà etaw. Dodoo
amuk egtulù sa etaw anì meolò Nemula i sa migpeangay
kenagdi, kesaligan polo sa langun igtulù di enù ka endà
egbutbut di.
19 Apiya di pa igsugkow i Mosis sa uledin i Nemula
diyà keniyu egoh anay, endà doo duen etaw diyà keniyu
egpangunut diyà sa uledin di. Maen di ya egkelukuyan yu
aken eg-imatay?”
20 Hê, egsagbì sa medoo etaw, guwaen da, “Egkelengleng
ka dé danà ko linahuk busaw. Endà duen etaw egpenem-
dem eg-imatay keniko.”
21 Agulé guwaen i Hésus, “Egoh dini duen sebaen pan-
duan binaelan ku, dodoo negaip yu langun enù ka agdaw
keetud egoh iya.
22 Dodoo kiyu, eggalebek yu ma diyà sa agdaw keetud enù
ka apiya di pa agdaw keetud, egpekelaing yu doo ipat sa
anak yu maama anì mekepangunut yu sa uledin igsugkow
i Mosis denu sa kepekelaing ipat. Na, beken kedu si Mosis
daa siini adat kepekelaing ipat, enù ka iya sa adat sa medoo
tupù ta egoh anay egoh i Mosis endà pa duen.
23 Na, amuk egpekelaingen yu sa ipat da diyà sa agdaw
keetud anì endà tipayen yu duu sa uledin igsugkow i Mosis,
maen di ya egbulitan yu aken danà ku migbulung sa langun
lawa etaw diyà sa agdaw keetud?
24 Yoko egsigbolow duu sa egbaelan etaw danà sa
eghauwen yu daa, dodoo penemdem yu polo sa egbaelan
di anì metiigan yu sa ketuu di.”

Ini Sa Egoh Da Egseolomoy Denu Si Hésus Amuk Kagdi Sa Sinugù I Nemula

25 Na, duen duma etaw tegeHélusalém egseolomen da sa
denu si Hésus, guwaen da, “Enù di ya, kagdi kéen sa etaw
eglagbeten sa medoo kaunutan ta anì imatayan da?
26 Taa yu, hih. Takà egtulù diyà sa kenà etaw egkesetipon,
dodoo endà duen etaw eghawid kenagdi. Enù di ya, netiigan
sa medoo kaunutan ta kéé kagdi si Kelistu sa Tigtu Datù
sinugù i Nemula?
27 Dodoo beken kagdi kéen iya wé enù ka amuk tumebow
sa Tigtu Datù peangayen i Nemula, endà duen etaw meketiig

sa keduwan di. Dodoo siini etaw, netiigan ta doo langun sa
keduwan di.”
28 Egoh i Hésus egtulù diyà sa Dalesan i Nemula, pinetaled
di sa kagi di, guwaen di, “Guwaen yu dò egketiigan yu
aken owoy sa keduwan ku, dodoo endà metiigan yu duu.
Endà mig-angay a dini danà sa naken ungayà daa, dodoo
pineangay a polo dini. Kesaligan sa migpeangay kenak,
dodoo kiyu, endà metiigan yu duu kagdi ya.
29 Dodoo egketiigan ku doo enù ka kagdi sa keduwan ku
owoy kagdi ma sa migpeangay kenak.”
30 Hê, egoh di mig-ikagi iya wé, duen etaw egkelukuy
egsigkem kenagdi, dodoo endà pa egkesabaan da duu enù
ka endà pa neuma sa agdaw hinemilì i Nemula egoh di
mesigkem.
31 Dodoo duen dé medoo etaw egpigtuu diyà kenagdi,
owoy guwaen da, “Kagdi doo sa Tigtu Datù sinugù i Nemula,
enù ka endà duen etaw mekelowon diyà siini etaw egbael
panduan.”

Ini Sa Egoh Sa Medoo Ulu-ulu Migpeangay Etaw Anì Sigkemen Da Hésus I

32 Na, dinineg sa medoo Palasiyu sa medoo etaw egse-
olomoy denu si Hésus. Agulé, neseunut sa pedu da owoy
sa medoo ulu-ulu tegesimbà, owoy sinugù da sa medoo
tegebantay Dalesan i Nemula anì sigkemen da Hésus i.
33 Agulé guwaen i Hésus diyà sa medoo etaw nesetipon,
“Endà dé iseg a melugay mugpà diyà keniyu, enù ka lumikù
a diyà sa migpeangay kenak.
34 Apiya di pa lagbeten yu aken, endà hauwen yu duu, enù
ka endà ma mekeangay yu diyà sa kenà ku mekeugpà.”
35 Egoh sa medoo kaunutan Hudiyu migdineg iya wé,
egseigsaay da, guwaen da, “Ngadan sa angayan di endà
hauwen ta duu gaa? Enù di ya, mangay kéé dutu siedò kenà
medoo etaw Hudiyu eg-ugpà diyà sa menuwa etaw beken
Hudiyu anì tuluen di ma sa medoo etaw beken Hudiyu?
36 Ngadan sa selepangan sa inikagi di endà hauwen ta
duu gaa apiya di pa lagbeten ta? Maen di ya guwaen di
endà mekeangay ki gaa diyà sa kenà di mekeugpà?”
37 Na, iya sa tigtu mapulù agdaw diyà sa pista da sa
sabuhanan agdaw di. Egoh iya, migtigdeg Hésus i owoy
pinetaled di sa kagi di, guwaen di, “Amuk eglupahan yu,
angay yu diyà kenak anì peinemen ku kiyu.
38 Enù ka iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Amuk duen etaw egpigtuu diyà kenak, egbuwalbuwal diyà
sa pedu di sa wayeg egpelalù kenagdi taman melugay.’ ”

39 Na, iya sa selepangan sa wayeg egpelalù etaw inikagi
i Hésus sa Metiengaw Suguy i Nemula sakemen sa langun
etaw egpigtuu diyà kenagdi. Dodoo egoh i Hésus mig-ikagi
iya wé, endà pa egkesakem da duu sa Suguy i Nemula enù
ka endà pa nebatun Hésus i dutu langit dò.

Ini Sa Egoh Di Egkeduwa Sa Penemdem Sa Medoo Etaw Denu Si Hésus

40 Na, egoh da migdineg iya wé inikagi i Hésus, duen etaw
eg-ikagi, guwaen da, "Kagdi sa tigtu Tegesugkow i Nemula
eg-angat-angatan ta."*
41 Duen ma etaw eg-ikagi, guwaen da, "Kagdi si Kelistu sa
Tigtu Datù sinugù i Nemula."
Dodoo guwaen sa liyu etaw, "Beken kagdi sa eg-angat-
angatan ta, enù ka endà mebaluy di etaw tegeGaliliya sa
Tigtu Datù sinugù i Nemula.
42 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
Tugod i Datù Dabid sa Tigtu Datù sinugù i Nemula, owoy
lumesut dutu Bétlihém dò enù ka iya sa tapay menuwa i
Dabid egoh anay†."
43 Na, nesetigesa sa penemdem sa medoo etaw denu si
Hésus.
44 Duen ma etaw ungayà da sigkemen da hedem, dodoo
endà egkesabaan da duu.

Ini Sa Egoh Sa Medoo Ulu-ulu Etaw Hudiyu Endà Egpigtuu

45 Na, egoh sa medoo tegebantay Dalesan i Nemula
migpelikù da diyà sa etaw migsugù kenagda, eg-igsaan sa
medoo Palasiyu owoy sa medoo ulu-ulu tegesimbà kagda,
guwaen da, "Kenà di dé? Maen di ya endà inuwit yu duu?"
46 Migsagbì sa medoo tegebantay, guwaen da, "Enù ka
endà duen sa liyu etaw egtegudon iling sa hagdi ketegudon."
47 Agulé guwaen sa medoo Palasiyu diyà kenagda, "Enù
di ya, neakalan yu ma dé danà di?
48 Dodoo kami, endà neakalan ké diyà kenagdi, enù ka
endà duen sa kaunutan etaw Hudiyu egpigtuu diyà kenagdi.
Owoy endà ma duen sa duma ké etaw Palasiyu egpigtuu
diyà kenagdi.
49 Dodoo siini medoo liyu etaw, endà netiigan da duu sa
kagi i Nemula igsugkow i Mosis egoh anay. Huenan di,
pigtamayan i Nemula kagda taman melugay."
50 Dahiya ma Nikodimu i, enù ka kagdi ma sa etaw
Palasiyu, owoy iya sa mig-angay eg-igsà diyà si Hésus egoh
anay. Eg-ikagi Nikodimu i diyà sa medoo duma di Palasiyu,
guwaen di,

---

* **7:40** 7:40 Basa ko Dutilonomiyu 18:15,18. † **7:42** 7:42 Basa ko Mikiyas 5:2.

51 “Endà mebaluy di diyà sa uledin ta igsugkow i Mosis
amuk pigtamayan sa etaw amuk endà pa neigsaan ta duu
denu sa binaelan di anì metiigan ta sa salà di.”
52 Dodoo egsagbian sa medoo duma di, guwaen da, “Kuna
ma kéen sa etaw tegeGaliliya lagà kagdi. Maen di ya
egkeiyap ka tumabang kenagdi? Inauwi ko polo sa kagi i
Nemula igpesulat anì metiigan ko tigtu endà duen sebaen
tegesugkow i Nemula tumebow kedu Galiliya dò.”

Ini Denu Sa Bayi Migbigà

53 Agulé, miglikù sa uman sebaen etaw diyà sa hagdi
dalesan.

8

1 [Dodoo eg-angay Hésus i diyà Getan Olibu.
2 Egoh di sumimag, migpelikù Hésus i mig-angay diyà sa
Dalesan i Nemula. Agulé, egoh sa langun etaw nesetipon
diyà kenagdi, migpenuu owoy eg-edung egtulù kenagda.
3 Egoh di telibubu egtulù, migtebow sa medoo Palasiyu
owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis. Eg-uwiten
da diyà si Hésus sa bayi hinaa etaw migbigà. Pinetigdeg da
kagdi teliwadà sa medoo etaw,
4 owoy guwaen da diyà si Hésus, “O Mistelu, hinaa etaw
siini bayi egoh di migbigà giina.
5 Duen sa uledin igsugkow i Mosis egoh anay, guwaen di,
‘Buungen batu sa etaw egbigà anì mematay.’ Na, ngadan sa
niko penemdem denu kenagdi?”
6 Na, eg-igsaan da Hésus i enù ka ungayà da begayan
da kagdi salà amuk tipayen di sa uledin igsugkow i Mosis.
Dodoo egkudung Hésus i owoy igsulat di sa ketudù di diyà
tanà.
7 Dodoo takaan da kagdi eg-igsà. Agulé, egpetudà dema
egpenuu Hésus i owoy guwaen di diyà kenagda, “Sumalà dé
sa etaw diyà keniyu endà duen salà di, mepion amuk kagdi
sa muna muung batu.”
8 Hê, egkudung dema Hésus i owoy egsulat dema diyà
tanà.
9 Egoh sa medoo Palasiyu owoy sa medoo tegetulù
migdineg sa sagbì i Hésus, egkeseinut-inut da langun eglikù,
dodoo iya muna miglikù sa medoo lukes. Hê, iya daen sa
nesamà si Hésus owoy sa bayi egtigdeg dahiya.
10 Agulé, egpetudà dema egpenuu Hésus i owoy guwaen
di diyà sa bayi, “O Okon, kenà sa medoo etaw migtipu
keniko? Duen pa etaw egbegay salà diyà keniko?”
11 Egsagbì sa bayi, “O Datù, endà dé duen di.”

Agulé guwaen i Hésus, “Endà ma megay a salà diyà keniko. Likù ka dé, owoy yaka dé eg-uman na egbael salà.”]

Ini Sa Tegudon Egoh I Hésus Migpelagà Legdaw

12 Na, egtulù dema Hésus i diyà sa medoo etaw nesetipon, guwaen di, “Aken sa legdaw egsenang diyà sa pedu sa langun etaw diyà tanà. Amuk eg-unut sa etaw diyà kenak, endà duen deleman diyà sa pedu di, enù ka melegdawan polo danà sa legdaw egpelalù etaw taman melugay.”

13 Egoh sa medoo Palasiyu migdineg sa inikagi di, guwaen da, “Kuna mendaa sa migtulon denu keniko diyà kenami. Huenan di, endà egketuuwan ké diyà sa inikagi ko.”

14 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Apiya di pa aken daa sa migtulon diyà keniyu denu kenak, tuu doo sa inikagi ku, enù ka netiigan ku sa keduwan ku owoy sa angayan ku ma. Dodoo kiyu, endà netiigan yu duu sa keduwan ku ataw ka sa angayan ku.

15 Amuk sumigbolow yu diyà etaw, danà sa niyu daa penemdem sa kesigbolow yu. Dodoo aken, beken iya sa pesuwan ku mig-angay diyà tanà anì sumigbolow a diyà etaw.

16 Dodoo amuk sumigbolow a, tigtu tuu sa kesigbolow ku enù ka beken danà sa naken daa penemdem, dodoo duwa ké si Emà migpeangay kenak sa sumigbolow.

17 Na, duen uledin igsugkow i Mosis eg-unutan yu, guwaen di, ‘Amuk neseunut sa kagi sa duwa etaw, tuu doo sa kagi da.’

18 Huenan di, tigtu tuu sa kagi ku, enù ka egtulonen ku sa denu kenak diyà keniyu, owoy si Emà sa migpeangay kenak, kagdi ma sa egtulon sa denu kenak.”

19 Agulé, eg-igsaan sa medoo Palasiyu, guwaen da, “Kenà emà ko ya atu?”

Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Endà egketiigan yu duu aken, huenan di endà ma egketiigan yu duu sa Emà ku. Amuk metiigan yu aken, metiigan yu ma doo sa Emà ku.”

20 Na, iya sa kagi i Hésus egoh di egtulù kenagda diyà sa Dalesan i Nemula diyà sa bilik kenà sa taguan pilak ibegay etaw diyà si Nemula. Dodoo endà duen etaw mekesigkem kenagdi, enù ka endà pa neuma sa pasad hinemilì i Nemula egoh da mekesigkem kenagdi.

Ini Sa Kagi I Hésus Denu Sa Etaw Endà Egpigtuu

21 Agulé, eg-ikagi dema Hésus i diyà kenagda, guwaen di, “Buyu a dé sumalid diyà keniyu. Apiya di pa lagbeten yu aken, mematay yu doo danà sa medoo salà yu, owoy endà ma mekeuma yu diyà sa angayan ku.”

22 Huenan di, egseigsaay sa medoo kaunutan Hudiyu,
guwaen da, “Ngadan sa selepangan sa inikagi di endà
mekeuma ki gaa diyà sa angayan di? Enù di ya, petoyò
kéen?”
23 Agulé guwaen i Hésus, “Kiyu sa etaw eg-ugpà diyà
tanà daa, owoy iya daa sa niyu penemdemen sa medoo
eghauwen yu diyà tanà. Dodoo aken, kedu a langit polo,
huenan di egtulonen ku sa langun eghauwen ma diyà langit.
24 Iya maen di inikagi ku mematay yu danà sa medoo
salà yu, enù ka endà mekepeuloy sa salà yu amuk endà
pigtuuwen yu duu sa langun tinulon ku denu kenak.”
25 Agulé eg-igsà da, guwaen da, “Ngadan ko ya etaw kuna
ya?”
Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Aken sa tinulon ku diyà
keniyu edung sa egoh ku anay egtulù.
26 Duen pa sa medoo ikagiyen ku denu keniyu anì
metiigan yu medaet sa egbaelan yu. Dodoo, iya daa sa itulù
ku diyà sa langun etaw diyà tanà sa medoo dinineg ku diyà
sa migpeangay kenak, enù ka anan tuu sa kagi di.”
27 Dodoo tapay doo endà egketiigan da duu iya sa inikagi
i Hésus si Nemula sa Emà di.
28 Huenan di, eg-ikagi dema Hésus i diyà kenagda,
guwaen di, “Amuk meuma sa egoh yu tumutuk kenak diyà
sa kayu ibugsud, aken i Kakay Langun, metiigan yu doo tuu
sa langun tinulon ku denu kenak. Owoy metiigan yu ma
doo endà duen sa sebaen egbaelan ku danà sa naken daa
penemdem, dodoo iya daa sa eg-ikagiyen ku, sa igtulù sa
Emà ku diyà kenak.
29 Takà ké egkeseunut sa migpeangay kenak. Endà salidan
di aken, enù ka takà a egbael sa uyot di.”
30 Egoh da migdineg iya wé inikagi di, medoo dé sa etaw
migpigtuu diyà kenagdi.

Ini Sa Tegudon I Hésus Denu Sa Etaw Nelaun

31 Agulé, eg-ikagi Hésus i diyà sa medoo Hudiyu egpigtuu
diyà kenagdi, guwaen di, “Amuk takà yu mangunut diyà sa
itulù ku, tigtu egpepasek yu diyà kenak.
32 Amuk hediya, metiigan yu sa tuu tegudon, owoy
mekelaun yu ma dé danà sa tuu tegudon.”
33 Egsagbì da, guwaen da, “Kami sa tugod i Ablaham owoy
endà inudipen ké etaw kami i. Maen di ya iya sa inikagi ko
mekelaun ké dé?”
34 Agulé guwaen i Hésus, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà
keniyu. Sa etaw egbael salà, iya sa etaw neudipen danà sa
salà di enù ka endà nekegaga di egbael mepion.

35 Amuk udipen, endà eg-ugpà di diyà sa dalesan sa épê
di taman melugay, enù ka mebaluy mehemagawan. Dodoo
sa anak etaw, endà mehemagawan di duu, enù ka mebaluy
takà mugpà diyà sa kenà emà di.
36 Huenan di, amuk aken sa egpelaun keniyu kedu diyà
salà yu, aken i Anak i Nemula, tigtu tuu nekelaun yu dé.
37 Netiigan ku kiyu sa tugod i Ablaham, dodoo tigesa polo
sa niyu pedu diyà sa hagdi, enù ka ungayà yu mimatay
kenak danà yu endà egpigtuu diyà sa itulù ku.
38 Iya sa itulù ku sa igpehaa sa Emà ku diyà kenak. Dodoo
kiyu, iya polo sa egbaelan yu sa tinulon sa emà yu keniyu."
39 Egsagbian da, guwaen da, "Si Ablaham sa lagà emà ké
enù ka kami sa tugod di."

Dodoo guwaen i Hésus eg-ikagi, "Amuk tigtu tugod i
Ablaham kiyu i, ilingan yu doo sa mepion binaelan di egoh
anay.
40 Dodoo apiya di pa tinulù ku kiyu sa tuu tegudon igpetiig
i Nemula diyà kenak, egkelukuyan yu polo aken eg-imatay.
Beken hediya sa binaelan i Ablaham.
41 Dodoo eg-ilingan yu polo sa binaelan sa emà yu."

Agulé, egbulit da egsagbì, guwaen da, "Beken ké anak
tanà, kami i. Sebaen daa sa Emà ké si Nemula, owoy kami
sa tigtu anak di."
42 Guwaen i Hésus diyà kenagda, "Beken si Nemula sa
Emà yu, enù ka amuk tuu si Nemula sa Emà yu, hiduwan
yu doo aken, enù ka si Nemula sa keduwan ku egoh ku mig-
angay dini. Beken danà sa naken egkegaga daa sa keangay
ku dini, enù ka si Nemula polo sa migpeangay kenak dini.
43 Ini sa pesuwan di endà metiigan yu duu sa inikagi ku
enù ka meked yu dumineg sa tegudon ku.
44 Si Satanas polo sa lagà emà yu, huenan di meiyap yu
ma umunut sa medaet ungayà di. Edung egoh tanà binaelan
taman ini egoh di, tegeimatay Satanas i, owoy endà ma eg-
unutan di duu sa tuu tegudon enù ka endà duen sa tuu
diyà kenagdi. Anan butbut sa langun eg-ikagiyen di enù ka
hagdi adat iya wé. Kagdi sa tegebutbut owoy kagdi ma sa
keduwan sa langun butbut.
45 Dodoo anan tuu sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu, huenan
di endà migtuu yu diyà kenak.
46 Endà duen etaw diyà keniyu mekeikagi amuk duen salà
ku, enù ka endà duen di. Apiya di pa tuu sa egtulonen ku,
endà doo migtuu yu diyà kenak.
47 Amuk anak i Nemula sa etaw, migtuu doo diyà sa kagi i
Nemula. Dodoo kiyu, endà egpigtuu yu diyà sa kagi di enù
ka beken anak di kiyu ya."

Ini Sa Egoh I Hésus Inekedan Sa Medoo Etaw Hudiyu

48 Na, egoh sa medoo kaunutan Hudiyu migdineg iya wé
inikagi i Hésus, guwaen da diyà kenagdi, “Tuu kéen sa
inikagi ké kuna sa etaw tegeSamaliya egkelepuh kenami i
etaw Hudiyu. Egkelengleng ka dé danà ko linahuk busaw.”

49 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Endà linahuk a bu-
saw. Eg-oloen ku daa Nemula i Emà ku. Gasama iya,
egpeumàumaan yu polo aken.
50 Beken iya sa ungayà ku egpeolòolò a diyà etaw. Dodoo
si Nemula, iya sa ungayà di meolò a etaw, owoy ipetiig di
tuu sa kagi ku.
51 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk egpigtuu sa
etaw diyà sa itulù ku, endà dé mematay di taman melugay.”

52 Eg-ikagi sa medoo kaunutan Hudiyu, guwaen da, “Na,
netiigan ké dé tigtu ka linahuk busaw. Enù ka si Ablaham
owoy sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay, anan da
nematay. Dodoo kuna, iya sa kagi ko amuk egpigtuu sa etaw
diyà sa igtulù ko, endà dé mematay di.
53 Enù di ya, eglowon ka pa diyà sa tupù ta si Ablaham?
Enù ka si Ablaham owoy sa medoo tegesugkow i Nemula
egoh anay, anan da doo nematay. Ngadan ko ya etaw kuna
ya?”

54 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Amuk egpedakelen ku
aken, endà duen ulan di iya wé. Dodoo iya polo sa
egpedakel kenak si Nemula Emà ku. Guwaen yu dò kagdi
sa Nemula egsaligan yu,
55 dodoo endà egketiigan yu duu kagdi i. Dodoo aken polo
sa neketiig kenagdi. Upama, amuk guwaen ku endà netiigan
ku duu kagdi, mekeiling a keniyu egbutbut. Dodoo netiigan
ku doo kagdi ya owoy eg-unut a ma sa kagi di.
56 Na, sa tupù yu si Ablaham, ungayà di humaa sa agdaw
egoh ku mangay diyà tanà. Hê, hinaa di dé, huenan di tigtu
neanggan egoh di mighaa.”

57 Agulé, eg-ikagi sa medoo kaunutan Hudiyu, guwaen
da, “Endà pa nekeuma ka lima pulù gepalay. Gasama iya
guwaen ko hinaa ko si Ablaham sa tupù ta.”

58 Agulé guwaen i Hésus, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà
keniyu. Egoh i Ablaham endà pa duen di diyà tanà, tapay a
dé duen.”
59 Egoh da migdineg iya wé inikagi i Hésus, eghudut
da batu buungen da enù ka imatayan da hedem. Dodoo,
eglidung Hésus i owoy eglaun kedu diyà sa Dalesan i
Nemula.

9

Ini Sa Egoh I Hésus Migbulung Sa Maama Langap

1 Na, egoh i Hésus eg-ipanaw, hinaa di sa maama langap
inuwit di miglesut sa kinelangap di.
2 Agulé, eg-igsà sa medoo salu i Hésus, guwaen da, “O
Mistelu, maen di ya inuwit di miglesut sa kinelangap di?
Ngadan tayu di etaw sa nesalà, kagdi ataw ka sa emà di
owoy sa inay di?”
3 Migsagbì Hésus i, guwaen di, “Beken danà sa hagdi salà
sa kinelangap di, owoy beken ma danà sa salà sa lukes di.
Dodoo nelangap polo anì mehaa sa tunung i Nemula diyà
kenagdi.
4 Amuk agdaw pelawà, egbaelan ta doo sa galebek
igsugù sa migpeangay kenak, enù ka endà dé duen etaw
mekegalebek amuk sigep.
5 Egoh ku eg-ugpà pelawà diyà tanà, aken sa legdaw
egsenang diyà sa langun etaw enù ka itulù ku kenagda sa
tuu tegudon.”
6 Agulé, egoh i Hésus mig-ikagi iya wé, eg-ileb diyà tanà
owoy kinuwa di sa tanà pinelê di ileb. Hê igdulét di diyà
mata sa langap,
7 owoy guwaen di, “Angay ka diepug wayeg dò kepen-
gadan Wayeg Siloyi.” Na, iya sa selepangan sa kagi Siloyi,
sa Pineangay. Agulé, mig-angay sa langap egdiepug dutu.
Hê egoh di eglikù, mig-ilag dé.
8 Na, negaip sa medoo duma di owoy sa medoo etaw
mighaa kenagdi migpegeni pilak egoh anay. Egseigsaay da,
guwaen da, “Enù di ya, kagdi sa maama migpenuu owoy
takà migpegeni pilak ataw ka beken?”
9 Duen etaw egsagbì, guwaen da, “Tuu, kagdi doo sa takà
migpegeni.”
Dodoo duen ma etaw, guwaen da, “Beken kagdi iya wé.
Nesetepeng daa sa palas da.”
Dodoo guwaen sa maama, “Tuu, aken sa langap takà
migpegeni pilak.”
10 Agulé, eg-igsà sa medoo etaw diyà kenagdi, guwaen da,
“Amuk kuna sa langap, maen di ya mig-ilag ka dé?”
11 Guwaen di egsagbì, “Duen etaw pinengadanan da si
Hésus mig-ileb diyà tanà migbael libutà igdulét di diyà sa
mata ku, owoy pineangay di aken dutu wayeg Siloyi dò anì
egdiepug a. Huenan di, mig-angay a dutu. Hê, egoh ku ubus
egdiepug, mig-ilag a dé.”
12 Eg-igsà da dema, guwaen da, “Kenà sa maama ini egoh
di?”

Egsagbì, guwaen di, “Endà netiigan ku duu sa inangayan di.”

Ini Sa Egoh Sa Medoo Palasiyu Mig-igsà Sa Maama Nelikuan Langap

13 Agulé, inuwit da sa maama nelikuan langap diyà sa
medoo Palasiyu.
14 Na, iya sa agdaw egoh i Hésus migbael libutà igbulung
di mata sa langap sa agdaw keetud etaw Hudiyu.
15 Iya maen di ya inigsaan ma sa medoo Palasiyu sa ukit
kepeilag di dema. Agulé, guwaen sa maama diyà kenagda,
“Igdulét i Hésus sa libutà diyà sa mata ku. Agulé, mig-angay
a egdiepug wayeg dò. Hê, mig-ilag a dé.”
16 Agulé, duen duma Palasiyu eg-ikagi, guwaen da, “Siini
etaw migbulung, beken kagdi sa pineangay i Nemula enù
ka tinipay di sa uledin ta denu sa agdaw keetud.”

Dodoo duen ma liyu etaw eg-ikagi, guwaen da, “Amuk
kagdi sa etaw tegebael salà, endà mekebael di panduan iling
sa binaelan di.” Hê, egsesigbolowoy da denu sa binaelan i
Hésus.
17 Agulé, eg-igsà da dema diyà sa maama, guwaen da,
“Ngadan sa niko penemdem denu kenagdi, enù ka guwaen
ko eg-ilag ka dé danà di migbulung keniko?”

Egsagbì sa maama, guwaen di, “Kagdi sa tegesugkow i
Nemula.”
18 Na, endà egpigtuu sa medoo kaunutan Hudiyu sa
egoh di langap egoh anay owoy mig-ilag dé. Huenan di,
igpeangay da sa emà di owoy sa inay di
19 owoy eg-igsaan da kagda, guwaen da, “Enù di ya, ini
sa anak yu ataw ka beken? Tuu ataw ka endà inuwit di
miglesut sa kinelangap di? Amuk hediya, maen di ya atu
mig-ilag dé?”
20 Migsagbì sa emà di owoy sa inay di, guwaen da,
“Netiigan ké kagdi sa anak ké, owoy netiigan ké ma inuwit
di miglesut sa kinelangap di.
21 Dodoo endà netiigan ké duu sa pesuwan di mig-ilag
dé. Endà ma netiigan ké duu sa etaw migbulung kenagdi.
Dodoo mepion amuk kagdi polo sa igsaan yu, enù ka mipedu
dé owoy mekesagbì ma denu sa kineilag di.”
22 Na, iya sa sagbì sa emà di owoy sa inay di enù ka
nelimedangan da sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu, enù ka
tapay dé nesesebaen sa penemdem da pigtamayan da sa
etaw amuk guwaen di si Hésus sa Tigtu Datù pineangay i
Nemula. Iya sa kepigtamay da endà dé peludepen da duu
diyà sa simbaan da.

23 Iya maen di ya mig-ikagi sa emà di owoy sa inay di,
guwaen da, “Mipedu dé. Mepion amuk kagdi polo sa igsaan
yu.”
24 Agulé, inumow sa medoo ulu-ulu dema sa maama
nelikuan langap. Guwaen da diyà kenagdi, “Pengibet ka
diyà si Nemula amuk tuu sa tulonen ko diyà kenami. Enù
ka netiigan ké dé endà tuu di sa kagi ko egoh giina denu
sa maama migpeilag keniko, enù ka netiigan ké kagdi sa
tegebael salà.”
25 Guwaen sa maama, “Endà egketiigan ku duu amuk
tuu kagdi sa etaw tegebael salà ataw ka endà. Ini daa sa
netiigan ku, egoh anay nelangap a, dodoo ini egoh eg-ilag a
dé.”
26 Agulé, eg-igsaan da dema, guwaen da, “Ngadan sa
binaelan di diyà keniko? Enù di ya sa ukit kebulung di sa
mata ko?”
27 Migsagbì sa maama, guwaen di, “Tinulon ku dé iya wé
diyà keniyu egoh giina, dodoo endà dinineg yu duu kéen.
Maen di ya egkeiyapan yu egdineg dema? Enù di ya, ungayà
yu pepasek yu diyà kagdi?”
28 Egoh da migdineg iya wé, egbulit da owoy eg-
peumàumaan da, guwaen da, “Kuna sa hagdi pasek, dodoo
kami polo sa pasek i Mosis sa tegesugkow i Nemula egoh
anay.
29 Enù ka netiigan ké doo si Nemula sa mig-ikagi diyà si
Mosis egoh anay. Dodoo iya wé etaw, endà netiigan ké duu
sa hagdi keduwan.”
30 Agulé egsagbì sa maama, guwaen di, “Ay, tigtu a negaip
keniyu. Enù ka endà netiigan yu duu sa keduwan siini etaw
apiya di pa kagdi sa migpeilag sa mata ku.
31 Netiigan ta doo endà dinegen i Nemula duu sa kesimbà
sa etaw tegebael salà. Dodoo iya polo sa egdinegen di sa
etaw eg-adat kenagdi owoy eg-unut diyà sa uyot di.
32 Edung egoh tanà binaelan taman ini egoh di, endà duen
etaw netiigan ta mekegaga mulung sa langap amuk inuwit
di miglesut sa kinelangap di.
33 Amuk beken kedu si Nemula siini etaw migbulung
kenak, endà megaga di duu egbael panduan iling ini i
binaelan di.”
34 Guwaen da egsagbì, “Edung egoh ko miglesut taman
ini egoh, kuna polo sa etaw tegebael salà. Huenan di, endà
mekebaluy ka tumulù kenami.” Hê, hinemagawan da kagdi
i kedu diyà sa Dalesan i Nemula.

Ini Sa Kagi I Hésus Denu Sa Etaw Lagà Langap

35 Na, egoh i Hésus migdineg denu sa kehemaga da sa
maama nelikuan kedu diyà sa Dalesan i Nemula, inangay
di kagdi eglagbet. Egoh di mighaa kenagdi, eg-igsà Hésus
i, guwaen di, “Enù di ya, migtuu ka pa diyà sa Kakay
Langun?”
36 Agulé guwaen sa maama, “O Datù, ngadan di etaw sa
Kakay Langun? Tuloni ko aken, hih, anì migtuu a diyà
kenagdi.”
37 Guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Hinaa ko dé egoh giina,
owoy kagdi ma sa eg-ikagi diyà keniko ini egoh di.”
38 Agulé guwaen sa maama, “O Datù, egpigtuu a dé diyà
keniko.” Hê, egligkued diyà sa taengan i Hésus enù ka
egdatuen di.
39 Agulé guwaen i Hésus, “Ini sa pesuwan di mig-angay
a diyà tanà anì mehaa sa egbaelan sa langun etaw. Na,
sa etaw lagà langap enù ka endà netiigan di duu sa tuu
tegudon, iya sa etaw egtabangan ku anì umilag. Dodoo sa
etaw guwaen da dò meilag da, iya polo sa etaw melangap
enù ka endà egpigtuu da.”
40 Duen ma etaw Palasiyu medapag diyà si Hésus. Egoh
da migdineg iya wé, eg-igsà da, guwaen da, “Enù di ya kami
i, langap ké ma?”
41 Agulé guwaen i Hésus egsagbì, “Amuk langap yu danà
yu endà neketiig sa tuu tegudon, endà duen sa salà yu.
Dodoo guwaen yu dò eg-ilag yu owoy netiigan yu ma sa
uyot i Nemula, huenan di tapay doo duen salà yu enù ka
endà eg-unut yu diyà sa hagdi uyot.”

10

Ini Sa Peligad I Hésus Denu Sa Tegeipat Kebilibili

1 Na, egtulon Hésus i peligad denu sa medoo etaw di owoy
sa eg-ipat kenagda. Guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku
diyà keniyu. Amuk duen etaw egludep diyà sa lugenan
kebilibili, dodoo endà eg-ukit di diyà sa bengawan enù ka
egtipay sa lesed lugenan, iya sa etaw tegepenakaw owoy
tegelampas.
2 Dodoo iya polo sa etaw tegeipat kebilibili sa etaw eg-ukit
diyà bengawan.
3 Amuk tumebow diyà lugenan, eg-ukaan sa tegebantay
bengawan kagdi i. Agulé eg-umowen di sa ngadan sa hagdi
kebilibili, owoy eg-unutan da ma kagdi mangay liyu dò enù
ka nelayaman da sa kagi di eg-umow.
4 Egoh di migpelaun sa medoo kebilibili di, eghunawan di
kagda owoy egsetugdug da diyà kenagdi enù ka egkelaya-
man da sa kagi di.

5 Dodoo endà eg-unutan da duu sa liyu etaw. Melaguy da
polo kedu diyà kenagdi, enù ka endà egkilalaen da duu sa
kagi di.”
6 Na, iya sa peligad tinulon i Hésus diyà kenagda, dodoo
endà netiigan da duu sa selepangan di.
7 Huenan di, egselepangen i Hésus sa peligad di diyà
kenagda, guwaen di, “Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu.
Aken lagà sa bengawan ukitan sa medoo kebilibili mangay
diyà sa lugenan.
8 Iya lagà sa tegepenakaw owoy tegelampas sa medoo liyu
etaw mig-angay egtulù egoh ku endà pa migtebow. Dodoo
sa medoo etaw ku lagà kebilibili ku, endà egpigtuu da diyà
kenagda.
9 Na, aken lagà sa bengawan ukitan etaw mangay diyà
si Nemula. Sumalà dé sa etaw umukit diyà kenak, iya sa
mealukan ku. Kagda lagà sa kebilibili ku takà egdalem diyà
sa lugenan owoy lumiyu ma anì tumabtab.
10 Dodoo sa tegepenakaw, iya daa sa pesuwan di eg-
angay diyà sa lugenan anì menakaw owoy mimatay owoy
pedaetan di sa kebilibili. Dodoo aken, mig-angay a diyà tanà
anì melalù yu taman melugay owoy tigtu megulub ma sa
lalù yu.
11 “Aken sa tigtu mepion tegeipat kebilibili. Amuk sa
mepion tegeipat kebilibili, maen dé amuk meimatayan anì
mealukan sa kebilibili.
12 Dodoo amuk sa etaw egsukayan daa, beken kagdi sa
tigtu tegeipat kebilibili enù ka beken hagdi sa kebilibili.
Amuk eghauwen di sa mebalaw tinggalung eglohot kebili-
bili, egpelaguyan di sa medoo kebilibili. Hê, egbangaen sa
tinggalung sa kebilibili owoy nesepalak da langun.
13 Egpelaguy sa etaw egsukayan enù ka beken kagdi sa
épê kebilibili owoy endà ma eghiduwan di duu sa kebilibili
eg-ipaten di.
14-15 Dodoo aken sa tigtu mepion tegeipat kebilibili.
Netiigan ku sa Emà ku owoy netiigan di ma aken. Hediya
ma sa medoo etaw ku, enù ka netiigan ku kagda owoy
netiigan da ma aken. Huenan di, mepion diyà kenak amuk
meimatayan a anì mealukan ku kagda.
16 Duen ma sa medoo liyu etaw lagà sa kebilibili ku, dodoo
endà diyà da siini lugenan. Kuwaen ku ma kagda owoy
dinegen da ma sa kagi ku anì munut da ma diyà kenak.
Huenan di, mebaluy mesesebaen sa umpungan da langun
owoy sebaen ma daa sa eg-ipat kenagda.
17 “Na, tigtu eghiduwan i Emà ku aken enù ka mepion
diyà kenak amuk meimatayan a anì mealukan ku sa medoo

etaw ku, dodoo meenaw a mendaa.
18 Endà tegelen a etaw mimatay, dodoo danà sa naken
uyot mebaluy meimatayan a. Megaga ku lumengà sa hagtay
ku anì mematay a owoy megaga ku dema kumuwa sa hagtay
ku, enù ka iya sa igsugù i Emà ku diyà kenak."
19 Na, egoh sa medoo etaw Hudiyu migdineg sa inikagi
i Hésus, egsesigbolowoy da enù ka endà nesesebaen sa
penemdem da.
20 Duen etaw diyà kenagda eg-ikagi, guwaen da, "Egkelen-
gleng danà di linahuk busaw. Yoko egdinegdineg ga diyà
kagdi."
21 Dodoo duen ma liyu etaw eg-ikagi, guwaen da, "Amuk
linahuk busaw kagdi i, endà mekebaluy di tumulù iling iya
wé, enù ka tigtu mepion sa ketulù di. Amuk linahuk busaw,
endà megaga di duu peilag sa mata sa langap."

Ini Sa Egoh I Hésus Inekedan Etaw Hudiyu

22 Na, neuma dé sa pasad sa pista etaw Hudiyu egoh da
mineketuleng sa kinepeluman sa Dalesan i Nemula diyà
Hélusalém egoh anay.
23 Megenaw sa tanà egoh iya, owoy eg-ipanawpanaw
Hésus i diyà sa luglug Dalesan i Nemula kepengadan da
Luglug i Salomon.
24 Agulé, egkesetipon sa medoo kaunutan Hudiyu diyà si
Hésus, owoy eg-ikagi da, guwaen da, "Nelugay dé endà tigtu
netiigan ké duu kuna. Tuloni ko kami amuk tuu kuna si
Kelistu sa Tigtu Datù sinugù i Nemula, ataw ka beken."
25 Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Tinulon ku dé iya wé diyà
keniyu, dodoo endà egpigtuu yu diyà kenak. Binaelan ku
sa medoo panduan danà sa egkegaga igbegay i Emà diyà
kenak, owoy iya sa tandà di aken sa sinugù di.
26 Dodoo kiyu, tapay yu doo endà egpigtuu enù ka beken
kiyu sa kebilibili ku.
27 Egdinegen sa medoo kebilibili ku sa kagi ku owoy
netiigan ku kagda owoy eg-unut-unut da ma diyà kenak.
28 Begayan ku kagda sa lalù endà meelut di anì endà dé
mepigtamayan da. Endà ma dé duen etaw mekelampas
kenagda diyà kenak.
29 Na, si Emà sa migbegay kenagda diyà kenak anì ipaten
ku kagda. Nekelowon sa hagdi egkegaga diyà sa langun,
huenan di endà duen sa mekelampas kenagda diyà kenagdi.
30 Enù ka nesesebaen ké daa si Emà."
31 Egoh sa medoo Hudiyu migdineg iya wé inikagi i Hésus,
eghudut da dema batu buungen da enù ka imatayan da
hedem.

32 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagda, “Igpehaa ku dé
sa medoo mepion panduan igpebael i Emà ku diyà kenak.
Tayu sa binaelan ku pesuwan di egbuungen yu aken batu?”
33 Egsagbì da, guwaen da, “Beken danà sa medoo panduan
binaelan ko sa pesuwan di buungen ké kuna batu, dodoo
danà ko daa migsumbung si Nemula. Apiya di pa etaw ka
daa diyà tanà, guwaen ko dò nesetepeng yu si Nemula.”
34 Agulé guwaen i Hésus, “Netiigan yu doo iya sa kagi i
Nemula igpesulat diyà sa libelu yu, guwaen di, ‘Kiyu doo sa
lagà nemula.’*
35 Na, netiigan ta endà mehalì di sa kagi i Nemula
igpesulat enù ka anan tuu taman melugay. Huenan di,
amuk nemula sa iningadanan di sa medoo etaw sinugù di
egoh anay,
36 maen di ya guwaen yu migsumbung a si Nemula amuk
iya sa kagi ku aken sa Anak i Nemula? Na, aken sa hinemilì
i Nemula owoy sa pineangay di diyà tanà.
37 Upama amuk endà egbaelan ku duu sa medoo panduan
igpebael i Emà diyà kenak, yoko egpigtuu ya diyà kenak.
38 Dodoo amuk egbaelan ku sa ipebael di diyà kenak,
apiya di pa endà egpigtuuwen yu duu aken, pigtuu yu doo sa
medoo panduan egbaelan ku anì tigtu metiigan yu eg-ugpà
si Emà diyà kenak owoy diyà a ma kenagdi.”
39 Na, egoh da migdineg iya wé inikagi i Hésus, ungayà
da sigkemen da, dodoo nekelesò diyà kenagda.
40 Agulé, mig-ipanaw Hésus i kedu diyà Hélusalém, owoy
migbatas sa lawa Holdan eg-angay diyà sa tapay atung kenà
i Huwan migbautis etaw egoh anay. Dahiya sa kenà di mig-
ugpà Hésus i.
41 Duen medoo etaw mig-angay diyà kenagdi, owoy
egseikagiyay da, guwaen da, “Apiya di pa endà duen
panduan binaelan i Huwan egoh anay, tuu doo sa langun
inikagi di denu si Hésus.”
42 Hê, medoo sa etaw dutu egpigtuu dé diyà kenagdi.

11

Ini Sa Egoh I Lasalo Nematay

1 Na, duen sa maama eglinadu, si Lasalo. Eg-ugpà diyà sa
menuwa Bétaniya, owoy eg-ugpà ma dahiya sa tebay di si
Maliya owoy si Maleta.
2 Na, si Maliya sa mighudud lana mepion ngadeg diyà sa
lisen i Hésus owoy hinunas di ma balut ulu di. Na, eglinadu
sa kakay di maama, si Lasalo.

---

* **10:34** 10:34 Basa ko Isalem 82:6.

3 Huenan di, duen etaw pineangay da i Maliya diyà si
Hésus anì egtulonen da diyà kenagdi, guwaen da, “O Datù,
eglinadu sa loyuk ko eghiduwan ko.”

4 Agulé, egoh i Hésus migdineg iya wé, guwaen di, “Beken
sa kepatay di sa ketamanan siini linadu i Lasalo. Dodoo
iya polo sa pesuwan di eglinadu anì meolò Nemula i owoy
meolò ma sa Anak di danà iya wé.”

5 Na, eghiduwan i Hésus Maleta i owoy sa hadi di owoy
si Lasalo.
6 Dodoo egoh di migdineg sa linadu i Lasalo, eg-ugpà pelà
duwa agdaw diyà sa tapay kenà di.
7 Agulé egoh di neuma duwa agdaw, guwaen i Hésus diyà
sa medoo salu di, “Mangay ki dema dutu Hudiya dò.”

8 Dodoo guwaen sa medoo salu di, “O Mistelu, mepion
amuk endà dé pelikù ka dutu, enù ka egoh dini, egpenemde-
men sa medoo Hudiyu kuna eg-imatay buungen da kuna
batu.”
9 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Na, duen sepulù owoy
duwa kaulas diyà uman sebaen agdaw. Amuk eg-ipanaw
sa etaw amuk agdaw, endà mekebigkulek di enù ka eg-ilag
doo danà sa agdaw.
10 Dodoo amuk sigep sa keipanaw sa etaw, mekebigkulek
doo enù ka endà duen legdaw diyà kenagdi.”
11 Agulé, egoh i Hésus mig-ikagi iya wé, guwaen di dema
diyà sa medoo salu di, “Neketudug sa loyuk ta, si Lasalo,
dodoo angayen ku umenaw.”

12 Agulé guwaen sa salu di, “O Datù, amuk neketudug,
nelikuan dé, enù ka sa ketudug di sa tandà di nelikuan.”

13 Na, inikagi i Hésus sa egoh i Lasalo nematay, dodoo
guwaen da dò inikagi di sa ketudug di daa.
14 Huenan di, sinelepang di sa inikagi di, guwaen di,
“Nematay dé Lasalo i.
15 Dodoo mepion polo sa pedu ku enù ka endà dahiya a
egoh di nematay, enù ka kumedakel sa kepigtuu yu danà sa
hauwen yu dutu. Na, mangay ki dutu kagdi dò.”

16 Agulé, eg-ikagi Tomas i kepengadan da si Seping,
guwaen di diyà sa medoo duma di salu i Hésus, “Na, munut
ki ma kenagdi mangay dutu anì sebaen daa sa kepatay ta.”

Si Hésus Sa Egpekeenaw Etaw Owoy Sa Egpelalù Etaw

17 Na, egoh i Hésus migtebow diyà Bétaniya, dinineg di
epat agdaw dé Lasalo i iglebeng.
18 Na, medapag sa menuwa Bétaniya diyà Hélusalém, enù
ka telu kakilumitelu kéen sa kediyù di.

19 Huenan di, duen medoo Hudiyu mig-angay diyà si
Maleta owoy si Maliya, enù ka eg-imùimuen da kagda danà
sa kakay da nematay.
20 Na, egoh i Maleta migdineg medapag dé tumebow
Hésus i, eg-angayen di egtelabuk, dodoo diatas pelà Maliya
i.
21 Egoh i Maleta migtebow diyà si Hésus, guwaen di, “O
Datù, amuk dahini ka egoh i Kakay eglinadu, endà mematay
di hedem.
22 Dodoo apiya di pa nematay dé ini egoh, netiigan ku doo
ibegay i Nemula diyà keniko sumalà dé sa pegeniyen ko diyà
kenagdi.”
23 Guwaen i Hésus, “Umenaw dema sa kakay ko.”
24 Guwaen i Maleta, “Netiigan ku umenaw doo amuk
meuma sa keenaw sa langun etaw diyà sa sabuhanan
agdaw.”
25 Agulé guwaen i Hésus, “Aken sa egpekeenaw etaw,
owoy aken sa egpelalù etaw. Apiya di pa nematay sa etaw
egpigtuu diyà kenak, melalù doo.
26 Sumalà dé sa etaw egpigtuu diyà kenak, endà dé
mekesugsug sa suguy di enù ka melalù taman melugay. Enù
di ya, egpigtuuwen ko pa ini i kagi ku?”
27 “Hoò, Datù,” guwaen i Maleta. “Egpigtuu a doo kuna sa
Anak i Nemula sa Tigtu Datù eg-angat-angatan ké mangay
diyà tanà kedu diyà langit.”
28 Egoh i Maleta mig-ikagi iya wé, eg-angayen di sa hadi
di si Maliya. Binadàbadaan di, guwaen di, “Dahini dé sa
mistelu owoy igsasà di kuna.”
29 Egoh i Maliya migdineg iya wé, medelamet eglegkang
eg-angay diyà si Hésus,
30 enù ka endà pa migdalem Hésus i diyà sa menuwa
Bétaniya, dodoo eg-ugpà pelawà diyà sa kenà i Maleta
migtelabuk kenagdi.
31 Na, sa medoo Hudiyu eg-imùimù si Maliya diatas sa
dalesan di, hinaa da sa kelegkang di medelamet owoy sa
keipanaw di. Huenan di, egsetugdug da enù ka iya sa
penemdem da mangay suminegaw dutu siedò kenà lebeng.
32 Na, egoh i Maliya migtebow diyà sa kenà i Hésus,
egligkued diyà sa taengan di owoy guwaen di, “O Datù,
amuk dahini ka egoh i Kakay eglinadu, endà mematay di
hedem.”
33 Egoh i Hésus eghaa si Maliya owoy sa medoo Hudiyu
eg-unut kenagdi egsinegaw, nebukul temù sa pedu di owoy
egkebenung sa palas di.
34 Guwaen di, “Kenà i Lasalo i iglebeng?”

Agulé guwaen da, “O Datù, unut ka kenami mangay dutu
anì hauwen ko.”
35 Hê, egsinegaw Hésus i.
36 Iya maen di ya guwaen sa medoo Hudiyu, “Haa yu,
eghiduwan di temù Lasalo i.”
37 Dodoo egseikagiyay sa medoo liyu etaw, guwaen da,
“Pineilag di sa maama langap. Maen di ya atu endà negaga
di duu eghawid sa kepatay i Lasalo?”

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-enaw Si Lasalo

38 Agulé nebukul dema Hésus i temù egoh di migtebow
diyà sa kenà lebeng, sa takub sinagpengan batu.
39 Agulé guwaen di, “Kedani yu dé sa batu.”
Dodoo eg-ikagi Maleta i hadi sa nematay, guwaen di, “O
Datù, mahù dé enù ka epat agdaw dé sa lugay di iglebeng.”
40 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Taa ko sa tinulon
ku diyà keniko egoh giina, guwaen ku amuk migtuu ka,
mehaa ko sa dakel tunung i Nemula.”
41 Hê, egkedanan da sa batu igsagpeng lebeng. Agulé
eglengag Hésus i owoy guwaen di, “O Emà, egpesalamat
a diyà keniko enù ka dinineg ko dé aken.
42 Netiigan ku takaan ko aken egdinegdineg, dodoo danà
sa medoo etaw dahini, inikagi ku iya wé anì migtuu da kuna
sa migpeangay kenak diyà tanà.”
43 Agulé egoh di ubus egsimbà, egpetaled eg-umow,
guwaen di, “O Lasalo, laun ka dé.”
44 Hê, eglaun dé Lasalo i. Nebedbed ginis sa langun lawa
di lapeg sa belad di owoy sa lisen di ma. Nebekut ma musala
sa kilay di. Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Lengai
yu dé. Kedani yu sa ginis igbekut kenagdi.”

Ini Sa Egoh Da Miglagbet Sa Ukit Keimatay Da Si Hésus
(Matéyo 26:1-5; Malkos 14:1-2; Lukas 22:1-2)

45 Na, sa medoo etaw Hudiyu mig-angay diyà si Maliya,
egoh da mighaa iya wé panduan binaelan i Hésus, egpigtuu
da dé diyà kenagdi.
46 Dodoo duen ma medoo liyu etaw eg-angay egtulon diyà
sa medoo Palasiyu denu sa binaelan i Hésus.
47 Agulé, egoh sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa
medoo Palasiyu migdineg iya wé, egkesetipon da owoy sa
medoo kaunutan Hudiyu. Guwaen da, “Ngadan sa mepion
mebaelan ta? Enù ka medoo sa panduan egbaelan iya wé
etaw.
48 Amuk endà hawidan ta duu, melengon migtuu sa
langun etaw diyà kenagdi. Amuk hediya, dinegen sa ulu-ulu
ta diyà Loma duen sa sebaen ma datù dahini. Medaet iya wé

enù ka peangayen da sa medoo sundalu dahini anì pedaetan
da sa Dalesan i Nemula owoy sa nita menuwa ma.”
49 Na, duen sa etaw dahiya, si Kayipas, sa Tigtu Ulu-ulu
Tegesimbà egoh iya wé palay. Guwaen di diyà sa medoo
duma di ulu-ulu, “Endà egpekepenemdem yu.
50 Maen di ya endà egketiigan yu duu ini i? Uman pa
mepion amuk sebaen daa sa etaw mematay, beken daa
amuk sa langun etaw mematay. Mepion amuk kagdi daa
sa meimatayan anì endà meimatayan ki langun, kita i
Hudiyu.”
51 Na, beken danà sa hagdi penemdem daa iya wé inikagi i
Kayipas, dodoo danà di sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà egoh iya
wé palay, igpetulon i Nemula diyà kenagdi sa egoh i Hésus
meimatayan anì tigtuwan di sa salà sa langun etaw Hudiyu.
52 Beken sa Hudiyu daa sa metabangan danà sa kepatay i
Hésus, dodoo meanak i Nemula sa langun etaw sumalà dé
sa menuwa da anì mesesebaen da danà sa kepatay i Hésus.
53 Agulé edung egoh iya, takà da egseolomoy sa medoo
kaunutan Hudiyu eglagbet sa ukit keimatay da si Hésus.
54 Huenan di, endà dé eg-ipanawpanaw Hésus i diyà sa
kenà sa medoo etaw diyà uwang Hudiya. Dodoo eglegkang
polo eg-angay dutu menuwa Ipelaim dò diyà sa tanà eg-abay
diyà sa melabel tanà mediyù dalesan. Agulé eg-ugpà dahiya
lapeg sa medoo salu di.
55 Na, buyu dé neuma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa
Kepigtamay i Nemula. Huenan di, egoh sa pista endà pa eg-
edung, mig-angay sa medoo etaw Hélusalém dò kedu diyà
sa medoo menuwa anì mangunut da sa adat Hudiyu denu
sa kepelanih da diyà sa kehaa i Nemula.
56 Egoh da nesetipon diyà sa Dalesan i Nemula, eglagbeten
da Hésus i owoy egseigsaay da, guwaen da, “Ngadan sa
penemdem yu? Lumenged pa Hésus i sa pista, ataw ka
endà?”
57 Dodoo egoh iya, tapay dé igsasà sa medoo ulu-ulu
tegesimbà owoy sa medoo Palasiyu anì metulonon da amuk
duen etaw meketiig sa kenà i Hésus anì sigkemen da.

12

Ini Sa Egoh I Hésus Hinududan Lana
(Matéyo 26:6-13; Malkos 14:3-9)

1 Na, enem agdaw pa meuma sa pasad sa Pista Sa Agdaw
Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula, eg-angay Hésus i diyà
sa menuwa Bétaniya. Iya sa menuwa i Lasalo sa inenaw i
Hésus egoh di nematay.

2 Na, egoh di migtebow dutu, egpistawan sa medoo loyuk
di kagdi. Egbulig Maleta i eg-iluh kaenen egoh da kumaen,
owoy si Lasalo sa sebaen etaw diyà kenagda egselengan
egkaen diyà si Hésus.
3 Na si Maliya tebay i Lasalo, inuwit di sa butul nepenù
lana mepion ngadeg kepengadan da naldo. Iya sa kedakel
butul di sa tengà litelus owoy tigtu milagà iya wé lana. Hê,
hinudud di diyà sa lisen i Hésus, owoy iya sa ighunas di sa
balut ulu di. Agulé, neseluh ngadeg di sa luwang dalesan.
4 Agulé, eg-ikagi sa sebaen salu i Hésus, si Hudas Iskaliyot,
sa tumampil diyà sa medoo kuntelà i Hésus. Guwaen di,
5 “Ay! Nelemet iya wé lana. Mepion polo hedem amuk
dagangen anì mekuwa sa medoo pilak anì itukidtukid da
ibegay diyà sa medoo pubeli, enù ka mapulù sa lagà di enù
ka egpekeuma sa sukay etaw eg-ulenal taman segepalay.”*
6 Na, beken danà sa kehidu di etaw pubeli sa pesuwan di
mig-ikagi iya wé, dodoo danà di polo tegepenakaw enù ka
takà egpenakaw sa duma pilak igsalig da diyà kenagdi enù
ka kagdi sa tegeipat sa pilak da.
7 Dodoo guwaen i Hésus, “Pandayà yu dé. Yoko egpemala
duu enù ka tapayen di dé siini lana anì pepion sa lawa ku
sa egoh ku ilebeng.
8 Tapay doo duen sa etaw pubeli diyà keniyu anì mebu-
ligan yu ma. Dodoo aken, endà dé iseg a melugay mugpà
diyà keniyu.”

Ini Sa Egoh Da Egkelukuy Mimatay Si Lasalo

9 Na, dinineg sa medoo Hudiyu sa ketebow i Hésus dutu
Bétaniya dò, huenan di mig-angay da ma dutu. Beken si
Hésus daa sa egkeiyapan da eghaa, dodoo egkeiyapan da
ma humaa Lasalo i sa inenaw i Hésus egoh di nematay.
10 Huenan di, egseolomoy sa medoo ulu-ulu tegesimbà anì
imatayan da ma Lasalo i,
11 enù ka danà sa kineenaw di, migsabuh dé sa medoo
Hudiyu eg-unut diyà kenagda enù ka egpigtuu da polo diyà
si Hésus.

Ini Sa Egoh I Hésus Migtebow Diyà Hélusalém Owoy Dinatù Da
(Malkos 11:1-11; Lukas 19:28-40)

12 Na, egoh di sumimag dé, dinineg sa medoo etaw
eglenged pista sa egoh i Hésus eg-angay Hélusalém dò.
13 Huenan di, egtelabuken da kagdi owoy mig-uwit da ma
panga kayu melaweng daun, enù ka iya sa adat da egsalù sa
datù. Egpetaled da ma eg-ikagi, guwaen da, “Meolò Nemula

* **12:5** 12:5 Egoh iya amuk eg-ulenal sa etaw, sapilak sa sukay di amuk segeagdaw eggalebek.

i. Meolò ma sa pineangay i Datù Nemula. Meolò ma sa Tigtu
Datù ta tugod i Islaél.”
14 Na, hinaa i Hésus sa nati asnu owoy egkudà dahiya.
Huenan di, neketuu dé sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay,
guwaen di,
15 “O kiyu i tegeHélusalém, yoko egkelenawan na.
Haa yu, tumebow sa Datù yu egkudà diyà sa nati asnu.”†
16 Na, egoh i Hésus egkudà eg-angay Hélusalém dò, endà
pa netiigan sa medoo salu di duu neketuu dé iya wé kagi i
Nemula igpesulat. Dodoo, egoh i Hésus neenaw dema owoy
nebatun dutu langit dò, netulengan da sa binaelan da diyà
kenagdi owoy netiigan da ma dé neketuu sa kagi i Nemula
denu kenagdi danà iya wé binaelan di.
17 Na, medoo sa etaw mighaa si Hésus egoh di mig-umow
si Lasalo dutu kenà lebeng dò egoh di mig-enaw kenagdi
egoh di nematay. Agulé, egtulonon da sa medoo liyu etaw
denu iya wé binaelan i Hésus.
18 Huenan di, egtelabuken sa medoo etaw Hésus i egoh
di egtebow Hélusalém dò enù ka dinineg da denu siedò
panduan binaelan di.
19 Dodoo egoh sa medoo Palasiyu neketiig eg-unut-unut
sa medoo etaw diyà si Hésus, egseolomoy da, guwaen da,
“Taa yu. Tinabanan ki dé, enù ka sa langun etaw diyà tanà
eg-unut-unut da dé diyà kenagdi.”

Ini Sa Egoh Etaw Beken Hudiyu Mig-angay Eghaa Si Hésus

20 Na, duen ma etaw Geligu mig-angay Hélusalém dò anì
egsimbà da ma egoh da eglenged sa pista.
21 Agulé, eg-angay da diyà si Pilipi, sa etaw tegeBétsaida
diyà uwang Galiliya. Guwaen da diyà kenagdi, “O Akay,
ungayà ké mikagi ké ma diyà si Hésus.”
22 Agulé, eg-angay egtulon Pilipi i diyà si Andelis sa
ungayà da. Agulé, duwa da mig-angay diyà si Hésus owoy
tinulon da ma diyà kenagdi.
23 Egsagbì Hésus i, guwaen di diyà kenagda, “Buyu dé
egkeuma sa pasad egoh i Nemula pehaa sa kedatù ku, aken
i Kakay Langun.
24 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Endà duen ulan
sa benì amuk endà eghemulaen di diyà tanà. Amuk ilebeng
dé diyà tanà owoy egtunas ma, kumedoo temù sa bunga di.
25 Amuk iya daa sa pedakelen etaw diyà sa pedu di sa
kepekihagtay di, iya polo sa etaw mematay. Dodoo amuk
endà egpedakelen di duu sa kepekihagtay di diyà tanà enù

† **12:15** 12:15 Basa ko Sakaliyas 9:9.

ka eg-unut-unut diyà kenak, iya polo sa etaw melalù taman
melugay.
26 Amuk iya sa ungayà yu pepasek yu diyà kenak, unut-
unut yu kenak anì mekeangay yu ma diyà sa angayan ku.
Sumalà dé sa etaw egpangunut diyà sa igsugù ku, iya sa
etaw pedakelen sa Emà ku.”

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kepatay Di

27 Agulé eg-ikagi Hésus i, guwaen di, “Tigtu nebukul sa
pedu ku. Ngadan sa ikagiyen ku egsimbà diyà si Emà? Endà
mebaluy di pegeniyen ku diyà kenagdi anì alangen di siini
dakel kelikutan umukit diyà kenak, enù ka iya sa pesuwan
ku mig-angay diyà tanà anì ukitan ku sa kelikutan ku.”
28 Agulé, egsimbà Hésus i, guwaen di, “O Emà, pehauwi
ko sa dakel egkegaga ko diyà sa medoo etaw.”
Hê, egoh di mig-ikagi iya wé, duen sa eg-ikagi kedu langit,
guwaen di, “Igpehaa ku dé sa dakel egkegaga ku danà sa
medoo binaelan ko, owoy uman pa ipehaa ku.”
29 Na, dinineg sa medoo etaw egtigdeg dahiya iya wé kagi,
owoy guwaen da, “Kilat kéen iya wé.” Dodoo guwaen sa
medoo liyu etaw, “Duen sa egsugùsuguen i Nemula mig-
ikagi diyà kenagdi.”
30 Dodoo guwaen i Hésus diyà kenagda, “Iya sa pesuwan
i Nemula mig-ikagi anì metiigan yu dinineg di sa kagi ku.
Endà ipetiig di duu iya wé diyà kenak, enù ka tapay dé
netiigan ku dinineg di sa kagi ku.
31 Edung ini egoh pigtamayan i Nemula sa langun etaw
egkuntelà kenagdi diyà tanà, owoy tabanan di ma dé
Satanas i, sa eg-unutan sa medoo etaw tegebael salà.
32 Dodoo aken, amuk itagù a diyà sa kayu igbugsud, isasà
ku sa langun etaw diyà siini sinukub langit anì migtuu da
diyà kenak.”
33 Na, iya sa inikagi di anì metiigan da sa ukit kepatay di.
34 Dodoo egsagbì sa medoo etaw, guwaen da, “Duen sa
igtulù diyà kenami diyà sa kagi i Nemula igpesulat, melalù
polo taman melugay sa Tigtu Datù hinemilì i Nemula.
Dodoo kuna, maen di ya guwaen ko meketagù sa Kakay
Langun diyà sa kayu igbugsud? Ngadan di etaw iya wé
Kakay Langun?”
35 Agulé guwaen i Hésus, “Duen pelà sa legdaw diyà
keniyu, dodoo endà iseg di melugay mekedan. Huenan di,
unuti yu dé sa legdaw egoh di pelà diyà keniyu anì endà
deleman yu, enù ka sa etaw eg-ipanaw diyà deleman, endà
metiigan di duu sa angayan di.
36 Dodoo amuk diyà keniyu pelà sa legdaw, unuti yu dé sa
legdaw anì melegdawan yu.”

Ini Sa Egoh Sa Medoo Hudiyu Endà Egpigtuu Diyà Si Hésus

Egoh i Hésus ubus eg-ikagi iya wé, sinalidan di sa medoo
etaw owoy eg-angay diyà sa kenà di endà mehaa etaw.
37 Apiya di pa hinaa da sa medoo panduan binaelan di,
endà doo egpigtuu da diyà kenagdi.
38 Na, danà da endà egpigtuu, neketuu dé sa kagi igsulat
i Isayas sa tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen di,
"O Datù, endà duen etaw egpigtuu sa igtulù ké.
Endà ma egpigtuu da
apiya di pa ipehaa ko sa tunung ko diyà kenagda."‡
39 Huenan di, endà mekepigtuu da enù ka guwaen i Isayas
ma,
40 "Pinelangap i Nemula kagda
anì endà mehaa da duu sa egbaelan di,
owoy pinetegas di ma sa ulu da
anì endà ma metiigan da duu sa selepangan di.
Enù ka amuk metiigan da, migtuu da doo diyà kenagdi
owoy metuing ma sa pedu da diyà kenagdi
anì mealukan i Nemula kagda."§
41 Na, inikagi i Isayas iya wé egoh anay, enù ka nehaa di
sa dakel tunung i Hésus, owoy tinulon di ma dé sa denu
kenagdi.
42 Apiya di pa iya sa igsulat i Isayas egoh anay, duen doo
medoo ulu-ulu etaw Hudiyu egpigtuu diyà si Hésus. Dodoo
linidung da polo sa kepigtuu da enù ka nelimedangan da
sa medoo Palasiyu humawid kenagda lumudep diyà sa
simbaan da.
43 Iglidung da sa kepigtuu da enù ka apiya di pa ungayà
da metuuwan Nemula i diyà kenagda, uman doo dakel sa
uyot da oloen etaw.

Igtulù I Hésus Sa Ketamanan Sa Medoo Etaw Amuk Mematay Da

44 Na, pinetaled i Hésus sa kagi di, guwaen di, "Amuk
egpigtuu sa etaw diyà kenak, beken aken daa sa egpigtu-
uwen di, dodoo egpigtuuwen di ma sa migpeangay kenak
diyà tanà.
45 Sa etaw mighaa kenak, hinaa di ma Emà i sa migpean-
gay kenak diyà tanà.
46 Aken sa legdaw mig-angay diyà tanà anì mekelaun sa
langun etaw egpigtuu diyà kenak kedu diyà sa deleman.
47 Sumalà dé sa etaw migdineg sa igtulù ku, dodoo endà
egpigtuuwen di duu, beken aken sa mekepigtamay kenagdi,
enù ka beken iya sa pesuwan ku mig-angay a diyà tanà anì

‡ **12:38** 12:38 Basa ko Isayas 53:1. § **12:40** 12:40 Basa ko Isayas 6:40.

pigtamayan ku sa medoo etaw, dodoo mig-angay a dini anì
alukan ku polo kagda.
48 Dodoo amuk duen etaw eg-eked kenak owoy endà
ma egpigtuuwen di duu sa igtulù ku, mepigtamayan doo
amuk meuma sa sabuhanan agdaw. Ini sa pesuwan di
mepigtamayan danà sa kagi igtulù ku endà egpigtuuwen di
duu.
49 Enù ka beken sa naken penemdem daa sa igtulù ku,
dodoo si Emà sa migpeangay kenak, kagdi sa migsugù kenak
sa ikagiyen ku owoy sa itulù ku.
50 Netiigan ku iya sa egpelalù etaw taman melugay sa
igsugù di. Huenan di, takà ku igsugkow diyà keniyu sa kagi
di igtulù diyà kenak."

13

Ini Sa Egoh I Hésus Migpegusê Lisen Sa Salu Di

1 Na, segdu pa endà meuma sa pasad sa Pista Sa Agdaw
Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula. Na egoh iya, tapay dé
netiigan i Hésus buyu dé meuma sa kelegkà di diyà tanà anì
pelikù mangay diyà sa Emà di. Takaan di eghidu sa medoo
etaw di diyà tanà, dodoo apiya di pa medapag dé sa kepatay
di, igpehaa di doo diyà kenagda sa kehidu di kenagda.
2 Na, egoh mahapun, egkaen Hésus i owoy sa medoo salu
di. Dahiya ma si Hudas anak i Simon Iskaliyot, owoy tapay
dé binegayan i Satanas penemdem anì tumampil diyà sa
medoo kuntelà i Hésus.
3 Na, netiigan i Hésus doo igbegay i Emà di sa langun
egkegaga diyà kenagdi owoy netiigan di ma pineangay i
Nemula kagdi diyà tanà owoy pelikù dema mangay diyà si
Nemula.
4 Huenan di, egoh da pelà egkaen, migtigdeg Hésus i owoy
egkedanan di sa kawal di owoy igleget di sa tuliyà diyà sa
hawak di.
5 Agulé, eghudud wayeg diyà sa palanggana, owoy egtuki-
den di egpeguséén lisen sa medoo salu di. Eghunasen di ma
tuliyà sa lisen da.
6 Egoh di nekeuma diyà si Simon Pidelu, eg-ikagi Pidelu i,
guwaen di, "O Datù, beken kuna sa megusê sa lisen ku."
7 Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Endà pa egketiigan ko duu
sa egbaelan ku. Dodoo metiigan ko doo kani."
8 Dodoo guwaen i Pidelu, "Endà mebaluy di kuna sa
megusê sa lisen ku."

Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Amuk endà egpeguséén ku
duu, endà ma mebaluy di kuna sa pasek ku."

9 Agulé guwaen i Simon Pidelu, “O Datù, amuk hediya,
beken sa lisen ku daa sa peguséén ko, dodoo peguséi ko ma
lapeg sa belad ku owoy sa ulu ku.”
10 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Amuk ubus dé egpedigus
sa etaw, iya daen sa peguséén di sa lisen di, enù ka melanih
dé sa langun lawa di. Hediya ma kiyu i, lagà yu ma sa etaw
magtu migpedigus enù ka melanih yu dé. Dodoo duen pa
sebaen etaw diyà keniyu endà melanih di.”
11 Na, mig-ikagi Hésus i endà melanih sa sebaen etaw diyà
kenagda, enù ka tapay dé netiigan di sa tayu etaw tumampil
diyà sa medoo kuntelà di.
12 Agulé, egoh i Hésus ubus migpegusê sa lisen da,
kumawal dema owoy egpelikù egpenuu diyà sa kenà di. Eg-
igsà diyà kenagda, guwaen di, “Enù di ya, metiigan yu pa
sa pesuwan ku migpegusê lisen yu?
13 Na, guwaen yu aken sa Mistelu yu owoy sa Datù yu ma,
owoy nesugat iya wé enù ka tuu doo aken sa Mistelu yu
owoy sa Datù yu.
14 Apiya di pa aken sa Mistelu yu owoy sa Datù yu,
pineguséén ku sa lisen yu enù ka migpetukééy a diyà
keniyu. Huenan di, peguséi yu ma lisen sa duma yu anì
tandaan yu sa kepetukééy yu keniyu diyà kenagda.
15 Iya sa binaelan ku diyà keniyu anì meilingan yu aken.
16 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk udipen,
endà mekelowon di diyà sa datù di. Hediya ma sa
tegesugkow, endà ma mekelowon di diyà sa etaw egsugù
kenagdi.
17 Na, netiigan yu dé ini i igtulù ku keniyu. Amuk
pangunutan yu iya wé, tigtu yu meanggan temù.
18 “Dodoo beken langun yu sa eg-ikagiyan ku, enù ka
netiigan ku doo sa pedu sa uman sebaen etaw hinemilì ku.
Duen sa sebaen etaw diyà keniyu tumampil diyà sa medoo
kuntelà ku anì meketuu sa kagi i Nemula igpesulat egoh
anay, guwaen di,
‘Iya sa kumuntelà kenak sa sebaen duma ku doo mesese-
lengan kumaen.’*
19 Na, egoh di endà pa meuma iya wé, tapay dé tinulon
ku diyà keniyu. Huenan di, amuk hauwen yu sa ketuu di,
mekepigtuu yu doo tapay a dé duen egoh anay.
20 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sumalà dé sa
etaw miadat sa etaw pineangay ku, eg-adatan di ma aken.
Owoy sumalà dé sa etaw eg-adat kenak, eg-adatan di ma sa
migpeangay kenak.”

---

* **13:18** 13:18 Basa ko Isalem 41:9.

Migtulon Hésus I Denu Sa Etaw Tumampil Diyà Sa Kuntelà Di
(Matéyo 26:20-25; Malkos 14:17-21; Lukas 22:21-23)

21 Na, egoh i Hésus ubus eg-ikagi iya wé, tigtu egkebukul
sa pedu di. Agulé, guwaen di diyà sa medoo salu di, "Tuu
ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Duen diyà keniyu sebaen
etaw tumampil diyà sa kuntelà ku anì meimatayan a."
22 Egoh sa medoo salu di migdineg iya wé, negaip da owoy
egseinengtengay da, enù ka endà netiigan da duu tayu di
etaw iya wé inikagi di.
23 Na, iya sa mig-abay si Hésus sa salu di eghiduwan di
temù.
24 Agulé, egtanguan i Simon Pidelu kagdi, owoy guwaen
di, "Igsai ko ngadan di etaw iya wé inikagi di."
25 Agulé, migdapag diyà si Hésus, owoy eg-igsaan di,
guwaen di, "O Datù, tayu di etaw diyà kenami sa tumampil
diyà sa kuntelà ko?"
26 Migsagbì Hésus i, guwaen di, "Iya sa etaw tumampil sa
begayan ku siini epan idamù ku diyà sa sabaw." Hê, igdamù
i Hésus sa epan owoy igbegay di diyà si Hudas anak i Simon
Iskaliyot.
27 Egoh i Hudas migsakem sa epan, linahuk i Satanas dé
kagdi i. Agulé guwaen i Hésus diyà kenagdi, "Pedelamet ko
dé baeli sa ungayà ko."
28 Dodoo sa medoo etaw duma di neseselengan egkaen,
endà netiigan da duu sa pesuwan i Hésus mig-ikagi iya wé
diyà si Hudas.
29 Na, si Hudas sa eg-ipat sa pilak da. Huenan di duen
duma salu i Hésus guwaen da dò sinugù i Hésus kagdi eg-
angay egbeli sa kulang da diyà sa pista. Owoy duen ma salu
di, guwaen da dò sinugù di egpebegay pilak diyà sa medoo
etaw pubeli.
30 Na, egoh i Hudas migkaen sa epan igbegay i Hésus
kenagdi, medelamet eglaun kedu dalem sa dalesan, owoy
sigep dé.

Ini Sa Magtu Igsugù I Hésus Diyà Sa Medoo Etaw Di

31 Na, egoh i Hudas mig-ipanaw dé, eg-ikagi Hésus i,
guwaen di, "Buyu dé egkeuma sa egoh di mehaa sa dakel
tunung ku, aken i Kakay Langun. Owoy danà sa mebaelan
ku, mehaa ma sa dakel tunung i Nemula.
32 Amuk mehaa sa dakel tunung i Nemula danà sa
mebaelan ku, ipehaa ma i Nemula sa dakel tunung ku, owoy
buyu dé egkeuma iya wé.
33 Na, kiyu i etaw ku eghiduwan ku, endà dé iseg a
melugay mekeugpà diyà keniyu. Apiya di pa lagbeten yu

aken, nesetepeng doo sa kagi ku diyà keniyu owoy sa inikagi
ku egoh dini diyà sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu, endà
mekeuma yu diyà sa angayan ku.
34 Na, duen sa magtu igsugù ku diyà keniyu. Sehiduway
yu dé. Hiduwi yu sa duma yu lagà sa kehidu ku keniyu.
35 Amuk egsehiduway yu, iya sa kenà etaw meketiig kiyu
sa pasek ku."

Ini Sa Egoh I Hésus Migtulon Sa Kepalaw I Pidelu Kenagdi
(Matéyo 26:31-35; Malkos 14:27-31; Lukas 22:31-34)

36 Agulé, eg-igsà Simon Pidelu i, guwaen di, "O Datù,
angayan ko ya?"
Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Endà pa mekeunut ka kenak
mangay dutu siedò angayan ku. Dodoo sebaen agdaw pa,
mekeangay ka ma dutu."
37 Guwaen i Pidelu, "O Datù, maen di ya endà mekeunut a
keniko ini egoh di? Mebaluy doo diyà kenak amuk mematay
a danà ku eg-unut keniko."
38 Agulé guwaen i Hésus, "Tuu pa atu mebaluy diyà
keniko amuk mematay ka danà ko eg-unut kenak? Dodoo
tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniko. Amuk endà pa umukolò
sa ebos amuk buyu sumimag, palawen ko polo aken beken
duma ko taman telu gulê."

14

Si Hésus Sa Dalan Mangay Diyà Si Nemula

1 Agulé, guwaen i Hésus diyà sa medoo salu di, "Yoko
egkebukul la. Salig yu polo diyà si Nemula owoy salig yu
ma diyà kenak.
2 Duen medoo sibay dutu siedò kenà i Emà ku. Enù ka
amuk endà tuu iya wé, endà tulonen ku duu diyà keniyu
sa egoh ku mangay dutu anì tapayen ku mael sa kenà yu
umugpà.
3 Amuk meubus ku egtapay sa kenà yu umugpà, pelikù
a angayen ku kiyu anì mugpà yu ma dé diyà sa kenà ku
taman melugay.
4 Netiigan yu ma dé sa dalan mangay diyà sa angayan ku."
5 Agulé eg-ikagi Tomas i diyà kenagdi, guwaen di, "O Datù,
endà egketiigan ké duu sa angayan ko. Huenan di, endà ma
egketiigan ké duu sa dalan di."
6 Egsagbì Hésus i, guwaen di, "Aken sa dalan mangay diyà
si Nemula. Aken sa tuu egpigtuuwen etaw, owoy aken ma sa
egpelalù etaw taman melugay. Endà duen etaw mekeangay
diyà si Emà amuk beken aken sa ukitan di.

7 Amuk tigtu yu neketiig kenak, metiigan yu ma sa Emà
ku. Edung ini egoh di, netiigan yu dé kagdi i owoy hinaa yu
ma danà yu mighaa kenak.”
8 Agulé guwaen i Pilipi diyà kenagdi, “O Datù, pehauwi
ko diyà kenami sa Emà ko, enù ka iya daa sa ungayà ké.”
9 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “O Pilipi, nelugay a dé diyà
keniyu. Huenan di, negaip a enù ka endà pa egketiigan ko
duu aken. Enù ka sa medoo etaw mighaa kenak, hinaa da
ma si Emà. Maen di ya egpegeniyen ko diyà kenak ipehaa
ku si Emà diyà keniyu?
10 Lagà endà egpigtuu ka eg-ugpà Emà i diyà kenak owoy
diyà a ma kenagdi. Apiya sa langun eg-ikagiyen ku diyà
keniyu, beken danà sa naken penemdem daa iya wé, dodoo
iya polo sa binaelan sa Emà ku eg-ugpà diyà kenak.
11 Pigtuu yu dé sa inikagi ku eg-ugpà Emà i diyà kenak
owoy eg-ugpà a ma diyà kenagdi. Amuk endà egpigtuuwen
yu duu iya wé apiya aken sa eg-ikagi iya wé, pigtuu yu polo
danà sa medoo panduan binaelan ku.
12 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Amuk egpigtuu sa
etaw diyà kenak, mebaelan di doo sa medoo panduan iling
sa binaelan ku owoy uman pa dakel sa hagdi mebaelan, enù
ka lumikù a diyà si Emà.
13 Enù ka amuk duen sa egpegeniyen yu diyà si Nemula
danà sa kepigtuu yu diyà kenak, ibegay ku doo iya wé diyà
keniyu anì mehaa sa dakel tunung i Emà danà sa egbaelan
ku.
14 Sumalà dé sa egpegeniyen yu diyà kenak danà sa
kepigtuu yu diyà kenak, ibegay ku ma doo.”

Migpasad Hésus I Egpeangay Sa Metiengaw Suguy I Nemula

15 Agulé, guwaen i Hésus, “Amuk eghiduwan yu aken,
mangunut yu ma diyà sa igsugù ku keniyu.
16 Ikagiyen ku diyà si Emà anì peangayen di diyà keniyu
sa Tegetabang mekesambì kenak, owoy umugpà diyà keniyu
taman melugay.
17 Kagdi sa Metiengaw Suguy i Nemula egtulù keniyu sa
tuu tegudon. Na sa medoo etaw endà egpigtuu diyà kenak,
endà mesakem da duu kagdi i enù ka endà egkilalaen da
duu owoy endà ma metiigan da duu. Dodoo kiyu, netiigan
yu dé kagdi enù ka eg-unut diyà keniyu owoy eg-ugpà ma
diyà keniyu.
18 “Na, amuk mipanaw a, endà tigtu yu meilu, enù ka
pelikù a mendaa diyà keniyu.
19 Endà iseg di melugay endà dé mehaa a etaw diyà tanà.
Dodoo kiyu, hauwen yu mendaa aken enù ka meenaw a

dema. Danà ku melalù taman melugay, kumelalù yu ma
taman melugay.
20 Amuk meuma sa keenaw ku, tigtu metiigan yu doo eg-
ugpà a diyà si Emà. Hediya ma, diyà a ma keniyu owoy diyà
yu ma kenak.
21 “Na, iya sa etaw mehidu kenak sa etaw egpeketiig sa
igsugù ku owoy egpangunut ma. Owoy sa etaw mehidu
kenak, iya sa eghiduwan i Emà ku owoy eghiduwan ku ma
kagdi i owoy ipetiig ku diyà kenagdi sa denu kenak.”
22 Agulé, eg-ikagi sa sebaen Hudas, beken si Hudas
Iskaliyot, guwaen di, “O Datù, maen di ya kami daa sa
pinetiig ko denu keniko, dodoo endà petiigen ko duu sa
medoo liyu etaw?”
23 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Enù ka endà tigtu da
mehidu kenak. Dodoo amuk mehidu sa etaw kenak,
mangunut ma doo diyà sa igtulù ku. Hiduwan i Emà ma
kagdi owoy mangay ké mugpà si Emà diyà kenagdi.
24 Dodoo sa etaw endà mehidu kenak, endà egpangunutan
di duu sa igtulù ku. Na sa igtulù ku keniyu, beken
danà sa naken penemdem daa, dodoo danà i Emà polo sa
migpeangay kenak.
25 “Egtulonen ku ini i enù ka diyà a pelawà keniyu.
26 Dodoo peangayen i Emà diyà keniyu sa Tegetabang
mekesambì kenak. Kagdi sa Metiengaw Suguy i Nemula,
owoy itulù di keniyu sa langun mepion owoy ipetulengtu-
leng di ma diyà keniyu sa langun tinulon ku keniyu.
27 “Apiya di pa salidan ku kiyu, melanih doo sa pedu yu,
enù ka melanih sa naken pedu owoy iya ma sa ibegay ku
diyà keniyu. Na, sa medoo etaw diyà tanà endà egpigtuu,
endà megaga da duu megay iling sa kebegay ku diyà
keniyu. Huenan di, yoko egkebukul la owoy yoko ma
egkelimedangan na.
28 Dinineg yu dé sa inikagi ku diyà keniyu egoh giina
guwaen ku, ‘Buyu a dé mipanaw dodoo pelikù a dema diyà
keniyu.’ Amuk tigtu eghiduwan yu aken, meanggan yu doo
danà ku mangay diyà si Emà, enù ka kagdi sa eglowon diyà
kenak.
29 Egoh ku endà pa sumalid diyà keniyu, tapay dé tinulon
ku diyà keniyu anì migtuu yu diyà kenak amuk hauwen yu
sa ketuu di.
30 Endà iseg di melugay sa keikagi ku keniyu, enù ka buyu
dé tumebow Satanas i, sa kaunutan etaw endà egpigtuu.
Dodoo endà mekegaga di kenak.
31 Dodoo, baelan ku polo sa igsugù i Emà diyà kenak anì
metiigan sa langun etaw eghiduwan ku Emà i. Na, tigdeg
yu dé, lumegkang ki dini.”

15

Si Hésus Sa Lagà Pesu Keleg

1 Agulé egtulù Hésus i, guwaen di, “Aken lagà sa pesu
keleg palas egbunga, owoy si Emà sa eg-ipat sa palas.
2 Amuk duen sa panga di endà egbunga, kedanan di.
Owoy egtegpulen di ma sa langun panga di egbunga anì
uman pa kumedoo sa bunga di.
3 Hediya ma kiyu i, enù ka migkelanih yu ma dé danà yu
migsakem sa igtulù ku keniyu.
4 Huenan di, amuk mugpà yu diyà kenak, mugpà a ma
diyà keniyu. Enù ka endà munga sa panga palas amuk endà
eg-ugpà di diyà sa pesu di. Hediya ma kiyu i, endà mebaelan
yu duu sa mepion amuk endà eg-ugpà yu diyà kenak.
5 “Eg-ikagi a dema ini i. Aken lagà sa pesu palas owoy kiyu
lagà sa panga ku. Amuk eg-ugpà sa etaw diyà kenak owoy
mugpà a ma diyà kenagdi, iya sa etaw munga medoo. Dodoo
sa etaw migtangkà diyà kenak, endà dé duen sa mebaelan
di mepion.
6 Amuk endà eg-ugpà sa etaw diyà kenak, kagdi lagà sa
panga palas sepangen owoy ibuung. Amuk megangu dé,
tiponen owoy ibuung diyà sa apuy anì meulow.
7 Dodoo kiyu, amuk eg-ugpà yu diyà kenak owoy egsake-
men yu ma sa igtulù ku, mebegayan yu doo sumalà dé sa
egpegeniyen yu diyà kenak.
8 Meolò Nemula i Emà ku amuk medoo sa bunga yu
mepion. Amuk hediya, egtandaan yu kiyu sa pasek ku.
9 Eghiduwan ku kiyu lagà sa kehidu i Emà kenak. Huenan
di, ugpà yu diyà kenak anì mehiduwan ku kiyu takà.
10 Amuk mangunut yu diyà sa igsugù ku keniyu, hiduwan
ku kiyu takà. Diya ma aken i, egpangunut a sa igsugù i Emà
diyà kenak owoy endà ma egtangkà a diyà sa kehidu di.
11 “Iya sa tinulon ku diyà keniyu anì meanggan yu lagà sa
kekeanggan ku anì tigtu yu meanggan temù.
12 Ini sa igsugù ku keniyu, sehiduway yu dé lagà sa kehidu
ku keniyu.
13 Amuk duen etaw mematay danà di eg-aluk sa medoo
loyuk di, iya sa tandà di tigtu eghiduwan di kagda. Endà
duen sa mekelowon diyà sa hagdi kehidu.
14 Na, kiyu sa loyuk ku amuk egpangunut yu diyà sa
igsugù ku keniyu.
15 Endà dé ingadanan ku duu kiyu udipen, dodoo kiyu dé
sa loyuk ku. Amuk udipen, endà egketiigan di duu sa baelan
sa datù di. Dodoo kiyu sa loyuk ku, enù ka igpetiig ku dé
diyà keniyu sa langun dinineg ku diyà sa Emà ku.

16 Beken kiyu sa mighemilì kenak, dodoo aken polo sa
mighemilì keniyu. Ginelal ku ma kiyu anì mangay yu
tumulù anì kumedoo temù sa bunga yu endà mekedan di.
Huenan di, sumalà dé sa egpegeniyen yu diyà si Emà danà
yu egpigtuu diyà kenak, ibegay di doo diyà keniyu.
17 Na, ini sa igsugù ku diyà keniyu, sehiduway yu dé
langun.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Etaw Di Melepuhan

18 Eg-uman Hésus i egtulù, guwaen di, “Amuk
egkelepuhan sa etaw endà egpigtuu kiyu, yoko egkegaip pa
enù ka nelepuhan da aken sa egoh da endà pa melepuh
keniyu.
19 Upama, amuk munut yu sa etaw endà egpigtuu, loyuken
da doo kiyu. Dodoo endà eg-unut yu diyà kenagda, enù ka
hinemilì ku dé kiyu. Huenan di, egkelepuhan da doo kiyu.
20 Petulengtuleng yu sa kagi ku diyà keniyu, guwaen ku,
‘Endà mekelowon sa udipen diyà sa datù di.’ Na, amuk
egpelihayen da aken i datù yu, pelihayen da ma kiyu. Amuk
egpigtuuwen da sa igtulù ku, pigtuuwen da ma sa ketulù yu.
21 Dodoo medaet sa kebael da keniyu danà di kiyu sa etaw
ku enù ka endà ma netiigan da duu Nemula i sa migpeangay
kenak diyà tanà.
22 Upama amuk endà mig-angay a diyà tanà anì egtegudon
a diyà kenagda, endà mesalà da danà da endà egpigtuu diyà
kenak. Dodoo tinulù ku dé kagda sa tuu tegudon, huenan
di endà dé mekeikagi da endà duen salà da.
23 Amuk egkelepuhan a etaw, beken aken daa sa
egkelepuhan di, egkelepuhan di ma Emà i.
24 Upama, amuk endà hinaa da duu sa medoo panduan
binaelan ku endà megaga di sa liyu etaw mael, endà mesalà
da danà sa medaet kebael da kenak. Dodoo, nesalà da
doo enù ka hinaa da sa medoo panduan binaelan ku owoy
egkelepuhan da ma aken owoy si Emà.
25 Na, danà sa kelepuh da kenak, neketuu dé sa kagi i
Nemula igpesulat egoh anay, guwaen di,

‘Apiya di pa endà duen sa pesuwan da egkelepuh kenak,
kelepuhan da doo aken.’*

26 “Na, peangayen ku diyà keniyu sa Tegetabang kedu
diyà si Emà. Iya sa Metiengaw Suguy i Nemula tumulù sa
tuu tegudon. Amuk tumebow diyà tanà kedu diyà si Emà,
ipetiig di ma sa denu kenak diyà sa medoo etaw.

---

* **15:25** 15:25 Basa ko Isalem 35:19; 69:4.

27 Owoy kiyu ma sa tumulù denu kenak diyà sa medoo
etaw enù ka inunutan yu aken edung sa egoh ku anay
migtulù taman ini egoh di.”

16

1 Guwaen i Hésus, “Tinulon ku dé langun iya wé diyà
keniyu anì endà kumelenek sa kepigtuu yu diyà kenak.
2 Enù ka meuma sa agdaw kani egoh yu mehemagawan
kedu diyà sa simbaan ta. Owoy meimatayan yu ma enù ka
guwaen da dò metuuwan Nemula i diyà sa egbaelan da.
3 Iya sa baelan da diyà keniyu enù ka endà metiigan da
duu Nemula i Emà ku, owoy endà ma metiigan da duu aken.
4 Dodoo, tapay dé tinulon ku ini i diyà keniyu anì
metulengan yu doo amuk meuma sa egoh da mael medaet
diyà keniyu.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Denu Sa Metiengaw Suguy I Nemula

Agulé guwaen i Hésus, “Egoh anay egoh yu mig-edung
eg-unut kenak, endà egtulonen ku duu ini i diyà keniyu enù
ka diyà a pelà keniyu.
5 Dodoo buyu a dé pelikù diyà si Emà sa migpeangay
kenak. Huenan di, negaip a keniyu, enù ka apiya di pa buyu
a dé mipanaw, endà eg-igsaen yu duu sa angayan ku.
6 Dodoo, egkebukul polo sa pedu yu danà sa tinulon ku
keniyu sa kelikutan mekeuma diyà keniyu kani.
7 Dodoo tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Uman
pa mepion amuk salidan ku kiyu, enù ka upama amuk
endà mipanaw a, endà tumebow sa Tegetabang diyà keniyu.
Dodoo amuk mipanaw a, peangayen ku kagdi diyà keniyu.
8 Amuk tumebow, ipetiig di diyà sa langun etaw duen
sa salà da, owoy ipetiig di ma kenagda sa metiengaw adat,
owoy ipetiig di ma sa kepigtamay i Nemula sa medoo etaw
endà egpigtuu.
9 Ini sa pesuwan di ipetiig di diyà kenagda duen sa salà
da, enù ka endà egpigtuu da diyà kenak.
10 Ipetiig di ma sa metiengaw adat enù ka pelikù a diyà si
Emà owoy endà dé hauwen yu duu aken.
11 Owoy ipetiig di ma pigtamayan i Nemula sa etaw endà
egpigtuu enù ka inatuwan di dé Satanas i, sa kaunutan etaw
tegebael medaet.
12 “Na, duen pa hedem sa medoo kagi ungayà ku itulù ku
keniyu, dodoo endà pa megaga yu duu.
13 Dodoo amuk tumebow sa Metiengaw Suguy i Nemula
anì tumulù sa tuu tegudon, kagdi sa petiig diyà keniyu sa
langun tuu. Beken danà sa hagdi penemdem daa sa itulù di

keniyu, dodoo iya sa itulù di sa dinineg di diyà si Emà owoy
ipetiig di ma diyà keniyu sa medoo mehaa kani.
14 Owoy ipeolò di ma aken, enù ka tulonen di diyà keniyu
sa langun eg-ikagiyen ku.
15 Ini sa pesuwan di guwaen ku tulonen di diyà keniyu
sa eg-ikagiyen ku, enù ka iya sa eg-ikagiyen ku sa langun
eg-ikagiyen sa Emà ku.”

Ini Sa Igtulù I Hésus Sa Pesuwan Da Meanggan Kani

16 Agulé, guwaen i Hésus, “Endà iseg di melugay endà
dé hauwen yu duu aken. Dodoo amuk melugaylugay pa
hauwen yu dema aken.”
17 Egoh sa medoo salu di migdineg iya wé, egseigsaay
da, guwaen da, “Ngadan sa selepangan iya wé inikagi di,
guwaen di endà iseg di melugay endà dé hauwen ta duu
dodoo amuk melugaylugay pa hauwen ta dema? Ngadan sa
selepangan sa inikagi di pelikù gaa diyà sa Emà di?”
18 Egseigsaay da ma, guwaen da, “Ngadan sa selepangan
sa inikagi di guwaen di endà iseg di melugay? Endà
metiigan ta duu sa eg-ikagiyen di.”
19 Na, netiigan i Hésus duen sa igsaen da diyà kenagdi
hedem. Huenan di, guwaen di, “Maen di ya egseigsaay yu
denu sa inikagi ku guwaen ku, ‘Endà iseg di melugay endà
dé hauwen yu aken, dodoo amuk melugaylugay pa hauwen
yu dema aken?’
20 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Suminegaw yu
temù danà sa mebaelan ku, dodoo meanggan polo sa etaw
egkuntelà kenak. Apiya di pa mebukul yu temù, meanggan
yu doo kani amuk hauwen yu dema aken.
21 Taa yu, hih. Amuk duen sa bayi buyu dé lesutan,
egkebukul asal neuma dé sa egoh di egsakalan. Dodoo amuk
miglesut dé sa anak di, nelipengan di sa egoh di nesakitan
enù ka neanggan dé polo danà sa anak di miglesut.
22 Hediya ma kiyu i, apiya di pa egkebukul yu ini egoh di,
tigtu yu doo meanggan amuk hauwen yu dema aken. Endà
duen etaw mekekedan sa kekeanggan yu.
23 “Amuk meuma iya wé agdaw, endà dé uman yu
mekepegeni tabang diyà kenak. Tuu ini i eg-ikagiyen ku
diyà keniyu. Amuk duen sa egpegeniyen yu diyà si Emà
danà sa kepigtuu yu diyà kenak, ibegay di doo diyà keniyu.
24 Taman ini egoh di, endà pa duen sa egpegeniyen yu
diyà kenagdi danà sa kepigtuu yu diyà kenak. Dodoo
edung ini egoh di, pegeni yu polo diyà kenagdi danà sa
kepigtuu yu diyà kenak owoy mebegayan yu doo anì tigtu
yu meanggan.”

Inatuwan I Hésus Sa Kaunutan Etaw Tegebael Medaet

25 Agulé guwaen i Hésus, “Igtulù ku iya wé diyà keniyu
danà sa medoo peligad. Dodoo buyu dé meuma sa agdaw
egoh beken dé peligad sa itulù ku keniyu, enù ka metudà
dé sa ketulù ku keniyu denu si Emà.
26 Amuk meuma iya wé, kiyu dé sa pegeni diyà si Emà
danà sa kepigtuu yu diyà kenak. Iya maen di ya endà duen
sa pesuwan ku megeni diyà kenagdi denu keniyu
27 enù ka eghiduwan di kiyu. Eghiduwan i Emà kiyu
enù ka eghiduwan yu aken owoy egpigtuu yu ma kedu a
si Nemula.
28 Tuu mig-angay a diyà tanà owoy kedu a ma diyà si Emà.
Hê, buyu a dé lumegkà diyà siini tanà enù ka lumikù a dé
dutu si Emà dò.”
29 Agulé, guwaen sa medoo salu di diyà kenagdi, “Tigtu
metudà dé sa eg-ikagiyen ko enù ka endà egpeligad ka.
30 Netiigan ké dé kuna sa neketiig langun, enù ka apiya di
pa endà igsaan ka etaw, netiigan ko doo sa penemdem da.
Huenan di, egpigtuu ké dé kedu ka diyà si Nemula.”
31 Agulé guwaen i Hésus, “Enù di ya, egpigtuu yu dé?
32 Dodoo buyu dé meuma sa agdaw egoh yu mesepalak
langun. Lumikù sa uman sebaen etaw diyà sa hagdi
menuwa, enù ka salidan yu dé aken anì sebaen ku daa.
Dodoo duen doo sa duma ku si Emà.
33 Ini sa pesuwan ku migtulon ini i diyà keniyu anì metanà
sa pedu yu danà ta nesesebaen. Mepelihay yu doo diyà
tanà danà sa medoo etaw endà egpigtuu, dodoo pebagel yu
polo sa pedu yu enù ka inatuwan ku dé sa kaunutan etaw
tegebael medaet.”

17

Ini Sa Egoh I Hésus Igsimbà Di Sa Etaw Egpigtuu

1 Agulé, egoh i Hésus ubus mig-ikagi diyà sa medoo salu
di, eglengag diyà langit owoy egsimbà, guwaen di, “O Emà,
neuma dé sa pasad hinemilì ko. Pedakel ko aken i Anak ko
anì pedakelen ku ma kuna.
2 Enù ka igsalig ko dé diyà kenak sa egkegaga anì
kumedatù a diyà sa langun etaw anì ibegay ku sa lalù endà
meelut di diyà sa langun etaw igsalig ko diyà kenak.
3 Iya sa etaw melalù taman melugay sa etaw egpeketiig
keniko, kuna i tigtu Nemula, owoy neketiig ma kenak, aken
i Hésus Kelistu sa pineangay ko diyà tanà.
4 Igpehaa ku dé sa dakel tunung ko diyà tanà, enù ka
neubus ku dé egbael sa langun galebek igsugù ko kenak.

5 O Emà, begayi ko diyà kenak sa dakel tunung ku diyà
langit iling sa dakel tunung ku egoh anay egoh ku diyà
keniko egoh sa tanà endà pa duen.

6 “Igpetiig ku dé kuna diyà sa medoo etaw igsalig ko diyà
kenak diyà tanà. Hinemilì ko kagda egoh anay owoy igsalig
ko kagda diyà kenak, owoy migpangunut da ma diyà sa kagi
ko.
7 Netiigan da ma dé kedu diyà keniko sa langun igbegay
ko diyà kenak.
8 Igsugkow ku diyà kenagda sa langun igtulù ko diyà
kenak, owoy pinigtuu da ma dé. Netiigan da ma tuu kedu
a diyà keniko, owoy egpigtuu da ma kuna sa migpeangay
kenak diyà tanà.

9 “O Emà, isimbà ku kagda. Beken sa medoo etaw endà
egpigtuu sa isimbà ku, dodoo isimbà ku polo sa medoo etaw
igsalig ko diyà kenak, enù ka kagda ma sa etaw ko.
10 Enù ka niko sa langun etaw ku, owoy hediya ma naken
ma sa etaw ko. Owoy nehaa sa dakel tunung ku danà da.
11 Na, buyu a dé pelikù diyà keniko, owoy endà dé mugpà
a diyà tanà. Dodoo siini medoo etaw ku, dahini da pelà diyà
tanà. O Emà ku, tigtu ka metiengaw. Tuliki ko kagda danà
sa tunung ko igsalig ko diyà kenak anì mesesebaen da iling
kenita nesesebaen.
12 Egoh ku pelà diyà kenagda, mepion sa ketulik ku
kenagda danà sa egkegaga ko igsalig ko diyà kenak. Egtu-
likan ku kagda, owoy endà duen sebaen mekesugsug diyà
kenagda, liyu daa sa etaw migtangkà diyà kenak danà sa
medaet ungayà di. Dodoo danà iya wé binaelan di, neketuu
doo sa kagi ko igpesulat.
13 Na, buyu a dé lumikù diyà keniko. Dodoo isimbà ku
kagda egoh ku pelà diyà tanà anì tigtu da meanggan lagà sa
kekeanggan ku.
14 Igsugkow ku dé diyà kenagda sa kagi ko. Dodoo,
egkelepuhan sa medoo etaw diyà tanà endà egpigtuu kagda
enù ka endà eg-iling da diyà kenagda. Hediya ma aken
i, endà ma eg-iling a diyà sa medoo etaw diyà tanà endà
egpigtuu.
15 Endà isasà ku duu keniko amuk kedanan ko sa medoo
etaw ku diyà tanà. Dodoo ini sa isasà ku keniko, tuliki ko
kagda anì endà medaetan sa kepigtuu da danà i Satanas.
16 Enù ka endà dé eg-iling da diyà sa medoo etaw diyà tanà
endà egpigtuu, enù ka eg-ilingan da aken egoh ku endà ma
eg-iling a diyà sa etaw diyà tanà endà egpigtuu.
17 Na, ungayà ku petiengawen ko sa medoo etaw ku danà
da neketiig sa tuu tegudon. Sa kagi ko, iya sa tuu tegudon.

18 Pineangay ko aken diyà tanà, hediya ma peangayen ku
kagda anì tumegudon da diyà sa langun etaw diyà tanà.
19 Danà sa kehidu ku kenagda, egpebegay a diyà keniko
owoy egpangunut a ma sa uyot ko. Iya sa egbaelan ku anì
pebegay da ma diyà keniko owoy tuu ma sa kepangunut da
sa uyot ko.

20 "O Emà, beken kagda daa sa isimbà ku, dodoo isimbà ku
ma sa medoo etaw migtuu diyà kenak kani danà sa ketulù
da.
21 O Emà, isimbà ku kagda anì mesesebaen da langun iling
kenita nesesebaen, enù ka diyà ka kenak owoy diyà a ma
keniko. Ungayà ku ma diyà da ma kenita, anì migtuu sa
langun etaw kuna sa migpeangay kenak.
22 Na, sa dakel tunung ko igbegay ko diyà kenak, iya ma sa
ibegay ku diyà kenagda anì mesesebaen da ma iling kenita
nesesebaen.
23 Enù ka diyà a kenagda owoy diyà ka ma kenak. Ungayà
ku tigtu mesesebaen da anì metiigan sa langun etaw kuna sa
migpeangay kenak owoy sa eghidu kenagda lagà sa kehidu
ko kenak.

24 "O Emà, ungayà ku mugpà diyà sa kenà ku kani siini
medoo etaw igsalig ko diyà kenak, anì hauwen da sa dakel
tunung ku igbegay ko diyà kenak, enù ka eghiduwan ko
aken egoh anay egoh sa tanà endà pa duen.
25 O Emà, tigtu ka metiengaw. Endà netiigan sa medoo
etaw diyà tanà endà egpigtuu kuna. Dodoo aken, netiigan
ku kuna owoy netiigan ma siini medoo etaw ku kuna sa
migpeangay kenak.
26 Enù ka igpetiig ku dé kuna diyà kenagda, owoy uman pa
ipetiig ku kuna diyà kenagda, enù ka ungayà ku sehiduway
da iling sa kehidu ko kenak, owoy mugpà a ma diyà
kenagda."

18

Ini Sa Egoh Da Migsigkem Si Hésus
(Matéyo 26:47-56; Malkos 14:43-50; Lukas 22:47-53)

1 Na, egoh i Hésus ubus egsimbà, eg-ipanaw da lapeg sa
medoo salu di egkatin da sa wayeg Kidelon. Agulé egdalem
da diyà sa hinemulaan kayu dahiya.
2 Na, si Hudas sa migtampil diyà sa medoo kuntelà i
Hésus, netiigan di siedò hinemulaan inangayan da enù ka
iya sa kenà da i Hésus takà egkesetipon sa medoo salu di.

3 Huenan di, iya ma sa inangayan i Hudas mig-uwit
medoo sundalu owoy sa medoo tegebantay Dalesan i Nem-
ula pineangay sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy medoo
Palasiyu. Mig-uwit da kinemkem owoy sulù ma.
4 Na, tapay dé netiigan i Hésus sa langun baelan da diyà
kenagdi, huenan di inangay di kagda egtelabuk. Eg-igsà,
guwaen di, “Ngadan di etaw sa eglagbeten yu?”
5 Guwaen da egsagbì, “Si Hésus tegeNasalét.”
Guwaen i Hésus, “Aken sa eglagbeten yu.” Na, dahiya ma
Hudas i sa migtampil diyà sa kuntelà i Hésus, owoy kagdi
sa inunutan sa medoo sundalu.
6 Egoh i Hésus mig-ikagi, guwaen di, “Aken sa eglagbeten
yu,” petow da nekeesud-esud owoy nekeetok da.
7 Agulé eg-igsà dema Hésus i, guwaen di, “Ngadan di etaw
sa eglagbeten yu?”
Guwaen da egsagbì, “Si Hésus tegeNasalét.”
8 Agulé guwaen i Hésus, “Tinulonon ku dé kiyu aken
sa eglagbeten yu. Amuk tuu aken sa eglagbeten yu, yoko
eglapeg duu siini medoo duma ku.”
9 Iya sa inikagi i Hésus enù ka neketuu sa kagi di egsimbà
giina, guwaen di, “O Emà, endà duen sebaen mekesugsug
diyà sa medoo etaw igsalig ko diyà kenak.”
10 Agulé, hinugut i Simon Pidelu sa sundang di. Hê,
tinigbas di sa egsugùsuguen sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà.
Nesapsap sa telinga di denu kuwanan. Iya sa ngadan di, si
Malko.
11 Agulé, guwaen i Hésus diyà si Pidelu, “Gumà ko sa
sundang ko, enù ka meuma a doo sa kelikutan igbegay sa
Emà ku diyà kenak.”

Ini Sa Egoh I Hésus Diyà Sa Taengan I Anas

12 Agulé, sa medoo sundalu owoy sa kapitan da owoy sa
medoo tegebantay Dalesan i Nemula, egsigkemen da Hésus
i owoy pinolot da.
13 Muna inagak da diyà si Anas nugangan i Kayipas. Na,
si Kayipas sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà egoh iya wé palay,
14 owoy kagdi ma sa mig-ikagi egoh dini diyà sa medoo
ulu-ulu Hudiyu, guwaen di, “Uman pa mepion amuk sebaen
daa sa meimatayan beken daa amuk sa langun etaw
mematay.”

Ini Sa Egoh I Pidelu Migpalaw Si Hésus
(Matéyo 26:69-70; Malkos 14:66-68; Lukas 22:55-57)

15 Na, si Simon Pidelu owoy sa sebaen salu di, nekehudi-
hudi da diyà si Hésus. Egoh da migtebow diyà sa kutà sa
menuwa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà, eg-unut sa sebaen salu i

Hésus egludep diyà sa duwangen dalesan, enù ka kinilala
sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà kagdi i.
16 Dodoo eg-ugpà pelawà Pidelu i diyà dibaluy sa kutà
medapag diyà sa bengawan. Agulé, egpelikù sa salu i
Hésus, owoy eg-ikagi diyà sa bayi tegebantay bengawan anì
pelagbasen di ma Pidelu i.
17 Hê, eg-igsà sa bayi diyà si Pidelu, guwaen di, “Enù di
ya, kuna ma sa pasek iya wé maama nesigkem?”
Dodoo egpalaw Pidelu i, guwaen di, “Beken pasek di aken
i.”
18 Na, egoh iya wé sigep, megenaw sa tanà, hue-
nan di egtemeg sa medoo tegebantay owoy sa medoo
egsugùsuguen sa baga't apuy anì ingadang da dahiya.
Agulé, eg-iling ma eg-ingadang Pidelu i.

Ini Sa Egoh I Hésus Inigsaan Sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà
(Matéyo 26:59-66; Malkos 14:55-64; Lukas 22:66-71)

19 Na, eg-igsaan sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà Hésus i denu
sa medoo pasek di owoy sa igtulù di ma.
20 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Netiigan sa langun etaw sa
igtulù ku, enù ka takà a migtulù diyà sa medoo simbaan ta
owoy diyà sa Dalesan i Nemula kenà etaw takà egkesetipon.
Huenan di, endà nelidung sa igtulù ku.
21 Maen di ya eg-igsaan ko aken? Mepion polo amuk
igsaan ko sa medoo etaw migdineg sa igtulù ku, enù ka
netiigan da doo sa inikagi ku diyà kenagda.”
22 Hê, egoh i Hésus mig-ikagi iya wé, tinagpì sa sebaen
tegebantay. Guwaen di, “Maen di ya hediya sa kesagbì ko
diyà sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà?”
23 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Amuk medaet sa inikagi
ku, tulon ko ngadan sa kedaet di. Dodoo amuk endà medaet
di, maen di ya tinagpì ko aken?”
24 Agulé, pineangay i Anas Hésus i ligò di tapay doo
pinolot diyà si Kayipas, sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà egoh iya
wé palay.

Ini Sa Egoh I Pidelu Migpalaw Dema
(Matéyo 26:71-75; Malkos 14:69-72; Lukas 22:58-62)

25 Na, diyà pelà duwangen Pidelu i egtigdeg medapag diyà
sa apuy enù ka eg-ingadang. Agulé, eg-igsaan etaw kagdi i,
guwaen da, “Kuna ma kéen pasek iya wé maama?”
Dodoo egpalaw Pidelu i, guwaen di, “Beken aken pasek di
ya.”
26 Duen ma dahiya sa egsugùsuguen sa Tigtu Ulu-ulu
Tegesimbà sa duma telahadi sa sinapsapan i Pidelu telinga.

Eg-ikagi diyà si Pidelu, guwaen di, “Kuna kéen sa duma i
Hésus hinaa ku diyà sa hinemulaan kayu giina.”
27 Dodoo egpalaw dema Pidelu i, guwaen di, “Beken aken
iya wé.” Hê, umukolò dé sa ebos.

Ini Sa Egoh I Pilatu Eg-igsà Diyà Si Hésus
(Matéyo 27:1-2,11-14; Malkos 15:1-5; Lukas 23:1-5)

28 Na, egoh di umawang dé, inagak da dema Hésus i eg-
angay da diyà sa dalesan i Gubilenu Pilatu kedu diyà sa
dalesan i Kayipas. Dodoo endà eggemow sa medoo ulu-ulu
etaw Hudiyu diyà sa dalesan sa gubilenu, anì endà metipay
da duu sa uledin igsugkow i Mosis denu sa kepelanih
da. Enù ka amuk gumemow da diyà sa dalesan etaw
beken Hudiyu, endà mebaluy da kumaen sa Pista Sa Agdaw
Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula.
29 Huenan di, eglaun Pilatu i eg-angay eg-igsà diyà
kenagda, guwaen di, “Ngadan sa igtipu yu diyà siini etaw?”
30 Egsagbì sa medoo ulu-ulu, guwaen da, “Duen sa salà di.
Upama amuk endà duen salà di, endà agaken ké duu diyà
keniko anì pigtamayan ko.”
31 Agulé guwaen i Pilatu, “Amuk netiigan yu duen sa salà
di, mepion amuk kiyu polo sa migtamay kenagdi danà sa
medoo uledin yu.”
Egsagbì sa medoo ulu-ulu, guwaen da, “Endà mebaluy di
kami sa mimatay sa etaw migtipay sa nami uledin.”
32 Na, iya sa inikagi da enù ka meketuu sa kagi i Hésus
denu sa kepatay di diyà sa kayu igbugsud.
33 Egludep dema Pilatu i diyà sa dalesan di owoy igpean-
gay di Hésus i. Agulé, eg-igsaan di dema kagdi, guwaen di,
“Enù di ya, kuna sa Sulutan diyà sa medoo Hudiyu?”
34 Guwaen i Hésus, “Enù di ya, danà sa niko penemdem
iya wé igsà ko kenak ataw ka tinulonon ka etaw denu
kenak?”
35 Egsagbì Pilatu i, guwaen di, “Beken a Hudiyu aken i,
huenan di endà netiigan ku duu sa denu keniko. Maen di
ya inagak ka diyà kenak sa medoo duma ko Hudiyu owoy
sa medoo ulu-ulu tegesimbà? Ngadan iya wé salà binaelan
ko?”
36 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Beken diyà siini tanà daa
sa kedatù ku. Enù ka upama, amuk diyà siini tanà sa kedatù
ku, lumimbul doo sa medoo etaw ku anì endà mesigkem a
ulu-ulu etaw Hudiyu. Dodoo beken diyà siini tanà sa kedatù
ku.”
37 Eg-igsà dema Pilatu i, guwaen di, “Amuk hediya, kuna
sa Sulutan?”

Guwaen i Hésus, “Tuu sa gelal igbegay ko diyà kenak
Sulutan a, enù ka iya sa pesuwan ku neetaw a diyà tanà.
Pineangay a diyà tanà anì ipetiig ku sa tuu tegudon diyà
sa langun etaw. Amuk meiyap sa etaw sa tuu tegudon,
duminegdineg da diyà kenak.”
38 Hê, guwaen i Pilatu, “Ngadan di polo atu sa tuu?”

Ini Sa Egoh I Pilatu Mig-unut Sa Penemdem Da Eg-imatay Si Hésus
(Matéyo 27:15-31; Malkos 15:6-20; Lukas 23:13-25)

Na, egoh i Pilatu mig-ikagi iya wé, eglaun dema eg-angay
diyà sa medoo Hudiyu nesetipon. Guwaen di diyà kenagda,
“Endà duen netiigan ku salà binaelan siini etaw.
39 Na, uman meuma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa
Kepigtamay i Nemula, iya sa adat yu pelaunen ku diyà
keniyu sa sebaen etaw nebilanggu hemilien yu. Meiyap yu
pa atu lengaan ku diyà keniyu sa Sulutan diyà sa medoo
Hudiyu?”
40 Dodoo egpetaled da eg-ikagi, guwaen da, “Beken iya wé.
Si Balabas polo sa lengai ko diyà kenami.” Na, si Balabas sa
etaw tegelampas.

19

1 Agulé, igsugù i Pilatu igpetapes Hésus i.
2 Egoh sa medoo sundalu ubus migtapes kenagdi, lin-
ingkal da sa belagen épê dugi owoy igsukub da diyà sa ulu
di lagà sa metolol sayap sulutan. Igpekawal da ma kenagdi
sa kawal melalegà lagà sa kawal sulutan.
3 Agulé, egdapag da diyà kenagdi ubòubò da egdatù,
guwaen da, “Meolò ka, kuna i Sulutan diyà sa etaw Hudiyu.”
Hê, egtagpien da ma takà.
4 Agulé, eglaun dema Pilatu i owoy eg-ikagi diyà sa medoo
Hudiyu nesetipon. Guwaen di, “Taa yu, hih. Uwiten ku
kagdi i diyà sa taengan yu anì metiigan yu endà duen sa
salà di egketiigan ku.”
5 Agulé egoh i Hésus miglaun, tapay doo nekesukub sa
belagen épê dugi owoy egkawal ma sa melalegà kawal
sulutan. Guwaen i Pilatu, “Kaini dé siini etaw.”
6 Dodoo, egoh da mighaa si Hésus sa medoo ulu-ulu
tegesimbà owoy sa medoo tegebantay Dalesan i Nemula, eg-
petaled da eg-ikagi, guwaen da, “Peimatayi ko dé! Petutuki
ko diyà sa kayu ibugsud.”

Dodoo guwaen i Pilatu, “Kiyu polo sa agak kenagdi dutu
owoy petutuki yu diyà sa kayu ibugsud. Enù ka aken, endà
duen sa salà netiigan ku diyà kenagdi.”

7 Agulé guwaen sa medoo Hudiyu, “Duen sa uledin ké ig-
sugkow i Mosis tinipay siiya etaw. Huenan di, meimatayan
enù ka guwaen di dò kagdi sa Anak i Nemula.”
8 Na, egoh i Pilatu migdineg iya wé inikagi da, tigtu
nelimedangan temù.
9 Egpelikù dema dalem sa dalesan di, owoy eg-igsaan di
Hésus i, guwaen di, “Keduwan ko ya, kuna i?”
Dodoo endà egsagbì Hésus i.
10 Agulé, guwaen i Pilatu diyà kenagdi, “Maen di ya endà
egsagbian ko aken? Taa ko. Duen sa egkegaga ku anì
melaun ku kuna i, ataw ka ipetutuk ku kuna diyà sa kayu
igbugsud.”
11 Guwaen i Hésus egsagbì, “Endà duen sa megaga ko diyà
kenak amuk beken si Nemula sa egbegay. Huenan di, sa
etaw mig-agak kenak diyà keniko, uman pa dakel sa hagda
salà diyà sa niko.”
12 Na, egoh i Pilatu migdineg iya wé inikagi i Hésus,
ungayà di lengaan di hedem. Dodoo, migpetaled da polo
eg-ikagi sa medoo Hudiyu, guwaen da, “Amuk lengaan ko
iya wé, kuna polo sa kuntelà i Sisal sa Sulutan ta. Enù ka
amuk egpesulutan sa etaw iling kenagdi, iya sa kuntelà i
Sulutan Sisal.”
13 Egoh i Pilatu migdineg sa inikagi da, inuwit di dema
Hésus i diyà sa duwangen owoy migpenuu diyà sa bangkù
uwis diyà sa saeg batu, kepengadan etaw Hudiyu Gabata.
14 Na egoh iya, buyu dé egpekebugsang sa agdaw, owoy
simag meuma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay
i Nemula. Agulé, eg-ikagi Pilatu i diyà sa medoo Hudiyu,
guwaen di, “Kaini dé sa Sulutan yu.”
15 Dodoo migpetaled da dema eg-ikagi, guwaen da,
“Imatayi ko dé! Imatayi ko dé! Petutuki ko diyà sa kayu
ibugsud.”
Eg-igsà Pilatu i, “Enù di ya, meiyap yu amuk ipetutuk ku
sa Sulutan yu diyà sa kayu ibugsud?”
Guwaen sa medoo ulu-ulu tegesimbà, “Sebaen daa sa
Sulutan ké, si Sisal diyà Loma.”
16 Hê, inunutan i Pilatu sa hagda ungayà, owoy igbegay di
Hésus i diyà kenagda anì ipetutuk da diyà sa kayu ibugsud.

Ini Sa Egoh I Hésus Igtutuk Diyà Sa Kayu Igbugsud
(Matéyo 27:32-44; Malkos 15:21-32; Lukas 23:26-43)

17 Na, eg-uwiten sa medoo sundalu Hésus i owoy igpetiang
da kenagdi sa kayu kenà da itutuk kenagdi. Eglegkang da
diyà Hélusalém eg-angay diyà sa tukééy getan kepengadan
da Kulobong Ulu. Na, Golgota sa ngadan di diyà sa kagi
Hibelu.

18 Dahiya sa kenà da migtutuk si Hésus diyà sa kayu
igbugsud. Duen ma sa duwa maama igtutuk da dahiya, sa
sebaen denu kuwanan di, sa sebaen denu bibang di, owoy
teliwadà Hésus i.
19 Na, duen sa igsulat i Pilatu igtagù da diyà sa lekeatas
ulu i Hésus. Iya sa kagi di, “Ini si Hésus tegeNasalét sa
Sulutan diyà etaw Hudiyu.”
20 Hê, nekebasa sa medoo etaw iya wé, enù ka medapag
diyà Hélusalém sa kenà i Hésus igtutuk diyà sa kayu
igbugsud. Telu balangan kagi iya wé igsulat, sa kagi Hibelu
owoy sa kagi etaw Loma owoy sa kagi Geligu.
21 Agulé, egsigbolowen sa medoo ulu-ulu tegesimbà Pilatu
i, guwaen da, “Maen di ya igsulat ko, ‘Ini sa Sulutan diyà
etaw Hudiyu’? Mepion hedem amuk iya polo sa igsulat
ko, ‘Siini etaw, guwaen di kagdi gaa sa Sulutan diyà etaw
Hudiyu.’ ”
22 Dodoo egsagbì Pilatu i, guwaen di, “Endà dé me-
pelumanan di iya wé igsulat ku.”
23 Na, egoh sa medoo sundalu ubus migtutuk si Hésus
diyà sa kayu igbugsud, kinuwa da sa ginis di owoy binaed
da epat baed sigbaenay kenagda. Kinuwa da ma sa metaes
kawal di hinabel endà ginapà.
24 Egseolomoy da, guwaen da, “Endà mepion di amuk
lisien ta ini i, mepion polo sekusingay ki anì metiigan ta
tayu sa mekekuwa.” Na, danà iya wé egbaelan da, neketuu
dé sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay, guwaen di,
“Sebaeden da sa ginis ku,
owoy sekusingen da ma sa kawal ku.”*
Hediya ma sa binaelan sa medoo sundalu diyà sa ginis i
Hésus.
25 Na, duen ma medoo bayi egtigdeg medapag diyà sa
kenà i Hésus igtutuk. Dahiya sa inay di, owoy sa hadi
inay di, owoy si Maliya sawa i Kelopas, owoy si Maliya
tegeMagdala.
26 Egoh i Hésus mighaa sa inay di owoy sa salu di
eghiduwan di temù, eg-ikagi Hésus i diyà sa inay di, guwaen
di, “O Inay, dahiya doo sa niko anak.”
27 Agulé, guwaen di ma diyà sa salu di, “Dahiya doo sa
inay ko.” Hê, edung egoh iya, egpeugpaen sa salu di sa inay
i Hésus diyà sa dalesan di.

Ini Sa Egoh I Hésus Nematay
(Matéyo 27:45-56; Malkos 15:33-41; Lukas 23:44-49)

28 Na, netiigan i Hésus inubus di dé sa langun igpebael
i Nemula diyà kenagdi. Agulé guwaen di, “Eglupahan a.”

* **19:24** 19:24 Basa ko Isalem 22:18.

Na, danà iya wé inikagi di, neketuu dé sa kagi i Nemula
igpesulat egoh anay denu kenagdi.
29 Na, duen sa butul dahiya nepenù wain inamutan
wayeg. Ineled da sa tabung diyà sa wain, owoy igtagù da
diyà sa panga kayu hisop. Agulé, igdugol da diyà sa ebà i
Hésus anì metepes di.
30 Egoh di migtepes, guwaen di, “Neubus dé langun.” Hê,
egpetuyuh owoy nekedan ma dé sa ginawa di.

Ini Sa Egoh I Hésus Tinebek Sigpù

31 Na, mig-angay sa medoo ulu-ulu Hudiyu diyà si Pilatu
anì isugù di ipetepù sa lisen sa telu etaw igtutuk diyà sa
kayu igbugsud anì medelamet da mematay. Enù ka ungayà
da kedanan da sa lawa sa nematay diyà sa kayu igbugsud,
enù ka mahapun Diyamat dé, owoy melihi diyà kenagda
amuk diyà sa kayu igbugsud pelà sa nematay amuk Sapetu
agdaw keetud da, owoy tigtu mapulù iya wé agdaw Sapetu
enù ka iya ma sa Pista Sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i
Nemula.
32 Huenan di, sinugù i Pilatu sa sundalu di. Hê, mig-angay
da dutu owoy tinepù da sa lisen sa sebaen etaw duma i
Hésus igtutuk. Agulé, tinepù da ma sa lisen sa sebaen ma
duma di.
33 Dodoo egoh da mig-angay diyà si Hésus, hinaa da
nematay dé. Huenan di, endà tinepù da duu.
34 Dodoo sa sebaen sundalu, tinebek di sigpù sa kabigan i
Hésus. Hê, miglesut sa depanug owoy sa wayeg.
35 Na, aken egsulat ini i sa mighaa sa langun kebael da si
Hésus, owoy tuu ini i egtulonen ku diyà keniyu. Netiigan
ku tuu ini i igsulat ku, owoy iya sa pesuwan ku egsulat anì
mekepigtuu yu ma.
36 Na, danà iya wé binaelan da diyà si Hésus, neketuu dé
sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Endà duen sebaen
tuelan di metepù.”†
37 Duen ma sa kagi i Nemula igpesulat neketuu dé,
guwaen di, “Hauwen etaw doo kagdi i tinebek sigpù.”‡

Ini Sa Egoh Da Miglebeng Si Hésus
(Matéyo 27:57-61; Malkos 15:42-47; Lukas 23:50-56)

38 Na, duen sa etaw tegeAlimatiya, si Hosé, owoy kagdi
ma sa mig-unut-unut diyà si Hésus, dodoo linidung di sa
kepigtuu di enù ka nelimedangan di sa medoo ulu-ulu etaw
Hudiyu. Agulé, inangay di egpegeni diyà si Pilatu sa lawa
i Hésus anì ilebeng di. Agulé, pinandayà i Pilatu iya wé,
huenan di inangay i Hosé sa lawa i Hésus.

---

† **19:36** 19:36 Basa ko Isalem 34:20. ‡ **19:37** 19:37 Basa ko Sakaliyas 12:10.

39 Na, iya sa duma i Hosé, si Nikodimu. Kagdi sa mig-
angay eg-igsà diyà si Hésus sigep egoh anay. Inuwit di ma
sa lima pulù kakilu kéen bulung mepion ngadeg, sa bulung
kepengadan da mila ig-amut diyà sa bulung alos.
40 Agulé, kinuwa da sa lawa i Hésus owoy binekut da
sa mepion ginis mebulà owoy igpeunut da ma sa bulung
mepion ngadeg, enù ka iya sa adat etaw Hudiyu amuk
ilebeng da sa nematay.
41 Na, duen sa hinemulaan kayu medapag diyà sa kenà
i Hésus igtutuk diyà sa kayu igbugsud. Duen dahiya sa
delama tinosongon etaw endà pa duen kenà di linebengan.
42 Huenan di, iya sa kenà da eglebeng si Hésus, enù ka
medapag diyà sa kenà di nematay owoy buyu ma meuma
sa agdaw keetud da.

20

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-enaw Dema
(Matéyo 28:1-8; Malkos 16:1-8; Lukas 24:1-12)

1 Na, egkawatkawat pelà magtu kesimag Akad, eg-angay
Maliya tegeMagdala i dutu siedò kenà lebeng. Egoh di
migtebow, hinaa di nekedan sa dakel batu igsagpeng lebeng.
2 Agulé, egletu eg-angay diyà si Simon Pidelu owoy diyà
sa salu i Hésus eghiduwan di temù. Eg-ikagi Maliya i diyà
kenagda, guwaen di, “Kinedanan da dé sa lawa i Datù diyà
sa lebeng. Endà netiigan ta duu sa kenà da migtagù.”
3 Agulé, miglegkang Pidelu i owoy sa salu i Hésus eg-
angay dutu siedò kenà lebeng.
4 Egletu da duwa, dodoo nehunawan Pidelu i sa duma di
salu i Hésus migtebow diyà sa kenà lebeng.
5 Egoh di migtebow, sinalil di sa tosong lebeng owoy hinaa
di sa mebulà ginis neketenà dahiya. Dodoo endà mig-awuh
di dalem.
6 Hê, migtebow ma Pidelu i, owoy mig-awuh dalem sa
lebeng. Hinaa di sa mebulà ginis neketenà dahiya.
7 Owoy hinaa di ma sa musala igpolot diyà sa ulu i Hésus,
dodoo nekepeiges diyà sa mebulà ginis owoy tapay doo
nelegpì.
8 Agulé, eg-awuh ma dalem sa salu i Hésus nekehuna
migtebow. Egoh di mighaa sa ginis neketenà dahiya,
nekepigtuu sa egoh i Hésus mig-enaw dé.
9 Na egoh iya, endà pa netiigan sa medoo salu i Hésus sa
kagi i Nemula igpesulat denu sa keenaw di egoh di nematay.
10 Hê, eglikù sa duwa salu di.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Si Maliya
(Matéyo 28:9-10; Malkos 16:9-11)

11 Na, si Maliya tegeMagdala, eg-ugpà diyà sa kilidan
lebeng owoy egsinegaw. Egoh di telibubu egsinegaw,
egkudung egsalil dalem sa lebeng.
12 Hê, hinaa di dahiya sa duwa egsugùsuguen i Nemula
egginis mebulà temù. Egpenuu da diyà sa tapay kenà i
Hésus igtenà, sebaen denu ulu di owoy sebaen denu lisen
di.
13 Eg-igsaan da Maliya i, guwaen da, “O Okon, maen ko ya
egsinegaw?”
Egsagbì, guwaen di, “Enù ka kinuwa da sa lawa sa Datù
ku, owoy endà netiigan ku duu sa kenà da migtagù.”
14 Agulé, egkiling Maliya i owoy eghauwen di Hésus i
egtigdeg dahiya, dodoo endà egkilalaen di duu.
15 Eg-igsà Hésus i, guwaen di, “O Okon, maen ko ya
egsinegaw? Ngadan di etaw iya wé eglagbeten ko?”
Dodoo iya sa agtem i Maliya kagdi sa tegeipat kayu
hinemula, huenan di guwaen di diyà kenagdi, “Amuk kuna
sa migkuwa sa lawa di, tulon ko diyà kenak sa kenà ko
migtagù, enù ka angayen ku.”
16 Agulé guwaen i Hésus, “O Maliya.”
Hê, eg-isalu Maliya i diyà kenagdi, owoy guwaen di
diyà sa kagi Hibelu, “Laboni.” Na, iya sa selepangan di,
“Mistelu.”
17 Dodoo guwaen i Hésus, “Yaka pelà egsabà kenak, enù
ka endà pa nebatun a diyà si Emà. Dodoo, angay ko tulon
diyà sa medoo duma ku lumikù a diyà si Nemula Emà ku.
Kagdi sa Emà yu ma owoy sa Nemula yu ma.”
18 Agulé, eg-angay Maliya tegeMagdala i diyà sa medoo
salu i Hésus, owoy guwaen di, “Hinaa ku dé Datù ya giina.”
Agulé, egtulonon di kagda sa langun inikagi i Hésus diyà
kenagdi.

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Sa Medoo Salu Di
(Matéyo 28:16-20; Malkos 16:14-18; Lukas 24:36-49)

19 Na, egoh di sigep Akad, nesetipon sa medoo salu i Hésus
diyà sa dalesan pinebagel da egpintù enù ka nelimedangan
da sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu. Apiya di pa nepintuan
sa dalesan, petow dé migtigdeg Hésus i diyà teliwadà da,
owoy guwaen di, “Kumelanih sa pedu yu.”
20 Egoh di mig-ikagi iya wé, igpehaa di diyà kenagda sa
kelaing belad di owoy sa kelaing kabigan di. Huenan di,
tigtu da neanggan temù sa medoo salu di enù ka hinaa da
Datù Hésus i.
21 Agulé, guwaen i Hésus dema, “Kumelanih sa pedu yu.
Pineangay i Emà ku aken egoh anay anì egtegudon a, hediya
ma peangayen ku kiyu anì tumegudon yu ma.”

22 Hê, hiniyup di kagda owoy guwaen di, “Sakem yu dé sa
Metiengaw Suguy i Nemula.
23 Amuk ipeuloy yu sa salà duma yu, mekepeuloy i
Nemula ma sa salà di. Dodoo amuk endà ipeuloy yu duu
sa salà di, endà ma ipeuloy i Nemula duu.”
24 Na, si Tomas pinengadanan da si Seping sa sebaen
maama diyà sa sepulù owoy duwa salu i Hésus. Endà
dahiya di egoh i Hésus migpehaa diyà kenagda.
25 Huenan di, eg-ikagi sa medoo duma salu di diyà si
Tomas, guwaen da, “Hinaa ké dé Datù Hésus i.”
Dodoo guwaen i Tomas, “Endà migtuu a neenaw dé Hésus
i taman endà hauwen ku duu sa kelaing belad di danà tutuk,
owoy itiyuk ku ma sa ketudù ku. Amuk endà ma egsabaan
ku duu sa kelaing kabigan di, endà ma doo migtuu a.”
26 Na, egoh di neuma sakapadian, nesetipon dema sa
medoo salu i Hésus diyà sa dalesan, owoy dahiya ma dé
Tomas i. Apiya di pa pinebagel da egpintù sa dalesan,
petow dé egtigdeg Hésus i diyà teliwadà da. Guwaen di,
“Kumelanih sa pedu yu.”
27 Agulé eg-ikagi diyà si Tomas, guwaen di, “Haa ko sa
belad ku. Tiyuki ko sa ketudù ko diyà sa kelaing ku, owoy
sabai ko ma sa kelaing kabigan ku. Yaka dé egkeduwa sa
pedu ko, dodoo pigtuu ka polo.”
28 Hê, guwaen i Tomas, “Kuna sa Datù ku owoy sa Nemula
ku ma.”
29 Agulé guwaen i Hésus, “Egpigtuu ka dé danà ko mighaa
kenak ini egoh di. Dodoo uman pa meanggan sa medoo
etaw migtuu, apiya di pa endà hauwen da duu aken.”

Ini Sa Pesuwan I Huwan Migsulat Ini I

30 Na, duen ma sa medoo liyu panduan binaelan i Hésus
hinaa ké, kami i salu di. Dodoo endà igsulat ku duu diyà
siini libelu sa langun hinaa ké.
31 Huenan di, igsulat ku ini i anì migtuu yu si Hésus sa
Tigtu Datù sinugù i Nemula owoy kagdi sa Anak i Nemula.
Amuk egpigtuu yu diyà kenagdi, melalù yu taman melugay.

21

Ini Sa Egoh I Hésus Migpehaa Diyà Sa Pitu Salu Di

1 Na sebaen agdaw, egpehaa dema Hésus i diyà sa medoo
salu di diyà sa mantadan Lanaw Tibiliyas. Ini sa ukit tulon
denu sa kepehaa di diyà kenagda.
2 Nesetipon sa medoo salu di. Dahiya si Simon Pi-
delu, owoy si Tomas pinengadanan da si Seping, owoy si
Natanayél tegeKana diyà uwang Galiliya, owoy sa duwa
anak i Sébediyu, owoy duen ma sa duwa salu i Hésus.

3 Agulé, eg-ikagi Simon Pidelu i diyà sa medoo duma di
salu i Hésus, guwaen di, “Mangay a muket.”

Guwaen sa medoo duma di, “Munut ké ma keniko.”
Agulé, mig-edà da kumpit. Dodoo apiya di pa neelut da
sigep egpuket, endà duen sa nekuwa da sedà.

4 Agulé, egoh di egteleséng sa agdaw, egtigdeg Hésus i
diyà sa mantadan, dodoo endà egkilalaen sa medoo salu di
duu.

5 Agulé, eg-umowen i Hésus kagda, guwaen di, “O Akay,
duen pa sa nekuwa yu?”

Guwaen da egsagbì, “Endà duen di.”

6 Agulé guwaen i Hésus, “Nabù yu dema sa puket denu
kuwanan yu anì mekekuwa yu.” Hê, egnabuen da dema,
dodoo egoh da egbatun, endà egkehenat da duu enù ka
medoo temù sa sedà nekuwa da.

7 Na, sa salu di eghiduwan i Hésus temù, eg-ikagi diyà
si Pidelu, guwaen di, “Ay, si Datù iya wé.” Agulé, egoh i
Pidelu neketiig si Hésus iya wé, egkawal dema enù ka endà
migkawal di egoh di egpuket. Agulé, miglaway diyà wayeg
anì medelamet tumebow diyà sa mantadan.

8 Dodoo sa medoo duma di salu i Hésus, egpekehudi da
egdunggù enù ka diyà da kumpit. Eggodoyen da sa puket
da nepenù sedà, enù ka medapag da dé diyà mantadan. Iya
kediyù da ya kéen siyow pulù kamitelu.

9 Egoh da migtenà diyà mantadan, hinaa da sa epan owoy
sa baga't apuy kenà sa sedà tinueg.

10 Agulé, guwaen i Hésus diyà kenagda, “Uwit yu dini sa
duma sedà nekuwa yu giina.”

11 Agulé, mig-angay dema Simon Pidelu i diyà sa kumpit,
enù ka eggodoyen di diyà mantadan sa puket nepenù sedà
anan dakel. Iya sa kedoo sedà nekuwa da magatus lima
pulù owoy telu. Apiya di pa medoo sa sedà nekuwa da,
endà ma nelisì sa puket.

12 Agulé guwaen i Hésus diyà kenagda, “Téél yu, kumaen
ki dé.” Na, endà duen etaw eg-igsà sa ngadan di, enù ka
netiigan da doo kagdi si Datù.

13 Agulé, mig-angay Hésus i egkuwa sa epan, owoy
itukidtukid di igbegay diyà kenagda. Diya ma sa binaelan
di diyà sa tinueg sedà.

14 Na, iya sa ketelu di gulê egpehaa Hésus i diyà sa medoo
salu di edung sa egoh di mig-enaw egoh di nematay.

Ini Sa Egoh I Hésus Mig-igsà Si Pidelu Denu Sa Kehidu Di

15 Na, egoh da ubus egkaen, eg-igsà Hésus i diyà si Simon
Pidelu, guwaen di, “O Simon anak i Huwan, enù di ya, uman

pa dakel sa niko kehidu kenak diyà sa kehidu sa medoo
duma ko?”
Egsagbì Pidelu i, guwaen di, “Hoò, Datù. Netiigan ko dé
eghiduwan ku kuna.”
Agulé guwaen i Hésus, “Ipat ko, hih, sa medoo etaw ku
lagà da nati kebilibili ku.”
16 Eg-igsà dema Hésus i, guwaen di, “O Simon anak i
Huwan, mehidu ka pa kenak?”
Guwaen i Pidelu egsagbì, “Hoò, Datù. Netiigan ko doo
eghiduwan ku kuna.”
Guwaen i Hésus, “Ipat ko, hih, sa medoo etaw ku lagà sa
kebilibili ku.”
17 Agulé, eg-igsà dema Hésus i sa ketelu di gulê, guwaen
di, “O Simon anak i Huwan, eghiduwan ko pa aken temù?”
Hê, egkebukul sa pedu i Pidelu enù ka telu gulê dé sa
keigsà i Hésus amuk eghiduwan di. Huenan di, guwaen i
Pidelu, “O Datù, netiigan ko doo langun. Netiigan ko ma
eghiduwan ku kuna.”
Agulé guwaen i Hésus diyà kenagdi, “Ipat ko dé sa medoo
etaw ku lagà sa kebilibili ku.
18 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniko. Egoh anay egoh
ko batàbatà pelà, egpekekawal ka owoy egpekehemilì ka
ma sa angayan ko. Dodoo amuk kumelukes ka, mekelipo
ka owoy poloten ka owoy meagak ka ma diyà sa kenà ko
endà meiyap.”
19 Na, iya sa inikagi i Hésus anì ipetiig di sa ukit kepatay
i Pidelu anì meolò Nemula i. Agulé, guwaen i Hésus diyà
kenagdi, “Unut-unut ka kenak.”

Ini Sa Kagi I Hésus Denu Sa Salu Di Eghiduwan Di Temù

20 Agulé, egtuing Pidelu i owoy hinaa di hudihudi siedò
salu i Hésus eghiduwan di temù. Iya sa salu i Hésus
migdapag diyà kenagdi egoh da migkaen egoh di endà pa
nematay owoy sa mig-igsà diyà kenagdi ngadan tayu di etaw
diyà kenagda sa tumampil diyà sa medoo kuntelà di.
21 Na, egoh i Pidelu mighaa kenagdi, eg-igsà, guwaen di,
“O Datù, ngadan sa mebaelan siini duma ta kani?”
22 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Upama, amuk iya sa
ungayà ku endà mematay di taman endà pelikù a diyà tanà,
endà duen niko ya dahiya. Dodoo kuna, unut-unut ka daa
kenak.”
23 Agulé, nekedineg sa medoo etaw egpigtuu denu iya wé
inikagi i Hésus, huenan di guwaen da dò endà dé mematay
di iya wé salu di. Dodoo, beken iya sa inikagi i Hésus endà
dé mematay di, dodoo ini polo sa inikagi di, guwaen di,

“Upama, amuk iya sa ungayà ku endà mematay di taman
endà pelikù a diyà tanà, endà duen niko ya dahiya.”
24 Na, aken iya wé salu di inikagi di. Aken sa migtulon
langun ini i owoy aken ma sa migsulat ini i. Na, netiigan ké
tuu doo ini i igsulat ku.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Huwan

25 Na, duen pa sa medoo liyu binaelan i Hésus endà
nekesulat ku duu dahini. Upama, amuk mekesulat sa
langun binaelan di, iya sa antap ku kulang pa sa kedakel
siini uwang tanà taguan sa langun libelu denu si Hésus.

Ini Sa Medoo
BINAELAN SA SALU I HÉSUS
Ini Denu Sa Binaelan Sa Medoo Salu I Hésus

Na, si Lukas sa migsulat siini libelu. Ini sa nekeuman diyà sa muna igsulat di diyà sa mapulù etaw si Tiyopilu.

Diyà siini libelu, egtulonen i Lukas sa medoo binaelan sa medoo etaw pinetegudon i Hésus. Tinulon i Lukas sa denu sa Mepion Tegudon nekeseluh diyà sa langun menuwa. Tinulon di ma denu sa ketegudon sa medoo salu i Hésus diyà sa medoo duma da etaw Hudiyu, agulé diyà sa medoo balangan etaw beken Hudiyu ma taman sa egoh da nekeangay mediyù dò.

Migtulon ma Lukas i denu sa Metiengaw Suguy i Nemula pineangay i Nemula diyà kenagda. Danà sa ketabang sa Metiengaw Suguy i Nemula, egpekegaga da egbael sa langun igsugù i Nemula diyà kenagda. Owoy tinulù sa Metiengaw Suguy di ma kagda denu sa egbaelan da.

Na, si Lukas sa duma i Pabelo mig-angay egtegudon sa kagi i Nemula dutu siedò medoo mediyù menuwa. Endà miglekas di diyà kenagdi, apiya di pa nebilanggu Pabelo i dutu Loma dò.

Igsulat I Lukas Diyà Si Tiyopilu

1 O Akay Tiyopilu, egoh ku anay migsulat diyà keniko,
tinulon ku sa langun binaelan i Hésus owoy sa igtulù di
ma edung sa egoh di anay egtulù
2-3 taman sa egoh di nebatun dutu langit dò. Egoh di
neenaw dema egoh di nematay, takà egpehaa Hésus i diyà
sa medoo salu di hinemilì di owoy tinulù di ma kagda
denu sa kedatù i Nemula. Taman epat pulù agdaw, takà
egpehaa Hésus i diyà kenagda. Huenan di, tigtu egketiigan
da nehagtay dema Hésus i enù ka hinaa da kagdi. Egoh di
endà pa nebatun dutu langit dò, tinulù di kagda danà sa
egkegaga sa Metiengaw Suguy i Nemula.
4 Na, sebaen agdaw egoh da nesetipon, eg-ikagi Hésus i
diyà sa medoo salu di, guwaen di, “Ugpà yu diyà Hélusalém.
Angati yu sa ketuu sa igpasad i Nemula, sa tapay tinulon ku
diyà keniyu.
5 Egoh anay migbautis si Huwan sa medoo etaw diyà
wayeg anì tandaan da sa kepigtuu da. Dodoo endà melugay
di iya sa ibautis i Nemula keniyu sa Metiengaw Suguy di
lumuhub diyà keniyu.”

Ini Sa Egoh I Hésus Nebatun

6 Na, egoh sa medoo salu i Hésus nesetipon dema, eg-
igsà da diyà kenagdi, guwaen da, “O Datù, enù di ya, ini
egoh di sa agdaw egoh ko humemaga sa etaw beken Hudiyu
egkedatù diyà kenita, anì ipelikù ko sa kedatù ta diyà sa
duma ta tugod i Islaél?”

7 Egsagbì Hésus i, guwaen di, “Endà metiigan yu duu sa
atas di, enù ka si Emà ta Nemula daa sa meketiig iya wé
danà sa hagdi egkegaga.
8 Dodoo yoko egkelipeng duu ini i. Amuk tumebow sa
Metiengaw Suguy i Nemula diyà keniyu, tunungan yu anì
meketulù yu denu kenak diyà Hélusalém, owoy diyà sa
langun menuwa diyà uwang Hudiya owoy uwang Samaliya,
owoy taman siini sinukub langit.”

9 Egoh di neubus eg-ikagi, egkebatun Hésus i dutu langit
dò. Egoh da eghaa, nekedilung dé Hésus i diyà gaeb owoy
endà dé hinaa da duu.
10 Ligò di egkebatun, eglengag da eg-inengteng diyà langit.
Petow dé duen sa duwa egsugùsuguen i Nemula migkawal
mebulà migtebow diyà kenagda.
11 Eg-ikagi da, guwaen da, “O medoo tegeGaliliya, yoko
eglengag ga. Nebatun Hésus i miglikù dutu langit dò. Dodoo
pelikù mendaa diyà tanà éhê mendaa sa kehaa yu egoh di
nebatun dutu langit dò.”

12 Agulé, miglikù sa medoo salu i Hésus dutu Hélusalém
dò kedu diyà Getan Olibu. Sakakilumitelu kéen sa kediyù
di kedu diyà Hélusalém.

Ini Sa Egoh Da Mighemilì Sa Sebaen Salu

13 Na, egoh sa medoo salu i Hésus migtebow diyà
Hélusalém, nesetipon da diyà sa bilik dalesan kenà da eg-
ugpà. Ini sa nesetipon, si Pidelu owoy si Huwan owoy
si Santiyago owoy si Andelis, si Pilipi owoy si Tomas, si
Baltolomi owoy si Matéyo, owoy sa sebaen ma Santiyago
anak i Alpiyo, owoy sa sebaen ma Simon sa mebagel
eghemalang sa tanà Hudiya, owoy sa sebaen Hudas anak
sa sebaen Santiyago.
14 Takà da egkesetipon owoy nesesebaen sa pedu da
langun amuk egsimbà da. Nesetipon ma sa medoo bayi
dahiya, owoy sa medoo hadi i Hésus owoy sa inay di ma, si
Maliya.

15 Na, sebaen agdaw nesetipon sa medoo etaw egpigtuu,
duen kéen magatus duwa pulù sa kedoo da. Egtigdeg Pidelu
i owoy eg-ikagi, guwaen di,

16 “O medoo loyuk ku, neketuu dé sa kagi igpesulat sa
Suguy i Nemula diyà si Dabid egoh anay denu si Hudas sa
eg-enggat sa medoo etaw anì egsigkemen da Hésus i.
17 Si Hudas sa duma ké, enù ka kagdi ma sa hinemilì i
Hésus anì mulig diyà sa galebek ké.”
18 Na, duen sa pilak kinuwa i Hudas danà sa binaelan di
medaet, owoy iya sa igbeli di tanà. Agulé migpetoyò Hudas
i. Hê, nenabù owoy nebetù sa getek di.
19 Netiigan sa langun etaw tegeHélusalém iya wé binaelan
di. Huenan di, egpengadanan da sa tanà di, Akildama, enù
ka iya sa selepangan di, tanà binayadan di depanug.
20 Eg-ikagi dema Pidelu i, guwaen di, “Neketuu dé sa kagi
i Dabid igsulat egoh anay diyà sa libelu ta Isalem, guwaen
di,
‘Meigtohon sa dalesan di.
Endà dumuen etaw mugpà dahiya.’*
Duen ma sa kagi i Nemula igpesulat diyà sa libelu Isalem,
guwaen di,
‘Pesambì sa sebaen etaw sa galebek di.’†
21-22 Na, mepion amuk hemilien ké sa sebaen etaw munut
kenami sa mighaa si Datù Hésus nehagtay dema egoh di
nematay. Mepion ma amuk kagdi sa duma ké takà mig-unut
kenami edung sa egoh i Hésus migpebautis diyà si Huwan
taman sa egoh di nebatun langit dò.”
23 Agulé, hinemilì da sa duwa maama, si Matiyas owoy si
Hosé. Iya ma sa ngadan i Hosé, si Balsabas owoy si Husto.
24 Agulé egsimbà da, guwaen da, “O Datù ké, netiigan ko
sa pedu sa langun etaw. Huenan di, petiigi ko diyà kenami
sa tayu di etaw hinemilì ko
25 mekesambì si Hudas anì dumuen sa sebaen ma salu
egbulig kenami, enù ka sinalidan i Hudas sa galebek di danà
di mig-angay diyà sa hagdi kenà sa ketamanan sa langun
etaw tegebael medaet.”
26 Agulé egoh da migsimbà, egkusing da eghemilì. Hê
nehemilì Matiyas i. Agulé, pineunut da kagdi diyà sa sepulù
owoy sebaen salu i Hésus.

2

Ini Sa Egoh Sa Suguy I Nemula Migluhub Diyà Kenagda

1 Na, egoh di neuma sa agdaw sa Pista Pintikostis,
nesetipon diyà sa sebaen dalesan sa langun etaw egpigtuu
diyà si Hésus.

---

* **1:20** 1:20 Basa ko Isalem 69:25. † **1:20** 1:20 Basa ko Isalem 109:8.

2 Petow dé duen sa dagì dinineg da kedu langit dò éhê
delegdeg kelamag. Nebelet dagì di sa dalesan kenà da
nesetipon.
3 Agulé, hinaa da sa éhê legleg apuy nepalak owoy netukid
sa pulu sa langun etaw nesetipon.
4 Hê, migluhub sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà
kenagda. Mig-edung da eg-ikagi sa medoo balangan kagi
endà netiigan da duu, enù ka egpeikagiyen sa Metiengaw
Suguy i Nemula kagda.
5 Na, duen medoo metiengaw etaw Hudiyu kedu diyà sa
langun balangan tanà eg-ugpà diyà menuwa Hélusalém.
6 Egoh da migdineg sa metaled kagi, medoo da nesetipon.
Negaip da temù, enù ka egkedineg sa uman sebaen etaw sa
hagdi balangan kagi inikagi sa medoo etaw egpigtuu.
7 Tigtu da negaip temù sa medoo etaw egdineg, owoy eg-
ikagi da, guwaen da, “Anan tegeGaliliya ini i medoo etaw
eg-ikagi.
8 Maen di ya megaga da mikagi sa tapay kagi ta?
9 Medoo sa keduwan ta, enù ka duen etaw dahini
tegePaletiya, owoy etaw tegeMidiya, owoy etaw tegeIlam.
Duen ma etaw kedu Misopotamiya, owoy etaw tegeHudiya,
owoy etaw kedu Kapadosiya, owoy etaw kedu Ponto, owoy
etaw kedu Asiya.
10 Duen ma etaw kedu Peligiya, owoy etaw kedu
Pampiliya, owoy etaw kedu Igiptu, owoy etaw kedu uwang
Libiya medapag diyà Silini. Duen ma etaw kedu Loma, etaw
Hudiyu owoy etaw beken Hudiyu egpangunut diyà sa adat
Hudiyu.
11 Duen ma etaw kedu Kelita, owoy etaw kedu Alabiya.
Dodoo egdinegen ta langun diyà sa medoo balangan kagi
ta sa tinulon sa medoo etaw tegeGaliliya denu sa mepion
binaelan i Nemula.”
12 Na, tigtu da negaip temù owoy egkebogo sa penemdem
da. Egseigsaay da, guwaen da, “Ngadan sa selepangan ini
i?”
13 Dodoo duen ma liyu etaw egpeumàumà sa medoo etaw
egpigtuu, guwaen da, “Eghiluwen da dé danà da eg-inem
wain.”

Ini Sa Egoh I Pidelu Migtulù Kenagda

14 Agulé, egtigdeg da Pidelu i owoy sa sepulù owoy sebaen
salu i Hésus. Egpetaled Pidelu i eg-ikagi, guwaen di,
“O medoo etaw Hudiyu owoy sa kedoo yu eg-ugpà diyà
Hélusalém, dinegdineg yu, hih, enù ka duen sa tulonen ku
diyà keniyu.

15 Sa penemdem yu guwaen yu dò eghiluwen ké wain,
dodoo endà eghiluwen ké enù ka endà pa meedup sa agdaw.
16 Dodoo tigesa sa medoo hinaa yu giina, enù ka neketuu
dé ini egoh di sa medoo kagi igsulat i Howil sa tegesugkow
i Nemula egoh anay, guwaen di,
17 'Ini sa kagi i Nemula.
Amuk buyu meuma sa sabuhanan agdaw,
ipeluhub ku sa Suguy ku diyà sa langun etaw.
Tumulon sa medoo anak yu, maama owoy bayi, sa kagi ku
egtebowtebow diyà kenagda.
Dumuen sa ipehaa ku diyà sa medoo batàbatà maama
diyà keniyu.
Tegeinepen ma sa medoo lukes maama diyà keniyu sa
ipehaa ku kenagda.
18 Tuu ini i. Amuk meuma iya wé,
ipeluhub ku sa Suguy ku diyà sa medoo etaw egpan-
gunut diyà kenak,
iling ka maama ataw ka bayi,
owoy tumulon da sa kagi ku egtebowtebow diyà ke-
nagda.
19 Ipehaa ku sa medoo panduan diyà awang,
owoy dumuen ma sa medoo egkegaipan etaw diyà tanà.
Dumuen sa depanug owoy sa apuy owoy sa mekepal
ebel.
20 Dumeleman sa agdaw
owoy kumelalegà sa bulan mekeiling depanug
amuk buyu tumebow siedò agdaw ku sumambì sa
tanà.
Megaipan sa langun etaw
owoy oloen da aken danà siedò agdaw ku hauwen da.
21 Dodoo mealukan doo sa langun etaw umumow diyà si
Datù.'*
22 "Na, o medoo duma ku tugod i Islaél, dinegdineg yu,
hih, sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Si Hésus tegeNasalét sa
Tigtu Datù sinugù i Nemula diyà tanà. Iya sa tandà di kagdi
sa pineangay i Nemula sa medoo tandà hinaa yu owoy sa
medoo panduan igpebael i Nemula diyà kenagdi. Netiigan
yu dé enù ka diyà keniyu sa egoh di egbael iya wé.
23 Tapay dé netiigan i Nemula sa kebael yu si Hésus,
dodoo danà doo sa ungayà i Nemula sa kesigkem yu
kenagdi. Igsugù yu Hésus i igpetutuk diyà sa medoo etaw
tegebael salà anì ipeimatay yu kagdi.

---

* **2:21** 2:17-21 Basa ko Howil 2:28-32.

24 Dodoo inenaw i Nemula mendaa egoh di nematay.
Linaun di sa anak di kedu diyà sa lebeng di enù ka endà
mekeatu sa kepatay etaw diyà kenagdi.
25 Egoh anay migsulat Dabid i denu si Hésus, guwaen di,
‘Netiigan ku takà eg-unut kenak Nemula i.
Denu kuwanan ku anì egbulig kenak,
huenan di endà mebogo a.
26 Iya maen di ya tigtu neiyap sa pedu ku
owoy oloen ku Nemula i.
Apiya di pa nematay sa lawa ku,
duen doo sa mepion eg-angat-angatan ku,
27 enù ka netiigan ku endà tangtangen di sa suguy ku
dutu bayà dò.
Owoy endà mebaluy di diyà kenagdi amuk meledak sa lawa
ku,
enù ka hinemilì di aken.
28 Igpetiig di diyà kenak dumuen sa lalù ku endà meelut di.
Tigtu mepion sa pedu ku
enù ka takà eg-unut diyà kenak.’†
29 “O medoo loyuk ku, metumàmà sa kagi ku diyà keniyu
denu sa tupù ta si Dabid. Egoh anay nematay Dabid i owoy
iglebeng dé dalem sa batu tinosongon etaw. Tapay doo duen
sa lebeng di diyà kenita taman ini egoh di.
30 Dodoo egoh i Dabid endà pa nematay, kagdi sa
tegesugkow i Nemula owoy netiigan di sa igpasad i Nemula
diyà kenagdi. Igpasad i Nemula dumuen sa sebaen tugod di
kumedatù iling sa kedatù di.
31 Egoh anay netiigan i Dabid sa baelan i Nemula, huenan
di migtulon denu sa keenaw sa Tigtu Datù sinugù i Nemula,
guwaen di,
‘Endà metangtang di dutu bayà dò,
owoy endà ma meledak sa lawa sa etaw hinemilì di.’
32 Na, netiigan ké mig-ikagi Dabid i denu si Hésus, enù ka
inenaw i Nemula Hésus i egoh di nematay owoy hinaa ké
langun sa egoh di nehagtay dema.
33 Pinedakel i Nemula kagdi owoy pinepenuu di denu
kuwanan di. Pinetuu di dé sa igpasad di diyà kenagdi sa
kepeangay di sa Metiengaw Suguy di diyà kenita, owoy iya
sa hinaa yu giina owoy sa dinineg yu ma.
34 Na, beken sa lawa i Dabid sa nebatun dutu langit dò,
dodoo si Hésus polo sa nebatun. Egoh anay igsugkow i
Dabid sa kagi i Nemula, guwaen di,
‘Mig-ikagi Nemula i diyà sa Datù ku, guwaen di,
Penuu ka dahini denu kuwanan ku

† **2:28** 2:25-28 Basa ko Isalem 16:8-11.

35 taman atuwan ku sa medoo kuntelà ko owoy ipeutuh
ku keniko.’‡
36 “Na, o medoo tugod i Islaél, apiya di pa inimatayan yu
Hésus i egoh yu migtutuk kenagdi diyà sa kayu igbugsud,
ipetiig ké doo diyà keniyu kagdi sa hinemilì i Nemula sa
Datù ta owoy sa Tigtu Datù sinugù di diyà tanà.”
37 Na, egoh sa medoo etaw migdineg sa inikagi i Pidelu,
tigtu nebogo sa pedu da. Eg-igsà da diyà kenagdi owoy
sa duma salu i Hésus, guwaen da, “O Akay, ngadan sa
mebaelan ké, kami i?”
38 Egsagbì Pidelu i, guwaen di, “Ekedi yu dé sa salà yu
owoy pebautis yu anì metandaan di sa kepigtuu yu diyà
si Hésus Kelistu. Amuk egpigtuu yu, ipeuloy i Nemula sa
medoo salà yu owoy mesakem yu sa Metiengaw Suguy i
Nemula ibegay di diyà keniyu.
39 Egoh anay igpasad i Datù ta Nemula ibegay di sa Suguy
di diyà keniyu owoy diyà sa medoo tugod yu owoy diyà
sa medoo etaw mediyù, enù ka begayan di sa langun etaw
igsasà di anì migtuu da.”
40 Na, medoo ma sa kagi i Pidelu diyà kenagda. Isasà
di kenagda, guwaen di, “Yoko eg-unut ta diyà sa duma yu
tegebael medaet anì endà mepigtamayan yu.”
41 Agulé, medoo sa etaw egpigtuu sa kagi i Pidelu owoy
egpebautis da ma. Duen buyu telu ngibu etaw egpigtuu
egoh iya wé agdaw, owoy nekeunut da sa medoo muna
egpigtuu.
42 Takà da egdinegdineg sa ketulù sa medoo salu i Hésus.
Egseamutay sa medoo etaw egpigtuu, owoy nesetipon da
amuk egsimbà da diyà si Nemula owoy amuk eg-ilingan da
sa ketepitepi epan sa ketulù i Hésus kenagda.

Ini Sa Binaelan Sa Medoo Etaw Egpigtuu

43 Na, duen medoo panduan owoy medoo tandà
egkegaipan etaw egbaelan sa medoo salu i Hésus. Huenan
di, tigtu negaip sa langun etaw.
44 Takà egkesetipon sa langun etaw egpigtuu owoy ne-
sesebaen sa pedu da. Huenan di, egsebegayay da sa medoo
langun taman da.
45 Egdagangen da ma sa tanà da owoy sa medoo langun
taman da, owoy itukid da ibegay sa pilak da diyà sa duma
da egkepasangan.
46 Egkesetipon da uman agdaw diyà sa Dalesan i Nemula,
owoy eg-angay da egkaen diyà sa hagda dalesan. Tigtu
neanggan da egoh da neseunut egkaen.

‡ **2:35** 2:34-35 Basa ko Isalem 110:1.

47 Eg-oloen da takà Nemula i, owoy netuuwan sa medoo
liyu etaw diyà kenagda. Uman agdaw egkeumanan sa kedoo
etaw eg-alukan i Nemula.

3

Ini Sa Egoh Sa Pikat Nelikuan

1 Na sebaen agdaw, eg-angay Pidelu i owoy si Huwan diyà
sa Dalesan i Nemula egoh di alas telu dé mahapun, enù ka
iya sa ulas da egsimbà.
2 Duen sa maama pikat inuwit di miglesut sa kepikatan
di egpenuu diyà sa bengawan sa Dalesan i Nemula kepen-
gadan da sa Metolol Pintuan. Uman agdaw eg-uwiten sa
medoo duma di anì megeni pilak diyà sa medoo etaw
eggemow dahiya.
3 Egoh di mighaa si Pidelu owoy si Huwan eggemow diyà
sa Dalesan i Nemula, egpegeni pilak diyà kenagda.
4 Agulé egoh da eghaa sa pikat, guwaen i Pidelu diyà
kenagdi, “Inengteng ko kami.”
5 Huenan di, eghahaa sa pikat diyà kenagda enù ka eg-
angat-angat pilak diyà kenagda.
6 Dodoo guwaen i Pidelu, “Endà duen pilak ku, dodoo
begayan ku kuna sa mekebegay ku. Huenan di, danà sa
tunung i Hésus Kelistu tegeNasalét, bigkat ka dé.”
7 Agulé, egsabaan i Pidelu sa belad di denu kuwanan owoy
pinetigdeg di. Hê, petow dé nebegeng sa lisen di owoy
migkebagel ma dé.
8 Huenan di, egtigdeg owoy egbigkatbigkat. Agulé, eg-
unut diyà si Pidelu owoy si Huwan lumudep diyà sa Dalesan
i Nemula. Egbigkatbigkat owoy egsautsaut owoy eg-oloen di
ma Nemula i.
9 Eghauwen sa langun etaw dahiya sa maama egbigkat
owoy eg-olò si Nemula.
10 Egkilalaen da kagdi sa etaw takà egpegeni pilak diyà
sa Metolol Pintuan sa Dalesan i Nemula. Huenan di, tigtu
negaip da enù ka hinaa da nekebigkat dé sa pikat.

Ini Sa Egoh I Pidelu Egtulù Diyà Sa Dalesan I Nemula

11 Na, egoh i Pidelu owoy si Huwan diyà sa luglug Dalesan
i Nemula kepengadan da Luglug i Salomon, egsabà pelà
diyà kenagda sa maama nelikuan danà di neanggan temù.
Agulé, egletu sa medoo etaw eg-angay diyà kenagda enù ka
tigtu da negaip.
12 Egoh i Pidelu mighaa sa medoo etaw nesetipon, eg-ikagi,
guwaen di, “O medoo duma ku tugod i Islaél, yoko egkegaip
duu sa hinaa yu. Yoko eg-inengteng duu kami, enù ka beken

danà sa nami tunung sa nekegaga egbulung siini maama,
owoy beken ma danà sa ketiengaw ké.
13 Dodoo si Nemula sinaligan sa tupù ta si Ablaham owoy
si Isak owoy si Hakob, kagdi polo sa nekegaga egbulung siini
maama. Binulungan di kagdi anì meolò Hésus i pineangay
di diyà tanà. Dodoo kiyu, igbegay yu Hésus i diyà sa
egkegaga i Gubilenu Pilatu. Apiya di pa ungayà i Pilatu
lengaan di Hésus i, hinawidan yu polo anì meimatayan sa
pineangay i Nemula diyà kenita.
14 Apiya di pa metiengaw Hésus i owoy endà duen salà
di, inekedan yu doo. Migpegeni yu polo diyà si Pilatu anì
lengaan di sa sebaen etaw tegeimatay.
15 Igpeimatay yu polo Hésus i, sa egbegay lalù endà
meelut di diyà sa langun etaw, dodoo inenaw i Nemula
kagdi i egoh di nematay. Tuu iya wé, enù ka hinaa ké kagdi
i egoh di mig-enaw dé.
16 Danà sa tunung i Hésus, nelikuan dé siini maama hinaa
yu owoy kinilala yu. Danà di migpigtuu diyà si Hésus,
nelikuan dé owoy nekebigkat ma dé, owoy iya sa hinaa yu
ini egoh di.
17 “O medoo duma ku, netiigan ku doo inimatayan yu
lapeg sa medoo ulu-ulu yu Hésus i, enù ka endà netiigan
yu duu kagdi sa Tigtu Datù sinugù i Nemula.
18 Dodoo danà iya wé kebael yu, igpetuu i Nemula sa kagi
di igsugkow sa medoo tegesugkow di egoh anay, guwaen da,
‘Meimatayan sa Tigtu Datù peangayen i Nemula diyà tanà.’
19 Huenan di, ekedi yu dé sa medoo salà yu owoy
pangunut yu diyà si Nemula anì ipeuloy di sa salà yu.
20 Amuk hediya sa baelan yu, kumelanih sa pedu yu danà
i Datù Nemula owoy pelikuen di ma Hésus i sa Tigtu Datù
hinemilì di.
21 Dodoo mugpà pelawà dutu langit dò taman sa egoh i
Nemula meluman sa langun taman, enù ka iya sa igpasad
di igpesugkow di diyà sa medoo tegesugkow di egoh anay.
22 Egoh anay, mig-ikagi Mosis i diyà sa medoo tugod i
Islaél, guwaen di,
‘Peangayen i Datù Nemula sa sebaen tegesugkow di diyà
keniyu,
éhê mendaa sa kinepeangay di kenak.
Kagdi ma sa tugod yu.
Dinegdineg yu sa langun tulonen di diyà keniyu.
23 Amuk duen etaw endà egpangunut diyà sa eg-ikagiyen di,
iya sa etaw beken etaw i Nemula owoy mekesugsug
ma.’*

* **3:23** 3:22-23 Basa ko Dutilonomiyu 18:15,19.

24 “Na, sa langun tegesugkow i Nemula egoh anay, si
Samuwél owoy sa medoo nekehudihudi kenagdi, anan da
egtulon denu sa ketebow i Hésus Kelistu. Hê, neketuu dé
ini egoh di sa kagi da egoh anay.
25 Kita ma sa pinasadan i Nemula, enù ka tinulon sa
medoo tegesugkow di sa pasad di diyà kenita. Neketuu dé
ini egoh di sa pasad di diyà sa medoo tupù ta, enù ka mig-
ikagi Nemula i diyà si Ablaham egoh anay, guwaen di,
‘Mesugkudan sa langun etaw diyà tanà
danà sa sebaen tugod ko.’†
26 Huenan di, kita sa muna pineangayan i Nemula si Hésus
anì tabangan di kita amuk ekedan ta sa salà ta.”

4

Ini Sa Egoh I Pidelu Owoy Si Huwan Migsagbì Diyà Sa Medoo Ulu-ulu

1 Na, egoh i Pidelu owoy si Huwan eg-ikagi pelà diyà
sa medoo etaw nesetipon, duen migtebow diyà kenagda
sa medoo tegesimbà owoy sa ulu-ulu sa medoo tegebantay
Dalesan i Nemula. Duen ma medoo etaw Sadusiyu eg-unut
kenagda. Na, iya sa penemdem etaw Sadusiyu endà dé
umenaw gaa sa etaw nematay.
2 Huenan di, egbulit da, enù ka egtulù Pidelu i owoy
si Huwan mig-enaw Hésus i egoh di nematay, huenan di
mebaluy doo umenaw sa langun etaw nematay.
3 Hê, egsigkemen da Pidelu i owoy si Huwan. Egbilang-
guwen da kagda segdu enù ka mahapun dé owoy ungayà
da igsaan da kagda amuk umenaw simag.
4 Dodoo egpigtuu dé sa medoo etaw migdineg sa inikagi i
Pidelu owoy si Huwan. Buyu lima ngibu dé sa kedoo maama
egpigtuu diyà si Hésus, lapeg sa tapay egpigtuu.
5 Na, egoh di umenaw simag, egkesetipon diyà Hélusalém
sa medoo ulu-ulu etaw Hudiyu owoy sa medoo kaunutan
Hudiyu owoy sa medoo tegetulù uledin igsugkow i Mosis.
6 Dahiya ma Anas i sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà, owoy si
Kayipas, owoy sa sebaen Huwan, owoy si Alihandelo, owoy
sa medoo tigtu duma i Anas.
7 Agulé, egpetigdegen da Pidelu i owoy si Huwan diyà sa
taengan da, owoy eg-igsaan da kagda, guwaen da, “Enù di
ya sa kebael yu? Ngadan di etaw sa egbegay tunung diyà
keniyu? Ngadan di etaw sa eg-ingadanan yu anì megaga yu
mulung sa pikat?”

† **3:25** 3:25 Basa ko Génesis 22:18.

8 Agulé, linuhub sa Metiengaw Suguy i Nemula Pidelu i
owoy egsagbì diyà kenagda. Guwaen di, “O medoo ulu-ulu
owoy kaunutan ké,
9 eg-igsaan yu kami denu sa panduan binaelan ké diyà sa
maama pikat. Eg-igsaen yu ma sa pesuwan di nelikuan dé.
10 Tulonon ké kiyu owoy sa langun tugod i Islaél anì
metiigan yu sa pesuwan di nelikuan siini pikat. Egtigdeg
diyà sa taengan yu owoy nelikuan dé danà sa tunung i
Hésus Kelistu tegeNasalét. Si Hésus sa inimatayan yu,
dodoo inenaw i Nemula kagdi egoh di nematay.
11 Na, si Hésus sa tinulon sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di,
‘Sa sebaen batu inekedan yu,
kiyu i tegebael dalesan pulung batu,
iya polo sa tigtu miulan batu hinemilì ku.’*
12 Na, endà duen liyu etaw mekealuk kenita denu sa salà ta.
Sumalà dé sa etaw diyà siini sinukub langit, endà duen liyu
etaw pineangay i Nemula diyà tanà anì alukan di sa medoo
etaw denu sa salà da.”
13 Agulé, tigtu negaip sa medoo ulu-ulu diyà sa Dalesan i
Nemula enù ka mebagel Pidelu i owoy si Huwan egsagbì
kenagda, apiya di pa tukééy sa pinangagian da. Dodoo
netiigan da kagda sa duma i Hésus.
14 Dodoo sa medoo ulu-ulu diyà Dalesan i Nemula, endà
negaga da duu egsigbolow sa kagi i Pidelu owoy si Huwan
enù ka hinaa da sa maama nelikuan egtigdeg dahiya.
15 Agulé, pinelaun da Pidelu i owoy si Huwan kedu diyà sa
bilik kenà da nesetipon. Iya sa binaelan da anì egseolomoy
sa medoo ulu-ulu,
16 guwaen da, “Ngadan sa mebaelan ta? Endà mepalaw
ta duu iya wé panduan binaelan da, enù ka negaipan sa
langun etaw diyà Hélusalém owoy netiigan da ma.
17 Mepion polo amuk limedangen ta kagda anì endà
muman da tumulon denu si Hésus diyà sa medoo etaw anì
endà mekeseluh sa kagi denu kenagdi.”
18 Huenan di, egoh da migpedalem dema si Pidelu owoy
si Huwan, eghawidan da kagda anì endà kumedoo sa etaw
egpigtuu diyà si Hésus, guwaen da, “Yoko eg-uman na
egtulù denu si Hésus.”
19 Dodoo egsagbì Pidelu i owoy si Huwan, guwaen da,
“Penemdem yu ini i. Ngadan sa tayu mepion diyà si
Nemula, iling ka mangunut ké diyà sa niyu kagi ataw ka
mangunut ké diyà si Nemula?

---

* **4:11** 4:11 Basa ko Isalem 118:22.

20 Endà mekesabuh ké umolom denu sa hinaa ké owoy sa
dinineg ké.”
21 Agulé, eg-umanen sa medoo ulu-ulu Hudiyu
eglimedang Pidelu i owoy si Huwan. Agulé linengaan
da kagda, enù ka endà duen sa pesuwan da egpelihayen
enù ka eg-oloen sa langun etaw Nemula i danà sa maama
nelikuan dé.
22 Na, labi dé epat pulù gepalay sa kelukes sa maama
nelikuan.

Ini Sa Egoh Sa Medoo Etaw Egpigtuu Egsimbà

23 Na, egoh i Pidelu owoy si Huwan nekelaun, eg-angay da
diyà sa medoo duma da egpigtuu owoy egtulonen da diyà
kenagda sa kehawid sa medoo kaunutan Hudiyu owoy sa
medoo ulu-ulu tegesimbà.
24 Egoh sa medoo etaw egpigtuu migdineg iya wé, egsimbà
da langun diyà si Nemula, guwaen da, “O Datù Nemula,
kuna sa migbael sa langit owoy sa tanà owoy sa dagat owoy
sa langun taman diyà tanà.
25 Kuna ma sa migpeikagi si Dabid, sa tupù ké migpan-
gunut diyà keniko egoh anay, enù ka danà sa Metiengaw
Suguy ko, guwaen i Dabid,
‘Maen di ya egbulit sa medoo etaw beken Hudiyu?
Owoy maen di ya egpenemdemen sa etaw Hudiyu sa
pandapat da umatu,
dodoo endà megaga da duu.
26 Nesetipon sa medoo sulutan diyà tanà anì gumila da,
owoy nesetipon ma sa medoo ulu-ulu ta anì liputan da
Nemula i
owoy sa Tigtu Datù sinugù di.’†
27 Na, neketuu dé iya wé kagi i Dabid ini egoh di, enù
ka dahini diyà Hélusalém nesetipon da Hélod i owoy si
Ponkiyu Pilatu owoy sa medoo tugod i Islaél owoy sa medoo
duma etaw beken Hudiyu anì imatayan da Hésus i, sa
pineangay ko diyà kenami, apiya di pa endà duen salà di.
Kagdi sa Tigtu Datù sinugù ko diyà tanà.
28 Inimatayan da kagdi, dodoo danà sa dakel egkegaga ko
owoy danà sa tapay penemdem ko, tapay dé netiigan ko sa
langun kebael da kenagdi.
29 O Datù ké, netiigan ko ma sa kelimedang da kenami i
etaw egpangunut diyà keniko. Huenan di, buligi ko kami
anì endà melimedangan ké tumulon sa kagi ko.
30 Pehauwi ko sa tunung ko anì melikuan sa medoo etaw
eglinadu owoy dumuen ma medoo panduan ko owoy medoo
egkegaipan etaw danà sa tunung i Hésus, sa sinugù ko.”

---

† **4:26** 4:25-26 Basa ko Isalem 2:1-2.

31 Na, egoh da neubus egsimbà, egkekayung sa dalesan
kenà da nesetipon. Agulé linuhub sa Metiengaw Suguy i
Nemula kagda, huenan di endà dé egkelimedangan da duu
egtulon sa kagi i Nemula diyà sa medoo etaw.

Egsebuligay Sa Medoo Etaw Egpigtuu

32 Na, nesesebaen sa pedu sa medoo etaw egpigtuu. Endà
duen etaw lumaguk sa langun taman di, dodoo egsebuligay
da takà.
33 Tigtu tinunungan i Nemula sa medoo salu i Hésus anì
tumulù da denu sa keenaw i Datù Hésus danà da mighaa
kenagdi nehagtay dema. Tigtu egtabangan i Nemula sa
langun etaw egpigtuu diyà kagdi.
34-35 Endà duen etaw pubeli diyà kenagda enù ka egda-
gangen da sa tanà da owoy sa dalesan da, owoy ibegay da
sa pilak diyà sa medoo salu i Hésus anì itukid da ibegay
diyà sa medoo duma da egkepasangan.
36 Na, duen sa maama tegeSipeli, sa tugod i Lebi. Iya sa
ngadan di si Hosé, dodoo ingadanan sa medoo salu i Hésus
kagdi si Bilnabi enù ka tegebulig.
37 Dinagang di sa tanà di owoy inuwit di sa pilak ibegay
di diyà sa medoo salu i Hésus.

5

Ini Sa Egoh I Ananiyas Owoy Si Sapila Migbutbut

1 Na, duen sa maama si Ananiyas, owoy sa sawa di si
Sapila. Dinagang da sa duma tanà da,
2 dodoo nesesebaen sa pedu da eglaguk sa pilak di. Agulé
inuwit i Ananiyas sa duma pilak di diyà sa medoo salu i
Hésus, owoy ubòubò di ibegay imet sa langun pilak.
3 Agulé guwaen i Pidelu, “O Ananiyas, maen di ya eg-
unutan sa pedu ko sa penemdem i Satanas anì mutbut ka
diyà sa Metiengaw Suguy i Nemula? Kulang ini i pilak ko
diyà sa lagà sa tanà dinagang ko.
4 Egoh ko endà pa egdagang sa tanà, kuna sa épê di, owoy
egoh ko migdagang, niko ma sa pilak di. Endà tinegel ka
etaw egpebegay pilak egoh ko egdagang sa tanà ko. Maen
di ya pinenemdem ko kami eg-akal denu sa lagà sa tanà ko?
Beken kami sa egbutbutan ko, dodoo si Nemula polo.”
5-6 Na, egoh i Ananiyas migdineg iya wé inikagi i Pidelu,
nepilay dé owoy nematay ma. Hê, eg-angayen sa medoo
melaud egbekut ginis sa nematay, owoy sineoyongon da eg-
angay eglebeng. Agulé tigtu nelimedangan sa langun etaw
migdineg denu sa kinepatay di.
7 Agulé telu kaulas kedu iya, migtebow Sapila i, dodoo
endà netiigan di duu nematay dé sa sawa di.

8 Eg-ikagi Pidelu i, guwaen di, “Tuloni ko aken. Enù di ya,
ini daa sa langun pilak igbayad sa tanà dinagang yu?”
Guwaen sa bayi egsagbì, “Hoò, iya daa sa kedoo di.”
9 Guwaen i Pidelu, “Maen di ya egpenemdemen yu
telesawa tumepeng sa Suguy i Nemula amuk metiigan di
sa salà yu ataw ka endà? Haa ko. Diyà pelawà selat sa
etaw miglebeng sa sawa ko giina, owoy uwiten da ma kuna
dutu.”
10 Hê, petow dé nematay ma sa bayi. Egoh sa medoo
maama migtebow dahiya, nematay dé si Sapila. Agulé, eg-
uwiten da ma sa lawa di owoy ilebeng da ma dapag sa sawa
di.
11 Huenan di, tigtu nelimedangan sa langun etaw egpigtuu
owoy sa medoo liyu etaw migdineg denu siini nebaelan da.

Ini Sa Medoo Panduan Binaelan Sa Salu I Hésus

12 Na, duen medoo panduan owoy medoo tandà
egkegaipan etaw binaelan sa medoo salu i Hésus diyà sa
kehaa sa medoo liyu etaw. Takà egkesetipon sa medoo etaw
egpigtuu diyà sa luglug Dalesan i Nemula kepengadan da
Luglug i Salomon.
13 Dodoo apiya di pa netuuwan sa medoo etaw diyà
kenagda, endà doo duen etaw eg-unut diyà kenagda amuk
endà tigtu di egpigtuu, enù ka nelimedangan di sa pedu di
endà tuu.
14 Dodoo egkedoo sa etaw egpigtuu diyà si Datù, duen
medoo maama owoy medoo bayi ma eg-unut diyà sa etaw
egpigtuu.
15 Na, danà sa medoo panduan egbaelan sa salu i Hésus,
eg-uwiten etaw sa medoo eglinadu diyà sa kilidan kalasada,
owoy itenà da ma sa kamah owoy sa ikam da dahiya anì
mekesugat sa alung i Pidelu diyà kenagda amuk tumalà enù
ka ungayà da melikuan da.
16 Eg-angay ma Hélusalém dò sa medoo etaw eg-ugpà diyà
sa medoo liyu menuwa medapag dahiya, owoy eg-uwiten da
sa medoo etaw eglinadu owoy sa medoo etaw kinudì busaw.
Hê, nelikuan da dé langun.

Ini Sa Egoh Sa Medoo Salu I Hésus Nepelihay

17 Na, egbulit sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà owoy sa medoo
duma di etaw Sadusiyu. Tigtu egkesina da,
18 huenan di egsigkemen da sa medoo salu i Hésus owoy
egbilangguwen da ma.
19 Dodoo egoh di sumigep, inukaan sa egsugùsuguen
i Nemula sa pintù bilangguwan, owoy egpelaunen di sa
medoo salu i Hésus. Egsuguen di kagda,

20 guwaen di, “Angay yu diyà sa Dalesan i Nemula. Tuloni
yu sa langun etaw denu sa lalù ibegay i Nemula diyà etaw.”
21 Na, egpangunut sa medoo salu i Hésus diyà sa kagi di
egsugù. Huenan di, egoh di sumimag, egdalem da diyà sa
Dalesan i Nemula owoy eg-edung da egtulù.

Na, egoh iya magtu kesimag, nesetipon sa Tigtu Ulu-ulu
Tegesimbà owoy sa medoo duma di anì setiponen da sa
langun kaunutan Hudiyu. Egoh da nesetipon langun diyà
sa Dalesan i Nemula, igpeangay da sa medoo salu i Hésus
dutu bilangguwan dò.
22 Dodoo egoh sa sinugù da migtebow diyà sa bilang-
guwan, endà hinaa da duu sa salu i Hésus dalem sa
bilangguwan. Agulé, egpelikù da diyà sa medoo ulu-ulu
nesetipon diyà Dalesan i Nemula, owoy guwaen da,
23 “Egoh ké migtebow dutu, nepintuan doo sa bilang-
guwan owoy egbantay doo sa medoo tegebantay. Dodoo
egoh ké mig-ukà sa pintuan, endà duen etaw hinaa ké
dalem.”
24 Na, egoh sa medoo ulu-ulu tegesimbà owoy sa ulu-ulu sa
tegebantay Dalesan i Nemula neketiig iya wé, tigtu negaip
da, enù ka endà netiigan da duu sa inangayan sa medoo
salu i Hésus.
25 Agulé duen sa etaw migtebow diyà kenagda, guwaen
di, “Taa yu, hih. Dini dé diyà Dalesan i Nemula sa medoo
etaw binilanggu yu, owoy egtulù da diyà sa medoo etaw.”

26 Agulé, eglegkang sa ulu-ulu tegebantay owoy sa duma
di anì angayen da sa medoo salu i Hésus. Dodoo endà
egtegelen da duu kagda egsabà enù ka egkelimedangan da
sa duma etaw egbuungen da kagda batu.
27 Inuwit da sa medoo salu i Hésus diyà sa kenà sa medoo
ulu-ulu nesetipon, owoy egpetigdegen da kagda diyà sa
taengan da. Agulé eg-ikagi sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà diyà
sa medoo salu i Hésus, guwaen di,
28 “Hinawidan ké sa ketulù yu denu iya wé etaw eg-
unutan yu. Dodoo endà egpangunutan yu duu sa kagi ké,
huenan di netiigan dé sa langun etaw diyà Hélusalém sa
igtulù yu. Mig-ikagi yu ma kami sa mig-imatay sa etaw eg-
unutan yu. Huenan di pineangay ku kiyu dini.”

29 Agulé, egsagbì Pidelu i owoy sa duma di salu i
Hésus, guwaen da, “Apiya di pa eghawidan yu kami, endà
sumabuh ké tumulù enù ka si Nemula sa egpangunutan ké.
30 Sa Nemula sinaligan sa medoo tupù ta, kagdi sa mig-
enaw si Hésus egoh di nematay. Dodoo inimatayan yu kagdi
i egoh yu migtutuk kenagdi diyà sa kayu igbugsud.

31 Agulé, binatun i Nemula kagdi i dutu langit dò owoy
pinepenuu di denu kuwanan di enù ka kagdi sa Tigtu Datù
ta owoy sa tegealuk kenita denu sa salà ta, enù ka ungayà
di ekedan ta sa salà ta anì ipeuloy di sa salà ta, kita i tugod
i Islaél.
32 Egtulonen ké sa langun nebaelan i Hésus enù ka hinaa
ké iya wé, owoy iya ma sa egpetuu sa kagi ké sa Metiengaw
Suguy i Nemula ibegay di diyà sa langun etaw egpangunut
diyà kenagdi.”

33 Na, egoh sa medoo ulu-ulu diyà Dalesan i Nemula
migdineg iya wé sagbì i Pidelu, tigtu da egbulit owoy ungayà
da imatayan da sa medoo salu i Hésus.
34 Dodoo duen dahiya sa etaw Palasiyu, si Gamaliél, sa
tegetulù uledin igsugkow i Mosis, owoy netuuwan ma sa
langun etaw diyà kenagdi. Egtigdeg anì mikagi, dodoo
muna pelawà pinelaun di sa medoo salu i Hésus.
35 Agulé guwaen di diyà sa medoo duma di nesetipon, “O
medoo duma ku tugod i Islaél, tuliki yu sa kebael yu siini
etaw.
36 Egoh anay, duen sa maama si Tudas. Ungayà di pedatù,
owoy epat gatus kéen sa kedoo etaw eg-unut kenagdi.
Dodoo neimatayan, agulé nesepalak sa medoo etaw eg-unut
kenagdi owoy endà duen ketebowon sa penemdem di.
37 Duen ma sa sebaen maama, si Hudas tegeGaliliya. Egoh
sa gubilenu migbilang sa kedoo etaw di, egkedatù hedem
Hudas i owoy medoo ma sa etaw eg-unut kenagdi. Dodoo
neimatayan ma, huenan di nesepalak ma sa medoo eg-unut
kenagdi.
38 Na, ini sa eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Mepion amuk
endà pelihayen ta duu Pidelu i owoy sa medoo duma di.
Pandayaen ta dé kagda, enù ka amuk beken si Nemula sa
egpeangay kenagda, endà duen sa ketebowon sa egbaelan
da.
39 Dodoo amuk si Nemula sa egpeangay kenagda dini,
endà metabanan ta duu enù ka mebaluy si Nemula polo
sa mekuntelà ta.”

40 Na, neiyap sa medoo ulu-ulu sa kagi i Gamaliél. Agulé,
pinedalem da dema sa medoo salu i Hésus, owoy igpetapes
da ma kagda. Eghawidan da kagda anì endà dé tumulon da
denu si Hésus. Hê, linengaan da dé kagda.

41 Egoh sa medoo salu i Hésus miglaun, neanggan da temù
enù ka iya sa penemdem da hinemilì i Nemula kagda anì
mepelihay da danà sa kepigtuu da diyà si Hésus.
42 Agulé, eg-uman da doo egtulù uman agdaw diyà sa
Dalesan i Nemula owoy diyà sa medoo liyu dalesan. Egtulon

da sa Mepion Tegudon denu si Hésus sa Tigtu Datù sinugù
i Nemula diyà tanà.

6

Ini Sa Pitu Tegebulig Diyà Sa Salu I Hésus

1 Na, egkedoo sa etaw egpigtuu diyà si Hésus. Dodoo
sebaen agdaw, egsesigbolowoy sa medoo Hudiyu egpigtuu
eg-ikagi Geligu owoy sa medoo Hudiyu egpigtuu eg-ikagi
Hibelu, enù ka guwaen sa etaw Geligu tukééy daa gaa sa
pilak igbegay diyà sa medoo bayi balu da.
2 Agulé, egsetiponen sa sepulù owoy duwa salu i Hésus
sa langun etaw egpigtuu, owoy guwaen da, “Endà mepion
di amuk sumabuh ké tumulù sa kagi i Nemula anì itukid ké
sa pilak ibegay diyà sa medoo etaw pubeli.
3 O medoo duma ké, mepion amuk hemilien yu sa pitu
maama diyà keniyu, sa mepion etaw linuhub sa Suguy
i Nemula owoy milantek ma. Amuk hediya, kagda sa
tumukid megay pilak diyà sa medoo etaw pubeli,
4 owoy kami sa umudes sumimbà owoy takà ké ma
tumulù diyà sa medoo etaw.”
5 Egoh sa langun etaw egpigtuu migdineg iya wé, egkeiyap
da. Huenan di, eghemilien da Estiban i, enù ka mebagel sa
kepigtuu di owoy linuhub sa Metiengaw Suguy i Nemula. Ini
sa medoo duma eghemilien da, si Pilipi, owoy si Pelokolo,
owoy si Nikanol, owoy si Timon, owoy si Palminas, owoy
si Nikolas tegeAntiokiya egpangunut diyà sa adat Hudiyu
apiya beken etaw Hudiyu.
6 Agulé, pinetigdeg da sa pitu maama diyà sa taengan sa
medoo salu i Hésus. Egsimbà sa medoo salu i Hésus egoh
da egsabà kenagda.
7 Agulé, egpekeseluh sa kagi i Nemula danà sa ketulù da.
Egkedoo ma sa etaw egpigtuu diyà menuwa Hélusalém,
owoy duen ma medoo tegesimbà diyà Dalesan i Nemula
egpigtuu ma dé diyà si Hésus.

Ini Sa Egoh Da Migsigkem Si Estiban

8 Na, tigtu tinunungan i Nemula Estiban i, huenan di
egpekebael medoo egkegaipan etaw owoy medoo panduan
eghauwen sa medoo etaw.
9 Dodoo duen ma medoo liyu etaw egsigbolow si Estiban.
Kagda sa etaw egsimbà diyà sa simbaan pinengadanan da
“Linengaan Udipen.” Kagda ma sa etaw Hudiyu tegeSilini
owoy tegeAlihandeliya, owoy duen ma kedu uwang Silisiya
owoy uwang Asiya.

10 Dodoo endà megaga da duu egsigbolow Estiban i, enù
ka tigtu milantek sa eg-ikagiyen di diyà kenagda danà sa
Suguy i Nemula egtabang kenagdi.
11 Agulé, eg-enggat da sa liyu etaw anì tipuwen da Estiban
i, guwaen da, “Dinineg ké sa kesumbung di diyà si Nemula
owoy diyà sa uledin igsugkow i Mosis egoh anay.”
12 Huenan di, egpebuliten da sa medoo etaw owoy sa
medoo kaunutan Hudiyu owoy sa medoo tegetulù uledin
igsugkow i Mosis. Agulé, eg-angayen da egsigkem Estiban
i, owoy eg-uwiten da dutu siedò medoo kaunutan Hudiyu
diyà sa Dalesan i Nemula anì antangen da.
13 Agulé, egtigdeg sa medoo etaw inenggat da egpebutbut
denu sa inikagi i Estiban, owoy guwaen da, “Siini maama,
egsumbungen di takà siini mapulù Dalesan i Nemula owoy
sa uledin igsugkow i Mosis sa tupù ta egoh anay.
14 Owoy dinineg ké ma sa inikagi di, pedaetan i Hésus
tegeNasalét gaa siini dakel dalesan kenà ta egsimbà, owoy
sambian di ma gaa sa adat ta igtulù i Mosis.”
15 Agulé, eg-inengtengen sa medoo kaunutan Hudiyu
Estiban i, owoy hinaa da nehalì sa palas di nekeiling sa
egsugùsuguen i Nemula.

7

Ini Sa Egoh I Estiban Mig-ikagi Diyà Sa Medoo Ulu-ulu

1 Agulé, eg-igsaan sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà Estiban i,
guwaen di, “Tuu pa sa inikagi da?”
2 Egsagbì Estiban i, guwaen di, “O medoo momò ku
owoy medoo loyuk ku, dinegdineg yu, hih, sa eg-ikagiyen
ku. Egoh anay egoh sa tupù ta si Ablaham mig-ugpà dutu
Misopotamiya dò egoh di endà pa mig-edoh diyà menuwa
Halan, migpehaa Nemula i diyà kenagdi kedu langit dò,
3 owoy mig-ikagi diyà kenagdi, guwaen di, ‘Legkà ka dé
diyà sa malayan ko owoy sa menuwa ko. Angay ka diyà sa
tanà itulù ku diyà keniko.’*
4 Huenan di, miglegkà Ablaham i diyà sa menuwa di
Kaldiya, owoy mig-angay eg-ugpà dutu Halan dò. Egoh sa
emà di nematay, pineedoh i Nemula kagdi eg-angay dahini
diyà sa tanà kenà ta eg-ugpà.
5 Egoh iya, endà duen tanà igbegay i Nemula diyà si
Ablaham, apiya tukééy. Dodoo migpasad Nemula i diyà
kenagdi mugpà Ablaham i owoy sa medoo tugod di taman
melugay diyà sa tanà igbegay di diyà kenagdi, apiya di pa
endà pa duen sa anak di.

---

* **7:3** 7:3 Basa ko Génesis 12:1.

6 Ini sa kagi i Nemula diyà kenagdi egoh anay, guwaen di,
‘Mugpà daa sa tugod ko diyà sa sebaen ma tanà kenà da
meudipen owoy mepasangan taman epat gatus gepalay.
7 Dodoo pigtamayan ku ma sa etaw eg-udipen kenagda.
Agulé, lumegkà dema sa tugod ko diyà siedò tanà, owoy
mangay da mugpà dahini diyà siini tanà anì sumimbà da
diyà kenak.’† Iya sa igpasad i Nemula diyà si Ablaham egoh
anay.
8 Agulé, sinugù i Nemula kagdi anì pekelaingen di sa ipat
di owoy sa ipat sa langun tugod di maama anì metandaan
sa igpasad i Nemula diyà kenagda. Huenan di, pinekelaing
di sa anak di si Isak egoh di sakapadian dé miglesut. Hediya
ma pinekelaing i Isak sa anak di si Hakob, owoy pinekelaing
i Hakob ma sa sepulù owoy duwa anak di, sa medoo tupù
ta.
9 “Na, nesina sa medoo tupù ta anak i Hakob sa hadi da,
si Hosé. Huenan di, dinagang da Hosé i anì meudipen dutu
Igiptu dò. Dodoo binuligan i Nemula kagdi,
10 huenan di netigkelan di sa kelikutan di. Tigtu milantek
owoy mepion etaw ma, huenan di netuuwan si Datù Palo
diyà kenagdi, owoy ginelal di kagdi gubilenu diyà sa langun
tanà Igiptu owoy kagdi ma sa sinaligan di sa langun taman
di.
11 Agulé duen sa dakel bitil dutu Igiptu dò owoy diyà tanà
Kanan ma. Nepasangan temù sa langun etaw owoy endà
ma duen kaenen sa medoo tupù ta.
12 Huenan di, egoh i Hakob neketiig duen kaenen dutu
Igiptu dò, pineangay di sa anak di, sa tupù ta, egpebeli
kaenen dutu.
13 Agulé egoh da egsaup eg-angay Igiptu dò, migpekilala
Hosé i diyà sa medoo kakay di, owoy igpekilala di ma sa
medoo tigtu duma di diyà si Palo.
14 Agulé igpeangay i Hosé sa emà di, si Hakob, owoy sa
langun malayan da. Pitu pulù owoy lima sa kedoo da.
15 Huenan di, mig-edoh Hakob i eg-angay eg-ugpà dutu
Igiptu dò. Agulé neseinut-inut da nematay dahiya, si Hakob
owoy sa medoo anak di.
16 Inuwit da sa lawa da dutu menuwa Sikem dò, owoy
iglebeng da dalem sa takub diyà sa tanà bineli i Ablaham
diyà sa tugod i Hamol egoh anay.
17 “Na, egoh di buyu meketuu sa igpasad i Nemula diyà si
Ablaham egoh anay, migkedoo dé sa tupù ta dutu Igiptu dò.
18 Egoh iya, duen sa sebaen Palo diyà Igiptu, owoy endà
neketiig di denu si Hosé.

---

† **7:7** 7:5-7 Basa ko Génesis 12:7; 15:13-14; Éksodo 3:12.

19 Inakalan di sa medoo tupù ta owoy pinelihay di kagda.
Tinegel di egpitas diyà tanà sa anak da magtu miglesut anì
mematay da.
20 Iya ma sa egoh di miglesut Mosis i sa tigtu mepion batà.
Inunungan sa lukes di taman telu gebulan diyà sa dalesan
da.
21 Dodoo egoh i Mosis tinangtang diyà sa ilis wayeg, hinaa
sa anak i Palo bayi. Agulé, linomò di owoy inipat di lagà
mendaa sa keipat di sa hagdi anak.
22 Agulé, netulù Mosis i sa langun netiigan sa etaw Igiptu.
Egoh di mipedu dé, tigtu milantek sa keikagi di owoy sa
langun egbaelan di.

23 “Na, egoh i Mosis epat pulù gepalay dé, eg-angayen di
egtelow sa medoo duma di tugod i Islaél.
24 Dodoo hinaa di sa duma di pinelihay sa etaw tegeIgiptu.
Agulé binuligan di owoy sinulian di, owoy inimatayan di sa
etaw tegeIgiptu.
25 Iya sa binaelan di enù ka guwaen di dò netiigan sa
medoo duma di Hudiyu kagdi sa hinemilì i Nemula anì
uwiten di kagda kedu diyà Igiptu. Dodoo endà netiigan da
duu iya wé.
26 Agulé egoh di umenaw simag, hinaa di sa duwa duma
di tugod i Islaél egseginaluway da. Ungayà di antangen di
kagda, huenan di mikagi, guwaen di, ‘O Akay, anan yu tugod
i Islaél. Yoko egsebulitay ya.’
27 Dodoo sa etaw egtibabà duma di, eghemagawan di
Mosis i, owoy guwaen di, ‘Endà pineangay etaw kuna ya
anì kumedatù ka owoy umantang kenami.
28 Enù di ya, imatayan ko ma aken, iling sa kineimatay ko
sa etaw tegeIgiptu egoh neagdaw?’
29 Egoh i Mosis migdineg iya wé, migpelaguy kedu
diyà Igiptu owoy eg-angay eg-ugpà dutu tanà Midiyan dò.
Migsawa dutu, owoy mig-anak duwa maama.

30 “Na, egoh di neuma epat pulù gepalay, dutu siedò
melabel tanà mediyù dalesan medapag diyà sa getan Sinay
Mosis i. Duen sa egsugùsuguen i Nemula migpehaa diyà
kenagdi diyà sa tukééy kayu eglegleg.
31 Egoh i Mosis mighaa iya wé, tigtu negaip. Egoh di mig-
angay egtelow sa kayu eglegleg, dinineg di sa kagi i Datù
Nemula kedu diyà sa apuy,
32 guwaen di, ‘Aken sa Nemula sinaligan sa medoo tupù
ko egoh anay, si Ablaham owoy si Isak owoy si Hakob.’
Agulé egoh i Mosis migdineg iya wé, endà inuman di duu eg-
inengteng enù ka nelimedangan temù owoy miglukub ma.

33 Agulé mig-ikagi Nemula i diyà kenagdi, guwaen di,
‘Kedani ko dé sa talumpà ko anì adatan ko aken, enù ka
egtigdeg ka diyà sa tanà kenà ku migpehaa diyà keniko.
34 Netiigan ku dé tigtu egkepelihay sa medoo etaw
hinemilì ku dutu Igiptu dò. Dinineg ku sa kesimbà da diyà
kenak, huenan di alukan ku kagda. Na, kuna sa peangayen
ku diyà Igiptu anì mealukan da,’ guwaen i Nemula diyà si
Mosis egoh anay.‡

35 “Na, egoh anay si Mosis sa inekedan sa medoo duma
di tugod i Islaél, enù ka guwaen da, ‘Endà pineangay
etaw kuna ya anì kumedatù ka owoy umantang kenami.’
Dodoo kagdi polo sa pineangay i Nemula diyà kenagda
anì kumedatù owoy umaluk kenagda danà sa ketabang sa
egsugùsuguen i Nemula migpehaa diyà kenagdi diyà sa
tukééy kayu eglegleg.
36 Huenan di, si Mosis sa mig-uwit sa medoo tupù ta egoh
da miglegkà diyà tanà Igiptu, owoy binaelan di sa medoo
panduan owoy sa medoo tandà egkegaipan etaw diyà Igiptu
owoy diyà sa Melalegà Dagat, owoy diyà sa melabel tanà
mediyù dalesan taman epat pulù gepalay.
37 Si Mosis ma sa mig-ikagi diyà sa medoo tugod i Islaél,
guwaen di, ‘Peangayen i Nemula sa sebaen tegesugkow di
diyà keniyu, éhê mendaa sa kinepeangay di kenak. Kagdi
ma sa tugod yu.’§
38 Si Mosis ma sa mig-uwit sa medoo tugod i Islaél egoh da
neselimud diyà sa melabel tanà mediyù dalesan. Kagdi ma
sa inikagiyan sa egsugùsuguen i Nemula dutu Getan Sinay
dò, owoy kagdi sa migsakem sa kagi i Nemula endà meelut
di anì isugkow di diyà kenita.

39 “Dodoo tapay doo endà egpangunut sa medoo tupù ta
diyà si Mosis. Eg-ekedan da polo enù ka ungayà da pelikù
da Igiptu dò.
40 Agulé egoh i Mosis dutu getan dò, migpegeni da diyà
sa kakay i Mosis, si Alon, guwaen da, ‘Baeli ko diyà kenita
sa egpenemulawen ta anì dumuen sa umuwit kenita, enù
ka endà netiigan ké duu sa inangayan i Mosis, sa mig-uwit
kenita kedu Igiptu dò.’
41 Agulé, binaelan da sa inetaw éhê palas nati sapì. Mig-
imatay da hinagtay anì sumimbà da diyà iya wé binaelan
da, owoy pinistawan da.
42 Huenan di, ininiyugan i Nemula kagda, owoy pinan-
dayà di sa kesimbà da diyà sa agdaw owoy sa bulan owoy

‡ **7:34** 7:31-34 Basa ko Éksodo 3:5-10. § **7:37** 7:37 Basa ko Dutilonomiyu 18:15.

sa bituen. Hediya ma sa kagi i Nemula igsulat sa tegesugkow
di egoh anay, guwaen di,
‘O medoo tugod i Islaél,
egoh yu mig-ipanaw diyà sa melabel tanà mediyù dalesan
taman epat pulù gepalay,
beken aken sa egsimbaan yu egoh yu mig-imatay hinagtay.
43 Dodoo migsimbà yu polo diyà sa medoo inetaw binaelan yu.
Takà yu eg-uwit sa éhê simbaan sa nemula yu si Molok,
owoy eg-uwit yu ma sa éhê bituen sa nemula yu si Lipan.
Huenan di, pigtamayan ku kiyu
owoy ipeuwit ku kiyu dutu dibaluy siedò mediyù menuwa Babiloniya.’*
44 “Na, egoh anay egoh sa tupù ta mig-ipanawpanaw diyà
sa melabel tanà mediyù dalesan, eg-uwit-uwiten da sa dakel
simbaan kemalig hinabengan ginis anì metandaan eg-ugpà
Nemula i diyà kenagda. Igpebael i Nemula diyà kenagda iya
wé kemalig iling sa igpehaa di diyà si Mosis egoh anay.
45 Agulé, egoh i Mosis nematay, si Hosuwa sa migpesambì
kenagdi eg-uwit sa medoo Hudiyu eg-angay diyà sa tanà
igpasad i Nemula diyà kenagda. Sumalà dé sa inangayan
da, takaan da eg-uwit sa simbaan kemalig. Tinabangan i
Nemula kagda, owoy eghemagawan di sa medoo liyu etaw
anì dumuen kenà sa tupù ta mugpà. Nelugay da egsimbà
diyà iya wé kemalig taman sa egoh i Dabid migkedatù diyà
kenagda.
46 Netuuwan Nemula i diyà sa langun binaelan i Dabid.
Huenan di, migpegeni diyà si Nemula amuk mebaluy kagdi
sa mael sa dakel dalesan kenà da sumimbà diyà sa Nemula
sinaligan i Hakob.
47 Dodoo sa anak di si Salomon polo sa migbael sa dakel
Dalesan i Nemula.
48 “Na, tigtu mapulù Nemula i, huenan di endà mugpà
di diyà sa dalesan binaelan ta, kita i etaw. Hediya ma sa
igsulat sa tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen di,
49-50 ‘Sa langit sa kenà ku egpenuu,
owoy sa tanà sa kinadalan lisen ku,
guwaen i Datù.
Aken sa migpeduen sa langun taman diyà tanà.
Huenan di, endà mebaluy di egbaelan yu sa dalesan ku kenà ku eg-ugpà.’† ”

---

* **7:43** 7:42-43 Basa ko Amos 5:25-27. † **7:49-50** 7:49-50 Basa ko Isayas 66:1-2.

51 Eg-uman Estiban i eg-ikagi diyà sa medoo ulu-ulu etaw
Hudiyu, guwaen di, “Tigtu metegas sa ulu yu, enù ka endà
egpigtuu yu diyà si Nemula owoy meked yu dumineg sa kagi
di. Meilingan yu sa medoo tupù ta, enù ka takà yu eg-eked
sa Metiengaw Suguy i Nemula.
52 Pinelihay sa medoo tupù ta sa langun tegesugkow
i Nemula egoh anay, enù ka inimatayan da sa medoo
tegesugkow i Nemula migtulon denu sa metiengaw etaw
tumebow sinugù i Nemula. Agulé egoh di migtebow,
igpesigkem yu dé owoy inimatayan yu ma.
53 Apiya di pa kiyu sa migsakem sa uledin i Nemula
igsugkow sa egsugùsuguen di egoh anay, endà doo egpigtuu
yu.”

Ini Sa Egoh Da Egbuung Batu Diyà Si Estiban

54 Na, egoh sa medoo ulu-ulu diyà Dalesan i Nemula
migdineg sa inikagi i Estiban, tigtu egbulit da owoy eg-
pekégeten da sa ngipen da danà sa kebulit da.
55 Dodoo linuhub sa Metiengaw Suguy i Nemula Estiban
i. Agulé egoh di eglengag dutu langit dò, eghauwen di sa
senang i Nemula owoy si Hésus egtigdeg denu kuwanan i
Nemula.
56 Eg-ikagi Estiban i, guwaen di, “Haa yu. Hinaa ku sa
langit neukaan, owoy hinaa ku sa Kakay Langun egtigdeg
denu kuwanan i Nemula.”
57 Dodoo egsagpengen sa medoo etaw sa telinga da anì
endà dinegen da duu sa kagi di. Egkagkag da danà da
egbulit. Hê, egletu da egseulingutan da kagdi i.
58 Agulé eg-agaken da diyà sa dibaluy menuwa, owoy
egbuungen da kagdi batu anì imatayan da. Duen sa
maama, si Saulo, egbantay sa kawal sinalidan sa medoo
etaw egbuung batu.
59 Ligò da egbuung batu, egsimbà Estiban i, guwaen di,
“O Hésus Datù ku, kuwa ko sa suguy ku enù ka buyu a dé
egkematay.”
60 Agulé egligkued owoy eg-umow, guwaen di, “O Datù,
yaka egpigtamay duu kagda danà sa kebael da kenak.” Hê,
egoh di mig-ikagi iya wé, nematay dé.

8

Ini Sa Egoh I Saulo Egpelihay Sa Etaw Egpigtuu

1-2 Na, tigtu neiyap Saulo i egoh i Estiban neimatayan.
Iglebeng sa medoo metiengaw etaw Estiban i, owoy tigtu
egsinegawan da ma.
Na, edung sa egoh i Estiban nematay, nepelihay temù sa
medoo egpigtuu diyà si Hésus diyà Hélusalém, huenan di

nesepalak da diyà sa medoo menuwa diyà uwang Hudiya
owoy uwang Samaliya. Dodoo eg-ugpà pelà sa medoo salu
i Hésus diyà Hélusalém.
3 Tigtu egpelihayen i Saulo sa medoo egpigtuu diyà si
Hésus. Takà eggemow diyà sa medoo dalesan da anì
sigkemen di kagda owoy egbilangguwen di ma, iling ka
maama ataw ka bayi.

Ini Sa Egoh I Pilipi Egtegudon Diyà Sa Uwang Samaliya

4 Na, egoh sa medoo etaw egpigtuu nesepalak, egtulù da
denu si Hésus diyà sa medoo etaw sumalà dé sa inangayan
da.
5 Mig-angay Pilipi i diyà sa dakel menuwa diyà uwang
Samaliya, owoy egtegudon diyà sa medoo etaw dahiya,
guwaen di, “Si Hésus sa Tigtu Datù sinugù i Nemula diyà
tanà.”
6 Na, egkeiyap sa langun etaw egdinegdineg diyà si Pilipi,
enù ka dinineg da sa tegudon di owoy hinaa da sa medoo
panduan binaelan di.
7 Duen busaw nekelesing egoh i Pilipi migpelesut kenagda
diyà sa medoo etaw, owoy nelikuan ma dé sa medoo pikat
owoy sa medoo egtodel.
8 Huenan di, neanggan temù sa medoo etaw dahiya.

9 Na, duen sa maama, si Simon, eg-ugpà diyà iya wé
menuwa. Nelugay dé eggaipen di sa medoo etaw tege-
Samaliya danà sa medoo balitmata binaelan di, enù ka duen
gaa sa tunung di dodoo eg-akal.
10 Egdinegdinegen sa medoo etaw sa kagi di, iling ka
mapulù etaw ataw ka mepokò etaw, enù ka guwaen da dò
duen sa dakel tunung i Nemula diyà kenagdi.
11 Huenan di, egsaligan da kagdi enù ka nelugay ginaip di
kagda danà sa balitmata di.

12 Dodoo, egoh da migpigtuu sa Mepion Tegudon igtulù
i Pilipi denu sa kedatù i Nemula owoy si Hésus Kelistu,
egpebautis da ma, iling ka maama ataw ka bayi.
13 Egpigtuu ma Simon i. Agulé egoh di migpebautis, eg-
unut-unut ma diyà si Pilipi, owoy tigtu egkegaip egoh di
mighaa sa medoo panduan binaelan i Pilipi.

14 Na, egoh sa salu i Hésus diyà Hélusalém neketiig
migpigtuu dé sa medoo etaw tegeSamaliya diyà sa kagi
i Nemula, egpeangayen da Pidelu i owoy si Huwan dutu
Samaliya dò anì mulig da kenagda.
15 Egoh da migtebow dutu, egsimbà da anì mekesakem sa
etaw egpigtuu tegeSamaliya sa Metiengaw Suguy i Nemula,

16 enù ka apiya di pa migpebautis da egoh da egpigtuu
diyà si Datù Hésus, endà pa lumuhub sa Metiengaw Suguy
i Nemula diyà kenagda.
17 Agulé, egoh i Pidelu owoy si Huwan migsabà kenagda,
linuhub dé sa Metiengaw Suguy i Nemula kagda.
18 Egoh i Simon mighaa sa medoo etaw migsakem sa
Metiengaw Suguy i Nemula danà sa salu i Hésus migsabà
kenagda, ungayà di begayan di kagda pilak,
19 owoy guwaen di, “Begayi yu aken siini tunung anì
mekesakem da ma sa Metiengaw Suguy i Nemula sa medoo
etaw egsabaan ku.”
20 Dodoo egsagbì Pidelu i, guwaen di, “Mepigtamayan
ka owoy mekedan sa pilak ko, enù ka guwaen ko dò
mebayadan ko sa ibegay i Nemula uloy.
21 Endà mekeunut ka sa egbaelan ké, enù ka endà
metiengaw sa pedu ko diyà sa kehaa i Nemula.
22 Huenan di, ekedi ko dé sa salà ko, owoy simbà ka diyà
si Datù anì ipeuloy di sa medaet penemdem ko.
23 Netiigan ku tigtu egkesina ka, owoy neudipen ka pelà
danà sa salà ko.”
24 Agulé, egpegeni Simon i diyà si Pidelu owoy si Huwan,
guwaen di, “Simbai yu aken diyà si Datù anì endà meketuu
sa inikagi ko denu kenak.”
25 Na, tinulon i Pidelu owoy si Huwan sa kagi i Datù
owoy sa binaelan di hinaa da. Agulé, eglikù da Hélusalém
dò, dodoo igtulù da ma sa Mepion Tegudon diyà sa medoo
menuwa inukitan da diyà uwang Samaliya.

Ini Sa Egoh I Pilipi Migtelabuk Sa Maama Kedu Tanà Itiyopiya Dò

26 Na, duen sa egsugùsuguen i Nemula egpehaa diyà si
Pilipi, owoy eg-ikagi, guwaen di, “Angay ka dé dutu siedò
dalan kedu Hélusalém eg-angay dutu menuwa Gasa dò. Iya
sa dalan eg-ukit diyà sa melabel tanà mediyù dalesan.”
27 Agulé migpangunut Pilipi i owoy mig-angay dutu siedò
dalan. Na, duen sa maama tegeItiyopiya miglikù kedu
Hélusalém dò, sa keduwan di egsimbà. Dakel sa gelal di enù
ka kagdi sa tegeipat pilak sa bayi booy diyà tanà Itiyopiya,
kepengadan da si Kandasi.
28 Miglikù iya wé maama kedu Hélusalém dò. Ligò di eg-
edà sa kalisa di, egbasawen di sa libelu igsulat i Isayas sa
tegesugkow i Nemula egoh anay.
29 Agulé, eg-ikagi sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà si
Pilipi, guwaen di, “Lohot ka owoy peunut ka diyà sa kalisa.”
30 Agulé egletu Pilipi i, owoy egdinegen di sa maama épê
gelal egbasa diyà sa libelu igsulat i Isayas sa tegesugkow i

Nemula egoh anay. Eg-igsà Pilipi i, guwaen di, “Netiigan ko
pa sa egbasawen ko?”
31 Egsagbì sa maama épê gelal, guwaen di, “Endà netiigan
ku duu, enù ka endà duen etaw egtulù kenak.” Agulé,
pineedà di Pilipi i diyà sa kalisa di.
32 Na, ini sa kagi i Nemula egbasawen sa maama épê gelal,
guwaen di,
“Kagdi lagà sa kebilibili endà mulit di amuk sapuen etaw,
owoy lagà ma anak kebilibili endà mikagi di amuk
guntingen etaw sa bulbul di,
enù ka apiya di pa medaet sa egbaelan etaw diyà
kenagdi,
endà doo duen kagi di.
33 Apiya di pa endà duen salà di,
peumàumaan da doo owoy pigtamayan da.
Endà duen tugod di, enù ka imatayan da kagdi.”*
34 Agulé, eg-igsà sa maama épê gelal diyà si Pilipi, guwaen
di, “Ngadan di etaw tinulon sa tegesugkow i Nemula
migsulat ini i, iling ka kagdi ataw ka sa sebaen ma etaw?
Tuloni ko aken, hih.”
35 Agulé, eg-edung Pilipi i egselepang iya wé kagi i Nemula
igsulat i Isayas, owoy egtulonen di diyà kenagdi sa Mepion
Tegudon denu si Hésus.
36 Agulé egoh da eg-ipanaw, migtebow da diyà sa lawa't
wayeg. Eg-ikagi sa maama épê gelal, guwaen di, “Duen sa
wayeg dini. Mebaluy pa amuk bautisan ko aken?”
37 [Egsagbì Pilipi i, guwaen di, “Mebaluy doo amuk tigtu
ka dé egpigtuu.”
Guwaen sa maama, “Egpigtuu a dé Anak i Nemula Hésus
Kelistu i.”]
38 Agulé egpeugpaen di sa kalisa di. Eg-angay da dalem sa
wayeg owoy egbautisan i Pilipi.
39 Egoh da miglaun kedu diyà sa wayeg, kinedanan sa
Suguy i Nemula Pilipi i. Endà dé hinaa sa maama épê gelal
Pilipi i, dodoo mepion doo sa pedu di egoh di eg-uman eg-
ipanaw.
40 Agulé, hinaa polo Pilipi i dutu menuwa Asoto dò.
Eglagbas dutu Sisaliya dò, dodoo egoh di eg-ipanaw, takà
egtulù sa Mepion Tegudon diyà sa langun menuwa inukitan
di.

9

Ini Sa Egoh I Saulo Migpigtuu Diyà Si Hésus
(Binaelan 22:6-16; 26:12-18)

---

* **8:33** 8:32-33 Basa ko Isayas 53:7-8.

1 Na, takà eglimedangen i Saulo sa medoo etaw egpigtuu
diyà si Datù enù ka ungayà di imatayan di kagda. Mig-angay
diyà sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà,
2 owoy kinuwa di sa sulat uwiten di diyà sa medoo sim-
baan Hudiyu diyà menuwa Damasko anì mebaluy sigkemen
di sa medoo etaw egpigtuu diyà si Datù, iling ka maama
ataw ka bayi, anì agaken di kagda dutu Hélusalém dò anì
bilangguwen di.
3 Dodoo egoh i Saulo medapag diyà Damasko, petow dé
nelegdawan sa dakel legdaw kedu langit dò.
4 Agulé nekelagkeb diyà tanà, owoy dinineg di sa eg-
ikagi kedu diyà langit, guwaen di, “O Saulo, maen di ya
egpelihayen ko aken?”
5 Eg-igsà Saulo i, guwaen di, “Ngadan ko ya etaw?”
Guwaen di egsagbì, “Aken si Hésus sa egpelihayen ko.
6 Tigdeg ka dé, lagbas ka dutu Damasko dò kenà ko
metulonon sa baelan ko.”
7 Na, tigtu nelimedangan sa medoo duma i Saulo owoy
neiyem da ma, enù ka uloy dé dinineg da sa eg-ikagi, endà
duen etaw hinaa da.
8 Agulé egtigdeg Saulo i, dodoo egoh di eglimata, endà dé
eg-ilag di. Huenan di, egsabaan da sa belad di owoy eg-
agaken da diyà Damasko.
9 Telu agdaw sa lugay di endà eg-ilag, owoy endà ma
nekekaen di owoy endà ma nekeinem di.
10 Duen sa sebaen etaw egpigtuu eg-ugpà diyà Damasko,
si Ananiyas. Egpehaa Datù i diyà kenagdi, owoy guwaen di,
“O Ananiyas.”
Egsagbì Ananiyas i, guwaen di, “O Datù, ngadan sa
ungayà ko diyà kenak?”
11 Guwaen i Datù diyà kenagdi, “Angay ka diyà sa dalan
kepengadan da Metudà, owoy lagbet ko sa dalesan i Hudas
enù ka iya sa kenà i Saulo tegeTalesu eg-ugpà. Egsimbà diyà
kenak.
12 Duen ma sa igpehaa ku diyà kenagdi sa egoh ko
migtebow owoy egsabà kenagdi anì umilag dema.”
13 Dodoo egsagbì Ananiyas i, guwaen di, “O Datù, medoo
sa etaw migtulon diyà kenak denu kenagdi owoy denu
sa medaet binaelan di diyà sa medoo etaw egpigtuu dutu
Hélusalém dò.
14 Mig-angay ma dahini diyà Damasko owoy inuwit di sa
sulat kedu sa medoo ulu-ulu tegesimbà diyà Hélusalém anì
mebaluy sigkemen di sa langun etaw egsimbà diyà keniko.”
15 Dodoo eg-ikagi Datù i diyà si Ananiyas, guwaen di,
“Angay ka dutu, enù ka hinemilì ku kagdi i anì tumulon

denu kenak diyà sa medoo etaw beken Hudiyu owoy diyà
sa medoo datù owoy diyà keniyu i tugod i Islaél.
16 Owoy ipetiig ku diyà kenagdi sa kelikutan mehaa di
danà di egpangunut diyà kenak."
17 Agulé, eg-angay Ananiyas i diyà sa dalesan kenà i Saulo
eg-ugpà. Egoh di miggemow, egsabaan di Saulo i owoy
guwaen di, "O Akay, si Datù Hésus sa hinaa ko diyà dalan
egoh ko mig-angay dini. Pineangay di aken diyà keniko anì
umilag ka dema owoy anì lumuhub sa Metiengaw Suguy i
Nemula diyà keniko."
18 Hê, petow dé duen sa éhê enil sedà nekedan diyà sa
mata i Saulo owoy mig-ilag dé. Agulé egpebautis dé.
19 Egoh di migkaen, egkepion dé sa nanam di.
Na, nelugaylugay eg-ugpà Saulo i diyà sa medoo etaw
egpigtuu diyà Damasko.
20 Agulé eg-angay diyà sa medoo simbaan Hudiyu, owoy
itulù di diyà sa medoo etaw Anak i Nemula Hésus i.
21 Tigtu negaip sa langun etaw migdineg sa kagi di, owoy
egseolomoy da, guwaen da, "Tuu ataw ka endà, kagdi sa
takà egpelihay sa medoo etaw egpigtuu dutu Hélusalém
dò? Mig-angay dini gaa anì sigkemen di sa etaw egpigtuu
diyà si Hésus anì agaken di kagda diyà sa medoo ulu-ulu
tegesimbà."
22 Dodoo egkebagel sa ketegudon i Saulo egoh di egtulù
denu si Hésus sa Tigtu Datù sinugù i Nemula. Endà
mekeatu sa medoo Hudiyu tegeDamasko kenagdi, enù ka
tigtu mepion sa kagi di.
23 Agulé nelugaylugay, duen etaw Hudiyu endà egpigtuu
egseolomoy da denu sa keimatay da si Saulo.
24 Agdaw owoy sigep, egbantayan da sa bengawan sa kutà
menuwa Damasko anì imatayan da kagdi. Dodoo duen sa
etaw migtulon diyà si Saulo sa ungayà da.
25 Huenan di, egbuligan sa medoo etaw egpigtuu kagdi
i. Hê, egoh di teliwadà sigep, egdalemen da kagdi diyà sa
amayan alat owoy egtuntunen da kedu sa tatawan diyà sa
kutà menuwa Damasko anì melaguy.

Ini Sa Egoh I Saulo Diyà Sa Menuwa Hélusalém

26 Na, egoh i Saulo migtebow dutu Hélusalém dò, ungayà
di eg-unut sa medoo etaw egpigtuu dahiya. Dodoo egke-
limedangan da enù ka guwaen da dò endà pa egpigtuu di.
27 Dodoo eg-uwiten i Bilnabi Saulo i diyà sa medoo salu
i Hésus, owoy egtulonen di diyà kenagda denu sa egoh i
Datù migpehaa owoy mig-ikagi diyà si Saulo diyà sa dalan.
Egtulonen di ma diyà kenagda mebagel sa ketegudon i Saulo
denu si Hésus diyà Damasko.

28 Agulé, eg-unut-unut Saulo i diyà sa medoo etaw tegeHélusalém egpigtuu.
29 Mebagel ma sa ketegudon di enù ka pineangay i Datù kagdi i. Egtulù ma diyà sa medoo Hudiyu eg-ikagi Geligu, owoy egseolomoy da. Dodoo ungayà da polo imatayan da.
30 Agulé egoh sa medoo duma di neketiig iya wé, eg-uwiten da dutu Sisaliya dò, owoy pineedà da diyà sa dakel kumpit mangay dutu Talesu dò.
31 Huenan di, migkelanih dé sa keugpà sa medoo etaw egpigtuu diyà sa langun menuwa diyà uwang Hudiya owoy uwang Galiliya owoy uwang Samaliya. Migkebagel sa kepigtuu da owoy migkedoo da ma danà sa ketabang sa Metiengaw Suguy i Nemula kenagda, owoy egpangunut da ma dé diyà si Datù.

Ini Sa Egoh I Pidelu Mig-angay Diyà Sa Menuwa Lida Owoy Hopi

32 Na, egtukiden i Pidelu eglengenan sa medoo menuwa etaw egpigtuu. Na, sebaen agdaw migtebow diyà sa menuwa Lida,
33 owoy duen sa maama pikat hinaa di, si Iniyas, takà daa eg-idegà taman walu gepalay.
34 Eg-ikagi Pidelu i diyà kenagdi, guwaen di, “O Akay Iniyas, enaw ka dé, enù ka bulungan i Hésus Kelistu kuna. Dilin ko dé sa ikam ko.”
Hê, petow dé mig-enaw Iniyas i.
35 Hinaa sa langun etaw tegeLida iya wé owoy sa medoo etaw diyà sugud Salon. Huenan di, tinuing da dé sa pedu da diyà si Datù.
36 Na diyà menuwa Hopi, duen sa bayi egpigtuu, si Tabita. Pinengadanan ma si Dolekas diyà sa kagi Geligu, owoy iya sa selepangan di, seladeng. Tigtu mepion etaw enù ka egbuligan di takà sa medoo etaw pubeli.
37 Egoh iya, eglinadu Tabita i, hê nematay dé. Pinedigus da sa lawa di owoy itagù da diyà sa bilik di diatas.
38 Egoh sa medoo etaw egpigtuu neketiig dutu Lida dò Pidelu i, sinugù da sa duwa etaw anì ipeangay da Pidelu i, enù ka medapag sa menuwa Lida diyà sa menuwa da. Egpegeni da diyà kenagdi, guwaen da, “O Akay, tétéél ka, hih. Angay ka Hopi dò.”
39 Agulé, eg-unut Pidelu i diyà kenagda. Egoh da migtebow dutu, inuwit da kagdi diyà sa bilik diatas kenà sa medoo bayi balu egdelawit, owoy egkesetipon da diyà kenagdi anì ipehaa da sa medoo kawal owoy sa medoo ginis tinebil i Tabita egoh di endà pa nematay.

40 Dodoo egpeliyuwen i Pidelu kagda. Agulé egligkued
owoy egsimbà diyà si Nemula. Eg-isalu diyà sa nematay
owoy guwaen di, “O Tabita, enaw ka dé.” Hê, eglimata dé
Tabita i. Egoh di mighaa si Pidelu, mig-enaw dé egpenuu.
41 Egsabaan i Pidelu sa belad di owoy egpetigdegen di.
Agulé, eg-umowen i Pidelu sa medoo etaw egpigtuu owoy sa
medoo bayi balu ma, owoy ipehaa di diyà kenagda Tabita i
nehagtay dé.
42 Miglalag sa egoh di mig-enaw diyà sa langun etaw diyà
menuwa Hopi, huenan di egpigtuu dé sa medoo etaw diyà
si Datù.
43 Agulé, nelugaylugay eg-ugpà Pidelu i diyà menuwa
Hopi diyà sa dalesan i Simon, sa tegegalebek kunul hinag-
tay.

10

Ini Sa Egoh I Pidelu Mig-angay Diyà Si Kolniliyo

1 Na, diyà menuwa Sisaliya, duen sa kapitan sundalu, si
Kolniliyo. Kagdi sa ulu-ulu sa magatus sundalu, kepengadan
da sa Umpungan tegeItaliya.
2 Apiya beken etaw Hudiyu, metiengaw doo owoy egpig-
tuu ma diyà si Nemula lapeg sa malayan di. Egbegayan di
ma pilak sa pubeli etaw Hudiyu enù ka eghiduwan di kagda,
owoy takà egsimbà ma diyà si Nemula.
3 Na, sebaen agdaw egoh di alas telu mahapun, duen
sa nehauwan i Kolniliyo. Tigtu hinaa di sa egsugùsuguen
i Nemula migtebow diyà kenagdi, owoy guwaen di, “O
Kolniliyo.”
4 Hê, eg-inengtengen i Kolniliyo apiya di pa tigtu egke-
limedangan. Egsagbì, guwaen di, “O Datù, ngadan sa
ungayà ko diyà kenak?”
Eg-ikagi sa egsugùsuguen i Nemula, guwaen di, “Dininеg
i Nemula sa kesimbà ko diyà kenagdi. Netiigan di ma sa
kehidu ko sa medoo etaw egkepasangan, owoy netuuwan
ma.
5 Na, sugù ko sa etaw ko mangay Hopi dò anì angayen da
Simon i pinengadanan da ma si Pidelu.
6 Eg-ugpà dutu medapag dagat dò diyà sa dalesan sa
sebaen Simon, sa tegegalebek kunul hinagtay.”
7 Egoh sa egsugùsuguen i Nemula miglikù dutu langit
dò, inumow i Kolniliyo sa duwa udipen tegegalebek diyà
kenagdi owoy sa sebaen sundalu metiengaw kesaligan di.
8 Agulé migtulon diyà kenagda denu sa hinaa di, owoy
egpeangayen di kagda dutu menuwa Hopi dò.
9 Agulé eg-ipanaw da dé. Egoh di nekebugsang sa
umenaw simag, buyu da dumagpak diyà sa menuwa Hopi.

Iya ma sa egoh i Pidelu eggemow diyà sa atep sa dalesan
kenà di eg-ugpà anì eglebù egsimbà diyà si Nemula, enù ka
mepatag sa atep iya wé dalesan.
10 Egpeketues Pidelu i owoy ungayà di kumaen. Dodoo
egoh da eglabung pelawà, duen sa ipehaa i Nemula diyà
kenagdi.
11 Eghauwen di sa langit neukaan, owoy duen sa egketun-
tun kedu langit dò eg-angay diyà kenagdi éhê sa dakel kayab
nesabaan diyà sa epat sulung di.
12 Duen sa medoo balangan hinagtay owoy uled tanà owoy
manuk tanà dalem sa kayab.
13 Agulé, duen sa eg-ikagi diyà si Pidelu kedu langit dò,
guwaen di, “O Pidelu, tigdeg ka dé owoy sumbalì ko sa duma
dalem kayab anì mekesedà ka.”
14 Dodoo egsagbì Pidelu i, guwaen di, “O Datù, meked a
iya wé, anì endà meketipay a sa uledin igsugkow i Mosis
denu sa kaenen melihi.”
15 Duen dema sa eg-ikagi dinineg di, guwaen di, “Yaka eg-
eked duu egkaen, enù ka pinepion i Nemula iya wé.”
16 Taman telu gulê anan hediya iya wé binaelan di. Agulé
nebatun iya wé kayab dutu langit dò.
17 Egoh i Pidelu egpenemdem pelà denu sa selepangan sa
hinaa di, migtebow sa medoo etaw sinugù i Kolniliyo, owoy
eg-igsaen da sa kenà sa dalesan i Simon. Egoh da migtebow
diyà sa dalesan di,
18 eg-umow da eg-igsà, guwaen da, “Dahini pa sa kenà i
Simon Pidelu eg-ugpà?”
19 Egoh i Pidelu pelà egpenemdem denu sa hinaa di, eg-
ikagi sa Suguy i Nemula diyà kenagdi, guwaen di, “Taa ko,
hih. Migtebow dé sa telu etaw eglagbet keniko.
20 Penaug ka dé. Yaka egkesemek ka eg-unut kenagda,
enù ka pineangay ku kagda diyà keniko.”
21 Agulé, egpenaug Pidelu i owoy eg-ikagi diyà kenagda,
guwaen di, “Aken sa maama eglagbeten yu. Ngadan sa
ungayà yu diyà kenak?”
22 Guwaen da egsagbì, “Si Kapitan Kolniliyo ulu-ulu sa
magatus sundalu, kagdi sa migpeangay kenami dahini.
Metiengaw etaw owoy egpigtuu ma diyà si Nemula owoy
netuuwan ma sa medoo Hudiyu diyà kenagdi. Duen gaa sa
egsugùsuguen i Nemula migsugù kenagdi anì ipeangay di
kuna anì tumulù ka kenagdi.”
23 Agulé, eg-ikagi Pidelu i diyà kenagda, guwaen di,
“Tudug yu pelawà segdu dahini.”

Hê, egoh di umenaw simag, eg-unut Pidelu i diyà kenagda,
owoy eg-unut ma sa medoo Hudiyu egpigtuu kedu diyà
menuwa Hopi.
24 Egoh sa keduwa di agdaw, egtebow da dutu Sisaliya dò.
Eg-angat-angatan i Kolniliyo kagda, owoy tapay dé sinetipon
di sa medoo tigtu duma di owoy sa medoo loyuk di.
25 Egoh i Pidelu migtebow dahiya, egtelabuk Kolniliyo i
kenagdi owoy egligkued anì datuen di.
26 Dodoo eg-ikagi Pidelu i, guwaen di, “Tigdeg ka dé. Aken
sa etaw daa, beken a si Nemula. Yaka egdatù ya kenak.”
Huenan di, egpetigdegen di Kolniliyo i.
27 Agulé egseolomoy da, owoy eggemow da diyà sa
dalesan kenà sa medoo etaw nesetipon.
28 Eg-ikagi Pidelu i diyà kenagda, guwaen di, “Netiigan
yu doo endà mepion di diyà sa adat ké amuk eglengen sa
etaw Hudiyu diyà sa etaw beken Hudiyu. Hediya ma, endà
mepion di amuk dumuma sa etaw Hudiyu diyà sa etaw
beken Hudiyu. Aken sa etaw Hudiyu, owoy kiyu sa etaw
beken Hudiyu. Dodoo igpetiig i Nemula diyà kenak anì endà
dé umeked a lumoyuk sa etaw beken Hudiyu.
29 Huenan di, egoh ko migpeangay kenak, migpangunut
a owoy mig-angay a dini. Na, Akay, ngadan sa pesuwan ko
egpeangay kenak?”
30 Egsagbì Kolniliyo i, guwaen di, “Egoh di telu dé agdaw
alas telu mahapun, egsimbà a diyà sa dalesan ku. Petow dé
migpehaa diyà kenak sa egsugùsuguen i Nemula migkawal
mebulà,
31 owoy guwaen di diyà kenak, ‘O Kolniliyo, dinineg i
Nemula sa kesimbà ko diyà kenagdi. Netiigan di ma sa
kehidu ko sa medoo etaw egkepasangan.
32 Sugù ko sa etaw ko mangay Hopi dò anì angayen da
Simon i pinengadanan da ma si Pidelu. Eg-ugpà dutu
medapag dagat dò diyà sa dalesan sa sebaen Simon, sa
tegegalebek kunul hinagtay.’
33 Huenan di, medelamet a migpeangay keniko. Mepion
enù ka dini ka dé. Na Akay, nesetipon ké langun anì dinegen
ké sa kagi i Nemula isugkow ko diyà kenami.”

Ini Sa Igtulù I Pidelu Diyà Si Kolniliyo

34 Na, eg-edung Pidelu i egtulù, guwaen di, “Netiigan ku
doo endà tuu di amuk iya daa sa eghiduwan i Nemula sa
etaw Hudiyu.
35 Dodoo egketuuwan ma diyà sa langun etaw egpangunut
diyà kenagdi owoy sa egbael mepion, iling ka etaw Hudiyu
ataw ka beken etaw Hudiyu.

36 Netiigan yu ma doo pineangay i Nemula Hésus i diyà
kenami i tugod i Islaél anì tumulù kenita sa Mepion Tegudon
denu sa melanih pedu ibegay di diyà sa langun etaw
egpigtuu diyà si Hésus Kelistu, sa Datù ta langun.
37 Netiigan yu ma doo sa binaelan di diyà tanà Hudiya,
enù ka egoh i Huwan neubus migtulù denu sa kebautis di,
eg-edung Hésus i egtulù diyà uwang Galiliya.
38 Netiigan yu ma doo pineluhuban i Nemula Hésus i
tegeNasalét sa Metiengaw Suguy di owoy tinunungan di
kagdi. Sumalà dé sa inangayan di, egbaelan di sa mepion
owoy egbulungan di ma sa medoo etaw kinudì i Satanas,
enù ka egtabangan i Nemula kagdi.
39 Hinaa ké sa langun binaelan di dutu Hélusalém dò
owoy diyà sa medoo menuwa diyà uwang Hudiya. Agulé,
inimatayan da kagdi danà da migtutuk diyà sa kayu
igbugsud.
40 Dodoo inenaw i Nemula mendaa diyà sa ketelu di
agdaw, owoy igpehaa di diyà kenami.
41 Endà langun di etaw sa mighaa kenagdi, dodoo kami
daa sa mighaa kenagdi sa hinemilì i Nemula anì tumulon
ké denu kenagdi, owoy mig-unut ké kenagdi egkaen owoy
eg-inem egoh di mig-enaw dé.
42 Owoy sinugù di kami anì tumulù ké diyà sa medoo etaw
sa Mepion Tegudon, owoy egtulonen ké si Hésus sa hinemilì
i Nemula anì tepengan di sa langun etaw, iling ka nematay
dé ataw ka nehagtay pelà, anì ipetiig di ma sa ketamanan
da.
43 Migsulat sa langun tegesugkow i Nemula egoh anay
denu kenagdi, enù ka tinulon da sumalà dé sa etaw
egpigtuu, ipeuloy i Nemula sa salà da danà i Hésus.”

Migtenà Sa Suguy I Nemula Diyà Sa Medoo Etaw Beken Hudiyu

44 Na, egoh i Pidelu eg-ikagi pelà, egtenà sa Metiengaw
Suguy i Nemula diyà sa medoo etaw egdineg sa tegudon di.
45 Tigtu negaip sa langun etaw Hudiyu egpigtuu mig-unut
si Pidelu kedu Hopi dò, enù ka igpeluhub i Nemula ma sa
Metiengaw Suguy di diyà sa etaw beken Hudiyu.
46 Negaip da enù ka dinineg da sa medoo etaw beken
Hudiyu eg-ikagi sa medoo balangan kagi endà netiigan da
duu owoy eg-olò da ma si Nemula. Agulé, eg-ikagi Pidelu i
diyà sa medoo duma di Hudiyu, guwaen di,
47 “O medoo loyuk ku, migtenà ma sa Metiengaw Suguy
i Nemula diyà kenagda éhê mendaa sa kinetenà di diyà
kenita. Endà dé mehawidan ta kagda egpebautis diyà
wayeg.”

48 Agulé, migsasà Pidelu i anì pebautis da enù ka egpigtuu
da ma dé diyà si Hésus Kelistu. Agulé, egpegeni da diyà si
Pidelu anì melugaylugay pelawà mugpà diyà kenagda.

11

Ini Sa Tinulon I Pidelu Diyà Menuwa Hélusalém

1 Na, dinineg ma dé sa medoo salu i Hésus owoy sa medoo
etaw egpigtuu diyà uwang Hudiya sa egoh sa etaw beken
Hudiyu egpigtuu dé diyà sa kagi i Nemula.
2 Huenan di, egoh i Pidelu miglikù diyà Hélusalém,
duen etaw Hudiyu egsigbolow kenagdi, enù ka ungayà
da mekepangunut sa etaw beken Hudiyu diyà sa uledin
igsugkow i Mosis.
3 Egsigbolowen da, guwaen da, “Medaet iya wé binaelan
ko, enù ka mig-ugpà ka gaa diyà sa dalesan etaw beken
Hudiyu owoy mig-unut ka ma kenagda egkaen, apiya di pa
endà pinekelaingan da ipat.”
4 Huenan di, sinelepang i Pidelu diyà kenagda sa langun
nebaelan di kedu diyà sa edungan di.
5 Guwaen di, “Egoh ku egsimbà dutu Hopi dò, duen sa
igpehaa i Nemula diyà kenak. Duen sa netuntun kedu langit
dò mig-angay diyà kenak éhê sa dakel kayab nesabaan diyà
sa epat sulung di.
6 Eghahauwen ku dalem sa kayab, owoy hinaa ku sa
medoo balangan hinagtay owoy uled tanà owoy manuk
tanà.
7 Agulé duen sa mig-ikagi diyà kenak, guwaen di, ‘O
Pidelu, tigdeg ka dé owoy sumbalì ko sa duma dalem kayab
anì mekesedà ka.’
8 Dodoo migsagbì a, guwaen ku, ‘O Datù, meked a kumaen
iya wé anì endà meketipay a sa uledin igsugkow i Mosis
denu sa kaenen melihi.’
9 Dodoo mig-ikagi dema diyà kenak, guwaen di, ‘Yaka eg-
eked duu egkaen, enù ka pinepion i Nemula iya wé.’
10 Taman telu gulê anan hediya iya wé binaelan di. Agulé
nebatun sa kayab dutu langit dò.
11 “Egoh sa kayab nebatun, dahiya dé sa telu etaw kedu
Sisaliya dò migtebow diyà sa dalesan kenà ku eg-ugpà, enù
ka eg-angayen da aken.
12 Agulé mig-ikagi sa Suguy i Nemula diyà kenak, guwaen
di, ‘Yaka egkesemek ka eg-unut kenagda.’ Agulé, duen sa
enem etaw egpigtuu kedu diyà Hopi mig-unut kenak eg-
angay Sisaliya dò, owoy miggemow ké diyà sa dalesan i
Kolniliyo sa etaw beken Hudiyu.

13 Tinulon i Kolniliyo ma diyà kenami migpehaa sa
egsugùsuguen i Nemula diyà kenagdi diyà sa dalesan di.
Mig-ikagi gaa sa egsugùsuguen i Nemula, guwaen di, ‘Sugù
ko sa etaw ko mangay Hopi dò anì angayen da Simon i
pinengadanan da ma si Pidelu.
14 Tuluen di kuna owoy sa medoo etaw eg-ugpà diyà sa
dalesan ko anì mealukan yu langun denu sa salà yu.’
15 Agulé, egoh ku mig-edung egtulù kenagda, migtenà sa
Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenagda lagà mendaa sa
kinetenà di diyà kenita egoh anay.
16 Agulé netulengan ku sa kagi i Datù, guwaen di, ‘Egoh
anay migbautis si Huwan sa medoo etaw diyà wayeg anì
tandaan da sa kepigtuu da, dodoo iya sa ibautis i Nemula
keniyu sa Metiengaw Suguy di lumuhub diyà keniyu.’
17 Huenan di, nesetepeng doo sa igbegay di diyà sa etaw
beken Hudiyu owoy sa igbegay di diyà kenita i etaw Hudiyu
egoh ta migpigtuu diyà si Datù Hésus Kelistu. Huenan di,
endà mealang ku duu sa egbaelan i Nemula.”
18 Na, egoh da migdineg sa inikagi i Pidelu, endà dé
egsigbolowen da duu, dodoo eg-oloen da Nemula i, guwaen
da, “Apiya sa etaw beken Hudiyu, mebegayan i Nemula doo
kagda sa lalù endà meelut di amuk eg-ekedan da sa salà da.”

Ini Sa Egoh Sa Medoo Etaw Migpigtuu Diyà Menuwa Antiokiya

19 Na, edung sa egoh i Estiban nematay, tigtu nepelihay sa
medoo etaw egpigtuu. Egoh da migpelaguy, nesepalak da
diyà sa uwang Ponisiya owoy diyà sa pungul Sipeli owoy
diyà sa menuwa Antiokiya diyà uwang Siliya. Egtulon da
sa kagi i Nemula diyà sa medoo duma da Hudiyu daa.
20 Dodoo duen etaw egpigtuu tegeSipeli owoy tegeSilini
mig-angay diyà sa menuwa Antiokiya, owoy egtulonen da
ma sa Mepion Tegudon denu si Datù Hésus diyà sa medoo
etaw beken Hudiyu.
21 Egtabangan i Nemula kagda, huenan di duen medoo
etaw tegeAntiokiya migtuing sa pedu da owoy egpigtuu da
dé diyà si Datù.
22 Na, egoh sa etaw tegeHélusalém egpigtuu neketiig iya
wé, egpeangayen da Bilnabi i dutu Antiokiya dò.
23-24 Mepion etaw Bilnabi i owoy mebagel sa kepigtuu di
danà di linuhub sa Metiengaw Suguy i Nemula. Egoh di
migtebow diyà Antiokiya, neanggan temù enù ka hinaa di
sa egoh i Nemula tigtu egtabang kenagda. Agulé, egtulù
diyà kenagda anì endà egkeduwa sa pedu da anì peelesen
da sa kepigtuu da diyà si Datù. Egoh da migdineg sa kagi
di, egkedoo ma dé sa etaw egpigtuu diyà si Datù.

25 Agulé, eg-angay Bilnabi i diyà menuwa Talesu anì
lagbeten di Saulo i.
26 Egoh di mighaa kenagdi, inuwit di dutu Antiokiya dò
kenà da eg-ugpà taman segepalay, owoy egtuluen da sa
medoo etaw. Na, sa medoo etaw egpigtuu diyà Antiokiya,
iya sa anay pinengadanan da Etaw i Kelistu.

27 Na, egoh da pelà diyà Antiokiya, duen duma tegesug-
kow i Nemula migtebow kedu Hélusalém dò.
28 Iya sa sebaen tegesugkow i Nemula diyà kenagda, si
Agabu. Egtigdeg owoy pinetulon sa Metiengaw Suguy i
Nemula kagdi denu sa dakel bitil tumebow diyà sa langun
menuwa diyà tanà. Na, mig-ukit iya wé egoh i Keladiyo sa
sulutan diyà Loma.
29 Agulé, nesesebaen sa penemdem sa medoo etaw
tegeAntiokiya egpigtuu anì mulig da sa medoo duma da
egpigtuu dutu Hudiya dò. Ipeuloy sa uman sebaen etaw
sa hagdi mekebegay.
30 Egoh da migtipoh sa igtabang da, egpeangayen da
Bilnabi i owoy si Saulo anì uwiten da diyà sa medoo
kaunutan etaw egpigtuu dutu Hélusalém dò.

12

Ini Sa Egoh I Pidelu Nelaun Kedu Diyà Bilangguwan

1 Na egoh iya, eg-edung si Datù Hélod egpelihay sa medoo
etaw egpigtuu diyà si Hésus.
2 Igpeimatay di Santiyago i kakay i Huwan egpetigbas
sundang.
3 Agulé, neanggan sa medoo Hudiyu endà egpigtuu. Egoh
i Hélod neketiig neanggan da, igpesigkem di ma Pidelu i.
Iya sa binaelan di egoh sa pista Hudiyu egoh da egkaen sa
epan endà duen ipelenuk di.
4 Egoh da migsigkem si Pidelu, egbilangguwen da owoy
egbantayan sa sepulù owoy enem sundalu. Tig-epatay
da egsesambìsambiay egbantay, enù ka ungayà i Hélod
ipeimatay di Pidelu i amuk meubus sa pista da anì hauwen
sa langun etaw.
5 Dodoo egoh i Pidelu nebilanggu, tigtu da isimbà diyà si
Nemula sa medoo etaw egpigtuu.

6 Na, egoh sa sigep egoh di umenaw simag sa atas i Hélod
egpeimatay si Pidelu, egtudug Pidelu i teliwadà sa duwa
etaw egbantay. Nesebalà sa belad di pinolot duwa sangkalì,
owoy duen ma sa duwa sundalu egbantay bengawan sa
bilangguwan.

7 Petow dé nelegdawan sa dalem bilangguwan enù ka
duen sa egsugùsuguen i Nemula egtigdeg dahiya. Egku-
gowen di Pidelu i anì enawen di, owoy guwaen di, “Téél ka.
Enaw ka dé.” Hê, nelengà sa sangkalì diyà sa belad di.
8 Agulé, eg-ikagi sa egsugùsuguen i Nemula diyà kenagdi,
guwaen di, “Eles ko sa ginis ko owoy talumpà ka dé.”

Egoh i Pidelu migpangunut, eg-ikagi dema sa
egsugùsuguen i Nemula, guwaen di, “Kawal ka dé owoy
unut ka kenak.”
9 Huenan di, mig-unut Pidelu i diyà sa egsugùsuguen i
Nemula, dodoo endà netiigan di duu amuk tuu sa egbaelan
di, enù ka guwaen di dò tegeinep di daa.
10 Egoh da migtalà diyà sa muna tegebantay owoy sa
keduwa di, egtebow da diyà sa dakel pintù putow eg-angay
diyà liyu sa bilangguwan. Petow dé neukaan peiges sa
pintù, hê nekelaun da dé. Hê, egoh da eg-ipanaw diyà sa
kalasada, petow dé nekedan sa egsugùsuguen i Nemula.

11 Agulé, egoh i Pidelu neketiig sa nebaelan di, guwaen di,
“Netiigan ku ini i. Pineangay i Datù sa egsugùsuguen di anì
launen di aken kedu sa egkegaga i Hélod, anì endà meketuu
di sa kepatay ku eg-angat-angatan sa medoo Hudiyu endà
egpigtuu.”

12 Egoh i Pidelu egpenemdem denu iya wé, mig-angay
diyà sa dalesan i Maliya, sa inay i Huwan pinengadanan
da si Malkos. Nesetipon dahiya sa medoo etaw anì isimbà
da kagdi.
13 Egoh di migtebow dahiya, egteguktuken di sa pintù
diyà liyu sa dalesan. Agulé duen sa bayi udipen, si Loda,
egtelenak kenagdi.
14 Egoh di migdineg sa kagi i Pidelu, egkilalaen di kagdi
owoy tigtu neanggan, dodoo endà eg-ukaan di duu enù ka
migpedelamet polo egpelikù diatas anì tulonen di diyà sa
medoo duma di migtebow dé Pidelu i diyà sa liyu sa dalesan.
15 Dodoo guwaen da diyà kenagdi, “Egkelengleng ka
kéen.” Dodoo takà eg-ikagi, guwaen di, “Tuu, dahiya Pidelu
ya.” Huenan di, guwaen da, “Iya kéen sa egsugùsuguen i
Nemula egtulik kenagdi.”

16 Dodoo takà egteguktuk Pidelu i taman endà eg-ukaan
da duu. Agulé, egoh da mighaa kenagdi, tigtu negaip da.
17 Binegeng i Pidelu sa belad di anì endà egséléken da,
owoy egtulonon di kagda denu sa kelengà i Nemula kenagdi
kedu diyà sa bilangguwan. Guwaen di ma, “Tuloni ko
si Santiyago owoy sa medoo duma ta egpigtuu.” Agulé,
eglegkang Pidelu i eg-angay diyà sa sebaen ma dalesan.

18 Egoh di umenaw simag, tigtu negaip sa medoo sundalu
diyà sa bilangguwan enù ka endà netiigan da duu sa
inangayan i Pidelu.
19 Agulé, sinugù i Hélod anì lagbeten da Pidelu i, dodoo
endà hinaa da duu. Sinugù di anì igsaan sa medoo
tegebantay, dodoo endà netiigan da duu sa kenà i Pidelu.
Huenan di, igpeimatay di kagda langun.

Agulé, eglegkang Hélod i kedu diyà uwang Hudiya, owoy
eg-angay eg-ugpà dutu Sisaliya dò.

Ini Sa Egoh I Hélod Nematay

20 Na sebaen agdaw, tigtu egbulitan i Hélod sa medoo etaw
tegeTilo owoy tegeSidon. Huenan di, neseunut da eg-angay
diyà kenagdi anì seantangay da, enù ka kagdi sa Datù eg-
ipat sa tanà kenà da egkuwa kaenen. Egloyuken da Belasto
i, sa etaw tegebulig si Hélod, anì tabangan di kagda.
21 Egoh di neuma sa agdaw da umantang, egkawal Hélod
i sa metolol kawal datù owoy egpenuu diyà sa bangkù sa
datù, owoy eg-ikagi diyà sa medoo etaw nesetipon.
22 Agulé eg-oloen da, guwaen da, “Beken uloy etaw daa
ini i eg-ikagi, dodoo si Nemula dé polo.”
23 Hê petow dé pinigtamayan sa egsugùsuguen i Nemula
Hélod i, enù ka endà hinawidan di duu sa keolò da kenagdi.
Agulé, nematay dé kinaen bitek.
24 Na, nekeseluh uman sa kagi i Nemula, owoy egkedoo
dé sa etaw egpigtuu.
25 Agulé egoh i Bilnabi owoy si Saulo neubus da mighated
pilak diyà menuwa Hélusalém, eglikù da dutu Antiokiya dò
owoy pineunut da ma si Huwan Malkos.

13

Ini Sa Egoh Da Migpeangay Si Bilnabi Owoy Si Saulo

1 Na, diyà sa umpungan i Hésus diyà Antiokiya, duen sa
etaw tegetulon sa kagi i Nemula egtebowtebow owoy duen
ma sa tegetulù sa kagi i Nemula. Langun da si Bilnabi,
owoy si Simiyon pinengadanan da si Meitem, owoy si Lusiyo
tegeSilini, owoy si Saulo, owoy si Manain sa nekeunut si
Gubilenu Hélod migkedakel egoh da batà pelà.
2 Na, sebaen agdaw egpeulanen sa medoo etaw tegeAn-
tiokiya egpigtuu sa kekaen da anì sumimbà da diyà si
Nemula. Ligò da egsimbà, mig-ikagi sa Metiengaw Suguy i
Nemula diyà kenagda, guwaen di, “Hemilì yu Bilnabi i owoy
si Saulo, enù ka duen sa galebek ipebael ku diyà kenagda.”

3 Agulé, egpeulanen da sa kekaen da anì isimbà da kagda
diyà si Nemula owoy egsabaan da ma anì tandaan da kagda
sa hinemilì i Nemula. Agulé egpeipanawen da kagda.

Ini Sa Egoh Da Egtulù Diyà Sa Pungul Sipeli

4 Na, pineangay sa Metiengaw Suguy i Nemula Bilnabi
i owoy si Saulo, huenan di eglagbas da diyà sa menuwa
Silusiya owoy eg-edà da sa dakel kumpit eg-angay dutu
pungul Sipeli dò.
5 Egoh da migtebow diyà sa menuwa Salamis, egtulù da
dahiya sa kagi i Nemula diyà sa simbaan Hudiyu. Mig-unut
ma si Huwan Malkos anì egbuligan di kagda.
6 Na, egoh da migtukid sa medoo menuwa diyà siedò
pungul, migtebow da diyà sa menuwa Papos. Hinaa da
dahiya sa etaw Hudiyu, si Balhésus, sa tegebael balitmata,
owoy ubòubò kagdi gaa sa tegesugkow i Nemula.
7 Egloyuken di sa gubilenu diyà siedò pungul, si Silgio
Paulo. Tigtu milantek sa gubilenu, owoy igpeangay di
Bilnabi i owoy si Saulo enù ka egkeiyap dumineg sa kagi
i Nemula.
8 Dodoo egbogowen sa tegebael balitmata kagda, enù ka
ungayà di endà migtuu sa gubilenu sa kagi i Nemula. Na, si
Ilimas sa kepengadan da sa tegebael balitmata diyà sa kagi
Geligu.
9 Agulé, linuhub sa Metiengaw Suguy i Nemula Saulo i
pinengadanan da si Pabelo. Eg-inengtengen di Ilimas i,
10 owoy guwaen di, “Kuna sa etaw i Satanas, enù ka
egkuntelaen ko sa langun mepion owoy tegeakal ka etaw.
Egpebutbuten ko hedem sa tuu kagi i Nemula anì endà
pigtuuwen di etaw.
11 Na, melangap ka dé ini egoh di, enù ka pigtamayan i
Nemula kuna. Endà umilag ka taman melugaylugay.”
Hê petow dé linabunan sa mata di, owoy endà ma eg-
ilag di. Huenan di, egpeakap-akap eglagbet sa etaw umagak
kenagdi.
12 Egoh sa gubilenu mighaa iya wé, egpigtuu dé enù ka
tigtu netuuwan diyà sa ketulù i Pabelo denu si Datù.
13 Agulé, mig-edà Pabelo i owoy sa medoo duma di diyà sa
dakel kumpit diyà menuwa Papos eg-angay dutu menuwa
Pilga dò diyà uwang Pampiliya. Dodoo egoh da migtebow
dahiya, sinalidan i Huwan Malkos kagda enù ka miglikù
Hélusalém dò.

Ini Sa Ketulù I Pabelo Diyà Antiokiya Diyà Uwang Pisidiya

14 Na, eglegkang Pabelo i owoy si Bilnabi diyà sa menuwa
Pilga, owoy eg-angay da dutu Antiokiya dò diyà uwang
Pisidiya. Agulé, egoh di neuma sa agdaw keetud etaw

Hudiyu, eg-angay da dalem sa simbaan Hudiyu owoy
egpenuu da ma.
15 Egbasawen sa ulu-ulu simbaan sa kagi i Nemula igsulat
i Mosis owoy sa igsulat sa medoo tegesugkow i Nemula.
Agulé, igsasà sa ulu-ulu Pabelo i owoy si Bilnabi, guwaen
di, “O Akay, meiyap ké amuk mikagi yu diyà sa medoo etaw
nesetipon amuk duen sa itulù yu diyà kenami.”

16 Agulé, egtigdeg Pabelo i owoy binegeng di sa belad di
anì endà suméléken da. Guwaen di, “O medoo duma ku
tugod i Islaél owoy langun yu etaw beken Hudiyu egsimbà
diyà si Nemula, dinegdineg yu sa kagi ku.
17 Si Nemula sa inunutan ta, kita i tugod i Islaél, kagdi sa
mighemilì sa tupù ta egoh anay. Egoh da mig-ugpà pelawà
dutu Igiptu dò, tinabangan di kagda owoy migkedoo da ma
dutu. Inuwit i Nemula kagda kedu diyà Igiptu danà sa dakel
egkegaga di,
18 owoy egbuligan di kagda taman epat pulù gepalay egoh
da diyà sa melabel tanà mediyù dalesan, apiya di pa endà
egpigtuuwen da duu kagdi i.
19 Agulé igpeimatay i Nemula sa pitu balangan etaw diyà
sa tanà Kanan, owoy igbegay di sa tanà diyà sa etaw
hinemilì di.
20 Na, epat gatus owoy lima pulù gepalay sa lugay di egoh
sa tupù ta mig-angay Igiptu dò taman sa egoh da migsakem
sa tanà igbegay i Nemula.

“Agulé ginelal i Nemula sa medoo ulu-ulu da nesetugod-
tugod taman sa egoh i Samuwél sa tegesugkow i Nemula.
21 Agulé, pinegeni da anì dumuen sa datù da. Huenan di,
ginelal i Nemula Saulo i, sa anak i Kis tugod i Bénhamin.
Epat pulù gepalay sa lugay sa kedatù i Saulo.
22 Agulé egoh i Nemula migkedan si Saulo, hinemilì di
Dabid i anì egkedatù diyà kenagda. Guwaen i Nemula denu
si Dabid,
‘Hinemilì ku dé Dabid i, sa anak i Hési.
Netuuwan a diyà kenagdi
enù ka egpangunutan di sa langun igsugù ku
kenagdi.’*
23 Na, si Hésus sa sebaen tugod i Dabid. Kagdi sa pineangay
i Nemula anì alukan di kita i tugod i Islaél, enù ka kagdi sa
igpasad i Nemula diyà sa tupù ta egoh anay.
24 Egoh i Hésus endà pa egtulù, egtegudon Huwan i diyà sa
langun tugod i Islaél anì ekedan da sa salà da anì egpebautis
da ma.

---

* **13:22** 13:22 Basa ko 1 Samuwél 13:14.

25 Egoh di buyu dé neubus sa ketegudon i Huwan, guwaen
di diyà sa medoo etaw, ‘Beken aken sa eg-angat-angatan yu,
dodoo duen polo sa etaw tumebow mekesambì kenak sa
tigtu eglowon diyà kenak. Huenan di memala a amuk aken
sa egsugùsuguen di egkedan talumpà di daa.’
26 “O medoo duma ku tugod i Ablaham owoy langun yu
etaw beken Hudiyu egsimbà diyà si Nemula, igpetiig dé i
Nemula diyà kenita sa Mepion Tegudon denu sa kealuk di
kenita.
27 Dodoo sa medoo etaw dutu Hélusalém dò owoy sa ulu-
ulu da, endà kinilala da duu Hésus i sa tegealuk etaw. Apiya
di pa egbasawen da sa kagi i Nemula igsulat sa medoo
tegesugkow di egoh anay diyà sa simbaan da uman agdaw
keetud da, endà doo netiigan da duu. Dodoo neketuu dé
sa kagi sa tegesugkow i Nemula danà da migpeimatay si
Hésus.
28 Apiya di pa endà duen salà di sa pesuwan da mimatay
kenagdi, egtemù da doo egpegeni diyà si Gubilenu Pilatu anì
ipeimatay di.
29 Huenan di, neketuu dé sa langun kagi i Nemula
igpesulat egoh anay denu kenagdi. Agulé, kinuwa da sa
lawa di diyà sa kayu igbugsud owoy iglebeng da diyà sa
batu tinosongon etaw.
30 Dodoo inenaw i Nemula doo sa egoh di nematay.
31 Nelugaylugay takà migpehaa diyà sa medoo etaw mig-
unut kenagdi mig-angay Hélusalém dò kedu uwang Galiliya.
Egtulonon da kita i tugod i Islaél sa hinaa da diyà kenagdi.
32 “Huenan di, mig-angay ké dini anì tulonen ké diyà
keniyu sa Mepion Tegudon denu si Hésus. Apiya di pa
igpasad i Nemula diyà sa tupù ta egoh anay,
33 neketuu doo ini egoh di diyà kenita i tugod da, enù
ka inenaw i Nemula Hésus i sa egoh di nematay. Iya
sa selepangan sa kagi i Nemula igpesulat diyà sa keduwa
Isalem, guwaen di,
‘Kuna sa Anak ku, owoy ipetiig ku ini egoh di aken sa emà
ko.’†
34 Na, si Hésus sa inenaw i Nemula owoy endà dé mematay
di uman, enù ka iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
‘Begayan ku kiyu sa tigtu mepion igpasad ku diyà si Dabid.’‡
35 Duen ma sa kagi i Nemula igsulat i Dabid egoh anay,
guwaen di, ‘Endà mebaluy di diyà keniko amuk meledak
sa lawa sa etaw hinemilì ko.’§
36 Na, netiigan ta migpangunut Dabid i diyà sa langun igsugù
i Nemula taman egoh di nematay, agulé iglebeng da kagdi

† **13:33** 13:33 Basa ko Isalem 2:7. ‡ **13:34** 13:34 Basa ko Isayas 55:3. § **13:35** 13:35 Basa ko Isalem 16:10.

lagà mendaa sa tupù ta owoy neledak ma sa lawa di diyà lebeng.
37 Dodoo si Hésus, endà neledak sa hagdi lawa, enù ka inenaw i Nemula egoh di nematay.
38 “O medoo duma ku tugod i Islaél, ungayà ké metiigan yu ini i. Danà i Hésus, egtulonen ké diyà keniyu sa tegudon denu sa kepeuloy i Nemula sa salà ta.
39 Ipetiig ké diyà keniyu endà mekedan sa salà yu danà yu egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis, dodoo mekedan polo sa salà ta danà ta egpigtuu diyà si Hésus.
40 Huenan di, tulik yu anì endà mepigtamayan yu lagà sa medoo etaw tinulon sa tegesugkow i Nemula, guwaen di,
41 ‘Taa yu, hih, kiyu i tegesumbung sa kagi i Nemula.
Megaip yu amuk pigtamayan ku kiyu,
enù ka apiya di pa duen sa egbaelan ku diyà keniyu ini egoh di,
endà doo migtuu yu,
apiya ipetumàmà sa etaw diyà keniyu.’ ”*
42 Na, egoh i Pabelo owoy si Bilnabi egpenaug diyà sa simbaan Hudiyu, igsasà da kagda anì pelikù da amuk meuma sa sebaen agdaw keetud anì muman da tumulù sa kagi i Nemula.
43 Agulé egoh da neseselab, eg-unut sa medoo etaw kenagda, sa medoo Hudiyu owoy etaw beken Hudiyu eg-unut sa adat Hudiyu. Egpebagelen da i Pabelo sa kepigtuu sa medoo etaw anì tigtu da egpigtuu diyà si Nemula sa egtabang kenagda.
44 Na, egoh di neuma dema sa agdaw keetud, tigtu medoo temù sa etaw tegeAntiokiya egkesetipon anì dumineg da sa kagi i Nemula itulù i Pabelo.
45 Dodoo tigtu egkesina sa medoo etaw Hudiyu endà egpigtuu egoh da mighaa sa medoo etaw nesetipon. Huenan di, egsigbolowen da sa itulù i Pabelo owoy egpeumàumaan da ma kagdi.
46 Dodoo endà nelimedangan Pabelo i owoy si Bilnabi eg-ikagi, guwaen da, “Kiyu i etaw Hudiyu sa nekehuna migdineg sa kagi i Nemula. Dodoo eg-eked yu egpigtuu iya wé, enù ka eg-ekedan yu sa lalù endà meelut di ibegay i Nemula. Huenan di, salidan ké kiyu anì tumegudon ké polo diyà sa medoo etaw beken Hudiyu.
47 Iya sa baelan ké enù ka duen sa igsugù i Datù Nemula diyà kenami, guwaen di,
‘Hinemilì ku kuna anì lagà ka sa palitaan lumegdaw diyà sa etaw beken Hudiyu,

* **13:41** 13:41 Basa ko Habakuk 1:5.

anì mealukan sa langun etaw diyà siini sinukub langit.’†
”

48 Na, egoh sa etaw beken Hudiyu migdineg iya wé,
neanggan da temù owoy eg-oloen da Nemula i danà sa
inikagi i Pabelo. Agulé, egpigtuu dé sa medoo etaw hinemilì
i Nemula anì melalù da taman melugay.
49 Na, nekeseluh dé sa kagi i Datù diyà sa medoo menuwa
medapag diyà Antiokiya.
50 Dodoo sa medoo etaw Hudiyu endà egpigtuu, egpebu-
liten da polo sa medoo mapulù etaw owoy sa medoo mapulù
bayi beken Hudiyu egsimbà diyà si Nemula. Huenan di, eg-
pelihayen da Pabelo i owoy si Bilnabi, owoy eghemagawan
da kedu diyà sa uwang Antiokiya.
51 Egoh da eglegkang dahiya, egkedanan da sa kepung
diyà lisen da anì metiigan sa etaw dahiya duen sa salà da
danà da endà egpigtuu. Agulé, eg-angay da dutu menuwa
Ikoniyo dò.
52 Dodoo tigtu neanggan polo sa medoo etaw egpigtuu
diyà Antiokiya, owoy linuhub da ma sa Metiengaw Suguy
i Nemula.

14

Ini Sa Egoh Da I Pabelo Dutu Menuwa Ikoniyo Dò

1 Na, egoh i Pabelo owoy si Bilnabi migtebow diyà sa
menuwa Ikoniyo, mig-angay da diyà sa simbaan Hudiyu
owoy egtulù da denu si Hésus. Huenan di, egpigtuu dé sa
medoo etaw Hudiyu owoy sa medoo etaw beken Hudiyu.
2 Dodoo duen etaw Hudiyu endà egpigtuu eg-enggat sa
medoo etaw beken Hudiyu anì bulitan da sa medoo etaw
egpigtuu.
3 Na, nelugay eg-ugpà Pabelo i owoy si Bilnabi dahiya,
owoy endà nelimedangan da egtulù sa kagi i Nemula.
Tinunungan i Nemula ma kagda anì mekebael da panduan
egkegaipan etaw, huenan di netiigan sa langun etaw tuu sa
kagi da denu sa ketabang i Nemula.
4 Dodoo tapay doo endà nesesebaen sa pedu sa medoo
etaw dahiya. Duen etaw egpigtuu diyà sa kagi sa salu i
Hésus, owoy duen ma etaw eg-unut diyà sa kagi sa medoo
Hudiyu endà egpigtuu.
5 Agulé, nesesebaen sa penemdem sa medoo etaw Hudiyu
endà egpigtuu owoy sa etaw beken Hudiyu owoy sa medoo
ulu-ulu da. Ungayà da pelihayen da Pabelo i owoy si Bilnabi,
owoy buungen da kagda batu hedem anì mematay da.

† **13:47** 13:47 Basa ko Isayas 49:6.

6-7 Dodoo egoh sa salu i Hésus neketiig iya wé, egpelaguy
da mangay diyà sa menuwa Listela owoy menuwa Dilebi, sa
duwa menuwa diyà uwang Likaoniya. Egtulù da sa Mepion
Tegudon dahiya owoy diyà sa medoo menuwa medapag
dahiya.

Ini Sa Binaelan Da Diyà Menuwa Listela Owoy Menuwa Dilebi

8 Na, duen sa etaw pikat eg-ugpà diyà menuwa Listela.
Inuwit di miglesut sa kepikatan di owoy endà mekebigkat
di.
9 Egoh di egpenuu dahiya, egdinegdinegen di sa ketulù i
Pabelo. Agulé, netiigan i Pabelo egpigtuu dé sa pikat owoy
mebulungan i Nemula. Agulé eg-inengtengen i Pabelo,
10 owoy pinetaled di sa kagi di, guwaen di, "Tigdeg ka dé."
Hê, petow dé neketigdeg owoy nekebigkat ma dé.
11 Egoh sa medoo etaw mighaa sa binaelan i Pabelo, eg-
umow da eg-ikagi diyà sa kagi etaw tegeLikaoniya, guwaen
da, "Migtebow dé diyà kenita sa medoo egpenemulawen ta,
owoy egpegulilung da daa diyà sa duma ta maama."
12 Iya sa kagi da enù ka guwaen da dò si Bilnabi sa nemula
da si Siyus, owoy si Pabelo sa salu di, si Hélmis, enù ka kagdi
sa tegeikagi.
13 Na, duen sa simbaan da diyà sa liyu sa menuwa Listela
kenà da egsimbà diyà si Siyus sa nemula da. Huenan di,
duen medoo tudu sapì binasakan da bulok inuwit sa ulu-ulu
simbaan diyà sa bengawan kutà menuwa da anì imatayan
da anì tandaan da sa kepenemula da si Pabelo owoy si
Bilnabi.
14 Dodoo egoh i Bilnabi owoy si Pabelo neketiig sa ungayà
sa medoo etaw, eglisien da sa kawal da danà da nebukul
temù. Hê, egletu da diyà sa kenà sa medoo etaw nesetipon,
owoy migpetaled da eg-ikagi, guwaen da,
15 "O medoo etaw tegeListela. Yoko egpenemula duu kami
i. Kami sa etaw lagà mendaa keniyu, beken duu kami sa
nemula yu. Mig-angay ké daa dini anì tumulù ké keniyu sa
Mepion Tegudon, anì ekedan yu sa medoo uloy nemula yu
anì migtuu yu diyà si Nemula, sa Nemula melalù sa migbael
langit owoy tanà owoy dagat owoy sa langun taman.
16 Egoh anay, pinandayà di sa langun etaw anì unutan da
sa hagda pedu.
17 Dodoo duen doo sa ukit ta meketiig kenagdi danà sa
mepion egbaelan di diyà kenita, enù ka egbegay udan diyà
kenita owoy sa langun egbunga uman palay anì duen sa
kaenen ta owoy sa mepion pedu ta."

18 Na, apiya di pa inikagi da iya wé, tigtu egkelikutan da
doo eghawid sa medoo etaw egpenemula kenagda.
19 Agulé, duen medoo Hudiyu endà egpigtuu migtebow
kedu menuwa Ikoniyo owoy menuwa Antiokiya diyà uwang
Pisidiya. Eg-enggaten da sa medoo etaw tegeListela anì
bulitan da Pabelo i, huenan di egbuungen da kagdi batu
owoy eggodoyen da igpeliyu da sa menuwa enù ka guwaen
da dò nematay dé.
20 Dodoo egoh sa medoo etaw egpigtuu nesetipon diyà
kenagdi, egtigdeg Pabelo i owoy egpelikù diyà sa menuwa
Listela. Agulé, umenaw simag, eg-ipanaw dema Pabelo i
owoy si Bilnabi eg-angay diyà sa menuwa Dilebi.

Ini Sa Egoh Da Migpelikù Diyà Antiokiya Diyà Uwang Siliya

21 Na, egtulù Pabelo i owoy si Bilnabi sa Mepion Tegudon
diyà sa menuwa Dilebi, owoy medoo sa etaw egpigtuu diyà
si Hésus dahiya. Agulé, egpelikù da dema diyà sa medoo
menuwa inukitan da, sa menuwa Listela owoy menuwa
Ikoniyo owoy menuwa Antiokiya diyà uwang Pisidiya.
22 Egtuluen da sa medoo etaw egpigtuu, owoy egpebage-
len da sa pedu da anì endà mesemek da egpigtuu. Guwaen
da, “Dumuen sa medoo lihay meukitan ta taman endà
meuma ki sa kedatù i Nemula.”
23 Agulé, duen etaw hinemilì i Pabelo owoy si Bilnabi diyà
sa uman sebaen menuwa anì gelalen da kagda kaunutan
diyà sa umpungan i Hésus. Egpeulanen da sa kekaen da
anì egsimbà da diyà si Nemula anì isalig da kagda diyà sa
Datù pinigtuu da.
24 Agulé, eg-ukit da diyà sa medoo menuwa diyà uwang
Pisidiya taman egoh da tumebow diyà sa medoo menuwa
diyà uwang Pampiliya.
25 Egtegudon da sa kagi i Nemula diyà sa menuwa Pilga.
Agulé eglagbas da diyà sa menuwa Ataliya.
26 Eg-edà da sa dakel kumpit dahiya, owoy eglikù da dé
diyà sa sebaen menuwa Antiokiya sa tapay keduwan da.
Egoh da endà pa miglegkang diyà Antiokiya, igsimbà sa
medoo etaw kagda anì tabangan i Nemula kagda diyà sa
galebek da ubus dé binaelan da.
27 Na, egoh da migtebow diyà Antiokiya, egsetiponen
da sa langun etaw egpigtuu owoy egtulonen da sa langun
binaelan i Nemula danà da egtulù, enù ka tinabangan i
Nemula kagda migtulù diyà sa medoo etaw beken Hudiyu
anì migtuu da ma.
28 Agulé, nelugay eg-ugpà Pabelo i owoy si Bilnabi diyà sa
medoo etaw egpigtuu dahiya.

15

Ini Sa Egoh Da Nesetipon Egseolomoy Dutu Hélusalém Dò

1 Na, duen etaw migtebow diyà Antiokiya kedu uwang
Hudiya, owoy egtulù da diyà sa medoo etaw egpigtuu,
guwaen da, “Endà mealukan yu diyà sa salà yu amuk endà
egpekelaing yu ipat iling sa uledin igsugkow i Mosis.”

2 Dodoo tigtu egsigbolowen i Pabelo owoy si Bilnabi iya wé
igtulù da. Egoh da pelà endà egkesepion, iya sa penemdem
sa medoo etaw egpigtuu peangayen da Hélusalém dò Pabelo
i owoy si Bilnabi owoy sa duma da anì seolomoy da owoy sa
medoo salu i Hésus owoy sa kaunutan etaw egpigtuu denu
iya wé ketulù egsigbolowen da.

3 Agulé, pineipanaw sa medoo etaw egpigtuu kagda. Egoh
da eg-ukit diyà sa medoo menuwa diyà sa uwang Ponisiya
owoy uwang Samaliya, egtulon da denu sa medoo etaw
beken Hudiyu egpigtuu. Huenan di, tigtu neanggan sa
langun etaw egpigtuu egoh da migdineg iya wé.

4 Na, egoh da i Pabelo migtebow dutu Hélusalém dò,
sinaluan da kagda sa medoo salu i Hésus owoy sa medoo
etaw egpigtuu owoy sa kaunutan da. Agulé, egtulonen i
Pabelo owoy si Bilnabi sa langun binaelan i Nemula danà
da egtulù.

5 Dodoo, duen dahiya etaw Palasiyu egpigtuu diyà si
Hésus owoy egpangunut da temù diyà sa uledin igsugkow
i Mosis. Egtigdeg da anì mikagi da, guwaen da, “Endà
peunuten ta duu sa medoo etaw beken Hudiyu egpigtuu
taman endà pekelaing da ipat owoy mangunut da ma diyà
sa langun uledin igsugkow i Mosis.”

6 Huenan di, egkesetipon sa medoo salu i Hésus owoy
sa medoo kaunutan etaw egpigtuu anì egseolomen da sa
mebaelan sa etaw beken Hudiyu, iling ka pekelaing da ipat
ataw ka endà.

7 Nelugay egsesigbolowoy da temù dahiya. Agulé egtigdeg
Pidelu i, guwaen di, “O medoo duma ku, netiigan yu dé aken
sa hinemilì i Nemula diyà kenita egoh anay anì tumulù a
sa Mepion Tegudon diyà sa medoo etaw beken Hudiyu, anì
mekedineg da owoy mekepigtuu da ma.

8 Owoy si Nemula egpeketiig sa pedu langun etaw,
netuuwan ma diyà sa etaw beken Hudiyu. Netiigan ta iya
wé danà di migbegay sa Metiengaw Suguy di diyà kenagda,
lagà mendaa sa kinebegay di kenita egoh anay.

9 Eg-amu yu amuk guwaen yu sa medoo Hudiyu daa sa
pineuloyon i Nemula salà, dodoo peuloyon di ma doo salà
sa etaw beken Hudiyu danà da egpigtuu diyà kagdi.

10 Huenan di, yoko eg-eked duu sa binaelan i Nemula diyà
kenagda. Endà mepion di amuk egtegelen yu egpepangunut
sa etaw beken Hudiyu diyà sa langun uledin igsugkow i
Mosis, enù ka endà negaga sa tupù ta duu egpangunut iya
wé owoy endà ma negaga ta duu.
11 Endà mebaluy di iya wé. Dodoo netiigan ta nealukan
ki danà sa dakel ketabang ipeuloy i Datù Hésus diyà kenita.
Hediya ma sa kealuk di sa etaw beken Hudiyu."
12 Agulé, egpetemed sa langun etaw egoh da egdinegdineg
sa tinulon i Bilnabi owoy si Pabelo denu sa medoo panduan
owoy sa medoo egkegaipan etaw igpebael i Nemula diyà
kenagda egoh da migtulù diyà sa medoo etaw beken
Hudiyu.
13 Egoh da neubus egtulon, eg-ikagi ma sa kaunutan da,
si Santiyago, guwaen di, "O medoo duma ku egpigtuu,
dinegdineg yu hih.
14 Tinulon i Simon Pidelu diyà kenita denu sa kehidu
i Nemula sa medoo etaw beken Hudiyu danà i Nemula
mighemilì kenagda anì kagda ma sa etaw di.
15 Hediya ma sa kagi i Nemula igsulat sa medoo tegesug-
kow di egoh anay, guwaen di,
16 'Amuk meubus iya wé, pelikù a dema, guwaen i Datù.
Apiya di pa nepilay sa dalesan i Dabid,
baelan ku dema.
Apiya di pa nekedan sa kedatù sa tugod i Dabid,
umanan ku pa sa kedatù di.
17 Amuk hediya, umunut da diyà kenak sa langun etaw
inumow ku,
taman sa etaw beken Hudiyu.
18 Iya sa kagi i Datù Nemula igpetiig di egoh anay.' "*
19 Na, eg-uman Santiyago i eg-ikagi, guwaen di, "Ini sa
penemdem ku. Endà tegelen ta duu pekelaing ipat sa etaw
beken Hudiyu egpigtuu diyà si Nemula.
20 Dodoo mepion amuk sumulat ki daa diyà kenagda anì
hawidan ta kagda kumaen sa igbegay diyà sa medoo inetaw
penemulawen etaw owoy sa hinagtay pineleng owoy sa
depanug, owoy anì endà ma egbigà da.
21 Mepion amuk pangunutan da iya wé, enù ka edung
egoh anay sa uledin igsugkow i Mosis sa egbasawen etaw
owoy itulù da uman Sapetu diyà sa simbaan Hudiyu diyà
sa medoo menuwa."

Ini Sa Igsulat Da Diyà Sa Etaw Beken Hudiyu Egpigtuu

22 Agulé, nesesebaen sa penemdem sa medoo salu i Hésus
owoy sa langun etaw egpigtuu owoy sa medoo kaunutan da.

---

* **15:18** 15:16-18 Basa ko Amos 9:11-12; Isayas 45:21.

Hinemilì da sa duwa etaw diyà kenagda anì umunut da diyà
si Pabelo owoy si Bilnabi mangay dutu Antiokiya dò. Iya sa
hinemilì da si Silas owoy si Hudas pinengadanan da ma si
Balsabas, enù ka netuuwan sa medoo etaw egpigtuu diyà
kenagda.
23 Ini kagi sa sulat igpeuwit da diyà kenagda.

"O medoo duma ké etaw beken Hudiyu dutu Antiokiya dò
owoy diyà uwang Siliya owoy uwang Silisiya. Iya sa egsulat
ini i sa medoo salu i Hésus owoy sa medoo kaunutan etaw
egpigtuu. Kami sa duma yu.
24 Duen gaa etaw kedu dini egbogo keniyu danà sa ketulù
da. Egbogowen da gaa sa pedu yu. Dodoo endà pineangay
ké duu kagda diyan.
25 Huenan di, egoh ké nesetipon, nesesebaen sa penem-
dem ké owoy hinemilì ké sa etaw peangayen ké diyà keniyu,
owoy munut da diyà sa loyuk ta eghiduwan ta, si Bilnabi
owoy si Pabelo.
26 Endà egsagipaen da duu sa hagtay da danà da egbael
sa galebek i Hésus Kelistu sa Datù ta.
27 Iya sa hinemilì ké peangayen ké diyà keniyu, si Hudas
owoy si Silas, anì itulù da ma sa kagi igsulat ké diyà keniyu.
28 Neseunut sa pedu ké sa Metiengaw Suguy i Nemula,
huenan di endà tegelen ké duu kiyu egpepangunut diyà sa
adat ké, dodoo ini daa sa itulù ké diyà keniyu.
29 Yoko egkaen duu sa igbegay diyà sa medoo inetaw
egpenemulawen etaw. Yoko ma egkaen duu sa depanug
owoy sa hinagtay pineleng. Yoko ma egbigà ya. Mepion
amuk pangunutan yu iya wé kagi ké. Na, taman iya daa sa
kagi ké."

30 Agulé, mig-ipanaw sa etaw pineangay da dutu An-
tiokiya dò. Egoh da migtebow dutu, egsetiponen da sa
langun etaw egpigtuu owoy ibegay da sa sulat diyà kenagda.
31 Egoh da migbasa iya wé, neanggan da temù danà sa
kagi iya wé sulat.
32 Nelugay egtulù Hudas i owoy si Silas diyà sa medoo
etaw egpigtuu, enù ka kagda ma tegesugkow sa kagi i
Nemula. Egpebagelen da pedu sa etaw egpigtuu anì
kumeeles sa kepigtuu da.
33 Egoh di nelugaylugay sa keugpà da dahiya, pineipanaw
sa medoo etaw egpigtuu kagda egoh da migsimbà anì
kumelanih sa keipanaw da. Hê miglikù da Hélusalém dò.
34 [Dodoo ungayà i Silas mugpà polo diyà sa menuwa
Antiokiya.]

35 Dodoo eg-ugpà da pelawà Pabelo i owoy si Bilnabi
diyà Antiokiya. Egtulù da lapeg sa medoo duma da owoy
egtegudon da ma sa kagi i Datù.

Ini Sa Egoh I Pabelo Owoy Si Bilnabi Nesepalak

36 Na, egoh di nelugaylugay, eg-ikagi Pabelo i diyà si
Bilnabi, guwaen di, "O Akay, pelikù ki diyà sa medoo
menuwa kenà ta migtegudon sa kagi i Nemula anì metiigan
ta amuk mepion sa kepigtuu da."
37 Ungayà i Bilnabi peunuten di si Huwan Malkos diyà
kenagda.
38 Dodoo meked Pabelo i iya wé, enù ka sinalidan i Malkos
kagda egoh anay diyà uwang Pampiliya owoy endà mig-
uman di egbulig kenagda.
39 Huenan di, egkesesigbolow da Pabelo i si Bilnabi, hê
nesepalak da. Agulé, inuwit i Bilnabi Malkos i, owoy mig-
edà da sa dakel kumpit mangay pungul Sipeli dò.
40 Dodoo hinemilì i Pabelo Silas i anì munut kenagdi.
Isimbà sa medoo etaw egpigtuu kagda anì tabangan i
Nemula kagda. Agulé, eg-ipanaw da dé.
41 Tinukid da sa langun menuwa diyà uwang Siliya owoy
uwang Silisiya, owoy egpebagelen da sa kepigtuu sa medoo
etaw.

16

Ini Sa Egoh I Timotiyu Mig-unut Diyà Si Pabelo Owoy Si Silas

1 Na, mig-angay Pabelo i diyà sa menuwa Dilebi owoy
menuwa Listela. Duen sa etaw egpigtuu eg-ugpà dahiya,
si Timotiyu. Egpigtuu ma sa inay di etaw Hudiyu, dodoo
etaw Geligu sa emà di.
2 Mepion etaw Timotiyu i, owoy netuuwan da diyà
kenagdi sa medoo etaw egpigtuu diyà menuwa Listela owoy
menuwa Ikoniyo.
3 Ungayà i Pabelo peunuten di Timotiyu i anì buligan di
kagda. Agulé pinekelaing di sa ipat i Timotiyu anì endà
ekedan di etaw Hudiyu diyà sa medoo angayan da, enù ka
netiigan da endà nekelaingan sa ipat di enù ka etaw Geligu
sa emà di.
4 Egoh da eg-ukit diyà sa medoo menuwa, egtuluen da
sa medoo etaw egpigtuu anì mangunut da diyà sa uledin
binaelan sa medoo salu i Hésus owoy kaunutan etaw
egpigtuu diyà Hélusalém.
5 Huenan di, egkebagel sa kepigtuu sa medoo etaw, owoy
uman agdaw egkeumanan sa kedoo da egpigtuu.

Ini Sa Egoh Sa Etaw TegeMasidoniya Migpehaa Diyà Si Pabelo

6 Agulé, egtulù da Pabelo i sa kagi i Nemula diyà sa medoo
menuwa diyà sa uwang Peligiya owoy uwang Galatiya, enù
ka hinawidan sa Metiengaw Suguy i Nemula kagda anì endà
tumegudon da diyà sa uwang Asiya.
7 Egoh da medapag diyà sa uwang Misiya, ungayà da
mangay diyà sa uwang Bitiniya, dodoo hinawidan dema sa
Suguy i Nemula kagda.
8 Agulé, tinalà da sa uwang Misiya owoy miglagbas da
dutu menuwa Teloas dò.
9 Egoh da migtebow dutu, duen sa igpehaa i Nemula
diyà si Pabelo egoh sa sigep. Hinaa di sa palas etaw
tegeMasidoniya egsasà, guwaen di, “Téél yu dé. Angay yu
Masidoniya dò anì mulig yu kenami.”
10 Egoh i Pabelo mighaa iya wé, eglagbeten ké sa ukit
keangay ké Masidoniya dò, enù ka netiigan ké egpeangayen
i Nemula kami dutu anì tumulù ké sa Mepion Tegudon diyà
sa medoo etaw dahiya.

Ini Sa Egoh I Lidiya Migpigtuu

11 Agulé, eg-edà ké sa dakel kumpit diyà menuwa Teloas,
owoy egbatas ké diyà sa pungul Samotelasiya. Egoh di
umenaw simag, eg-ipanaw ké uman mangay dutu menuwa
Niapolis dò.
12 Kedu dahiya, eg-ipanaw ké tanà mangay Pilipos dò, sa
dakel menuwa diyà uwang Masidoniya kenà sa medoo etaw
Loma eg-ugpà. Nelugaylugay ké eg-ugpà diyà Pilipos.
13 Egoh di neuma sa agdaw keetud, mig-angay ké diyà sa
lawa't wayeg diyà sa liyu sa menuwa Pilipos, enù ka duen
gaa dahiya sa kenà sa medoo etaw egkesetipon anì sumimbà
da. Egpenuu ké diyà sa keba't wayeg, owoy egkeseolom ké
sa medoo bayi nesetipon dahiya.
14 Duen sa bayi dahiya, si Lidiya kedu diyà menuwa
Tiyatila. Kagdi sa tegedagang sa melalegà bulusan diyà
menuwa Pilipos. Egpigtuu diyà si Nemula, owoy egtaban-
gan i Datù anì tigtu meketiig sa ketulù i Pabelo.
15 Egpebautis Lidiya i lapeg sa medoo etaw eg-ugpà diyà sa
dalesan di. Agulé egsasà diyà kenami, guwaen di, “Angay yu
ugpà diyà sa dalesan ku amuk tuu egketuuwan yu egpigtuu
a diyà si Datù.” Na, tigtu egpegeni diyà kenami, huenan di
mig-unut ké diyà sa kagi di.

Ini Sa Egoh Da Nebilanggu Diyà Menuwa Pilipos

16 Na, sebaen agdaw egoh ké eg-angay diyà sa kenà etaw
egsimbà, netelabukan ké sa bayi udipen linahuk busaw sa

tegetulon sa endà pa tumebow di. Medoo sa pilak nekuwa
sa épê di danà di egtulon sa endà pa tumebow di.
17 Takà egsetugdug sa bayi diyà kenami owoy eg-umow,
guwaen di, “Kagda sa etaw sinugù sa tigtu mapulù Nemula
anì itulù da keniyu sa ukit kealuk i Nemula etaw.”

18 Anan dé hediya sa egbaelan di uman agdaw. Agulé,
egoh i Pabelo endà egpeketigkel di uman, egtaengen di kagdi
owoy guwaen di diyà sa busaw, “Pineangay i Hésus Kelistu
aken, huenan di eg-ikagi a diyà keniko, laun ka dé diyà
kenagdi.”

Hê, petow dé miglaun sa busaw diyà kenagdi.
19 Dodoo egoh sa épê di neketiig nedaetan dé sa kenà da
egkuwa pilak, egsigkemen da Pabelo i owoy si Silas, owoy
eg-agaken da kagda diyà sa teliwadà menuwa atung kenà
da eg-antang.
20 Eg-uwiten da kagda diyà sa uwis etaw Loma, owoy
guwaen da, “Kaini sa etaw Hudiyu egbogo kenita dahini,
21 owoy itulù da sa adat endà mebaluy di diyà sa uledin
ta, enù ka kita sa etaw Loma.”

22 Agulé, tigtu egbulitan sa medoo etaw Pabelo i owoy
si Silas. Eglisien sa uwis sa kawal da i Pabelo si Silas anì
egtapesen da kagda.
23 Egoh da neubus tinapes, egbilangguwen da kagda.
Igsasà sa uwis diyà sa tegebantay anì tigtu bantayan di
kagda anì endà mekepelaguy da.
24 Huenan di, dinalem sa tegebantay kagda diyà sa bilik
teliwadà sa bilangguwan, owoy pinetung di ma sa lisen da
anì endà mekepelaguy da.

25 Dodoo egoh sa teliwadà sigep, egsimbà Pabelo i owoy
si Silas, owoy egduyuy da ma eg-olò si Nemula. Egdinegen
sa medoo liyu etaw nebilanggu kagda.
26 Petow dé duen sa tigtu mebagel linug, owoy nekayung
sa medoo bugsud sa bilangguwan. Hê, neukaan sa langun
pintù di, owoy nelengà sa medoo sangkalì igpolot diyà sa
medoo nebilanggu.
27 Egoh sa tegebantay mig-enaw, hinaa di neukaan dé sa
pintù, huenan di eghuguten di sa sundang di anì egpetoyò
enù ka guwaen di dò nekepelaguy dé sa medoo nebilanggu.
28 Dodoo egpetaled eg-umow Pabelo i, guwaen di, “Yaka
egpetoyò ya. Kaini ké doo langun.”

29 Agulé, igpeangay sa tegebantay sa sulù, owoy mede-
lamet eg-angay diyà si Pabelo. Egligkued diyà sa taengan i
Pabelo owoy si Silas, owoy eglukub danà di nelimedangan.

30 Agulé eg-uwiten di kagda diyà sa liyu sa bilangguwan,
owoy eg-igsà, guwaen di, “O Akay, ngadan sa baelan ku anì
mealukan a?”
31 Egsagbì da, guwaen da, “Pigtuu ka dé diyà si Datù Hésus
anì mealukan ka owoy sa medoo duma ko ma.”
32 Agulé egtegudon da sa kagi i Nemula diyà kenagdi lapeg
sa langun etaw eg-ugpà diyà sa dalesan di.
33 Apiya di pa teliwadà sigep, egpeguséén sa tegebantay
sa medoo palì i Pabelo owoy si Silas. Agulé egpebautis lapeg
sa medoo etaw diyà sa dalesan di.
34 Agulé, egpegemowen di Pabelo i owoy si Silas diyà sa
dalesan di owoy egpekaenen di kagda. Neanggan da langun
danà da migpigtuu dé diyà si Nemula.
35 Egoh di umenaw simag, sinugù sa uwis sa medoo
sundalu mangay diyà sa tegebantay, owoy guwaen da,
“Pelaun ko dé kagda.”
36 Huenan di, guwaen sa tegebantay diyà si Pabelo, “Duen
sa sinugù sa uwis anì melaun yu. Mebaluy dé amuk
mipanaw yu, owoy kumelanih sa keipanaw yu.”
37 Dodoo endà neiyap Pabelo i, owoy guwaen di diyà sa
sundalu, “Apiya di pa kami sa etaw Loma, tinapes da doo
kami diyà sa kehaa sa medoo etaw, owoy nebilanggu ké
apiya di pa endà duen salà ké. Ungayà da endà metiigan
di etaw sa kelaun ké. Dodoo endà mipanaw ké taman endà
mangay da dini anì launen da kami.”
38 Agulé, igsugkow sa sundalu diyà sa uwis sa inikagi i
Pabelo. Egoh sa medoo ulu-ulu neketiig etaw Loma Pabelo
i owoy si Silas, tigtu da nelimedangan.
39 Huenan di, eg-angay da diyà sa bilangguwan anì launen
da kagda. Egpepasinsiya da diyà si Pabelo owoy si Silas,
owoy isasà da kagda anì lumegkang da kedu diyà Pilipos.
40 Agulé, egoh da nekelaun kedu diyà bilangguwan, eg-
angay da diyà sa dalesan i Lidiya. Egseolomoy da sa medoo
etaw egpigtuu dahiya, owoy egtulù da ma anì kumebagel sa
kepigtuu da. Agulé eg-ipanaw da dema.

17

Ini Sa Egoh I Pabelo Diyà Menuwa Tésalonika

1 Na, egoh i Pabelo owoy si Silas mig-ukit diyà sa menuwa
Ampipolis owoy menuwa Apoloniya, egtebow da diyà sa
menuwa Tésalonika. Duen ma sa simbaan Hudiyu dahiya.
2 Mig-angay egsimbà Pabelo i diyà sa simbaan da, enù ka
iya sa hagdi adat. Egtulù dahiya taman telu kasapetu sa
agdaw keetud da.

3 Sinelepang di ma diyà kenagda sa kagi i Nemula
igpesulat anì tigtu metiigan da nepelihay sa Tigtu Datù
sinugù i Nemula owoy neimatayan ma, dodoo neenaw doo
egoh di nematay. Guwaen i Pabelo, “Si Hésus sa tinulon ku
diyà keniyu, kagdi si Kelistu sa Tigtu Datù sinugù i Nemula.”
4 Agulé, duen etaw Hudiyu egpigtuu dé owoy eg-unut-
unut da diyà si Pabelo owoy si Silas. Egpigtuu ma sa medoo
etaw beken Hudiyu egsimbà diyà si Nemula owoy sa medoo
mapulù bayi ma.
5 Dodoo egkesina sa medoo Hudiyu endà egpigtuu, hue-
nan di egsetiponen da sa medoo medaet etaw pauken.
Egoh da migkedoo dé, egbogowen da sa medoo etaw
tegeTésalonika. Eg-angay da peula-ula diyà sa dalesan i
Hason, enù ka ungayà da sigkemen da Pabelo i owoy si Silas
anì uwiten da diyà sa taengan sa medoo etaw.
6 Dodoo endà hinaa da duu kagda, huenan di eg-uwiten
da polo Hason i owoy sa medoo liyu etaw egpigtuu mangay
diyà sa medoo ulu-ulu menuwa. Egpetaled da eg-ikagi,
guwaen da, “Migtebow ma dé dahini siini medoo etaw
egbogo sa langun etaw diyà tanà.
7 Pinegemow i Hason kagda diyà sa dalesan di. Migtipay
da langun diyà sa uledin i Sulutan Sisal, enù ka guwaen da
duen ma sa sebaen Sulutan, si Hésus gaa.”
8 Na, egkebukul temù sa medoo etaw owoy sa medoo ulu-
ulu menuwa egoh da migdineg iya wé.
9 Agulé, egpebayaden da Hason i owoy sa medoo duma
etaw egpigtuu anì ipasad da endà dé uman da mogo Pabelo
i owoy si Silas. Agulé nekelaun da dé.

Ini Sa Egoh I Pabelo Diyà Sa Menuwa Biliya

10 Na egoh sa sigep, egpeangayen sa medoo etaw egpigtuu
Pabelo i owoy si Silas dutu menuwa Biliya dò. Egoh da
migtebow dahiya, eg-angay da diyà sa simbaan Hudiyu.
11 Uman pa mepion sa medoo Hudiyu dahiya diyà sa
etaw Hudiyu tegeTésalonika, enù ka tigtu egkeiyap da
egdinegdineg sa kagi i Nemula. Uman agdaw, eg-inau da sa
kagi i Nemula igpesulat anì metiigan da amuk tuu sa igtulù
i Pabelo.
12 Agulé, medoo dé sa etaw Hudiyu egpigtuu, owoy duen
ma medoo etaw beken Hudiyu egpigtuu, medoo maama
owoy medoo mapulù bayi.
13 Dodoo egoh sa medoo Hudiyu tegeTésalonika neketiig
egtulù ma Pabelo i sa kagi i Nemula diyà menuwa Biliya,
eg-angay da ma diyà Biliya anì pebuliten da sa medoo etaw
diyà si Pabelo.

14 Huenan di, egkebugbug sa medoo etaw egpeangay si
Pabelo dutu dagat dò. Dodoo eg-ugpà daa Silas i owoy si
Timotiyu diyà sa menuwa Biliya.
15 Duen ma etaw eg-unut si Pabelo taman sa menuwa
Atinas. Agulé egoh da miglikù diyà Biliya, egtulonen da diyà
si Silas owoy si Timotiyu sa igsasà i Pabelo diyà kenagda anì
petéél da lumohot kenagdi dutu Atinas dò.

Ini Sa Egoh I Pabelo Migtulù Diyà Sa Menuwa Atinas

16 Na, egoh i Pabelo eg-angat si Silas owoy si Timotiyu diyà
menuwa Atinas, tigtu egkebukul sa pedu di egoh di mighaa
sa medoo inetaw egpenemulawen da dahiya.
17 Huenan di, egdalem diyà sa simbaan Hudiyu owoy eg-
olomon di sa medoo etaw Hudiyu owoy sa medoo etaw
beken Hudiyu egsimbà diyà si Nemula. Uman agdaw, eg-
olomon di ma sumalà dé sa etaw eghauwen di diyà sa
padian.
18 Duen ma sa tegetulù sa tegudon i Ipikulus owoy sa
tegetulù sa tegudon i Sinos. Egsesigbolowoy da si Pabelo.
Duen ma etaw eg-igsà, guwaen da, “Ngadan iya wé igtulù
siedò tegeikagi uloy?”
Dodoo guwaen sa liyu etaw, “Sa sebaen ma nemula kéen
sa igtulù di.” Iya sa inikagi da enù ka migtegudon Pabelo i
denu si Hésus owoy sa keenaw di.
19 Agulé, inuwit da Pabelo i diyà sa Aliyopago kenà sa
medoo ulu-ulu nesetipon. Egsasà da diyà kenagdi, guwaen
da, “Tulon ko diyà kenami sa magtu igtulù ko,
20 enù ka duen sa igtulù ko nemagtuwan ké egdineg.
Huenan di, ungayà ké dumineg sa selepangan di.”
21 Na, iya sa inikagi da, enù ka sa langun etaw tegeAtinas
owoy sa medoo liyu etaw eg-ugpà dahiya, egkeiyapan da
eg-olom owoy egdinegdineg sa magtu igtulù enù ka iya sa
hagda adat.
22 Agulé, egtigdeg Pabelo i diyà sa taengan sa medoo ulu-
ulu nesetipon dahiya, owoy eg-ikagi, guwaen di, “O medoo
etaw tegeAtinas, netiigan ku dé tigtu eg-udes yu egsimbà
diyà sa medoo egpenemulawen yu,
23 enù ka egoh ku migtimbul dahini diyà Atinas, hinaa
ku sa medoo simbaan yu. Duen ma sa simbaan tinaguan
yu sulat, guwaen di, ‘Sa Simbaan Sa Nemula Endà Netiigan
Ta Duu.’ Na, sa Nemula egsimbaan yu apiya di pa endà
netiigan yu duu, kagdi sa itulù ku diyà keniyu ini egoh di.
24 Kagdi si Nemula sa migbael tanà owoy langun taman
diyà tanà, owoy kagdi sa Datù diyà langit owoy dahini
ma diyà tanà. Huenan di, endà egpekeugpà di dalem sa
simbaan binaelan etaw.

25 Endà duen sa kulang di kenà ta meketabang kenagdi,
enù ka kagdi polo sa egbegay langun diyà kenita lapeg sa
ginawa ta owoy sa lalù ta.
26 Egoh anay binaelan di sa sebaen etaw, si Adam, sa tupù
sa langun etaw egpeugpaen di diyà siini sinukub langit.
Egoh anay tapay dé netiigan di sa lugay etaw mekeugpà
diyà tanà owoy sa kenà da mugpà diyà tanà.
27 Binaelan i Nemula iya wé anì lagbeten ta langun kagdi
i owoy hauwen ta kagdi, enù ka endà mediyù di diyà kenita,
28 enù ka guwaen sa etaw,
‘Kagdi sa eghagtay kenita owoy sa egpebael kenita owoy sa
egpepenemdem kenita.’
Hediya ma sa igsulat sa etaw milantek diyà keniyu, guwaen
di, ‘Anan ki anak i Nemula.’
29 “Na, amuk tuu kita sa anak i Nemula, endà mepion di
amuk penemdemen ta si Nemula sa inetaw daa binaelan
bulawan ataw ka pilak ataw ka batu pinetolol sa etaw
neketiig.
30 Egoh anay, pinandayà i Nemula sa etaw egbael medaet,
enù ka endà pa netiigan da duu kagdi i. Dodoo ini egoh di
igsasà di diyà sa langun etaw diyà siini sinukub langit anì
ekedan da sa salà da,
31 enù ka tapay dé hinemilì di sa agdaw egoh di metulon
sa ketamanan sa langun etaw diyà tanà. Duen ma sa etaw
hinemilì di anì tumulon iya wé, owoy metudà sa ketulon di.
Meketuu doo iya wé, enù ka inenaw i Nemula kagdi i egoh
di nematay.”
32 Na, egoh da migdineg sa inikagi i Pabelo denu sa
keenaw etaw nematay, duen etaw egpeumàumà kenagdi.
Dodoo guwaen ma sa liyu etaw, “Tulù ko kami amuk sebaen
agdaw pa.”
33 Agulé, sinalidan i Pabelo kagda.
34 Dodoo duen ma duma etaw egpigtuu dé diyà si Hésus
owoy eg-unut-unut da diyà si Pabelo. Duen diyà kenagda
si Dionisiyo sa sebaen ulu-ulu da, owoy sa bayi si Damalis,
owoy duen ma sa medoo duma etaw egpigtuu.

18

Ini Sa Egoh I Pabelo Migtegudon Diyà Menuwa Kolintu

1 Na, egoh di neubus iya wé, eglegkang Pabelo i diyà
menuwa Atinas eg-angay diyà Kolintu.
2 Netelabuk di dahiya sa etaw Hudiyu tegePonto, si Akila.
Magtu da migtebow kedu uwang Italiya dò lapeg sa sawa
di si Pelisila, enù ka hinemagawan i Sulutan Keladiyo

sa langun etaw Hudiyu kedu menuwa Loma diyà uwang
Italiya. Na, eg-angay Pabelo i eglengen diyà kenagda.
3 Eg-ugpà diyà kenagda owoy egsebuligay da, enù ka
nesetepeng sa galebek da egbael kemalig.
4 Uman agdaw keetud etaw Hudiyu, egseolomoy da Pabelo
i sa medoo etaw diyà simbaan Hudiyu anì dumuen etaw
Hudiyu migtuu diyà si Hésus taman sa etaw beken Hudiyu
ma.
5 Na, egoh i Silas owoy si Timotiyu migtebow kedu uwang
Masidoniya dò, takà egtulù Pabelo i sa kagi i Nemula uman
agdaw anì migtuu sa medoo Hudiyu si Hésus sa Tigtu Datù
sinugù i Nemula diyà tanà.
6 Dodoo egkuntelaen sa liyu etaw Hudiyu Pabelo i, owoy
egsumbungen da sa igtulù di. Agulé, egtepungen i Pabelo
sa kawal di anì tandaan di duen sa salà da enù ka endà
egpigtuu da. Guwaen di, “Amuk mepigtamayan yu, muni
dé diyà keniyu amuk iya sa uyot yu. Endà dé duen sa naken
dahiya. Edung ini egoh di, mangay a tumulù diyà sa etaw
beken Hudiyu.”
7 Agulé, sinalidan di kagda, owoy mighalì diyà sa dalesan i
Titus Husto, sa etaw beken Hudiyu egsimbà diyà si Nemula.
Neseabay sa dalesan di sa simbaan Hudiyu.
8 Na, si Kelispu sa ulu-ulu diyà sa simbaan Hudiyu.
Egpigtuu ma diyà si Datù lapeg sa medoo etaw eg-ugpà
diyà sa dalesan di. Duen ma medoo liyu etaw tegeKolintu
migdineg sa kagi i Nemula, egpigtuu da owoy migpebautis
da ma.
9 Na sebaen sigep, egpehaa Datù Hésus i diyà si Pabelo,
owoy guwaen di, “Yaka egkelimedangan na. Yaka ma
egsabuh ha egtulù, dodoo uman ka tulù,
10 enù ka aken sa tumabang keniko. Endà duen etaw
mekepesakit keniko, enù ka duen pa sa medoo etaw migtuu
diyà kenak dahini diyà Kolintu.”
11 Agulé, eg-ugpà Pabelo i diyà menuwa Kolintu taman
segepalay owoy enem gebulan, owoy itulù di sa kagi i
Nemula diyà sa medoo etaw dahiya.
12 Dodoo egoh i Galiyu sa gubilenu diyà uwang Akaya,
nesesebaen sa penemdem sa medoo Hudiyu endà egpigtuu.
Sinigkem da Pabelo i owoy inuwit da diyà si Gubilenu Galiyu
anì igsaan di.
13 Egtipu da, guwaen da diyà si Galiyu, “Egtulù siini etaw
sa sebaen ma ukit kesimbà ta diyà si Nemula, dodoo meked
ké iya wé enù ka tipayen di sa uledin denu sa kesimbà ké.”
14 Egsagbì hedem Pabelo i, dodoo eg-ikagi polo Gubilenu
Galiyu i diyà sa medoo Hudiyu, guwaen di, “Amuk duen sa

dakel salà binaelan siini etaw, mepion amuk unutan ku sa
kagi yu, kiyu i etaw Hudiyu.
15 Dodoo amuk egsesigbolowoy yu daa denu sa ketulù yu
owoy sa tupù yu owoy sa uledin yu, kiyu polo sa umantang
denu iya wé, enù ka meked a umantang amuk hediya."
16 Agulé eghemagawan di sa medoo etaw Hudiyu kedu
diyà sa kenà da eg-antang.
17 Agulé, egsabaan sa medoo etaw beken Hudiyu Sostinis
i, sa ulu-ulu diyà sa simbaan Hudiyu. Egbalbalen da kagdi
diyà sa liyu sa kenà da eg-antang, dodoo egpandayaen i
Galiyu sa egbaelan da.

Ini Sa Egoh I Pabelo Miglikù Dutu Antiokiya Dò

18 Nelugay eg-ugpà Pabelo i diyà sa medoo etaw egpigtuu
diyà menuwa Kolintu. Agulé egoh di eglegkang, eg-
unut kenagdi Akila i owoy sa sawa di, si Pelisila. Egoh
da nekeuma diyà sa menuwa Séngkeliya, migpegunting
Pabelo i anì tandaan di pinetuu di sa pasad di diyà si
Nemula. Agulé, mig-edà da dakel kumpit mangay dutu
uwang Siliya dò.
19 Egoh da migtebow Épéso dò, sinalidan i Pabelo Akila i
owoy si Pelisila, enù ka mig-angay diyà sa simbaan Hudiyu
owoy egtulù dahiya.
20 Ungayà da melugay Pabelo i mugpà diyà kenagda,
dodoo eg-eked.
21 Agulé egoh di buyu dé mipanaw dema, eg-ikagi diyà
kenagda, guwaen di, "Amuk ungayà i Nemula, pelikù a
dema diyà keniyu."

Agulé, mig-edà Pabelo i sa dakel kumpit diyà Épéso
mangay dutu Siliya dò.
22 Egoh di migtebow dutu Sisaliya dò, eglagbas dutu
Hélusalém dò anì lumengen diyà sa medoo etaw egpigtuu
dahiya. Agulé, egpelikù Antiokiya dò diyà sa uwang Siliya.
23 Egoh di nelugaylugay eg-ugpà dahiya, eg-ipanaw dema
owoy egtukiden di sa medoo menuwa diyà uwang Galatiya
owoy uwang Peligiya anì pebagelen di sa kepigtuu sa medoo
etaw.

Ini Sa Egoh I Apolos Migtulù Diyà Épéso Owoy Diyà Kolintu

24 Na egoh iya, duen ma sa etaw Hudiyu, si Apolos
tegeAlihandeliya, migtebow diyà menuwa Épéso. Mepion
sa ketulù di owoy tigtu netiigan di sa kagi i Nemula
igpesulat,
25 owoy igtulù di denu sa kepigtuu etaw diyà si Datù.
Apiya di pa megelol egtulù owoy metudà ma sa ketulù di

denu si Hésus, iya daa sa netiigan di sa kepebautis igtulù i
Huwan Tegebautis.
26 Endà egkelimedangan Apolos i egtulù diyà sa simbaan
Hudiyu diyà menuwa Épéso. Dodoo egoh i Akila owoy
si Pelisila migdineg sa ketulù di, inuwit da kagdi diyà sa
dalesan da anì selepangen da diyà kenagdi sa kagi i Nemula
denu si Hésus sa endà pa netiigan di duu.
27 Agulé, ungayà i Apolos mangay dutu uwang Akaya dò,
huenan di egbuligan sa medoo etaw tegeÉpéso egpigtuu
danà da egsulat diyà sa medoo etaw egpigtuu dutu Akaya
dò anì egsaluan da kagdi. Agulé egoh di migtebow diyà
Akaya, mepion sa ketabang di sa medoo etaw egpigtuu diyà
si Hésus danà sa ketabang igpeuloy i Nemula diyà kenagda.
28 Egoh di egtulù kenagda, sinelepang di sa kagi i Nemula
igpesulat anì metiigan sa medoo etaw Hudiyu si Hésus sa
Tigtu Datù sinugù i Nemula diyà tanà. Huenan di, inatuwan
di sa medoo Hudiyu egsigbolow kenagdi diyà sa taengan sa
medoo etaw.

19

Ini Sa Egoh I Pabelo Migtulù Diyà Menuwa Épéso

1 Na, egoh i Apolos pelà diyà Kolintu, eg-ipanaw Pabelo i
diyà uwang Akaya taman egoh di migtebow diyà menuwa
Épéso. Hinaa di sa etaw egpigtuu dahiya,
2 owoy eg-igsà diyà kenagda, guwaen di, “Egoh yu
migpigtuu, linuhub yu pa sa Metiengaw Suguy i Nemula?”
Egsagbì da, guwaen da, “Endà, enù ka endà tinulù ké
denu sa Suguy i Nemula.”
3 Eg-igsà Pabelo i, guwaen di, “Egoh yu migpebautis,
ngadan sa selepangan sa kebautis yu?”
Guwaen da egsagbì, “Sa kepebautis igtulù i Huwan.”
4 Agulé guwaen i Pabelo, “Binautis i Huwan sa medoo
etaw mig-eked sa salà da. Dodoo igtulù di ma diyà sa medoo
Hudiyu anì pigtuuwen da sa etaw mekesambì kenagdi, si
Hésus.”
5 Egoh da migdineg iya wé, egpebautis da dema danà sa
kepigtuu da si Datù Hésus.
6 Agulé egoh i Pabelo migsabà kenagda, egluhuben sa
Metiengaw Suguy i Nemula kagda, owoy egpekeikagi da sa
medoo balangan kagi endà netiigan da duu, owoy egtulon
da ma sa kagi i Nemula egtebowtebow.
7 Sepulù owoy duwa sa kedoo da.
8 Na, taman telu gebulan, takà eggemow Pabelo i diyà sa
simbaan Hudiyu diyà Épéso. Endà nelimedangan di egtulù

kenagda denu sa kedatù i Nemula anì migtuu da diyà si
Hésus.
9 Dodoo duen ma etaw meked da migtuu enù ka metegas
sa ulu da, owoy egsumbungen da sa kagi i Nemula igtulù i
Pabelo diyà sa medoo etaw nesetipon. Huenan di, sinalidan
i Pabelo kagda owoy inuwit di sa medoo etaw egpigtuu
diyà sa pangagian kenà i Tilano egtulù. Uman agdaw takà
egtegudon Pabelo i dahiya
10 taman duwa gepalay. Huenan di, nekedineg sa langun
etaw diyà uwang Asiya sa tegudon denu si Datù Hésus, iling
ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu.

Ini Sa Egoh Sa Pitu Anak I Iskiba Inatuwan Busaw

11 Na, igpebael i Nemula diyà si Pabelo sa medoo panduan
egkegaipan etaw.
12 Apiya sa ules di ataw ka sa ginis di inuwit da diyà sa
etaw eglinadu, melikuan da doo. Hediya ma amuk inuwit
da diyà sa etaw linahuk busaw, mekelaun doo sa busaw
diyà kenagda.
13 Duen ma etaw Hudiyu egtimbultimbul enù ka egpelesut
da ma sa busaw diyà sa etaw linahuk busaw. Ungayà da
pelaun da ma busaw danà sa tunung sa ngadan i Datù
Hésus, owoy guwaen da diyà sa busaw, “Laun ka dé danà
i Hésus sa igtulù i Pabelo.”
14 Hediya ma sa egbaelan sa pitu anak i Iskiba, sa etaw
Hudiyu Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà.
15 Dodoo migsagbì sa busaw diyà kenagda, guwaen di,
“Egkilalaen ku Hésus i owoy si Pabelo ma. Dodoo kiyu,
endà egpangunutan ku duu.”
16 Agulé, eglimbulen sa etaw linahuk busaw kagda owoy
eg-atuwan di kagda. Huenan di, migpelaguy da kedu diyà
iya wé dalesan egoh da nepalian owoy nekedan ma sa ginis
da.
17 Na, egoh etaw Hudiyu owoy etaw beken Hudiyu diyà
Épéso migdineg denu iya wé, tigtu negaip da langun owoy
eg-oloen da Datù Hésus i.
18 Huenan di, eg-ekedan sa medoo etaw magtu egpigtuu
sa salà da ma, owoy endà eglidungen da duu sa medaet
binaelan da.
19 Duen ma medoo etaw eg-ipat sa libelu egtulù denu sa
lambus owoy dukah. Tinipoh da iya wé owoy eg-ulowen da
diyà sa kehaa sa langun etaw. Binilang da sa lagà sa langun
libelu inulow da, hê nekeuma lima lagsà.
20 Na danà iya wé, nekeseluh sa tegudon denu si Datù
Hésus, owoy egkedoo ma dé sa etaw egpigtuu.

Ini Sa Egoh Etaw Tegetuwang Egbogo Sa Etaw Diyà Épéso

21 Na, egoh di neubus iya wé, ungayà i Pabelo umukit
diyà sa uwang Masidoniya owoy uwang Akaya anì mangay
dutu Hélusalém dò. Guwaen di, “Amuk meubus a diyà
Hélusalém, lumagbas a dutu Loma dò.”
22 Agulé pineangay di dutu Masidoniya dò sa duwa
etaw egbulig kenagdi, si Timotiyu owoy si Ilasto. Dodoo
nelugaylugay Pabelo i eg-ugpà diyà Épéso diyà uwang Asiya.

23 Egoh di pelà diyà Épéso, tigtu egkebogo sa medoo etaw
dahiya danà sa ketulù di sa kagi i Nemula.
24 Duen sa etaw tegetuwang pilak, si Dimiteliyu, owoy
duen ma sa medoo etaw eggalebek diyà kenagdi, enù ka
egpetuwangen di kagda sa diisek dalesan éhê sa palas
simbaan sa nemula da, si Altimis. Iya sa egdagangen da,
owoy dakel sa untung nekuwa da.
25 Agulé, egsetiponen i Dimiteliyu sa medoo etaw eggale-
bek diyà kenagdi owoy sa medoo liyu etaw tegetuwang.
Guwaen di diyà kenagda, “O medoo duma ku, netiigan yu
dakel sa untung egkekuwa ta danà siini egbaelan ta.
26 Dodoo hinaa yu kéen Pabelo i, owoy dinineg yu ma
kéen sa igtulù di. Iya sa igtulù di endà duen ulan sa
inetaw binaelan etaw daa, enù ka beken nemula gaa iya
wé. Migpigtuu dé sa medoo etaw diyà kenagdi, sa medoo
etaw diyà Épéso owoy diyà sa medoo liyu menuwa diyà
uwang Asiya.
27 Medaet iya wé, enù ka sumbungen kéen sa medoo etaw
sa egbaelan ta. Medaet ma enù ka endà adatan da duu
kéen sa simbaan sa mapulù nemula ta, si Altimis. Kagdi
sa egsimbaan sa langun etaw diyà uwang Asiya owoy diyà
sa langun menuwa ma. Tigtu medaet amuk endà sumimbà
da dahiya.”

28 Na, egoh sa medoo etaw migdineg sa inikagi i
Dimiteliyu, egbulit da temù owoy egpetaled da eg-ikagi,
guwaen da, “Mapulù Altimis i, sa nemula diyà Épéso.”
29 Agulé tigtu egkebogo sa langun etaw tegeÉpéso.
Egsabaan da Gayu i owoy si Alistalko, sa etaw mig-unut diyà
si Pabelo kedu Masidoniya dò, owoy eg-agaken da kagda
diyà sa kenà sa medoo etaw nesetipon.
30 Ungayà i Pabelo mangay mikagi diyà sa medoo etaw
nesetipon, dodoo hinawidan sa medoo etaw egpigtuu.
31 Duen ma medoo loyuk i Pabelo ulu-ulu diyà uwang
Asiya owoy migpeangay da etaw diyà kenagdi anì endà
mangay di diyà sa kenà da nesetipon.

32 Tigtu egkebogo sa langun etaw nesetipon, enù ka endà
nesetepeng sa kagi da pinetaled da. Owoy sa medoo etaw,
endà ma netiigan da duu sa pesuwan da nesetipon.
33 Egpetigdegen sa medoo Hudiyu Alihandelo i diyà sa
taengan sa medoo etaw nesetipon. Agulé egsiniyas anì
egpetemed da, enù ka ungayà di mikagi diyà kenagda.
34 Dodoo egoh da neketiig etaw Hudiyu Alihandelo i,
egpetaled da polo uman eg-ikagi taman duwa kaulas,
guwaen da, “Mapulù si Altimis, sa nemula diyà Épéso.”
35 Agulé, eghawidan sa ulu-ulu diyà Épéso sa medoo etaw
nesetipon. Egoh da migpetemed, eg-ikagi diyà kenagda,
guwaen di, “O medoo duma ku tegeÉpéso, netiigan sa
langun etaw kita sa eg-ipat sa simbaan i Altimis, sa mapulù
nemula ta, owoy sa batu mapulù nenabù kedu diyà langit
egoh anay.
36 Endà duen etaw mekepalaw ini i eg-ikagiyen ku.
Huenan di, petemed yu dé. Yoko egkebuneg ga.
37 Endà duen salà siedò duwa etaw inuwit yu dahini, enù
ka endà duen sa pinenakaw da diyà sa simbaan ta owoy
endà ma sinumbung da duu sa nemula ta.
38 Upama, amuk duen salà da diyà si Dimiteliyu owoy sa
duma di tegetuwang, tulonen da doo diyà sa uwis amuk
meuma sa agdaw keantang da anì seantangay da dahiya.
39 Dodoo amuk duen sa sebaen ma uyot yu, angati yu daa
sa agdaw egoh sa ulu-ulu sumetipon sa medoo etaw, enù ka
iya sa uledin ta.
40 Mebaluy kita sa bulitan sa gubilenu ta danà sa binaelan
ta ini egoh di. Egpeampay ki sa binaelan ta, huenan di endà
mekesagbì ki denu ini i.”
41 Agulé egoh di mig-ikagi iya wé, pinelikù di dé sa langun
etaw nesetipon.

20

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-angay Diyà Tanà Masidoniya Owoy Tanà Geligu

1 Na, egoh di neubus iya wé bogo diyà Épéso, egsetiponen
i Pabelo sa medoo etaw egpigtuu. Egtuluen di kagda anì
peelesen di sa kepigtuu da, enù ka buyu dé mipanaw. Agulé
eg-ipanaw dé eg-angay dutu uwang Masidoniya dò.
2 Egoh di eg-ukit diyà sa medoo menuwa dahiya, egpe-
bagelen di sa pedu sa medoo etaw egpigtuu. Agulé egoh di
migtebow dutu tanà Geligu dò,
3 eg-ugpà dahiya taman telu gebulan. Agulé, ungayà di
umedà sa dakel kumpit mangay diyà uwang Siliya, dodoo

duen gaa etaw Hudiyu endà egpigtuu egkelukuyan da kagdi
eg-imatay. Huenan di, eg-ipanaw daa tanà Pabelo i egpelikù
dutu Masidoniya dò.
4 Duen etaw eg-unut diyà kenagdi, si Sopatelo anak i
Pilo tegeBiliya, owoy si Alistalko owoy si Sigundo anan da
tegeTésalonika, owoy si Gayu tegeDilebi, owoy si Tikiko
owoy si Telopimo anan da tegeAsiya, owoy si Timotiyu.
5 Pinehuna ké kagda egpeedà sa dakel kumpit mangay
dutu menuwa Teloas dò, owoy eg-angatan da kami dahiya.
6 Tinuluy i Pabelo aken diyà sa menuwa Pilipos, owoy eg-
ugpà ké dahiya taman meubus sa pista etaw Hudiyu egoh
da egkaen sa epan endà duen ipelenuk di. Agulé, eg-edà
ké sa dakel kumpit. Egoh di lima dé agdaw, neuma ké dé
sa medoo duma ké diyà menuwa Teloas, owoy eg-ugpà ké
dahiya taman sakapadian.

Ini Sa Egoh I Utiko Neenaw Egoh Di Nematay Diyà Teloas

7 Na, egoh sa sigep Sapetu, nesetipon ké langun anì
egtepitepiyen ké sa epan iling sa igtulù i Hésus egoh anay.
Eg-uman Pabelo i egtulù taman teliwadà sigep, enù ka sa
ungayà di mipanaw amuk umenaw simag.
8 Duen medoo sulù dalem sa dakel bilik diatas kenà ké
nesetipon.
9 Duen sa melaud, si Utiko, egpenuu diyà sa tatawan.
Tigtu egkepilut enù ka nelugay sa ketulù i Pabelo. Hê egoh
di neketudug, nenabù tanà dò kedu diyà sa ketelu logsud sa
dalesan. Agulé egoh da egsapuwat, nematay dé.
10 Egpenaug ma Pabelo i, owoy egligkued medapag diyà
sa melaud. Agulé linagap di, owoy eg-ikagi diyà sa medoo
liyu etaw, guwaen di, “Yoko egkebukul la, enù ka nehagtay
doo.”
11-12 Hê, mig-enaw dé sa melaud, owoy eg-uwiten da
diyà sa dalesan di. Tigtu da neanggan langun enù ka
nehagtay doo. Agulé egoh i Pabelo miggemow dema diatas,
egtepitepiyen di sa epan owoy egkaenen ké owoy nelugay
ké egseolomoy taman umenaw simag. Agulé, eg-ipanaw ké
si Pabelo.

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-angay Dutu Menuwa Milito Dò

13 Na, neseselab ké si Pabelo, enù ka eg-ipanaw tanà
Pabelo i eg-angay dutu menuwa Asos dò, dodoo mig-edà
ké sa dakel kumpit mangay dutu anì tuluyen ké kagdi dutu.
14 Egoh ké nesetelabuk diyà sa menuwa Asos, eg-edà ma
Pabelo i diyà sa dakel kumpit inedaan ké, owoy eg-ipanaw
ké langun mangay menuwa Mitilino dò.
15 Egoh di umenaw simag, eg-ipanaw ké dema uman owoy
egtalà ké diyà sa pungul Kiyos. Agulé umenaw simag dema,

eg-ampil ké diyà sa pungul Samos. Hê, diyà sa ketelu di
agdaw egtebow ké diyà sa menuwa Milito.
16 Endà dé eg-ukit ké diyà sa menuwa Épéso, enù ka
ungayà i Pabelo endà melugay ké diyà uwang Asiya, enù
ka egkelakawan ké eg-ipanaw anì tumebow ké Hélusalém
dò egoh di endà pa meuma sa Pista Pintikostis.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Diyà Sa Medoo Kaunutan Etaw TegeÉpéso

17 Na, egoh ké migtebow diyà menuwa Milito, igpeangay
i Pabelo sa medoo kaunutan etaw egpigtuu diyà menuwa
Épéso.
18 Egoh da migtebow, eg-ikagi Pabelo i diyà kenagda,
guwaen di, “Netiigan yu doo sa langun binaelan ku diyà
keniyu edung sa egoh ku anay migtebow diyà uwang Asiya.
19 Megelol a egpangunut diyà si Datù, owoy pinetukééy
ku aken. Egsinegaw a ma danà sa kehidu ku keniyu.
Minelikutan a ma danà sa medoo duma ku Hudiyu endà
egpigtuu egkelukuyan da aken eg-imatay.
20 Netiigan yu ma tigtu a ma doo egtulù keniyu sa langun
meketabang keniyu egoh ku migtegudon diyà sa simbaan
yu ataw ka diyà sa dalesan yu.
21 Tinulon ku sa tuu kagi i Nemula diyà sa langun etaw,
iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu, anì ekedan da
sa salà da anì metuing da diyà si Nemula owoy migtuu da
diyà si Hésus Kelistu sa Datù ta.
22 “Na, mangay a Hélusalém dò, enù ka iya sa uyot sa
Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenak. Endà netiigan ku
duu sa mebaelan ku dutu.
23 Dodoo iya daa sa netiigan ku, sumalà dé sa menuwa
inangayan ku, tinulon sa Suguy i Nemula diyà kenak
mebilanggu a owoy mepelihay a ma dutu.
24 Dodoo maen dé amuk mematay a, enù ka ungayà ku
daa ubusen ku mael sa langun igsugù i Datù Hésus diyà
kenak, enù ka pineangay di aken anì tumulù a sa Mepion
Tegudon denu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà
kenita.
25 “Taman ini egoh di, migtukid a eglengen diyà keniyu
anì tumulù a keniyu denu sa kedatù i Nemula. Dodoo buyu
a dé mipanaw, owoy netiigan ku endà dé hauwen yu duu
aken dema.
26 Huenan di, egtulonen ku ini i diyà keniyu ini egoh di.
Amuk duen pelà sa etaw diyà keniyu endà pa egpigtuu di,
endà dé duen sa naken dahiya,
27 enù ka tigtu a migtulù diyà keniyu sa langun ungayà i
Nemula.

28 Huenan di, tulik yu. Ipat yu sa langun etaw egpigtuu,
enù ka sa Metiengaw Suguy i Nemula sa miggelal keniyu anì
ipaten yu kagda lagà sa keipat kebilibili. Hediya ma, ipat yu
sa umpungan i Nemula, enù ka kita dé sa etaw di danà sa
Anak di nematay.
29 Netiigan ku amuk mipanaw a dé, dumuen etaw
tumebow diyà keniyu anì akalan da kiyu. Lagà da sa uled
tanà eg-imatay hinagtay, enù ka pedaetan da sa kepigtuu yu
diyà si Nemula.
30 Dumuen ma duma etaw diyà keniyu tumulù da kani sa
kagi endà tuu di anì umunut sa medoo etaw diyà kenagda.
31 Huenan di, tulik yu anì endà meakalan yu. Yoko
egkelipeng duu ini i. Takà a egtulù keniyu agdaw owoy
sigep taman telu gepalay, owoy egsinegaw a ma danà sa
kehidu ku keniyu.
32 “Na, isalig ku kiyu diyà si Nemula, enù ka kagdi sa
tumulik keniyu danà sa ketabang ipeuloy di sa igtulù ku
diyà keniyu, owoy kagdi ma sa egpeeles sa kepigtuu yu,
owoy ibegay di ma diyà keniyu sa mepion mekebegay di
diyà sa langun etaw di.
33 Endà egkesina a sa pilak ataw ka bulawan ataw ka sa
ginis yu.
34 Netiigan yu takà a daa eggalebek anì duen sa ibeli ku
sa ungayà ku owoy sa ungayà sa medoo duma ku.
35 Miggalebek a anì metiigan yu mepion amuk megelol
ki gumalebek anì meketabang ki ma sa etaw egkepasangan.
Netulengan ku sa inikagi i Datù Hésus, guwaen di, ‘Apiya di
pa neanggan sa etaw tinabangan, uman pa doo meanggan
sa etaw egtabang.’ ”
36 Na, egoh i Pabelo neubus eg-ikagi iya wé, egligkued da
langun owoy egsimbà Pabelo i.
37 Tigtu da egsinegaw, owoy eglagapen da Pabelo i owoy
egpengadekan da ma.
38 Tigtu egkebukul sa pedu da danà di mig-ikagi endà dé
hauwen da duu. Agulé, eg-unut da kenagdi eg-angay diyà
sa dakel kumpit edaan ké.

21

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-angay Dutu Hélusalém Dò

1 Na, egoh ké mig-ipanaw kedu diyà menuwa Milito,
egbegtas ké eg-angay diyà sa pungul Kos. Egoh di ume-
naw simag, egtebow ké diyà sa pungul Lodas. Egoh ké
miglegkang dahiya, eglagbas ké diyà sa menuwa Patala.

2 Egoh ké migtebow dahiya, hinaa ké sa sebaen dakel
kumpit mangay dutu uwang Ponisiya dò. Huenan di, mig-
edà ké dema owoy eg-ipanaw ké.
3 Hinaa ké sa pungul Sipeli denu bibang ké egoh ké egtalà,
owoy eglagbas ké diyà sa uwang Siliya. Egtenà ké diyà
menuwa Tilo enù ka duen lulan sa kumpit itenà da dahiya.
4 Duen ma etaw egpigtuu hinaa ké dahiya, owoy eg-ugpà
ké diyà kenagda taman sakapadian. Igsugkow da diyà si
Pabelo sa kagi sa Metiengaw Suguy i Nemula anì endà
lumagbas di dutu Hélusalém dò.
5 Agulé, egoh di neuma sa agdaw ké mipanaw, eg-unutan
da kami langun, maama owoy bayi lapeg sa medoo anak da.
Egoh ké migtebow diyà sa mantadan, egligkued ké langun
owoy egsimbà ké.
6 Agulé egoh ké neseselab, eg-edà ké diyà sa dakel kumpit
owoy eglikù da ma dé.
7 Egoh ké miglegkang diyà menuwa Tilo, eg-angay ké dutu
menuwa Tolimayi dò. Egtenà ké dahiya, owoy nesegdu ké
eglengen diyà sa medoo etaw egpigtuu.
8 Egoh di umenaw simag, eg-ipanaw ké mangay dutu
menuwa Sisaliya dò. Egoh ké migtenà dahiya, mig-angay ké
eg-ugpà diyà sa dalesan i Pilipi. Kagdi sa sebaen etaw diyà
sa pitu etaw hinemilì da egoh anay anì mulig da sa salu i
Hésus diyà Hélusalém, owoy kagdi ma sa tegetegudon sa
kagi i Nemula.
9 Duen sa epat anak di kenogon egtulon sa kagi i Nemula
egtebowtebow.
10 Egoh ké nelugaylugay dahiya, migtebow sa tegesugkow
i Nemula kedu diyà uwang Hudiya, si Agabu.
11 Egoh di migtebow diyà kenami, kinuwa di sa sabitan
i Pabelo owoy egpoloten di sa lisen di owoy sa belad di.
Agulé eg-ikagi, guwaen di, “Ini sa kagi sa Metiengaw Suguy
i Nemula. Hediya ma poloten da sa etaw épê siini sabitan
sa medoo Hudiyu endà egpigtuu dutu Hélusalém dò, owoy
ibegay da kagdi diyà sa egkegaga etaw beken Hudiyu.”
12 Na, egoh ké migdineg iya wé inikagi i Agabu, igsasà ké
diyà si Pabelo anì endà mangay di Hélusalém dò. Hediya
ma sa inikagi sa langun etaw egpigtuu dahiya.
13 Dodoo egsagbì Pabelo i, guwaen di, “Yoko egsinegawan
aken. Yoko egpedaet duu sa pedu ku. Maen dé amuk
mepolot a diyà Hélusalém owoy amuk meimatayan a ma
dutu danà sa kepigtuu ku diyà si Datù Hésus.”
14 Endà negaga ké duu eghawid kenagdi, huenan di
egsabuh ké ma eghawid owoy guwaen ké, “Meketuu sa uyot
i Datù.”

15 Agulé, egoh ké nelugaylugay dahiya, egtipohen ké sa
langun taman eg-uwiten ké owoy lumagbas ké Hélusalém
dò.
16 Duen ma etaw egpigtuu kedu diyà Sisaliya eg-unut
kenami. Eg-uwiten da kami diyà sa dalesan i Nason, sa etaw
tegeSipeli nelugay dé egpigtuu. Eg-ugpà ké diyà kenagdi.

Ini Sa Egoh I Pabelo Miglengen Diyà Si Santiyago

17 Na, egoh ké migtebow diyà Hélusalém, tigtu sinaluan
sa medoo etaw egpigtuu kami dahiya.
18 Egoh di umenaw simag, eg-unut ké si Pabelo mangay
lumengen diyà si Santiyago. Nesetipon ma dahiya sa langun
kaunutan etaw egpigtuu.
19 Egoh i Pabelo migsalù kenagda, egtulonen di sa langun
binaelan i Nemula diyà sa medoo etaw beken Hudiyu danà
sa ketulù di.
20 Egoh da migdineg iya wé, eg-oloen da Nemula i.
Agulé eg-ikagi da diyà si Pabelo, guwaen da, “O Akay,
mepion sa binaelan ko, dodoo yaka egkelipeng duu duen
ma ngibu-ngibuwan etaw Hudiyu egpigtuu diyà si Hésus,
owoy egtemù da ma egpangunut diyà sa uledin igsugkow i
Mosis.
21 Dodoo dinineg da kulang sa igtulù ko diyà sa medoo
duma ta etaw Hudiyu eg-ugpà diyà sa menuwa etaw
beken Hudiyu, enù ka igtulù ko gaa mebaluy amuk endà
egpangunut da diyà sa uledin igsugkow i Mosis owoy amuk
endà pekelaing da ipat owoy amuk endà mangunut da sa
adat ta Hudiyu.
22 Na, ngadan sa mepion mebaelan ta amuk metiigan da
migtebow ka dé dahini?
23 Na, mepion amuk mangunut ka ini i igsugù ké. Duen
epat etaw dahini migpasad da diyà si Nemula owoy buyu
dé meuma sa atas da.
24 Unut ka kenagda mangay diyà sa Dalesan i Nemula
owoy ilingi ko sa adat ta denu sa kepelanih ko. Amuk
meuma sa pasad da, kuna sa mayad sa langun ungayà da
anì pegunting da. Amuk baelan ko iya wé, metiigan sa
langun etaw endà tuu di sa dinineg da denu keniko enù
ka egpangunut ka doo diyà sa uledin igsugkow i Mosis.
25 Na, denu sa etaw beken Hudiyu egpigtuu, pineangay ta
sa sulat diyà kenagda anì tuluen ta kagda. Guwaen ta, ‘Yoko
egkaen duu sa igbegay diyà sa medoo inetaw penemulawen
etaw. Yoko ma egkaen duu sa hinagtay pineleng owoy sa
depanug. Yoko ma egbigà ya.’ ”

26 Na, egoh di umenaw simag, eg-unut Pabelo i diyà siedò
epat etaw eg-angay diyà sa Dalesan i Nemula, owoy eg-
ilingan di sa adat Hudiyu denu sa kepelanih da. Agulé,
egdalem da diyà sa Dalesan i Nemula anì tulonen da diyà
sa tegesimbà dahiya sa agdaw egoh di meuma sa pasad da,
enù ka iya sa agdaw da mimatay hinagtay ibegay diyà si
Nemula.

Ini Sa Egoh I Pabelo Nesigkem

27 Na, egoh di buyu dé meuma sa kepitu di agdaw, duen
duma etaw Hudiyu endà egpigtuu kedu Asiya dò eghaa si
Pabelo dalem sa Dalesan i Nemula. Agulé, eg-umowen da sa
medoo liyu etaw anì egbuligan da kagda egsigkem si Pabelo.
28 Egpetaled da eg-ikagi, guwaen da, "O medoo duma ké
tugod i Islaél, buligi yu kami. Ini sa etaw egtulù diyà sa
langun etaw anì mepeumàumaan ki, kita i etaw Hudiyu,
owoy sa uledin igsugkow i Mosis owoy siini Dalesan i
Nemula. Uman pa medaet sa binaelan di dahini, enù ka
inuwit di sa etaw beken Hudiyu dalem siini mapulù Dalesan
i Nemula anì metétê."
29 Na, iya sa inikagi da enù ka hinaa da Telopimo i, sa
etaw beken Hudiyu tegeÉpéso, eg-unut-unut diyà si Pabelo
diyà Hélusalém. Huenan di, guwaen da dò inuwit i Pabelo
dalem sa Dalesan i Nemula.
30 Agulé, egkebogo temù sa langun etaw diyà Hélusalém,
owoy medelamet da nesetipon. Sinabaan da Pabelo i, owoy
ginodoy da diyà dibaluy sa Dalesan i Nemula. Hê, pinintuan
da sa Dalesan i Nemula.
31 Ungayà da imatayan da Pabelo i. Dodoo duen etaw
migtulon diyà sa kapitan sundalu sa egoh da egkebogo temù
sa langun etaw Hélusalém.
32 Huenan di, medelamet inuwit sa kapitan sundalu sa
duma saldin owoy medoo sundalu, owoy egletu da eg-
angay diyà sa kenà medoo etaw nesetipon. Egoh da mighaa
sa kapitan owoy medoo sundalu, iya da pelà migsabuh
egbalbal si Pabelo.
33 Agulé, egoh sa kapitan sundalu migtebow diyà si
Pabelo, sinigkem di owoy pinolot di ma duwa sangkalì.
Agulé eg-igsà diyà sa medoo etaw, guwaen di, "Ngadan di
ini i etaw? Ngadan sa medaet binaelan di?"
34 Duen etaw egsagbì, dodoo endà nesetepeng sa inikagi
da. Huenan di, endà netiigan sa kapitan sundalu sa
nebaelan i Pabelo danà sa metaled kagi sa medoo etaw.
Agulé igpeuwit di Pabelo i diyà sa kutà sundalu.

35 Egoh da migtebow diyà sa taytay kutà sundalu, egseoy-
ongon sa medoo sundalu kagdi anì mekeukit da, enù ka
egbulit temù sa medoo etaw nesetipon.
36 Eg-umow sa medoo etaw egsetugdug, guwaen da,
“Imatayi yu dé kagdi.”

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-ikagi Diyà Sa Medoo Etaw Hudiyu

37 Na, egoh da buyu dé egdalem diyà sa kutà sundalu, eg-
ikagi Pabelo i diyà sa kapitan sundalu, guwaen di, “Duen sa
ikagiyen ku diyà keniko amuk mebaluy.”
Negaip sa kapitan, owoy guwaen di, “Neketiig ka doo sa
kagi Geligu.
38 Enù ka guwaen ku dò kuna sa etaw tegeIgiptu migkun-
telà diyà sa gubilenu egoh anay, sa mig-uwit epat ngibu
etaw mebalaw diyà sa melabel tanà mediyù dalesan.”
39 Guwaen i Pabelo egsagbì, “Beken aken iya wé. Etaw
Hudiyu a polo, aken i, kedu diyà Talesu sa dakel menuwa
diyà uwang Silisiya. Ungayà ku mikagi diyà sa medoo etaw
nesetipon.”
40 Mebaluy iya wé diyà sa kapitan, huenan di egtigdeg
Pabelo i diyà sa taytay owoy egbegengen di sa belad di anì
endà egséléken da. Egoh da migpetemed, eg-ikagi Pabelo i
sa kagi Hibelu, enù ka iya sa tigtu kagi etaw Hudiyu.

22

1 Guwaen di, “O medoo momò ku owoy duma ku,
dinegdineg yu sa ikagiyen ku diyà keniyu.”
2 Egoh da migdineg sa kagi di Hibelu, egpetemed da temù.
Agulé, eg-uman Pabelo i eg-ikagi, guwaen di,
3 “Aken sa duma yu etaw Hudiyu. Miglesut a dutu Talesu
dò, sa menuwa diyà uwang Silisiya, dodoo miglenuk a dé
diyà Hélusalém. Si Gamaliél sa mistelu migtulù kenak
sa langun uledin pinangunutan sa tupù ta. Meudes a
egpangunut diyà si Nemula, lagà mendaa sa niyu keudes
ini egoh di.
4 Iya maen di ya migpelihay a sa medoo etaw egpigtuu
diyà si Hésus owoy igpeimatay ku kagda. Duen ma etaw
sinigkem ku owoy binilanggu ku, iling ka maama ataw ka
bayi.
5 Netiigan sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà owoy sa langun
kaunutan ta tuu iya wé inikagi ku, enù ka kagda sa
migbegay kenak sa sulat inuwit ku diyà sa duma ta Hudiyu
dutu Damasko dò. Huenan di, mig-angay a dutu anì
sigkemen ku sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus, enù

ka ungayà ku uwiten ku kagda dahini diyà Hélusalém anì
mepigtamayan da.
6 “Egoh di buyu dé nekebugsang, mig-ipanaw a medapag
diyà sa menuwa Damasko. Hê, petow a dé nelegdawan sa
dakel senang kedu langit dò.
7 Hê, nekelagkeb a diyà tanà, owoy dinineg ku sa eg-ikagi,
guwaen di, ‘O Saulo, maen di ya egpelihayen ko aken?’
8 Agulé mig-ikagi a, guwaen ku, ‘O Datù, ngadan ko ya
etaw?’ Guwaen di egsagbì, ‘Aken si Hésus tegeNasalét sa
egpelihayen ko.’
9 Apiya di pa hinaa sa duma ku sa senang di, endà doo
nesabutan da duu sa inikagi di diyà kenak.
10 Agulé mig-igsà a, guwaen ku, ‘O Datù, ngadan sa baelan
ku?’ Guwaen i Datù diyà kenak, ‘Tigdeg ka dé, lagbas ka
dutu Damasko dò kenà ko metulonon sa ipebael i Nemula
diyà keniko.’
11 Endà eg-ilag a danà ku nelegdawan sa senang kedu
langit dò, dodoo inagak a sa duma ku eg-angay Damasko
dò.
12 “Duen sa etaw diyà Damasko egpigtuu diyà si Nemula,
si Ananiyas. Tigtu egpangunut diyà sa uledin igsugkow
i Mosis, owoy netuuwan ma sa langun etaw Hudiyu
tegeDamasko diyà kenagdi.
13 Mig-angay egdapag diyà kenak, owoy guwaen di, ‘O
Akay Saulo, kumeilag ka dema.’ Hê, petow a dé mig-ilag
owoy hinaa ku ma dé kagdi.
14 Agulé mig-ikagi diyà kenak, guwaen di, ‘Si Nemula sa
inunutan sa tupù ta, kagdi sa mighemilì keniko anì metiigan
ko sa uyot di owoy anì hauwen ko sa metiengaw etaw
sinugù di owoy anì dinegen ko sa kagi di. Hê, neketuu dé
iya wé.
15 Hinemilì di kuna anì tulonen ko diyà sa langun etaw sa
hinaa ko owoy sa dinineg ko.
16 Na, yaka egpeanggàanggà ya. Tigdeg ka dé owoy
pebautis ka owoy simbà ka diyà si Nemula anì mekayas sa
salà ko,’ guwaen i Ananiyas diyà kenak.
17 “Agulé, miglikù a diyà Hélusalém. Egoh ku pelà
egsimbà diyà sa Dalesan i Nemula, duen sa igpehaa i
Nemula diyà kenak.
18 Hinaa ku si Datù mig-ikagi diyà kenak, guwaen di,
‘Téél ka dé. Ipanaw ka dé kedu diyà Hélusalém, enù ka
endà egpigtuu sa medoo etaw dahini sa egtulonen ko denu
kenak.’
19 Dodoo migsagbì a, guwaen ku, ‘O Datù, netiigan da
doo tinukid ku eg-angay sa medoo simbaan Hudiyu anì

sigkemen ku owoy tapesen ku sa langun etaw egpigtuu diyà
keniko.
20 Netiigan da ma aken sa miglenged sa kineimatay da si
Estiban, sa tegetegudon denu keniko, owoy neiyap a ma sa
kebael da kenagdi enù ka migbantay a sa kawal linengà da.'
21 Dodoo mig-ikagi Datù i diyà kenak, guwaen di, 'Ipanaw
ka dé, enù ka egpeangayen ku kuna dutu mediyù dò anì
tumegudon ka ma diyà sa medoo etaw beken Hudiyu.' "
22 Na, egdinegen sa medoo etaw nesetipon sa inikagi i
Pabelo taman sa egoh di mig-ikagi pineangay i Nemula
kagdi diyà sa medoo etaw beken Hudiyu. Agulé eg-umow
da, guwaen da, "Imatayi yu dé! Mepion amuk mematay iya
wé etaw."
23 Eg-umow da, owoy igpaypay da sa ginis da, owoy
igsawel da sa tanà diyà awang danà da tigtu egbulit.
24 Egoh sa kapitan sundalu mighaa tigtu egbulit da,
igpeuwit di Pabelo i dalem sa kutà sundalu anì ipetapes
di anì tumulon sa tuu kagi, enù ka ungayà di metiigan sa
pesuwan i Pabelo egbulitan sa medoo etaw, enù ka endà
netiigan di duu sa kagi Hibelu.
25 Dodoo egoh da migpolot si Pabelo anì tapesen da, eg-
ikagi Pabelo i diyà sa sundalu, guwaen di, "Endà mebaluy
di metapes sa etaw Loma amuk endà pa inigsaan di uwis
denu sa salà di."
26 Egoh sa sundalu migdineg sa inikagi i Pabelo, eg-angay
diyà sa kapitan sundalu owoy guwaen di, "Yaka egpetapes
duu, enù ka etaw Loma kagdi ya."
27 Huenan di, eg-angay sa kapitan sundalu diyà si Pabelo
owoy eg-igsà, guwaen di, "Tuloni ko aken amuk tuu ka etaw
Loma, ataw ka beken?"
Egsagbì Pabelo i, guwaen di, "Hoò, etaw Loma a."
28 Agulé, guwaen sa kapitan sundalu, "Medoo sa pilak
igbayad ku anì mebaluy a etaw Loma."
Eg-ikagi Pabelo i, guwaen di, "Dodoo aken, tigtu a etaw
Loma, enù ka etaw Loma sa emà ku."
29 Agulé, sinalidan sa medoo etaw buyu tumapes Pabelo
i. Apiya sa kapitan sundalu, nelimedangan ma enù ka
netiigan di etaw Loma iya wé igpepolot di sangkalì.

Ini Sa Egoh Da Mig-uwit Si Pabelo Diyà Sa Medoo Kaunutan Hudiyu

30 Na, ungayà sa kapitan sundalu metiigan di sa pesuwan
di egbulitan sa medoo Hudiyu Pabelo i. Huenan di, egoh di
umenaw simag, egsetiponen di sa medoo ulu-ulu tegesimbà
owoy sa medoo kaunutan Hudiyu. Agulé, linengaan di

Pabelo i owoy inuwit di diyà sa kenà da nesetipon, owoy egpetigdegen di diyà sa taengan da.

23

1 Agulé, eg-inengtengen i Pabelo sa medoo ulu-ulu nesetipon owoy eg-ikagi, guwaen di, “O medoo duma ku, sumalà dé sa binaelan ku, netiigan ku tigtu metiengaw doo sa pedu ku diyà sa kehaa i Nemula taman ini egoh di.”

2 Agulé si Ananiyas sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà, igpetagpì di sa ebà i Pabelo diyà sa etaw medapag diyà kenagdi.

3 Agulé, eg-ikagi Pabelo i diyà si Ananiyas, guwaen di, “Tagpien i Nemula ma kuna, enù ka guwaen ko dò metiengaw ka diyà sa kehaa i Nemula. Guwaen ko dò neketipay a diyà sa uledin igsugkow i Mosis, dodoo kuna sa migtipay diyà iya wé uledin, enù ka igpetagpì ko aken.”

4 Agulé, duen liyu etaw medapag diyà kenagdi eg-ikagi, guwaen da, “Yaka egsumbung duu sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà sa hinemilì i Nemula.”

5 Guwaen i Pabelo, “O medoo duma ku, endà netiigan ku duu kagdi sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà. Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, ‘Yoko eg-ikagi medaet ta diyà sa ulu-ulu yu.’ ”*

6 Netiigan i Pabelo endà nesetepeng sa penemdem sa langun ulu-ulu dahiya, enù ka duen etaw Sadusiyu owoy duen etaw Palasiyu. Huenan di, egpetaled eg-ikagi, guwaen di, “O medoo duma ku ulu-ulu, aken ma sa etaw Palasiyu, owoy etaw Palasiyu ma sa naken emà. Eg-igsaan a ini egoh di enù ka eg-angat-angatan ku sa keenaw i Nemula sa etaw nematay.”

7 Egoh di mig-ikagi iya wé, egsesigbolowoy sa medoo Palasiyu owoy Sadusiyu. Huenan di, nesebaed sa medoo etaw dahiya,

8 enù ka egtulù sa etaw Sadusiyu endà enawen i Nemula duu gaa sa etaw nematay, owoy endà ma gaa duen sa egsugùsuguen i Nemula owoy endà ma gaa duen sa suguy etaw. Dodoo sa medoo Palasiyu, egpigtuuwen da polo langun iya wé.

9 Huenan di, metaled sa kagi da egsesigbolowoy. Agulé duen Palasiyu tegetulù sa uledin igsugkow i Mosis, egtigdeg da anì metumàmà sa kagi da. Guwaen da, “Egpenemdemen ké endà duen salà ini i etaw. Endà medaet di amuk duen egsugùsuguen i Nemula ataw ka suguy etaw mig-ikagi diyà kagdi.”

---

* **23:5** 23:5 Basa ko Éksodo 22:28.

10 Agulé, tigtu egsesigbolowoy da temù, owoy nelimedan-
gan sa kapitan sundalu enù ka buyu dé egsekodoten da
Pabelo i. Huenan di, sinugù di sa sundalu di anì angayan
da Pabelo i anì uwiten da dalem sa kutà sundalu.
11 Egoh di teliwadà sigep, egpehaa Datù i diyà si Pabelo
owoy eg-ikagi, guwaen di, "Yaka egkebukul la, enù ka
tumulon ka ma doo denu kenak dutu Loma dò lagà sa
ketulon ko dahini diyà Hélusalém."

Ini Sa Egoh Da Mig-olom Sa Ukit Da Keimatay Si Pabelo

12-13 Na, egoh di umenaw simag, duen labi epat pulù
etaw Hudiyu egseolomoy da sa ukit da mimatay si Pabelo.
Egpengibet da endà kumaen da owoy endà uminem da
taman endà meimatayan da duu Pabelo i.
14 Agulé, eg-angay da eg-ikagi diyà sa medoo ulu-ulu te-
gesimbà owoy kaunutan Hudiyu, guwaen da, "Migpengibet
ké endà kumaen ké taman endà meimatayan ké duu Pabelo
i.
15 Na kiyu lapeg sa medoo duma yu ulu-ulu, sasai yu sa
kapitan sundalu anì uwiten da Pabelo i dahini diyà keniyu,
enù ka ubòubò igsaan yu uman. Dodoo pelaeban ké anì
imatayan ké egoh di endà pa mekeuma diyà keniyu."

16 Dodoo nekedineg sa anak tebay i Pabelo sa ungayà da
pelaeban da Pabelo i. Huenan di, mig-angay diyà sa kutà
sundalu anì tulonon di Pabelo i.
17 Agulé, inumow i Pabelo sa sundalu, owoy guwaen di,
"Uwit ko siini melaud diyà sa kapitan enù ka duen sa
tulonen di diyà kenagdi."

18 Agulé, inuwit di sa melaud diyà sa kapitan, owoy
guwaen di, "Migsasà iya wé etaw nebilanggu pinengadanan
si Pabelo anì uwiten ku siini melaud diyà keniko, enù ka
duen gaa sa tulonen di diyà keniko."

19 Agulé, eg-agaken sa kapitan sundalu sa melaud eg-
angay da eglebù, owoy eg-igsaan di, guwaen di, "Ngadan
sa tulonen ko diyà kenak?"

20 Egsagbì sa melaud, guwaen di, "Iya sa penemdem sa
medoo Hudiyu ipeuwit da keniko si Momò simag mangay
diyà kenà sa medoo ulu-ulu nesetipon anì muman da gaa
migsà kenagdi.
21 Dodoo yaka egpigtuu ya, enù ka duen labi epat
pulù etaw melaeb kenagdi diyà dalan. Migpengibet da
endà kumaen da gaa owoy endà ma uminem da taman
endà meimatayan da duu Momò ya. Eg-angat-angatan da
dumineg sa kagi ko."

22 Agulé, eg-ikagi sa kapitan sundalu, guwaen di, “Yaka
egtulon duu diyà sa liyu etaw sa egoh ko migtulon diyà
kenaken.” Agulé, pinelikù di dé sa melaud.

Ini Sa Egoh Da Mig-uwit Si Pabelo Diyà Sa Gubilenu

23 Agulé, igpeangay sa kapitan sundalu sa duwa saldin,
owoy eg-ikagi diyà kenagda, guwaen di, “Setipon yu sa
duwa gatus sundalu mipanaw tanà owoy sa pitu pulù
sundalu kumudà owoy sa duwa gatus sundalu kumemkem
sigpù. Ipanaw yu igkani sigep alas siyow mangay Sisaliya
dò.
24 Pekudà yu Pabelo i, owoy tuliki yu anì endà mekesugsug
di taman endà tumebow di diyà si Gubilenu Pélis.”

25 Duen ma sa sulat igpeuwit sa kapitan, guwaen di,

26 “Si Keladiyo Lisiyas a egsulat ini i diyà keniko, si Pélis,
sa tigtu mapulù gubilenu ké. Egtulonen ku sa mepion pedu
ku diyà keniko.
27 Ini sa etaw igpeuwit ku diyà keniko, enù ka sinigkem
sa medoo Hudiyu kagdi owoy imatayan da hedem. Dodoo
mig-angay ké sa medoo sundalu ku anì mealukan ké kagdi
enù ka netiigan ku kagdi sa etaw Loma.
28 Ungayà ku metiigan ku sa pesuwan di egbulitan etaw
Hudiyu, huenan di igpeigsà ku kagdi diyà sa medoo ulu-ulu
da.
29 Agulé, netiigan ku endà duen salà di sa pesuwan di
meimatayan ataw ka bilangguwen. Dodoo egbulitan da daa
danà di gaa migtipay sa hagda uledin.
30 Igpeuwit ku kagdi diyà keniko, enù ka duen gaa etaw
Hudiyu pelaeban da anì meimatayan da. Peangayen ku ma
kani sa etaw egbulit kenagdi anì tulonen da diyà keniko sa
itipu da kenagdi. Na, taman iya daa sa sulat ku.”

31 Agulé, egpangunutan sa medoo sundalu sa igsugù sa
kapitan, owoy eg-uwiten da Pabelo i egoh sa sigep taman sa
menuwa Antipatlis.
32 Egoh di umenaw simag, eglikù sa medoo sundalu eg-
ipanaw tanà diyà sa kutà da. Dodoo eglagbas Pabelo i eg-
uwiten sa medoo sundalu migkudà.
33 Agulé, egoh da migtebow diyà menuwa Sisaliya, igbe-
gay da sa sulat diyà sa gubilenu owoy isalig da ma Pabelo i
diyà kenagdi.
34 Egoh sa gubilenu migbasa sa sulat, eg-igsaen di sa
menuwa i Pabelo. Agulé egoh di neketiig tegeSilisiya Pabelo
i,

35 eg-ikagi diyà kenagdi, guwaen di, “Igsaan ku kuna
amuk tumebow sa medoo egtipu keniko.” Agulé, igpeban-
tay di sundalu Pabelo i diyà sa dakel dalesan binaelan i
Hélod egoh anay.

24

Ini Sa Egoh I Pabelo Diyà Sa Taengan I Gubilenu Pélis

1 Na, egoh di neuma sa lima agdaw, eg-angay Sisaliya dò
Ananiyas i sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà, owoy mig-unut sa
medoo kaunutan Hudiyu owoy sa abugadu, si Tiletulo. Mig-
angay da egtulon diyà si Gubilenu Pélis sa itipu da si Pabelo.
2 Egoh da egpeangay si Pabelo, egtigdeg Tiletulo i anì
tipuwen di Pabelo i. Guwaen di, “O Gubilenu Pélis, tigtu
eg-oloen ké kuna. Melanih sa keugpà ta dahini enù ka kuna
sa datù ké. Takaan ko eg-upion sa medaet diyà siini tanà ta
danà sa penemdem ko milantek.
3 Huenan di, uman agdaw egkeanggan ké langun, owoy
mepion ma sa pedu ké diyà keniko.
4 Endà metaes sa kagi ku diyà keniko. Huenan di, hiduwi
ko aken owoy dinegdineg ko, hih, sa tukééy ikagiyen ku diyà
keniko.
5 Netiigan ké tigtu medaet ini i etaw, enù ka egbogowen di
sa langun etaw Hudiyu diyà siini sinukub langit. Kagdi ma
sa ulu-ulu sa medoo etaw egpigtuu diyà sa etaw tegeNasalét.
6 Ungayà di tétéen di ma sa Dalesan i Nemula dutu
Hélusalém dò. Huenan di, sinigkem ké kagdi. [Antangen
ké hedem danà di migtipay sa uledin ké.
7 Dodoo migtebow Kapitan Lisiyas i diyà kenami, owoy
tinegel di polo egkuwa diyà kenami.
8 Agulé pineangay di kami diyà keniko anì tulonen ké sa
itipu ké kenagdi.] Amuk igsaan ko, metiigan ko doo tigtu
tuu sa langun itipu ké kenagdi.”
9 Neseunut sa medoo duma di etaw Hudiyu egtipu,
guwaen da, “Anan tuu sa inikagi di.”

Ini Sa Egoh I Pabelo Migsagbì Diyà Si Gubilenu Pélis

10 Agulé, egsiniyas Gubilenu Pélis i diyà si Pabelo anì
mikagi. Agulé guwaen i Pabelo, “Netiigan ku nelugay ka
dé uwis diyà siini uwang tanà ta. Huenan di, meanggan a
sumagbì diyà keniko denu sa ketipu da kenak.
11 Egoh di sepulù owoy duwa dé agdaw sa egoh ku mig-
angay egsimbà diyà sa menuwa Hélusalém. Amuk migsà
ka diyà sa liyu etaw, metulon da tuu iya wé.
12 Egoh sa medoo Hudiyu mighaa kenak, endà egsigbolow
a etaw diyà sa Dalesan i Nemula, owoy endà ma egbogo a

sa etaw, iling ka diyà sa medoo simbaan ké ataw ka diyà sa
medoo liyu kenà diyà Hélusalém.
13 Endà ma duen sa ipehaa da diyà keniko sa kenà ko
meketiig tuu sa itipu da kenak.
14 Dodoo tuu ini i egtulonen ku diyà keniko. Egsimbà a
diyà si Nemula inunutan sa medoo tupù ké, owoy egpigtuu
a ma diyà sa tegudon denu si Hésus sa guwaen da dò
butbut. Dodoo tigtu a ma egpangunut diyà sa langun uledin
igsugkow i Mosis owoy sa igsulat sa medoo liyu tegesugkow
i Nemula.
15 Nesetepeng sa eg-angat-angatan ku diyà sa eg-angat-
angatan siini medoo etaw egtipu kenak, enù ka eg-angat-
angatan ku ma sa keenaw i Nemula sa langun etaw
nematay, iling ka mepion etaw ataw ka medaet.
16 Huenan di, eg-udes a egbael mepion, enù ka ungayà ku
endà duen salà ku diyà si Nemula ataw ka diyà sa liyu etaw.
17 “Apiya di pa nelugay a endà mig-angay Hélusalém
dò, migpelikù a doo dutu, enù ka mig-uwit a pilak diyà
sa medoo duma ku etaw Hudiyu egkepasangan owoy mig-
imatay a ma hinagtay ibegay diyà si Nemula.
18 Diyà a sa Dalesan i Nemula, enù ka inilingan ku sa
adat ké denu sa kepelanih etaw. Endà duen etaw sinetipon
ku, owoy endà ma egbogowen ku duu sa medoo liyu etaw
dahiya. Dodoo duen etaw Hudiyu kedu Asiya dò mighaa
kenak,
19 owoy binulitan da aken. Mepion hedem amuk dahini
da anì tulonen da sa itipu da kenak amuk duen gaa sa salà
ku.
20 Igsà ko diyà siini medoo etaw ngadan sa salà ku dinineg
sa medoo ulu-ulu diyà sa Dalesan i Nemula egoh da mig-igsà
kenak egoh iya.
21 Endà duen salà ku. Dodoo ini daa sa inikagi ku, egoh
ku inigsaan da dutu, guwaen ku, ‘Igsaan a ini egoh di enù
ka egpigtuu a enawen i Nemula sa etaw nematay.’ ”
22 Na, migsabuh Gubilenu Pélis i sa keantang di, enù ka
tapay dé netiigan di sa igtulù sa etaw egpigtuu diyà si Hésus.
Guwaen di, “Ubusen ta pa sa keantang amuk tumebow si
Kapitan Lisiyas.”
23 Agulé, migsugù Pélis i sundalu anì bantayan da Pabelo
i, dodoo endà ma pelihayen da duu owoy mebaluy ma
lengenan sa medoo loyuk di anì tabangan da.

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-ikagi Diyà Si Pélis Owoy Si Delusila

24 Egoh di nelugaylugay, migtebow Gubilenu Pélis i owoy
sa sawa di etaw Hudiyu, si Delusila. Igpeangay di Pabelo i

anì dinegen da sa ketulù di denu sa kepigtuu etaw diyà si
Hésus Kelistu.
25 Dodoo egtulù ma Pabelo i denu sa mebaelan etaw
metudà owoy sa endà mekeunut di diyà sa uyot pedu
di medaet owoy dumuen ma sa agdaw egoh i Nemula
migtamay etaw. Egoh i Pabelo migtulù iya wé, tigtu nebukul
Pélis i, owoy eg-ikagi, guwaen di, “Naal dé sa ketulù ko.
Amuk sebaen agdaw pa, ipeangay ku dema kuna.”
26 Na, takà igpeangay i Pélis Pabelo i anì seolomoy da,
enù ka guwaen di dò begayan i Pabelo kagdi pilak anì
melengaan.
27 Na, egoh di neuma dé sa duwa gepalay, si Polsiyu Pistu
sa migpesambì si Gubilenu Pélis. Dodoo endà eglengaan i
Pélis duu Pabelo i diyà sa bilangguwan, enù ka ungayà di
metuuwan sa medoo Hudiyu diyà kenagdi.

25

Ini Sa Egoh I Pabelo Migpeantang Diyà Sa Sulutan

1 Na, egoh i Gubilenu Pistu migtebow diyà uwang Hudiya,
eg-ugpà diyà menuwa Sisaliya taman telu agdaw. Agulé eg-
angay Hélusalém dò.
2 Egoh di migtebow dutu, egtulonen sa medoo ulu-ulu
tegesimbà owoy kaunutan Hudiyu sa itipu da si Pabelo.
3 Igsasà da diyà si Pistu anì ipeuwit di Pabelo i diyà
Hélusalém, enù ka ungayà da pelaeban da diyà dalan anì
imatayan da.
4 Dodoo egsagbì Pistu i, guwaen di, “Nebilanggu pelà
Pabelo i dutu Sisaliya dò, dodoo endà melugay a pelikù
dutu.
5 Mepion amuk peunuten yu sa medoo ulu-ulu yu diyà
kenak mangay Sisaliya dò, anì tulonen yu dutu sa itipu yu
kenagdi amuk duen sa salà di.”
6 Labi sakapadian eg-ugpà Pistu i diyà Hélusalém. Agulé
miglikù dutu Sisaliya dò. Na, umenaw simag, eg-angay diyà
sa atung kenà di eg-antang, owoy igpeangay di Pabelo i.
7 Egoh i Pabelo migtebow, egselibetan sa medoo etaw
Hudiyu endà egpigtuu kedu diyà Hélusalém, owoy medoo
sa itipu da kenagdi, dodoo endà duen sa igpehaa da amuk
tuu sa binaelan di medaet.
8 Dodoo egsagbì Pabelo i, guwaen di, “Endà duen salà ku,
enù ka endà migtipay a sa uledin ké, kami i etaw Hudiyu,
owoy endà ma migtétê a sa Dalesan i Nemula, owoy endà
ma migsumbung a sa sulutan ta dutu Loma dò.”
9 Dodoo ungayà i Gubilenu Pistu metuuwan sa medoo
Hudiyu diyà kenagdi. Huenan di, eg-igsaan di Pabelo

i, guwaen di, “Meiyap ka pa mangay Hélusalém dò anì
antangen ku kuna dutu?”

10 Egsagbì Pabelo i, guwaen di, “Meked a iya wé. Dahini
a daa diyà sa taengan ko. Kuna sa uwis sinugù sa sulutan
ta, huenan di peantang a dé dahini diyà keniko. Netiigan
ko dé endà duen salà binaelan ku diyà sa medoo duma ku
etaw Hudiyu.
11 Upama amuk duen salà ku, endà meekedan ku duu sa
kepigtamay ko kenak ataw ka sa keimatay ko kenak. Dodoo
amuk endà tuu di sa itipu da kenak, endà doo mekeangay
a diyà kenagda. Huenan di, egpegeni a si Sulutan daa sa
umantang kenak.”

12 Na, egoh da neseolom dé si Pistu owoy sa medoo duma
di tegeantang, eg-ikagi diyà si Pabelo, guwaen di, “Danà ko
migpegeni si Sulutan daa sa umantang keniko, huenan di
peangayen ku kuna diyà kenagdi.”

Ini Sa Egoh I Pistu Migtulon Diyà Si Agelipa Denu Si Pabelo

13 Na, egoh di nelugaylugay dé, migtebow Datù Agelipa
i owoy sa sawa di, si Bilnis. Eglengen da diyà si Gubilenu
Pistu diyà menuwa Sisaliya.
14 Egoh da nelugaylugay eg-ugpà dahiya, egtulon Pistu i
diyà si Agelipa denu si Pabelo. Guwaen di, “Duen sa etaw
dahini binilanggu i Pélis egoh anay, dodoo endà linengaan
di duu.
15 Egoh ku mig-angay Hélusalém dò, tinulon sa medoo
ulu-ulu tegesimbà owoy kaunutan Hudiyu sa medoo igtipu
da kenagdi. Igsasà da diyà kenak anì pigtamayan ku.
16 Dodoo tinulonon ku kagda beken iya sa adat etaw Loma
amuk mepigtamayan sa etaw egoh da endà pa mesetaeng
sa medoo egtipu kenagdi anì mesagbian di sa igtipu da.
17 Agulé egoh sa medoo Hudiyu migtebow dahini, endà
migpeanggàanggà a, dodoo egoh di umenaw simag mig-
angay a diyà sa atung kenà ku eg-antang owoy igpeangay
ku kagdi i anì antangen ku kagda.
18 Egoh sa medoo migtipu kenagdi mig-ikagi, guwaen ku
dò tigtu medaet sa salà iya wé etaw, dodoo endà duen di
polo.
19 Egkesesigbolow da daa denu sa hagda adat owoy denu
sa etaw, si Hésus, nematay gaa, dodoo guwaen i Pabelo mig-
enaw doo egoh di nematay.
20 Danà ku daa endà neketiig sa egbaelan ku denu iya wé,
inigsaan ku kagdi amuk meiyap mangay Hélusalém dò anì
antangen ku dutu.

21 Dodoo mig-eked iya wé, enù ka ungayà di si Sulutan
polo sa umantang kenagdi. Huenan di, igpebantay ku
taman egoh ku peangay kenagdi diyà si Sulutan.”
22 Agulé eg-ikagi Agelipa i diyà si Pistu, guwaen di,
“Meiyap a ma doo dumineg sa hagdi kagi.”
Agulé guwaen i Pistu, “Simag dumineg ka doo diyà
kenagdi.”
23 Na, egoh di umenaw simag, metolol sa ginis i Agelipa
owoy si Bilnis egoh da eg-angay diyà sa atung kenà da eg-
antang. Mig-unut ma sa medoo kapitan sundalu owoy sa
medoo mapulù etaw tegeSisaliya. Agulé, igpeangay i Pistu
Pabelo i.
24 Agulé mikagi Gubilenu Pistu i, guwaen di, “O Akay
Agelipa owoy langun yu nesetipon dahini, kaini dé sa etaw
tinipu sa langun etaw Hudiyu, iling ka diyà Sisaliya ataw ka
diyà Hélusalém. Takà da egpetaled eg-ikagi diyà kenak anì
ipeimatay ku.
25 Dodoo endà egketiigan ku duu sa salà di sa pesuwan
di ipeimatay ku. Dodoo egoh di migsasà kenak si Sulutan
polo sa umantang kenagdi, huenan di migpenemdem a
peangayen ku diyà si Sulutan.
26 Dodoo endà pa duen sa netiigan ku isulat diyà si Sulutan
denu sa hagdi salà. Huenan di, igpeangay ku kagdi diyà sa
taengan yu taman diyà keniko, Datù Agelipa, anì dumuen
sa mekesulat ku amuk meubus sa keigsà ta kenagdi.
27 Enù ka sa penemdem ku endà mepion di amuk
peangayen ku diyà si Sulutan taman endà duen sa metiigan
ku salà di.”

26

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-ikagi Diyà Si Agelipa

1 Na, eg-ikagi Agelipa i diyà si Pabelo, guwaen di,
“Mebaluy dé amuk mikagi ka.”
Agulé binegeng i Pabelo sa belad di owoy eg-ikagi, guwaen
di,
2 “O Datù Agelipa, neanggan a temù enù ka kuna sa
dumineg sa kagi ku ini egoh di, anì metiigan ko endà tuu di
sa itipu sa medoo Hudiyu kenak.
3 Neanggan a enù ka tigtu ka egpeketiig denu sa langun
adat ta, kita i etaw Hudiyu, owoy sa medoo egsigbolowen
ta. Huenan di, egpegeni a sa ketigkel ko egdineg sa ikagiyen
ku diyà keniko.
4 “Neketiig doo sa langun etaw Hudiyu sa adat ku edung
sa egoh ku batàbatà pelà diyà sa tapay menuwa ku taman
diyà Hélusalém.

5 Amuk meigsaan ko kagda, metulon da doo tuu ini i
eg-ikagiyen ku, enù ka netiigan da tapay a dé egtemù
egpangunut diyà sa langun adat Hudiyu, enù ka etaw
Palasiyu a ma.
6 Na, egtigdeg a dé diyà sa taengan yu ini egoh di danà
sa ketipu da kenak, enù ka eg-angat-angatan ku sa ketuu
sa igpasad i Nemula diyà sa tupù ta denu sa keenaw etaw
nematay.
7 Iya ma sa eg-angat-angatan sa langun sepulù owoy
duwa geumpung etaw Hudiyu, owoy sa pesuwan di takà
ki egsimbà diyà si Nemula agdaw owoy sigep. Na, o Datù,
tinipu a duma ku etaw Hudiyu danà ku egpigtuu sa keenaw
i Nemula sa etaw nematay.
8 Kiyu i Hudiyu, maen di ya endà meiyap yu egpigtuu sa
keenaw i Nemula sa etaw nematay?

9 “Apiya aken ma egoh anay, guwaen ku dò mepion sa
kepelihay ku sa etaw egpigtuu diyà si Hésus tegeNasalét.
10 Iya sa binaelan ku egoh anay dutu Hélusalém dò, enù
ka binilanggu ku sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus
enù ka sinugù a sa medoo ulu-ulu tegesimbà. Egoh ké mig-
antang kenagda, ungayà ku ma meimatayan da.
11 Medoo gulê mig-angay a diyà sa medoo simbaan
Hudiyu owoy pinelihay ku sa medoo etaw egpigtuu diyà si
Hésus, enù ka ungayà ku sumabuh da migtuu hedem. Tigtu
egbulitan ku kagda, owoy linohot ku ma kagda egpelihay
taman mediyù dò.

12 “Huenan di, mig-angay a ma dutu Damasko dò, enù ka
inuwit ku sa sulat sa medoo ulu-ulu tegesimbà anì sigkemen
ku sa langun etaw egpigtuu diyà si Hésus dahiya.
13 Na, o Datù, egoh sa nekebugsang diyà ké dalan, hinaa
ku sa egsenang kedu langit dò, owoy uman pa dakel sa
legdaw di diyà sa agdaw. Nelegdawan ma dé sa medoo
duma ku eg-ipanaw.
14 Hê, nekelagkeb ké langun diyà tanà, owoy duen
sa dinineg ku mig-ikagi diyà kenak diyà sa kagi Hibelu,
guwaen di, ‘O Saulo, maen di ya egpelihayen ko aken? Kuna
polo sa mesakitan danà sa egbaelan ko.’
15 Agulé mig-igsà a, guwaen ku, ‘O Datù, ngadan ko
ya etaw?’ Agulé guwaen di migsagbì, ‘Aken si Hésus sa
egpelihayen ko.
16 Tigdeg ka dé. Migpehaa a diyà keniko enù ka hinemilì
ku kuna anì gumalebek ka diyà kenak, anì tulonen ko diyà
sa medoo etaw sa hinaa ko ini egoh di owoy sa ipehaa ku
diyà keniko kani.

17 Tulikan ku kuna anì endà meimatayan ka etaw Hudiyu
owoy etaw beken Hudiyu. Peangayen ku kuna diyà
kenagda,
18 anì metiigan da sa tuu tegudon, anì iniyugan da sa
delem anì misalu da diyà legdaw, enù ka mekelaun da
kedu diyà sa egkegaga i Satanas anì mangay da dumatù si
Nemula. Amuk migtuu da diyà kenak, mekepeuloy sa salà
da, owoy mekeunut da diyà sa etaw hinemilì i Nemula.'
19 "Na, o Datù Agelipa, endà eg-ekedan ku duu egpan-
gunut diyà sa igpetiig i Nemula diyà kenak.
20 Iya sa anay tinulonon ku sa etaw tegeDamasko, agulé sa
etaw Hélusalém, owoy migtukid a diyà sa medoo menuwa
diyà uwang Hudiya owoy mig-angay a ma diyà sa medoo
etaw beken Hudiyu ma. Migtulù a kenagda anì ekedan da
sa salà da anì tuingen da sa pedu da diyà si Nemula owoy
baelan da sa mepion anì tandaan da sa keeked da sa salà
da.
21 Danà ku migtulù iya wé, sinigkem a etaw Hudiyu diyà
sa Dalesan i Nemula dutu Hélusalém dò anì imatayan da
aken.
22 Dodoo egbuligan i Nemula aken taman ini egoh di.
Huenan di, kaini a dé eg-ikagi sa tuu kagi diyà sa langun
etaw, iling ka sa mapulù etaw ataw ka lagdà etaw. Iya sa
itulù ku kenagda neketuu dé sa kagi sa medoo tegesugkow
i Nemula owoy si Mosis egoh anay,
23 enù ka tinulon da mepelihay sa Tigtu Datù eg-angat-
angatan ta owoy meimatayan ma. Dodoo kagdi ma sa
anay etaw meenaw egoh di nematay, owoy kagdi ma sa
tumulon diyà sa langun etaw, iling ka etaw Hudiyu ataw ka
beken Hudiyu, anì melegdawan da danà i Nemula eg-aluk
kenagda."
24 Na, egoh i Pabelo eg-ikagi pelawà, egpetaled eg-ikagi
Gubilenu Pistu i diyà kenagdi, guwaen di, "O Pabelo,
egkelengleng ka dé danà di egsubela dé sa egketiigan ko."
25 Dodoo egsagbì Pabelo i, guwaen di, "O Gubilenu, endà
egkelengleng a eg-ikagi, enù ka anan tuu polo sa eg-ikagiyen
ku diyà keniyu, owoy tigtu miulan ma.
26 O Datù Agelipa, endà egkelimedangan a eg-ikagi diyà
keniko, enù ka netiigan ko anan tuu sa inikagi ku, enù ka
endà nelidung di iya wé nebaelan diyà sa langun etaw.
27 O Datù Agelipa, enù di ya, egpigtuu ka pa sa kagi
sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay? Netiigan ku
egpigtuu ka doo iya wé."
28 Agulé eg-ikagi Agelipa i diyà si Pabelo, guwaen di,
"Guwaen ko dò migtuu a ma diyà si Kelistu apiya di pa endà
melugay sa inikagi ko."

29 Egsagbì Pabelo i, guwaen di, “Iling ka melugay ataw ka
endà melugay di, egsimbà a diyà si Nemula anì mekeiling
ka kenak, taman sa langun kedoo yu egdineg diyà kenak ini
egoh di. Dodoo endà egkeiyapan ku duu amuk mepolot yu
sangkalì iling kenak.”
30 Agulé, egtigdeg sa datù owoy sa gubilenu owoy si Bilnis
owoy sa medoo duma da.
31 Egoh da eglaun, egseolomoy da, guwaen da, “Endà
duen salà iya wé etaw, owoy endà ma duen sa pesuwan
di meimatayan ataw ka mebilanggu.”
32 Agulé guwaen i Datù Agelipa diyà si Gubilenu Pistu,
“Mebaluy hedem lengaan ta iya wé etaw amuk endà
migsasà di peantang diyà si Sulutan.”

27

Ini Sa Egoh I Pabelo Inuwit Da Dutu Loma Dò

1 Na, egoh di neuma sa agdaw keipanaw ké dutu tanà
Italiya dò, mig-edà ké sa dakel kumpit. Igsalig da igpebantay
Pabelo i owoy sa medoo duma di nebilanggu diyà si Huliyo,
sa kapitan medoo sundalu pinengadanan da Umpungan sa
Sulutan. Aken si Lukas sa mig-unut diyà si Pabelo.
2 Mig-unut ma diyà kenami Alistalko i tegeTésalonika
diyà uwang Masidoniya. Duen sa dakel kumpit kedu diyà
menuwa Adelamito mangay diyà sa medoo menuwa diyà
tanà Asiya, owoy iya sa inedaan ké.
3 Egoh di umenaw simag, nekeuma ké diyà menuwa
Sidon. Eghiduwan i Huliyo Pabelo i, huenan di migtenà anì
lumengen diyà sa medoo etaw egpigtuu dahiya anì begayan
da sa kulang di.
4 Egoh ké uman eg-ipanaw kedu diyà Sidon, egliwes ké
polo tebowon agdaw diyà pungul Sipeli anì meiwod ké sa
meleges kelamag.
5 Agulé egbelong ké dagat medapag diyà sa uwang Silisiya
owoy uwang Pampiliya. Nekeuma ké diyà sa menuwa Mila
diyà uwang Lisiya.
6 Hinaa i Huliyo dahiya sa sebaen ma dakel kumpit kedu
diyà menuwa Alihandeliya mangay tanà Italiya dò. Huenan
di, pineedà di kami dahiya.
7 Agulé tigtu melénég sa keipanaw ké, owoy nelugay sa
ketebow ké diyà medapag sa menuwa Nido enù ka egke-
sungsung ké sa meleges kelamag. Danà di egkesungsung
ké sa meleges kelamag, egbegtas ké polo eg-angay diyà sa
pungul Kelita. Egliwes ké diyà sa tukò Salmon, enù ka endà
iseg di mebagel sa kelamag dahiya.

8 Egdulug ké diyà mantadan pungul Kelita, dodoo egke-
likutan ké ma doo taman sa egoh ké migtebow diyà sa look,
pinengadanan da Mepion Look, medapag diyà menuwa
Lasiya.
9 Danà di nelugay sa keipanaw ké, neuma ma dé sa pista
Hudiyu egoh da egpeketuleng sa kepeuloy i Nemula sa salà
da. Tigtu melikutan ké amuk uman ké mipanaw enù ka
timpù udan, huenan di eg-ikagi Pabelo i diyà sa medoo
duma di.
10 Guwaen di, “O medoo duma ku, netiigan ku tigtu
mepasangan ki amuk muman ki mipanaw kedu dahini, enù
ka medaetan kéen sa dakel kumpit owoy sa lulan di owoy
mekesugsug ki ma.”
11 Dodoo endà egpigtuu sa kapitan sundalu diyà sa inikagi
i Pabelo, enù ka iya polo egpigtuuwen di sa kapitan kumpit
owoy sa épê di.
12 Medoo sa duma ké meiyap da lumegkà dahiya, enù ka
egpenemdemen da endà iseg di mepion iya wé look amuk
timpù udan. Huenan di, ungayà da muman da mipanaw
mangay dutu Pinis dò, sa menuwa denu eledan agdaw diyà
sa pungul Kelita, enù ka ungayà da mangat-angat da dutu
sa egoh sa tanà kumepion.

Ini Sa Egoh Di Duen Sepuk

13 Na, egoh di eglinek dé sa kelamag, guwaen da dò
mekelagbas da mangay Pinis dò. Huenan di, egbatunen da
sa labù, owoy egdulug ké sa mantadan diyà pungul Kelita.
14 Dodoo endà iseg di nelugay, tigtu egkeleges dema sa
kelamag kedu pungul Kelita.
15 Neuma ké sa meleges sepuk. Hê, egkesungsung ké sa
meleges kelamag owoy endà dé egpekeukit sa dakel kumpit.
Huenan di, egkeanud ké polo danà sa kelamag meleges.
16 Agulé egoh ké migtebow medapag diyà sa diisek pungul
Kauda, eglineklinek dahiya. Huenan di, iglulan da sa diisek
owong tinundan sa dakel kumpit, dodoo tigtu melikutan da
egbael iya wé.
17 Egoh da miglulan dé sa owong, pinolot da tali sa
iyug dakel kumpit anì endà melukat di. Nelimedangan da
mekesendad sa dakel kumpit diyà sa bekulud dutu tanà
Libiya dò. Huenan di, kinukuh da sa dakel layag, owoy
egkeanud ké kelamag.
18 Egoh di umenaw simag, tapay doo meleges sa sepuk,
huenan di igbuung da sa duma lulan diyà dagat anì endà
metegeban ké.
19 Egoh ketelu di agdaw, igbuung da diyà dagat sa medoo
sangkap kumpit.

20 Nelugay endà nekehaa ké agdaw owoy bituen. Huenan
di, guwaen ké dò mekesugsug ké, enù ka tapay doo tigtu
meleges sa kelamag.
21 Na, tigtu nelugay endà nekekaen ké. Dodoo egtigdeg
Pabelo i owoy eg-ikagi, guwaen di, “O medoo duma ku,
mepion hedem amuk migpigtuu yu sa inikagi ku egoh ta
endà pa mig-ipanaw kedu Kelita dò, anì endà medaetan sa
medoo lulan ta owoy endà ma mepasangan ki.
22 Dodoo eg-ikagi a diyà keniyu, pebagel yu sa pedu yu,
enù ka endà duen etaw melened. Iya daa sa medaetan sa
dakel kumpit.
23 Netiigan ku iya wé, enù ka egoh sigep duen sa
egsugùsuguen i Nemula migpehaa diyà kenak, enù ka
pineangay sa Nemula egsimbaan ku owoy sa Datù ku.
24 Mig-ikagi diyà kenak, guwaen di, ‘O Pabelo, yaka
egkelimedangan na, enù ka mekeangay ka doo diyà si
Sulutan dutu Loma dò. Owoy danà sa kehidu i Nemula
keniko, mekelapeg ma mealukan sa medoo duma ko diyà
dakel kumpit.’
25 Na, o medoo duma ku, pebagel yu sa pedu yu, enù
ka egsalig a diyà si Nemula owoy petuuwen di sa langun
tinulon di diyà kenak.
26 Dodoo mekesendad sa dakel kumpit diyà sa sebaen
pungul.”
27 Na, egoh di neuma dé duwa kapadian, egkeanud ké
eg-uwiten kelamag diyà teliwadà dagat Adeliya.* Egoh di
teliwadà sigep, mig-agtem sa etaw kumpit medapag ké diyà
ilis mantadan.
28 Agulé egteladeken da tali sa kedalem di. Duwa lenet sa
kedalem di. Agulé sumaup da tumeladek, iya sa kedalem di
selenet owoy lima lipo.
29 Egkelimedangan ké amuk mekedumpal sa dakel kumpit
diyà batu. Huenan di, egnabuen da sa epat labù diyà sa
ulinan di, owoy eg-angat-angatan ké sa egoh di sumimag.
30 Agulé egtuntunen etaw kumpit sa diisek owong diyà
dagat, enù ka ubòubò da lumabù diyà sa sumong kumpit,
dodoo ungayà da polo mekepelaguy da kedu diyà sa dakel
kumpit inedaan ké.
31 Dodoo eg-ikagi Pabelo i diyà sa kapitan owoy diyà sa
sundalu di, guwaen di, “Endà mealukan ki langun amuk
endà mugpà da diyà kenita.”
32 Agulé, eggetasen sa sundalu sa tali igtagkes diyà sa
owong anì meanud dé.

---

* **27:27** 27:27 Dagat Adeliya sa sebaen ma ngadan sa dagat Méditeliya denu selatal tanà Italiya.

33 Egoh di buyu sumimag, eg-ikagi Pabelo i diyà sa medoo
duma di, guwaen di, “Kaen yu dé, enù ka duwa kapadian
dé sa lugay yu endà nekekaen.
34 Huenan di, egsasà a diyà keniyu, kaen yu dé anì
kumebagel yu owoy mehagtay yu. Yoko egkelimedangan
na, enù ka endà dé duen sa sugsug ta.”
35 Agulé kinuwa i Pabelo sa epan, owoy egpesalamat diyà
si Nemula diyà sa taengan ké langun. Hê, egtepiyen di sa
epan, owoy eg-edung dé egkaen.
36 Egoh ké mighaa kenagdi egkaen, migkepion sa pedu ké,
owoy egkaen ké ma.
37 Duen duwa gatus pitu pulù owoy enem geetaw mig-edà
diyà iya wé dakel kumpit.
38 Egoh ké dé nebesug, igbuung ké diyà dagat sa langun
lulan nesamà anì tigtu lumagpuk sa dakel kumpit.

Ini Sa Egoh Di Nedaetan Sa Dakel Kumpit

39 Na, egoh di umenaw simag, endà egketiigan ké duu sa
kenà ké, dodoo egsugpayalen ké sa look owoy sa mepion
mantadan dahiya. Huenan di, egpenemdem da dumunggù
sa dakel kumpit dahiya, asal mebaluy.
40 Agulé, eggetasen da sa tali polot sa labù di, huenan
di neeled sa langun labù dalem dagat. Eglengaan da ma
sa tali polot sa suwil di. Agulé binekah da sa layag denu
sumong di anì eg-uwiten kelamag mangay dumunggù diyà
sa mantadan.
41 Dodoo nekesendad sa dakel kumpit diyà sa bekulud.
Hê, nekekadal sa sumong di, owoy nelukat sa ulinan di danà
sa dakel lambeg egdagpak.
42 Na, ungayà sa sundalu imatayan da sa medoo etaw
egbantayan da anì endà mekekahung da melaguy.
43 Dodoo eghawidan sa kapitan da enù ka ungayà di endà
meimatayan Pabelo i. Agulé, egsuguen di sa langun etaw
metiig kumahung anì mekehuna da lumaway diyà dagat
mangay mantadan dò.
44 Agulé sa liyu etaw nesamà endà metiig kumahung, eg-
olul da daa papan ataw ka kayu kedu sa dakel kumpit.
Hê, nekeuma ké langun diyà mantadan, owoy endà duen
sebaen diyà kenami nesakitan.

28

Ini Sa Egoh I Pabelo Diyà Sa Pungul Malta

1 Na, egoh ké miggaun diyà sa mantadan, netiigan ké iya
sa netebowon ké sa pungul Malta.

2 Tigtu eghiduwan sa medoo etaw dahiya kami, owoy
egsaluan da kami. Egtemegan da kami apuy enù ka eg-udan
owoy egkegenawan ké ma.
3 Agulé eglogomen i Pabelo sa kayu. Dodoo egoh di
migsunù diyà sa apuy, duen sa uled miglesut danà sa
keedup apuy owoy mighemued diyà sa belad di.
4 Egoh sa medoo etaw Malta mighaa sa uled migtikeb
diyà sa belad di, egseolomoy da, guwaen da, “Kagdi kéen sa
tegeimatay, enù ka apiya di pa endà nematay di diyà dagat,
mematay doo diyà awang enù ka mepigtamayan danà sa
salà di.”
5 Dodoo endà egkesakitan Pabelo i owoy igpilik di polo
diyà sa apuy.
6 Agulé eg-angat-angatan sa medoo etaw amuk lumebag sa
belad di owoy amuk petow mematay. Dodoo taman nelugay
endà duen hinaa da nebaelan i Pabelo. Agulé nehalì sa
penemdem da, guwaen da, “Si Nemula kéen ini i etaw.”
7 Na, medapag dahiya duen sa melabel tanà i Publiyu,
sa datù diyà iya wé pungul. Eghiduwan di kami owoy
pinegemow di kami diyà sa dalesan di kenà ké eg-ugpà
taman telu agdaw.
8 Egoh iya, eglinadu temù sa emà i Publiyu. Meedup sa
lawa di owoy egbelékén ma. Agulé, eg-angay Pabelo i diyà
kenagdi, owoy egsabaan di owoy egsimbà diyà si Nemula.
Hê, nelikuan sa lukes.
9 Huenan di, eg-angay diyà kenami sa langun etaw
eglinadu dahiya, owoy nelikuan da ma dé.
10 Tigtu medoo sa ibegay da diyà kenami. Agulé, egoh ké
eg-edà sa sebaen ma dakel kumpit dahiya, iglulan da ma sa
igbegay da kenami sa kulang ké.

Ini Sa Egoh Da Mig-angay Dutu Loma Dò

11 Na, egoh di meelut sa telu gebulan, eg-ipanaw ké dema.
Eg-edà ké sa sebaen ma dakel kumpit kedu diyà Alihan-
deliya, pinengadanan da Seping Nemula, sa migdunggù diyà
Malta egoh sa medaet tanà.
12 Agulé egoh ké migtebow diyà sa menuwa Silakusa, eg-
ugpà ké dahiya taman telu agdaw.
13 Agulé egoh ké mig-uman eg-ipanaw, egliwes ké tukò
owoy egtebow ké diyà sa menuwa Ligiyo. Egoh di umenaw
simag, duen sa kelamag kedu kimataan owoy eg-ipanaw
ké dema mangay dutu menuwa Putiyoli dò. Nekeuma ké
dahiya diyà sa ketelu di agdaw.
14 Netelabukan ké sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus
dahiya, owoy egsasaen da kami anì mugpà ké diyà kenagda

taman sakapadian. Agulé eg-ipanaw ké tanà mangay dutu
Loma dò.
15 Egoh sa etaw tegeLoma egpigtuu neketiig denu sa
ketebow ké, eg-angayen da kami egtelabuk diyà sa Padian
Apiyo. Duen liyu etaw egtelabuk kenami diyà sa menuwa
pinengadanan da Telu Tinda. Egoh i Pabelo mighaa
kenagda, eg-oloen di Nemula i owoy tigtu egkepion ma sa
pedu di.

Ini Sa Egoh I Pabelo Migtulù Diyà Sa Menuwa Loma

16 Na, egoh ké migtebow diyà Loma, endà nebilanggu Pa-
belo i, dodoo pineugpà da kagdi diyà sa dalesan egbantayan
sundalu.
17 Egoh di neuma telu agdaw, egsetiponen i Pabelo sa
medoo ulu-ulu etaw Hudiyu diyà menuwa Loma. Egoh
da nesetipon langun, eg-ikagi diyà kenagda, guwaen di, “O
duma ku etaw Hudiyu. Apiya di pa endà duen salà ku diyà
duma ta Hudiyu owoy endà ma egtipay a diyà sa adat tupù
ta, sinigkem da doo aken dutu Hélusalém dò, owoy igbegay
da aken diyà sa etaw Loma.
18 Egoh da mig-igsà kenak, lengaan da hedem aken, enù
ka endà duen salà ku sa pesuwan ku meimatayan.
19 Dodoo sa medoo duma ta Hudiyu, endà meiyap da
amuk melengaan a. Huenan di, migsasà a si Sulutan polo
sa umantang kenak. Dodoo endà egbulitan ku duu sa etaw
Hudiyu, enù ka etaw Hudiyu a ma.
20 Iya sa pesuwan di sinetipon ku kiyu anì mesekilala ki
owoy seolomoy ki ma. Nepolot a pelà sangkalì danà ku
egpigtuu diyà sa nita eg-angat-angatan, kita i tugod i Islaél.”
21 Egsagbì da diyà si Pabelo, guwaen da, “Endà duen sulat
denu keniko migtebow kedu diyà tanà Hudiya, owoy endà
ma duen etaw migtebow dahini egtulon kenami amuk duen
medaet binaelan ko.
22 Dodoo netiigan ké duen gaa etaw diyà sa medoo liyu
menuwa egbulitan da kiyu i etaw egpigtuu diyà si Hésus.
Huenan di, neiyap ké ma dumineg sa niko kagi.”
23 Agulé eg-atas da diyà si Pabelo. Egoh di neuma sa
atas da, tigtu medoo sa etaw nesetipon diyà sa dalesan
kenà di eg-ugpà. Edung magtu kesimag taman mahapun,
egselepangen i Pabelo diyà kenagda sa igtulù di denu sa
kedatù i Nemula owoy denu sa uledin igsugkow i Mosis
owoy sa igsulat sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay
anì migtuu da diyà si Hésus.
24 Duen doo etaw netuuwan da diyà sa inikagi i Pabelo,
dodoo duen ma etaw meked da migtuu.

25 Endà nesetepeng sa pedu da. Nesepalak da egoh i
Pabelo mig-ikagi ini i diyà kenagda, guwaen di, “Tuu sa kagi
igpesugkow sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà si Isayas
egoh anay, enù ka guwaen di denu sa medoo tupù ta,
26 ‘Angay ka diyà sa medoo Hudiyu,
owoy ini sa ikagi ko diyà kenagda.
Apiya di pa takà yu egdinegdineg,
endà metiigan yu duu sa selepangan di.
Apiya di pa takà yu eghahaa,
endà ma hauwen yu duu.
27 Enù ka metegas sa ulu da anì endà meketiig da,
owoy sinagpeng da sa telinga da anì endà mekedineg da,
owoy miglipedeng da anì endà mekehaa da.
Dodoo amuk eg-ekedan da iya wé, metiigan da doo sa kagi ku
owoy metuing sa pedu da diyà kenak
owoy migtuu da diyà kenak,
owoy alukan ku ma kagda, guwaen i Nemula.’*
28 Na, ipetiig ku ini i diyà keniyu. Netulonon sa medoo etaw
beken Hudiyu sa kagi i Nemula denu sa kealuk di kenagda,
owoy migtuu da polo.”
29 [Egoh i Pabelo mig-ikagi iya wé, eglegkang sa medoo
etaw Hudiyu owoy egsesigbolowoy da temù denu sa inikagi
di.]
30 Na, taman duwa gepalay eg-ugpà Pabelo i diyà sa
dalesan sinagbayan di diyà menuwa Loma. Tigtu egsaluan
di sa langun etaw eglengen diyà kenagdi.
31 Egtegudon diyà kenagda denu sa kedatù i Nemula owoy
denu si Datù Hésus Kelistu. Endà egkelimedangan di egtulù,
owoy endà ma duen eghawid kenagdi.

* **28:27** 28:26-27 Basa ko Isayas 6:9-10.

LOMA
Ini Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo Etaw TegeLoma
Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeLoma

Na, Loma sa ngadan sa dakel menuwa diyà sa tanà Italiya. Egoh anay, diyà Loma sa kenà i Sulutan Sisal eg-ugpà. Kagdi sa eg-ipat sa medoo liyu tanà nekeulingut diyà sa dagat pinengadanan da Méditeliya.

Duen medoo balangan etaw eg-ugpà diyà sa menuwa Loma. Owoy duen ma medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus eg-ugpà dahiya. Iya sa ungayà i Pabelo mangay lumengen diyà kenagda, dodoo nelugay dé endà egkegaga di duu enù ka duen sa takà eg-alang kenagdi. Huenan di, migsulat egtulon diyà kenagda sa ungayà di lumengen, owoy ungayà di ma lumagbas dutu tanà Espaniya dò anì egtulù ma dutu sa Mepion Tegudon denu si Hésus Kelistu.

Na, diyà siini sulat, tigtu egselepangen i Pabelo sa ukit ta kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà ta daa egpigtuu, beken danà sa medoo liyu egbaelan ta.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeLoma

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i diyà keniyu. Aken sa
egsugùsuguen i Hésus Kelistu, owoy hinemilì di aken salu
di anì takà a tumulon sa Mepion Tegudon i Nemula denu si
Kelistu.
2 Na siini Mepion Tegudon, iya sa igpasad i Nemula egoh
anay owoy sa igpesulat di diyà sa medoo tegesugkow di diyà
sa libelu.
3 Ini sa Mepion Tegudon denu sa Datù ta si Hésus Kelistu
Anak i Nemula. Neetaw kagdi i diyà tanà danà di miglesut
diyà sa tugod i Dabid, sa datù egoh anay.
4 Tigtu ma Nemula kagdi i, enù ka danà sa dakel tunung
igpehaa egoh i Nemula mig-enaw kenagdi sa egoh di
nematay, iya sa tandà Anak i Nemula Hésus Kelistu i sa
Datù ta.
5 Danà i Hésus migpeangay kenak, dakel sa mepion
ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenak. Owoy egsuguen di
ma aken salu di anì tuluen ku sa medoo etaw diyà sa langun
balangan tanà anì mangunut da ma diyà kenagdi danà da
egpigtuu. Huenan di, tigtu meolò Hésus i.

6 Na, kiyu i tegeLoma, nekelapeg yu ma dé diyà siini
medoo etaw egpigtuu, enù ka inumow i Nemula ma kiyu
anì mebaluy kiyu ma dé sa etaw i Hésus Kelistu.
7 Huenan di, egsulat a diyà keniyu i etaw tegeLoma
eghiduwan i Nemula. Hinemilì di ma kiyu anì kiyu sa etaw
di.
Na, egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang
ipeuloy i Nemula owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà
ta si Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu ma.

Ini Sa Kesimbà I Pabelo

8 Na, ini sa muna tulonen ku diyà keniyu. Eg-oloen ku
Nemula i denu keniyu, enù ka apiya dutu mediyù dò duen
dé medoo etaw neketiig denu sa kepigtuu yu diyà si Hésus.
Egdinegen i Nemula sa kesimbà ku danà i Hésus Kelistu
eg-antang kenita.
9 Netiigan i Nemula doo eg-imeten ku taman sa egkegaga
ku egtulù sa Mepion Tegudon denu sa Anak di, owoy
netiigan di ma takà ku kiyu isimbà.
10 Egsimbà a takà anì mekeangay a diyà keniyu amuk
mebaluy diyà kenagdi, enù ka nelugay dé nealang sa
keipanaw ku eg-angay diyan.
11 Dakel sa ungayà ku mesehaa ki anì itulù ku keniyu sa
igtulù sa Metiengaw Suguy i Nemula kenak anì kumeeles sa
kepigtuu yu,
12 enù ka ungayà ku ma setabangay ki anì kumeeles sa
kepigtuu ta langun.
13 O medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku metiigan yu
medoo gulê sa penemdem ku mangay diyà keniyu hedem,
dodoo duen sa nekealang kenak. Ungayà ku tumulù a diyan
anì dumuen dema etaw migtuu danà sa ketulù ku kenagda,
lagà sa medoo etaw beken Hudiyu diyà sa liyu menuwa
egpigtuu dé danà sa ketulù ku.
14 Enù ka duen sa lagà dakel utang ku diyà sa langun
balangan etaw, owoy iya sa ukit ku egbayad sa utang ku sa
ketegudon ku diyà kenagda denu si Kelistu. Meketegudon
a diyà sa langun balangan etaw, iling ka sa etaw tegesugud
ataw ka sa tegetuduk, iling ka etaw milantek ataw ka sa
endà milantek.
15 Huenan di, dakel sa ungayà ku mekeangay a diyan anì
tumegudon a ma diyà keniyu i etaw tegeLoma.

Ini Denu Sa Mepion Tegudon

16 Apiya tukééy, endà memalaan a tumulon sa Mepion
Tegudon denu si Hésus, enù ka amuk duen etaw egpigtuu
diyà sa Tegudon, iling ka etaw Hudiyu taman sa etaw beken
Hudiyu, mealukan da doo danà sa dakel egkegaga i Nemula.

17 Endà ma memalaan a tumulù sa Mepion Tegudon enù
ka iya sa kenà i Nemula egpetiig diyà kenita sa egoh di
egpetiengaw kenita diyà sa kehaa di amuk egpigtuu ki, enù
ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Iya sa
etaw kumelalù taman melugay sa etaw migketiengaw diyà
sa kehaa i Nemula danà sa kepigtuu di.”*

Egbulitan I Nemula Sa Etaw Épê Salà

18 Na si Nemula diyà langit, igpetiig di dé tigtu pigtamayan
di sa medoo etaw egbael medaet owoy endà eg-adat
kenagdi, enù ka eg-alangen da sa tuu tegudon diyà sa pedu
da danà sa adat da medaet.
19 Pigtamayan di kagda enù ka endà egpigtuuwen da duu
sa tegudon denu si Nemula igpetiig di diyà kenagda sa
melemu metiigan etaw.
20 Egoh anay egoh i Nemula migbael siini tanà taman ini
egoh di, netiigan doo sa langun etaw kagdi sa tigtu Nemula
épê dakel egkegaga endà meelut di, enù ka hinaa ta sa
langun pineduen di apiya di pa endà egkehaa ta duu sa
palas di. Huenan di, endà mebaluy di amuk guwaen sa etaw
endà duen Nemula i.
21 Dodoo apiya di pa metiigan da duen Nemula i, tapay
doo endà eg-adatan da duu owoy endà ma eg-oloen da duu
egoh di egtabang kenagda. Huenan di, endà milantek sa
penemdem da enù ka lagà nedilungan sa penemdem da enù
ka endà egketiigan da duu sa tuu tegudon kedu si Nemula.
22 Guwaen da dò milantek sa penemdem da, dodoo endà
duen di polo sa netiigan da.
23 Sinambian da sa kepenemula da, huenan di endà dé eg-
adatan da duu Nemula i épê dakel egkegaga owoy melalù,
dodoo iya polo sa egpenemulawen da sa binaelan da éhê
egoh-egoh sa etaw melemu mematay ataw ka sa inetaw éhê
egoh manuk ataw ka uled tanà ataw ka tigtu uled.
24 Danà da endà eg-adat si Nemula, ininiyugan di dé kagda
anì baelan da sa langun balangan medaet egkeiyapan sa
pedu da. Tigtu mekemala iya wé egbaelan da diyà sa lawa
da.
25 Meked da migtuu sa tuu tegudon denu si Nemula, enù
ka butbut polo sa egpangunutan da. Egpenemulawen da sa
medoo binaelan i Nemula daa owoy eg-adatan da ma, dodoo
endà egpigtuuwen da duu Nemula i sa migbael sa langun
taman. Kagdi sa Nemula meolò taman melugay. Amin.
26 Na, danà da eg-eked egpigtuu diyà si Nemula, huenan
di ininiyugan di kagda anì egbaelan da sa langun uyot da
medaet. Upama sa bayi, meked da sumawa sa maama,

* **1:17** 1:17 Basa ko Habakuk 2:4.

dodoo sawaen da polo sa duma da bayi enù ka nesuwì sa
adat da.
27 Hediya ma nesuwì sa adat sa maama, enù ka tigtu dakel
sa uyot da sumawa sa duma da maama. Tigtu mekemala
iya wé egbaelan da diyà sa duma da maama. Huenan di,
endà mekeiwod da sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà
sa lawa da danà sa egbaelan da medaet.
28 Guwaen da dò endà miulan sa kepigtuu da diyà si
Nemula, huenan di pinandayà di dé kagda anì medaet sa
penemdem da owoy tigtu da egbael sa medaet.
29 Iya daa sa egpenemdemen da sa langun balangan
medaet egbaelan da. Egkeilayaman da sa langun taman
duma da owoy metelam-am da ma. Takà da egkeselepuh,
owoy tegeimatay da, owoy egsesigbolowoy da ma, owoy
butbuten da ma. Melemu da mael medaet diyà sa duma
da owoy ngolomen da ma,
30 owoy egsumbungen da ma sa duma da. Egkelepuhan
da Nemula i owoy endà ma eg-adatan da duu sa duma
da. Owoy egpedakelen da ma kagda owoy egpeolòolò da
ma. Owoy takà da egpenemdem sa medoo balangan medaet
egbaelan da. Owoy endà ma eg-unutan da duu sa uyot sa
lukes da.
31 Endà ma dé duen sa netiigan da sa mepion adat, owoy
endà ma petuuwen da duu sa igpasad da. Owoy endà duen
sa pedu da diyà sa duma da owoy endà ma mehidu da.
32 Apiya di pa netiigan da pigtamayan i Nemula sa langun
etaw egbael medaet éhê iya wé tinulon ku, eg-uman da doo
egbael medaet. Owoy beken iya daa, dodoo mepion polo
diyà kenagda amuk meilingan sa medoo liyu etaw sa adat
da medaet.

2

Ini Sa Denu Sa Kepigtamay I Nemula Mekeuma Diyà Etaw

1-2 Na, netiigan ta tigtu nesugat sa kepigtamay i Nemula sa
etaw egbael medaet. Dodoo taa yu, kiyu i etaw egsigbolow
sa liyu etaw, endà duen sa pesuwan yu egsigbolow kenagda
enù ka medaet ma doo sa niyu adat. Huenan di, amuk
egsigbolowen yu kagda, sigbolow yu ma dé sa niyu adat
enù ka nesetepeng doo sa adat yu anan medaet.
3 Yoko egpenemdem duu mekeiwod yu sa kepigtamay i
Nemula mekeuma diyà sa etaw egbael medaet sa egsig-
bolowen yu. Mepigtamayan yu ma doo enù ka nesetepeng
sa adat yu medaet.
4 Lagà egpeulanen yu sa kehidu i Nemula keniyu owoy
sa ketaes tali di. Dodoo penemdem yu polo sa pesuwan di

eghidu keniyu, enù ka ungayà di meekedan yu sa adat yu
medaet.
5 Dodoo metegas polo sa ulu yu, owoy endà ma meiyap
yu umeked sa adat yu medaet. Huenan di, meumanan
polo sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu amuk
meuma siedò agdaw di migtamay etaw. Amuk meuma iya
wé, mehaa sa langun etaw tigtu metudà sa kepigtamay di.
6 Enù ka ibegay di diyà sa uman sebaen etaw sa untung
da nesugat diyà sa binaelan da egoh anay, iling ka mepion
ataw ka medaet.
7 Duen etaw egpeelesen da sa mepion adat, enù ka
eg-angat-angatan da sa mepion mesakem da kani diyà
si Nemula owoy sa keolò di kenagda owoy sa egoh da
mekeugpà dutu kenà di dò taman melugay. Tuu ma doo,
amuk mepion sa egbaelan etaw, mebegayan i Nemula doo
kagda sa lalù endà meelut di.
8 Dodoo sa duma etaw, egpenemdemen da sa hagda daa
uyot owoy endà egpigtuuwen da duu sa tuu tegudon, dodoo
egpangunutan da polo sa medaet egbaelan da. Huenan di,
endà tukééy di daa sa kebulit i Nemula kenagda, dodoo
mebegat polo sa kepigtamay di kenagda.
9 Tigtu dakel sa lihay mekeuma diyà sa langun etaw
egbael medaet, labi pa sa etaw Hudiyu taman sa etaw beken
Hudiyu.
10 Dodoo sa langun etaw egbael mepion, iling ka etaw
Hudiyu ataw ka beken Hudiyu, pedakelen i Nemula doo
kagda owoy oloen di ma kagda, owoy mebegayan da ma
sa melanih pedu.
11 Enù ka sa langun etaw, iling ka etaw Hudiyu ataw ka
beken Hudiyu, nesetepeng da doo diyà sa kehaa i Nemula.

12 Na, netiigan sa medoo Hudiyu sa igsugù i Nemula diyà
sa uledin igsugkow i Mosis egoh anay. Huenan di, amuk
egbael da medaet, mepigtamayan i Nemula doo kagda danà
sa uledin di. Dodoo sa medoo etaw beken Hudiyu, endà
netiigan da duu sa uledin igsugkow i Mosis. Amuk mael da
medaet, mepigtamayan i Nemula ma doo kagda, apiya di pa
beken sa uledin sa itepeng di kenagda.
13 Enù ka beken iya daa sa etaw metiengaw diyà sa kehaa
i Nemula sa medoo etaw egdinegdineg sa uledin, dodoo ini
polo sa etaw petiengawen di sa etaw egbael sa igsugù diyà
sa uledin di.
14 Apiya di pa endà netiigan sa medoo etaw beken Hudiyu
duu sa uledin igsugkow i Mosis, duen doo sa egoh da
egpekepangunut diyà sa igsugù di uledin, enù ka duen diyà
sa pedu da sa lagà egtulù kenagda denu sa mepion egbaelan

da. Huenan di, apiya di pa endà netiigan da duu sa uledin
i Mosis, duen doo sa uledin diyà sa pedu da.
15 Danà iya wé egbaelan da, netiigan ta igtulù sa pedu da
sa igsugù sa uledin, enù ka netiigan da doo diyà sa pedu
da sa mepion ataw ka sa medaet. Upama, amuk egbael da
sa mepion, netiigan da doo mepion sa egbaelan da; dodoo
amuk egbael da medaet, netiigan da ma medaet sa egbaelan
da.
16 Huenan di, amuk meuma siedò agdaw hinemilì i
Nemula, si Hésus Kelistu sa tumukaw sa binaelan sa langun
etaw, taman sa penemdem da iglidung da. Hediya ma sa
igtulù ku diyà siini Mepion Tegudon eg-uwit-uwiten ku.

Ini Denu Sa Etaw Hudiyu Owoy Sa Uledin Igsugkow I Mosis

17 Na, kiyu i medoo duma ku etaw Hudiyu, egpeolòolò
yu kéen danà yu Hudiyu sa etaw hinemilì i Nemula
owoy egsaligan yu ma sa uledin igsugkow i Mosis anì
kumetiengaw yu diyà sa kehaa i Nemula, owoy egpedakelen
yu ma kiyu enù ka guwaen yu dò kiyu daa sa etaw i Nemula.
18 Guwaen yu ma dò netiigan yu sa uyot i Nemula diyà
etaw, owoy tigtu yu ma neketiig eghemilì sa egbaelan yu
mepion enù ka netulù yu danà sa uledin i Nemula igpesulat.
19 Owoy guwaen yu ma meketulù yu sa liyu etaw anì
metiigan da Nemula i, enù ka lagà yu gaa sa legdaw anì
melegdawan yu sa penemdem sa etaw tegebael salà eg-ugpà
diyà deleman.
20 Owoy guwaen yu ma meketulù yu sa medoo etaw
kulang penemdem, enù ka lagà yu gaa mistelu owoy lagà
da batà egtuluen yu. Guwaen yu ma dò milantek yu owoy
anan tuu sa tegudon egketiigan yu enù ka igsalig i Nemula
sa uledin di diyà keniyu.
21 Ay! Kiyu i tegetulù sa liyu etaw, dodoo maen di ya endà
egtuluen yu duu sa niyu pedu? Upama, egtulù yu guwaen
yu, “Yoko egpenakaw wa,” dodoo kiyu, tegepenakaw yu ma
doo.
22 Egtulù yu ma, guwaen yu, “Yoko egbigà ya.” Dodoo
kiyu, bigaen yu ma doo. Tigtu egkelepuh yu ma sa medoo
inetaw egpenemulawen sa etaw beken Hudiyu, dodoo
egdalem yu ma doo diyà sa dalesan tinaguan inetaw anì
menakaw yu polo.
23 Egpeolòolò yu denu sa kepangunut yu diyà sa uledin
i Nemula igsugkow i Mosis, dodoo pineumàumaan yu polo
Nemula i danà yu egtipay sa uledin di.
24 Duen sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay denu keniyu,
guwaen di, “Danà kedaet sa adat yu, kiyu i etaw Hudiyu,

huenan di egsumbungen sa medoo etaw beken Hudiyu
Nemula i.”*
25 Na kiyu i etaw Hudiyu, migpekelaing yu ipat anì
metandaan yu kiyu sa etaw i Nemula. Huenan di, milantek
iya wé kepekelaing yu ipat amuk tigtu yu egpangunut diyà
sa medoo uledin i Nemula igsugkow i Mosis. Dodoo amuk
egtipay ki sa uledin di, lagà ki doo sa etaw beken Hudiyu
endà migpekelaing ipat.
26 Hediya ma, amuk tigtu egpangunut sa etaw beken
Hudiyu diyà sa uledin i Nemula, metuuwan doo Nemula
i diyà kenagdi apiya di pa endà migpekelaing di ipat.
27 Huenan di, amuk egpangunut sa etaw beken Hudiyu
diyà sa uledin i Nemula, egtandaan di doo nesugat sa
kepigtamay i Nemula diyà keniyu i medoo Hudiyu, enù
ka apiya di pa kiyu sa etaw migsakem sa uledin di owoy
migpekelaing yu ma ipat, egtipay yu doo sa uledin di.
28 Na, beken iya sa tigtu etaw Hudiyu sa etaw netandaan
danà di migpekelaing ipat, enù ka beken iya sa tandà di
etaw i Nemula.
29 Dodoo ini polo sa etaw i Nemula sa etaw tigtu
egpangunut diyà kenagdi. Owoy ini sa tandà di sa pedu
da pinelumanan i Nemula danà sa Metiengaw Suguy di,
beken sa tandà binaelan da diyà sa lawa da daa. Amuk
egpangunut sa etaw diyà si Nemula, mebaluy endà meolò
di etaw, dodoo si Nemula polo sa umolò kenagdi.

3

Ini Sa Sagbì I Pabelo Denu Sa Lantek Sa Etaw Hudiyu

1 Na amuk hediya, lagà endà duen lantek ké, kami i etaw
Hudiyu, owoy lagà ma endà duen sa lantek sa kepekelaing
ké ipat.
2 Dodoo duen doo sa dakel lantek di, enù ka kami i etaw
Hudiyu sa muna sinaligan i Nemula sa kagi di egoh anay.
3 Apiya di pa duen duma ké etaw Hudiyu endà egpigtuu
da diyà sa kagi i Nemula, tapay doo endà mehalì sa igpasad
di enù ka kesaligan Nemula i.
4 Apiya di pa butbuten sa langun etaw diyà tanà, anan tuu
doo sa langun kagi i Nemula. Enù ka duen sa kagi igsulat i
Datù Dabid egoh anay denu si Nemula, guwaen di,
“O Nemula, anan tuu sa inikagi ko,
huenan di mehaa sa ketudà ko.
Apiya di pa egtipuwen ka etaw, tapay doo tumaban ka.”*
5-7 Na, duen kéen etaw guwaen da dò mepion diyà si
Nemula amuk takà da egbael medaet owoy butbuten da,

* **2:24** 2:24 Basa ko Isayas 52:5. * **3:4** 3:4 Basa ko Isalem 51:4.

enù ka amuk hauwen sa liyu etaw sa egbaelan da medaet,
meketiig da doo tigtu metudà polo sa egbaelan i Nemula
owoy anan tuu polo sa kagi di. Duen ma etaw guwaen
da dò endà metudà Nemula i amuk pigtamayan di kagda
danà da egbael medaet, enù ka mehaa ta gaa sa metudà
adat i Nemula danà sa medaet egbaelan da. Dodoo tigtu
endà tuu iya wé penemdem da, enù ka upama amuk endà
pigtamayan i Nemula duu kagda, tuu endà metudà di, agulé
amuk endà metudà di, endà duen sa egkegaga di migtamay
sa langun etaw egbael medaet. Dodoo, metudà polo Nemula
i owoy tigtu tuu duen sa egkegaga di migtamay sa medoo
etaw egbael medaet.
8 Duen ma etaw egtipu kenak, guwaen da dò itulù ku
mepion gaa amuk egbael ki medaet anì mehaa ta sa
mepion. Dodoo tigtu neamu iya wé penemdem da, huenan
di mekesugat doo sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà
kenagda danà iya wé medaet kagi da.

Tegesalà Sa Langun Etaw

9 Na, taa yu hih. Endà tuu di eglowon sa etaw Hudiyu
diyà sa etaw beken Hudiyu, enù ka tuu doo sa inikagi ku
giina diyà keniyu denu sa egoh ta anan ki neudipen diyà
salà, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu.
10 Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Apiya sebaen, endà duen etaw tigtu metiengaw diyà sa
kehaa i Nemula.
11 Endà duen etaw egpeketiig si Nemula.
Owoy endà ma duen etaw dakel sa pedu di egpangunut
diyà si Nemula.
12 Ininiyugan sa langun etaw Nemula i, owoy anan da egbael
medaet.
Apiya sebaen, endà duen etaw metiengaw sa adat di.”†
13 “Tigtu medaet sa kagi da,
lagà sa mahù eglesut diyà sa lebeng neukaan.
Butbuten da,
owoy lagà kehemued uled sa ketipu da etaw
enù ka pesakitan da sa pedu duma da.”‡
14 “Iya daa sa eglesut diyà sa ebà da sa ketubad da duma da
enù ka tigtu da melepuh diyà sa duma da.”§
15 “Owoy dakel ma sa pedu da mimatay.
16 Sumalà dé sa angayan da egtimbul,
egpedaetan da sa keugpà sa medoo etaw
owoy tegepelihay da ma duma da.

† **3:12** 3:10-12 Basa ko Isalem 14:1-3; 53:1-3. ‡ **3:13** 3:13 Basa ko Isalem 5:9; 140:3. § **3:14** 3:14 Basa ko Isalem 10:7.

17 Enù ka endà netiigan da duu sa ukit denu sa melanih
pedu.”*
18 “Owoy endà ma eg-adatan da duu Nemula i.”†
19 Na, netiigan ta dé igpesulat i Nemula sa uledin di
anì mekepangunut sa medoo Hudiyu migsakem uledin
di. Huenan di, amuk meuma sa agdaw egoh i Nemula
migtamay kenagda, endà duen tayu etaw mekesagbì diyà
kenagdi enù ka anan da neketipay. Endà duen etaw
meketulon sa pesuwan di endà mepigtamayan di amuk diyà
sa taengan i Nemula, enù ka anan da nesalà.
20 Huenan di, endà duen etaw kumetiengaw diyà sa kehaa
i Nemula danà di egpangunut diyà sa uledin igsugkow i
Mosis, enù ka duen doo sa kenà di neketipay. Dodoo igbegay
i Nemula sa uledin di anì metiigan ta sa salà ta danà ta
mineketipay.

Kumetiengaw Sa Etaw Diyà Sa Kehaa I Nemula Danà Da Egpigtuu

21 Na, igpetiig i Nemula dé diyà kenita sa ukit di egpe-
tiengaw kenita diyà sa kehaa di. Beken danà ta egpangunut
diyà sa uledin di sa kepetiengaw di kenita, dodoo tinulon di
dé sa ukit di egpetiengaw kenita danà sa igpesulat di diyà
si Mosis owoy sa medoo duma tegesugkow di egoh anay.
22 Petiengawen i Nemula kita diyà sa kehaa di amuk
egpigtuu ki diyà si Hésus Kelistu. Sumalà dé sa etaw,
mebaluy kumetiengaw da diyà sa kehaa i Nemula danà da
egpigtuu, enù ka endà duen tayu etaw metampilan di.
23 Enù ka sa langun etaw, anan da nesalà, owoy endà duen
etaw meolò i Nemula enù ka kulang sa kepionon ta langun.
24 Dodoo danà sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà
kenita, petiengawen di doo kita diyà sa kehaa di. Pinelagà
di kita sa etaw endà migbael salà, enù ka linaun i Hésus
Kelistu kita diyà sa salà ta.
25 Hinemilì i Nemula kagdi anì tigtuwan di sa salà ta danà
sa depanug di miglesut egoh di nematay anì mekepeuloy sa
salà ta amuk egpigtuu ki diyà kenagdi. Iya sa binaelan i
Nemula anì metiigan ta mekesugat sa kepigtamay di diyà
sa etaw nesalà. Egoh anay metaes pelà sa tali i Nemula
owoy lagà egpandayaen di sa salà egbaelan etaw.
26 Dodoo ini egoh di endà dé egpandayaen di duu sa
salà ta enù ka igpebaba di dé diyà si Hésus. Huenan di,
ipetiig i Nemula diyà kenita tigtu metiengaw sa binaelan di,
owoy mebaluy kumetiengaw ki ma diyà sa kehaa di amuk
egpigtuu ki diyà si Hésus.

---

* **3:17** 3:15-17 Basa ko Isayas 59:7-8. † **3:18** 3:18 Basa ko Isalem 36:1.

27 Huenan di, endà duen sa pesuwan ta egpeolòolò denu
sa kepeuloy i Nemula sa salà ta, enù ka beken iya sa
pesuwan di egpeuloy sa salà ta danà ta egpangunut diyà
sa uledin igsugkow i Mosis, dodoo igpeuloy di dé sa salà ta
danà ta polo egpigtuu diyà si Hésus.
28 Huenan di endà duen sa pesuwan ta egpeolòolò, enù
ka netiigan ta ini daa sa ukit ta kumetiengaw diyà sa kehaa
i Nemula danà ta egpigtuu diyà si Hésus, beken danà sa
kepangunut ta diyà sa uledin.
29 Yoko egpenemdem duu etaw Hudiyu daa sa etaw i
Nemula, enù ka mebaluy doo etaw i Nemula sa langun etaw,
iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu.
30 Enù ka sebaen daa Nemula i, owoy petiengawen di sa
langun etaw diyà sa kehaa di amuk egpigtuu da diyà si
Hésus, iling ka sa etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu.
31 Amuk ipeuloy di sa salà ta danà ta egpigtuu, yoko
egpenemdem duu inekedan ta dé sa tapay uledin igsugkow
i Mosis egoh anay. Dodoo, meumanan polo sa kepangunut
ta diyà sa uledin danà ta dé egpigtuu diyà si Hésus.

4

Kumetiengaw Ablaham I Diyà Sa Kehaa I Nemula Danà Di Egpigtuu

1 Na, mepion amuk penemdemen ta Ablaham i tupù ta.
Ngadan inedungan sa egoh di migketiengaw diyà sa kehaa
i Nemula?
2 Enù di ya, mig-edung danà sa egbaelan di mepion?
Dodoo beken, enù ka upama amuk migketiengaw danà di
egbael mepion, mebaluy egpeolòolò kéen mikagi, guwaen
di, “Tigtu a metiengaw, aken i.” Dodoo endà mebaluy di
amuk peolòolò diyà si Nemula.
3 Netiigan ta doo iya wé enù ka duen sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di, “Migpigtuu Ablaham i diyà si Nemula,
huenan di migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà sa
kepigtuu di.”*
4 Upama, amuk duen sa etaw eggalebek, endà binegayan
di uloy sa sukay di, dodoo mekuwa di sa sukay di danà sa
galebek di.
5 Hediya ma, beken iya sa pesuwan ta kumetiengaw diyà
sa kehaa i Nemula danà sa mepion egbaelan ta egsaligan ta,
dodoo kumetiengaw ki polo diyà sa kehaa di amuk egsalig
ki diyà si Nemula, sa tegepetiengaw etaw nesalà.
6 Hediya ma sa tinulon i Datù Dabid denu sa etaw
neanggan danà di pinetiengaw i Nemula owoy nepeuloyon

* **4:3** 4:3 Basa ko Génesis 15:6.

ma salà danà di egpigtuu, beken danà sa binaelan di
mepion.
7 Guwaen i Dabid,
“Tigtu meanggan sa langun etaw amuk ipeuloy i Nemula sa
salà da,
owoy endà dé metulengan di duu.
8 Tigtu meanggan da ma
amuk endà dé duen sa salà da diyà sa kehaa i Nemula
enù ka kinedanan di dé.”†
9 Na, beken sa medoo etaw Hudiyu daa migpekelaing
ipat sa mekehaa sa kekeanggan tinulon i Dabid, dodoo
meanggan ma doo sa etaw beken Hudiyu apiya di pa endà
migpekelaing da ipat. Netiigan ta iya wé, enù ka iya sa kagi
i Nemula tinulon ku giina, guwaen di, “Migpigtuu Ablaham
i diyà si Nemula, huenan di migketiengaw diyà sa kehaa i
Nemula danà sa kepigtuu di.”
10 Iya sa egoh i Ablaham migketiengaw diyà sa kehaa i
Nemula sa egoh di endà pa migpekelaing ipat sa egoh di
lagà etaw beken Hudiyu.
11 Agulé migpekelaing dé ipat enù ka egtandaan di sa
egoh di migketiengaw dé diyà sa kehaa i Nemula danà sa
kepigtuu di egoh di endà pa nekelaingan ipat. Huenan di,
iya sa lagà tupù ta si Ablaham, kita i langun etaw egpigtuu
diyà si Nemula, apiya di pa endà egpekelaing ki ipat, enù
ka kumetiengaw ki doo diyà sa kehaa di danà sa kepigtuu
ta.
12 Hediya ma, si Ablaham sa tupù sa medoo etaw
Hudiyu migpekelaing ipat. Beken sa kepekelaing da ipat sa
egsaligan da anì kumetiengaw da diyà sa kehaa i Nemula,
dodoo egsaligan da polo sa kepigtuu da iling sa kepigtuu i
Ablaham egoh di endà pa migpekelaing ipat.
13 Egoh anay igpasad i Nemula diyà si Ablaham owoy sa
medoo tugod di meuma kani sa egoh da sumabà sa langun
uwang tanà. Iya sa igpasad di danà i Ablaham migpigtuu,
beken danà sa kepangunut di diyà sa uledin igsugkow i
Mosis, enù ka migketiengaw daa diyà sa kehaa i Nemula
danà sa kepigtuu di.
14 Upama, amuk iya daa sa mebegayan sa igpasad i
Nemula sa etaw egpangunut diyà sa uledin di, endà dé
duen sa ulan sa kepigtuu ta diyà si Nemula owoy endà ma
dé meketuu sa igpasad di, enù ka endà duen etaw tigtu
mekepangunut diyà sa langun uledin di.
15 Pigtamayan i Nemula polo kita danà ta migtipay sa
uledin enù ka endà megaga ta duu egpangunut. Mepion

† **4:8** 4:7-8 Basa ko Isalem 32:1-2.

hedem amuk endà dé duen sa uledin anì endà duen sa kenà
ta meketipay.
16 Huenan di, iya daa sa etaw mebegayan i Nemula sa
igpasad di sa etaw egpigtuu diyà kenagdi. Mebegayan ki
danà sa mepion ketabang ipeuloy di diyà kenita anì tigtu
mesakem ta kani, kita i langun tugod i Ablaham. Beken iya
daa sa mekesakem sa medoo etaw Hudiyu egpangunut diyà
sa uledin, dodoo mekelapeg ma sa langun etaw egpigtuu
diyà si Nemula lagà sa kepigtuu i Ablaham, enù ka kagdi sa
tupù sa langun etaw egpigtuu, iling ka etaw Hudiyu ataw
ka beken Hudiyu.
17 Duen sa kagi i Nemula diyà si Ablaham igpesulat di,
guwaen di, “Peemaen ku diyà keniko sa langun balangan
etaw diyà siini sinukub langit.”‡ Na, tuu iya wé, enù ka diyà
sa kehaa i Nemula, anan da lagà anak i Ablaham sa langun
balangan etaw egpigtuu diyà si Nemula. Na si Nemula
sa pinigtuu i Ablaham, kagdi sa mekeenaw etaw nematay,
owoy danà sa kagi di daa megaga di peduen sa endà pa
mebaelan.
18 Na si Ablaham, apiya di pa lagà endà meketuu sa
igpasad i Nemula diyà kenagdi, egpigtuuwen di doo sa
inikagi i Nemula. Eg-angat-angatan di doo sa egoh di kagdi
sa metupù sa medoo etaw, enù ka igpasad i Nemula sa egoh
di umanak owoy medoo temù sa tugod di mekeiling kedoo
bituen.§
19 Dodoo egoh iya, magatus dé gepalay sa kelukes i
Ablaham, owoy netiigan di endà dé mebaluy di umanak enù
ka lukes dé owoy endà ma mekeanak si Sala sawa di enù
ka tapay dé endà eg-anak di. Gasama iya, mebagel doo sa
kesalig di diyà si Nemula.
20 Endà neduwa sa pedu di denu sa igpasad i Nemula diyà
kenagdi, dodoo egkeeles polo sa kesalig di owoy eg-olò ma
si Nemula,
21 enù ka tigtu netiigan di megaga i Nemula egpetuu sa
igpasad di diyà kenagdi.
22 Huenan di, migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà
sa kepigtuu di.
23 Apiya di pa iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Migketiengaw Ablaham i diyà sa kehaa i Nemula danà sa
kepigtuu di,” beken si Ablaham daa sa migketiengaw diyà
sa kehaa i Nemula.
24 Dodoo igpesulat i Nemula iya wé anì metiigan ta
mebaluy kumetiengaw ki ma langun amuk egpigtuu ki diyà
kagdi, sa mig-enaw si Hésus sa Datù ta egoh di nematay.

---

‡ **4:17** 4:17 Basa ko Génesis 17:5. § **4:18** 4:18 Basa ko Génesis 15:5.

25 Nematay Hésus i danà di migtigtu sa salà ta. Agulé
inenaw i Nemula anì petiengawen di kita diyà sa kehaa di.

5

Kumetiengaw Ki Diyà Sa Kehaa I Nemula Danà Sa Binaelan I Kelistu

1 Na, netiigan ta dé pinetiengaw i Nemula kita danà
ta egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Huenan di, endà dé
nesekuntelà ki si Nemula, dodoo nesesebaen ki polo danà i
Hésus Kelistu sa Datù ta.
2 Danà sa kepigtuu ta diyà kenagdi, mebaluy dé mehaa
ta sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà sa etaw di.
Huenan di, meanggan ki dé enù ka eg-angat-angatan ta sa
egoh ta mekeunut diyà sa senang i Nemula diyà langit kani.
3 Dodoo beken iya daa sa pesuwan ta meanggan, dodoo
meanggan ki ma danà sa kelikutan egkeukitan ta ini egoh
di, enù ka egketulù ki egtigkel danà sa lihay egkeukitan ta.
4 Amuk metigkel ki sa kelikutan, metuuwan Nemula i
diyà sa adat ta mepion. Owoy amuk metiigan ta iya wé,
kumeeles ma doo sa pedu ta eg-angat-angat siedò mepion
mesakem ta diyà langit.
5 Endà mesemek ki migtuu enù ka ipetuu i Nemula doo sa
eg-angat-angatan ta, enù ka netiigan ta dakel sa kehidu di
kenita danà sa Metiengaw Suguy di igbegay di diyà kenita.
6 Taa yu sa ketabang i Nemula diyà kenita. Egoh ta endà
pa egpigtuu, endà mekebael ki sa mepion anì mealukan ki.
Dodoo egoh di neuma sa agdaw hinemilì i Nemula, nematay
doo Kelistu i anì launen di kita i tegebael salà.
7 Na, netiigan ta tigtu melikut amuk peimatay sa etaw anì
mealukan di sa duma di, apiya di pa metiengaw etaw sa
duma di. Enday ta duu, duen kéen sa etaw mekebael iya
wé amuk tigtu mepion etaw sa duma di sambian di.
8 Dodoo si Nemula, igpehaa di dé sa dakel kehidu di
kenita, enù ka apiya di pa kita sa tegebael salà, nematay
doo Kelistu i anì launen di kita diyà sa kepigtamay i Nemula
etaw.
9 Na, amuk egpetiengawen i Nemula kita diyà sa kehaa
di danà sa kinepatay i Kelistu, uman pa dakel doo sa
ketabang di kenita ini egoh di enù ka alukan di kita diyà
sa kepigtamay di mekeuma kani diyà sa etaw egbael salà.
10 Egoh anay nesekuntelà ki si Nemula, dodoo danà sa
kinepatay sa Anak di neseloyuk ki dé si Nemula. Amuk
neseloyuk ki dé ini egoh di, netiigan ta tigtu alukan di kita
kani diyà sa kepigtamay di etaw, enù ka neenaw Kelistu i
egoh di nematay.

11 Owoy beken iya daa, dodoo tigtu ki dé meanggan enù
ka egtabangan i Nemula kita danà i Hésus Kelistu sa Datù
ta, enù ka danà sa binaelan di neseloyuk ki dé si Nemula.

Mepigtamayan Sa Etaw Danà Sa Salà I Adam, Dodoo Melalù Sa Etaw Danà I Kelistu

12 Na, ini sa pesuwan di duen sa salà diyà tanà enù ka
danà sa salà binaelan sa sebaen daa etaw egoh anay, si
Adam. Danà sa salà binaelan di, duen ma sa kepatay etaw.
Iya sa pesuwan di egkematay sa langun etaw ini egoh enù
ka nelengon ki egbael salà.
13 Egoh anay egoh di endà pa duen sa uledin i Nemula
igsugkow i Mosis, tapay dé tegebael salà sa langun etaw.
Dodoo lagà endà egpenemdemen i Nemula duu sa salà da,
enù ka endà pa duen sa uledin di diyà kenagda.
14 Gasama iya, edung sa egoh i Adam taman sa egoh i
Mosis migsugkow sa uledin, neseinut-inut sa langun etaw
nematay enù ka lagà datù ma sa kepatay etaw. Nematay da
langun enù ka anan da duen salà, apiya di pa endà tinipay
da duu sa uledin tinipay i Adam.

Apiya di pa medaet sa binaelan i Adam egoh anay, duen
doo sa lagà balà di, si Hésus Kelistu sa pineangay i Nemula
diyà tanà.
15 Dodoo endà nesetepeng da, enù ka endà nesetepeng
sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula danà i Kelistu owoy
sa salà binaelan i Adam. Danà sa sebaen etaw si Adam,
neseinut-inut sa langun etaw nematay danà sa salà binaelan
di. Dodoo uman pa dakel sa kehidu i Nemula kenita enù ka
egtabangan di doo sa medoo etaw danà sa mepion binaelan
sa sebaen etaw si Hésus Kelistu. Iya sa mepion ketabang
ipeuloy i Nemula diyà kenita.
16 Hediya ma, endà nesetepeng di sa ketamanan sa
salà binaelan i Adam owoy sa mepion ketabang ipeuloy i
Nemula. Danà sa salà binaelan sa sebaen etaw si Adam,
mekeuma sa kepigtamay i Nemula diyà sa langun etaw.
Dodoo apiya di pa medoo sa salà binaelan ta, petiengawen
i Nemula doo kita danà sa ketabang ipeuloy di.
17 Apiya di pa neseinut-inut sa langun etaw nematay
danà sa salà sa sebaen etaw si Adam, tigtu mepion doo sa
mehaa ta danà sa binaelan sa sebaen etaw si Hésus Kelistu.
Sumalà dé sa etaw sumakem sa ketabang ipeuloy i Nemula,
kumetiengaw ki doo diyà sa kehaa di owoy mebegayan ki
ma sa lalù endà meelut di, owoy mekeunut ki ma kenagdi
kumedatù.
18 Netiigan ta mepigtamayan sa langun etaw taman
melugay danà sa salà binaelan i Adam. Dodoo danà ma

sa metiengaw binaelan i Hésus Kelistu, mebegayan ki polo
sa lalù endà meelut di owoy petiengawen i Nemula kita.
19 Endà migpangunut Adam i diyà sa igsugù i Nemula,
huenan di nekebael salà sa langun etaw. Dodoo danà i
Hésus Kelistu migpangunut diyà si Nemula, mebaluy doo
kumetiengaw sa medoo etaw diyà sa kehaa i Nemula.
20 Apiya di pa takà egbael salà sa medoo etaw egoh
anay, igpesulat i Nemula doo sa uledin di anì metiigan da
meumanan sa salà da danà da egtipay sa uledin. Dodoo
apiya di pa meumanan sa salà ta, meumanan ma doo sa
mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita.
21 Apiya di pa neseinut-inut da nematay sa langun etaw
danà da neudipen diyà salà, igpehaa i Nemula doo sa dakel
ketabang di diyà kenita, enù ka egpetiengawen di kita diyà
sa kehaa di anì mebegayan ki sa lalù endà meelut di danà i
Hésus Kelistu sa Datù ta.

6

Duen Sa Magtu Lalù Ta Danà I Nemula

1 Na, amuk egsakem ki dé sa dakel ketabang ipeuloy
i Nemula diyà kenita, duen kéen sa etaw guwaen di dò
mepion amuk muman ki mael salà anì meumanan ma sa
mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita.
2 Dodoo tigtu endà tuu iya wé, enù ka endà mebaluy di
muman ki mael salà, enù ka lagà ki dé sa etaw nematay
nekedan dé sa tapay adat ta tegebael salà.
3 Netiigan yu doo egoh ta migpebautis diyà wayeg,
egtandaan ta sa egoh ta nesesebaen si Kelistu. Huenan di,
egoh di nematay, lagà ki ma nekeunut kenagdi nematay.
4 Amuk egpebautis ki, lagà ki nekeunut kenagdi nematay
owoy lagà ki ma nekeunut kenagdi egoh di iglebeng. Hediya
ma, egpekeunut ki ma kenagdi egoh di mig-enaw danà sa
dakel egkegaga i Nemula sa Emà di, anì mekebael ki sa
mepion danà sa magtu lalù igbegay di diyà kenita.
5 Danà ta nekeunut si Kelistu egoh di nematay, huenan di
mekeunut ki ma doo kenagdi diyà sa keenaw di.
6 Netiigan ta egoh i Kelistu igtutuk diyà sa kayu igbugsud,
lagà nekeunut ma igtutuk dahiya sa tapay pedu ta anì
mematay. Huenan di, nekedan dé sa pedu ta tegebael salà,
owoy endà ma dé neudipen ki diyà sa adat ta medaet,
7 enù ka amuk nematay sa etaw, nelaun dé diyà salà.
8 Amuk lagà ki nekeunut si Kelistu egoh di nematay,
nekeunut ki ma doo kenagdi egoh di mig-enaw, enù ka
dumuen ma sa magtu lalù ta nekeiling sa hagdi.

9 Netiigan ta mig-enaw Kelistu i owoy endà dé mematay
di uman enù ka endà dé duen sa megaga sa kepatay etaw
diyà kenagdi.
10 Segulê daa nematay owoy endà dé muman di mematay,
huenan di nekeatu dé diyà sa egkegaga salà danà sa
kinepatay di. Owoy nehagtay dé ini egoh di anì takaan di
mael sa mepion kenà i Nemula metuuwan.
11 Hediya ma diyà keniyu, penemdem yu nekedan dé
egkegaga sa salà diyà kenita danà ta nekeunut si Kelistu
egoh di nematay. Owoy nebegayan ki ma dé sa magtu lalù
anì metuuwan Nemula i diyà sa langun egbaelan ta mepion
danà ta nesesebaen si Hésus Kelistu.
12 Huenan di, yoko egpeunut duu sa pedu yu tegebael salà
anì endà dé mangunut yu diyà sa medaet uyot sa lawa ta
egkematay.
13 Owoy yoko ma egpandayà duu sa lawa yu tegebael
medaet, dodoo pesabai yu polo sa lawa yu diyà si Nemula
anì mekebael yu sa adat metiengaw, enù ka linaun di dé
kita diyà sa kepatay ta owoy egbegayan di ma kita sa magtu
lalù endà meelut di.
14 Endà dé duen egkegaga sa salà diyà kenita, enù ka
endà dé egsaligan ta duu sa kepangunut ta diyà sa uledin
igsugkow i Mosis, dodoo iya polo sa egsaligan ta sa ketabang
i Nemula ipeuloy di diyà kenita.

Pinelagà Di Udipen Sa Ukit Kepangunut Ta

15 Na, duen kéen etaw guwaen di dò muman ki mael salà
enù ka iya sa egsaligan ta sa mepion ketabang ipeuloy i
Nemula, beken sa kepangunut ta diyà sa uledin. Dodoo tigtu
endà mebaluy di iya wé.
16 Enù ka netiigan yu doo sumalà dé sa egkeiyapan yu
umunut, lagà yu sa udipen di. Upama, amuk salà sa
egkeiyapan yu umunut, meudipen yu doo dahiya owoy
mekeangay yu ma diyà sa kepatay taman melugay. Dodoo
amuk si Nemula polo sa unutan yu, mebaluy kagdi sa datù
yu owoy kumetiengaw yu ma diyà sa kehaa di.
17 Egoh anay lagà yu neudipen diyà salà. Dodoo tigtu
egpesalamat a diyà si Nemula enù ka nesambian dé sa adat
yu ini egoh owoy tigtu yu ma dé egpangunut diyà sa tuu
tegudon sinakem yu.
18 Nelaun yu ma dé diyà sa tapay adat yu medaet owoy
endà dé neudipen yu diyà salà, dodoo lagà yu dé udipen i
Nemula tegebael sa metiengaw adat.
19 Iya sa pesuwan di igpeligad ku diyà udipen siini ketulù
ku diyà keniyu anì melemu metiigan yu. Egoh anay lagà
yu neudipen danà sa uyot yu medaet owoy egpandayaen

yu ma sa lawa yu egbael medaet owoy takà yu ma eg-uman
egbael medaet. Dodoo ini egoh di, pesabai yu dé sa lawa yu
diyà si Nemula anì meumanan sa egbaelan yu mepion kenà
i Nemula metuuwan.
20 Egoh anay egoh yu neudipen diyà salà, endà duen sa
pedu yu apiya tukééy eg-unut diyà sa adat metiengaw.
21 Owoy endà ma duen sa mepion untung yu danà sa
binaelan yu egoh anay, siedò medaet adat yu egkemalaan
yu dé ini egoh di, enù ka iya daa sa metebowon sa etaw
egbael medaet sa kepatay di taman melugay.
22 Dodoo ini egoh di, linaun i Nemula dé kita diyà sa salà
anì mebaluy ki dé udipen i Nemula. Amuk hediya, dakel sa
untung ta enù ka megaga ki mangunut diyà sa uyot di owoy
mebegayan ki ma sa lalù endà meelut di.
23 Amuk duen etaw eg-unut diyà sa uyot di tegebael
salà, iya sa untung mesakem di sa kepatay taman melugay.
Dodoo ini polo sa ipeuloy i Nemula sa lalù endà meelut di
danà di nesesebaen ki si Hésus Kelistu sa Datù ta.

7

Nekelaun Ki Diyà Sa Uledin

1 O medoo duma ku egpigtuu, tapay doo netiigan yu denu
sa uledin ta, huenan di netiigan yu mekepangunut sa etaw
diyà sa uledin taman sa egoh di nematay. Dodoo amuk
mematay dé, endà dé mekepangunut di diyà sa uledin.
2 Upama, ini sa uledin denu sa bayi épê sawa, endà
mebaluy di sumawa dema amuk nehagtay pelà sa sawa di.
Dodoo amuk nematay dé sa sawa di, mebaluy dé sumawa
diyà sa sebaen ma maama enù ka nekelaun dé diyà sa
uledin kesesawaay.
3 Dodoo amuk sumawa diyà sa sebaen ma maama egoh
di nehagtay pelawà sa sawa di, nekebigà dé sa bayi. Dodoo
amuk nematay dé sa sawa di, beken dé bigà amuk sawaen
di sa sebaen ma maama enù ka nekelaun dé diyà sa uledin
kesesawaay.
4 O medoo duma ku egpigtuu, hediya ma kita i etaw,
enù ka egoh i Kelistu nematay diyà sa kayu igbugsud,
nekeunut ki kenagdi nematay. Huenan di, endà dé metegel
ki pepangunut diyà sa tapay uledin igsugkow i Mosis, dodoo
iya polo mepangunutan ta si Kelistu sa inenaw i Nemula
egoh di nematay, anì mebaelan ta sa mepion adat kenà i
Nemula metuuwan.
5 Egoh anay egoh ta pelà eg-unut diyà sa nita daa uyot,
duen doo sa binaelan ta hinawidan sa uledin. Dodoo iya
polo sa tigtu egkeiyapan ta egbael, enù ka hinawidan sa

uledin. Huenan di, iya daa sa untung mesakem ta sa
kepatay taman melugay enù ka takà ki egbael medaet.
6 Dodoo danà ta dé nesesebaen si Hésus Kelistu, lagà ki
dé nematay. Huenan di, endà dé neudipen ki diyà sa uledin
enù ka linaun i Nemula kita. Egoh anay egoh ta egpangunut
diyà sa tapay uledin igpesulat, endà mekegaga ki mael sa
uyot i Nemula. Dodoo ini egoh di mekepangunut ki dé diyà
sa uyot di danà sa ketabang sa Suguy di diyà kenita.
7 Na, duen kéen etaw guwaen di dò uledin sa edungan
sa kebael ta medaet. Dodoo tigtu endà tuu iya wé, enù ka
amuk endà duen sa uledin, endà metiigan ta duu sa kenà
ta egbael salà. Upama, amuk endà duen sa uledin eghawid
sa kekesina, endà metiigan ta duu mesalà ki amuk egkesina
ki.
8 Dodoo egoh ku neketiig sa uledin eghawid sa kekesina,
uman a polo egkesina enù ka iya sa ungayà pedu ku tumipay
a sa uledin. Upama, amuk endà duen sa uledin, endà
metiigan ta duu sa kenà ta mesalà.
9 Egoh anay egoh ku endà neketiig sa uledin, guwaen ku
dò endà duen salà ku. Dodoo egoh ku neketiig sa igsugù di
diyà kenak, netiigan ku ma dé medaet sa egbaelan ku owoy
metebowon a ma sa kepatay taman melugay danà sa salà
ku.
10 Iya sa pesuwan i Nemula migbegay sa uledin anì tigtu
ki melalù amuk endà meketipay ki. Dodoo tebowen a polo
sa kepatay taman melugay danà ku migtipay sa uledin di.
11 Neakalan a doo danà sa pedu ku medaet, enù ka apiya
di pa egpangunut a hedem diyà sa uledin anì mekesakem a
sa mepion, tebowen a doo sa kepatay taman melugay danà
ku migtipay sa uledin.
12 Endà duen sa medaet nekeamut diyà sa uledin igbegay
i Nemula. Anan mepion polo owoy tigtu metudà ma.
13 Huenan di, yoko egpenemdem duu meumawan ki sa
kepatay taman melugay danà sa mepion uledin i Nemula.
Endà tuu iya wé, enù ka meumawan ki polo sa kepatay
taman melugay danà ta migtipay sa uledin di, anì metiigan
ta tigtu medaet sa salà ta. Huenan di, danà sa mepion uledin
di, metulù ki doo tigtu medaet sa ketipay ta uledin.

Egsegilaway Sa Medaet Uyot Ku Owoy Sa Mepion

14 Na, netiigan ta anan mepion sa uledin enù ka kedu diyà
sa Suguy i Nemula. Dodoo etaw a daa owoy takà a egbael
salà, huenan di lagà a neudipen diyà salà.
15 Endà egketiigan ku duu sa egbaelan ku takà. Apiya di
pa ungayà ku mael sa mepion, endà doo egkebaelan ku duu,
enù ka iya polo sa egbaelan ku sa medaet egkelepuhan ku.

16 Amuk egbaelan ku sa medaet endà egkeiyapan ku duu,
iya sa tandà di neketiig a doo mepion sa uledin i Nemula.
17 Huenan di, beken danà sa uyot ku sa egbaelan ku
medaet, dodoo neagak a polo diyà salà danà sa medaet uyot
sa tapay pedu ku.
18 Netiigan ku endà duen sa mepion diyà sa pedu ku,
enù ka apiya di pa baelan ku hedem sa mepion, endà doo
egkebaelan ku duu.
19 Beken iya sa egbaelan ku sa mepion egkeiyapan ku
hedem, dodoo egbaelan ku polo sa medaet egkelepuhan ku.
20 Amuk egbaelan ku sa endà egkeiyapan ku duu, beken
danà sa naken uyot iya wé, dodoo danà polo sa medaet uyot
sa tapay pedu ku.
21 Ini sa egkebaelan ku takà. Amuk ungayà ku mael sa
mepion, endà ma doo egkebaelan ku duu, enù ka tinabanan
a sa uyot sa tapay pedu ku.
22 Dodoo iya sa ungayà sa ugpu pedu ku mangunut a diyà
sa uledin i Nemula.
23 Dodoo, netiigan ku duen diyà sa lawa ku sa sebaen ma
egsabà kenak, enù ka egsegilaway sa tapay pedu ku owoy
sa mepion egkeiyapan sa pedu ku. Lagà a neudipen diyà
sa medaet uyot sa tapay pedu ku anì mekebael a sa medaet
uyot sa lawa ku.
24 Aken sa etaw tigtu egkepasangan. Ungayà ku hedem
duen etaw mekelaun kenak diyà sa egoh ku neudipen diyà
salà, enù ka amuk eg-uman a egbael medaet, mekeangay a
doo diyà sa kepatay taman melugay.
25 Dodoo tigtu a egpesalamat diyà si Nemula, enù ka duen
dé sa meketabang kenak, si Hésus Kelistu sa Datù ta.

Na, iya sa kelikutan ku. Apiya di pa dakel sa pedu ku
hedem egpangunut diyà sa uledin i Nemula, takà a doo
egbael medaet danà sa tapay pedu ku.

8

Si Kelistu Sa Mekealuk Kenita Diyà Sa Egoh Ta Neudipen Diyà Salà

1 Huenan di, endà dé pigtamayan i Nemula duu kita danà
ta nesesebaen si Hésus Kelistu.
2 Enù ka danà ta nesesebaen si Hésus Kelistu, duen dé sa
magtu lalù ibegay sa Suguy i Nemula diyà kenita. Huenan
di, nelaun ki dé diyà sa tapay pedu ta tegebael salà, owoy
endà ma dé meagak ki diyà sa kepatay taman melugay.
3 Endà netabangan ki danà sa uledin igsugkow i Mosis,
enù ka endà duen etaw mekegaga mangunut diyà sa langun
uledin di. Dodoo si Nemula polo sa egtabang kenita, enù ka

pineangay di sa Anak di si Hésus Kelistu anì meetaw diyà
tanà nekeiling kenita. Pinigtamayan di egoh di migbaba sa
salà ta egoh di nematay diyà sa kayu igbugsud. Huenan di,
nekedan dé sa egkegaga sa salà anì endà dé meudipen ki
diyà salà.
4 Iya sa binaelan i Nemula anì mekebael ki sa mepion
iling sa igsugù di diyà sa uledin igsugkow i Mosis. Endà dé
meagak ki sa uyot sa tapay pedu ta, enù ka egkeagak ki polo
sa Suguy i Nemula anì baelan ta sa mepion.
5 Na, sa medoo etaw egpeagak diyà sa uyot sa tapay
pedu da, iya daa sa egpenemdemen da sa keunut da
diyà sa medaet egbaelan etaw diyà tanà. Dodoo sa etaw
egpeagak diyà sa Suguy i Nemula, egpenemdemen da polo
sa kepangunut da diyà sa uyot sa Suguy i Nemula.
6 Amuk egpeagak sa etaw diyà sa tapay pedu da, meu-
mawan da doo sa kepatay taman melugay. Dodoo amuk
egpeagak sa etaw diyà sa Suguy i Nemula, mehaa da doo
sa pedu da metanà danà da neseloyuk si Nemula, owoy
sakemen da ma sa lalù endà meelut di.
7 Amuk iya daa sa egpenemdemen sa etaw sa medaet
uyot sa tapay pedu di, egkuntelaen di Nemula i enù ka
endà egpangunutan di duu sa uledin i Nemula enù ka endà
egkegaga di duu egpangunut.
8 Huenan di, amuk egpangunut sa etaw diyà sa tapay pedu
di, endà duen sa sebaen mebaelan di mepion kenà i Nemula
metuuwan.
9 Dodoo kita i, endà dé eg-unutan ta duu sa uyot sa tapay
pedu ta, enù ka egpeagak ki polo diyà sa Suguy i Nemula
danà di eg-ugpà diyà kenita. Dodoo amuk duen etaw endà
eg-ugpaan di sa Suguy di pineangay i Kelistu, beken kagdi
sa etaw i Kelistu.
10 Dodoo amuk eg-ugpà Kelistu i diyà kenita, duen sa
magtu lalù ta endà meelut di. Apiya di pa mematay sa lawa
ta danà salà, melalù ki doo enù ka kumetiengaw ki dé diyà
sa kehaa i Nemula.
11 Si Nemula sa mig-enaw si Hésus Kelistu egoh di
nematay. Huenan di, amuk eg-ugpà sa Metiengaw Suguy
di diyà kenita, apiya di pa mematay ki, enawen di doo kita
kani owoy pelaluen di ma danà sa Suguy di eg-ugpà diyà
kenita.
12 Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, amuk eg-
ugpaan ki sa Suguy i Nemula, mepangunutan ta sa uyot di,
beken sa medaet uyot sa tapay pedu ta.
13 Enù ka amuk egpangunutan ta daa sa uyot sa tapay
pedu ta, meumawan ki doo sa kepatay taman melugay.
Dodoo, amuk ekedan ta sa medaet uyot sa pedu ta danà

sa ketabang sa Suguy i Nemula, mebegayan ki polo sa lalù
endà meelut di,
14 enù ka anak i Nemula dé sa langun etaw egpeagak diyà
sa Suguy di.
15 Egoh i Nemula migpeugpà sa Suguy di diyà kenita,
endà eg-udipenen di duu kita, dodoo eg-anaken di polo kita.
Huenan di, endà nelimedangan ki lagà sa udipen, dodoo
mebaluy dé umumow ki kenagdi si Emà enù ka inanak di
dé kita.
16 Owoy igpetiig sa Suguy di diyà kenita sa egoh ta dé
inanak i Nemula.
17 Huenan di, amuk kita sa anak di, mesakem ta kani sa
langun mepion ibegay di diyà sa etaw di. Owoy sumalà dé
sa ibegay di diyà si Kelistu, iya ma sa mekebegay di diyà
kenita. Enù ka amuk egkepelihay ki ini egoh di danà ta
egpigtuu diyà kenagdi, mekeunut ki ma doo sa senang di
diyà langit.

Mekeunut Ki Kani Sa Senang I Nemula

18 Na, apiya di pa egkepelihay ki ini egoh di, netiigan ku
doo melipengan ta iya wé amuk mehaa ta kani sa senang i
Nemula diyà langit.
19 Enù ka sa langun pineduen i Nemula, tigtu eg-angat-
angatan da siedò agdaw tumebow kani egoh di ipehaa i
Nemula sa medoo anak di.
20 Egoh anay endà duen nesugatan sa langun pineduen i
Nemula diyà tanà. Beken danà sa hagda daa uyot iya wé,
dodoo danà polo sa uyot di. Dodoo sa langun pineduen di
lagà da tigtu eg-angat-angat sa egoh da mepelumanan kani.
21 Apiya di pa takà da pelà egkematay sa langun pineduen
di diyà tanà owoy lagà da pelà nepolot dahiya, launen i
Nemula doo kagda kani amuk meuma siedò agdaw egoh sa
medoo anak di mekelaun owoy mekeunut da ma sa senang
di diyà langit.
22 Lagà sa bayi egsakalan sa langun pineduen i Nemula
diyà tanà, enù ka edung egoh anay taman ini egoh di
egkepasangan da danà da eg-angat-angat sa egoh i Nemula
meluman kenagda.
23 Beken kagda daa sa egkepasangan, dodoo egkepasan-
gan ki ma, kita i anay etaw binegayan i Nemula sa
Metiengaw Suguy di, enù ka eg-angat-angatan ta ma sa egoh
ta sumakem kani sa magtu lawa ta endà egkematay owoy
sa medoo langun taman ta danà ta anak i Nemula.
24 Netiigan ta dé sa egoh ta nealukan diyà sa kepigtamay
di etaw, dodoo eg-angat-angatan ta pelawà sa egoh di ipetuu
di iya wé. Upama amuk neketuu dé sa eg-angat-angatan ta,

endà dé mangat-angat ki enù ka endà duen etaw eg-angat-
angat sa neubus dé.
25 Dodoo amuk endà pa hauwen ta duu sa eg-angat-
angatan ta, muman ki pelà mangat-angat danà sa ketaes
tali ta.
26 Na, egtabangan ma sa Suguy i Nemula kita i etaw endà
duen egkegaga. Enù ka amuk endà egketiigan ta duu sa
mepion egpegeniyen ta amuk egsimbà ki, isugkow di doo
sa tigtu mepion denu kenita sa endà meikagi ta duu diyà sa
nita kagi daa.
27 Netiigan doo sa Emà ta si Nemula sa langun penemdem
ta owoy netiigan di ma sa penemdem sa Metiengaw Suguy
di, enù ka neseunut sa egpegeniyen sa Suguy di denu kenita
i etaw di owoy sa uyot i Nemula.

Meketaban Ki Amuk Mekeunut Ki Diyà Si Nemula

28 Na, netiigan ta dé sumalà dé sa nekeuma diyà kenita,
iya sa ipeukit i Nemula diyà kenita anì upionen di kita i
etaw eghidu kenagdi, sa inumow di danà sa tapay uyot di.
29 Egoh anay tapay dé netiigan di sa medoo etaw migtuu,
owoy hinemilì di kita anì mekeiling ki diyà sa Anak di
si Hésus Kelistu, enù ka ungayà di mesetelahadi ki anì si
Hésus sa kakay ta langun.
30 Huenan di, kita i etaw hinemilì di, inumow di ma kita
anì migtuu ki, owoy egpetiengawen di ma kita diyà sa kehaa
di, owoy pedakelen di ma kita kani dutu langit dò.
31 Na, amuk egpenemdem ki denu sa mepion binaelan
i Nemula diyà kenita, metiigan ta doo endà dé duen sa
mekeatu kenita enù ka tigtu duma ta Nemula i.
32 Taa yu sa binaelan i Nemula. Endà inalang di duu sa
Anak di si Hésus Kelistu, dodoo pineangay di polo diyà tanà
anì mematay anì metigtuwan di sa salà ta. Amuk hediya sa
kehidu di kenita, begayan di doo kita sa langun igpasad di.
33 Huenan di, sumalà dé sa etaw, endà megaga da duu kita
tumipu, kita i etaw hinemilì i Nemula, enù ka pinetiengaw
di dé kita diyà sa kehaa di.
34 Endà ma duen etaw meketulon sa pesuwan ta mepigta-
mayan, enù ka si Hésus Kelistu sa nematay anì tigtuwan di
sa salà ta, owoy inenaw i Nemula dé, owoy pinedakel di ma
dé, enù ka egpenuu dé denu kuwanan di diyà langit kenà
di eg-antang kenita diyà si Nemula.
35 Huenan di, endà duen sa mekekedan kenita diyà sa
kehidu i Kelistu. Sumalà dé sa mekeuma diyà kenita, iling
ka sa kelikutan ataw ka kebukulan ataw ka kepelihayan,
endà duen sa mekekedan kenita diyà sa kehidu di. Hediya
ma, amuk tebowen ki bitil, ataw ka endà duen ginis ta, ataw

ka tigtu nelimedangan ki, ataw ka meimatayan ki, tapay doo
sa kehidu i Kelistu kenita.
36 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“O Nemula, danà sa keunut-unut ké diyà keniko,
takà ké buyu eg-imatayan etaw,
enù ka diyà sa penemdem da,
lagà ké daa sa hinagtay kebilibili buyu sumbalien da.”*
37 Dodoo apiya di pa dakel sa kelikutan ta, endà doo
melimedangan ki, dodoo meanggan ki polo enù ka tumaban
ki danà i Kelistu eghidu kenita.
38-39 Netiigan ta dé endà duen sa mekekedan kenita diyà sa
dakel kehidu i Nemula. Enù ka iling ka nehagtay ki pelà
ataw ka mematay ki, tapay doo endà mekedan sa kehidu
di kenita. Sumalà dé sa egsugùsuguen i Nemula diyà langit
ataw ka sa medoo épê egkegaga diyà tanà, endà doo megaga
da duu kumedan sa kehidu i Nemula kenita. Endà ma
mekedan sa kehidu di kenita danà sa nekeuma diyà kenita
ini egoh di, ataw ka danà sa mebaelan ta kani. Sumalà dé
sa épê tunung, iling ka sa épê tunung diyà langit, ataw ka sa
épê tunung kedu dalem tanà, ataw ka sumalà dé sa binaelan
i Nemula, endà dé megaga da duu kumedan sa kehidu i
Nemula kenita sa igpehaa di danà i Hésus Kelistu sa Datù
ta.

9

Ini Denu Sa Etaw Hudiyu Hinemilì I Nemula

1 Na, duen ma sa tulonen ku diyà keniyu denu sa duma
ku Hudiyu. Beken butbut ini i, enù ka eg-unut-unut a diyà
si Kelistu. Netiigan ku ma tuu ini i, enù ka egpeagak a diyà
sa Metiengaw Suguy i Nemula.
2 Ini sa tulonen ku, tigtu a egkebukul temù danà sa medoo
duma ku etaw Hudiyu endà egpigtuu diyà si Kelistu, owoy
endà ma mekedan sa kedaet pedu ku.
3 Amuk mebaluy daa, aken hedem sa neketangkà diyà si
Kelistu owoy sa pigtamayan i Nemula ma danà sa salà duma
ku tugod i Ablaham anì mealukan da diyà sa kepigtamay i
Nemula. Dodoo endà ma mebaluy di.
4 Na, medoo sa igtabang i Nemula diyà sa etaw Hudiyu.
Egoh anay hinemilì di sa medoo tugod i Islaél anì meanak
di kagda. Igpehaa di ma diyà kenagda sa dakel senang di
anì metandaan sa egoh di eg-ugpà diyà kenagda. Igpasad di
ma sa ketabang di diyà kenagda, owoy duen ma sa uledin
di igsugkow i Mosis diyà kenagda. Igtulù di ma sa mepion

* **8:36** 8:36 Basa ko Isalem 44:22.

ukit da kepenemula kenagdi, owoy duen ma sa medoo liyu
igpasad di mepion diyà kenagda.
5 Owoy eglalag ma sa tupù da hinemilì di egoh anay. Egoh
i Kelistu sa Tigtu Datù ta neetaw diyà tanà, miglesut diyà sa
medoo tugod da Hudiyu. Kagdi sa Nemula meolò ta taman
melugay. Amin.

6 Na, apiya di pa duen etaw Hudiyu endà egpigtuu da diyà
si Kelistu, neketuu doo sa igpasad i Nemula diyà kenagda.
Huenan di, apiya di pa anan da tugod i Islaél, beken langun
da sa tigtu tugod di hinemilì i Nemula.
7 Hediya ma, endà ma hinemilì i Nemula duu sa langun
tugod i Ablaham, enù ka mig-ikagi diyà si Ablaham egoh
anay, guwaen di "Iya daa sa tigtu tugod ko sa medoo tugod
i Isak anak ko."*
8 Na, ini sa selepangan iya wé kagi i Nemula. Amuk
miglesut Isak i danà i Ablaham egpigtuu diyà sa igpasad
i Nemula, kita ma dé sa anak i Nemula danà ta ma egpigtuu
diyà sa igpasad di, beken danà ta daa tugod i Ablaham.
Huenan di, amuk egpigtuu ki diyà sa igpasad i Nemula, kita
ma dé sa tigtu tugod i Ablaham.
9 Iya sa igpasad i Nemula diyà si Ablaham egoh anay,
guwaen di, "Amuk meuma segepalay, baelan ku kiyu
panduan enù ka umanak maama Sala i sawa ko."†

10 Duen ma sa sebaen daa maama hinemilì i Nemula diyà
sa duwa anak i Libika egoh anay. Mig-anak seping Libika i,
owoy sebaen i Isak daa sa emà da tupù ta.
11-12 Dodoo egoh da buyu lumesut sa seping inobol di, mig-
ikagi Nemula i diyà kenagdi, guwaen di, "Sa muna eglesut
anak ko, mebaluy kagdi sa egsugùsuguen sa hudihudi
eglesut."‡ Iya sa kagi i Nemula egoh da endà pa eglesut
sa anak di seping owoy egoh da ma endà pa egbael mepion
ataw ka medaet. Binaelan i Nemula iya wé anì ipetiig di
diyà kenita sa egoh di mighemilì etaw danà sa hagdi uyot
daa, beken danà sa mepion egbaelan da.
13 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, "Iya
sa tigtu eghiduwan ku si Hakob, beken si Isaw."§

14 Na, duen kéen etaw guwaen di dò endà metudà sa
egbaelan i Nemula enù ka eghemilien di daa sa sebaen etaw
owoy endà eghemilien di duu sa liyu etaw. Dodoo endà tuu
iya wé, enù ka muni dé diyà si Nemula polo sa uyot di.

---

* **9:7** 9:7 Basa ko Génesis 21:12. † **9:9** 9:9 Basa ko Génesis 18:10,14. ‡ **9:11-12** 9:11-12 Basa ko Génesis 25:23. § **9:13** 9:13 Basa ko Malakiyas 1:2-3.

15 Taa yu sa kagi i Nemula diyà si Mosis egoh anay,
guwaen di, “Aken sa humemilì sa etaw tabangan ku, owoy
aken ma humemilì sa etaw hiduwan ku.”*
16 Huenan di, netiigan ta dé endà duen sa etaw hemilien
i Nemula danà sa hagda uyot daa ataw ka sa egbaelan da
daa, dodoo hemilien di polo danà sa kehidu di.
17 Dodoo taa yu sa kagi di diyà si Palo sa datù diyà tanà
Igiptu egoh anay sa endà eghiduwan i Nemula duu, guwaen
di, “Iya sa pesuwan di ungayaen ku kuna sa datù diyà Igiptu
anì mehaa sa dakel egkegaga ku danà ku migtamay keniko,
anì lumalag a diyà sa uwang tanà.”†
18 Huenan di, netiigan ta si Nemula sa eghemilì sa etaw
eghiduwan di owoy egpandayaen di ma sa liyu etaw anì
kumetegas sa ulu da.
19 Na, amuk eghemilien i Nemula sa etaw eghiduwan di,
duen kéen etaw diyà keniyu guwaen di dò endà metudà
Nemula i amuk pigtamayan di sa etaw endà hinemilì di duu,
enù ka endà duen etaw mekeeked sa uyot i Nemula.
20 Dodoo taa yu sa kagi ku denu iya wé. Apiya sebaen,
endà duen etaw mekesigbolow si Nemula enù ka kita daa
sa binaelan di. Endà mebaluy di sumigbolow sa kuden tanà
diyà sa migpilpil kenagdi, upama guwaen di, “Maen di ya
hediya sa kebael ko kenak?”
21 Taa yu sa etaw tegebael kuden, kagdi doo sa humemilì
sa kebael di. Apiya segetebeng daa tanà, baelan di sa
metolol kuden, owoy baelan di ma sa endà metolol di danà
sa ungayà di daa.
22 Hediya ma sa binaelan i Nemula. Apiya di pa
pigtamayan di sa etaw tegebael salà egbulitan di anì ipehaa
di sa dakel egkegaga di, endà doo patuluy di migtamay
kenagda enù ka petaesen di pelà sa tali di diyà kenagda.
23 Iya sa binaelan di anì meketiig sa langun etaw tigtu
mepion sa egbaelan di diyà sa medoo etaw eghiduwan di,
enù ka hinemilì di kita egoh anay anì mekeunut ki kani sa
senang i Nemula diyà langit.
24 Kita sa etaw hinemilì di. Beken daa kami etaw Hudiyu
sa hinemilì di, dodoo hinemilì di ma sa etaw beken Hudiyu.
25 Enù ka duen sa kagi igpesulat i Nemula diyà si Osiyas
sa tegesugkow di egoh anay, guwaen di,
“Mebaluy etaw ku siedò beken etaw ku egoh anay.
Owoy hiduwan ku sa medoo etaw sa endà pa ne-
hiduwan ku duu egoh anay.”‡

---

* **9:15** 9:15 Basa ko Éksodo 33:19. † **9:17** 9:17 Basa ko Éksodo 9:16. ‡ **9:25** 9:25 Basa ko Osiyas 2:23.

26 “Apiya di pa beken etaw ku gaa sa medoo beken Hudiyu
dutu siedò tanà,
mebaluy doo kagda sa etaw i Nemula,
sa Nemula melalù taman melugay.”§
27 Duen ma sa kagi igpesulat i Nemula diyà sa tegesugkow
di si Isayas egoh anay denu sa medoo etaw Hudiyu tugod i
Islaél, guwaen di,
“Apiya di pa tigtu medoo sa etaw tugod i Islaél lagà enay
mantadan,
tukééy daa sa mealukan diyà sa kepigtamay i Nemula
etaw;
28 enù ka meuma doo sa egoh di meelut sa tali di
owoy medelamet mekeuma sa kepigtamay di diyà sa
langun etaw.”*
29 Duen ma sa kagi i Isayas egoh anay, guwaen di,
“Amuk endà eghiduwan i Nemula duu kita i Hudiyu,
sa Nemula épê dakel egkegaga,
endà dumuen sebaen etaw mesamà
enù ka mekesugsug ki langun
mekeiling sa medoo etaw nekesugsug egoh anay
dutu siedò menuwa Sodoma owoy menuwa Gomola.”†

Eg-ekedan Sa Etaw Hudiyu Sa Kealuk I Nemula Kenagda

30 Na, netiigan ta dé ini i. Apiya di pa endà netiigan sa
medoo etaw beken Hudiyu sa ukit da kumetiengaw diyà
sa kehaa i Nemula, duen doo sa duma etaw diyà kenagda
pinetiengaw i Nemula diyà sa kehaa di danà da egpigtuu
diyà si Kelistu.
31 Dodoo sa medoo tugod i Islaél, guwaen da dò kumetiengaw da diyà sa kehaa i Nemula danà da egpangunut diyà sa
uledin igsugkow i Mosis, dodoo endà mebaluy di iya wé,
enù ka endà negaga da duu egpangunut sa langun uledin
di.
32 Endà kumetiengaw da diyà sa kehaa di, enù ka
egsaligan da daa sa egbaelan da mepion enù ka endà
egpigtuu da diyà si Hésus Kelistu. Huenan di, lagà da
nekedukul diyà sa dakel batu diyà dalan.
33 Iya ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Taa yu, duen sa batu itagù ku diyà sa menuwa Siyon sa
menuwa etaw Hudiyu.
Iya sa kenà da mekedukul owoy mekedagsà da ma.
Dodoo sumalà dé sa etaw sumalig diyà sa batu,
endà dé mebukul di danà sa kepigtuu di.”‡

§ **9:26** 9:26 Basa ko Osiyas 1:10. * **9:28** 9:27-28 Basa ko Isayas 10:22-23.
† **9:29** 9:29 Basa ko Isayas 1:9. ‡ **9:33** 9:33 Basa ko Isayas 8:14; 28:16.

10

1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, takà ku isimbà sa medoo
duma ku etaw Hudiyu diyà si Nemula, enù ka ungayà ku
hedem mealukan da ma diyà sa kepigtamay di.
2 Netiigan ku tigtu meudes da egpangunut diyà sa tegudon
da anì metuuwan Nemula i gaa diyà kenagda, dodoo endà
netiigan da duu sa tuu tegudon.
3 Endà ma egsakemen da duu sa ukit i Nemula egpetien-
gaw kenagda diyà sa kehaa di. Dodoo egsalig da polo diyà sa
hagda kepangunut sa uledin, huenan di endà kumetiengaw
da diyà sa kehaa i Nemula enù ka endà eg-unut da diyà sa
ukit di egpetiengaw kenagda.
4 Enù ka danà sa binaelan i Kelistu, endà dé duen ulan
sa kepangunut ta diyà sa uledin, enù ka sa kepigtuu ta diyà
kenagdi polo sa ukit i Nemula egpetiengaw kenita diyà sa
kehaa di.
5 Egoh anay igsulat i Mosis denu sa etaw kumetiengaw
diyà sa kehaa i Nemula danà da egpangunut diyà sa uledin,
guwaen di,
“Amuk tigtu egpangunut sa etaw diyà sa langun uledin i
Nemula,
owoy amuk endà duen sebaen uledin tipayen di,
iya sa etaw mebegayan lalù endà meelut di.”*
6 Dodoo duen ma sa kagi i Nemula igpesulat denu sa ukit
ta kumetiengaw diyà sa kehaa di danà ta egpigtuu diyà si
Kelistu. Huenan di, endà mepion di amuk penemdemen ta
duen sa etaw mebatun dutu langit dò anì angayen di Kelistu
i.
7 Hediya ma, endà ma mepion di amuk penemdemen ta
duen sa etaw mangay bayà dò anì enawen di Kelistu i.
Neamu iya wé penemdem, enù ka endà duen sa etaw
mekebael iya wé.
8 Dodoo duen ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Medapag dé diyà keniyu sa kagi i Nemula, enù ka diyà dé
sa penemdemen yu owoy diyà sa ebà yu.”† Hediya ma sa
Mepion Tegudon egtulonen ké diyà keniyu denu sa kepigtuu
ta diyà si Kelistu.
9 Huenan di, amuk tulonen yu diyà etaw sa egoh i Hésus
sa Tigtu Datù ta, owoy amuk tigtu pigtuuwen yu ma sa egoh
i Nemula mig-enaw kenagdi egoh di nematay, mealukan yu
doo diyà sa kepigtamay di.
10 Enù ka kumetiengaw ki diyà sa kehaa i Nemula danà sa
pedu ta egpigtuu, owoy mealukan ki ma diyà sa kepigtamay
di danà ta egtulon sa kepigtuu ta.

---

* **10:5** 10:5 Basa ko Lébitiko 18:5. † **10:8** 10:8 Basa ko Dutilonomiyu 30:12-14.

11 Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Sumalà
dé sa etaw sumalig diyà kenagdi, endà dé mebukul di danà
sa kepigtuu di.”‡
12 Na, endà duen sa tayu etaw mehagtaw diyà sa kehaa
i Nemula, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu,
enù ka sebaen i Kelistu daa sa Datù ta. Huenan di, tigtu
egtabangan di sumalà dé sa etaw eg-umow tabang diyà
kenagdi.
13 Hediya ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Sumalà dé sa etaw egpegeni tabang diyà si Datù, mealukan
doo diyà sa kepigtamay i Nemula.”§
14 Dodoo endà mebaluy di mumow tabang sa etaw diyà
si Datù amuk endà pelà egpigtuu di diyà kenagdi. Owoy
endà ma mebaluy di migtuu sa etaw amuk endà dinegen
di duu sa tegudon denu si Datù. Owoy endà ma mebaluy
di dumineg sa tegudon amuk endà duen sa etaw mangay
tumegudon.
15 Owoy endà ma duen etaw mangay tumegudon amuk
endà peangayen i Nemula duu. Dodoo, duen doo sa etaw
pineangay i Nemula anì tumegudon da, enù ka iya sa
kagi di igpesulat, guwaen di, “Tigtu meanggan sa medoo
etaw amuk hauwen da sa ketebow sa tegeuwit sa Mepion
Tegudon.”*
16 Dodoo apiya di pa medoo sa etaw migdineg sa Mepion
Tegudon, tukééy daa sa egpigtuu. Tuu ma doo sa kagi i
Isayas sa tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen di, “O
Datù Nemula, endà iseg di medoo etaw egpigtuu diyà sa
tinegudon ké.”†
17 Huenan di, netiigan ta endà mekepigtuu sa etaw taman
endà dinegen da duu sa tuu tegudon, owoy iya daa sa tuu
tegudon sa denu si Kelistu.
18 Apiya di pa endà egpigtuu sa medoo Hudiyu, yoko
egpenemdem duu endà netulonon da sa tuu tegudon.
Dodoo netulonon da doo, enù ka duen sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di,
“Nekeseluh sa tegudon diyà sa uwang tanà,
owoy nekeuma dé diyà sa langun etaw.”‡
19 Na, apiya di pa endà egpigtuu sa medoo tugod i Islaél,
yoko egpenemdem duu endà neketiig da sa tegudon dinineg
da, enù ka duen sa kagi i Nemula igsulat i Mosis egoh anay,
guwaen di,
“Tabangan ku sa medoo etaw beken Hudiyu

‡ **10:11** 10:11 Basa ko Isayas 28:16. § **10:13** 10:13 Basa ko Howil 2:32. * **10:15** 10:15 Basa ko Isayas 52:7. † **10:16** 10:16 Basa ko Isayas 53:1. ‡ **10:18** 10:18 Basa ko Isalem 19:4.

anì suminu-sinu yu kani,
kiyu i etaw Hudiyu.
Owoy hiduwan ku ma sa medoo etaw endà neketiig kenak egoh anay
anì mulit yu kani.”§
20 Na, tigtu metumàmà sa kagi i Nemula igsulat i Isayas egoh anay denu sa etaw beken Hudiyu, guwaen di,
“Sa medoo etaw endà meketiig kenak egoh anay,
metiigan da aken i ini egoh di,
guwaen i Nemula.
Owoy apiya di pa endà eg-igsà da denu kenak,
migpehaa a doo diyà kenagda.”*
21 Dodoo duen ma sa kagi i Nemula igpesulat denu sa medoo tugod i Islaél, guwaen di,
“Apiya di pa dakel sa ungayà ku hedem tumabang kenagda,
ekedan da polo aken enù ka tigtu metegas sa ulu da.”†

11

Ini Sa Uyot I Nemula Denu Sa Etaw Hudiyu

1 Na, apiya di pa duen tugod i Islaél endà egpigtuu da, yoko egpenemdem duu ininiyugan i Nemula dé kagda langun. Endà tuu iya wé, enù ka aken ma doo sa tugod i Islaél, owoy si Ablaham sa tupù ku, owoy tugod a ma sa sebaen tugod di si Bénhamin.

2 Endà mebaluy di iniyugan i Nemula sa etaw di hinemilì di egoh anay egoh di endà pa duen sa langun pineduen di. Netiigan ta iya wé, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat denu si Iliyas sa tegesugkow di egoh anay. Egsimbà Iliyas i diyà si Nemula danà sa medaet egbaelan sa medoo duma di tugod i Islaél,

3 guwaen di, “O Nemula, inimatayan da dé sa medoo tegesugkow ko, owoy linukat da ma dé sa atung kenà ké eg-imatay hinagtay ibegay diyà keniko. Aken daen sa tegesugkow ko nesamà, owoy takaan da ma aken eglagbet anì meimatayan a ma.”*

4 Dodoo beken si Iliyas daa sa eg-unut-unut diyà si Nemula, enù ka iya sa kagi i Nemula diyà kenagdi, guwaen di, “Duen pa sa pitu ngibu etaw duma ko tugod i Islaél hinemilì ku owoy endà dé penemulawen da duu sa inetaw pinengadanan Baal.”†

---

§ **10:19** 10:19 Basa ko Dutilonomiyu 32:21. * **10:20** 10:20 Basa ko Isayas 65:1.
† **10:21** 10:21 Basa ko Isayas 65:2. * **11:3** 11:3 Basa ko 1 Medoo Datù 19:10,14.
† **11:4** 11:4 Basa ko 1 Medoo Datù 19:18.

5 Na, hediya ma ini egoh di. Tukééy daa sa etaw Hudiyu
egpigtuu diyà si Kelistu, enù ka hinemilì i Nemula kagda
danà sa mepion ketabang ipeuloy di.
6 Enù ka amuk hemilien di kagda danà da egbael mepion,
mebaluy endà dumuen ulan sa mepion ketabang ipeuloy
di. Dodoo hinemilì di polo kita danà sa mepion ketabang
ipeuloy di, beken danà sa mepion egbaelan ta.
7 Amuk tuu iya wé, netiigan ta dé ini i. Apiya di pa ungayà
sa medoo tugod i Islaél kumetiengaw da diyà sa kehaa
i Nemula danà da egpangunut diyà sa uledin igsugkow i
Mosis, endà doo mekuwa da duu sa uyot da. Iya daa sa
pinetiengaw i Nemula diyà sa kehaa di sa tukééy etaw
Hudiyu hinemilì di, dodoo metegas ulu polo sa medoo liyu
etaw Hudiyu.
8 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat denu sa etaw
endà egpigtuu, guwaen di,
“Pinetegas i Nemula sa pedu da
anì endà metiigan da duu sa tuu tegudon.
Apiya di pa duen mata da,
endà metiigan da duu sa eghauwen da,
owoy apiya di pa duen telinga da,
endà ma metiigan da duu sa egdinegen da.
Taman ini egoh di tapay doo iya sa adat da.”‡
9 Hediya ma sa kagi i Datù Dabid egoh anay, guwaen di,
“Apiya di pa mepion sa ibegay i Nemula diyà kenagda,
lagà katal kenà da megapen doo iya wé
owoy lagà kaseb kenà da menabù.
Enù ka mekeuma sa kepigtamay i Nemula diyà kenagda
kani.
10 Lagà da melangap anì endà metiigan da duu sa angayan
da.
Owoy lagà mebugkug da ma danà sa kelikutan babaen
da taman melugay.”§

Ini Sa Uyot I Nemula Denu Sa Etaw Beken Hudiyu

11 Apiya di pa eg-eked sa medoo Hudiyu egpigtuu diyà
si Kelistu, yoko egpenemdem duu mepigtamayan da owoy
endà mekepelikù da migtuu. Tigtu endà tuu iya wé, enù ka
danà da nesalà egoh da endà egpigtuu, mebaluy doo duen
polo sa medoo etaw beken Hudiyu alukan i Nemula. Iya sa
pesuwan di alukan di kagda anì mesina sa medoo Hudiyu
anì pelikù da ma migtuu.
12 Huenan di dakel sa ketabang i Nemula diyà sa langun
etaw diyà tanà danà sa salà etaw Hudiyu. Owoy danà da

‡ **11:8** 11:8 Basa ko Dutilonomiyu 29:4; Isayas 29:10. § **11:10** 11:9-10 Basa ko Isalem 69:22-23.

ma endà egsakem sa untung ibegay di hedem diyà kenagda,
ibegay di polo diyà sa etaw beken Hudiyu. Apiya di pa
mepion iya wé untung, uman doo mepion amuk pelikù da
migtuu sa medoo Hudiyu.
13 Duen sa ikagiyen ku diyà keniyu i etaw beken Hudiyu.
Hinemilì i Nemula aken salu di anì tuluen ku kiyu sa kagi
di. Tigtu a eg-udes egtulù keniyu,
14 anì mesina sa medoo duma ku etaw Hudiyu anì migtuu
da ma anì mealukan da diyà sa kepigtamay i Nemula.
15 Dodoo danà i Nemula mig-iniyug diyà sa etaw Hudiyu,
mebaluy dé mesesebaen da si Nemula sa medoo etaw beken
Hudiyu. Apiya di pa mepion iya wé, uman doo mepion
amuk pelikù migtuu sa etaw Hudiyu, enù ka lagà da etaw
meenaw amuk nematay.
16 Na, lagà da epan igbegay diyà si Nemula sa medoo
Hudiyu, enù ka amuk hagdi sa segetilos epan, hagdi ma doo
sa langun metibulu epan. Diya ma, amuk si Nemula sa épê
sa pesu kayu, hagdi ma doo sa langun panga di. Hediya ma
si Nemula sa épê sa langun etaw Hudiyu, enù ka kagdi sa
épê sa tupù da egoh anay, si Ablaham.
17 Lagà sa kayu olibu eg-ipaten i Nemula sa medoo
Hudiyu, dodoo duen sa duma panga di tinagped di. Dodoo
kiyu i etaw beken Hudiyu, lagà yu sa panga kayu olibu
endà hinemula kinuwa i Nemula daa owoy iya sa isumpat
di diyà sa kenà di migtagped panga. Hediya ma, kiyu ma sa
sumakem sa mepion ibegay di diyà sa etaw Hudiyu.
18 Apiya di pa lagà panga kayu tinagped di sa medoo
Hudiyu endà egpigtuu, yoko egpedakel duu kiyu diyà
kenagda, enù ka lagà yu daa sa panga kayu igsumpat di
diyà sa kayu olibu. Taa yu, hih, beken kiyu sa egpelenuk sa
dalid di, dodoo nehagtay yu polo danà sa dalid di.
19 Duen kéen etaw beken Hudiyu, guwaen di dò uman pa
milagà ké diyà sa etaw Hudiyu, enù ka tinagped i Nemula
kagda diyà siedò kayu olibu anì mekesambì ké.
20 Na, tuu kiyu sa igsambì di diyà sa etaw Hudiyu,
dodoo tinagped di polo sa tigtu panga kayu olibu enù ka
endà egpigtuu da diyà kenagdi. Igsambì di kiyu polo diyà
kenagda enù ka egpigtuu yu dé. Huenan di, yoko egpeolòolò
ya, dodoo hahaa yu,
21 enù ka amuk tinagped i Nemula sa tigtu panga kayu
olibu, labi pa endà tagpeden di kiyu i beken tigtu panga di
amuk endà migtuu yu.
22 Huenan di, netiigan ta duen etaw eghiduwan i Nemula
owoy duen ma etaw pigtamayan di, enù ka pigtamayan di
sa etaw endà egpigtuu, dodoo eghiduwan di kiyu amuk takà

yu egpigtuu. Dodoo amuk sumabuh yu migtuu, tagpeden di
ma kiyu.
23 Apiya di pa tinagped di sa medoo Hudiyu diyà sa kayu
olibu danà da endà egpigtuu, megaga di doo isumpat dema
diyà sa tapay kenà da amuk migtuu da.
24 Dodoo kiyu i etaw beken Hudiyu, beken kiyu sa tigtu
panga diyà sa kayu olibu, enù ka lagà yu daa sa panga kayu
endà hinemula kinuwa di anì isumpat di diyà sa kayu eg-
ipaten di, apiya beken iya sa adat ta isumpat. Amuk negaga
i Nemula sa kesumpat di sa medoo liyu panga kayu diyà sa
kayu olibu, labi pa endà megaga di duu isumpat dema sa
tapay panga di.

Eghiduwan I Nemula Sa Langun Etaw

25 O medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku metiigan yu sa
egbaelan i Nemula iglidung di diyà etaw egoh anay, anì endà
pedakelen yu duu kiyu diyà sa etaw Hudiyu. Metegas pelà
sa ulu sa medoo duma etaw Hudiyu ini egoh di. Huenan di,
endà migtuu da taman endà melengon da migtuu sa langun
etaw beken Hudiyu hinemilì i Nemula.
26 Agulé, mealukan ma doo sa langun etaw tugod i Islaél,
enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Dumuen sa tegealuk tumebow kedu diyà Siyon sa menuwa
Hudiyu.
Kedanan di sa langun medaet egbaelan sa medoo tugod
i Hakob.
27 Amuk egkedanan ku sa salà da, guwaen i Nemula,
iya pelà ipetuu ku sa tapay igpasad ku diyà kenagda."*
28 Na, egkesekuntelà sa medoo etaw Hudiyu owoy si
Nemula ini egoh di danà da endà egpigtuu diyà sa Mepion
Tegudon. Huenan di, mebaluy dé mealukan yu, kiyu i
etaw beken Hudiyu. Dodoo apiya di pa egkesekuntelà da
si Nemula sa etaw Hudiyu, tapay doo eghiduwan di kagda,
enù ka kagda sa etaw hinemilì di egoh di migpasad diyà sa
medoo tupù da egoh anay.
29 Enù ka endà egkehalìhalì sa penemdem i Nemula denu
sa etaw hinemilì di owoy sa binegayan di mepion.
30 Na, kiyu i etaw beken Hudiyu, endà egpigtuu yu diyà si
Nemula egoh anay, dodoo eghiduwan di dé kiyu ini egoh di
danà sa medoo Hudiyu endà egpigtuu.
31 Hediya ma, apiya di pa endà egpigtuu sa medoo Hudiyu
ini egoh di, ipehaa i Nemula ma doo sa kehidu di kenagda
mekeiling sa kehidu di keniyu.

---

* **11:27** 11:26-27 Basa ko Isayas 59:20-21.

32 Dodoo danà sa salà ta, lagà binilanggu i Nemula sa
langun etaw, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu,
anì metiigan ta dakel sa kehidu di kenita amuk ipeuloy di
sa salà ta.

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-olò Si Nemula

33 Na, tigtu mepion temù sa egbaelan i Nemula diyà sa
langun etaw. Endà duen etaw meketepeng sa kehidu di
ataw ka sa netiigan di. Endà ma duen etaw meketiig sa
penemdem di ataw ka sa ukit sa medoo egbaelan di.
34 Hediya ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Apiya sebaen, endà duen etaw meketiig sa penemdem i
Nemula.
Owoy endà ma duen etaw meketulù kenagdi."†
35 "Endà ma mebaluy di begayan ta kagdi
anì dumuen sa utang di diyà kenita."
36 Si Nemula sa migpeduen sa langun taman, owoy kagdi
ma sa egsabà sa langun pineduen di, owoy kagdi sa meolò
danà sa langun pineduen di. Huenan di, meolò Nemula i
taman melugay. Amin.

12

Ini Sa Mepion Adat Sa Etaw Egpigtuu

1 Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, ini sa isasà
ku diyà keniyu enù ka tigtu dakel sa kehidu i Nemula
kenita. Begayi yu kiyu diyà si Nemula anì meiyap yu
egbael sa ipebael di keniyu sa egoh yu nehagtay pelà. Endà
mebaluy di amuk duen sa medaet diyà sa egbaelan yu
anì metuuwan Nemula i, enù ka iya sa mepion ukit yu
egpenemula kenagdi.
2 Yoko eg-iling duu sa medaet adat sa etaw diyà tanà
endà egpigtuu. Dodoo pesambii yu polo diyà si Nemula sa
penemdem yu anì kumetiengaw sa adat yu. Amuk hediya,
metiigan yu doo sa uyot di denu keniyu, sa egbaelan yu
mepion kenà di metuuwan owoy sa metiengaw adat yu
endà mesigbolow di duu.
3 Ini sa isasà ku diyà keniyu langun danà i Nemula
migpeuloy diyà kenak sa egkegaga ku egtulù. Yoko egpen-
emdem duu uman pa mehagtaw yu diyà sa medoo duma yu,
dodoo pepion yu polo sa penemdem yu denu sa egkegaga
igtukid i Nemula diyà keniyu danà sa kepigtuu yu.
4 Duen medoo balangan langun taman diyà sa lawa ta,
dodoo endà nesetepeng sa egbaelan da langun.
5 Hediya ma kita i etaw egpigtuu diyà si Kelistu. Apiya di
pa medoo ki, sebaen daa sa lawa ta danà ta nesesebaen si

† **11:34** 11:34 Basa ko Isayas 40:13.

Kelistu. Apiya di pa nesetigesa sa egbaelan sa uman sebaen
etaw, nesesebaen ki doo tapay.
6 Duen sa egkegaga igtukid i Nemula diyà kenita, dodoo
endà nesetepeng sa egkegaga sa uman sebaen etaw. Hue-
nan di, sumalà dé sa egkegaga igbegay di danà sa mepion
ketabang ipeuloy di diyà kenita, pepionen ta sa keuwit ta.
Upama, amuk binegayan di kuna sa egkegaga ko tumegudon
sa kagi di, baeli ko doo danà sa kepigtuu ko.
7 Amuk binegayan ka sa egkegaga ko tumabang sa duma
ko egpigtuu, udes ka doo tabang. Amuk binegayan ka sa
egkegaga ko tumulù sa kagi di, pepion ko ma sa ketulù ko.
8 Amuk binegayan ka sa egkegaga anì peelesen ko sa
kepigtuu duma ko, baeli ko doo iya wé. Amuk binegayan ka
sa pedu ko metawag, tabangi ko doo sa etaw pubeli owoy
petawag ka begay. Amuk binegayan ka sa egkegaga ko
umipat sa medoo etaw egpigtuu, udesi ko doo sa keipat ko
kenagda. Amuk binegayan ka sa egkegaga ko mulig sa etaw
nepasangan, pepion ko doo sa pedu ko egbulig kenagda.
9 Na, mepion amuk legkang diyà sa pedu ta sa kehidu
ta duma ta, beken uloy ebà ta daa. Ekedi yu sa langun
egbaelan medaet, dodoo udesi yu unuti sa mepion adat.
10 Tigtu yu sehiduway temù, enù ka setelehadiyay ki danà
i Kelistu. Owoy temù yu ma sa uyot yu eg-adat sa duma yu.
11 Yoko pauken na, dodoo pegelol yu polo eggalebek, owoy
pebagel yu ma sa pedu yu egbael sa langun igsugù i Nemula.
12 Keanggan yu dé enù ka duen sa mepion eg-angat-
angatan yu diyà si Nemula. Apiya di pa duen sa kelikutan
yu ini egoh di, pebagel yu doo sa pedu yu egtigkel. Owoy
simbà yu ma takà diyà si Nemula.
13 Tabangi yu ma sa medoo duma yu egpigtuu amuk duen
sa kulang da. Owoy amuk duen etaw egtebow kedu mediyù
dò, pegemow yu kagda.
14 Na, amuk duen etaw egpelihay keniyu, yoko egtubad
duu, dodoo simbai yu polo anì metabangan i Nemula.
15 Amuk duen duma ta meanggan, mekeunut ki ma
meanggan. Amuk egkebukul da, mekeunut ki ma mebukul.
16 Seunuten ta sa pedu ta langun, kita i etaw egpigtuu.
Yoko egpedakel duu kiyu i, dodoo unuti yu polo sa etaw
épê tukééy egkegaga. Yoko egpenemdem duu kiyu daa sa
milantek etaw.
17 Apiya di pa duen etaw egbael medaet diyà keniyu, yoko
egsulì duu. Dodoo udes yu polo bael sa mepion kenà sa
duma yu metuuwan.
18 Baeli yu sa taman sa egkegaga yu egbael anì melanih
sa keugpà yu langun.

19 O medoo duma ku eghiduwan ku, yoko egsulì duu sa
etaw egbael medaet diyà keniyu, enù ka si Nemula polo sa
migtamay kenagda. Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di, “Aken sa sumulì, owoy aken sa migtamay sa
etaw egbael medaet diyà keniyu.”*
20 Huenan di, ini sa baelan ta anì mekeiling ki sa kagi i
Nemula igpesulat, guwaen di,
“Amuk egpeketues sa kuntelà ko, pekaen ko;
owoy amuk eglupahan, peinem ko.
Amuk hediya sa baelan ko,
tigtu memalaan danà sa binaelan di medaet diyà
keniko.”†
21 Amuk egbaelan sa etaw sa medaet diyà keniyu, yoko
egsulì duu. Enù ka amuk sumulì ki, metabanan ki danà di
mesesumpat sa medaet. Dodoo amuk mepion sa baelan ta
diyà kenagda, tumaban ki diyà sa medaet danà sa mepion
egbaelan ta.

13

Adatan Ta Sa Etaw Épê Egkegaga Egsabà Sa Tanà

1 Na, ini ma sa isasà ku diyà keniyu, pangunut yu langun
diyà sa gubilenu egsabà tanà, enù ka endà duen etaw épê
egkegaga egsabà tanà amuk endà begayan i Nemula duu.
Duen egkegaga sa etaw diyà tanà ini egoh di danà sa uyot i
Nemula.
2 Amuk duen etaw egtipay diyà sa gubilenu, egtipay ma dé
diyà sa uyot i Nemula, huenan di mepigtamayan i Nemula
ma doo.
3 Dodoo amuk mepion sa egbaelan ta, endà duen sa
pesuwan ta egkelimedangan diyà sa etaw épê egkegaga.
Dodoo melimedangan polo sa etaw egbael medaet. Huenan
di, amuk ungayà yu endà melimedangan yu, baeli yu polo
sa mepion anì metuuwan da diyà keniyu.
4 Lagà egsugùsuguen i Nemula sa etaw épê egkegaga,
enù ka eggalebek da anì kumelanih sa keugpà ta. Dodoo
amuk medaet sa egbaelan yu, kelimedangi yu doo kagda
enù ka tigtu pigtamayan da kiyu, enù ka lagà da ma sa
egsugùsuguen i Nemula.
5 Huenan di, pangunut yu dé diyà sa gubilenu egsabà
tanà. Endà mepion di amuk iya daa sa pesuwan yu
egpangunut anì mekeiwod yu sa kepigtamay i Nemula,
dodoo pangunut yu polo enù ka netiigan yu iya sa mepion
egbaelan.

---

* **12:19** 12:19 Basa ko Dutilonomiyu 32:35. † **12:20** 12:20 Basa ko Milantek Kagi 25:21-22.

6 Hediya ma, bayadan ta sa eg-etuken sa gubilenu diyà
kenita. Enù ka amuk egbaelan da sa galebek da, egpekepan-
gunut da doo diyà sa ipebael i Nemula diyà kenagda.
7 Huenan di, bayadi yu dé sa langun balangan eg-etuken
sa gubilenu diyà keniyu, owoy adati yu ma dé sa etaw épê
egkegaga egsabà tanà.

Ini Sa Mepion Adat Ta Diyà Sa Duma Ta

8 Na, amuk duen sa utang yu diyà sa duma yu, bayadi
yu dé amuk meuma sa atas yu. Dodoo mepion amuk iya
daa sa utang ta diyà kenagda sa kehidu ta, enù ka amuk
tigtu eghiduwan ta kagda, egpangunut ki doo diyà sa langun
uledin i Nemula.
9 Duen sa uledin di igsugkow i Mosis egoh anay, guwaen
di, “Yoko egbigà ya, owoy yoko eg-imatay ya etaw, owoy
yoko egpenakaw wa, owoy yoko egkeima duu sa medoo
langun taman duma ko.” Duen ma sa medoo duma uledin
di, dodoo amuk eghiduwan yu sa duma yu éhê sa kehidu
ko keniko, pangunutan yu doo sa langun uledin igsugkow i
Mosis.
10 Enù ka amuk eghiduwan ta sa duma ta, endà mekebael
ki medaet diyà kenagda. Huenan di, amuk eghiduwan ta sa
duma ta, egpangunutan ta doo sa langun uledin i Nemula.

11 Na, sehiduway ki dé enù ka netiigan ta medapag dé
temù sa agdaw egoh ta mealukan. Uman pa medapag ini
egoh di diyà sa kedapag di egoh ta anay egpigtuu. Huenan
di, meked ki eg-iling sa etaw lagà egtudug, dodoo ilingan ta
polo sa etaw egtulik egpangunut diyà sa ungayà i Nemula.
12 Amuk egpeligad a sa keangat ta sa kepelikù i Kelistu,
lagà meelut dé buyu sa sigep, buyu dé sumimag. Huenan di,
kedanan ta dé sa langun egbaelan ta medaet, enù ka iya sa
tegebael medaet sa etaw eg-ugpà diyà deleman. Dodoo kita
i etaw eg-ugpà diyà legdaw, baelan ta polo sa mepion, enù
ka iya lagà kinemkem eg-uwit-uwiten ta sa mepion egbaelan
ta.
13 Baelan ta dé sa mepion, enù ka iya sa adat sa etaw
nelegdawan i Nemula. Huenan di, endà dé eg-unutan ta duu
sa etaw takà eg-inem owoy egpehilu, owoy egbigà, owoy
endà egkemalaan di egbigà. Endà ma sesigbolowoy ki, owoy
endà ma metelam-am ki.
14 Dodoo ilingan ta polo sa adat i Hésus Kelistu sa Datù
ta. Owoy endà ma sagipaen ta duu sa medaet uyot sa tapay
pedu ta.

14

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Adat Ta Diyà Sa Duma Ta Egpigtuu

1 Na, amuk duen sa duma yu melungoy pelà sa kepigtuu di, adati yu anì mekelapeg diyà keniyu. Yoko egsigbolow duu amuk tigesa sa adat di eg-unut diyà si Kelistu.

2 Upama, amuk duen etaw meeles sa kepigtuu di, iya sa penemdem di mebaluy mekekaen sa langun balangan kaenen. Dodoo sa etaw melungoy kepigtuu, guwaen di endà mebaluy di kumaen kaleni, huenan di tinabel daa sa isedà di.

3 Na, amuk egpekekaen yu sa langun kaenen, yoko egpeumàumà duu sa etaw egsedà tinabel daa. Hediya ma, amuk egsedà yu tinabel, yoko egsigbolow duu sa etaw egkaen kaleni, enù ka anan yu etaw i Nemula.

4 Endà mebaluy di sumigbolow ki sa adat sa liyu etaw, enù ka sa hagdi datù daa sa tumepeng kenagdi anì mehaa amuk mepion sa binaelan di ataw ka endà. Hediya ma, endà ma mebaluy di sumigbolow ki sa duma ta egpigtuu, enù ka si Nemula daa sa sumigbolow kenagdi, owoy egtabangan di doo kagdi anì mael mepion.

5 Hediya ma duen etaw egpigtuu guwaen di uman pa mapulù sa sebaen agdaw diyà sa medoo liyu agdaw. Dodoo duen ma etaw guwaen di anan nesetepeng doo sa langun agdaw. Na, mepion amuk endà neduwa sa pedu sa uman sebaen etaw denu sa hagdi ukit eg-unut diyà si Nemula.

6 Enù ka amuk guwaen sa etaw tigtu mapulù sa sebaen agdaw, iya sa hagdi ukit eg-adat si Nemula. Hediya ma sa etaw egkaen kaleni, iya ma sa hagdi ukit eg-adat si Nemula enù ka egpesalamat ma diyà si Nemula danà sa langun kaenen di. Hediya ma sa etaw tinabel daa sa isedà di, iya ma sa hagdi ukit eg-adat si Nemula enù ka egpesalamat ma diyà si Nemula danà sa kaenen di.

7 Huenan di, pepionen ta sa langun egbaelan ta enù ka iya sa ukit ta eg-adat si Nemula. Enù ka iling ka nehagtay ki pelà ataw ka nematay ki dé, duen doo sa egsabà kenita si Nemula.

8 Amuk nehagtay ki pelà, baelan ta sa uyot i Datù; dodoo amuk nematay ki dé, iya ma sa uyot di denu kenita. Huenan di, iling ka nehagtay ki pelà ataw ka mematay ki, si Datù doo sa egsabà kenita.

9 Enù ka iya sa pesuwan i Kelistu nematay owoy neenaw dema anì kagdi sa datù egsabà sa langun etaw egpigtuu, iling ka sa etaw nehagtay pelà ataw ka nematay dé.

10 Huenan di, endà mepion di amuk sigbolowen ta sa
adat sa duma ta egpigtuu, owoy endà ma mepion di amuk
peumàumaan ta, enù ka meuma kani sa agdaw egoh ta
tumigdeg langun diyà sa taengan i Nemula anì tepengan
di kita.
11 Netiigan ta tuu iya wé enù ka duen sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di,
“Aken sa Datù melalù taman melugay.
Huenan di, lumigkued sa langun etaw diyà sa taengan
ku kani,
owoy oloen da ma aken i Nemula.”*
12 Na, amuk meuma iya wé, petigdegen i Nemula kita
langun diyà sa taengan di anì tulonen ta diyà kagdi sa
langun binaelan ta egoh ta pelà diyà tanà.
13 Huenan di, yoko egsigbolow duu uman sa egbaelan sa
duma yu egpigtuu. Dodoo tuliki yu polo sa adat yu anì endà
duen sa egbaelan yu sa pesuwan sa duma ta meagak diyà
salà.
14 Na, danà i Datù Hésus eg-ugpà diyà kenak, netiigan
ku endà duen sa kaenen hinawidan i Nemula. Dodoo amuk
egpenemdem sa etaw duen kaenen hinawidan i Nemula, hê
medaet amuk kaenen di iya wé.
15 Huenan di, amuk kaenen yu sa kaenen hinawidan
i Nemula gaa, egpedaetan yu doo sa pedu sa duma yu
egpigtuu owoy lagà endà eghiduwan yu duu. Yoko egkaen
duu sa kaenen medaet diyà sa kehaa sa duma yu anì endà
meagak da diyà salà, enù ka kagda ma sa etaw tinigtuwan
i Kelistu egoh di nematay diyà sa kayu igbugsud.
16 Apiya di pa endà medaet iya wé kaenen diyà keniyu,
tapay doo medaet diyà sa duma yu egpigtuu, huenan di yoko
egkaen duu anì endà duen etaw sumigbolow keniyu danà
sa egbaelan yu.
17 Enù ka kita i etaw egpelapeg diyà sa kedatù i Nemula,
beken iya sa pedakelan pedu ta sa kaenen ta ataw ka sa
inemen ta, dodoo pedakelen ta polo sa adat ta metiengaw
owoy sa pedu ta melanih owoy sa kekeanggan ta danà sa
Metiengaw Suguy di eg-ugpà diyà kenita.
18 Amuk hediya sa keunut ta diyà si Kelistu, metuuwan
doo Nemula i diyà kenita owoy metuuwan ma sa medoo
etaw diyà sa adat ta.
19 Huenan di, pepionen ta takà sa adat ta anì kumelanih
sa keugpà ta owoy setabangay ki anì kumeeles sa kepigtuu
ta langun.
20 Yoko egpedaet duu sa kepigtuu sa duma yu hinemilì
i Nemula danà yu egkaen sa kaenen hinawidan i Nemula

* **14:11** 14:11 Basa ko Isayas 45:23.

gaa. Tuu ma doo mebaluy mekaen ta sa langun balangan
kaenen, dodoo medaet amuk meagak sa etaw diyà salà danà
ta egkaen sa hagda lii kaenen.
21 Mepion polo amuk endà duen sa egbaelan ta sa
pesuwan di mesalà sa duma ta egpigtuu. Amuk mesalà
danà ta egkaen kaleni, endà dé kaenen ta duu uman. Amuk
mesalà danà ta eg-inem sa mekehilu, endà dé inemen ta
duu uman. Sumalà dé sa egbaelan ta sa pesuwan sa duma
ta mesalà, endà dé baelan ta duu uman.
22 Na, sumalà dé sa penemdem yu denu sa adat yu, yoko
egpetiig duu diyà sa liyu etaw, enù ka enget doo amuk si
Nemula daa sa meketiig iya wé. Tigtu meanggan sa etaw
amuk endà duwa sa pedu di denu sa adat di.
23 Dodoo amuk duwa sa pedu di denu sa kaenen di, nesalà
doo diyà si Nemula amuk egkaenen di sa kaenen guwaen di
dò nehawidan, enù ka neketipay diyà sa pedu di egpigtuu.
Huenan di, sumalà dé sa egbaelan ta, mesalà ki doo amuk
endà nekeunut sa kepigtuu ta.

15

Nesesebaen Ki Danà Ta Egsehiduway

1 Na, kita i etaw meeles sa kepigtuu ta, ini sa mepion
baelan ta, petaesen ta sa tali ta diyà sa duma ta melenek
kepigtuu. Endà mepion di amuk iya daa sa penemdemen ta
sa nita daa ungayà.
2 Dodoo penemdemen ta polo sa meketabang diyà sa
duma ta anì kumeeles ma sa hagda kepigtuu.
3 Ilingan ta Kelistu i, enù ka endà pinenemdem di duu
sa hagdi daa ungayà. Tuu iya wé enù ka duen sa kagi i
Nemula igpesulat pinelagà ku sa kagi i Kelistu, guwaen di,
“O Nemula, sa langun kagi da egsumbung keniko, iya ma sa
isumbung da kenak.”*
4 Na, iya sa pesuwan di igpesulat sa kagi i Nemula egoh
anay anì metulù ki owoy endà ma mesemek ki mangat-
angat sa mepion sakemen ta kani danà sa ketaes tali ta
owoy danà sa pedu ta migkepion egoh ta egbasa sa kagi
di igpesulat.
5 Na, si Nemula sa egpebagel pedu ta owoy sa egbe-
gay kenita egkegaga anì meketigkel ki diyà sa kelikutan.
Egsimbà a anì sesebaenen di sa pedu yu iling sa uyot i Hésus
Kelistu denu sa etaw di.
6 Amuk hediya, mesesebaen yu dé umolò diyà si Nemula
sa Emà i Hésus Kelistu sa Datù ta.

Ini Denu Sa Kepigtuu Etaw Beken Hudiyu

* **15:3** 15:3 Basa ko Isalem 69:9.

7 Huenan di, lapegi yu dé sa duma yu egpigtuu, lagà sa
egoh i Kelistu miglapeg keniyu diyà sa etaw di, anì meolò
Nemula i.
8 Tuu ini i egtulonen ku diyà keniyu. Pineangay i Nemula
Kelistu i diyà kenami i etaw Hudiyu anì ipetiig di sa egoh
di neketuu dé sa igpasad di diyà sa tupù ké. Huenan di,
netiigan ta kesaligan sa langun kagi i Nemula.
9 Pineangay di ma kagdi diyà tanà anì mekeolò ma sa etaw
beken Hudiyu diyà si Nemula, enù ka iglapeg di ma kagda
diyà sa medoo etaw eghiduwan di. Enù ka duen sa kagi i
Nemula igpesulat pinelagà ku sa kagi i Kelistu, guwaen di,
"O Nemula, tigtu eg-oloen ké kuna i sa medoo etaw beken
Hudiyu.
Owoy egduyuy ké ma eg-olò keniko."†
10 Ini ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Kiyu i etaw beken Hudiyu,
unut yu ma keanggan diyà sa medoo etaw hinemilì i
Nemula."‡
11 Duen ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Kiyu i etaw beken Hudiyu, olò yu Nemula i.
Owoy sa langun etaw, olò yu ma kagdi i."§
12 Ini ma sa kagi igsulat i Isayas sa tegesugkow i Nemula,
guwaen di,
"Dumuen sa tugod i Hési tumebow kani sa datù sumabà sa
medoo etaw beken Hudiyu,
owoy kagdi sa tegealuk eg-angat-angatan da."*
13 Na, egsimbà a anì meanggan yu temù owoy kumelanih
ma sa pedu yu danà sa kepigtuu yu diyà kenagdi, anì
kumeeles ma sa pedu yu mangat-angat danà sa egkegaga
sa Metiengaw Suguy di, enù ka si Nemula sa keduwan sa
langun mepion eg-angat-angatan ta.

Ini Denu Sa Ketegudon I Pabelo Diyà Etaw Beken Hudiyu

14 Na, o medoo duma ku egpigtuu, netiigan ku doo tigtu
mepion sa adat yu owoy netulù yu dé sa kagi i Nemula,
huenan di mekegaga yu dé setuluay.
15 Gasama iya, endà memalaan a diyà siini kagi ku, enù
ka ipetulengtuleng ku keniyu sa tapay dé netiigan yu. Endà
memalaan a egtulù enù ka binegayan a i Nemula egkegaga
16 anì aken sa egsugùsuguen i Hésus Kelistu takà tumulù
sa Mepion Tegudon diyà sa medoo etaw beken Hudiyu.
Danà ku eg-uwit-uwit siini Tegudon kedu diyà si Nemula,
lagà a sa etaw tegeimatay hinagtay ibegay diyà si Nemula,

---

† **15:9** 15:9 Basa ko Isalem 18:49. ‡ **15:10** 15:10 Basa ko Dutilonomiyu 32:43.
§ **15:11** 15:11 Basa ko Isalem 117:1. * **15:12** 15:12 Basa ko Isayas 11:10.

enù ka iya lagà sa ibegay ku diyà kenagdi sa medoo etaw
beken Hudiyu migpigtuu. Netuuwan ma Nemula i diyà
sa egbaelan ku, enù ka pinetiengaw di dé kagda danà sa
Metiengaw Suguy di migkedan sa salà da.
17 Na, danà sa ketabang i Hésus Kelistu diyà kenak, endà
egsagàsagà a egtulon denu sa langun egbaelan ku diyà sa
galebek i Nemula.
18 Endà ma egpeolòolò a denu sa egbaelan ku, dodoo endà
ma memalaan a egtulon sa binaelan i Kelistu diyà kenak,
enù ka duen dé etaw beken Hudiyu egpigtuu da diyà si
Nemula danà ku egtulù kenagda owoy danà sa adat ku
hinaa da.
19 Egpigtuu da ma danà sa medoo egkegaipan etaw
owoy sa medoo panduan, owoy danà ma sa egkegaga sa
Metiengaw Suguy i Nemula. Huenan di, taman sa egkegaga
ku, takà a egtulù sa Mepion Tegudon denu si Kelistu
diyà sa langun menuwa, edung diyà menuwa Hélusalém
taman nekeuma a diyà sa medoo menuwa diyà uwang tanà
Ililikom dutu mediyù dò.
20 Enù ka ungayà ku takà a tumulù sa Mepion Tegudon
diyà sa medoo etaw endà pa nekedineg denu si Hésus
Kelistu, enù ka meked a tumegudon diyà sa medoo tinulù
sa liyu etaw.
21 Na, danà sa ketegudon ku, neketuu dé siini kagi i
Nemula igpesulat, guwaen di,
“Sa medoo etaw endà pa tinulonon da denu kenagdi,
humaa da doo kani.
Owoy sa medoo etaw endà pa nekedineg,
metiigan da doo kani.”†

Migtulon Pabelo I Sa Ungayà Di Mangay Loma Dò

22 Na, danà ku takà egtegudon diyà sa medoo menuwa,
huenan di endà pa mekeangay a diyà keniyu.
23 Dodoo neubus dé sa egbaelan ku dahini, owoy medoo
dé gepalay sa ungayà ku lumengen diyà keniyu, huenan di
mekeangay a diyan.
24 Ungayà ku mangay a dutu tanà Espaniya dò, dodoo
muna a pelawà mukit diyan. Amuk kumegaen sa pedu
ku danà sa keselengenay ta, lumagbas a dutu Espaniya dò.
Owoy mepion ma amuk dumuen sa tukééy tabang yu kenak
diyà sa keipanaw ku.
25 Dodoo egoh ku endà pa eg-angay diyan, muna a pelawà
mangay Hélusalém dò anì umuwit a tabang diyà sa medoo
duma ta egpigtuu dutu.

† **15:21** 15:21 Basa ko Isayas 52:15.

26 Enù ka sa medoo etaw egpigtuu dahini diyà sa uwang
Masidoniya owoy uwang Akaya, ipeuwit da diyà kenak sa
tabang da diyà sa etaw pubeli egpigtuu dutu Hélusalém dò.
27 Tigtu meiyap da tumabang sa etaw Hudiyu dutu, owoy
mepion ma iya wé, enù ka duen lagà sa dakel utang da diyà
kenagda danà sa etaw Hudiyu mig-uwit sa kagi i Nemula
diyà sa etaw beken Hudiyu. Huenan di, mepion amuk
ipeuwit da sa tabang da dutu siedò medoo Hudiyu pubeli.
28 Amuk meubus a humated dutu siini pilak itabang
kenagda, iya a pelà mipanaw mangay Espaniya dò owoy
tumuluy a mukit diyan.
29 Amuk tumebow a diyan, metiigan ku tigtu ki meanggan
langun, enù ka metabangan ki danà sa Mepion Tegudon
denu si Kelistu.
30 O medoo duma ku egpigtuu, ini sa egpegeniyen ku diyà
keniyu danà ta eg-unut diyà si Hésus Kelistu sa Datù ta
owoy danà ma sa kesehiduway ta igbegay sa Suguy i Nemula
kenita. Tabangi yu aken egsimbà diyà si Nemula
31 anì alukan di aken diyà sa medoo etaw endà egpigtuu
dutu uwang Hudiya dò. Owoy simbai yu ma anì metuuwan
sa medoo etaw egpigtuu dutu danà ku eg-uwit siini tabang
diyà kenagda.
32 Amuk meubus iya wé owoy amuk iya sa uyot i Nemula,
tigtu a meanggan amuk mekeangay a diyà keniyu owoy
kumebagel ma sa pedu ku danà ta egselengenay.
33 Na, egsimbà a anì tabangan i Nemula kiyu langun, enù
ka kagdi sa keduwan sa melanih pedu ta. Amin.

16

Egtulon Pabelo I Sa Mepion Pedu Di Diyà Kenagda

1 Na, iya sa bayi eg-uwit siini sulat ku diyà keniyu, si Pibi.
Kagdi sa duma ta egpigtuu, owoy kagdi ma sa tegetabang
diyà sa umpungan i Hésus diyà sa menuwa Séngkeliya.
2 Amuk tumebow diyan, salui yu danà sa kepigtuu di diyà
si Datù, enù ka iya sa mepion adat ta diyà sa duma ta
egpigtuu. Amuk duen sa kulang di, tabangi yu ma, enù
ka tinabangan di dé sa medoo liyu etaw egpigtuu owoy
tinabangan di ma aken.
3 Na, ipetulon ku sa mepion pedu ku diyà si Akay Akila
owoy sa sawa di si Pelisila, enù ka kagda sa duma ku egbael
sa galebek igsugù i Hésus Kelistu.
4 Danà da migtabang kenak egoh anay, buyu da ma
nematay. Huenan di, beken aken daa sa eg-olò si Nemula
danà da migtabang kenak, dodoo eg-olò ma sa medoo
umpungan i Hésus etaw beken Hudiyu.

5 Na, ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa langun
etaw egsimbà diyà sa dalesan i Akila.
Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa loyuk ku
eghiduwan ku, si Ipanito. Kagdi sa anay etaw egpigtuu diyà
si Kelistu dutu uwang Asiya dò.
6 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Maliya, enù
ka megelol eggalebek anì egtabangan di kiyu.
7 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Andeloniko
owoy si Hunias. Kagda sa duma ku etaw Hudiyu owoy sa
duma ku nebilanggu egoh anay. Kagda ma sa salu i Hésus
eglalag owoy kagda sa muna diyà kenak egpigtuu diyà si
Kelistu.
8 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Akay
Ampeliato, sa loyuk ku eghiduwan ku egpigtuu diyà si Datù.
9 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Ulbano, sa
duma ké eggalebek diyà si Kelistu. Owoy ipetulon ku ma sa
mepion pedu ku diyà sa loyuk ku eghiduwan ku, si Estakis.
10 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Apilis. Apiya
di pa egkepelihay, mebagel doo egpangunut diyà si Kelistu.
Owoy ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa malayan i
Alistobulos.
11 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa duma ku
etaw Hudiyu, si Hélodian. Owoy ipetulon ku ma sa mepion
pedu ku diyà sa medoo etaw egpigtuu diyà sa malayan i
Nalsiso.
12 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa duwa bayi, si
Telipina owoy si Teliposa. Megelol da egbael sa uyot i Datù.
Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Pélsis, sa bayi
eghiduwan ta langun. Megelol egpangunut diyà sa ipebael
i Datù diyà kagdi.
13 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Lupo.
Miglalag sa kepangunut di diyà si Datù. Owoy ipetulon ku
ma sa mepion pedu ku diyà sa inay di, enù ka tigtu mepion
sa adat di diyà kenak lagà sa naken ma inay.
14 Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Asinkelito,
owoy si Paligon, owoy si Hélmis, owoy si Patelobas, owoy si
Hélmas, owoy sa langun duma ta eg-unut kenagda egpigtuu.
15 Owoy ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si
Pilologo owoy si Huliya sawa di, owoy si Niliyo owoy sa
tebay di, owoy si Olimpas, owoy sa langun duma da etaw i
Nemula.
16 Na, amuk mesetipon yu, kiyu i etaw egpigtuu, pehauwi
yu sa kesehiduway yu.* Na, sa langun etaw diyà sa

* **16:16** 16:16 Mebaluy ma guwaen di, “Ingadeki yu sa medoo duma yu egpigtuu danà sa kehidu yu kenagda.”

umpungan i Hésus dahini, ipetulon da ma sa mepion pedu
da diyà keniyu.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo

17 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ini sa isasà ku diyà
keniyu. Tuliki yu siedò medoo etaw egbogo keniyu enù ka
ungayà da endà mesesebaen sa pedu yu owoy medaetan ma
sa kepigtuu yu. Endà ma eg-unutan da duu sa tuu tegudon
sinakem yu, huenan di iwod yu dé kagda.
18 Endà egpangunut da diyà si Kelistu sa Datù ta, enù
ka eg-unutan da sa hagda daa ungayà. Tigtu da metiig
egpetolol sa kagi da anì meakalan sa langun etaw endà
egpeketiig.
19 Na, nedineg sa langun etaw sa kepangunut yu diyà
sa igsugù i Nemula, owoy tigtu neangganan ku ma iya
wé. Ungayà ku tigtu metiigan yu sa mepion egbaelan anì
mangunut yu daa diyà sa metudà adat anì endà ma dé
melayaman yu duu sa medaet egbaelan.
20 Na, si Nemula sa egpelanih pedu ta, kagdi sa tumabang
keniyu anì tigtu yu mekeatu diyà si Satanas.
Na, egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang
ipeuloy i Hésus sa Datù ta.
21 Na, si Timotiyu sa duma ku egtegudon, ipetulon di sa
mepion pedu di diyà keniyu. Hediya ma sa medoo duma
ku Hudiyu, si Lusiyo owoy si Hason owoy si Sosipatelo,
ipetulon da ma sa mepion pedu da diyà keniyu.
22 Aken si Tikiko sa pinesulat i Pabelo ini i sulat, ipetulon
ku ma sa mepion pedu ku diyà keniyu, enù ka aken ma sa
duma yu egpigtuu diyà si Datù.
23 Na si Gayu, ipetulon di ma sa mepion pedu di diyà
keniyu. Kagdi sa épê siini dalesan kenà ku eg-ugpà, owoy
takà egkesetipon sa umpungan i Hésus diyà sa dalesan di.
Hediya ma si Akay Ilasto, sa tegeipat pilak diyà siini dakel
menuwa, ipetulon di ma sa mepion pedu di diyà keniyu.
Diya ma si Kuwalto sa duma ta egpigtuu, ipetulon di ma sa
mepion pedu di diyà keniyu.
24 [Na, egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang
ipeuloy i Hésus Kelistu sa Datù ta. Amin.]

Meolò Nemula I

25 Na, tigtu meolò ta Nemula i, enù ka kagdi sa mekegaga
peeles sa kepigtuu yu danà sa Mepion Tegudon denu si
Hésus Kelistu igtulù ku owoy danà sa tegudon iglidung egoh
anay.
26 Dodoo, endà dé iglidung di ini egoh, enù ka igpetiig
i Nemula dé diyà sa langun etaw danà sa igsulat sa medoo
tegesugkow di egoh anay. Igsugù i Nemula, sa melalù taman

melugay, anì ipetiig ta sa tegudon diyà sa langun etaw diyà
siini sinukub langit anì mekepigtuu da owoy mangunut da
ma diyà kenagdi.
27 Kagdi daa sa Nemula tigtu milantek. Huenan di, meolò
kagdi i taman melugay danà i Hésus Kelistu. Amin.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

1 KOLINTU
Ini Sa Muna Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà Menuwa Kolintu
Ini Denu Sa Muna Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolintu

Na, sa menuwa Kolintu sa tigtu dakel menuwa eglalag diyà sa langun uwang tanà Akaya. Dutu siedò tanà pinengadanan da Gelisiya ini egoh di sa uwang tanà Akaya. Medapag diyà dagat sa menuwa Kolintu, owoy egdunggù dahiya sa medoo kumpit kedu diyà sa medoo balangan tanà. Huenan di, miglalag iya wé menuwa danà sa pantiyali da egdagangdagang owoy danà ma sa medoo etaw di takà egselapan owoy takà da ma egbael salà, owoy egpenemulawen da ma sa medoo inetaw.

Duen ma medoo etaw Hudiyu eg-ugpà dahiya, owoy duen sa simbaan da owoy eg-ilingan da ma sa adat Hudiyu egsimbà.

Mig-angay ma Pabelo i diyà iya wé menuwa. Iya sa galebek di egbael kemalig, dodoo uman Sapetu eg-angay diyà sa simbaan Hudiyu anì egtegudon denu si Hésus Kelistu. Egtegudon ma diyà sa medoo etaw beken Hudiyu. Iya sa binaelan i Pabelo dahiya taman segepalay owoy tengà. Agulé migkedoo-doo da dé egpigtuu diyà si Hésus dahiya.

Na, egoh i Pabelo miglegkang dahiya, egkeumanan ma sa kedoo etaw egpigtuu. Dodoo duen ma sa kesesigbolowoy da. Huenan di migpeuwit da sulat diyà si Pabelo dutu Épéso dò enù ka igsaen da diyà kenagdi denu sa kesesigbolowoy da. Agulé egoh i Pabelo migsakem sa sulat da, sinagbian di kagda. Ini sa sulat igsagbì di diyà sa medoo igsà da.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolintu

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i. Aken sa salu i Hésus Kelistu danà sa ungayà i Nemula eg-umow kenak. Egsulat ké si Sostinis, sa duma ta egpigtuu.

2 Egsulat ké diyà keniyu, sa umpungan i Nemula dutu menuwa Kolintu dò. Migketiengaw yu dé diyà sa kehaa i Nemula danà yu nesesebaen dé si Hésus Kelistu, owoy inumow i Nemula kiyu anì kiyu sa etaw di lapeg sa langun

etaw egdatù si Hésus Kelistu, sumalà dé sa kenà da, enù ka
kagdi sa Datù ta owoy sa hagda Datù ma.
3 Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy
i Nemula owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si
Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu ma.

Ini Sa Keolò I Pabelo Sa Egkegaga Da Igpeuloy I Nemula

4 Na, takà a egpesalamat diyà si Nemula denu keniyu,
enù ka mepion sa ketabang ipeuloy di diyà keniyu danà yu
nesesebaen si Hésus Kelistu.
5 Danà yu nesesebaen si Kelistu, tigtu medoo sa igtabang
di keniyu, huenan di melabel sa penemdem yu owoy dakel
ma sa egkegaga yu egtulù.
6 Tigtu mebagel sa keugpà sa tegudon denu si Kelistu diyà
keniyu.
7 Huenan di, endà duen kulang diyà keniyu sa langun
balangan egkegaga ipeuloy i Nemula diyà sa etaw di, ligò
yu eg-angat-angat sa kepelikù i Hésus Kelistu sa Datù ta.
8 Pebagelen di ma sa kepigtuu yu taman endà tumebow
siedò sabuhanan agdaw, anì endà duen salà yu diyà sa
kehaa di amuk meuma sa agdaw sa kepelikù i Datù Hésus
Kelistu.
9 Kesaligan Nemula i, owoy inumow di kiyu anì mesese-
baen yu sa Anak di, si Hésus Kelistu sa Datù ta.

Ini Denu Sa Kesesigbolowoy Sa Medoo Etaw Egpigtuu

10 Na, o medoo duma ku egpigtuu, duen sa isasà ku diyà
keniyu danà sa egkegaga ku igbegay i Datù Hésus Kelistu.
Megeni a diyà keniyu anì sesebaenen yu daa sa pedu yu anì
endà mesesigbolow yu. Hahaa yu anì tigtu sebaen daa sa
penemdem yu anì endà sepedoowoy yu umpungan.
11 O medoo duma ku egpigtuu, iya sa igsasà ku keniyu, enù
ka tinulon sa medoo duma i Keloi diyà kenak egkesigbolow
yu gaa.
12 Ungayà ku metiigan yu ini i. Duen gaa etaw dahiya
guwaen da si Pabelo sa eg-unutan da, owoy duen ma gaa
liyu etaw guwaen da si Apolos sa eg-unutan da. Duen ma
gaa etaw guwaen da si Pidelu sa eg-unutan da, owoy duen
ma liyu etaw guwaen da si Kelistu daa sa eg-unutan da.
13 Amuk hediya sa guwaen yu, lagà nesebaed Kelistu i.
Endà mepion di amuk guwaen yu aken sa eg-unutan yu,
enù ka beken aken sa nematay diyà sa kayu igbugsud anì
mealukan yu. Egoh yu migpebautis, beken sa kepigtuu yu
diyà kenak sa tinandaan yu.
14 Na, egpesalamat a diyà si Nemula, enù ka endà duen
etaw diyà keniyu binautis ku, liyu daa si Kelispu owoy si
Gayu,

15 anì endà meikagi yu duu aken sa sinaligan yu egoh yu
migpebautis.
16 Na, netulengan ku dé binautis ku ma si Istipana owoy
sa langun malayan di. Dodoo endà netiigan ku duu amuk
duen pa sa duma etaw binautis ku.
17 Beken iya sa igsugù i Kelistu kenak anì egbautis a etaw,
dodoo sinugù di aken anì tumulù a polo sa Mepion Tegudon.
Egoh ku egtegudon, endà eg-ilingan ku duu sa melikut
keikagi etaw guwaen da dò milantek, dodoo melemu doo
sa kagi ku egtegudon anì meketiig sa etaw egdineg anì endà
mealang sa tegudon denu sa kepatay i Kelistu diyà sa kayu
igbugsud.

Mehaa Ta Sa Dakel Egkegaga I Nemula Owoy Sa Melabel Penemdem Di Danà I Kelistu

18 Na, guwaen sa medoo etaw egpekesugsug endà duen
lantek sa tegudon denu sa kepatay i Kelistu diyà sa kayu
igbugsud. Dodoo kita i etaw egkealukan, mehaa ta doo sa
tunung i Nemula danà sa kepatay i Kelistu.
19 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Tepelen ku sa penemdem sa medoo etaw guwaen da
milantek,
owoy peulanen ku sa ketiigan sa etaw épê dakel
penemdem."*
20 Amuk hediya, metepelan sa medoo etaw épê dakel
penemdem, owoy sa atung tegetulù uledin igsugkow i Mosis,
owoy sa etaw atung tegesigbolow diyà tanà. Igpetiig dé i
Nemula endà duen lantek di sa medoo dakel penemdem
etaw diyà tanà.
21 Na, danà sa dakel penemdem i Nemula, endà duen etaw
egpeketiig kenagdi danà sa penemdem da daa, apiya di pa
dakel. Dodoo, iya sa penemdem i Nemula alukan di polo
sa medoo etaw egpigtuu sa tegudon ké guwaen da dò endà
duen lantek di.
22 Endà migtuu sa medoo Hudiyu amuk endà humaa da
sa panduan, owoy iya sa ungayà sa medoo etaw Geligu
duminegdineg da sa medalem kagi guwaen da dò milantek.
23 Dodoo, iya sa egtegudonen ké sa egoh i Kelistu nematay
diyà sa kayu igbugsud, apiya di pa egkelepuhan etaw
Hudiyu iya wé, owoy guwaen etaw Geligu endà duen lantek
iya wé tegudon.
24 Dodoo kita i etaw inumow i Nemula, iling ka etaw
Hudiyu ataw ka beken Hudiyu, netiigan ta dé igpehaa i
Nemula sa tunung di owoy sa melabel penemdem di danà i
Kelistu.

---

* **1:19** 1:19 Basa ko Isayas 29:14.

25 Iya maen di ya, enù ka apiya di pa guwaen da dò endà
duen lantek sa penemdem i Nemula, iya polo sa eglowon
diyà sa langun penemdem etaw. Apiya di pa guwaen da dò
tukééy sa egkegaga i Nemula eg-aluk, iya polo sa eglowon
diyà sa langun egkegaga etaw.
26 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ketulengi yu sa egoh
i Nemula mig-umow keniyu. Diyà sa kehaa sa medoo
etaw, endà medoo yu épê dakel penemdem ataw ka dakel
egkegaga. Endà ma medoo yu inanak sa mapulù etaw.
27 Dodoo hinemilì i Nemula sa endà duen lantek diyà sa
kehaa etaw diyà tanà anì metepelan sa medoo etaw épê
dakel penemdem. Hinemilì di ma sa endà duen egkegaga
diyà tanà anì metepelan sa medoo épê dakel egkegaga.
28 Hinemilì di ma sa medoo tukééy etaw egkelepuhan liyu
etaw diyà tanà owoy lagà endà duen da diyà sa kehaa etaw
kenagda. Dodoo hinemilì i Nemula kagda anì metepelan sa
medoo mapulù etaw diyà tanà.
29 Huenan di, endà duen etaw mekegaga egpeolòolò
kenagdi diyà sa kehaa i Nemula.
30 Dodoo danà sa uyot i Nemula, nesesebaen yu dé si
Hésus Kelistu, owoy igpetiig di diyà kenita sa milantek
penemdem di. Huenan di, pinetiengaw di kita diyà sa kehaa
di danà i Kelistu, owoy nebaluy dé kita sa metiengaw etaw
di, owoy linaun di ma kita diyà sa medoo salà ta.
31 Huenan di, tigtu tuu sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen
di,
“Amuk ungayà sa etaw egpeolòolò,
iya daa sa meolò di sa binaelan i Datù Nemula.”†

2

Kedu Si Nemula Sa Igtulù I Pabelo

1 O medoo duma ku egpigtuu, egoh ku mig-angay egtulù
diyà keniyu sa kagi i Nemula, endà inilingan ku duu sa
medoo kagi melikut guwaen da dò milantek, owoy endà ma
egpedakelen ku duu sa naken daa penemdem.
2 Egoh ku diyà keniyu, iya daa sa tinaguan ku penemdem,
si Hésus Kelistu owoy sa kepatay di diyà sa kayu igbugsud.
3 Egoh ku egtulù keniyu, lagà endà duen egkegaga ku
owoy eglukublukub a ma, enù ka melenaw a amuk uloy
daa sa ketulù ku.
4 Egoh ku egtegudon, endà egsalig a diyà sa kagi melikut
guwaen da dò milantek, dodoo netuuwan yu diyà sa ketulù
ku danà yu mighaa sa tunung sa Metiengaw Suguy i Nemula
diyà kenak.

† **1:31** 1:31 Basa ko Hilimiyas 9:24.

5 Huenan di, migpigtuu yu dé danà sa tunung i Nemula,
beken danà sa dakel penemdem etaw daa.

Kedu Si Nemula Sa Penemdem Milantek

6 Na, itulù ké polo sa milantek penemdem diyà sa medoo
mipedu egpigtuu. Dodoo beken kedu etaw diyà tanà siini
penemdem, owoy beken ma kedu sa medoo kaunutan épê
dakel egkegaga enù ka egkekedan doo sa hagda egkegaga.
7 Dodoo, iya polo sa itulù ké sa milantek penemdem kedu
si Nemula iglidung di diyà sa medoo liyu etaw egoh anay.
Dodoo egoh di endà pa duen tanà, tapay dé pinagitung di
metuu doo sa langun ipeuloy di diyà kenita anì meolò ki ma
kani.
8 Endà neketiig sa medoo kaunutan etaw épê egkegaga
diyà tanà siini penemdem i Nemula, enù ka amuk netiigan
da hedem, endà igpetutuk da duu sa tigtu mapulù Datù diyà
sa kayu igbugsud.
9 Dodoo duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Sa medoo mepion endà pa hinaa di mata etaw
owoy sa endà pa dinineg di telinga etaw
owoy sa endà pa netiigan di pedu etaw,
iya polo sa tinapay i Nemula ibegay di
diyà sa medoo etaw mehidu kenagdi.”*
10 Egoh anay endà igpehaa i Nemula duu sa tinapay di
ibegay di diyà sa medoo etaw, dodoo igpehaa di dé diyà
kenita danà sa Suguy di, enù ka netiigan sa Suguy di
sa langun diyà tanà owoy diyà langit taman sa medalem
penemdem i Nemula ma.
11 Taa yu, hih. Endà duen sa egpeketiig sa langun
penemdem sa etaw, liyu daa sa hagdi suguy. Hediya ma,
sa Suguy i Nemula daa sa egpeketiig sa langun penemdem
i Nemula.
12 Na, endà pinangunutan ta duu sa penemdem etaw diyà
tanà, dodoo sinakem ta polo sa Suguy i Nemula pineangay
di diyà kenita anì egpeketiig ki sa langun igpeuloy di diyà
kenita.
13 Huenan di, beken danà sa dakel penemdem etaw sa
itulù ké, dodoo igtulù polo sa Suguy i Nemula sa ukit keikagi
ké. Huenan di, egselepangen ké doo sa tuu tegudon denu sa
Suguy i Nemula diyà sa medoo etaw épê sa Suguy i Nemula.
14 Dodoo sa etaw endà duen Suguy i Nemula, endà
sakemen da duu sa medoo igpeuloy sa Suguy i Nemula, enù
ka guwaen da dò endà duen lantek di. Endà ma egketiigan
da duu, enù ka iya daa sa etaw egpeketiig sa etaw épê Suguy
i Nemula.

---

* **2:9** 2:9 Basa ko Isayas 64:4.

15 Dodoo sa etaw épê Suguy i Nemula, metiigan da langun,
iling ka milantek ataw ka endà, dodoo sigbolowen polo sa
medoo liyu etaw endà duen Suguy i Nemula.
16 Tuu iya wé, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di,
"Apiya sebaen, endà duen etaw meketiig sa penemdem i
Datù Nemula,
owoy endà ma duen etaw meketulù kenagdi."†
Dodoo kita i egpigtuu, igpetiig i Kelistu diyà kenita sa hagdi
penemdem.

3

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Egbaelan Sa Salu I Kelistu

1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, endà egpekegaga a
egtulù keniyu lagà sa ketulù ku sa medoo etaw épê Suguy i
Nemula. Dodoo sa ketulù ku keniyu, lagà a egtulù sa medoo
etaw eg-unut diyà sa tapay pedu da, enù ka lagà yu tukééy
batà endà pa eglenuk sa kepigtuu yu diyà si Kelistu.
2 Egoh ku egtulù keniyu, lagà pineinem ku kiyu gatas,
beken tigtu kaenen, enù ka endà negaga yu duu sa igtulù
ku. Taman ini egoh di endà negaga yu duu,
3 enù ka tapay yu doo eg-unut diyà sa tapay pedu
yu. Netiigan ku iya wé, enù ka duen pelà diyà keniyu
egkesepeka ungayà owoy duen ma egkesesigbolow. Iya sa
tandà di eg-unut yu pelà diyà sa tapay pedu yu, lagà sa
medoo liyu etaw endà egpigtuu.
4 Duen gaa etaw diyà keniyu guwaen da si Pabelo sa
eg-unutan da, owoy duen ma gaa liyu etaw guwaen da si
Apolos sa eg-unutan da. Amuk egsesigbolowoy yu, lagà yu
doo sa medoo liyu etaw endà egpigtuu.
5 Na, endà mepion di amuk kami si Apolos sa eg-unutan
yu, enù ka kami daa sa egsugùsuguen i Nemula egtulù
keniyu anì migtuu yu. Duen sa naken galebek igsalig i Datù
owoy duen ma sa hagdi.
6 Aken lagà sa etaw mighemula, owoy si Apolos sa lagà
egwayeg, dodoo si Nemula polo sa egpelenuk.
7 Beken mapulù etaw sa eghemula owoy sa egwayeg,
dodoo si Nemula polo sa meolò enù ka kagdi sa egpelenuk.
8 Nesetepeng diyà sa kehaa i Nemula sa galebek ké si
Apolos, sa kinehemula ku owoy sa kinewayeg di. Sumalà
dé sa egkegaga sa eggalebek, iya ma kedakel sa untung
mekebegay diyà kenagdi.
9 Nesetepeng ké si Apolos egpegalebeken i Nemula, owoy
kiyu lagà sa hinemulaan i Nemula kenà ké eggalebek.

† **2:16** 2:16 Basa ko Isayas 40:13.

Ini ma sa balatan ku, kiyu lagà sa dalesan binaelan i Nemula.
10 Lagà a sa panday egbael dalesan danà sa egkegaga ku igpeuloy i Nemula. Binaelan ku sa petigdegan dalesan, owoy liyu etaw sa egpetigdeg iya wé dalesan. Dodoo uman sa sebaen etaw, mepion amuk eghahauwen di sa ukit kepetigdeg di.
11 Iya daa sa petigdegan dalesan si Hésus Kelistu. Endà duen sa liyu petigdegan di meketagù etaw liyu daa siini igtagù ku.
12 Dodoo kiyu medoo atung egpetigdeg, medoo ma sa ukit kebael yu dalesan. Uman sa sebaen etaw, mebaluy mepion sa kebael di lagà egbael bulawan ataw ka pilak ataw ka batu milagà. Mebaluy ma medaet sa kebael di lagà egbael kayu ataw ka lebuk ataw ka elê.
13 Dodoo amuk meuma sa agdaw i Hésus pelikù, mehaa doo sa binaelan sa uman sebaen etaw, ataw ka melalù ataw ka endà, enù ka tepengan apuy.
14 Amuk melalù sa binaelan sa etaw diyà dalesan, dumuen sa untung mekebegay diyà kenagdi.
15 Dodoo amuk meulow sa binaelan di, endà duen untung mekebegay diyà kenagdi. Apiya di pa endà duen untung di, mealukan doo lagà sa etaw nekepelaguy kedu diyà apuy.
16 Na, netiigan yu doo ini i. Lagà dalesan i Nemula kiyu i medoo etaw egpigtuu, owoy eg-ugpà sa Suguy di diyà keniyu.
17 Huenan di, amuk duen etaw egpedaet siini dalesan i Nemula, pedaetan i Nemula ma kagdi, enù ka eg-ugpaan i Nemula sa dalesan di owoy kiyu sa inugpaan di lagà yu dalesan di.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egsigbolow Sa Kepedakel Da Sa Duma Tegetegudon

18 Na, hahaa yu anì endà meakalan yu. Amuk duen etaw diyà keniyu guwaen di dò milantek diyà sa kehaa sa medoo etaw diyà tanà, mepion amuk ekedan di iya wé kilantek di anì metuu duen lantek di diyà sa kehaa i Nemula.
19 Iya maen di ya enù ka endà milantek di diyà sa kehaa i Nemula sa kilantek etaw diyà tanà. Tuu sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Sa medoo etaw milantek diyà sa kehaa etaw daa,
bakilen i Nemula polo kagda danà sa medoo pandapat da.”*
20 Tuu ma ini i kagi di igpesulat, guwaen di,
“Netiigan i Datù endà duen ulan sa medoo penemdem

* **3:19** 3:19 Basa ko Hob 5:13.

sa etaw milantek diyà sa kehaa etaw daa.”†
21 Huenan di, yoko egpeolòolò ya keniyu danà sa egkebaelan
etaw guwaen yu dò milantek.
Eg-amu yu amuk duen sa egpedakelen yu, enù ka igbegay
i Nemula diyà keniyu sa langun taman.
22 Niyu ma aken owoy si Apolos owoy si Pidelu, enù ka
langun ké egtabang keniyu. Niyu ma sa langun eghauwen
diyà tanà, iling ka sa keugpà yu melanih ataw ka sa kepatay
yu, iling ka sa medoo eg-ukit-ukit ini egoh di ataw ka sa
medoo endà pa tumebow. Langun iya wé anan ibegay i
Nemula anì metabangan yu.
23 Iya maen di ya enù ka kiyu sa etaw i Kelistu, owoy si
Kelistu sa etaw i Nemula.

4

Ini Sa Kagi I Pabelo Denu Sa Salu I Kelistu

1 Na, mepion amuk ini daa sa kepenemdem yu kenami
i salu i Hésus. Kami sa egsugùsuguen i Kelistu owoy sa
sinaligan di egtulù sa penemdem iglidung i Nemula diyà
etaw egoh anay.
2 Danà ké kami sa sinaligan di iya wé, mepangunutan ké
doo sa migsugù kenami.
3 Huenan di, sumalà dé sa etaw egsigbolow sa kepangunut
ku, iling ka kiyu ataw ka sa medoo liyu etaw diyà tanà, endà
egsagipaen ku duu. Apiya sa naken daa penemdem denu sa
kepangunut ku si Nemula, endà ma egsagipaen ku duu.
4 Endà duen sa kenà ku eg-amu egketiigan ku, dodoo
beken iya sa ketuu di anan mepion sa kebael ku, enù ka si
Datù daa sa tigtu metiig amuk mepion sa binaelan ku ataw
ka endà.
5 Huenan di, yoko egsigbolow duu sa egbaelan sa liyu
etaw, enù ka endà pa tumebow sa pasad sa ketuu di. Amuk
meuma sa agdaw i Datù pelikù, awangan di diyà legdaw sa
medoo binaelan etaw iglidung diyà delem, owoy ipehaa di
ma sa linegkangan pedu sa medoo binaelan etaw. Amuk
hediya, si Nemula sa umolò sa uman sebaen etaw amuk
mepion sa binaelan di lapeg sa pedu di.
6 Na, o medoo duma ku egpigtuu, iya sa inikagi ku
diyà keniyu sa denu kenami si Apolos anì egpeketulù a
keniyu anì endà eg-umanen yu duu egpedakel sa medoo
tegetegudon. Ungayà ku ilingan yu kami egpangunut diyà
sa kagi i Nemula igpesulat, huenan di yoko egpedakel duu
sa sebaen tegetegudon, owoy sa medoo duma di eg-ekedan
yu.

---

† **3:20** 3:20 Basa ko Isalem 94:11.

7 O etaw egpedakel keniko, endà eglowon ka diyà sa
medoo duma ko egpigtuu, enù ka igpeuloy i Nemula ma
diyà keniko sa langun sinakem ko. Amuk binegayan ka daa,
endà duen maen di ya egpedakelen ko kuna, enù ka beken
danà ko iya wé.

8 Na, yoko egpenemdem duu negulub dé sa netiigan yu
owoy kawasà yu ma. Guwaen yu dò kiyu sa migkedatù ini
egoh di, apiya di pa endà pa kami i. Mepion polo amuk tuu
iya wé kedatù yu anì mekeunut ké ma keniyu kumedatù.
9 Dodoo, egpenemdemen ku petukééyen i Nemula kami
i salu i Hésus anì melepuhan etaw kami lagà ké sa etaw
tegebael medaet buyu meimatayan, enù ka hauwen sa
langun eg-ugpà diyà tanà kami, iling ka sa medoo etaw ataw
ka sa medoo egsugùsuguen i Nemula.
10 Kami gaa sa etaw endà milantek diyà sa kehaa etaw
danà ké eg-unut diyà si Kelistu. Dodoo kiyu, guwaen yu
dò dakel sa kilantek yu danà yu eg-unut diyà si Kelistu.
Apiya di pa endà duen egkegaga ké, guwaen yu dò dakel
doo sa niyu egkegaga. Eg-adatan etaw kiyu i, dodoo kami i,
egsumbungen ké etaw.
11 Taman ini egoh di, egpeketues ké owoy egkelupahan
ké, owoy endà ma duen ginis ké mepion, owoy egkepelihay
ké, owoy endà ma duen sa tigtu eg-ugpaan ké.
12 Egkeliteg ké ma eggalebek sa hagtay ké. Amuk
egtubaden ké etaw, isimbà ké kagda polo anì metabangan
i Nemula kagda. Apiya di pa egkepelihay ké, egtigkelan ké
doo.
13 Diya ma amuk egsumbungen ké, egsagbian ké polo
mepion. Taman ini egoh di, lagà ké sa lupuk ibuung etaw,
enù ka endà duen lantek ké diyà sa kehaa etaw diyà tanà.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egsasà Kenagda Anì Ilingan Da Kagdi

14 O medoo loyuk ku, endà duen pedu ku egpemala keniyu
danà siini igsulat ku, dodoo eg-indawen ku kiyu polo lagà
sa medoo anak ku egkehiduwan ku.
15 Apiya di pa duen medoo lagà eggaet keniyu danà da
egtulù keniyu denu si Kelistu, sebaen ku daa sa lagà emà yu,
enù ka migpigtuu yu diyà si Hésus Kelistu danà ku migtulù
keniyu sa Mepion Tegudon.
16 Huenan di, ini sa isasà ku keniyu, ilingi yu aken i emà
yu.
17 Huenan di, egpeangayen ku Timotiyu i diyà keniyu.
Kagdi sa neanak ku danà sa kepigtuu di diyà si Datù, owoy
egkehiduwan ku kagdi owoy kesaligan ma. Egpeangayen ku

anì ipetulengtuleng di diyà keniyu sa adat ku danà ku egunut diyà si Kelistu, owoy iya ma sa itulù ku diyà sa langun umpungan di diyà sa langun menuwa.

18 Na, duen gaa etaw diyà keniyu egpedakelen da kagda, enù ka guwaen da dò endà mangay a diyan.

19 Dodoo amuk mepion diyà si Datù, mangay a doo diyà keniyu igkani anì hauwen ku amuk tuu duen egkegaga siini medoo etaw egpedakelen da kagda ataw ka uloy kagi da daa.

20 Amuk tuu sa keunut etaw sa kedatù i Nemula, netiigan ta iya wé danà sa egkegaga di, beken danà sa kagi di daa.

21 Huenan di, muni dé diyà keniyu sa pedu ku amuk tumebow a diyan. Amuk endà mangunut yu diyà siini igtulù ku, pigtamayan ku kiyu amuk mangay a diyan. Dodoo amuk mangunut yu, mehaa yu doo sa pedu ku mehidu keniyu owoy metimoh ma.

5

Egsigbolowen I Pabelo Kagda Danà Da Endà Egkedan Sa Duma Da Egbigà

1 Na, negaip a enù ka miglalag sa salà sa sebaen duma yu egpigtuu danà sa kebigà tigtu medaet. Iya sa dinineg ku egbaelan di sa sawa sa emà di. Apiya di pa sa medoo liyu etaw endà egpigtuu, endà egbaelan da iya wé.

2 Apiya di pa medaet iya wé binaelan di, netuuwan yu polo kéen enù ka endà duen kebael yu kenagdi. Dodoo, mepion polo amuk kumedaet sa pedu yu danà di, owoy hemagawi yu polo diyà keniyu siedò maama egbael iya wé.

3-4 Apiya di pa mediyù a, lagà a doo diyan, enù ka danà sa egkegaga i Datù Hésus pinenemdem ku dé sa egbaelan di medaet owoy netiigan ku ma sa mebaelan yu diyà kenagdi. Amuk mesetipon yu langun, lagà a ma doo diyan, owoy ini sa mebaelan yu danà sa egkegaga sa Datù ta si Hésus.

5 Hemagawi yu iya wé etaw owoy begayi yu diyà si Satanas anì mepigtamayan sa lawa di, anì mealukan sa suguy di amuk meuma sa agdaw sa kepelikù i Datù Hésus.

6 Endà duen pesuwan yu metuuwan diyà sa binaelan di medaet. Mepion polo amuk kumedaet sa pedu yu anì endà mekeseluh sa salà di diyà keniyu langun, enù ka netiigan yu doo medelamet mekeseluh sa tukééy ipelenuk epan diyà sa langun tapung amuk egbael ki epan.

7 Kedani yu dé sa salà yu lagà sa ipelenuk epan anì endà duen sa medaet mekeamut diyà keniyu. Amuk hediya, lagà yu sa epan binaelan sa etaw Hudiyu amuk egpistawan da sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula egoh da egkaen

sa epan endà duen ipelenuk di owoy egoh da egsumbalì sa
anak kebilibili. Lagà yu dé sa epan endà duen ipelenuk di,
owoy lagà anak kebilibili ta Kelistu i enù ka neimatayan anì
tigtuwan di sa salà ta.
8 Huenan di, mepion amuk ilingan ta diyà sa pedu ta iya
wé kepista da, enù ka iya lagà nekedan sa ipelenuk epan sa
tapay pedu ta, sa kekelepuh ta owoy sa kebael ta medaet.
Dodoo iya lagà sa epan endà duen ipelenuk di sa pedu ta
metudà owoy milantek.
9 Na, egoh ku migsulat diyà keniyu, hinawidan ku kiyu
anì endà meseunut yu sa medoo etaw tegebael medaet.
10 Beken iya sa inikagi ku egoh iya sa medoo etaw endà
egpigtuu, sa medoo bigaen owoy sa ngimawen owoy sa
nakawen owoy sa tegepenemula inetaw. Amuk iwoden yu
kagda langun, endà mekeugpà yu diyà tanà, enù ka dahini
da ma doo.
11 Dodoo igsulat ku diyà keniyu anì endà eg-unut yu diyà
sa duma yu egpigtuu gaa dodoo egbael medaet, iling ka
bigaen ataw ka ngimawen ataw ka tegepenemula inetaw
ataw ka tegetubad ataw ka tegepehilu ataw ka nakawen.
Apiya sa kekaen yu diyà kenagdi, ulan dé.
12-13 Sa medoo liyu etaw endà egpigtuu, beken kita sa
menemdem sa salà da owoy sa ketamanan da, enù ka si
Nemula polo sa migtamay kenagda. Dodoo sa medoo etaw
diyà sa umpungan i Hésus, kiyu doo sa metiig amuk medaet
sa egbaelan da. Iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Hemagawi yu sa tegebael medaet diyà keniyu.”*

6

Eghawidan I Pabelo Sa Kepeantang Da Diyà Sa Datù Endà Egpigtuu

1 Na, negaip a ma, enù ka duen etaw egpigtuu diyà keniyu
egsesigbolowoy da owoy ungayà da gaa egpeantang diyà sa
medoo datù endà egpigtuu. Maen di ya endà egpeantang da
polo diyà sa medoo kaunutan yu etaw i Nemula?
2 Egkelipengan yu kéen ini i. Kita etaw i Nemula
sa mekeunut si Hésus umantang diyà sa langun etaw
diyà tanà kani. Amuk hediya sa baelan ta, maen di
ya endà egpekegaga yu eg-antang sa medoo tukééy daa
egsigbolowen sa duma yu?
3 Netiigan yu ma doo kita sa menemdem kani sa egbaelan
sa medoo egsugùsuguen i Nemula, ataw ka mepion ataw
ka medaet. Amuk megaga yu iya wé, maen di ya endà ma

* **5:12-13** 5:13 Basa ko Dutilonomiyu 17:7.

megaga yu duu umantang sa medoo egbaelan duma yu diyà
tanà?
4 Amuk duen duma yu egsesigbolowoy, endà duen pe-
suwan di egpeantang yu diyà sa medoo datù endà egpigtuu.
5 Eg-ikagi a ini i diyà keniyu anì pemalaen ku kiyu. Duen
doo sa sebaen etaw milantek diyà keniyu egpekeantang sa
medoo duma yu egpigtuu.
6 Dodoo apiya di pa egpigtuu yu, seuwitay yu polo
peantang diyà sa medoo datù endà egpigtuu.
7 Na, amuk egsesigbolowoy yu owoy egpeantang yu diyà
sa medoo datù, tinabanan dé sa tapay pedu yu kiyu. Adi-adi
pa amuk egtigkelan yu sa egoh yu nepelihay owoy sa egoh
yu linapis.
8 Dodoo, iya polo sa egbaelan yu negaipan ku, apiya di
pa sa medoo duma yu egpigtuu, egpelihayen yu doo kagda
owoy eglapisen yu ma.
9 Egkelipengan yu kéen endà mekeunut sa medoo tege-
bael salà diyà sa kedatù i Nemula. Hahaa yu anì endà
meakalan yu. Sumalà dé sa tegebael salà, ataw ka sa
bigaen, ataw ka sa tegepenemula inetaw, ataw ka sa maama
egkelukuy egsawa sa duma di maama,
10 ataw ka sa nakawen, ataw ka sa ngimawen, ataw ka
sa tegepehilu, ataw ka sa tegetubad, ataw ka sa tegelampas,
langun da endà mekeunut diyà sa kedatù i Nemula.
11 Egoh anay hediya ma sa adat sa duma etaw diyà
keniyu, dodoo endà dé ini egoh di. Migpebautis yu dé
enù ka tinandaan yu sa kineeked yu salà, owoy kiyu dé
sa metiengaw etaw i Nemula diyà tanà owoy pinetiengaw
di kiyu danà i Datù Hésus Kelistu owoy danà sa Suguy i
Nemula ma.

Igtulù I Pabelo Sa Lawa Ta Sa Eg-ugpaan Sa Suguy I Nemula

12 Na, tuu sa guwaen yu, sumalà dé sa endà hinawidan
i Nemula duu, mebaelan ta. Dodoo duen ma sa baelan
ku endà meketabang kenita. Tuu, medoo sa mebaelan ku,
dodoo meked a amuk meudipen a danà sa egbaelan ku.
13 Tuu, duen sa kaenen ta danà sa getek ta, owoy duen sa
getek ta danà sa kaenen ta. Dodoo duwa da endà melalù
enù ka kedanan i Nemula imet. Na, beken iya sa pesuwan
di pineduen i Nemula sa lawa ta amuk migà ki, dodoo
pineduen di sa lawa ta anì mekeunut ki polo diyà si Datù,
owoy si Datù sa umipat sa lawa ta.
14 Inenaw i Nemula Datù i egoh di nematay, owoy enawen
di ma doo kita danà sa tunung di.

15 Netiigan yu doo ini i. Sa niyu lawa lagà sa langun
taman diyà sa lawa i Kelistu. Huenan di, endà mepion
di amuk seamuten yu sa lawa i Kelistu owoy sa lawa sa
tegepediyangdang. Tigtu endà mepion di iya wé.
16 Nelipengan yu kéen ini i. Amuk idapag sa maama sa
lawa di diyà sa lawa sa tegepediyangdang, mesesebaen doo
sa lawa da, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen
di, “Lagà sebaen etaw da daa.”*
17 Dodoo amuk duen etaw meseunut da si Datù, mesese-
baen ma sa suguy da.
18 Ulan dé sa kebigà yu. Sumalà dé sa duma balangan salà
sa maama, endà medaetan sa lawa di. Dodoo amuk egbigà
sa maama, mesalà ma doo diyà sa hagdi lawa.
19 Egkelipengan yu kéen ini i. Sa lawa yu sa inugpaan sa
Metiengaw Suguy i Nemula, sa migluhub diyà keniyu danà i
Nemula migbegay. Huenan di, beken niyu sa lawa yu, dodoo
si Nemula polo sa épê di,
20 enù ka tigtu mapulù sa igbayad di keniyu egoh i Hésus
nematay. Huenan di, baeli yu sa mepion diyà sa lawa yu
anì meolò Nemula i.

7

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Kesesawaay Da

1 Na, ini sa sagbì ku denu sa igsà igsulat yu diyà kenak.
Na, tuu sa guwaen yu, mepion amuk endà sumawa sa
maama.
2 Dodoo, danà di melemu meagak sa etaw diyà sa kebigà,
adi-adi pa amuk duen sawa sa uman sebaen maama owoy
sa uman sebaen bayi.
3 Amuk nesesawa dé sa etaw, endà mepion di amuk endà
mesebegay da lawa. Amuk maama, begayan di sa sawa di,
owoy hediya ma amuk bayi.
4 Iya sa pesuwan di enù ka sa lawa sa bayi, beken hagdi
eg-ipaten daa enù ka eg-ipaten polo sa sawa di. Hediya ma
sa lawa sa maama, beken hagdi eg-ipaten daa enù ka eg-
ipaten polo sa sawa di.
5 Yoko eg-eked da egsebegayay lawa, liyu daa amuk
sebaen daa sa pedu yu eg-udes egsimbà. Dodoo, amuk
meubus iya wé, sebegayay yu dema lawa anì endà mete-
pengan yu i Satanas danà yu endà egpekegaga egpeulan sa
nanam kekeiyap yu.
6 Na, mepion amuk sesawaay yu, dodoo beken sugù i
Nemula ini i igtulù ku.

---

* **6:16** 6:16 Basa ko Génesis 2:24.

7 Ungayà ku polo mekeiling yu langun diyà kenak anì endà
sumawa yu hedem. Dodoo uman sebaen etaw, duen sa
hagdi egkegaga igbegay i Nemula, ataw ka meked sumawa
ataw ka endà.
8 Na, ini sa itulù ku diyà keniyu i etaw endà duen sawa
owoy medoo bayi balu. Mepion amuk ilingan yu aken owoy
endà sumawa yu.
9 Dodoo, amuk endà mekegaga yu egpeulan sa kekeiyap
lawa yu, mepion doo amuk sumawa yu. Endà mepion
di amuk lagà kelegleg apuy endà mepadeng sa nanam
kekeiyap yu, huenan di adi-adi pa amuk sumawa yu.
10 Na, ini sa itulù ku diyà sa medoo etaw épê sawa. Beken
aken daa sa egtulù ini i, dodoo igsugù i Datù ma. Endà
mepion di amuk ekedan sa bayi sa sawa di.
11 Dodoo amuk neubus inekedan, mepion amuk endà
dé sumawa di dema, ataw ka mepion ma amuk egpelikù
diyà sa tapay sawa di. Hediya ma amuk maama, endà ma
mepion di amuk ekedan di sa sawa di.
12 Na, ini sa itulù ku denu sa etaw egpigtuu amuk duen
sawa di endà egpigtuu. Beken si Datù sa migsugù ini i,
dodoo ini daa sa naken penemdem. Amuk duen maama
duma ta egpigtuu owoy duen sa sawa di endà egpigtuu,
endà mepion di amuk ekedan di sa bayi amuk endà ma
duen sa pedu di umeked.
13 Diya ma amuk bayi duma ta egpigtuu, endà ma mepion
di amuk ekedan di sa sawa di endà egpigtuu amuk endà
duen sa pedu di umeked.
14 Enù ka amuk egpigtuu sa etaw, endà dé mediyù iya
wé sawa di diyà si Nemula. Hediya ma sa medoo anak da,
medapag da ma diyà si Nemula. Beken lagà da sa anak etaw
endà egpigtuu.
15 Dodoo sa etaw endà egpigtuu, amuk ungayà di ekedan
di sa sawa di egpigtuu, mebaluy doo. Amuk hediya, lengaan
sa duma ta egpigtuu iya wé sawa di eg-eked, enù ka ungayà
i Nemula melanih sa keugpà ta.
16 Endà egketiigan sa bayi duu amuk mebaluy pepigtu-
uwen di sa sawa di anì mealukan. Hediya ma, endà ma
egketiigan sa maama duu amuk mebaluy pepigtuuwen di
sa sawa di.

Endà Mepion Di Amuk Eg-ekedan Da Sa Tapay Ukit Keugpà Da

17 Na, sumalà dé sa ukit keugpà ta egoh i Nemula mig-
umow kenita anì egpigtuu ki, mepion amuk endà lengaan
ta duu enù ka tapay igbegay i Datù iya wé diyà kenita. Iya
sa igsugù ku diyà sa langun umpungan i Hésus.

18 Upama, amuk duen etaw nekelaingan ipat egoh i
Nemula mig-umow kenagdi, endà mepion di amuk ekedan
di sa tandà di nekelaingan ipat. Hediya ma amuk duen etaw
endà nekelaingan ipat egoh i Nemula mig-umow kenagdi,
endà ma mepion di amuk pekelaing ipat iling sa adat
Hudiyu.
19 Enù ka sa etaw nekelaingan ipat ataw ka endà neke-
laingan di ipat, nesetepeng da doo diyà sa kehaa i Nemula,
dodoo iya polo sa miulan sa kepangunut ta diyà sa langun
igsugù di.
20 Mepion amuk umanan polo sa uman sebaen etaw sa
ukit keugpà di egoh i Nemula duu mig-umow.
21 Upama, amuk kuna sa udipen etaw egoh ko inumow
i Nemula, maen dé iya wé. Dodoo amuk duen sa pedu sa
kaunutan ko lengaan di kuna, adi-adi pa.
22 Apiya di pa udipen ka egoh ko inumow i Datù,
neketepeng ka doo diyà sa temù etaw diyà sa kehaa i Datù.
Hediya ma amuk kuna sa temù etaw inumow di, neketepeng
ka doo diyà sa udipen, enù ka udipen ka dé i Kelistu.
23 Tigtu mapulù sa igbayad di keniyu, huenan di yoko
egpeudipen na diyà etaw daa.
24 Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, sumalà dé
sa tapay ukit keugpà yu egoh i Nemula mig-umow keniyu,
umani yu pa danà sa keunut yu si Nemula.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Etaw Endà Duen Sawa

25 Na, sumagbì a sa igsà yu denu sa etaw endà duen sawa.
Apiya di pa endà duen igsugù i Datù dinineg ku, ini sa
penemdem ku enù ka aken sa salu di kesaligan danà sa
kehidu di kenak.
26 Na, duen medoo egkelikutan ta ini egoh di, kita i etaw
egpigtuu. Huenan di ini sa penemdem ku, adi-adi pa amuk
ulan sa kesawa ta.
27 Amuk duen sawa ko, yaka egpenemdem ma eg-eked.
Amuk endà pa duen sawa ko, yaka egpenemdem ma
eglagbet.
28 Dodoo amuk sumawa ka, endà mesalà ka; owoy amuk
sumawa sa kenogon, endà ma mesalà di. Dodoo, ungayà ku
ipeiwod ku keniyu sa medoo kelikutan mehaa sa etaw épê
sawa.
29 O medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku metiigan yu ini
i. Endà melugay sa keugpà ta melanih enù ka medapag dé
sa dakel kelikutan ta. Huenan di edung ini egoh di, mepion
amuk sa pedu sa medoo etaw épê sawa lagà endà duen sawa
da,

30 owoy sa pedu sa medoo egkebukul lagà endà duen
egkebukulan da, owoy sa pedu sa medoo egkeanggan lagà
endà duen keangganan da, owoy sa pedu sa medoo egbeli
langun taman lagà endà duen sa egbeliyen da,
31 owoy sa pedu sa medoo eg-ipat sa langun eghauwen
diyà tanà lagà endà duen sa eg-ipaten da. Iya maen di ya
enù ka endà melugay di mekedan sa langun eghauwen diyà
tanà.
32 Na, ungayà ku endà melakà sa pedu yu. Amuk
sa maama endà duen sawa di, sebaen daa sa pedu di
egpangunut diyà sa ungayà i Datù anì metuuwan Datù i diyà
kenagdi.
33 Dodoo, melakà sa maama épê sawa enù ka egpen-
emdemen di sa medoo baelan di diyà tanà kenà sa sawa
di metuuwan.
34 Huenan di, egkeduwa sa pedu di. Diya ma sa bayi,
amuk endà duen sawa di, sebaen daa sa pedu di egpangunut
diyà sa ungayà i Datù, anì mebaluy metiengaw sa lawa di
owoy sa pedu di. Dodoo melakà sa bayi épê sawa, enù ka
egpenemdemen di ma sa medoo baelan di diyà tanà enù ka
ungayà di metuuwan ma sa sawa di.
35 Na, iya sa igtulù ku enù ka ungayà ku daa tumabang
keniyu. Endà duen pedu ku mogo keniyu danà ku eghawid
sa kesawa yu. Dodoo ungayà ku polo melanih sa keugpà yu
owoy mesesebaen daa sa pedu yu mangunut diyà si Datù,
iling ka duen sawa yu ataw ka endà.
36 Na, amuk duen diyà keniyu sa maama duen sa mipedu
anak di kenogon, owoy amuk nedaetan pedu di enù ka dakel
sa pedu sa anak di sumawa owoy buyu dé mekedan sa
ketolol di, mepion doo amuk pesawaen di, enù ka beken
salà iya wé.
37 Dodoo, amuk metanà doo sa pedu sa maama danà sa
kehawid di sa kesawa sa anak di kenogon, owoy amuk endà
ma mebogo di danà sa ungayà sa kenogon, mepion amuk
endà dé pesawaen di duu amuk iya sa tigtu pedu di.
38 Huenan di, mepion sa baelan sa maama amuk pe-
sawaen di sa anak di bayi, dodoo adi-adi pa sa baelan di
amuk endà pesawaen di duu.*
39 Na, endà mepion di amuk sawaen sa bayi sa sebaen
ma maama amuk nehagtay pelà sa sawa di. Dodoo amuk
nematay dé sa sawa di, mebaluy dé sumawa diyà sa sebaen
ma maama egkeiyapan di, dodoo iya daa sa mesawa di sa
etaw egpigtuu diyà si Datù.

---

* **7:38** 7:36-38 Mebaluy ma eg-ikagi Pabelo i denu sa maama owoy sa bayi binayal di.

40 Dodoo, iya sa penemdem ku uman pa meanggan sa bayi
balu amuk endà dé sumawa di. Na, sa penemdem ku egtulù
sa Suguy i Nemula diyà kenak denu sa kesawa etaw.

8

Ini Denu Sa Kaenen Igbegay Diyà Sa Inetaw Egpenemulawen Da

1 Na, ini ma sa denu sa igsulat yu amuk mepion sa kekaen
ta sa kaleni igbegay sa medoo liyu etaw diyà sa inetaw
egpenemulawen da.

Na, tuu sa guwaen yu, egketiigan ta langun denu sa
kaleni igbegay da diyà sa medoo inetaw egpenemulawen
da. Dodoo taa yu, hih. Mebaluy egpedakelen ta kita i danà
sa egketiigan ta guwaen ta dò dakel. Dodoo adi-adi pa amuk
dakel sa kehidu ta sa medoo duma ta, enù ka iya polo sa
itabang ta kenagda denu sa kepigtuu da.

2 Amuk iya sa penemdem sa sebaen etaw dakel dé sa
netiigan di, kulang doo pelà sa hagdi ketiigan.

3 Dodoo sa etaw mehidu si Nemula, iya polo sa etaw
nelayaman i Nemula.

4 Na, mebaluy pa ataw ka endà amuk kaenen ta sa igbegay
etaw diyà sa inetaw? Tuu sa guwaen yu, netiigan ta endà
mebaluy di nemula sa medoo inetaw, enù ka sebaen daa sa
tigtu Nemula.

5 Sa penemdem sa medoo liyu etaw, duen gaa medoo
nemula diyà langit owoy diyà tanà. Dodoo apiya di pa duen
iya wé medoo egpenemulawen da owoy medoo kaunutan
da,

6 netiigan ta doo sebaen i Nemula daa, sa Emà ta. Kagdi
sa migpeduen sa langun taman diyà tanà owoy diyà langit,
owoy kagdi sa egpangunutan ta. Sebaen ma daa sa Datù
ta, si Hésus Kelistu. Anan danà di sa langun pineduen i
Nemula, owoy danà di ma nebaluy dé kita sa etaw di.

7 Na, apiya di pa tuu endà duen liyu nemula, duen doo
duma ta egpigtuu endà pa egpeketiig da sa tuu penemdem,
enù ka tapay doo guwaen da dò duen egkegaga sa medoo
inetaw inekedan da egoh da migpigtuu. Taman ini egoh di
amuk kumaen da sa igbegay diyà sa inetaw, guwaen da dò
egsalig da dema dahiya. Huenan di mebogo sa pedu da, enù
ka guwaen da dò nesalà da danà iya wé.

8 Dodoo beken sa kaenen sa ukit ta egkedapag diyà si
Nemula, enù ka nesetepeng diyà sa kehaa di amuk egkaen
ki ataw ka endà.

9 Dodoo, apiya di pa endà egkebogo sa pedu yu amuk
kumaen yu sa igbegay diyà inetaw, hahaa yu doo anì endà
meenggat yu duu diyà salà sa duma yu melungoy kepigtuu.
10 Apiya di pa kuna sa épê dakel netiigan, amuk egkaen
ka dalem sa dalesan kenà da egpenemula inetaw, mebaluy
doo hauwen ka sa etaw melungoy kepigtuu. Amuk hediya,
guwaen di dò mepion ma amuk kaenen di iya wé igbegay
diyà sa inetaw enù ka ilingan di kuna, dodoo mesalà kagdi
i.
11 Huenan di, amuk iya sa baelan ko danà sa dakel keti-
igan ko, pedaetan ko doo sa duma ko melungoy kepigtuu,
sa tinigtuwan i Kelistu ma egoh di nematay.
12 Amuk hediya, mesalà ka ma diyà si Kelistu danà ko
nesalà diyà sa duma ko egpigtuu, enù ka lagà palian ko sa
pedu di melungoy.
13 Huenan di, amuk mesalà sa duma ku danà sa kaenen
ku, endà muman a kumaen sa kaleni igbegay diyà sa
inetaw anì endà ma meenggat ku duu diyà salà sa duma
ku egpigtuu.

9

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Egkegaga Sa Salu I Hésus

1 Na aken, mepion amuk hemilien ku sa baelan ku, enù
ka aken sa salu i Hésus owoy hinaa ku ma Hésus i sa Datù
ta, owoy kiyu sa egpigtuu danà sa galebek ku igsalig i Datù
diyà kenak.
2 Apiya di pa beken a salu i Hésus diyà sa kehaa sa medoo
liyu etaw, netiigan yu doo tuu a salu di, enù ka migpigtuu
yu danà sa ketulù ku keniyu. Iya sa tandà di aken sa salu i
Datù.
3 Na, ini sa sagbì ku diyà sa medoo egsigbolow kenak
guwaen da dò beken a salu i Hésus.
4 Apiya di pa endà eggastuwan yu duu aken, mekebaluy
a doo kumuwa sa hagtay ku diyà sa medoo etaw egtuluen
ku.
5 Mekebaluy a ma umiling sa egbaelan i Pidelu owoy sa
medoo duma ké salu i Datù, taman sa hadi i Datù ma, enù
ka uwiten da sa sawa da amuk eg-ipanawpanaw da.
6 Apiya di pa endà eggastuwan sa medoo umpungan i
Hésus kami, yoko egpenemdem duu mepion amuk kami
daa si Bilnabi sa gumalebek sa hagtay ké.
7 Taa yu, hih. Endà duen sundalu egsukayan di mendaa
kagdi. Endà ma duen etaw meked kumaen bunga sa
hinemula di. Endà ma duen tegeipat hinagtay meked
uminem sa gatas sa eg-ipaten di. Amuk eggalebek sa etaw,
mekuwa di doo sa hagtay di diyà sa eggalebeken di.

8 Beken danà penemdem etaw daa ini i balatan tinulon ku,
dodoo hediya ma doo sa tapay uledin igpesulat i Nemula.
9 Duen sa uledin di igsugkow i Mosis, guwaen di,
“Yoko eg-alang duu kekaen sa sapì
amuk egpeeliken yu sa palay.”*
Na, egoh i Nemula migsugù iya wé, beken sapì daa sa tigtu
pinenemdem di,
10 dodoo kami polo sa tigtu pinenemdem di dahiya. Ig-
pesulat di iya wé anì metiigan ta duen sa untung mehaa
sa etaw egtegudon. Upama, amuk sa medoo etaw eg-ohok
ataw ka egketu, duen sa untung eg-angat-angatan da danà
sa galebek da.
11 Na, lagà ké sa etaw eg-ohok, kami i egtulù, enù ka iya
sa ig-ohok ké diyà keniyu sa tuu tegudon denu sa Suguy i
Nemula. Huenan di, endà ma medaet di amuk lagà ketuwen
ké sa duma hagtay yu.
12 Amuk iya sa egbaelan sa medoo liyu tegetegudon diyà
keniyu, labi pa endà gastuwan yu ma kami.
Apiya di pa mebaluy egpegastuwen ké kiyu, pineulan ké
doo iya wé, enù ka egtigkelan ké polo sa medoo egkelikutan
ké anì endà duen sa mekealang sa Mepion Tegudon denu si
Kelistu.
13 Netiigan yu ma doo sa adat sa medoo Hudiyu eggalebek
diyà sa Dalesan i Nemula. Iya sa hagtay da sa duma
kaenen igtigesa da diyà sa medoo kaenen igbegay etaw diyà
si Nemula. Owoy sa medoo eg-imatay hinagtay diyà sa
Dalesan i Nemula, mebegayan da ma doo sa baed hinagtay
ibegay etaw diyà si Nemula.
14 Hediya ma, igsugù i Datù anì mekekuwa sa medoo
tegetulù sa hagtay da danà da egtulù sa Mepion Tegudon
diyà sa medoo etaw.
15 Dodoo aken, inekedan ku siini egkegaga ku egpegastu
diyà keniyu, owoy endà ma egsulat a ini egoh di anì
egpegastu a diyà keniyu. Adi-adi pa amuk mematay a bitil
diyà sa egoh ku egpegastu keniyu anì endà mekedan sa kenà
ku metuuwan, sa kepeuloy ku sa ketegudon ku.
16 Endà ipeolòolò ku duu aken danà ku egtulù sa Mepion
Tegudon, enù ka sinugù i Nemula polo aken egpetegudon.
Mepigtamayan a amuk ekedan ku sa ketegudon ku.
17 Dodoo amuk egtegudon a danà sa ungayà ku daa,
mepion ma doo amuk duen untung ku sa kegastu sa medoo
etaw kenak. Dodoo beken danà sa ungayà ku iya wé, enù
ka sinaligan i Nemula aken sa ketegudon ku, huenan di
egpeketegudon a.

* **9:9** 9:9 Basa ko Dutilonomiyu 25:4.

18 Amuk hediya, ngadan sa untung ku amuk egtegudon a?
Iya lagà sa untung ku, sa nanam pedu ku egoh ku egpeuloy
sa Mepion Tegudon. Apiya di pa megaga ku sa kepegastu
ku diyà etaw danà ku egtegudon, egpeulanen ku doo iya
wé enù ka iya sa kenà ku tigtu egketuuwan.
19 Na, apiya di pa egkegaga ku eghemilì sa baelan ku owoy
endà duen etaw egpekesugù kenaken, lagà a doo udipen
diyà sa langun etaw anì umanan ku sa kedoo etaw egpigtuu.
20 Amuk diyà a sa medoo Hudiyu, eg-ilingan ku ma sa
adat Hudiyu anì umanan ku sa etaw Hudiyu egpigtuu.
Apiya di pa mebaluy amuk endà pangunutan ku duu sa
uledin igsugkow i Mosis, dodoo eg-udes sa medoo Hudiyu
egpangunut diyà sa uledin, huenan di egpangunut a ma doo
diyà sa uledin anì umanan ku sa kedoo da egpigtuu diyà si
Kelistu.
21 Hediya ma, amuk diyà a sa medoo etaw beken Hudiyu,
eg-ilingan ku ma kagda egoh da endà egpangunut diyà sa
tapay uledin Hudiyu, anì umanan ku sa kedoo etaw beken
Hudiyu egpigtuu diyà si Kelistu. Dodoo endà egtipayen ku
duu sa uledin i Nemula, enù ka tigtu egpangunutan ku doo
sa uledin i Kelistu.
22 Amuk diyà a sa medoo duma ta melungoy kepigtuu,
eg-ilingan ku ma sa egbaelan da anì tabangan ku kagda.
Eg-ilingan ku takà sa adat sa langun etaw anì umanan ku
sa kedoo etaw mealukan danà sa langun egbaelan ku.
23 Iya sa egbaelan ku takà anì mekeseluh sa Mepion
Tegudon denu si Kelistu, enù ka ungayà ku mekehaa a ma
sa mepion untung lapeg sa medoo etaw egpigtuu.
24 Na, netiigan yu ma amuk egsekuyaay sa medoo etaw
egletu, apiya di pa medoo da egletu, sebaen daa sa tumaban
owoy sa mebegayan untung. Huenan di ilingi yu sa medoo
egletu. Udes yu unut diyà si Datù anì mesakem yu sa untung
yu.
25 Eg-abungan sa medoo tegeletu sa lawa da anì anan
mebagel owoy egpeulanen da sa kepionon nanam da
mekepelungoy lawa. Iya sa egbaelan da anì tumaban da
anì mesakem da sa untung, apiya di pa sa ules pulung
daun kayu inonom endà melugay di meledak. Labi pa kita
i egpigtuu, eg-udes ki doo eggalebek anì mesakem ta sa
untung ta melalù.
26 Iya maen di ya eg-udes a eg-unut diyà si Datù, lagà a
sa tegeletu eg-udes eg-uma diyà sa ketamanan di, enù ka
duen sa untung mesakem ku kani. Lagà a ma sa tegesuntuk
eg-udes egpesugat sa duma di tegesuntuk anì tumaban a.
27 Huenan di, lagà egpesakitan ku sa lawa ku enù ka
egpeulanen ku sa kepionon nanam ku anì endà umamu a

umunut diyà si Datù. Apiya di pa takà a egtegudon diyà sa medoo etaw, endà meiyap a amuk endà metuuwan Datù i diyà kenak.

10

Ini Sa Egoh I Pabelo Eghawid Kenagda Egpenemula Inetaw

1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku penemdemen yu sa nebaelan sa medoo tupù ta Hudiyu mig-unut diyà si Mosis egoh anay. Egoh da eg-ipanaw kedu diyà tanà Igiptu, linigkubungan da langun sa gaeb inugpaan i Nemula owoy pinagkagan i Nemula kagda sa eg-ukitan da diyà sa Melalegà Dagat anì mekebatas da.

2 Danà sa keunut da sa gaeb owoy sa kebatas da sa dagat, lagà da migpebautis langun anì egtandaan da sa kedatù da si Mosis.

3 Kinaen da ma langun sa kaenen kedu diyà langit igbegay sa Suguy i Nemula,

4 owoy ininem da ma langun sa wayeg kedu dalem batu igbegay sa Suguy i Nemula. Dodoo iya polo tigtu keduwan sa wayeg, si Kelistu, enù ka eg-unut-unut diyà kenagda.

5 Apiya di pa dakel sa ketabang i Nemula hinaa da langun, endà netuuwan Nemula i diyà sa egbaelan sa medoo duma da. Huenan di pinigtamayan di kagda, owoy nekesugsug da dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan.

6 Na, igpesulat i Nemula ma denu iya wé nebaelan sa tupù ta anì hawidan di kita anì endà egkeiyapan ta duu sa kebael medaet iling sa hagda.

7 Yoko egpenemula duu sa inetaw iling sa binaelan sa duma etaw diyà kenagda. Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Pinistawan sa medoo etaw sa inetaw egpenemulawen da. Egpenuu da egkaen owoy eg-inem, agulé egbaili da.”*

8 Na, endà mepion di amuk egbigà ki iling sa binaelan sa duma etaw diyà kenagda, enù ka danà da egbigà, pinigtamayan i Nemula kagda. Hê, nematay da segeagdaw daa duwa lagsà owoy telu ngibu etaw.

9 Endà ma mepion di amuk tepengan ta sa ketigkel pedu i Datù danà ta egtipay sa uledin di, iling sa binaelan sa duma etaw diyà kenagda, agulé nepigtamayan da owoy nematay da hinemued uled.

10 Endà ma mepion di amuk egsigbolowen ta sa keipat i Nemula, iling sa binaelan sa duma etaw diyà kenagda,

---

* **10:7** 10:7 Basa ko Éksodo 32:6.

huenan di neimatayan da danà sa sebaen egsugùsuguen
i Nemula, sa atung tegeimatay etaw.
11 Na, iya sa medoo nebaelan diyà sa medoo tupù ta
egoh anay, enù ka iya lagà sa tandà eg-alang sa medoo
medaet egbaelan ta. Igsulat ma iya wé anì metulù ki, enù ka
medapag mekeuma diyà kenita sa medoo hudihudi agdaw
diyà siini tanà.
12 Huenan di, amuk duen etaw guwaen di dò mebagel
sa kepigtuu di, mepion amuk humahaa polo anì endà
mekebael di salà.
13 Tuu, metepengan sa langun etaw i Nemula anì meke-
salà da, dodoo sumalà dé sa kenà yu tepengan, iya ma sa
mehaa sa medoo duma yu. Dodoo kesaligan Nemula i, owoy
endà pandayaen di duu sa tumepeng keniyu lumowon diyà
sa egkegaga yu umeked. Amuk metepengan yu, baelan di
ma sa ukitan yu mekepelaguy anì meketigkel yu.

Eghawidan I Pabelo Kagda Egkaen Sa Igbegay Diyà Sa Inetaw

14 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, danà di tuu mete-
pengan ki, huenan di iwod yu dé sa kenà da egpenemula
inetaw anì endà mekeiling yu sa egbaelan da.
15 Penemdem yu ini i eg-ikagiyen ku amuk tuu ataw ka
endà, enù ka mipedu yu, kiyu i eg-ikagiyan ku.
16 Amuk kumaen ki sa Labung i Datù, sumimbà ki
egpesalamat diyà si Nemula danà sa wain. Amuk uminem
ki sa wain, egtandaan ta sa egoh ta nesesebaen si Kelistu
danà sa depanug di. Diya ma amuk kumaen ki sa epan
tinepitepi, egtandaan ta ma sa egoh ta nesesebaen si Kelistu
danà sa lawa di nematay.
17 Sebaen daa sa metibulu epan, huenan di apiya di pa
medoo ki, nesesebaen ki doo si Kelistu, enù ka egkaenen ta
langun sa sebaen daa epan.
18 Penemdem yu ma sa tapay adat sa medoo tugod i
Islaél. Egoh sa etaw egkaen sa igbegay da diyà si Nemula,
egtandaan da ma sa egoh di nesesebaen da si Nemula.
Diya ma amuk egkaenen yu sa igbegay da diyà sa inetaw,
egtandaan yu ma doo sa egoh yu nesesebaen sa inetaw.
19 Dodoo igpetiig ku diyà keniyu endà duen lantek sa
inetaw owoy sa kaenen igbegay etaw dahiya.
20 Dodoo egtulonen ku ini i diyà keniyu. Amuk ibegay sa
medoo liyu etaw sa kaenen diyà sa inetaw, iya polo sa tigtu
egbegayan da sa medoo busaw, beken si Nemula. Huenan
di, endà meiyap a amuk mesesebaen yu sa medoo busaw.
21 Endà mebaluy di amuk inemen yu sa itayal i Datù owoy
sa itayal sa medoo busaw ma. Endà ma mebaluy di amuk

kaenen yu sa itayal i Datù owoy sa itayal sa medoo busaw ma.
22 Hahaa yu anì endà mepangabiyuwan yu i Datù, enù ka
endà mekegaga ki umiwod sa kepigtamay di kenita.

23 Na, tuu sa guwaen yu, sumalà dé sa endà hinawidan
i Nemula, mebaelan ta ma. Dodoo taa yu, hih, endà
metabangan ki danà sa langun mebaelan ta. Tuu, medoo
sa mebaelan ta, dodoo endà mekepebagel sa kepigtuu sa
duma ta danà sa langun egbaelan ta.
24 Yaka egpenemdem duu sa niko daa ungayà, dodoo
penemdem ko polo sa duma ko owoy sa meketabang
kenagdi.

25 Na, mebaluy doo amuk kaenen yu sumalà dé sa
balangan kaleni egdagangen da diyà padian. Dodoo amuk
egbeliyen yu, yoko eg-igsà duu sa keduwan di anì endà duen
pesuwan di mebogo sa pedu yu.
26 Mebaluy ma doo amuk kaenen yu, enù ka duen sa kagi
i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Si Datù Nemula sa épê siini tanà,
owoy hagdi ma sa langun eghauwen ta.”†

27 Hediya ma, amuk igsasà ka sa etaw endà egpigtuu anì
kumaen ka diyà sa dalesan di, angay ka ma doo dutu amuk
iya sa pedu ko. Sumalà dé sa kaenen itenà di diyà keniko,
kaen ko dé, dodoo yaka eg-igsà duu sa keduwan di anì endà
mebogo sa pedu ko.
28-29 Dodoo, amuk duen etaw dahiya mikagi, guwaen di,
“Igbegay ini i kaenen diyà sa inetaw,” huenan di yaka
egkaen duu anì endà mebogo sa pedu sa migtulon keniko,
apiya di pa endà mebogo sa niko pedu.

Na, amuk egkaen a ataw ka endà kumaen a, endà
mepion di amuk isalig ku sa egbaelan ku diyà sa liyu etaw
egsigbolow danà sa kepigtuu di melungoy.
30 Amuk egpesalamat a diyà si Nemula danà sa langun
kaenen ku, endà duen pesuwan di sigbolowen a etaw.

31 Na, sumalà dé sa egbaelan yu, iling ka egkaen yu ataw
ka eg-inem yu, baeli yu sa mepion anì meolò Nemula i danà
sa langun egbaelan yu.
32 Hahaa yu sa medoo egbaelan yu anì endà mebogo sa
pedu sa medoo liyu etaw, iling ka etaw Hudiyu ataw ka
beken Hudiyu ataw ka sa duma yu egpigtuu diyà si Nemula.
33 Ilingi yu aken, enù ka ungayà ku metuuwan sa langun
etaw diyà sa langun egbaelan ku. Endà egpenemdemen ku
duu sa naken daa ungayà, dodoo egpenemdemen ku polo

† **10:26** 10:26 Basa ko Isalem 24:1.

sa meketabang diyà sa langun etaw anì mealukan da ma i Nemula.

11

1 Huenan di, ilingi yu aken, enù ka eg-ilingan ku ma Kelistu i.

Igtulù I Pabelo Denu Sa Adat Bayi Eglimun Ulu Amuk Egseumpungay Da

2 Na, netuuwan a diyà keniyu, enù ka netulengan yu sa igtulù ku keniyu owoy eg-ilingan yu ma sa tegudon igsugkow ku diyà keniyu.

3 Dodoo ungayà ku metiigan yu ini i. Si Kelistu sa ulu-ulu sa langun maama, owoy iya sa ulu-ulu sa bayi, sa sawa di, owoy iya sa ulu-ulu i Kelistu, si Nemula.

4 Amuk mesetipon yu, owoy duen sa maama egsimbà ataw ka egtulon sa kagi i Nemula egtebowtebow dodoo eglimunan di sa ulu di, mesalà doo diyà si Kelistu, sa ulu-ulu di, enù ka endà eg-adatan di duu.

5 Dodoo tigesa sa adat bayi, enù ka sa kelimun da sa tandà da eg-adat sa sawa da. Amuk egkedanan sa bayi sa limun di amuk sumimbà ataw ka tumulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, mesalà doo diyà sa sawa di, sa ulu-ulu di, enù ka endà eg-adatan di duu. Amuk hediya sa egbaelan di, lagà inul-ulan iya wé bayi.

6 Huenan di, amuk eg-eked sa bayi sa kelimun ulu, endà duen kemala di. Amuk hediya, mepion amuk temù ma dé egpeul-ul polo. Dodoo, amuk memala sa bayi egpeul-ul, mepion polo amuk limunan di.

7 Endà ma mepion di amuk lumimun ulu sa medoo maama amuk egsimbà da, enù ka egsuet da si Nemula owoy kagda sa tigtu binegayan di egkegaga diyà tanà. Dodoo sa medoo bayi, mepion polo amuk lumimun da ulu amuk egsimbà da, enù ka iya sa tandà di egpangunut da diyà sa maama.

8 Na, egoh i Nemula migbael maama owoy bayi, endà kedu di diyà sa bayi sa maama, dodoo kedu polo diyà sa maama sa bayi.

9 Beken sa maama sa pineduen i Nemula anì metuuwan sa bayi, dodoo pineduen di sa bayi anì metuuwan sa maama.

10 Huenan di, mepion amuk eglimun ulu sa medoo bayi anì metiigan ma doo sa medoo egsugùsuguen i Nemula eg-adatan sa bayi sa maama.

11 Dodoo, endà mepion di diyà si Datù amuk endà setabangay ki, maama owoy bayi.

12 Egoh anay egoh i Nemula migbael etaw, kedu diyà maama sa bayi. Dodoo eg-edung egoh iya, kedu diyà bayi sa

langun maama. Dodoo si Nemula sa migpeduen sa langun
eghauwen.
13 Na, penemdem yu dé sa mepion denu sa adat yu.
Mepion pa atu amuk kedanan sa bayi sa limun di amuk
egsimbà diyà si Nemula?
14 Taa yu, hih. Netiigan ta doo diyà sa pedu ta memala sa
maama amuk metaes sa balut ulu di éhê palas bayi.
15 Dodoo, egketuuwan sa bayi amuk metaes sa hagdi balut
ulu, enù ka iya lagà sa limun di igbegay i Nemula. Huenan
di, yoko eglengà duu sa tapay adat yu eglimunan ginis sa
ulu sa bayi amuk egkesetipon yu egsimbà.
16 Dodoo amuk duen etaw egsigbolow, ini daa sa sagbì ku.
Endà netuuwan a diyà sa adat bayi eg-ekedan di sa kelimun
di ulu. Owoy endà ma netuuwan sa medoo duma ku
tegetegudon owoy sa langun etaw diyà sa medoo umpungan
i Nemula.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Labung I Datù
(Matéyo 26:26-29; Malkos 14:22-25; Lukas 22:14-20)

17 Na, duen ma sa itulù ku diyà keniyu, dodoo endà
netuuwan a keniyu enù ka eg-amu yu amuk egkeseumpung
yu. Uman yu egkesetipon, endà egsetabangay yu dodoo
egsepelihayay yu polo.
18 Ini sa tigtu egkelikutan ku danà sa adat yu, dinineg ku
duen medoo egsepedoowoy umpungan diyà keniyu amuk
egkesetipon yu. Apiya di pa meked a migtuu sa dinineg ku,
duen ma doo ketuu di sa duma egbaelan yu.
19 Na, duen sa mepion ketamanan amuk egsepedoowoy
yu umpungan, enù ka danà iya wé, mehaa doo sa medoo
etaw tigtu egpigtuu.
20 Dodoo medaet sa egbaelan yu, enù ka apiya di pa
egkesetipon yu egkaen owoy egsimbà, beken duu sa Labung
i Datù sa egkaenen yu enù ka endà ma eg-adatan yu duu
kagdi.
21 Amuk egkeuma sa ulas yu egkaen, uman sebaen
umpungan, egpeiges yu polo egkaen owoy endà egseangat-
angatay yu. Huenan di, duen duma yu egpeketues danà da
endà duen kaenen, dodoo duen ma etaw eghiluwen polo
danà da meibeg eg-inem.
22 Negaip a sa adat yu. Amuk kaenen daa sa ungayaen
yu, adi-adi pa amuk kumaen yu diyà sa uman dalesan yu.
Dodoo egkelepuhan yu polo sa umpungan i Nemula enù
ka egpemalaen yu sa medoo duma yu endà duen mepion
hagtay. Ngadan di pa sa ikagiyen ku diyà keniyu? Endà
mebaluy di metuuwan a diyà keniyu, enù ka endà mepion
siini adat yu.

23 Na, ini sa igtulù i Datù diyà kenak sa igsugkow ku diyà
keniyu egoh anay denu sa Labung i Datù. Egoh sa sigep
di igbegay Datù i diyà sa medoo kuntelà di, sinabaan di sa
segetibulu epan.
24 Egoh di migsimbà egpesalamat diyà si Nemula danà sa
epan, tinepitepi di owoy eg-ikagi, guwaen di, “Ini sa lawa
ku sa itigtu ku keniyu. Owoy ilingi yu takà siini egbaelan ta
anì metulengan yu aken.”
25 Hediya ma, egoh da neubus egkaen, sinabaan i Datù sa
tabù duen wain, owoy guwaen di, “Ini sa depanug ku, sa
tandà di meketuu sa magtu ukit igpasad i Nemula umaluk
etaw. Uman yu uminem ini i ibegay ku, ketulengi yu aken.”

26 Na, amuk hediya, uman yu kumaen sa epan owoy
uminem sa wain, egtulonen yu dema sa kepatay i Datù
taman sa egoh di pelikù.
27 Huenan di, amuk eg-ilingan yu sa Labung i Datù owoy
duen etaw eg-amu egkaen ataw ka eg-inem, mesalà doo diyà
sa lawa i Datù owoy diyà sa depanug di ma.
28 Huenan di, mepion amuk tigtu penemdemen sa uman
sebaen etaw sa pedu di denu sa kepatay i Hésus owoy denu
sa etaw di ma lagà lawa di. Amuk netuuwan sa etaw diyà
sa pedu di, iya pelawà kumaen sa epan owoy uminem sa
wain.
29 Enù ka amuk egkaen sa etaw owoy eg-inem dodoo endà
egpenemdemen di duu sa selepangan sa lawa i Datù, lagà
egkaenen di owoy eg-inemen di sa mekehilu enù ka mehaa
di sa kepigtamay i Nemula.
30 Iya maen di ya duen medoo duma yu eglinadu, owoy
duen ma medoo endà mebagel lawa, owoy duen ma duma
yu nematay.
31 Dodoo amuk muna egpenemdemen ta sa pedu ta egoh
ta egkaen, endà mehaa ta duu sa kepigtamay i Nemula.
32 Dodoo, amuk mehaa ta sa kepigtamay i Datù danà ta
eg-amu, netiigan ta doo iya sa ukit di eg-indaw kenita anì
endà mekelapeg ki mekesugsug diyà sa medoo etaw endà
egpigtuu.

33 Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, amuk
mesetipon yu kumaen sa Labung i Datù, seangat-angatay
yu anì meseselengan yu kumaen.
34 Amuk duen etaw tigtu egpeketues, mepion amuk
kumaen diyà sa hagdi dalesan anì endà mehaa yu sa
kepigtamay i Nemula danà yu eg-amu egoh yu nesetipon.
Na, sa medoo duma igsà yu, sagbian ku pa amuk tumebow
a diyan.

12

Ini Denu Sa Medoo Balangan Egkegaga Ibegay Sa Suguy I Nemula

1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku tigtu yu
meketiig denu sa medoo balangan egkegaga ibegay sa Suguy
i Nemula diyà etaw.
2 Na, netiigan yu egoh anay egoh yu endà pa egpigtuu,
pinenemula yu sa medoo inetaw endà egpekeikagi, enù ka
neagak sa pedu yu dahiya danà sa medoo endà eghauwen
di etaw.
3 Huenan di, egtuluen ku kiyu anì metiigan yu amuk tuu
egpeunut sa etaw diyà sa Metiengaw Suguy i Nemula. Amuk
duen etaw pedaeten di Hésus i diyà sa keikagi di, netiigan
yu beken sa Suguy i Nemula sa eg-unutan di. Dodoo amuk
pedakelen sa etaw Hésus i, guwaen di, “Si Hésus sa Datù
ta,” netiigan yu doo iya danà sa Metiengaw Suguy i Nemula.
4 Na, apiya di pa medoo sa balangan egkegaga ibegay sa
Suguy i Nemula diyà kenita, sebaen daa sa Suguy di.
5 Duen ma medoo balangan ukit ta egsetabangay, dodoo
sebaen daa sa Datù eg-unutan ta.
6 Owoy duen ma medoo balangan galebek ibegay di diyà
kenita, dodoo sebaen i Nemula daa sa egbegay egkegaga
diyà sa langun kedoo ta eggalebek.
7 Uman sebaen etaw, duen egkegaga igbegay sa Suguy i
Nemula diyà kenita anì metabangan ki langun.
8 Mebegayan sa Suguy i Nemula sa sebaen etaw sa ukit
keikagi di tigtu milantek. Mebegayan sa Suguy i Nemula ma
sa sebaen etaw sa ukit keikagi di sa tegudon anì metiigan
etaw.
9 Mebegayan sa Suguy i Nemula ma sa sebaen etaw sa
kepigtuu di duen dakel egkegaga. Mebegayan sa Suguy
i Nemula ma sa sebaen etaw sa egkegaga di diyà medoo
linadu.
10 Mebegayan ma sa sebaen etaw sa egkegaga di diyà
sa kebael panduan, owoy mebegayan ma sa sebaen etaw
sa egkegaga di egtulon sa kagi i Nemula egtebowtebow.
Mebegayan ma sa sebaen etaw sa egkegaga di anì meketiig
sa tunung eghauwen di, amuk danà busaw ataw ka danà i
Nemula. Mebegayan ma sa sebaen etaw sa egkegaga di diyà
sa keikagi di sa medoo balangan kagi endà netiigan di duu,
owoy mebegayan ma sa sebaen etaw sa egkegaga di egtulon
sa selepangan siedò medoo balangan kagi ibegay sa Suguy
i Nemula.
11 Sebaen daa sa Suguy i Nemula sa linegkangan langun
ini i egkegaga etaw, owoy danà sa ungayà di igtukidtukid di
egbegay diyà sa uman sebaen etaw.

Sa Medoo Balangan Mebaelan Sa Etaw I Kelistu Lagà Sa Medoo Balangan Langun Taman Diyà Lawa

12 Na, mael a balatan. Apiya di pa sebaen daa sa lawa
ku, duen doo medoo balangan langun taman di. Apiya di
pa medoo sa balangan langun taman di, langun da doo
mebaluy sebaen lawa ku daa. Hediya ma, apiya di pa
medoo ki, sebaen lawa i Kelistu ki daa.
13 Enù ka langun ta, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken
Hudiyu, iling ka udipen ataw ka temù etaw, langun ta
sa migpebautis danà sa sebaen daa Suguy i Nemula anì
metandaan mebaluy ki sebaen lawa di daa, owoy langun
ta binegayan di sa Suguy di anì eg-ugpà diyà sa pedu ta.
14 Na, upama sa lawa ku, endà mebaluy di amuk
segebalangan daa sa langun taman di, dodoo medoo polo
sa balangan di.
15 Endà nesetepeng sa egkegaga sa lisen ku owoy sa
egkegaga sa belad ku. Dodoo eg-amu a amuk guwaen ku,
“Beken langun taman lawa ku ini i lisen ku, enù ka endà
nesetepeng di sa egkegaga di sa belad ku.”
16 Diya ma sa telinga ku owoy sa mata ku. Eg-amu a amuk
guwaen ku, “Beken langun taman lawa ku ini i telinga ku
enù ka endà nesetepeng di sa egkegaga di sa mata ku.”
17 Amuk pulung mata sa lawa ku, enù sa kedineg ku atu?
Amuk pulung telinga sa lawa ku, enù sa kehadek ku atu?
18 Dodoo, beken iya sa ukit kebael i Nemula kenita.
Igtukidtukid di polo igtagù sa medoo langun taman diyà sa
lawa ta danà sa ungayà di.
19 Amuk segebalangan daa sa langun taman diyà sa lawa
ku, endà mebaluy di sa lawa ku.
20 Dodoo apiya di pa medoo sa balangan langun taman
diyà sa lawa ku, sebaen lawa ku daa.
21 Na, umamu a amuk guwaen ku, “Ulan ini i belad ku.
Enget dé amuk mata ku daa enù ka dakel sa egkegaga di.”
Diya ma amuk guwaen ku, “Ulan ini i lisen ku. Enget dé
amuk ulu ku daa enù ka dakel sa egkegaga di.”
22 Dodoo ini polo sa tuu penemdem. Melikutan a amuk
kedanan sa sebaen balangan langun taman diyà lawa ku
guwaen ku endà dakel sa egkegaga di.
23 Apiya di pa guwaen ku endà metolol sa sebaen balan-
gan langun taman diyà lawa ku, iya polo sa egpetololen ku
ginis owoy imu-imu. Diya ma sa keipat ku sa endà mepion
di amuk eghauwen etaw, iya polo sa eglimunan ku takà.
24 Dodoo endà limunan ku duu sa medoo balangan langun
taman diyà lawa ku mepion amuk eghauwen etaw. Egoh i
Nemula migbael sa lawa ta, igtagù di sa langun taman diyà

lawa ta anì mepion sa keipat ta sa endà metolol di owoy sa
endà duen dakel egkegaga.
25 Huenan di, endà mesesigbolow sa medoo balangan
langun taman diyà lawa ta, dodoo setabangay da polo.
26 Amuk egkelikutan sa sebaen diyà sa lawa ta, medaet
nanam da langun enù ka segelawa da daa. Diya ma amuk
meolò sa sebaen diyà sa lawa ta, mepion nanam da langun.
27 Hediya ma kiyu i, mebaluy lawa i Kelistu yu langun,
owoy mebaluy ma uman sebaen etaw sa segebalangan
langun taman diyà sa lawa di.
28 Na, diyà sa umpungan i Hésus, hinemilì i Nemula tayu
di etaw sa egbegayan di uman sebaen balangan egkegaga.
Iya sa tigtu mapulù hinemilì di, sa salu i Hésus. Iya sa
keduwa di sa tegetulon sa kagi i Nemula egtebowtebow,
owoy sa ketelu di sa tegetulù. Duen ma sa medoo duma
hinemilì di, sa tegebael panduan owoy sa tegebulung
owoy sa tegetabang etaw owoy sa tegeipat sa medoo etaw
egpigtuu owoy sa tegeikagi sa medoo balangan kagi endà
netiigan da duu.
29 Na, endà mebaluy di amuk langun ta sa salu i Hésus.
Endà ma mebaluy di amuk langun ta sa tegetulon sa kagi i
Nemula ataw ka sa tegetulù ataw ka sa tegebael panduan.
30 Endà ma mebaluy di amuk egbegayan ki langun sa
egkegaga ta egbulung sa eglinadu. Endà ma mebaluy di
amuk langun ta sa tegeikagi sa medoo balangan kagi endà
netiigan ta duu, ataw ka amuk langun ta egpekeselepang
siedò medoo balangan kagi.
31 Dodoo, udesi yu kuwa sa medoo tigtu mapulù balangan
egkegaga ibegay sa Suguy i Nemula diyà keniyu.

Dodoo itulù ku pelawà diyà keniyu sa uman pa mepion
ukit mebaelan yu.

13

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Kehidu Ta

1 Upama, amuk egpekeikagi a sa medoo balangan kagi
etaw endà netiigan ku duu, apiya di pa egpekeikagi a sa
kagi sa egsugùsuguen i Nemula, dodoo amuk endà duen
kehidu ku sa duma ku, endà metuuwan Nemula i diyà sa
egbaelan ku, enù ka diyà sa kedineg di sa keikagi ku lagà
daa sa dagì selagi egbalbalen uloy.
2 Apiya di pa egpeketulon a sa kagi i Nemula egtebowte-
bow, owoy apiya di pa netiigan ku sa penemdem di iglidung
di diyà etaw owoy sa langun netiigan di ma, owoy apiya di
pa dakel sa egkegaga kepigtuu ku anì mekekedan a tuduk,

dodoo amuk endà duen kehidu ku sa duma ku, lagà a doo
endà duen diyà sa kehaa i Nemula.
3 Apiya di pa imeten ku sa langun taman ku ibegay diyà
sa medoo etaw, owoy apiya di pa ibegay ku ma sa lawa ku
anì meulow danà sa kepigtuu ku, dodoo amuk endà duen
kehidu ku, tapay doo endà duen untung ku danà iya wé
binaelan ku.
4 Na, amuk tuu sa kehidu ta etaw, metigkel sa pedu ta
owoy metimoh ki ma. Endà ma tegepangabiyu ki ataw ka
tegepegalugalu ki.
5 Endà ma tegepeetaw-etaw ki ataw ka tegepelobolobo ki.
Amuk tuu sa kehidu ta, endà egsagipaen ta duu sa nita daa
ungayà, owoy endà ma biglanggeten ki ataw ka tegesulì ki.
6 Amuk tuu sa kehidu ta, endà ma meanggan ki amuk
medaet sa egbaelan etaw. Dodoo, meanggan ki polo amuk
mepion sa egbaelan da.
7 Amuk tuu sa kehidu ta, metigkelan ta sa langun
kelikutan ta, owoy metuuwan ki ma sa pedu sa langun etaw.
Apiya di pa eg-amu sa duma ta, eg-angat-angatan ta daa sa
mepion egbaelan di, owoy tapay ma doo metanà sa pedu ta.
8 Na, amuk tuu sa kehidu ta, endà duen tamanan di.
Dodoo mekedan doo sa ketulon etaw sa kagi i Nemula
egtebowtebow, owoy mekedan ma doo sa keikagi etaw sa
medoo kagi endà netiigan da duu, owoy mekedan ma doo
sa ukit keikagi etaw sa tegudon anì metiigan etaw.
9 Iya maen di ya mekedan enù ka endà pa negulub di sa
netiigan ta, owoy endà ma negulub di sa egkegaga ta egtulon
sa kagi i Nemula egtebowtebow.
10 Dodoo amuk tumebow kani sa tigtu negulub, mekedan
doo sa medoo endà pa negulub.
11 Upama, egoh anay egoh ku batà pelawà, lagà keikagi
batà sa keikagi ku, owoy lagà pedu batà sa pedu ku, owoy
lagà ukit penemdem batà sa ukit penemdem ku. Dodoo
egoh ku migkipedu dé, linengaan ku sa medoo adat batà.
12 Ini egoh di sa keketiig ta si Nemula lagà sa alung
eghauwen ta diyà sa pegalungan endà metiengaw. Dodoo,
meuma kani sa agdaw egoh ta tigtu humaa si Kelistu enù ka
mesetaeng ki. Apiya di pa tukééy daa sa keketiig ku ini egoh
di, meuma doo kani sa agdaw egoh di megulub sa keketiig
ku lagà mendaa sa keketiig i Nemula kenak negulub.
13 Huenan di, mekedan sa medoo balangan egkegaga
ibegay sa Suguy i Nemula. Dodoo duen sa telu endà
mekedan, sa kepigtuu ta, owoy sa keangat ta sa mepion
igpasad i Nemula, owoy sa kehidu ta. Dodoo iya sa uman
pa dakel diyà siini telu, sa kehidu ta.

14

Ini Denu Sa Keikagi Da Sa Medoo Kagi Endà Netiigan Da Duu

1 Na, udesi yu sa kehidu yu, owoy pedakel yu ma diyà sa
pedu yu sa medoo balangan egkegaga igbegay sa Suguy i
Nemula, labi pa sa egkegaga yu egtulon sa kagi i Nemula
egtebowtebow.
2 Amuk duen etaw eg-ikagi sa kagi endà netiigan di duu,
si Nemula daa sa eg-ikagiyan di, beken sa medoo liyu etaw,
enù ka endà duen etaw egpeketiig kenagdi enù ka nelidung
sa selepangan sa ipeikagi sa Suguy i Nemula.
3 Dodoo, amuk duen etaw egtulon sa kagi i Nemula
egtebowtebow, eg-ikagiyan di polo sa medoo etaw anì
tabangan di kagda owoy pebagelen di sa kepigtuu da owoy
petigkelen di ma kagda egpangunut diyà si Nemula.
4 Sa etaw eg-ikagi sa kagi endà netiigan di duu, egpe-
lenuken di daa sa hagdi kepigtuu. Dodoo sa egtulon sa kagi
i Nemula egtebowtebow, iya sa etaw egpelenuk sa kepigtuu
sa medoo duma di diyà sa umpungan i Hésus.
5 Apiya di pa ungayà ku langun yu mekeikagi sa kagi endà
netiigan yu duu, uman pa mepion amuk langun yu polo
meketulon sa kagi i Nemula egtebowtebow. Iya maen di ya
enù ka eglowon sa etaw egtulon sa kagi i Nemula diyà sa
etaw eg-ikagi sa kagi endà netiigan di duu. Dodoo amuk
duen etaw megaga di egselepang sa kagi di, mepion doo
enù ka mekepelenuk ma sa kepigtuu sa medoo etaw diyà sa
umpungan i Hésus.
6 Upama, o medoo duma ku egpigtuu, amuk tumebow a
diyà keniyu owoy mikagi a daa sa kagi endà netiigan ku
duu, endà meketabang a keniyu. Adi-adi pa amuk meikagi
ku sa igpetiig i Nemula diyà kenak, ataw ka selepangen ku
sa tegudon, ataw ka tulonen ku sa kagi i Nemula, ataw ka
duen sa itulù ku keniyu.
7 Taa yu sa palendeg ataw ka sa pegelung, amuk endà
neselepang sa medoo balangan dagì di, endà egketiigan ta
duu sa godoy di.
8 Diya ma sa tegbuli sa sundalu. Amuk egtegbuliyan
di sa medoo duma di anì gumila da, dodoo amuk endà
neselepang dagì sa tegbuli, umamu da langun.
9 Diya ma kiyu i, amuk endà neselepang sa eg-ikagiyen
sa ebà yu, endà duen etaw meketiig sa kagi yu enù ka uloy
keikagi daa.
10 Na, duen medoo balangan kagi diyà tanà, owoy duen
sa selepangan da langun.

11 Dodoo, amuk endà netiigan ku duu sa selepangan sa
kagi egdinegen ku, lagà sebaen balangan etaw kedu mediyù
dò sa eg-ikagi owoy hediya ma aken i diyà kenagdi, enù ka
endà mesetiig ki.
12 Hediya ma kiyu i. Amuk eg-udes yu sa medoo balangan
egkegaga ibegay sa Suguy i Nemula, mepion amuk iya sa
tigtu udesan yu sa egkegaga ibegay di anì mekepelenuk yu
sa kepigtuu etaw diyà sa umpungan i Hésus.
13 Huenan di, amuk duen etaw egpekeikagi sa kagi endà
netiigan di duu, mepion amuk sumimbà anì megaga di
sumelepang sa inikagi di.
14 Amuk egsimbà a eg-ikagi sa kagi endà netiigan ku
duu, egsimbà daa sa pedu ku, dodoo endà neseunut di sa
penemdem ku dahiya.
15 Amuk hediya, ini sa mepion baelan ku. Sumimbà a
sa kagi endà netiigan ku duu eglegkang diyà sa pedu ku,
owoy sumimbà a ma sa kagi netiigan ku eglegkang diyà sa
penemdem ku. Dumuyuy a sa duyuy endà netiigan ku duu
eglegkang diyà sa pedu ku, owoy dumuyuy a ma sa duyuy
netiigan ku eglegkang diyà sa penemdem ku.
16 Amuk umolò ka daa si Nemula danà sa kagi endà
netiigan ko duu eglegkang diyà sa pedu ko, endà metuuwan
sa medoo liyu etaw egsimbà diyà sa keolò ko si Nemula, enù
ka endà metiigan da duu iya wé eg-ikagiyen ko.
17 Apiya di pa mepion sa keolò ko si Nemula, endà doo
meketabang di diyà sa duma ko.
18 Egpesalamat a diyà si Nemula, enù ka nekelowon a diyà
keniyu langun eg-ikagi sa kagi endà netiigan ku duu.
19 Dodoo amuk mekediyà a sa umpungan i Hésus, mepion
amuk meikagi ku daa sa kagi metiigan da anì meketulù a
kenagda. Apiya di pa lima daa sa kedoo kagi ku egketiigan
da, adi-adi pa iya wé diyà sa keikagi ku salagsà kagi ku endà
netiigan da duu.
20 O medoo duma ku egpigtuu, yoko eg-iling duu sa medoo
batà endà pa duen penemdem da milantek. Apiya di pa
mepion amuk meilingan yu sa batà endà egpeketiig egbael
medaet, dodoo sa penemdem yu, mepion amuk tigtu yu daa
mipedu.
21 Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Iya sa egpesugkowen ku diyà siini etaw ku,
sa medoo maama kedu mediyù dò beken duma da.
Amuk sumugkow da,
mikagi da sa medoo balangan kagi endà netiigan sa
etaw ku duu.
Apiya di pa egbaelan ku iya wé,

tapay da doo endà egdinegdineg diyà kenak,
guwaen i Datù.”*
22 Huenan di, netiigan ta ini i. Sa egkegaga ta eg-ikagi
sa kagi endà netiigan ta duu, iya sa tandà i Nemula diyà
sa medoo etaw endà egpigtuu, beken sa tandà di diyà sa
medoo egpigtuu. Dodoo sa ketulon ta sa kagi i Nemula
egtebowtebow, iya sa pesuwan di anì metabangan sa medoo
etaw egpigtuu, beken sa medoo endà egpigtuu.
23 Dodoo, amuk egkeseumpung yu owoy langun yu eg-
ikagi sa medoo balangan kagi endà netiigan yu duu, owoy
eglenged ma sa medoo liyu etaw ataw ka sa medoo endà pa
egpigtuu, agulé guwaen da dò egkelengleng yu enù ka endà
netiigan da duu sa kagi yu.
24 Dodoo, amuk langun yu tumulon sa kagi i Nemula
egtebowtebow, owoy eglenged ma sa liyu etaw ataw ka
sa etaw endà pa egpigtuu, agulé metiigan di doo duen sa
medaet binaelan di owoy nesalà ma diyà si Nemula danà sa
dinineg di diyà keniyu.
25 Megaip ma enù ka egpeketulon yu sa penemdem di
medaet guwaen di dò nelidung diyà sa pedu di. Huenan di,
kumudung owoy oloen di Nemula i, owoy mikagi, guwaen
di, “Tuu, eg-ugpà Nemula i diyà keniyu.”

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Mepion Baelan Da Amuk Meseumpung Da

26 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ini sa mepion baelan
yu amuk egkeseumpung yu. Duen etaw egduyuy eg-olò si
Nemula, owoy duen ma etaw egtulù, owoy duen ma etaw
egtulon keniyu sa igpehaa i Nemula. Duen ma etaw eg-
ikagi sa kagi endà netiigan di duu, owoy duen ma etaw
egselepang iya wé. Hahaa yu sa langun egbaelan yu anì
meketabang yu sa kepigtuu sa medoo duma yu.
27 Amuk duen etaw mikagi sa kagi endà netiigan da
duu, mepion amuk duwa da daa mikagi ataw ka telu,
dodoo setugdugtugdugay da daa owoy duen ma sa etaw
sumelepang sa kagi da.
28 Dodoo amuk endà duen sa etaw mekeselepang, mepion
pa amuk endà dé mikagi sa etaw egkebegayan sa kagi endà
netiigan di duu. Iya polo sa mebaelan di mikagi daa diyà sa
pedu di owoy diyà si Nemula.
29 Diya ma sa tegetulon sa kagi i Nemula egtebowtebow,
mepion amuk duwa da daa mikagi ataw ka telu. Owoy kiyu
i medoo duma da, dinegdineg yu anì metiigan yu amuk kedu
si Nemula sa kagi da, ataw ka endà.

---

* **14:21** 14:21 Basa ko Isayas 28:11-12.

30 Dodoo amuk duen sa ipehaa i Nemula diyà sa sebaen
ma etaw egpenuu dahiya, mepion amuk sumabuh sa sebaen
muna eg-ikagi anì mikagi polo sa hudihudi egkebegayan
kagi.
31 Amuk hediya sa egbaelan yu, sigbaenbaenay yu langun
egpeketulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, anì kumedakel
sa ketiigan yu langun owoy meketabang ma sa kepigtuu yu.
32 Sa tegetulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, meipat da
doo sa egkegaga da igbegay sa Suguy i Nemula, enù ka muni
dé diyà kenagda amuk mikagi da ataw ka endà.
33 Iya maen di ya enù ka ungayà i Nemula melanih sa
keseumpungay yu, beken ungayà di bogobogo danà yu
egsepekaway eg-ikagi.

Na, ini sa adat ta diyà sa langun umpungan sa etaw i
Nemula,
34 mepion amuk endà eg-olom-olom sa medoo bayi amuk
egkeseumpung yu. Endà egpandayaen ta duu kagda eg-
olom, dodoo iya polo sa mepion egbaelan da egsalig da
daa diyà sa medoo maama iling sa tapay uledin igpesulat
i Nemula.
35 Amuk duen sa egdinegen da endà netiigan da duu,
mepion amuk igsaan da sa sawa da amuk diatas da dé,
enù ka medaet sa adat amuk mikagi sa medoo bayi amuk
egkeseumpung yu.

36 Na, mebaluy ma duen etaw diyà keniyu sumigbolow
siini igtulù ku. Dodoo taa yu, hih. Beken kiyu sa anay kenà
di miglegkang sa kagi i Nemula, owoy beken ma kiyu daa
sa netebowon sa kagi di.
37 Amuk duen etaw diyà keniyu guwaen di kagdi sa meke-
tulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, ataw ka guwaen di
kagdi sa binegayan sa Suguy i Nemula egkegaga, metuuwan
di doo igsugù i Datù ini i igsulat ku.
38 Dodoo amuk duen etaw diyà keniyu endà netuuwan di
igsugù i Datù ini i, yoko ma egdinegdineg ga diyà kenagdi.

39 Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, udesi yu tulon
sa kagi i Nemula egtebowtebow, dodoo yoko eghawid duu
sa keikagi etaw sa kagi endà netiigan di duu.
40 Hahaa yu sa langun egbaelan yu anì pulung melanih sa
adat yu owoy endà ma duen medoo bogobogo yu.

15

Ini Sa Egoh I Pabelo Egpetuu Sa Tegudon Di Inenaw Kelistu I

1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ipetulengtuleng ku
keniyu sa Mepion Tegudon igtulù ku diyà keniyu, sa
sinakem yu egoh anay owoy sa egsaligan yu ini egoh di.
2 Iya sa tegudon ialuk i Nemula keniyu amuk tuu sa
kepeeles yu diyà sa pedu yu. Dodoo amuk ekedan yu iya
wé, endà duen nesugatan sa kepigtuu yu.
3 Na, igsugkow ku diyà keniyu sa tigtu mapulù tegudon
igtulù i Datù diyà kenak. Nematay Kelistu i enù ka
tinigtuwan di sa medoo salà ta, huenan di netuu dé sa kagi
i Nemula igpesulat egoh anay.
4 Iglebeng da, dodoo neenaw dema diyà sa ketelu di
agdaw, huenan di netuu ma dé sa kagi i Nemula igpesulat
egoh anay.
5 Egoh di neenaw dé, migpehaa diyà si Pidelu, agulé
migpehaa ma diyà sa medoo tigtu salu di.
6 Agulé, migpehaa ma diyà sa medoo duma ta egpigtuu,
owoy labi lima gatus sa kedoo da nesetipon mighaa kenagdi.
Nehagtay doo pelà siini medoo duma ta mighaa, apiya di pa
nematay dé sa duma da.
7 Migpehaa ma Kelistu i diyà si Santiyago, agulé migpehaa
ma diyà sa langun salu di.
8 Hudihudi migpehaa ma diyà kenak, enù ka nekeiling a
sa batà nelimpas sa bulan di eglesut.
9 Enù ka aken sa salu di tigtu endà mipedu owoy lagà endà
netuuwan a sa gelal ku, enù ka nekepelihay a sa umpungan
i Nemula egoh ku endà pa egpigtuu.
10 Dodoo, danà sa mepion ketabang igpeuloy i Nemula
diyà kenak, nebaluy a doo salu i Kelistu. Endà ma uloy di
iya wé ketabang di kenak, enù ka uman-uman pa sa galebek
ku diyà sa langun duma ku salu di. Dodoo, beken danà ku
iya wé egbaelan ku, enù ka danà sa ketabang ipeuloy di diyà
kenak polo.
11 Na, sumalà dé sa egtegudon, iling ka sa medoo duma
ku salu di ataw ka aken, sebaen daa sa tegudon ké, owoy
iya ma sa pinigtuu yu.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Meenaw Sa Langun Etaw Egpigtuu

12 Na, iya sa tegudon ké, neenaw Kelistu i egoh di
nematay. Huenan di, negaip a maen di ya guwaen yu dò
endà meenaw sa medoo nematay.
13 Upama, amuk tuu endà meenaw sa medoo nematay,
tuu ma doo endà neenaw Kelistu i.
14 Upama amuk endà neenaw Kelistu i, endà duen
mesugatan sa ketegudon ké owoy endà ma duen mesugatan
sa kepigtuu yu.

15 Amuk hediya, egbutbut ké denu sa binaelan i Nemula,
enù ka guwaen ké inenaw di Kelistu i. Dodoo, amuk tuu sa
guwaen yu endà meenaw gaa sa medoo nematay, endà ma
doo inenaw di duu Kelistu i.
16 Upama, amuk endà meenaw sa medoo nematay, endà
ma tuu di neenaw Kelistu i.
17 Upama, amuk endà neenaw Kelistu i, endà ma duen
mesugatan sa kepigtuu yu owoy tapay doo endà mekepeuloy
sa salà yu.
18 Amuk hediya, mepigtamayan ma dé sa medoo etaw
nematay dé, apiya di pa migpigtuu da diyà si Kelistu egoh
anay.
19 Upama, amuk endà neenaw Kelistu i, iya daa sa
ketamanan sa eg-angat-angatan ta diyà kenagdi sa medoo
mehaa ta daa diyà tanà. Amuk hediya, uman pa meke-
hiduhidu ki etaw, enù ka tigtu endà duen lantek ta.
20 Dodoo ini polo sa tuu. Neenaw doo Kelistu i egoh di
nematay. Kagdi sa muna inenaw, owoy iya sa tandà di
enawen i Nemula ma sa langun nematay.
21 Danà sa sebaen maama egoh anay, huenan di nematay
ki langun. Hediya ma, danà sa sebaen ma maama, huenan
di meenaw sa langun etaw.
22 Danà ta tugod i Adam, mematay ki doo langun. Dodoo
danà ta nesesebaen si Kelistu, meenaw ki doo langun.
23 Dodoo enawen i Nemula kita amuk meuma sa agdaw
hinemilì di. Iya sa anay inenaw di si Kelistu, agulé amuk
meuma sa kepelikù di, meenaw ki ma, kita i langun etaw
egpigtuu diyà kenagdi.
24 Agulé, meuma siedò hudihudi agdaw, atuwan i Kelistu
dé sa langun kuntelà di, sumalà dé sa épê egkegaga owoy
épê tunung. Agulé ibegay di sa kedatuan di diyà si Nemula,
sa Emà di.
25 Dodoo medatù pelawà Kelistu i taman atuwan i Nemula
sa langun kuntelà di owoy ipeutuh di kenagdi.
26 Iya sa hudihudi kuntelà di atuwan di, sa kepatay etaw.
27 Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Pedatuen
i Nemula diyà kagdi sa langun eghauwen owoy sa langun
endà eghauwen.”* Na, sa kagi di guwaen di, “Sa langun
endà eghauwen,” netiigan ta doo liyu daa si Nemula, enù
ka pedatuen di sa langun diyà si Kelistu.
28 Dodoo amuk nekedatù dé sa langun diyà si Kelistu
Anak i Nemula, dumatù ma dé Kelistu i diyà si Nemula, sa
egpedatù sa langun diyà kenagdi. Amuk hediya, si Nemula
sa tigtu Datù diyà langun.

---

* **15:27** 15:27 Basa ko Isalem 8:6.

29 Na, duen ma adat sa duma yu egpebautis da dema
anì tandaan da sa kepigtuu sa medoo duma da nematay.
Upama, amuk endà meenaw gaa sa medoo nematay,
endà duen mesugatan sa kepebautis da danà sa duma da
nematay.
30 Owoy kami ma, amuk endà meenaw gaa sa ne-
matay, endà duen pesuwan ké egtigkel sa medoo kelikutan
eghauwen ké uman agdaw danà sa ketegudon ké.
31 O medoo duma ku, tigtu tuu buyu a meimatayan uman
agdaw danà sa etaw endà egpigtuu. Dodoo netuuwan a
diyà keniyu danà ta nesesebaen si Hésus Kelistu, sa Datù
ta, huenan di tuu siini guwaen ku anan a buyu egkematay.
32 Enù di ya sa kelikutan ku dahini diyà menuwa Épéso?
Lagà alimaw sa medoo etaw endà egpigtuu dahini enù
ka buyu a egkematay danà sa kebael da kenak. Dodoo
amuk endà meenaw gaa sa medoo nematay, tigtu endà
duen lantek iya wé egbaelan ku enù ka endà duen untung
mehaa ku. Amuk hediya, ilingan ta polo sa kagi duma
etaw, guwaen da, “Pebagel ki daa mista, enù ka mematay
ki simag.”
33 Hahaa yu anì endà meakalan yu, enù ka medaetan ma
sa adat yu amuk umamut yu diyà sa medoo etaw medaet
adat.
34 Petulengtuleng yu dema, owoy yoko eg-uman na egbael
salà. Igsulat ku ini i anì pemalaen ku kiyu, enù ka duen
etaw diyà keniyu endà neketiig da si Nemula.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Lawa Sa Etaw Enawen I Nemula

35 Na, duen kéen etaw diyà keniyu sumigbolow, guwaen
di, “Amuk hediya, enù ukit keenaw sa nematay? Enù
kebaluyan sa lawa da amuk meenaw da kani?”
36 Dodoo tigtu endà milantek iya wé etaw egsigbolow.
Netiigan yu doo sa ukit keohok yu. Endà tumubù sa iohok
yu taman endà ilebeng di.
37 Iya daa sa ig-ohok yu, benì palay ataw ka sebaen
balangan benì, dodoo endà nesetepeng sa lawa di amuk
tumubù owoy sa benì ig-ohok yu.
38 Duen sa lawa da igbegay i Nemula tigesa diyà siedò benì
ig-ohok yu. Sumalà dé sa balangan ig-ohok yu, iya doo sa
melawa di.
39 Hediya ma, endà nesetepeng sa lawa sa medoo binae-
lan i Nemula eg-ipanawpanaw diyà tanà, enù ka sebaen
balangan lawa sa etaw, sebaen ma balangan lawa sa medoo
hinagtay, owoy tigesa ma sa lawa sa manuk, owoy tigesa ma
sa lawa sa medoo sedà.

40 Duen sebaen balangan lawa sa medoo eg-ugpà diyà
langit, owoy duen sebaen ma lawa sa medoo eg-ugpà diyà
tanà. Anan da metolol, dodoo endà nesetepeng sa egoh-
egoh da.
41 Endà ma nesetepeng sa senang sa agdaw owoy senang
sa bulan, owoy tigesa ma sa bituen. Apiya sa medoo bituen
daa, endà ma nesetepeng sa hagda egoh-egoh.
42 Hediya ma amuk meenaw sa lawa sa nematay, enù ka
endà melalù sa lawa ta iglebeng, dodoo melalù polo sa lawa
ta enawen.
43 Egoh di iglebeng, medaet sa egoh-egoh di owoy endà
duen egkegaga di, dodoo amuk meenaw kani, metolol polo
owoy dakel sa egkegaga di.
44 Egoh di iglebeng, sa lawa etaw diyà tanà daa, dodoo
amuk enawen, dumuen sa lawa di ibegay sa Suguy i
Nemula. Amuk tuu duen sa lawa etaw diyà tanà, tuu ma
doo dumuen sa lawa di ibegay sa Suguy i Nemula.
45 Na, iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Si Adam,
sa muna etaw binaelan i Nemula sa binegayan di sa suguy
etaw.” Dodoo si Kelistu sa pinengadanan Hudihudi Adam,
kagdi sa pelalù etaw taman melugay.
46 Beken muna sa lawa ibegay sa Suguy i Nemula. Dodoo
iya polo sa muna, sa lawa etaw diyà tanà, agulé hudihudi
sa lawa ibegay sa Suguy i Nemula.
47 Kedu diyà tanà daa sa muna maama si Adam, enù ka
tanà sa igbael i Nemula kenagdi. Dodoo kedu diyà langit
polo sa keduwa Adam, si Kelistu.
48 Egsuet sa langun etaw diyà tanà diyà sa muna maama
kedu diyà tanà. Diya ma sa medoo etaw i Kelistu, sumuet
ki ma diyà sa maama kedu diyà langit.
49 Amuk egsuet ki diyà sa maama kedu diyà tanà, hediya
ma sumuet ki ma kani diyà sa maama kedu langit.
50 O medoo duma ku egpigtuu, egtulonen ku ini i diyà
keniyu. Endà mekeunut siini lawa ta diyà sa kedatù i
Nemula, enù ka endà mekeunut sa endà melalù diyà sa tigtu
melalù.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Lawa Ta Mepelumanan

51 Na, taa yu, hih. Tulonen ku diyà keniyu sa penemdem i
Nemula nelidung egoh anay. Kita i egpigtuu, endà mematay
ki langun, dodoo petow dé mepelumanan ki langun
52 amuk meuma sa egdagì sa hudihudi petegbuliyen i
Nemula. Mesiyapat ki daa mepelumanan segepelàpelà. Hê,
amuk dumagì sa egtegbuli, meenaw sa medoo egpigtuu
nematay enù ka pelaluen da dé, owoy mepelumanan ki ma,
kita i endà pa nematay.

53 Mekeluhub sa lawa ta endà melalù diyà sa lawa ta tigtu
melalù, owoy mekeluhub sa lawa ta egkematay diyà sa lawa
ta endà egkematay.
54 Na, amuk mekeluhub sa lawa ta egkematay diyà sa lawa
ta endà mematay, owoy amuk mekeluhub sa endà melalù
diyà sa lawa ta melalù, meketuu ma doo sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di,
“Nekedan dé sa kepatay etaw, enù ka tinabanan dé.”†
55 Iya ma sa kagi di,
“Endà dé mematay ki,
enù ka inatuwan dé sa kepatay etaw.
Endà ma dé meumawan ki sa kepatay ta,
enù ka nekedan dé sa egkegaga sa kepatay etaw.”‡
56 Egkeumawan ki doo sa kepatay ta danà sa medoo salà ta,
owoy medoo sa salà ta enù ka endà megaga ta duu sa uledin
i Nemula.
57 Dodoo, tigtu meolò Nemula i, enù ka egpeatuwen di kita
danà i Hésus Kelistu, sa Datù ta.
58 Huenan di, o medoo duma ku eghiduwan ku, peeles
yu sa pedu yu anì endà humalìhalì di. Udesi yu takà sa
galebek i Datù, enù ka netiigan yu endà uloy sa galebek yu
amuk egpangunut yu diyà si Datù.

16

Ini Denu Sa Pilak Ibegay Da Diyà Sa Duma Da Egpigtuu Egkelikutan

1 Na, ini sa denu sa pilak ibegay yu diyà sa medoo duma
ta etaw i Nemula dutu tanà Hudiya dò. Mepion amuk ilingi
yu sa igtulù ku diyà sa medoo umpungan i Hésus diyà sa
uwang Galatiya.
2 Uman Akad, tagui yu sa pilak ibegay yu anì endà duen
pesuwan yu tumipoh uman amuk tumebow a diyan. Uman
sebaen etaw diyà keniyu, tagui ko sa niko egkegaga egbegay
sumalà dé sa egkehaa ko.
3 Amuk tumebow a diyan, begayan ku sulat sa maama
egsaligan yu owoy suguen ku kagda anì ihated da
Hélusalém dò sa igbegay yu.
4 Amuk duen ma pesuwan ku mekeangay a dutu, munut
da ma diyà kenak.

Ini Sa Medoo Igsasà I Pabelo Diyà Kenagda

5 Na, mangay a diyà keniyu amuk meubus a dé umukit
diyà sa uwang Masidoniya, enù ka ungayà ku dumalut a
daa umukit dahiya.

---

† **15:54** 15:54 Basa ko Isayas 25:8. ‡ **15:55** 15:55 Basa ko Osiyas 13:14.

6 Amuk tumebow a diyan, melugaylugay a kéen lumengen
diyà keniyu, enù ka epat gebulan kéen sa lugay ku. Ungayà
ku tabangan yu aken amuk mipanaw a dema, sumalà dé sa
angayan ku.
7 Endà meiyap a amuk egdalut a daa diyà keniyu, enù ka
ungayà ku melugaylugay a diyan amuk pandayaen i Datù
aken.
8 Dodoo mugpà a pelawà dahini diyà Épéso taman meuma
sa pista Pintikostis,
9 enù ka lagà neukaan dé sa melabel selat dahini anì
mekeseluh diyà sa medoo etaw sa galebek ku egtegudon,
apiya di pa duen medoo egkuntelà sa tegudon ku.
10 Na, amuk tumebow Timotiyu i diyan, adati yu anì
metanà sa pedu di, enù ka kagdi ma sa eg-ipat sa galebek i
Datù, lagà kenak.
11 Huenan di, hahaa yu anì endà duen duma yu umeked
kenagdi. Dodoo tabangi yu polo denu sa keipanaw di anì
melanih sa pedu di amuk lumikù diyà kenak, enù ka eg-
angat-angatan ku kagdi humaa lapeg sa medoo duma ké
kedu diyan.
12 Na, si Apolos sa duma ta egpigtuu, pineges ku anì munut
diyà sa medoo duma ké mangay diyà keniyu. Dodoo, ini
egoh di endà pa duen pedu di gaa mangay diyan. Dodoo
amuk endà duen sa bogo di, mangay doo diyan.
13 Na, tulik yu takà, owoy peeles yu sa kepigtuu yu. Yoko
egkelenawan na, dodoo ilingi yu polo sa mebagel maama
denu sa keunut yu si Nemula.
14 Sumalà dé sa egbaelan yu, pehauwi yu sa kehidu yu sa
duma yu.
15 Na, o medoo duma ku egpigtuu, netiigan yu denu si
Istipana owoy sa malayan di. Kagda sa muna egpigtuu
diyà sa niyu tanà Akaya, owoy igpeuloy da sa galebek da
egtabang sa medoo etaw i Nemula.
16 Huenan di, egsasaen ku kiyu pangunut yu diyà kenagda
owoy sa medoo duma da tegetabang diyà sa medoo etaw
egpigtuu.
17 Na, tigtu neanggan a ma danà sa kinetebow i Istipana
owoy si Poltunatu owoy si Akaiko, enù ka apiya di pa endà
eghauwen ku duu kiyu, lagà da mendaa keniyu.
18 Pinetanà da sa pedu ku denu keniyu, owoy netiigan ku
ma pinetanà da ma sa niyu pedu. Huenan di, adati yu sa
medoo maama iling kenagda.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolintu

19 Na, sa medoo umpungan i Hésus dahini diyà uwang
Asiya, ipetulon da sa mepion pedu da diyà keniyu. Diya ma
si Akila owoy sa sawa di, si Pelisila, owoy sa umpungan i
Hésus diyà sa dalesan da, ipetulon da ma sa dakel pedu da
diyà keniyu danà sa kepigtuu da si Datù.
20 Diya ma sa langun etaw egpigtuu dahini, ipetulon da
ma sa mepion pedu da diyà keniyu.
Na, amuk mesetipon yu, kiyu i etaw egpigtuu, pehauwi
yu sa kesehiduway yu.*
21 Na, aken si Pabelo egsulat ini i hudihudi sulat, owoy
egtulonen ku ma sa mepion pedu ku diyà keniyu.
22 Sumalà dé sa etaw endà eghidu si Datù, mepigtamayan
i Nemula doo.
Na, endà melugay di pelikù Datù i.
23 Na, egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang
ipeuloy i Datù Hésus.
24 Eghiduwan ku kiyu langun danà ta nesesebaen si Hésus
Kelistu.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

* **16:20** 16:20 Mebaluy ma guwaen di, “Ingadeki yu sa duma yu egpigtuu danà sa kehidu yu kenagda.”

2 KOLINTU
Ini Sa Keduwa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà Menuwa Kolintu
Ini Denu Sa Libelu 2 Kolintu

Na, ini sa keduwa di gulê migsulat Pabelo i diyà sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu dutu menuwa Kolintu dò. Segepalay dé kéen sa lugay di kedu sa egoh di anay migsulat diyà kenagda. Egoh di migsulat ini i, dutu uwang Masidoniya dò Pabelo i.

Egoh di migpeuwit sa muna igsulat di, nebukul Pabelo i enù ka endà metuuwan kéen sa medoo tegeKolintu diyà sa kagi di igsulat dahiya. Endà ma netiigan di duu amuk migpangunut da diyà sa igtulù di ataw ka egbulit da danà di mig-indaw kenagda diyà sa sulat di. Huenan di, sinugù i Pabelo Tito i anì mangay tumelow kenagda anì metiigan di sa pedu da egoh da migsakem sa sulat di. Egoh i Pabelo pelà diyà sa uwang Masidoniya, migtebow Tito i owoy migtulon denu sa medoo etaw egpigtuu dutu Kolintu dò. Tinulon di ma netuuwan da gaa diyà sa sulat i Pabelo owoy migpangunut da ma diyà sa igtulù di. Dodoo duen ma doo etaw migsumbung kenagdi guwaen da beken salu i Hésus Kelistu Pabelo ya.

Huenan di, migsulat dema Pabelo i diyà kenagda, owoy ini sa sulat di. Migtulon dahini denu sa langun nebaelan di anì ipetiig di diyà kenagda kagdi sa tigtu salu i Hésus. Tinulon di ma sa egoh di migtigkel sa kelikutan di owoy sa lihay di danà di egbael sa igpebael i Nemula diyà kenagdi. Metiigan ta ma diyà siini sulat di sa kedakel kehidu i Pabelo diyà sa medoo etaw tegeKolintu, owoy duen ma sa medoo liyu igtulù di dahini.

Na, si Tito sa mig-uwit siini sulat diyà Kolintu owoy duen ma duma di.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolintu

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i owoy si Timotiyu, sa duma ta egpigtuu. Aken sa salu i Hésus Kelistu danà sa ungayà i Nemula. Egsulat ké diyà kiyu i umpungan i Nemula dutu menuwa Kolintu dò, taman sa langun etaw i Nemula diyà sa uwang Akaya.

2 Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu ma.

Ini Sa Keolò I Pabelo Si Nemula

3 Meolò Nemula i, sa Emà i Hésus Kelistu sa Datù ta.
Kagdi sa Emà ta mehidu kenita, owoy sa keduwan sa langun
egpeketabang diyà kenita.
4 Egtabangan di kami diyà sa langun kelikutan ké anì
meketabang ké ma sa medoo liyu etaw, sumalà dé sa
kelikutan da. Meketabang ké kenagda danà sa ketabang i
Nemula kenami.
5 Apiya di pa dakel sa kepelihayan ké danà ké nesesebaen
si Kelistu, dakel ma doo sa ketabang i Nemula kenami danà
i Kelistu.
6 Iya sa pesuwan di egkepelihay ké anì pebagelen ké sa
pedu yu anì mealukan yu ma. Hediya ma, amuk egtabangan
i Nemula kami, metabangan yu ma owoy kumebagel sa
pedu yu anì metigkelan yu sa kepelihayan yu lagà mendaa
sa nami neukitan.
7 Huenan di, endà egkeduwa sa pedu ké denu keniyu, enù
ka netiigan ké amuk egkepelihay yu lagà mendaa sa egoh
ké ma nepelihay, metabangan i Nemula ma doo kiyu lagà
mendaa sa ketabang di kenami.
8 Na, o medoo duma ké egpigtuu, ungayà ké metulengan
yu sa kelikutan neukitan ké egoh ké pelà dutu uwang Asiya
dò. Tigtu dakel temù sa kelikutan ké egoh iya, owoy buyu
ké dé endà meketigkel, huenan di guwaen ké dò mematay
ké dé.
9 Iya sa penemdem ké mekesugsug ké. Iya sa pesuwan
di neukitan ké iya wé anì endà sumalig ké diyà sa nami
egkegaga, dodoo sumalig ké polo diyà si Nemula, sa
egpekeenaw etaw nematay.
10 Inalukan di kami, huenan di endà nematay ké. Netiigan
ké alukan di kami, huenan di dakel sa kesalig ké kenagdi anì
alukan di kami takà.
11 Dodoo mepion amuk tabangan yu kami isimbà diyà
si Nemula, enù ka amuk medoo yu egsimbà denu kenami,
tigtu tabangan i Nemula kami owoy medoo ma sa umolò
kenagdi danà sa ketabang di kenami.

Ini Sa Pesuwan Di Endà Neketuu Sa Ungayà I Pabelo

12 Na, ini sa ipeolòolò ké, enù ka netiigan ké tigtu mepion
sa adat ké diyà sa langun etaw, labi pa diyà keniyu, enù
ka metiengaw sa egbaelan ké owoy tigtu metudà ma sa
pedu ké. Beken danà sa egkegaga etaw daa iya wé egbaelan
ké, dodoo egsalig ké polo diyà sa dakel ketabang i Nemula
kenami.
13-14 Igsulat ké daa diyà keniyu sa mebasa yu owoy sa
metiigan yu ma. Dodoo apiya di pa endà netiigan yu duu sa
langun denu kenami, ungayà ku tigtu yu meketiig langun

anì meanggan yu diyà kenami lagà sa nami keanggan denu
keniyu amuk meuma sa agdaw sa kepelikù i Datù Hésus.
15 Na, danà ku neketiig metiigan yu langun iya wé,
huenan di iya sa anay penemdem ku lumengen a diyà
keniyu anì tabangan ku kiyu dema.
16 Enù ka iya sa penemdem ku tumuluy a umukit diyan
amuk mangay a Masidoniya dò, agulé amuk pelikù a dema
umukit a diyan anì tabangan yu aken mangay uwang
Hudiya dò.
17 Dodoo, apiya di pa endà neketuu di iya wé ungayà ku
mangay diyan, endà doo mehalìhalì sa pedu ku mangay
diyan, enù ka endà iling a sa liyu etaw endà kesaligan owoy
egkehalìhalì sa penemdem da.
18 Dodoo endà hediya di aken i, enù ka amuk kesaligan
Nemula i, kesaligan a ma doo, owoy endà ma egbutbut a
diyà keniyu. Endà ig-amut ku duu sa butbut diyà sa tuu
kagi.
19 Enù ka tigtu kesaligan Hésus Kelistu i Anak i Nemula,
sa igtulù ké si Silas owoy si Timotiyu. Endà egkehalìhalì di,
dodoo ipetuu di polo sa igpasad di
20 enù ka danà i Hésus Kelistu, meketuu doo sa langun
igpasad i Nemula. Huenan di, mikagi ki sa tuu daa danà i
Hésus anì meolò ma Nemula i.
21 Na, si Nemula sa egtabang kenami lapeg keniyu ma anì
kumeeles sa kepigtuu ta diyà si Kelistu. Kagdi sa mighemilì
kenita,
22 owoy pineugpà di sa Metiengaw Suguy di diyà sa pedu
ta anì metandaan kita sa etaw di sumakem sa langun
igpasad di diyà kenita.
23 Na, tigtu netiigan i Nemula sa pesuwan di endà
nekeangay a diyà Kolintu anì endà meumanan sa bukul yu
danà ku egbulit keniyu.
24 Beken iya sa uyot ké amuk tegelen ké sa kepigtuu yu,
enù ka netiigan ké meeles doo sa kepigtuu yu. Dodoo
iya polo sa ungayà ké tabangan ké kiyu anì meumanan sa
keanggan yu.

2

1 Huenan di, iya sa penemdem ku endà pa mangay a diyan
anì endà mebukul yu danà ku eghawid keniyu iling sa egoh
ku anay mig-angay diyan.
2 Upama, amuk mebukul yu danà sa kehawid ku sa
medaet egbaelan yu, ngadan di etaw sa egpepion sa pedu
ku? Endà duen di, enù ka mebukul yu polo langun.
3 Ini sa pesuwan di igsulat ku diyà keniyu egoh anay anì
pepionen yu sa egbaelan yu anì endà mebukul a amuk

mangay a diyan. Kiyu daa sa mekeanggan kenak, enù
ka netiigan ku dé amuk neanggan a danà sa egbaelan yu
mepion, meanggan ki doo langun.
4 Egoh ku migsulat diyà keniyu egoh anay, tigtu egkebukul
a temù owoy egsinegaw a ma. Beken iya sa pesuwan di
migsulat a diyà keniyu anì mebukul yu, dodoo ungayà ku
polo metiigan yu tigtu eghiduwan ku kiyu.

Peuloyi Yu Sa Salà Sa Duma Yu

5 Na, siedò etaw diyà keniyu nesalà egoh anay, beken aken
daa sa nebukul danà di, dodoo kiyu ma sa nebukul. Amuk
endà nebukul yu langun, duen doo sa medoo nebukul diyà
keniyu. Na, endà meiyap a amuk medaetan sa hagdi pedu
danà sa inikagi ku.
6 Enget dé sa kepigtamay yu kenagdi, kiyu i medoo etaw,
enù ka inekedan di dé sa salà di.
7 Huenan di, mepion amuk ipeuloy yu dé sa medaet
binaelan di. Pebagel yu sa pedu di anì endà sumabuh di
migtuu danà di migsubela sa bukul di.
8 Huenan di, egsasà a keniyu, pehauwi yu dema sa kehidu
yu kenagdi.
9 Na, iya sa pesuwan di migsulat a diyà keniyu sa denu
kenagdi egoh anay anì tepengan ku kiyu anì metiigan ku
amuk tigtu yu egpangunut diyà sa langun igsugù ku keniyu.
10 Amuk ipeuloy yu salà sa duma yu, ipeuloy ku ma. Amuk
igpeuloy ku sa salà di, netiigan i Kelistu doo sa kepeuloy ku
kenagdi anì melanih sa keugpà yu.
11 Na, mepion amuk ipeuloy ta salà sa duma ta anì endà
meakalan i Satanas kita, enù ka netiigan ta doo duen medoo
pandapat di diyà kenita.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egkebukul Dutu Teloas Dò

12 Na, egoh ku migtebow Teloas dò anì itulù ku sa Mepion
Tegudon denu si Kelistu, hinaa ku tinapay i Nemula dé
egbael sa ukit ku tumegudon dahiya.
13 Dodoo tigtu a nebukul, enù ka endà hinaa ku duu
dahiya Tito i, sa duma ta egpigtuu. Huenan di, mig-ebal
a diyà sa medoo etaw egpigtuu dahiya, agulé miglagbas a
dutu uwang Masidoniya dò.

Ini Sa Kagi I Pabelo Denu Sa Keseluh Sa Mepion Tegudon

14 Na, tigtu meolò Nemula i, enù ka danà ké nesesebaen
si Hésus Kelistu, igpehaa i Nemula diyà sa langun etaw sa
egoh ké nekelaun kedu diyà sa egkegaga i Satanas. Igsalig
di diyà kenami sa tegudon denu si Kelistu anì mekeseluh
diyà sa langun etaw, lagà sa mepion ngadeg nekeseluh.

15 Netuuwan Nemula i diyà kenami, enù ka danà ké
egtulù, nekeseluh sa tegudon denu si Kelistu diyà sa
langun etaw, iling ka sa etaw mealukan ataw ka sa etaw
mepigtamayan.
16 Na, lagà mahù sa tegudon ké diyà sa etaw endà
egpigtuu, enù ka mepigtamayan da taman melugay. Dodoo
lagà mepion ngadeg sa tegudon ké diyà sa etaw egpigtuu,
enù ka mebegayan da sa lalù endà meelut di. Huenan di,
endà duen etaw mekegaga tumulù siini tegudon amuk endà
tabangan i Nemula duu.
17 Endà ma eg-ilingan ké duu sa medoo liyu etaw egtulù
sa kagi i Nemula anì kumawasà da daa. Dodoo migsugù i
Nemula kenami, owoy netiigan di tigtu metudà sa pedu ké
egtegudon danà ké nesesebaen si Kelistu.

3

Ini Denu Sa Magtu Ukit I Nemula Umaluk Etaw

1 Na, duen etaw guwaen da dò egpeolòolò ké dema anì
metuuwan yu diyà kenami. Dodoo endà eg-iling ké sa
medoo liyu etaw egtulù, enù ka endà metuuwan yu gaa
diyà kenagda amuk endà duen sa sulat ipehaa da denu sa
mepion egbaelan da. Hediya ma, endà ma metuuwan sa
medoo liyu etaw diyà kenagda amuk endà ma duen sa sulat
kedu diyà keniyu.
2 Dodoo kami, endà eg-uwit-uwiten ké duu sa sulat denu
kenami, enù ka kiyu polo sa lagà sulat ké neketagù diyà
sa pedu ké anì metiigan sa medoo liyu etaw mepion ma sa
igtulù ké egpangunutan yu.
3 Lagà kiyu sa sulat kedu si Kelistu, enù ka pineangay
di kami diyan anì mekepigtuu yu. Uman pa mepion ini
i sulat di enù ka beken duu sa melugtem wayeg sa isulat
di, dodoo iya polo sa igsulat di sa Metiengaw Suguy i
Nemula nehagtay. Beken iya daa sa kenà di migsulat sa
batu mepatag lagà sa uledin igsugkow i Mosis egoh anay,
dodoo nekesulat polo diyà sa pedu yu.
4 Egkeikagi ké iya wé, enù ka tigtu egsalig ké diyà si
Nemula danà i Kelistu.
5 Netiigan ké beken danà sa nami penemdem ataw ka
sa egkegaga ké sa egbaelan ké diyà keniyu. Dodoo, danà
i Nemula polo sa egkegaga ké egbael sa langun igsugù di.
6 Enù ka kagdi sa egbegay egkegaga diyà kenami anì
meketulù ké denu sa magtu ukit di umaluk etaw. Beken
iya sa igsugkow ké sa medoo uledin igsulat, dodoo iya polo
sa igsugkow ké sa igtulù sa Suguy i Nemula. Mepigtamayan
sa etaw taman melugay danà sa uledin igsulat enù ka endà

egkepangunutan da duu, dodoo mebegayan da polo sa lalù
endà meelut di danà sa Suguy i Nemula.

7 Egoh i Mosis migsakem sa uledin nekesulat diyà sa
melugpayang batu egoh anay, migsenang sa palas di danà
sa dakel senang i Nemula. Apiya di pa eglunuh sa senang di
taman sa egoh di mekedan, egkegaipan doo sa medoo tugod
i Islaél owoy egkesilang da ma eg-inengteng kenagdi. Amuk
igpehaa i Nemula sa dakel egkegaga di egoh di migbegay
iya wé uledin di sa pesuwan etaw mepigtamayan taman
melugay,
8 uman pa dakel sa egkegaga di egbegay sa Metiengaw
Suguy di diyà etaw.
9 Amuk igpehaa i Nemula sa dakel egkegaga di danà
iya wé uledin igsugkow i Mosis sa pesuwan etaw mepig-
tamayan, uman pa dakel doo sa egkegaga igpehaa di danà
sa magtu ukit di petiengaw kenita diyà sa kehaa di.
10 Iya sa inikagi ké, enù ka apiya di pa dakel sa egkegaga
iya wé uledin egoh anay, lagà nekedan dé ini egoh di enù ka
nekesambì dé sa magtu ukit épê sa uman pa dakel egkegaga.
11 Apiya di pa duen egkegaga sa tapay uledin nekedan,
uman pa doo dakel sa egkegaga sa magtu ukit di umaluk
etaw, enù ka endà mekedan di.
12 Danà di meketuu iya wé eg-angat-angatan ta, endà
nelimedangan ké egtegudon.
13 Endà eg-iling ké si Mosis egoh di miglidung sa palas di
anì endà eghauwen sa medoo tugod i Islaél sa senang di
eglunuh taman egoh di mekedan.
14 Egoh iya, endà neketiig da enù ka lagà nedilungan sa
penemdem da. Hediya ma taman ini egoh di, enù ka amuk
egbasawen da sa libelu denu sa tapay pasad i Nemula, tapay
doo nedilungan sa penemdem da enù ka endà pa egpeketiig
da. Endà mekedan sa nekelimun diyà sa penemdem da
taman endà migtuu da diyà si Kelistu.
15 Taman ini egoh di amuk egbasawen da sa uledin
igsugkow i Mosis, tapay doo endà egpeketiig da enù ka lagà
nedilungan sa penemdem da.
16 Dodoo amuk migtuu sa etaw diyà si Datù, mekedan doo
sa nekelimun diyà sa penemdem di anì metiigan di sa kagi
i Nemula.
17 Na, iya ma sa Datù ta sa Metiengaw Suguy i Nemula.
Amuk eg-unut sa etaw diyà sa Suguy i Nemula, nelaun dé
diyà sa salà owoy diyà sa uledin igsugkow i Mosis.
18 Na, kita i langun etaw egpigtuu, endà dé duen sa
nekedilung diyà sa penemdem ta anì metiigan ta sa kedakel
sa egkegaga i Datù. Owoy danà sa egkegaga siini Datù ta

Suguy i Nemula, takaan di kita eg-upion taman sa egoh di tigtu ki mekeiling kenagdi.

4

Ini Sa Kagi I Pabelo Denu Sa Ketegudon Di

1 Na, danà sa kehidu i Nemula kenami, igbegay di diyà kenami siini galebek anì tumulù ké denu sa magtu ukit di umaluk etaw. Huenan di, endà egkesemek ké egtulù.
2 Tigtu eg-ekedan ké sa medaet egbaelan etaw linidung enù ka mekemala. Endà eg-akalan ké duu sa medoo etaw, owoy endà ma ig-amut ké duu sa butbut diyà sa kagi i Nemula. Dodoo netiigan i Nemula egpetumàmaen ké polo sa tuu tegudon anì metuuwan sa medoo etaw diyà sa egbaelan ké.
3 Dodoo amuk duen etaw endà egpeketiig sa Mepion Tegudon itulù ké, kagda sa mepigtamayan i Nemula.
4 Endà egpigtuu da enù ka metegas sa ulu da danà i Satanas, sa egpenemulawen sa medoo etaw diyà tanà. Pinetegas di sa ulu da anì endà metiigan da duu sa Mepion Tegudon denu sa dakel egkegaga i Kelistu, enù ka metiigan ta doo Nemula i danà i Kelistu enù ka nesetepeng da.
5 Beken kami sa egtegudonen ké, dodoo iya polo sa egtegudonen ké si Hésus Kelistu sa Datù ta. Dodoo, lagà ké polo sa egsugùsuguen yu enù ka egtuluen ké kiyu danà sa kehidu ké si Hésus.
6 Egoh anay egoh i Nemula migpeduen sa tanà, deleman pelawà, agulé pineduen di sa legdaw. Hediya ma sa binaelan di diyà kenami, enù ka egoh anay lagà deleman sa penemdem ké enù ka endà pa netiigan ké duu Kelistu i. Dodoo pinelegdawan di sa penemdem ké anì metiigan ké sa dakel egkegaga i Nemula igpehaa di danà i Kelistu.
7 Na, lagà ké daa sa kuden tanà dinaleman sa tigtu milagà, enù ka apiya di pa endà duen egkegaga ké, igsalig i Nemula doo diyà kenami sa mapulù tegudon denu si Kelistu, anì metiigan sa langun etaw iya keduwan sa dakel egkegaga si Nemula, beken kami.
8 Huenan di, apiya di pa medoo sa kelikutan ké, endà doo neatuwan ké. Duen ma sa egoh ké endà neketiig sa egbaelan ké, dodoo endà ma nesemek ké.
9 Egkepelihay ké, dodoo endà sinalidan i Nemula duu kami. Takà ké egkesakitan, dodoo endà ma nematay ké.
10 Medoo ké gulê buyu eg-imatayan lagà sa kebael da si Hésus egoh anay. Dodoo danà iya wé, metiigan sa langun etaw nehagtay doo Hésus i enù ka kagdi sa egtabang kenami.

11 Medoo ké gulê buyu eg-imatayan danà ké eg-unut-unut
diyà si Hésus. Dodoo iya sa neukitan ké anì metiigan sa
medoo etaw nehagtay doo Hésus i, enù ka kagdi sa egtabang
kenami anì endà meimatayan ké.
12 Apiya di pa takà ké buyu eg-imatayan danà ké
egtegudon, maen dé iya wé, enù ka kumelalù yu polo taman
melugay danà sa ketulù ké.
13 Na, duen sa kagi etaw diyà sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di,
“Migpigtuu a diyà si Nemula,
huenan di tumulon a diyà etaw.”*
Hediya ma kami i, egpigtuu ké ma dé, huenan di egtulonen
ké ma sa pesuwan ké egpigtuu.
14 Netiigan ké si Nemula sa mig-enaw si Datù Hésus egoh
di nematay, huenan di enawen di ma kita kani danà ta
nesesebaen si Hésus, owoy uwiten di ma kita, lapeg kiyu,
dutu kenà di dò.
15 Apiya di pa egkepelihay ké, kumepion yu polo, owoy
kumedoo ma sa etaw migtuu danà sa mepion ketabang
ipeuloy i Nemula diyà kenagda, huenan di tigtu da ma
umolò si Nemula anì lumalag temù.

Ini Denu Sa Ibegay I Nemula Diyà Sa Etaw Egpigtuu

16 Huenan di, endà egkesemek ké egtegudon. Apiya di pa
egkelenek sa lawa ké, uman agdaw pebagelen i Nemula doo
sa pedu ké.
17 Medelamet daa meelut siini medoo kelikutan egkeuk-
itan ké ini egoh di. Amuk egtigkelan ké iya wé, duen
doo sa tigtu mepion untung sakemen ké kani diyà si
Nemula. Lagà tigtu diisek daa siini lihay ké ini egoh di
amuk egpenemdemen ké sa tigtu dakel mepion untung endà
meelut di.
18 Beken sa medoo eghauwen ta diyà tanà sa egpedakelen
ké diyà sa pedu ké, enù ka buyu dé mekedan iya wé. Dodoo
iya polo sa egpedakelen ké sa medoo endà pa hinaa ta duu
dutu langit dò, enù ka endà mekedan di taman melugay.

5

1 Na, endà ma egkesemek ki eg-unut diyà si Nemula, enù
ka netiigan ta amuk melukat siini lawì éhê sa lawa ta amuk
mematay, duen doo sa kenà ta mugpà dutu langit dò sa
magtu lawa ta egbaelan i Nemula, owoy mebaluy taman
melugay enù ka endà dé mematay di.

---

* **4:13** 4:13 Basa ko Isalem 116:10.

2 Dodoo egoh ta pelawà diyà tanà, egkelikutan ki temù,
huenan di dakel sa ungayà ta mebegayan ki sa magtu lawa
ta dutu langit dò.
3 Ungayà ta mebegayan ki dé iya wé anì dumuen sa lawa
ta kenà sa suguy ta mugpà kani amuk meenaw ki.
4 Dodoo egoh ta eg-ugpà pelà diyà siini lawì diyà tanà,
egkepasangan ki pelà enù ka lagà ki egkebegatan danà sa
kelikutan ta diyà tanà. Dodoo endà meiyap ki sumalid siini
lawa ta, dodoo iya polo sa ungayà ta mebegayan ki dé ini
egoh di sa magtu lawa ta melalù taman melugay kedu diyà
langit anì mesambian sa lawa ta egkematay.
5 Si Nemula sa mighemilì kenita anì mesakem ta sa magtu
lawa ta. Owoy pineugpà di ma sa Metiengaw Suguy di diyà
kenita enù ka iya sa tandà di meketuu sa langun igpasad di
diyà kenita.
6 Huenan di, sumalà dé sa egkeukitan ta, pebagelen ta doo
sa pedu ta, enù ka netiigan ta egoh ta pelà diyà tanà, endà
pa diyà ki sa kenà i Datù.
7 Dodoo egoh ta nehagtay pelà, egsaligan ta doo kagdi i
apiya di pa endà pa hinaa ta duu.
8 Tigtu mebagel doo sa pedu ké, owoy ungayà ké salidan
ké hedem sa lawa ké diyà tanà anì mangay ké mugpà diyà
si Datù dutu langit dò.
9 Dodoo, amuk dahini ké pelà diyà tanà ataw ka dutu ké
langit dò, iya daa sa tigtu ungayà ké metuuwan Nemula i
diyà kenami.
10 Enù ka mekeangay ki langun kani diyà sa taengan i
Kelistu anì tepengan di kita anì sakemen sa uman sebaen
etaw sa hagdi untung nesugat denu sa binaelan di diyà tanà.
Mepion sa mekebegay diyà sa etaw migbael mepion, dodoo
medaet sa mekebegay diyà sa etaw migbael medaet.

Mebaluy Loyuken I Nemula Kita Danà I Kelistu

11 Na, netiigan ké tigtu egkelimedangan sa medoo etaw sa
agdaw egoh i Datù tumepeng sa binaelan ta langun, huenan
di takà ké egtulù anì migtuu sa medoo etaw. Netiigan i
Nemula metiengaw sa pedu ké, owoy ungayà ku metiigan
yu ma iya wé.
12 Yoko egpenemdem duu egpeolòolò ké diyà keniyu.
Dodoo ini daa sa ungayà ké endà memalaan yu diyà
kenami anì mekesagbì yu polo diyà sa medoo liyu etaw
egpeolòolò denu sa hagda adat eghauwen etaw, beken denu
sa metiengaw pedu da.
13 Amuk guwaen sa etaw egkelengleng ké danà ké megelol
egtegudon, maen dé iya wé enù ka iya daa sa ungayà ké

meolò Nemula i. Endà egkelengleng ké, dodoo ungayà ké
polo tabangan ké kiyu.
14 Megelol ké egtegudon enù ka tigtu eghiduwan i Kelistu
kami, enù ka netiigan ké nematay Kelistu i anì tigtuwan di
sa salà sa langun etaw. Apiya sebaen di daa sa nematay,
lagà ki nematay langun.
15 Nematay Kelistu i anì tigtuwan di sa salà sa langun
etaw anì endà dé eg-unutan ta duu sa nita daa ungayà,
kita i nehagtay pelà. Dodoo iya polo sa unutan ta sa hagdi
ungayà, enù ka kagdi sa nematay owoy neenaw dema anì
mealukan ki.
16 Egoh anay sa penemdem ké lagà sa penemdem sa
medoo liyu etaw endà egpigtuu, enù ka egluwoh ké ma sa
medoo etaw, huenan di egluwohen ké ma Kelistu i. Dodoo
ini egoh di nesambian dé sa penemdem ké denu kenagdi.
17 Huenan di, amuk duen etaw nesesebaen da dé si
Kelistu, kagdi sa lagà magtu etaw. Minekedan dé sa tapay
adat di tegebael medaet owoy duen dé sa magtu pedu di.
18 Binaelan i Nemula langun iya wé, enù ka apiya di pa
egkesekuntelà ki si Nemula egoh anay, eg-upionen di doo
kita danà i Kelistu anì meseloyuk ki dé. Igsalig di ma diyà
kenami siini galebek anì tumegudon ké diyà sa medoo etaw
anì upionen di ma kagda.
19 Ini sa tegudon ké, mebaluy doo upionen i Nemula sa
langun etaw anì meloyuk da kagdi i danà sa binaelan i
Kelistu. Endà egsagipaen di duu sa medoo salà da enù
ka igpeuloy di dé. Iya sa Mepion Tegudon igsalig di diyà
kenami sa itulù ké diyà sa medoo etaw.
20 Huenan di, kami sa salu i Kelistu pineangay di anì
tumulù ké sa kagi di, enù ka danà ké eg-ikagi, lagà si Nemula
dé sa egsasà keniyu. Danà i Kelistu migsugù kenami,
egsasaen ké kiyu anì meseloyuk yu si Nemula.
21 Apiya di pa endà duen salà binaelan i Kelistu, pinig-
tamayan i Nemula doo kagdi danà sa medoo salà ta, anì
petiengawen di kita diyà sa kehaa di danà ta nesesebaen si
Kelistu.

6

1 Na, nesesebaen ké si Nemula diyà sa galebek di, huenan
di ini sa isasà ké diyà keniyu. Amuk sinakem yu dé sa
mepion ketabang ipeuloy i Nemula, yoko egpeuhang duu.
2 Enù ka ini sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Egoh di neuma sa agdaw hinemilì ku,
dinineg ku sa kesimbà yu,
owoy egoh di neuma sa agdaw ku umaluk keniyu,

tinabangan ku kiyu.”*
Na, taa yu, hih. Neuma dé ini egoh di sa agdaw hinemilì i
Nemula egoh di egpehaa sa kehidu di keniyu, owoy ini ma
dé sa agdaw di eg-aluk keniyu.
3 Na, ungayà ké endà duen sa kenà etaw sumigbolow sa
ketulù ké. Huenan di, tigtu egtulikan ké sa egbaelan ké anì
endà mealang sa kepigtuu da.
4 Sumalà dé sa egbaelan ké, ipehaa ké polo sa metiengaw
adat ké anì metiigan sa etaw kami sa sinugù i Nemula danà
ké egtigkel sa lihay ké owoy sa medoo kelikutan ké ma.
5 Tinigkelan ké apiya di pa binalbal ké, owoy nebilanggu
ké, owoy hinemagawan ké danà sa medoo etaw tegebogo.
Tinigkelan ké apiya di pa tigtu melikut sa galebek ké, owoy
duen ma sa egoh ké endà egpeketudug owoy endà ma
egpekekaen ké.
6 Dodoo danà ké sinugù i Nemula, metiengaw doo sa adat
ké, owoy egketiigan ké ma sa tuu tegudon. Metaes sa tali
ké, owoy mipedu ké ma, owoy eg-ugpà sa Metiengaw Suguy
i Nemula diyà kenami, owoy tigtu eghiduwan ké sa medoo
etaw.
7 Iya sa itulù ké sa tuu tegudon, owoy tinunungan i
Nemula ma kami. Lagà ké sa sundalu épê kinemkem anì
atuwan di sa kuntelà di, enù ka iya sa lagà sundang owoy
kelasag sa metiengaw adat ké.
8 Duen etaw eg-adat kenami, owoy duen ma egluwoh.
Duen etaw eg-olò kenami, owoy duen ma egsumbung.
Apiya di pa guwaen da dò tegebutbut ké, anan tuu doo sa
eg-ikagiyen ké.
9 Apiya di pa guwaen da tigtu mepokò ké etaw, lumalag
ké ma doo. Takà ké buyu egkematay, dodoo nehagtay ké
doo. Pineukit i Nemula kami diyà sa dakel kelikutan, dodoo
endà neimatayan ké.
10 Apiya di pa duen sa egkebukulan ké diyà tanà, takà ké
doo egkeanggan. Tigtu pubeli ké etaw, dodoo dakel doo sa
isugkow ké diyà sa medoo etaw egtuluen ké. Endà duen sa
medoo langun taman ké diyà tanà, dodoo kami polo épê sa
langun taman ibegay i Nemula.
11 Na, o medoo duma ké dutu Kolintu dò, tinulon ké dé
diyà keniyu sa langun penemdem ké, owoy netiigan yu tigtu
eghiduwan ké kiyu.
12 Endà kulang sa kehidu ké keniyu, dodoo kiyu polo sa
kulang mehidu kenami.
13 Egsasaen ku kiyu i lagà anak ku anì pedakel yu sa pedu
yu diyà kenami, iling mendaa sa dakel kehidu ké keniyu.

---

* **6:2** 6:2 Basa ko Isayas 49:8.

Ini Sa Isasà I Pabelo Anì Endà Eg-unut Da Sa Etaw Endà Egpigtuu

14 Na, yoko eg-amut ta diyà sa medoo etaw endà egpigtuu,
enù ka endà mebaluy di meseamut sa mepion owoy sa
medaet. Hediya ma, endà ma neseamut sa legdaw owoy
sa delem.
15 Endà mebaluy di mesesebaen sa pedu i Kelistu owoy
sa pedu i Satanas. Hediya ma, endà ma mebaluy di amuk
mesesebaen sa pedu sa etaw egpigtuu owoy sa etaw endà
egpigtuu.
16 Endà ma mebaluy di meseamut sa inetaw owoy sa
Dalesan i Nemula. Hediya ma kita i etaw egpigtuu, lagà
ki sa dalesan eg-ugpaan sa Nemula melalù, enù ka duen sa
kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Mugpà a diyà kenagda,
owoy munut a ma diyà kenagda.
Aken sa Nemula simbaan da,
owoy kagda sa meetaw ku."†
17 Huenan di, guwaen i Datù Nemula,
"Pediyù yu dé diyà sa medoo etaw endà eg-unut da diyà
kenak
owoy yoko eg-amut ta diyà kenagda,
owoy yoko ma eg-iling duu sa medaet egbaelan da.
Amuk hediya sa egbaelan yu,
metuuwan a diyà keniyu."‡
18 "Owoy aken sa meemà yu,
owoy kiyu sa meanak ku.
Iya sa inikagi i Datù Nemula épê dakel egkegaga."§

7

1 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, danà iya wé
igpasad i Nemula diyà kenita, mepion amuk tigtu ekedan
ta sa langun balangan medaet, iling ka sa egbaelan ta ataw
ka sa penemdem ta, owoy petiengawen ta ma kita diyà sa
kehaa i Nemula danà sa keadat ta kenagdi.

Ini Sa Kekeanggan I Pabelo

2 Na, tigtu yu pedakel sa pedu yu diyà kenami. Netiigan
yu ma doo endà nesalà ké diyà keniyu, owoy endà ma
pinedaetan ké duu sa kepigtuu sa etaw diyan, owoy endà
ma duen etaw inakalan ké.
3 Beken iya sa pesuwan ku mig-ikagi a iya wé anì
sigbolowen ku kiyu. Dodoo eg-ikagiyen ku dema sa tapay
inikagi ku, tigtu eghiduwan ku kiyu. Apiya di pa mematay

† **6:16** 6:16 Basa ko Isikiyél 37:27. ‡ **6:17** 6:17 Basa ko Isayas 52:11; Isikiyél 20:34. § **6:18** 6:18 Basa ko 2 Samuwél 7:14.

ké ataw ka nehagtay ké pelà, tapay doo endà mekedan sa
kehidu ku keniyu.
4 Tigtu egsaligan ku kiyu, owoy ipeolòolò ku ma kiyu diyà
sa medoo liyu etaw. Apiya di pa medoo sa kelikutan ké,
mebagel doo sa pedu ké owoy tigtu neanggan ké ma danà
yu.

5 Egoh anay egoh ké migtebow diyà uwang Masidoniya,
endà egpekeetud ké enù ka takà ké egkepasangan. Sumalà
dé sa inangayan ké, nepelihay ké doo owoy sinigbolow ké
etaw owoy nebukul ké ma denu keniyu i etaw egpigtuu.
6 Dodoo si Nemula sa pebagel sa pedu sa etaw egkebukul,
owoy pinebagel di ma kami danà i Tito migtebow kedu
diyan.
7 Neanggan ké egoh di migtebow dahini, dodoo uman pa
neanggan ké egoh di migtulon kenami sa kekeanggan di
denu keniyu. Tinulon di ma kenami sa ungayà yu humaa
kenak, owoy tinulon di ma sa kekebukul yu danà sa medaet
binaelan yu owoy sa ungayà yu ma mangunut diyà sa igsasà
ku keniyu. Huenan di, egoh ku neketiig iya wé, neanggan a
temù.

8 Apiya di pa nebukul yu danà sa tapay igsulat ku diyà
keniyu, endà doo mebegat sa pedu ku danà ku migsulat iya
wé. Tuu mebegat sa pedu ku egoh anay enù ka netiigan ku
melugaylugay yu mebukul danà iya wé sulat ku.
9 Dodoo neanggan a dé ini egoh di. Beken iya sa pesuwan
ku neanggan danà yu nebukul, dodoo neanggan a polo enù
ka pinelumanan yu dé sa egbaelan yu danà yu nebukul.
Na, danà sa uyot i Nemula iya wé, huenan di mepion doo
sa ketamanan sa sulat ké diyà keniyu.
10 Amuk danà i Nemula sa kekebukul etaw, mebaluy doo
iya sa pesuwan di metuing sa pedu di diyà si Nemula anì
mealukan. Huenan di, endà mepion di amuk mebegat
sa pedu ta danà sa kekebukul kedu si Nemula. Dodoo
amuk mebukul sa etaw endà egpigtuu owoy amuk endà ma
metuing sa pedu di diyà si Nemula, endà doo mebegayan di
sa lalù endà meelut di.
11 Dodoo taa yu, hih, sa binaelan i Nemula diyà keniyu
danà iya wé kekebukul yu. Meudes yu dé egpepion sa
egbaelan yu, owoy dakel ma sa ungayà yu egpetiig diyà
etaw endà eg-ilingan yu duu sa binaelan iya wé etaw
nesalà. Tigtu egkelepuhan yu ma sa medaet binaelan di,
owoy nelimedangan yu ma amuk mekelapeg yu diyà sa
kepigtamay i Nemula kenagdi. Mebugaan yu aken, owoy
ungayà yu tigtu yu mangunut diyà sa igsugù i Nemula
keniyu anì metuuwan a diyà keniyu. Pinigtamayan yu

ma dé iya wé etaw nesalà. Na, danà iya wé binaelan yu,
tinandaan yu dé endà duen sa niyu diyà sa hagdi salà.
12 Egoh ku migsulat diyà keniyu egoh anay, beken iya daa
sa ungayà ku mepigtamayan sa etaw nesalà diyan, ataw ka
pepionen ku daa sa etaw kenà di nesalà. Dodoo netiigan
i Nemula doo migsulat a iya wé anì ipetiig ku diyà keniyu
tigtu dakel sa kehidu yu kenami.
13 Huenan di, neanggan ké temù, enù ka neketuu dé iya
wé ungayà ku.
Apiya di pa neanggan ké denu iya wé, uman ké polo
neanggan egoh ké mighaa sa kekeanggan i Tito danà sa
mepion binaelan yu diyà kenagdi.
14 Egoh anay inolò ku kiyu diyà kenagdi egoh di endà pa
mig-angay diyan. Na, endà dé memala a enù ka egoh di
migtebow dé diyà keniyu, hinaa di doo tigtu tuu sa kagi ku
denu keniyu. Anan tuu sa inikagi ku diyà keniyu egoh anay,
owoy tuu ma doo sa inikagi ku diyà si Tito denu keniyu.
15 Netulengan i Tito sa kepangunut yu diyà sa igsugù
ku inuwit di diyan owoy sa kesalù yu kenagdi, apiya di
pa nebukul yu owoy nelimedangan yu ma. Huenan di,
migkedakel sa kehidu di keniyu.
16 Na aken, tigtu a dé neanggan temù, enù ka netiigan ku
mesaligan ku doo kiyu.

8

Ini Denu Sa Kebegay Etaw Egpigtuu

1 Na, o medoo duma ké egpigtuu, ungayà ké metiigan
yu sa binaelan sa medoo umpungan i Hésus diyà uwang
Masidoniya, enù ka mepion sa binaelan da danà sa dakel
ketabang i Nemula kenagda.
2 Apiya di pa tigtu melikut sa nehaa da, tigtu da polo
neanggan owoy metawag da ma doo egbegay tabang, apiya
di pa pubeli da etaw.
3 Egtulonen ku diyà keniyu igbegay da daa uloy taman sa
egkegaga da egbegay, owoy pinesubela da ma sa kebegay
da. Danà sa hagda daa uyot egbegay,
4 tigtu da migpegeni diyà kenami anì umiling da ma
megay tabang diyà sa medoo etaw i Nemula dutu uwang
Hudiya dò.
5 Guwaen ké dò endà iseg di medoo sa ibegay da, dodoo
dakel polo sa igbegay da, enù ka muna da dé egbegay sa
pedu da diyà si Datù, agulé egsalig da ma diyà kenami enù
ka iya sa uyot i Nemula diyà kenagda.
6 Na, tigtu mepion sa binaelan iya wé medoo etaw
tegeMasidoniya. Huenan di, sinasà ké Tito i anì pelikù

dema diyan anì buligan di kiyu anì meubus yu tumipoh
sa tabang ibegay yu, enù ka kagdi sa mig-edung migbulig
keniyu egtipoh egoh anay.
7 Tigtu yu dé miglalag denu sa langun egbaelan yu,
enù ka meeles sa kepigtuu yu, owoy megelol yu ma
egtulù, owoy netiigan yu ma sa tuu tegudon, owoy megelol
yu ma egpangunut diyà si Nemula, owoy dakel ma sa
kehidu yu kenami. Huenan di, ungayà ké lumalag yu ma
danà sa ketawag yu egbegay tabang diyà sa medoo etaw
egkepasangan.
8 Endà egtegelen ku duu kiyu egpebegay. Dodoo ungayà
ku polo ipetiig ku diyà keniyu denu sa medoo liyu etaw
metawag egbegay tabang, anì metiigan ku ma amuk tigtu
tuu sa niyu kehidu.
9 Netiigan yu doo tigtu dakel sa kehidu i Hésus Kelistu, sa
Datù ta, diyà kenita. Apiya di pa tigtu kawasà dutu langit
dò, migkepubeli polo temù danà di neetaw diyà tanà anì
alukan di kiyu. Huenan di, danà iya wé binaelan di, tigtu
kumawasà yu polo dutu langit dò.
10 Na, apiya di pa endà egtegelen ku duu kiyu, ini sa
penemdem ku. Mepion amuk meubus yu dé tumipoh sa
pilak, sa inedungan yu egoh siini palay netebas, enù ka kiyu
sa anay etaw egtipoh pilak danà sa ungayà yu daa egtabang
sa etaw egkepasangan.
11 Uman yu pa anì meubus dé sa ketipoh yu pilak. Egoh
anay egoh yu mig-edung egtipoh pilak, dakel sa ungayà yu
egbegay tabang, huenan di mepion amuk endà mesemek yu
anì meubus dé siini galebek yu, taman sa egkegaga sa uman
sebaen etaw egbegay.
12 Enù ka amuk dakel sa ungayà yu egbegay tabang
owoy amuk ibegay yu ma sa mekebegay yu, metuuwan doo
Nemula i diyà sa egbaelan yu, enù ka endà itegel di duu
ipebael kenita sa endà megaga ta.
13 Beken iya sa ungayà ku amuk mepubeli yu danà sa
kebegay yu tabang diyà sa medoo liyu etaw anì kumelanih
sa hagda keugpà.
14 Dodoo ungayà ku polo setabangay yu langun. Amuk
subela sa niyu ini egoh di, mepion amuk tabangan yu sa
medoo duma yu egkepasangan. Agulé amuk meuma ma
kani sa egoh yu mepasangan owoy kagda ma sa duen,
metabangan da ma kiyu. Amuk hediya sa egbaelan yu,
mesetabang yu langun.
15 Duen sa kagi i Nemula igpesulat denu sa egoh etaw
Hudiyu migtipoh sa kaenen igbegay i Nemula egoh anay,
guwaen di,

“Amuk medoo sa netipoh sa etaw,
endà ma subela sa nekuwa di.
Hediya ma sa liyu etaw migtipoh tukééy,
endà ma duen sa kulang di.”*

Ini Denu Si Tito Owoy Sa Duma Di Mangay Kolintu Dò

16 Na, tigtu ké egpesalamat diyà si Nemula, enù ka igbegay
di diyà si Tito sa dakel pedu di tumabang keniyu, lagà
mendaa sa nami pedu.
17 Egoh ké migsasà diyà si Tito anì mangay dema diyà
keniyu, tigtu egkeiyap dema pelikù diyan, enù ka iya sa
tapay ungayà di tumabang keniyu.
18 Na, egpeunuten ké diyà si Tito sa sebaen duma ta
egpigtuu. Tigtu eg-adatan ma sa langun umpungan i Hésus
kagdi i, enù ka megelol egtulù sa Mepion Tegudon denu si
Kelistu.
19 Owoy beken iya daa, enù ka kagdi ma sa hinemilì
sa medoo umpungan i Hésus anì munut diyà kenami
amuk uwiten ké sa itabang yu diyà sa medoo duma ta
egkepasangan. Uwiten ké diyà kenagda anì meolò Datù i
anì mehaa ma sa pedu ta tumabang kenagda.
20 Na, egpeunuten ké siini duma ta anì endà duen etaw
sumigbolow kenami danà sa keuwit ké siini dakel tabang
dutu.
21 Ungayà ké mepion sa egbaelan ké diyà sa kehaa i
Nemula owoy diyà sa kehaa sa langun etaw ma.
22 Na, duen ma sa sebaen ma duma ta egpigtuu peunuten
ké diyà si Tito mangay diyan. Medoo gulê egtukawan
ké kagdi i, owoy netiigan ké megelol ma diyà sa langun
egbaelan di. Dakel sa pedu di mangay tumabang keniyu
enù ka tigtu egsaligan di kiyu.
23 Na, si Tito sa duma ku egtulù keniyu. Siini duwa etaw
umunut diyà kenagdi, kagda ma sa pineangay sa medoo
umpungan i Hésus anì meolò Kelistu i danà sa egbaelan
da.
24 Huenan di, amuk tumebow da diyan, pehauwi yu sa
kehidu yu kenagda anì metiigan sa langun umpungan i
Hésus tuu sa kehidu yu diyà sa duma yu owoy tuu ma sa
inikagi ké denu sa mepion egbaelan yu.

9

Ini Denu Sa Ketabang Da Duma Da

1 Na, endà dé duen pesuwan ku sumulat a uman diyà
keniyu denu sa kepeuwit yu tabang diyà sa medoo etaw
i Nemula dutu Hudiya dò,

* **8:15** 8:15 Basa ko Éksodo 16:18.

2 enù ka netiigan ku tigtu egkeiyap yu tumabang kenagda.
Huenan di, inolò ku kiyu diyà sa medoo etaw tegeMasi-
doniya egpigtuu, guwaen ku, “Egoh siini palay netebas, iya
sa ungayà sa medoo duma ta egpigtuu diyà uwang Akaya
megay da tabang.” Na, egoh da neketiig denu sa kebegay
yu tabang, egkedoo da ma egkeiyap megay sa tabang.
3 Huenan di, egpeangayen ku dé diyà keniyu siini duma ta
lapeg si Tito, anì metiigan etaw endà uloy di kagi ku daa sa
keolò ku keniyu, dodoo ubusen yu polo tumipoh sa itabang
yu iling sa inikagi ku denu keniyu.
4 Enù ka amuk mangay a diyan owoy duen ma etaw
munut kenak tegeMasidoniya, memalaan a amuk hauwen
da endà netapay sa igtabang yu. Owoy kiyu ma, uman pa
dakel sa niyu mala, enù ka inolò ku dé kiyu diyà kenagda
denu sa ketipoh yu tabang.
5 Huenan di, iya sa penemdem ku mepion amuk pehu-
nawen ku siini telu duma ta mangay diyan anì buligan da
kiyu egtipoh sa tabang igpasad yu egbegay. Agulé amuk
tumebow a diyan, tapay dé duen sa itabang yu, owoy
metiigan da ma beken iya sa pesuwan yu egbegay amuk
danà yu netegel, dodoo danà sa niyu uyot polo egbegay.
6 Netiigan yu doo ini i. Amuk tukééy daa sa ig-ohok sa
etaw, tukééy ma daa sa meketu di. Dodoo amuk medoo sa
ig-ohok di, medoo ma sa mekuwa di.
7 Hediya ma sa etaw egbegay. Mepion amuk egpenemdem
sa uman sebaen etaw sa kedoo mekebegay di, owoy iya
daa sa ibegay di. Endà mepion di amuk mebegat sa pedu
di egbegay, owoy endà ma mepion di amuk tinegel di
egpebegay, enù ka iya sa kenà i Nemula netuuwan sa etaw
egbegay danà sa pedu di megaen.
8 Tigtu megaga i Nemula ibegay diyà kenita sa uman pa
dakel diyà sa kulang ta, anì dumuen takà sa langun taman
ta anì dumuen ma sa subela di itabang ta diyà sa medoo
duma ta.
9 Duen sa kagi i Nemula igpesulat denu sa etaw metien-
gaw, guwaen di,
“Kagdi sa metawag egbegay diyà sa pubeli,
owoy endà duen taman sa kebael di mepion.”*
10 Na, si Nemula sa egbegay benì diyà sa tegehemula anì
duen sa mekaen da. Hediya ma, ibegay di diyà kenita sa
lagà benì owoy pedoowen di ma sa bunga di anì meumanan
sa itabang ta diyà sa medoo etaw.
11 Takà egtabangan i Nemula kiyu anì metawag yu ma
egbegay diyà sa etaw egkepasangan. Huenan di, tigtu

* **9:9** 9:9 Basa ko Isalem 112:9.

kumedoo sa etaw umolò si Nemula danà sa ketabang yu
kenagda ipeuwit yu diyà kenami.
12 Enù ka amuk duen sa tabang ibegay yu, tigtu metabangan
sa medoo etaw i Nemula egkepasangan, owoy beken iya
daa dodoo medoo ma sa etaw umolò si Nemula danà sa
ketabang yu.
13 Amuk metiigan da metawag yu, tigtu oloen da Nemula
i enù ka egpangunut yu diyà sa Mepion Tegudon denu si
Kelistu egsaligan yu, owoy oloen da ma kagdi i danà yu
metawag egbegay tabang diyà kenagda lapeg sa langun
etaw.
14 Amuk iya sa egbaelan yu, tigtu hiduwan da kiyu owoy
isimbà da ma kiyu danà sa dakel ketabang ipeuloy i Nemula
diyà keniyu.
15 Huenan di, tigtu meolò ta Nemula i danà di migbegay sa
Anak di diyà kenita. Endà meikagi ta duu sa lagà di enù ka
tigtu milagà temù.

10

Ini Denu Sa Galebek I Pabelo

1 Na, si Pabelo a eg-ikagi ini i diyà keniyu. Duen etaw
guwaen da dò melenek a gaa amuk diyà a keniyu, dodoo
mebalaw a gaa amuk egsulat a diyà keniyu kedu mediyù dò.
Dodoo danà ku eg-iling sa adat i Kelistu egoh di migpetukééy
owoy mipedu ma,
2 huenan di egsasà a diyà keniyu anì pepionen yu sa adat
yu anì endà mebulitan ku kiyu amuk tumebow a diyan, enù
ka tigtu doo bulitan ku sa medoo etaw egsumbung kenami
guwaen da dò eg-unut ké gaa sa nami daa uyot lagà sa
medoo liyu etaw endà egpigtuu.
3 Tuu ma doo, kami sa etaw lagà keniyu mendaa eg-ugpà
diyà tanà, dodoo endà lagà di sa gila diyà tanà daa sa ukit ké
eg-atu sa medaet, enù ka endà egsalig ké diyà sa egkegaga
etaw.
4 Beken sa kinemkem etaw eggila diyà tanà sa kinemkem
ké anì umatu ké diyà sa medaet, dodoo tigtu mekegaga
sa kinemkem ké igbegay i Nemula diyà kenami. Huenan
di, mekegaga ké umatu diyà sa langun egkuntelà sa tuu
tegudon, apiya di pa mebagel da.
5 Eg-atuwan ké sa endà tuu kesigbolow etaw owoy sa
kepeolòolò sa etaw eg-alang sa tuu tegudon denu si Nemula,
owoy meatuwan ké ma sa medaet penemdem da anì
mangunut da polo diyà si Kelistu.
6 Na, tigtu yu dé pangunut diyà si Nemula, enù ka amuk
mangay ké diyan, pigtamayan ké doo sa medoo etaw endà
egpangunut.

7 Taa yu, hih. Duen etaw diyà keniyu guwaen da dò kagda
daa sa tigtu etaw i Kelistu. Dodoo mepion amuk metiigan
da kami enù ka kami ma doo sa etaw i Kelistu.
8 Apiya di pa egpeolòolò a dema denu sa egkegaga igbegay
i Nemula diyà kenami, endà ma igkemala ku duu iya wé,
enù ka binegayan di kami egkegaga anì pebagelen ké sa
kepigtuu yu; endà pedaet ké sa kepigtuu yu.
9 Apiya di pa hediya sa inikagi ku diyà keniyu, endà doo
meiyap a amuk melimedangan yu danà sa sulat ku diyà
keniyu.
10 Dodoo, duen etaw diyan guwaen da dò mebalaw a gaa
owoy egbulit a ma amuk egsulat a diyà keniyu, dodoo amuk
diyà a keniyu melenek a gaa owoy endà ma mekegaga a
tumulù keniyu.
11 Amuk hediya sa penemdem da, mepion amuk metiigan
da iya polo sa unutan ké amuk tumebow ké diyan sa sulat
ké egoh ké endà pa diyan.
12 Na, meked ké umiling sa adat sa medoo liyu etaw
egpedakelen da kagda. Tigtu endà milantek sa penemdem
da, enù ka guwaen da dò kagda daa sa egpeketiig gaa sa
mepion egbaelan etaw. Ipeiling da daa sa hagda adat,
huenan di sumalà dé sa egbaelan da, guwaen da dò anan
mepion.
13 Dodoo kami i, endà subela sa kepeolòolò ké, enù ka
iya daa sa ipeolòolò ké sa galebek ipebael i Nemula diyà
kenami, lapeg sa egbaelan ké egoh ké diyà keniyu.
14 Na, danà yu nekelapeg diyà sa galebek ipebael i Nemula
diyà kenami, huenan di endà egtipay ké sa igsugù di egoh
ké egtulù diyà keniyu, enù ka kami sa anay mig-angay diyà
keniyu anì egtulù ké sa Mepion Tegudon denu si Kelistu.
15 Dodoo endà egpeolòolò ké denu sa binaelan sa medoo
liyu etaw diyà sa kenà i Nemula endà migpeangay kenami.
Dodoo ungayà ké polo kumebagel sa kepigtuu yu owoy
meumanan ma sa galebek ké diyà keniyu taman endà
meubus sa langun ipebael i Nemula diyà kenami.
16 Amuk kumebagel dé sa kepigtuu yu, mekeangay ké
ma tumulù sa Mepion Tegudon diyà sa medoo mediyù
menuwa lekedutu yu. Enù ka meked ké egpeolòolò denu
sa binaelan sa liyu etaw diyà sa menuwa kenà i Nemula
endà migpeangay kenami.
17 Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Amuk ungayà sa etaw egpeolòolò,
iya daa sa meolò di sa binaelan i Datù Nemula.”*

* **10:17** 10:17 Basa ko Hilimiyas 9:24.

18 Na, endà metuuwan Nemula i diyà sa etaw egpeolòolò
danà sa hagda daa binaelan. Dodoo amuk si Nemula sa
umolò sa etaw, netiigan ta tigtu tuu iya wé.

11

Ini Denu Sa Medoo Etaw Guwaen Da Dò Kagda Sa Salu I Hésus

1 Na, ungayà ku endà mesemek yu dumineg sa ikagiyen
ku diyà keniyu, apiya di pa lagà a sa etaw endà duen
penemdem. Tigkel yu, hih.
2 Tigtu egkebukulan ku kiyu lagà sa kebukul i Nemula
keniyu. Ungayà ku endà tumangkà yu diyà si Kelistu, enù
ka kiyu sa lagà melanih kenogon igpasad ku ipesawa diyà
sa sebaen daa maama.
3 Egkelenawan a amuk mehalì sa penemdem yu denu si
Kelistu owoy mekedan ma sa dakel kehidu yu kenagdi danà
yu meakalan. Mekeiling yu kéen si Iba egoh anay enù ka
neakalan danà sa metolol kagi sa uled egbutbut, si Satanas.
4 Egkebukul a keniyu enù ka egkeanggan yu amuk duen
etaw mangay tumegudon diyà keniyu, owoy migtuu yu ma
sa ketulù da denu si Hésus apiya di pa tigesa diyà sa nami
ketegudon. Hediya ma, tigesa ma sa itulù da keniyu denu
sa Suguy i Nemula, owoy metuuwan yu ma doo diyà sa
tegudon da, apiya di pa beken sa tuu tegudon igtulù ké
keniyu. Egkegaip a keniyu enù ka egkeiyap yu egdinegdineg
sa ketulù da.
5 Na, siedò medoo etaw diyà keniyu guwaen da dò kagda
gaa sa mapulù salu i Hésus, netiigan ku doo endà lumowon
da diyà kenak.
6 Apiya di pa endà tigtu a egpekegaga egtulù, netiigan ku
doo sa tuu tegudon. Netiigan yu doo iya wé, enù ka anan
tuu sa langun igtulù ké keniyu.
7 Egoh ku migtulù keniyu sa Mepion Tegudon denu si
Nemula, endà pinebayad ku duu kiyu, apiya tukééy. Dodoo,
migpetukééy a polo owoy miggalebek a ma anì kumepion
yu danà sa ketulù ku. Enù di ya, medaet pa iya wé binaelan
ku?
8 Egoh ku migtulù keniyu, iya polo sa miggastu kenak
sa medoo umpungan i Hésus diyà sa medoo liyu menuwa.
Lagà a egpenakaw diyà kenagda enù ka ginastuwan da aken
anì tabangan ku kiyu.
9 Egoh ku mig-ugpà diyan, apiya di pa duen sa kulang ku,
endà doo egpegeni a diyà keniyu, enù ka sa medoo duma ta
egpigtuu diyà Masidoniya polo sa migpeuwit diyà kenak sa
kulang ku. Huenan di, endà dé migpegeni a diyà keniyu sa

kehagtayan ku, owoy taman melugay endà ma dé megeni a
diyà keniyu.
10 Tuu sa kagi i Kelistu, owoy tuu ma sa eg-ikagiyen ku
diyà keniyu. Endà dé mekedan siini kepeolòolò ku, enù ka
endà dé megeni a pilak diyà etaw, iling ka kiyu ataw ka sa
medoo liyu etaw diyà sa uwang Akaya.
11 Dodoo apiya di pa endà egpegeni a diyà keniyu, yoko
egpenemdem duu endà mehidu a keniyu. Netiigan i Nemula
doo tigtu eghiduwan ku kiyu.
12 Na, umanan ku pa sa endà kepegeni ku diyà keniyu, enù
ka meked a umiling siedò medoo etaw guwaen da dò kagda
gaa sa mapulù salu i Hésus. Ungayà ku endà ipeolòolò da
duu sa guwaen da dò egpegastu ké ma diyà sa etaw, lagà sa
hagda egbaelan.
13 Beken kagda sa tigtu salu i Hésus, dodoo ubòubò da
daa. Eg-akalan da kiyu denu sa egbaelan da, owoy guwaen
da dò kagda gaa sa salu sinugù i Kelistu.
14 Dodoo endà egkegaipan ké duu iya wé binaelan da,
enù ka apiya si Satanas, egpegaling ma doo egsugùsuguen
i Nemula kedu diyà langit.
15 Huenan di, endà ma egkegaipan ké duu sa egbaelan
sa medoo etaw i Satanas ubòubò da ma sa pineangay i
Nemula egbael mepion. Dodoo mepigtamayan da doo danà
sa binaelan da medaet amuk meuma sa sabuhanan agdaw.

Ini Sa Egoh I Pabelo Migpeolòolò Denu Sa Nebaelan Di

16 Na, eg-ikagiyen ku dema ini i diyà keniyu. Yoko
egpenemdem duu aken sa etaw endà duen penemdem takà
egpeolòolò. Dodoo apiya di pa iya sa penemdem yu, tigkeli
yu doo dinegdineg sa tukééy kepeolòolò ku.
17 Na, netiigan ku beken kedu si Datù ini i eg-ikagiyen ku
diyà keniyu, enù ka lagà a sa etaw endà duen penemdem
takà egpeolòolò.
18 Dodoo, duen medoo etaw diyan egpeolòolò denu sa
egbaelan da diyà tanà, huenan di egpeolòolò a ma, aken
i.
19 Enù ka kiyu, guwaen yu dò melabel sa niyu penemdem,
dodoo egkeiyap yu doo egdinegdineg sa ketulù siedò medoo
etaw endà duen penemdem.
20 Egtigkelan yu doo amuk udipenen da kiyu. Apiya di pa
egkuwa da pilak diyà keniyu ataw ka eglapisen da ma kiyu,
pemaenen yu polo iya wé. Amuk egpegesen da kiyu ataw
ka egtagpien da kiyu, mepion doo diyà keniyu.
21 Adi-adi da pa diyà kenami, enù ka memala a umiling
sa hagda egbaelan diyà keniyu guwaen yu dò tigtu mepion.

Na, amuk mebagel da egpeolòolò, mebagel a ma doo
egpeolòolò, apiya lagà a sa etaw endà duen penemdem.
22 Amuk egpeolòolò da danà da etaw Hudiyu, aken ma
doo sa etaw Hudiyu. Amuk egpeolòolò da danà da tugod i
Islaél, aken ma doo sa tugod i Islaél. Amuk egpeolòolò da
danà da tugod i Ablaham, aken ma doo sa tugod i Ablaham.
23 Guwaen da kagda gaa sa egsugùsuguen i Kelistu, dodoo
labi pa endà egsugùsuguen di aken i. Na, netiigan ku
doo lagà kagi etaw egkelengleng sa eg-ikagiyen ku enù ka
egpeolòolò a ma. Uman pa dakel sa naken galebek diyà sa
hagda. Uman a pa medoo gulê nebilanggu diyà kenagda.
Uman a pa medoo gulê tinapes diyà kenagda, owoy uman a
pa medoo gulê buyu mematay diyà kenagda.
24 Lima gulê a ma tinapes tagtelu pulù owoy siyow gulê
danà sa duma ku etaw Hudiyu.
25 Telu gulê a ma binalbal sa etaw tegeLoma. Segulê
a ma binuung batu anì meimatayan a. Telu a ma gulê
netegeban sa dakel kumpit inedaan ku, owoy mig-olul a ma
diyà teliwadà dagat segeagdaw owoy segesigep.
26 Egoh ku takà eg-ipanaw, medoo sa kelikutan nehaa ku.
Migbatas a ma sa lawa't wayeg memahà, owoy nekesiegung
a ma sa etaw tegelampas. Egkelukuyan da ma aken eg-
imatay sa medoo etaw Hudiyu owoy etaw beken Hudiyu.
Medoo sa kelikutan nehaa ku diyà sa dakel menuwa owoy
diyà sa melabel tanà mediyù dalesan owoy diyà sa dagat
ma. Pinelihay a ma sa medoo etaw ubòubò egpigtuu.
27 Ini ma sa nebaelan ku. Neliteg a ma danà sa galebek
ku tigtu melikut. Medoo a ma gulê endà egpeketudug amuk
sigep danà sa galebek ku. Egpeketues a owoy eglupahan a
ma, owoy kulang ma sa kaenen ku owoy sa ginis ku, owoy
endà ma duen sa dalesan kenà ku eg-ugpà.
28 Duen ma medoo liyu kelikutan nehaa ku, dodoo endà
pa egtulonen ku duu ini egoh di. Uman agdaw tigtu
a nebukul sa medoo umpungan i Hésus diyà sa langun
menuwa.
29 Amuk duen etaw egkelenek sa kepigtuu di, egkepasan-
gan a ma enù ka dakel sa ungayà ku tumabang kenagdi.
Owoy amuk duen etaw egpigtuu neenggat diyà salà, tigtu
egkedaet ma sa pedu ku.

30 Na, endà meiyap a egpeolòolò hedem, dodoo amuk
tegelen a, egpeolòolò a ma doo denu sa kelikutan nehaa
ku anì metiigan yu endà duen sa naken egkegaga.
31 Netiigan doo i Nemula Emà i Datù Hésus endà egbutbut
a egtulon ini i diyà keniyu. Na, meolò kagdi i taman
melugay.

32 Na, egtulonen ku ma sa nebaelan ku dutu menuwa
Damasko dò. Egoh iya, migsugù sa gubilenu hinemilì i
Sulutan Alitas anì bantayan da sa bengawan sa kutà siedò
menuwa anì sigkemen da aken amuk lumaun a.
33 Dodoo, duen doo etaw migtabang kenak. Dinalem da
aken diyà sa amayan alat owoy tinuntun da kedu diyà sa
mehagtaw tatawan sa kutà siedò menuwa. Hê, nekepelaguy
a dahiya.

12

Ini Sa Igpehaa I Nemula Diyà Si Pabelo

1 Na, endà duen ulan sa kepeolòolò ku, dodoo lagà a
daa netegel egsagbì diyà sa medoo etaw diyan, huenan di
muman a pa peolòolò. Na, egtulonen ku diyà keniyu sa
igpehaa i Datù diyà kenak owoy sa igpetiig di ma diyà kenak.
2 Duen sa etaw netiigan ku egpigtuu diyà si Kelistu. Egoh
sepulù owoy epat gepalay, nebatun dutu siedò langit tigtu
mehagtaw kenà i Nemula eg-ugpà. Endà netiigan ku duu
amuk nekeuma sa lawa di dutu ataw ka sa suguy di daa sa
nekehaa iya wé, enù ka si Nemula daa sa neketiig.
3 Dodoo netiigan ku doo nekeuma siini etaw dutu siedò
menuwa i Nemula tigtu metolol diyà langit. Eg-ikagiyen ku
dema ini i, endà netiigan ku duu amuk nekeuma sa lawa di
dutu ataw ka sa suguy di daa sa nekehaa iya wé, enù ka si
Nemula daa sa neketiig.
4 Egoh di eglengen dutu langit dò, dinineg di sa kagi endà
egkeikagi di duu diyà sa kagi etaw daa, owoy endà ma
mebaluy di ikagiyen etaw daa iya wé.
5 Na, aken iya wé etaw tinulon ku nebatun dutu langit
dò, huenan di mebaluy ma amuk egpeolòolò a danà iya wé
nebaelan ku. Dodoo aken, endà ipeolòolò ku duu iya wé,
enù ka iya daa sa ipeolòolò ku sa medoo kelikutan nehaa
ku anì metiigan yu endà duen sa naken egkegaga.
6 Apiya di pa egtulonen ku sa langun neukitan ku, endà
doo lagà a sa etaw egkelengleng, enù ka anan tuu polo sa
eg-ikagiyen ku. Dodoo meked a egpeolòolò, enù ka endà
meiyap a amuk egpedakelen a etaw danà sa nehauwan ku.
Ungayà ku polo egpenemdemen da aken danà sa binaelan
ku hinaa da owoy danà ma sa tegudon ku dinineg da.
7 Dodoo, nebegayan a sa linadu tigtu mesakit anì endà
pedakelen ku duu aken danà sa tigtu mepion nehauwan ku
dutu langit dò. Lagà sa egsugùsuguen i Satanas egpelihay
kenak siini linadu ku, anì endà pedakelen ku duu aken.
8 Telu a gulê migsimbà diyà si Datù anì kedanan di siini
linadu ku.

9 Dodoo endà kedanan di duu. Iya polo sa sagbì di diyà
kenak, guwaen di, “Sumalà dé sa egkehaa ko, enget doo sa
ketabang ku keniko anì metigkelan ko, enù ka mehaa sa
dakel egkegaga ku danà di endà duen sa niko egkegaga.”
Iya sa kagi di diyà kenak. Huenan di, tigtu egkeiyap a
egpeolòolò denu sa egoh di endà duen egkegaga ku anì
metiigan etaw duen doo sa egkegaga igbegay i Kelistu diyà
kenak.
10 Egkeanggan a doo sumalà dé sa mehaa ku, iling ka
melenek sa lawa ku, ataw ka egpeumàumaan a etaw, ataw
ka melikutan a, ataw ka mepelihay a, ataw ka mepasangan
a. Egkeanggan a doo danà ku egsalig diyà si Kelistu, enù ka
netiigan ku amuk endà duen sa naken egkegaga, mebagel a
doo danà sa egkegaga i Kelistu diyà kenak.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egkebukul Denu Sa Medoo Etaw TegeKolintu

11 Na, lagà a sa etaw egkelengleng enù ka tinegel yu
aken egpepeolòolò. Uman pa mepion amuk kiyu polo sa
egpedakel kenak. Apiya di pa lagà a sa etaw endà duen
egkegaga, tapay a doo endà melowon sa medoo etaw diyà
keniyu ubòubò da salu i Kelistu.
12 Egoh ku mig-ugpà diyà keniyu egoh anay, netiigan yu
doo aken sa tigtu salu i Hésus danà sa medoo binaelan ku.
Tinigkelan ku sa ketulù ku keniyu, owoy igpehaa ku ma
diyà keniyu sa medoo panduan binaelan ku owoy sa medoo
tandà egkegaipan etaw.
13 Nesetepeng doo sa langun binaelan ku diyà keniyu
owoy sa binaelan ku ma diyà sa medoo liyu umpungan i
Hésus. Iya daa sa kenà di neketigesa, endà egpegastu a
keniyu. Amuk iya sa salà ku diyà keniyu, peuloyi yu dé
diyà kenak.
14 Na, buyu a dema mangay lumengen diyà keniyu sa
ketelu ku dé gulê. Dodoo endà dema egpegastu a keniyu
ini egoh di lagà mendaa sa egoh anay, enù ka beken pilak
yu sa egkeiyapan ku, dodoo iya polo sa egkeiyapan ku sa
kehidu yu kenak. Taa yu, hih. Beken batà sa gumastu sa
lukes di, dodoo lukes polo sa gumastu sa anak da, owoy
lagà a sa emà yu danà ku egtulù keniyu.
15 Huenan di, meanggan a doo amuk mekebegay ku sa
medoo langun taman ku owoy sa langun egkegaga ku ma
anì tabangan ku kiyu. Dodoo apiya di pa tigtu eghiduwan
ku kiyu, lagà doo alang-alang sa niyu kehidu kenak.
16 Netiigan yu doo endà duen sa egpegeniyen ku diyà
keniyu, dodoo duen kéen etaw diyan guwaen da dò
inakalan ku gaa kiyu owoy linapis ku ma kiyu.

17 Amuk hediya, ngadan sa ukit ku eglapis keniyu? Egoh
ku migpeangay sa duma ku diyan, endà ma duen sa nekuwa
ku diyà keniyu.
18 Pineangay ku Tito i diyà keniyu owoy pineunut ku ma
diyà kenagdi sa duma ta egpigtuu. Enù di ya, inakalan i
Tito pa kiyu? Endà meikagi yu duu inakalan di kiyu, enù
ka nesetepeng doo sa egbaelan ké si Tito danà sa pedu ké
nesesebaen.
19 Na, iya sa penemdem yu kéen migsulat ké ini i anì
ipetiig ké diyà keniyu sa egoh ké endà duen salà. Dodoo,
beken iya wé, enù ka netiigan i Nemula doo eg-ikagi ké daa
ini i diyà keniyu danà ké nesesebaen si Kelistu. O medoo
duma ku eghiduwan ku, igsulat ké langun ini i anì kumeeles
sa kepigtuu yu.
20 Egkebukul a amuk hauwen ku sa adat yu endà
meiyapan ku duu amuk tumebow a diyan. Agulé, dumuen
ma sa baelan ku diyà keniyu endà ma meiyapan yu duu, enù
ka bulitan ku kiyu. Egkebukul a ma amuk hauwen ku kiyu
egkesesigbolow ataw ka egkesina yu, ataw ka melemu yu
melangget, ataw ka penemdemen yu sa niyu daa pedu, ataw
ka egsumbung yu owoy ngolomen yu sa endà tuu, ataw ka
egpedakelen yu kiyu i, owoy takà yu mogo etaw.
21 Egkebukul a ma amuk tumebow a diyan, memala a
diyà si Nemula danà sa egbaelan yu medaet apiya di pa
metudà doo sa ketulù ku keniyu egoh anay. Tigtu a mebukul
amuk duen etaw diyà keniyu endà pa eg-ekedan da duu
sa salà egbaelan da egoh anay, upama egbigà da ataw ka
egkeseuma da lawa sa etaw beken sawa da ataw ka endà
egkemalaan da sa medaet egbaelan da.

13

Ini Sa Medoo Isasà I Pabelo Diyà Kenagda

1 Na, ini dé sa ketelu ku gulê eg-angay diyà keniyu. Amuk
duen etaw egtipu sa duma di egpigtuu, mepion doo amuk
egpangunutan ké sa uledin igpesulat i Nemula, guwaen di,
“Endà mepigtamayan di sa etaw amuk endà duen duwa
etaw ataw ka telu egpetuu sa itipu kenagdi.”*
2 Na, egoh ku endà pa diyan, eg-ikagi a dema sa inikagi ku
egoh anay egoh sa keduwa ku gulê miglengen diyà keniyu,
guwaen ku, “Amuk endà eg-ekedan yu duu sa medaet adat
yu, tigtu pigtamayan ku sa etaw egbael salà taman sa langun
kedoo yu amuk pelikù a dema.”
3 Na, amuk pigtamayan ku kiyu, metiigan yu doo danà i
Kelistu iya wé inikagi ku diyà keniyu. Endà melenek Kelistu

* **13:1** 13:1 Basa ko Dutilonomiyu 19:15.

i, dodoo ipehaa di polo sa dakel egkegaga di amuk duen sa
baelan di diyà keniyu.
4 Apiya di pa lagà endà duen egkegaga di egoh di igtutuk
diyà sa kayu igbugsud, neenaw doo owoy melalù ma taman
melugay danà sa tunung i Nemula. Hediya ma kami i,
lagà ké ma endà duen egkegaga danà ké nesesebaen si
Kelistu. Dodoo danà sa tunung i Nemula egtabang kenami,
melalù ké ma doo lagà kenagdi owoy duen ma egkegaga ké
egpigtamay keniyu.
5 Na, tepengi yu sa pedu yu anì metiigan yu amuk tuu sa
kepigtuu yu, ataw ka endà. Netiigan yu doo eg-ugpà Hésus
Kelistu i diyà sa pedu sa etaw egpigtuu. Huenan di, amuk
endà diyà di keniyu, netiigan ta doo beken kiyu sa etaw di.
6 Dodoo ungayà ku metiigan yu kami sa tigtu salu di.
7 Na, isimbà ké kiyu diyà si Nemula anì endà dé egbael
yu sa medaet. Beken iya daa sa ungayà ké metiigan etaw
egpangunut yu diyà sa igtulù ké keniyu, dodoo ungayà ké
polo baelan yu daa sa langun mepion. Amuk hediya, maen
dé amuk endà duen etaw neketiig kami sa binegayan i
Kelistu egkegaga anì migtamay ké keniyu.
8 Amuk tumebow ké diyan, munut ké doo diyà sa tuu
tegudon denu sa langun egbaelan ké diyà keniyu, enù ka
endà mebaluy di metipay ké iya wé.
9 Apiya di pa endà mehaa sa egkegaga ké migtamay
keniyu, egkeanggan ké doo amuk meudes yu egpangunut
diyà sa mepion adat. Huenan di, takà ké kiyu isimbà anì
tigtu kumetiengaw sa adat yu.
10 Egsulat a ini i diyà keniyu egoh ku endà pa mangay
diyan, anì pepionen yu sa adat yu anì endà ma duen
pesuwan ku egpehaa sa egkegaga ku migtamay keniyu
amuk tumebow a diyan. Beken iya sa pesuwan i Datù
migbegay kenak egkegaga anì pedaet a sa kepigtuu yu,
dodoo binegayan a daa anì tumabang a sa kepigtuu yu.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo

11 Na, o medoo duma ku egpigtuu, taman ini daa sa kagi
ku diyà keniyu. Pepion yu sa adat yu, owoy pangunuti yu
dé sa igsugù ku keniyu. Sesebaen yu ma sa pedu yu anì
kumelanih sa keugpà yu. Amuk hediya, takà eg-ugpà diyà
keniyu Nemula i, sa keduwan sa melanih pedu owoy sa
kehidu.
12 Na, amuk mesetipon yu, kiyu i etaw egpigtuu, pehauwi
yu sa kesehiduway yu.†

† **13:12** 13:12 Mebaluy ma guwaen di, “Ingadeki yu sa medoo duma yu egpigtuu danà sa kehidu yu kenagda.”

13 Na, ipetulon sa langun etaw egpigtuu dahini sa mepion
pedu da diyà keniyu.
14 Na, egsimbà a anì mekehaa yu langun sa mepion
ketabang ipeuloy i Datù Hésus Kelistu, owoy mehiduwan
yu i Nemula, owoy mesesebaen yu ma danà sa Metiengaw
Suguy i Nemula eg-ugpà diyà keniyu.

Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

Ini Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà Uwang GALATIYA

Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeGalatiya

Na, egoh sa keduwa di gulê mig-angay Pabelo i diyà sa medoo menuwa anì tumulù sa Mepion Tegudon denu si Hésus Kelistu, nekeuma ma diyà sa tanà Galatiya diyà sa uwang tanà Asiya. Mig-angay diyà sa medoo menuwa diyà Galatiya, owoy iya sa igtulù di nematay Hésus Kelistu i anì metigtuwan sa medoo salà da. Agulé medoo ma sa etaw migpigtuu dé diyà si Hésus.

Na, egoh i Pabelo miglegkang diyà Galatiya, duen ma sa liyu etaw migtebow da dutu, owoy iya sa igtulù da mekepangunut da ma gaa diyà sa uledin igsugkow i Mosis sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus anì mealukan i Nemula kagda. Huenan di, nebukul sa pedu sa medoo egpigtuu diyà si Hésus Kelistu.

Na, egoh i Pabelo migdineg denu iya wé, medelamet migsulat diyà kenagda. Sinelepang di diyà siini sulat sa pesuwan da mealukan i Nemula danà da daa egpigtuu diyà si Hésus Kelistu, beken danà da egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis.

Migtulù ma Pabelo i diyà kenagda sa mepion adat sa etaw egpigtuu diyà si Kelistu.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeGalatiya

1-2 Na, si Pabelo a egsulat ini i. Egsulat a diyà sa medoo umpungan i Hésus diyà uwang Galatiya. Langun ké dahini egpigtuu, egtulonen ké sa mepion pedu ké diyà keniyu. Aken sa salu i Hésus Kelistu danà ku ginelal da i Hésus owoy si Nemula Emà ta sa mig-enaw kenagdi egoh di nematay, owoy sinugù da ma aken. Beken etaw daa diyà tanà sa miggelal kenak owoy sa migsugù kenak.

3 Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu ma.

4 Na, inunutan i Kelistu sa uyot i Emà ta si Nemula egoh di nematay diyà sa kayu igbugsud anì babaen di sa salà ta anì endà mekeunut ki diyà sa etaw tegebael medaet pigtamayan i Nemula.

5 Huenan di, meolò Nemula i taman melugay. Amin.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sebaen Daa Sa Tegudon Mekealuk Etaw

6 Na, tigtu negaip a keniyu, enù ka medelamet yu mighalì
egpigtuu diyà sa liyu tegudon owoy ininiyugan yu polo
Nemula i sa mig-umow keniyu danà sa ketabang i Kelistu.
7 Dodoo endà duen sa liyu tegudon mekealuk etaw, liyu
daa sa tegudon igtulù ku diyà keniyu. Iya sa inikagi ku enù
ka duen etaw egbogowen da sa pedu yu enù ka ungayà da
hedem mesambian sa Mepion Tegudon denu si Kelistu.
8 Dodoo sumalà dé sa etaw egtegudon diyà keniyu, iling ka
kami ataw ka sa egsugùsuguen i Nemula kedu diyà langit,
amuk beken éhê sa tegudon igtulù ké diyà keniyu sa igtulù
di, iya sa etaw mepigtamayan i Nemula taman melugay.
9 Inikagi ké doo iya wé diyà keniyu egoh anay dodoo eg-
ikagiyen ku dema ini egoh di. Sumalà dé sa etaw egtegudon
diyà keniyu amuk endà éhê di sa tegudon sinakem yu igtulù
ké, iya sa etaw mepigtamayan i Nemula taman melugay.
10 Yoko egpenemdem duu ungayà ku oloen a etaw, dodoo
ungayà ku polo metuuwan Nemula i diyà kenak. Yoko
ma egpenemdem duu ungayà ku metuuwan a etaw, enù
ka amuk iya sa ungayà ku, endà mebaluy di sinaligan a i
Kelistu.

Ini Sa Tinulon I Pabelo Sa Egoh Di Migpesalu Diyà Si Hésus

11 O medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku metiigan yu
ini i. Beken danà penemdem etaw daa sa Mepion Tegudon
igtulù ku diyà keniyu.
12 Enù ka endà dinineg ku duu diyà etaw owoy endà ma
duen etaw migtulù kenak, dodoo si Hésus Kelistu polo sa
migpetiig diyà kenak siini Mepion Tegudon.
13 Nedineg yu dé sa ukit-ukit ku egoh anay egoh ku mig-
unut sa uledin ké, kami i Hudiyu. Tigtu pinelihay ku sa
etaw egpigtuu diyà si Kelistu enù ka ungayà ku medaetan
sa kepigtuu da.
14 Sa medoo duma ku Hudiyu nesetepeng sa kelukes ké,
endà nekegaga da kenak egpangunut diyà sa medoo uledin
ké, enù ka uman pa sa naken kegelol egpangunut diyà sa
tegudon sa tupù ké.
15 Apiya di pa medaet sa kebael ku sa etaw egpigtuu,
eghiduwan i Nemula polo aken, enù ka egoh ku endà pa
miglesut, hinemilì di dé aken owoy inumow di ma aken anì
aken sa egsugùsuguen di.
16 Pinenemdem i Nemula ipehaa di sa anak di si Kelistu
diyà kenak anì itulù ku sa Mepion Tegudon denu kenagdi

diyà sa medoo etaw beken Hudiyu. Agulé endà duen etaw
kenà ku egpetulù.
17 Owoy endà ma migpelikù a diyà Hélusalém anì eg-
petulù a diyà sa anay salu i Hésus. Dodoo miglagbas a
muna diyà uwang Alabiya, agulé migpelikù a dema diyà
sa menuwa Damasko.
18 Egoh di neuma telu gepalay, mig-angay a diyà
Hélusalém enù ka eglengen a diyà si Pidelu anì mesetiig
ké. Duwa kapadian sa lugay ku mig-ugpà diyà kenagdi.
19 Endà duen duma salu i Hésus hinaa ku dahiya liyu daa
si Santiyago, hadi i Datù Hésus.
20 Anan tuu ini i isulat ku diyà keniyu, owoy netiigan i
Nemula doo endà egbutbut a.
21 Egoh ku kedu diyà Hélusalém, mig-angay a diyà sa
uwang Siliya owoy uwang Silisiya.
22 Huenan di, endà pa egkilalaen a sa medoo etaw
egpigtuu diyà si Kelistu diyà uwang Hudiya enù ka endà
duen sa kenà da mighaa kenak.
23 Dodoo dinineg da daa sa inikagi etaw, guwaen da,
“Egoh anay kagdi sa tigtu migpelihay kenami anì mekeeked
ké egpigtuu. Dodoo ini egoh egtegudon polo denu sa
kepigtuu etaw diyà si Kelistu.”
24 Huenan di, eg-oloen da Nemula i danà ku dé migpigtuu
diyà si Kelistu.

2

Ini Sa Tinulon I Pabelo Sa Egoh Da Netuuwan Salu I Hésus Ma Kagdi I

1 Na, egoh di neuma sepulù owoy epat gepalay, migpelikù
a eg-angay diyà Hélusalém. Mig-unut Bilnabi i owoy inuwit
ké ma Tito i.
2 Mig-angay a dutu enù ka iya sa uyot i Nemula igpetiig
di diyà kenak. Egoh ké migtebow dutu, nesetipon ké
langun kaunutan etaw egpigtuu, owoy endà duen liyu etaw
nekeamut dahiya. Sinelepang ku diyà kenagda sa Mepion
Tegudon igtulù ku diyà sa medoo etaw beken Hudiyu. Iya
sa binaelan ku anì metiigan sa medoo kaunutan metudà sa
igtulù ku anì endà peulanen da duu sa igtulù ku diyà etaw
beken Hudiyu.
3 Hê, netuuwan sa medoo kaunutan diyà sa igtulù ku.
Apiya di pa beken Hudiyu Tito i duma ku, endà ma
egtegelen da duu egpekelaing ipat iling sa uledin igsugkow
i Mosis.
4 Dodoo duen sa liyu etaw migtebow diyà sa kenà ké
nesetipon. Egpigtuu da ma gaa diyà si Hésus owoy

egpangunut da diyà sa uledin igsugkow i Mosis, huenan di
ungayà da pekelaingen da ma sa ipat i Tito. Mig-angay da
daa eghahaa kenami anì metiigan da amuk egpangunut ki
ma diyà sa uledin igsugkow i Mosis, kita i etaw egpigtuu
diyà si Hésus Kelistu, enù ka ungayà da meudipen ki dema
diyà siedò uledin. Dodoo linengà i Hésus Kelistu dé kita
diyà sa tapay uledin.
5 Dodoo endà eg-unutan ké duu sa hagda uyot, enù ka
ungayà ké endà duen butbut mekeamut diyà sa tuu tegudon
igtulù ké diyà keniyu.
6 Na, egoh sa medoo kaunutan migdineg denu sa ketulù
ku, endà egpelumanan da duu sa ketegudon ku diyà etaw
beken Hudiyu. Apiya di pa mehagtaw gaa sa gelal da, endà
duen tayu etaw mehagtaw diyà sa kehaa i Nemula enù ka
anan ki nesetepeng.
7 Endà egsigbolowen da duu sa ketulù ku, dodoo netiigan
da polo hinemilì i Nemula aken anì tumulù a sa Mepion
Tegudon diyà sa etaw beken Hudiyu, lagà sa egoh di
mighemilì si Pidelu egoh anay anì egtegudon diyà sa medoo
Hudiyu.
8 Enù ka danà sa tunung i Nemula migpesalu a diyà si
Hésus anì tumegudon a diyà sa etaw beken Hudiyu. Hediya
ma migpesalu ma Pidelu i anì tumulù diyà etaw Hudiyu.
9 Na, iya gaa sa mapulù kaunutan etaw egpigtuu, si
Santiyago owoy si Pidelu owoy si Huwan. Egoh da neketiig
aken ma sa pineangay i Nemula egpetegudon, sinekulù
da kami si Bilnabi anì metandaan sebaen daa sa pedu
ké langun. Iya sa neseunutan ké langun, kami si Bilnabi
sa tumegudon diyà etaw beken Hudiyu owoy kagda sa
tumegudon diyà etaw Hudiyu.
10 Iya daa sa pinegeni da diyà kenami tabangan ké sa
duma da pubeli diyà tanà Hudiya, owoy tapay doo iya sa
pedu ku tumabang a kenagda.

Ini Sa Egoh I Pabelo Mighawid Si Pidelu Diyà Antiokiya

11 Na, duen sa egoh ku tigtu a mighawid si Pidelu enù ka
duen sa binaelan di endà mepion di. Egoh di migtebow diyà
Antiokiya,
12 neseselengan da egkaen sa etaw beken Hudiyu. Mepion
iya wé, dodoo egoh sa duma etaw Hudiyu migtebow
pineangay i Santiyago, migsabuh Pidelu i egkaen diyà sa
etaw beken Hudiyu, enù ka nelimedangan di amuk luwohen
da enù ka ungayà da mangunut sa medoo etaw beken
Hudiyu diyà sa uledin igsugkow i Mosis denu sa kepekelaing
ipat.

13 Hediya ma sa duma etaw Hudiyu egpigtuu diyà Antiokiya, inilingan da ma Pidelu i egsabuh egkaen diyà sa
etaw beken Hudiyu, apiya di pa netiigan da doo mepion
amuk neseselengan da egkaen. Apiya si Bilnabi, migsabuh
ma egkaen.
14 Egoh ku neketiig endà eg-unutan da duu sa tuu tegudon
denu si Kelistu, sinigbolow ku Pidelu i diyà sa taengan
sa medoo etaw egpigtuu. Guwaen ku, “Apiya di pa kuna
sa etaw Hudiyu, egpekeiling ka doo sa adat etaw beken
Hudiyu. Huenan di, endà mepion di amuk egtegelen ko
egpeiling sa etaw beken Hudiyu diyà sa nita adat Hudiyu.”
Iya sa inikagi ku diyà si Pidelu.

Kumetiengaw Ki Diyà Sa Kehaa I Nemula Amuk Egpigtuu Ki

15 Na, kami sa etaw Hudiyu enù ka Hudiyu sa tupù
ké. Endà lagà ké sa etaw beken Hudiyu tegetipay uledin
igsugkow i Mosis.
16 Dodoo apiya di pa egpangunut ké diyà sa uledin igsug-
kow i Mosis, netiigan ké doo endà duen etaw kumetiengaw
diyà sa kehaa i Nemula danà di egpangunut diyà sa uledin,
enù ka iya daa sa etaw kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula
sa etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Huenan di, egpigtuu
ké ma diyà si Hésus Kelistu anì kumetiengaw ké ma diyà sa
kehaa i Nemula danà sa kepigtuu ké kenagdi beken danà ké
egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis, enù ka endà
duen etaw kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà di
egpangunut diyà sa uledin.
17 Na, amuk ungayà ké kumetiengaw ké diyà sa kehaa i
Nemula danà ké egpigtuu diyà si Kelistu, tuu ma doo kami sa
nesalà lagà sa etaw beken Hudiyu tegebael salà enù ka endà
egpangunut ké diyà sa uledin igsugkow i Mosis. Apiya di pa
endà petiengawen i Nemula duu kita danà ta egpangunut
diyà sa uledin, beken si Kelistu doo sa pesuwan ta nesalà.
18 Dodoo amuk egpangunut a dema sa uledin igsugkow i
Mosis linengaan ku egoh anay enù ka guwaen ku kumetien-
gaw ki danà sa uledin, igpetiig ku dé aken sa tegebael salà
enù ka tinipay ku sa uledin.
19 Netiigan ku endà mebegayan a lalù endà meelut di danà
ku egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis. Huenan di,
inekedan ku dé sa nami uledin anì tigtu a polo eg-unut diyà
si Nemula.
20 Danà sa egoh ku migpigtuu diyà si Kelistu, lagà a ma
nekeunut kenagdi igtutuk diyà sa kayu igbugsud. Edung
egoh iya, beken sa naken uyot sa eg-unutan ku, dodoo si
Kelistu polo sa eg-unutan ku enù ka eg-ugpà diyà sa pedu

ku. Sa lugay ku nehagtay diyà tanà, takà a egsalig diyà sa
Anak i Nemula. Eghiduwan di aken owoy nematay diyà sa
kayu igbugsud anì alukan di aken.
21 Amuk egpangunut a dema sa uledin igsugkow i Mosis,
iniyugan ku sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà
kenak. Dodoo meked a iya wé enù ka upama amuk
kumetiengaw sa etaw diyà sa kehaa i Nemula danà da
egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis, endà duen
nesugatan sa kepatay i Kelistu.

3

Ini Denu Sa Kepigtuu Sa Etaw Diyà Si Hésus

1 Ay, endà mekepenemdem yu kiyu i etaw tegeGalatiya.
Maen di ya eg-unut yu polo diyà sa kagi etaw egpepigtuu
keniyu diyà sa tapay uledin igsugkow i Mosis? Tigtu a
negaip keniyu, enù ka metumàmà sa ketulù ku keniyu
egoh anay denu sa kinepatay i Hésus Kelistu diyà sa kayu
igbugsud.
2 Enù di ya, sinakem yu pa sa Metiengaw Suguy i
Nemula danà sa kepangunut yu sa uledin igsugkow i Mosis?
Netiigan ta endà tuu iya wé, enù ka migsakem yu polo sa
Metiengaw Suguy di danà yu migpigtuu diyà sa tegudon
igtulù ku denu si Kelistu.
3 Endà mekepenemdem yu kiyu i. Egoh yu anay egpigtuu
diyà si Kelistu, tigtu yu egsalig diyà sa ketabang sa Suguy i
Nemula. Dodoo ini egoh di guwaen yu dò kumetiengaw yu
diyà sa kehaa i Nemula danà yu egpangunut diyà sa uledin
igsugkow i Mosis.
4 Endà mepion di amuk peulanen yu sa langun inukitan
yu danà yu egpigtuu diyà si Hésus, enù ka dakel doo sa ulan
di.
5 Si Nemula sa migbegay diyà keniyu sa Metiengaw Suguy
di owoy kagdi ma sa migbael panduan diyà keniyu. Beken
danà sa kepangunut yu sa uledin igsugkow i Mosis iya wé
binaelan di diyà keniyu, dodoo danà yu polo migsakem sa
tegudon igtulù ké denu si Kelistu.
6 Taa yu si Ablaham sa tupù ké egoh anay. Duen sa kagi
i Nemula igpesulat denu kenagdi, guwaen di, “Migpigtuu
Ablaham i diyà si Nemula, huenan di migketiengaw diyà sa
kehaa i Nemula danà sa kepigtuu di.”*
7 Huenan di, igpetiig ké ini i diyà keniyu. Sumalà dé sa
etaw egpigtuu lagà sa kinepigtuu i Ablaham, mebaluy doo
kagdi ma sa tugod i Ablaham.

---

* **3:6** 3:6 Basa ko Génesis 15:6.

8 Duen sa kagi i Nemula igpesulat denu sa egoh etaw
beken Hudiyu kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà
da egpigtuu. Huenan di, iya sa mepion tegudon tinulon i
Nemula diyà si Ablaham egoh anay, guwaen di, “Danà sa
kepigtuu ko, metabangan sa langun etaw diyà tanà.”†
9 Na, migpigtuu Ablaham i sa inikagi i Nemula, huenan di
tinabangan i Nemula kagdi i. Hediya ma metabangan ma
sa langun etaw egpigtuu diyà si Nemula.

Pigtamayan I Nemula Sa Langun Etaw Egtipay Uledin Di

10 Na, sa medoo etaw ungayà da kumetiengaw da diyà sa
kehaa i Nemula danà da migpangunut sa uledin igsugkow i
Mosis, kagda polo sa mepigtamayan i Nemula, enù ka duen
sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Pigtamayan i Nemula sa etaw endà tigtu di egpangunut
diyà sa langun uledin igsulat i Mosis.”‡
11 Netiigan ta doo endà duen etaw kumetiengaw diyà
sa kehaa i Nemula danà di egpangunut diyà sa uledin
igsugkow i Mosis, enù ka duen ma sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di,
“Iya sa etaw kumelalù taman melugay
sa etaw migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà sa
kepigtuu di.”§
12 Dodoo amuk duen etaw mekepangunut diyà sa langun
uledin igsugkow i Mosis, endà duen sa ulan sa kepigtuu
di diyà si Kelistu, enù ka iya sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di,
“Sa etaw mekepangunut diyà sa langun uledin igsugkow i
Mosis,
iya sa etaw mebegayan lalù endà meelut di.”*
13 Dodoo netiigan ta endà duen etaw mekegaga egpangunut
diyà sa langun uledin. Huenan di, sa etaw egsalig diyà
sa uledin igsugkow i Mosis, iya polo sa etaw pigtamayan i
Nemula danà sa uledin. Dodoo si Kelistu sa miglaun kenita
diyà sa kepigtamay i Nemula, enù ka netuing diyà kagdi sa
kepigtamay i Nemula kenita etaw nesalà egoh di nematay
diyà sa kayu igbugsud. Enù ka duen sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di,
“Sumalà dé sa etaw inimatayan
owoy igdeleket diyà sa kayu igbugsud,
iya sa tandà di nepigtamayan i Nemula.”†

---

† **3:8** 3:8 Basa ko Génesis 12:3; 18:18; 22:18. ‡ **3:10** 3:10 Basa ko Dutilonomiyu 27:26. § **3:11** 3:11 Basa ko Habakuk 2:4. * **3:12** 3:12 Basa ko Lébitiko 18:5. † **3:13** 3:13 Basa ko Dutilonomiyu 21:23.

14 Na, danà sa kinepatay i Hésus Kelistu diyà sa kayu
igbugsud, mebegayan ma sa etaw beken Hudiyu sa mepion
ketabang igpasad i Nemula diyà si Ablaham egoh anay,
owoy danà sa kepigtuu ta diyà si Hésus Kelistu, mekesakem
ki sa Metiengaw Suguy i Nemula igpasad di egoh anay.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Pasad I Nemula Diyà Si Ablaham

15 Na, o medoo duma ku egpigtuu, egtulonon ku kiyu
balatan. Upama, amuk egpeelesen ta sa pasad ta diyà sa
duma ta, tumandà ki diyà sa igsulat. Egoh ta ubus migtandà,
endà mebaluy di kedanan etaw sa danà ta egsulat owoy
endà ma mebaluy di amuk salimbuten di.
16 Hediya ma sa igpasad i Nemula diyà si Ablaham owoy
sa tugod di egoh anay. Beken sa langun tugod i Ablaham sa
pinasadan i Nemula, dodoo sebaen i Kelistu daa sa tugod i
Ablaham sa pinasadan di.
17 Na, selepangen ku ini i igsulat ku. Migpasad Nemula i
diyà si Ablaham egoh anay. Egoh di neuma epat gatus owoy
telu pulù gepalay, pinesulat i Nemula Mosis i sa uledin di
diyà sa medoo etaw Hudiyu egoh anay. Dodoo apiya di
pa pinesulat i Nemula Mosis i iya wé uledin, tapay doo
meketuu sa pasad i Nemula diyà si Ablaham. Endà ma
mebaluy di mekedan sa pasad i Nemula diyà si Ablaham
egoh anay.
18 Upama, amuk kumelalù ki danà ta migpangunut diyà
sa uledin igsugkow i Mosis, endà dé duen ulan sa igpasad
i Nemula diyà si Ablaham. Dodoo danà sa igpasad di polo,
igbegay di sa lalù diyà si Ablaham.
19 Na, apiya di pa tuu endà melalù ki danà sa kepangunut
ta sa uledin igsugkow i Mosis, duen doo sa ulan iya wé
uledin. Igpesugkow i Nemula sa uledin di diyà sa etaw
Hudiyu anì metiigan sa langun etaw sa salà da. Iya daa
sa lugay da egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis
taman daa sa egoh di tumebow Kelistu i tugod i Ablaham
sa pinasadan i Nemula. Egoh i Nemula migbegay iya wé
uledin, tinulon di diyà sa egsugùsuguen di. Agulé igsugkow
da diyà si Mosis owoy tinulon di ma diyà sa medoo etaw
Hudiyu.
20 Dodoo uman pa mepion sa egoh i Nemula migpasad
diyà si Ablaham, enù ka endà duen liyu egsugkow diyà
kenagdi. Si Nemula dé sa tigtu eg-ikagi diyà kenagdi.

Ini Sa Pesuwan Di Duen Sa Uledin I Nemula

21 Na, yoko egpenemdem duu amuk igsambì i Nemula
sa uledin di diyà sa igpasad di si Ablaham. Endà tuu iya
wé, enù ka upama amuk mebegayan ki lalù endà meelut

di danà ta egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis,
kumetiengaw ki ma doo langun diyà sa kehaa i Nemula
danà sa kepangunut ta sa uledin.
22 Dodoo endà tuu iya wé, enù ka duen sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di, “Nesalà sa langun etaw owoy lagà da
neudipen diyà salà.” Dodoo mebegayan ki sa mepion pasad
i Nemula danà ta daa egpigtuu diyà si Hésus Kelistu.
23 Egoh ké endà pa egpigtuu diyà si Kelistu, lagà ké
nebilanggu diyà sa uledin igsugkow i Mosis owoy endà
nekelaun ké taman endà mehaa sa kepigtuu ké diyà si
Kelistu.
24 Huenan di, iya lagà sa iggaet kenami sa uledin igsugkow
i Mosis, enù ka lagà batà ké pelà taman sa ketebow i Kelistu,
enù ka egoh di egtebow mebaluy kumetiengaw ki dé diyà
sa kehaa i Nemula danà ta egpigtuu diyà kenagdi.
25 Na, danà ta dé egpigtuu diyà si Kelistu ini egoh, endà
dé negaet ki diyà sa uledin igsugkow i Mosis.
26 Na, kiyu ma dé sa anak i Nemula ini egoh di danà sa
kepigtuu yu diyà si Hésus Kelistu.
27 Migpebautis yu ma dé anì egtandaan yu nesesebaen
yu si Kelistu, huenan di eg-ilingan yu sa hagdi adat lagà sa
kegal igluhub yu.
28 Na, diyà sa kehaa i Nemula, endà duen sa tayu
mehagtaw diyà sa langun etaw egpigtuu. Nesetepeng sa
etaw Hudiyu owoy sa beken Hudiyu, nesetepeng ma sa
udipen owoy sa temù etaw, nesetepeng ma sa maama owoy
sa bayi. Nesesebaen ki langun danà ta egpigtuu diyà si
Hésus Kelistu.
29 Amuk kiyu sa etaw i Kelistu, tugod yu ma i Ablaham
owoy mebegayan yu ma sa mepion igpasad i Nemula ibegay
diyà si Ablaham egoh anay.

4

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Kenita I Anak I Nemula

1 Na, egtulonon ku kiyu balatan. Upama amuk nematay sa
etaw, mebegayan doo sa anak di sa langun taman di. Dodoo
amuk tukééy pelawà sa anak di, endà mebegayan di owoy
lagà pelawà udipen enù ka eggaeten etaw, apiya di pa kagdi
sa épê sa langun taman emà di.
2 Egoh di tukééy pelawà, eggaeten sa etaw tapay hinemilì
sa emà di eg-ipat sa langun taman di. Iya sa binaelan da
taman endà meuma sa tapay pasad inikagi sa emà di egoh
sa anak di mebegayan sa langun taman di.

3 Hediya ma kita i. Egoh i Kelistu endà pa egtebow, lagà
ki ma udipen danà ta egpangunut diyà sa adat sa tupù ta
owoy sa ketulù sa medoo lukes ta diyà tanà.
4 Dodoo egoh di neuma sa pasad hinemilì i Nemula egoh
anay, pineangay di sa Anak di diyà tanà owoy migpeanak
diyà sa etaw Hudiyu. Huenan di, migpangunut ma diyà sa
uledin Hudiyu igsugkow i Mosis,
5 anì launen di kita i etaw neudipen diyà sa uledin anì
meanak i Nemula ma kita.
6 Na, danà ta dé anak i Nemula, egpeugpaen i Nemula sa
Metiengaw Suguy di diyà sa pedu ta. Huenan di, mebaluy
amuk umowen ta kagdi i, guwaen ta, “O Emà ku.”
7 Enù ka danà sa kehidu di kenita, endà dé meudipen ki
diyà sa uledin, dodoo anak di polo kita. Owoy danà ta dé
anak di, sumakem ki ma doo sa langun ibegay di diyà sa
anak di.

Ini Sa Egoh I Pabelo Nebukul Denu Sa Medoo TegeGalatiya

8 Na, egoh anay egoh yu endà pa egpigtuu diyà si Nemula,
neudipen yu diyà sa medoo nemula-mula diyà tanà.
9 Dodoo ini egoh di, egpigtuu yu dé diyà sa tigtu Nemula
diyà langit sa mighemilì keniyu egoh anay. Huenan di amuk
etaw i Nemula yu dé, maen di ya egpelikuan yu sa tapay
uledin diyà tanà endà mekealuk di keniyu? Endà mepion
di amuk meudipen yu dema dahiya
10 danà yu egpangunut diyà sa adat etaw Hudiyu denu sa
agdaw keetud owoy denu sa agdaw kepista da uman bulan
owoy uman palay owoy sumalà dé sa egoh da egpista. Endà
doo mealukan yu danà yu egpangunut diyà sa tapay adat
Hudiyu.
11 Egkebukulan ku kiyu i temù enù ka lagà egpeulanen yu
sa igtulù ku keniyu denu si Hésus Kelistu.
12 O medoo duma ku egpigtuu, ini sa tigtu egpegeniyen ku
diyà keniyu. Ilingi yu aken enù ka eg-ilingan ku kiyu i etaw
beken Hudiyu apiya Hudiyu a, enù ka egoh ku migpigtuu
diyà si Kelistu mig-eked a dé egsalig diyà sa uledin ké
igsugkow i Mosis. Egoh anay egoh ku diyà keniyu, mepion
doo sa adat yu diyà kenak.
13 Netiigan yu eglinadu a egoh ku anay migtebow diyà
keniyu, huenan di nelugay a eg-ugpà egtulù sa Mepion
Tegudon diyà keniyu.
14 Apiya di pa nelikutan yu temù danà ku eglinadu diyan,
endà nelepuhan yu duu aken dodoo egsaluan yu polo lagà
sa kesalù yu sa egsugùsuguen i Nemula kedu diyà langit
taman si Hésus Kelistu ma.

15 Netiigan ku tigtu yu neanggan egoh ku diyà keniyu.
Upama amuk egpegeniyen ku sa mata yu, ibegay yu doo
diyà kenak danà sa kehidu yu. Dodoo ini egoh di, nehalì dé
kéen sa pedu yu denu kenak.
16 Enù di ya, egkuntelaen yu dé kéen aken danà ku
migtulù keniyu sa tuu tegudon?
17 Dodoo sa medoo liyu etaw egtulù keniyu, egloyuken da
kiyu mepion, dodoo medaet sa ungayà da diyà keniyu enù
ka iya daa sa ungayà da kuntelaen yu aken anì kagda daa
sa unutan yu.
18 Na, mepion ma doo amuk duen etaw egloyuk keniyu
amuk mepion sa egbaelan da diyà keniyu, enù ka apiya di
pa endà diyà a keniyu, mepion doo amuk duen sa loyuk yu.
19 Na, o medoo etaw egpigtuu lagà sa medoo anak ku
eghiduwan ku, lagà a dema sa bayi egsakalan enù ka tigtu
a egkebukul keniyu taman endà meilingan yu duu sa adat i
Kelistu.
20 Ungayà ku mangay a diyan anì meseolom ki mepion,
enù ka endà netiigan ku duu ngadan sa mepion isulat ku
diyà keniyu danà ku tigtu nebukul keniyu.

Ini Sa Tinulon I Pabelo Sa Selepangan Sa Duwa Sawa I Ablaham

21 Na, kiyu i etaw egkeiyap egpangunut diyà sa uledin
igsugkow i Mosis, penemdem yu temù sa selepangan iya
wé uledin.
22 Enù ka nebasa ta sa kagi i Nemula igpesulat denu sa
duwa anak i Ablaham maama egoh anay. Sebaen sa anak
di diyà sa udipen di si Hagal, sebaen ma sa anak di diyà sa
tigtu sawa di si Sala.
23 Sa anak di diyà sa udipen, iya sa binaelan etaw daa.
Dodoo sa anak di diyà sa tigtu sawa di, iya danà sa igpasad
i Nemula diyà si Ablaham enù ka tapay dé endà eg-anak
Sala i.
24 Na, iya sa selepangan sa duwa sawa i Ablaham lagà sa
duwa pasad ukitan etaw mangay diyà si Nemula. Si Hagal
sa bayi udipen, kagdi lagà sa uledin igbegay i Nemula diyà
si Mosis dutu Getan Sinay dò. Huenan di, lagà neudipen ma
sa langun etaw tugod di egpangunut diyà sa uledin.
25 Dutu tanà Alabiya dò sa Getan Sinay pinegulepengan
ku si Hagal. Owoy lagà si Hagal ma sa menuwa Hélusalém
ini egoh di, enù ka egkeudipen sa langun etaw dahiya diyà
sa uledin igsugkow i Mosis.
26 Dodoo beken udipen Sala i sawa i Ablaham, huenan
di kagdi sa pinegulepengan kenita i etaw egpigtuu diyà si
Hésus, enù ka endà dé neudipen ki diyà sa uledin igsugkow
i Mosis.

27 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Meanggan ka kuna i,
apiya di pa endà dé umanak ka.
Petibos ka danà ko neanggan temù,
apiya di pa endà tinugedam ko duu sa kesakalan ko.
Enù ka uman pa kedoo anak sa bayi inekedan sawa di
diyà sa kedoo anak sa bayi épê sawa.”*
28 O medoo duma ku egpigtuu, kita ma sa anak i Nemula
danà sa igpasad di. Lagà ki si Isak anak i Sala enù ka kagdi
sa anak igpasad i Nemula diyà si Ablaham.
29 Egoh anay sa inanak i Hagal danà sa binaelan etaw daa,
pinelihay di Isak i inanak da i Sala danà sa Suguy i Nemula.
Hediya ma ini egoh di, kita sa pinelihay etaw egkeudipen
diyà sa uledin igsugkow i Mosis.
30 Dodoo duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Hemagawi ko sa bayi udipen owoy sa anak di, enù ka endà
mebegayan sa anak udipen sa langun taman emà di. Iya daa
sa mebegayan sa anak temù etaw.”†
31 Na, o medoo duma ku, lagà ki anak sa temù etaw, kita i
langun etaw egpigtuu diyà si Kelistu; beken ki anak udipen.

5

Igtulù I Pabelo Anì Endà Meudipen Da Dema Diyà Sa Uledin

1 Na, endà dé egkeudipen ki diyà sa uledin igsugkow i
Mosis enù ka linaun i Kelistu dé kita. Huenan di, udesi yu dé
sa kepigtuu yu anì endà meudipen yu dema diyà sa uledin.
2 Taa yu, hih. Si Pabelo a eg-ikagi ini i diyà keniyu.
Amuk sa kepekelaing ipat sa egsaligan yu anì mealukan yu,
egpeulanen yu polo sa kepigtuu yu diyà si Kelistu.
3 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu ini egoh. Amuk
egsalig yu diyà sa kepekelaing ipat anì mealukan yu,
pangunuti yu ma dé sa langun uledin igsugkow i Mosis.
4 Na, kiyu i etaw ungayà yu kumetiengaw yu diyà sa kehaa
i Nemula danà yu egpangunut diyà sa uledin, ininiyugan
yu dé Kelistu i owoy migpeliyu yu ma dé diyà sa ketabang i
Nemula.
5 Dodoo kami, egsaligan ké polo sa kepetiengaw i Nemula
kenita diyà sa kehaa di, owoy iya sa eg-angat-angatan ta
danà sa Metiengaw Suguy di.
6 Amuk egpigtuu ki diyà si Hésus Kelistu, nesetepeng
ki doo diyà sa kehaa i Nemula, iling ka nekelaingan ki
ipat ataw ka endà nekelaingan ki ipat. Dodoo iya daa sa

* **4:27** 4:27 Basa ko Isayas 54:1. † **4:30** 4:30 Basa ko Génesis 21:10.

miulan sa kepigtuu ta diyà kenagdi, owoy iya sa tandà di sa
kesehiduway ta.
7 Egoh anay tigtu yu egpigtuu diyà sa tuu tegudon igtulù
ku keniyu, dodoo negaip a keniyu ini egoh enù ka mig-eked
yu dé egpigtuu diyà sa tuu tegudon. Ngadan di etaw sa
migpeeked keniyu egpepigtuu?
8 Beken danà i Nemula iya wé, enù ka kagdi polo sa mig-
umow keniyu anì migtuu yu diyà kenagdi.
9 Tuliki yu sa etaw egtulù keniyu sa kagi endà tuu di, enù
ka lagà da sa tukééy ipelenuk epan medelamet mekeseluh
diyà sa langun tapung amuk egbael ki epan.
10 Apiya iya sa igsulat ku diyà keniyu, metiigan ku doo
mangunut yu diyà siini kagi ku enù ka nesesebaen ki si
Datù. Dodoo sa etaw egbogo keniyu danà sa tegudon da
endà tuu di, iya sa etaw mepigtamayan i Nemula.
11 O medoo duma ku egpigtuu, duen etaw guwaen da
dò tapay a doo gaa egtulù denu sa kepekelaing ipat anì
mealukan ki. Dodoo endà tuu iya wé, enù ka upama amuk
tuu sa kagi da, maen di ya atu egpelihayen a sa etaw Hudiyu
egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis? Upama amuk
egtulù a sa kepekelaing ipat, endà egpelihayen da ma aken
danà ku egtulù denu sa kepatay i Kelistu diyà sa kayu
igbugsud.
12 Na, sa etaw egbogo keniyu danà da egtulù sa kepeke-
laing ipat, ungayà ku hedem uman da polo pekapun utas.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Anì Egsehiduway Da

13 Na, o medoo duma ku egpigtuu, inumow i Nemula kiyu
anì melaun yu diyà sa egoh yu neudipen diyà sa uledin
igsugkow i Mosis. Dodoo apiya di pa endà dé neudipen
yu, yoko eg-unut ta diyà sa medaet uyot sa tapay pedu yu.
Dodoo sebuligay yu polo danà sa kesehiduway yu.
14 Enù ka sebaen daa sa pesu sa langun uledin igsugkow
i Mosis egoh anay, guwaen di, “Hiduwi ko sa duma ko éhê
sa kehidu ko keniko.”*
15 Dodoo amuk egkesebulit yu owoy egsesigbolowoy yu
owoy egsekudiay yu ma, tulik yu anì endà medaetan sa pedu
yu nesesebaen.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Anì Munut Da Diyà Sa Suguy i Nemula

16 Na, ini sa igsasà ku keniyu, peunut yu dé diyà sa Suguy i
Nemula anì endà dé unutan yu duu sa medaet uyot sa tapay
pedu yu.

---

* **5:14** 5:14 Basa ko Lébitiko 19:18.

17 Enù ka tigesa sa uyot sa tapay pedu ta owoy sa uyot
sa Suguy i Nemula. Lagà egkesekuntelà sa tapay pedu ta
owoy sa uyot sa Suguy i Nemula. Huenan di, egkelikutan ki
egbael mepion danà sa pedu ta egkeduwa.
18 Dodoo amuk egpeunut ki diyà sa Suguy i Nemula, endà
dé meudipen ki diyà sa uledin igsugkow i Mosis.
19 Netiigan ta doo sa egbaelan sa etaw eg-unut diyà sa
tapay pedu da. Ini sa lagà egbaelan da, tegebigà da owoy
mahù sa pedu da owoy endà ma egkemalaan da sa medaet
egbaelan da.
20 Egpenemulawen da sa medoo inetaw owoy egsalig da
ma diyà sa beliyan. Egkesekuntelà da owoy egkeselimbul
da ma. Egkesinawan da sa langun taman duma da owoy
egkesebulit da. Telam-amen da ma owoy egkesesegumalay
da ma.
21 Big-imawen da ma sa langun taman owoy tegepehilu
da ma. Egkeiyap da egbael sumalà dé sa medaet ungayà
da, owoy duen ma medoo liyu egbaelan da medaet éhê iya
wé tinulon ku. Mikagi a dema ini egoh di sa tinulon ku
diyà keniyu egoh anay. Iya sa etaw endà mekeunut diyà sa
kedatù i Nemula sa etaw tegebael medaet.
22 Dodoo sa etaw eg-unut diyà sa Suguy i Nemula, netiigan
ta ma sa egbaelan da. Eghiduwan da sa duma da, owoy
meanggan da ma. Melanih ma sa pedu da, owoy metigkel
da ma sa kelikutan da. Mipedu da ma owoy mepion sa adat
da owoy kesaligan da ma.
23 Melungoy sa pedu da owoy metulanged da ma. Amuk
hediya sa egbaelan ta, endà duen uledin i Nemula metipay
ta.
24 Kita i etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu, lagà igtutuk
sa uyot sa tapay pedu ta diyà sa kayu igbugsud enù ka
inekedan ta dé iya wé.
25 Binegayan sa Suguy i Nemula kita sa magtu pedu ta
owoy sa lalù endà meelut di, huenan di peunut yu dé diyà
kenagdi.
26 Dodoo yoko egpeolòolò ya owoy yoko egkesebulit ta
owoy yoko ma egkesina ya sa langun taman duma yu.

6

Ini Sa Igsasà I Pabelo Diyà Kenagda Denu Sa Mepion Adat Da

1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, amuk netiigan yu nesalà
sa duma yu egpigtuu, mepion amuk kiyu i etaw eg-unut diyà
sa Suguy i Nemula sa tumabang kenagdi anì pelikuen yu
kagdi pepigtuu. Dodoo pepion yu sa pedu yu diyà kenagdi.
Tuliki yu ma anì endà meenggat yu ma diyà salà.

2 Sebuligay yu, enù ka amuk iya sa egbaelan yu, egpan-
gunut yu doo diyà sa igsugù i Kelistu.
3 Amuk duen etaw guwaen di dò negulub sa pedu di dodoo
endà pelawà, iya sa etaw neakalan.
4 Mepion amuk uman sebaen etaw polo sa menemdem
denu sa hagdi adat, enù ka amuk mepion sa adat di,
meanggan doo danà sa adat di mepion beken danà di
nekelowon diyà sa adat duma di.
5 Enù ka uman sebaen etaw, eg-uwiten di ma sa hagdi
pedu.
6 Na, kiyu i etaw egpetulù sa kagi i Nemula, mepion amuk
ibegay yu diyà sa tegetulù yu sa duma nekuwa yu mepion.
7 Hahaa yu anì endà meakalan yu. Endà mebaluy di
akalan ta Nemula i, enù ka sumalà dé sa ig-ohok sa etaw, iya
ma sa ketuwen di. Hediya ma sa binaelan etaw, mekuwa di
ma doo bunga sa binaelan di.
8 Amuk duen etaw eg-unut diyà sa tapay pedu di, mehaa
di doo sa kepatay di taman melugay. Dodoo sa etaw eg-unut
diyà sa Suguy i Nemula, mebegayan doo sa lalù endà meelut
di.
9 Huenan di, mepion amuk endà egkesemek ki egbael
mepion, enù ka amuk muman ki mael mepion, mesakem
ta doo sa mepion kedu si Nemula amuk meuma sa pasad
di.
10 Huenan di, ini sa mepion egbaelan ta. Sumalà dé sa
agdaw di, mael ki mepion diyà sa langun etaw, labi pa diyà
sa duma ta egpigtuu.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo Tege-Galatiya

11 Na, si Pabelo a egsulat diyà siini sabuhanan igsulat ku
diyà keniyu. Haa yu sa danà ku egsulat dakel.
12 Sa etaw egtegel keniyu egpekelaing ipat, iya sa etaw
egpeolòolò daa diyà sa duma da Hudiyu. Enù ka guwaen
da dò amuk egpangunut da diyà sa adat Hudiyu, endà
mepelihay da gaa danà da egpigtuu diyà sa kepatay i Kelistu
diyà sa kayu igbugsud.
13 Dodoo apiya di pa egtegelen da kiyu egpekelaing ipat,
endà doo egpangunut da diyà sa langun uledin igsugkow
i Mosis. Egkeiyapan da daa sa kepekelaing ipat yu anì
egpeolòolò da danà yu eg-unut diyà kenagda.
14 Dodoo aken, endà peolòolò a. Sebaen daa sa oloen ku sa
kepatay i Hésus Kelistu sa Datù ta, enù ka danà di nematay
diyà sa kayu igbugsud, endà dé egkeudipen a diyà sa tapay
pedu ku owoy endà ma dé neuwit a sa tapay pedu ku.

15 Na, sa etaw nekelaingan ipat ataw ka endà, nesetepeng
ki doo diyà sa kehaa i Nemula amuk egpigtuu ki. Iya daa sa
tigtu miulan sa magtu pedu ta ibegay i Nemula.
16 Na, kiyu i etaw eg-unut diyà siini igtulù ku, ungayà ku
melanih sa keugpà yu owoy mehiduwan i Nemula ma kiyu i
langun etaw di, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu.
17 Na, edung ini egoh di, hawidi yu dé sa etaw egsumbung
kenak guwaen da dò beken a salu i Hésus, dodoo iya polo sa
tandà di aken sa egsugùsuguen i Hésus sa lawa ku neseluh
kelaing.
18 O medoo duma ku egpigtuu, egsimbà a anì mekehaa yu
langun sa mepion ketabang ipeuloy i Hésus Kelistu sa Datù
ta. Amin.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

Ini Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà
ÉPÉSO
Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeÉpéso

Na, dutu uwang tanà Asiya dò sa menuwa Épéso. Egoh anay tigtu dakel sa menuwa Épéso, owoy medoo ma sa etaw eg-ugpà dahiya. Miglalag iya wé menuwa enù ka kawasà sa medoo etaw di owoy duen medoo balangan keselapanan da, owoy duen sa inetaw egpenemulawen da pinengadanan da Altimis. Telu gepalay sa lugay i Pabelo migtegudon denu si Hésus Kelistu diyà sa menuwa Épéso. Medoo sa etaw migdineg sa ketegudon di. Binaelan di ma sa medoo panduan dahiya owoy migpigtuu ma dé sa medoo etaw. Egoh di neelut sa telu gepalay, mig-ipanaw dema Pabelo i eg-angay diyà sa medoo liyu menuwa.

Na, egoh i Pabelo nebilanggu dutu menuwa Loma dò, igsulat di siini sulat diyà sa medoo tegeÉpéso egpigtuu. Diyà siini sulat, tinulon di nesesebaen dé sa langun etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu, owoy igtulù di ma diyà kenagda sa mepion adat da owoy sa ukit da umatu diyà si Satanas.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeÉpéso

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i. Aken sa salu i Hésus Kelistu danà sa ungayà i Nemula. Egsulat a diyà keniyu i etaw i Nemula diyà menuwa Épéso, sa medoo eg-udes egpigtuu diyà si Hésus Kelistu.

2 Egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu ma.

Ini Denu Sa Medoo Mepion Ketabang I Kelistu Diyà Kenita

3 Na, meolò ta Nemula i sa Emà i Hésus Kelistu sa Datù ta, enù ka danà di nesesebaen ki si Kelistu ibegay di diyà kenita sa langun balangan ketabang di diyà langit. Tigtu mepion sa ketabang di kenita.

4 Egoh anay egoh sa tanà endà pa duen, hinemilì di dé kita anì kita sa anak di danà i Kelistu. Iya sa pesuwan di mighemilì kenita anì kumetiengaw ki diyà sa kehaa di anì endà duen sa kenà ta mesigbolow di.

5 Danà sa kehidu di kenita, tapay dé hinemilì di kita anì
mebaluy kita sa anak di danà i Hésus Kelistu, enù ka iya sa
pinenemdem di owoy sa uyot di.
6 Huenan di, meolò ta Nemula i, enù ka tigtu mepion sa
ketabang ipeuloy di diyà kenita danà di nesesebaen ki si
Kelistu sa Anak di eghiduwan di.
7 Danà i Kelistu nematay diyà sa kayu igbugsud, tinig-
tuwan di sa salà ta, owoy ipeuloy i Nemula sa salà ta danà sa
mepion ketabang di. Tigtu dakel temù sa mepion ketabang
igpeuloy di kenita.
8 Pinelantek di kita anì metiigan ta sa mepion binaelan di,
9 owoy igpetiig di ma dé diyà kenita sa penemdem
iglidung di diyà etaw egoh anay. Tapay dé pinenemdem
di si Kelistu sa petuu sa langun uyot di.
10 Amuk meuma sa tapay pasad di, petuuwen i Nemula
sa uyot di pesebaenen di sa langun binaelan di iling ka
diyà langit ataw ka diyà tanà, owoy sebaen i Kelistu daa
sa pedatuen di diyà langun.
11 Na sa langun egbaelan i Nemula, neketuu doo enù ka
iya sa penemdem di owoy sa uyot di. Huenan di, hinemilì
di kita anì kita sa etaw di danà di nesesebaen ki si Kelistu.
Neketuu dé iya wé penemdem di ini egoh enù ka iya sa
tapay uyot di egoh anay.
12 Kami i etaw Hudiyu sa muna eg-angat-angat sa ketebow
i Kelistu, huenan di tigtu oloen ké Nemula i danà sa tigtu
dakel egkegaga di.
13 Hediya ma kiyu i etaw beken Hudiyu, kiyu ma dé sa
etaw i Nemula egoh yu migdineg sa tuu kagi i Nemula, sa
Mepion Tegudon denu sa kealuk di keniyu. Migpigtuu yu
dé diyà si Kelistu owoy binegayan i Nemula ma kiyu sa
Metiengaw Suguy di igpasad di egoh anay. Iya sa tandà
di kiyu ma dé sa etaw di.
14 Danà sa Suguy i Nemula eg-ugpà diyà kenita, netiigan ta
mesakem ta doo kani sa langun mepion igpasad i Nemula
diyà sa etaw di, owoy netiigan ta ma tigtu launen di kita.
Huenan di, meolò ta Nemula i danà sa tigtu dakel egkegaga
di.

Migsimbà Pabelo I Anì Metiigan Da Sa Ketabang I Nemula Kenagda

15 Huenan di, edung sa egoh ku anay migdineg denu sa
kepigtuu yu diyà si Datù Hésus owoy sa kesehiduway yu
langun etaw i Nemula,
16 takà a egpesalamat diyà si Nemula danà sa egbaelan yu
owoy isimbà ku ma kiyu.

17 Egsimbà a diyà si Nemula sa migpeangay si Hésus
Kelistu Datù ta owoy kagdi ma sa Emà ta diyà langit oloen
ta. Egpegeni a anì kumilantek yu danà sa Metiengaw Suguy
di anì ipetiig di diyà keniyu sa denu i Nemula anì tigtu
metiigan yu Nemula i.
18 Egpegeni a ma anì meukaan sa penemdem yu lagà
lumimata sa mata diyà sa pedu yu anì tigtu metiigan yu
sa mepion eg-angat-angatan yu danà di mig-umow keniyu.
Ungayà ku ma metiigan yu tigtu mepion sa medoo ibegay
di igpasad di diyà kenita i etaw di.
19 Ungayà ku ma metiigan yu sa tigtu dakel tunung di
itabang di kenita i etaw egpigtuu. Dakel temù iya wé tunung
i Nemula, enù ka iya ma sa tunung di
20 ig-enaw di si Kelistu egoh di nematay owoy egoh di ma
migpepenuu si Kelistu denu kuwanan di diyà langit egoh di
miggelal kenagdi.
21 Huenan di, si Kelistu sa Datù miglowon diyà langun.
Endà duen neketepeng kenagdi diyà sa langun datù diyà
langit owoy diyà tanà ma, enù ka uman pa mapulù sa gelal
di diyà sa langun gelal ini egoh di taman melugay.
22 Pinelowon i Nemula Kelistu i diyà sa langun binaelan,
owoy pinedatù di ma egoh di miggelal kenagdi sa Tigtu Datù
diyà sa umpungan di.
23 Owoy lagà ki ma sa lawa i Kelistu, kita i langun etaw
egpigtuu. Netipon diyà kenita sa adat i Kelistu danà ta
egpigtuu diyà kenagdi, owoy kagdi sa nekeseluh diyà sa
langun binaelan i Nemula.

2

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Kealuk I Nemula Kenita

1 Na, egoh yu anay endà pa egpigtuu, lagà yu nematay dé
danà yu migbael salà owoy danà yu ma endà egpangunut
diyà si Nemula.
2 Egoh iya takà yu eg-iling sa adat etaw tegebael salà owoy
egpangunut yu ma diyà si Satanas. Kagdi sa datù sa medoo
épê tunung diyà awang owoy sa kaunutan sa medoo etaw
endà egpangunut diyà si Nemula.
3 Hediya ma sa adat ta langun egoh anay, enù ka takà ki
mig-unut diyà sa medaet uyot sa tapay pedu ta. Sumalà dé
sa kepionon nanam lawa ta owoy sa uyot pedu ta, iya sa
takà egbaelan ta. Huenan di, iya ma sa metamanan ta sa
kepigtamay i Nemula lagà sa langun etaw tegebael salà.
4 Dodoo tigtu eghiduwan i Nemula kita owoy mepion temù
sa pedu di diyà kenita.

5 Enù ka apiya di pa lagà ki nematay danà sa salà ta, eg-
enawen i Nemula doo kita owoy melalù ki ma dé danà di
nesesebaen ki si Kelistu. Inalukan ki ma dé danà sa mepion
ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita.
6 Owoy danà di nesesebaen ki si Hésus Kelistu, lagà
pineunut i Nemula ma kita diyà kenagdi egoh di nebatun
anì mekeunut ki kenagdi kumedatù dutu langit dò.
7 Binaelan i Nemula iya wé anì ipehaa di taman melugay
sa mepion ketabang ipeuloy di kenita. Tigtu mepion temù
iya wé ketabang di danà sa kehidu di kenita igpehaa di danà
i Hésus Kelistu.
8-9 Na, danà sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà
kenita, inalukan di kita egoh ta egpigtuu diyà si Kelistu. Sa
kealuk di kenita beken danà daa sa egkegaga ta, dodoo danà
i Nemula polo egpeuloy sa ketabang di diyà kenita. Huenan
di, endà mebaluy di peolòolò ki amuk nealukan ki dé.
10 Danà di nesesebaen ki si Hésus Kelistu, egpelumanan
i Nemula dé kita anì mekegaga ki mael sa mepion, enù ka
iya sa tapay uyot di denu kenita.

Nesesebaen Sa Langun Etaw Egpigtuu Diyà Si Kelistu

11 Na, kiyu i etaw beken Hudiyu, ketulengi yu sa ukit-
ukit yu egoh anay. Kiyu sa egkelepuhan sa etaw Hudiyu
nekelaingan ipat danà yu endà eg-unut iya wé adat ké,
dodoo taman diyà lawa daa iya wé kepekelaing ipat.
12 Egoh yu endà pa egpigtuu, mediyù yu diyà si Kelistu
owoy nekepeiges yu ma diyà sa medoo tugod i Islaél etaw
hinemilì i Nemula. Hediya ma mekeiwod yu ma sa igpasad i
Nemula diyà sa etaw di, enù ka beken tupù yu sa pinasadan
di. Uloy etaw yu daa kiyu i eg-ugpà diyà tanà, enù ka endà
netiigan yu duu Nemula i owoy endà ma duen sa mepion
eg-angat-angatan yu diyà kenagdi.
13 Dodoo ini egoh di, nesesebaen yu dé si Hésus Kelistu
danà yu egpigtuu. Huenan di, apiya di pa mediyù yu diyà
si Nemula egoh anay, pinedapag di doo kiyu diyà kenagdi
danà sa depanug i Kelistu miglesut egoh di nematay.
14 Danà i Kelistu, nesesebaen dé sa etaw Hudiyu owoy sa
etaw beken Hudiyu. Inupion di kita, enù ka endà dé duen sa
kenà ta egkesekuntelà enù ka lagà kinedanan di sa kelatkat
kenà ta nesedibaluy.
15 Danà sa kinepatay i Kelistu, egkedanan di dé sa
medoo uledin igsugkow i Mosis egpangunutan etaw Hudiyu.
Kinedanan di iya wé anì mesesebaen ki langun, etaw
Hudiyu owoy beken Hudiyu, danà di nesesebaen ki si
Kelistu. Danà di migsesebaen kenita, migkelanih dé sa ukit-
ukit ta.

16 Danà sa kepatay i Kelistu diyà sa kayu igbugsud,
nekedan ma dé sa egoh ta nesekuntelà sa etaw Hudiyu owoy
etaw beken Hudiyu, owoy sinesebaen di kita. Hediya ma,
danà sa kepatay di, pinedapag di kita langun diyà si Nemula.
17 Huenan di, migtebow Kelistu i dahini anì tumegudon
sa ukit kepedapag ta diyà si Nemula. Ipetiig di siini Mepion
Tegudon diyà keniyu i etaw beken Hudiyu mediyù diyà si
Nemula owoy diyà kenami ma etaw Hudiyu medapag diyà
kenagdi.
18 Danà i Kelistu, duen doo sa ukit kepedapag ta langun
diyà si Nemula Emà ta enù ka egtabangan sa Suguy di kita
langun, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu.
19 Na, kiyu i etaw beken Hudiyu, apiya di pa beken etaw
i Nemula yu egoh anay, endà dé nekepeiges yu ini egoh di,
enù ka nesesebaen ki dé langun etaw i Nemula owoy langun
ta dé anak di.
20 Na, kita i etaw egpigtuu, lagà ki sa dalesan. Iya lagà
sa medoo bugsud di sa medoo tegesugkow i Nemula owoy
sa medoo salu i Hésus. Owoy si Hésus Kelistu sa lagà batu
pinetigdegan iya wé dalesan.
21 Huenan di, mebagel iya wé dalesan enù ka neseunut ki
si Kelistu. Ungayà i Nemula kumedakel iya wé dalesan anì
mebaluy dakel simbaan kenà i Datù umugpà.
22 Na, kiyu i etaw beken Hudiyu, danà di nesesebaen yu si
Kelistu, nekeunut yu ma diyà iya wé dalesan kenà i Nemula
eg-ugpà.

3

Ini Denu Sa Ketegudon I Pabelo Diyà Sa Etaw Beken Hudiyu

1 Huenan di, si Pabelo a egsimbà diyà si Nemula denu
keniyu. Nebilanggu a dé ini egoh di enù ka mig-unut a diyà
si Hésus Kelistu owoy igtulù ku sa denu kenagdi diyà keniyu
i etaw beken Hudiyu.
2 Dinineg yu dé kéen pineangay i Nemula aken anì
tumegudon a denu sa mepion ketabang di keniyu, apiya
beken yu etaw Hudiyu.
3 Netiigan yu ma dé duen sa penemdem i Nemula igpetiig
di diyà kenak, dodoo nelidung diyà sa liyu etaw egoh anay.
Migsulat a dé denu iya wé penemdem di dodoo endà iseg di
medoo sa tinulon ku.
4 Amuk egbasawen yu sa igsulat ku, metiigan yu ma sa
netiigan ku denu sa nelidung egoh anay denu si Kelistu.
5 Egoh anay nelidung iya wé penemdem i Nemula diyà
etaw. Dodoo danà sa Metiengaw Suguy di, igpetiig di dé ini

egoh di diyà kenami i salu i Hésus hinemilì di owoy diyà sa
medoo tegesugkow di ma.
6 Ini sa igpetiig di diyà kenami. Kiyu i etaw beken Hudiyu,
lagà yu mendaa kenami etaw Hudiyu danà yu migpigtuu
sa Mepion Tegudon, enù ka mebegayan yu ma sa langun
mepion kedu diyà si Nemula. Etaw i Nemula yu ma dé enù
ka nesesebaen yu ma dé sa lawa i Kelistu. Owoy begayan
i Nemula ma kiyu sa mepion igpasad di egoh anay, éhê
mendaa sa kebegay di diyà sa etaw Hudiyu egpigtuu.

7-8 Apiya di pa tukééy a etaw diyà sa langun etaw i
Nemula, hinemilì i Nemula doo aken anì aken sa salu i
Hésus tumulù sa Mepion Tegudon diyà sa medoo etaw
beken Hudiyu. Egoh ku ginelal salu di, binegayan i Nemula
aken egkegaga danà sa tunung di anì tumegudon a denu
sa tigtu mepion ketabang i Kelistu diyà kenita. Endà
egpekebohol ki egtulon sa kedakel ketabang di enù ka dakel
temù.
9 Sinugù di ma aken anì ipetiig ku diyà sa langun etaw
meketuu sa penemdem i Nemula nelidung egoh anay. Endà
netiigan di etaw iya wé penemdem di egoh anay, enù ka
edung sa egoh di migpeduen langun taman, linidung di iya
wé diyà sa langun etaw.
10 Endà ipetiig i Nemula duu iya wé egoh anay, enù ka iya
sa ungayà di denu sa medoo egsugùsuguen di owoy sumalà
dé sa épê egkegaga diyà langit, metiigan da ini egoh tigtu
milantek iya wé langun ukit-ukit penemdem di. Metiigan
da iya wé danà ta kita etaw egpigtuu diyà si Kelistu.
11 Iya sa tapay penemdem i Nemula egoh anay egoh sa
tanà endà pa duen, dodoo igpetuu di dé ini egoh danà i
Hésus Kelistu sa Datù ta.
12 Danà ta egpigtuu diyà kenagdi, nesesebaen ki dé si
Kelistu, huenan di endà dé egsagàsagà ki tumaeng si
Nemula ini egoh di.
13 Na, ini sa igsasà ku diyà keniyu. Yoko egkesemek ka
egpigtuu, apiya di pa egkepelihay a danà ku migtulù keniyu
sa Mepion Tegudon. Keanggan yu polo enù ka kumepion yu
danà iya wé.

Migsimbà Pabelo I Anì Metiigan Da Sa Kehidu I Kelistu

14 Na, amuk egpenemdem a denu siini milantek binaelan
i Nemula, iya sa egoh ku tigtu egsimbà diyà si Nemula sa
Emà ta.
15 Kagdi sa Emà sa langun etaw egpigtuu, iling ka diyà
tanà pelà ataw ka dutu dé langit dò.

16 Egsimbà a diyà si Nemula anì pebagelen di sa pedu yu
anì kumeeles sa kepigtuu yu diyà kenagdi danà sa ketabang
sa Suguy di.
17 Egsimbà a ma anì takà mugpà Kelistu i diyà sa pedu
yu danà sa kepigtuu yu kenagdi. Owoy egsimbà a ma anì
kumeeles sa kehidu yu si Nemula owoy diyà sa duma yu
ma, lagà sa dalid kayu egtadek dalem tanà.
18 Amuk meeles sa kehidu yu, tigtu metiigan yu lapeg sa
langun etaw i Nemula sa dakel kehidu i Kelistu kenita. Dakel
temù sa kehidu di, uman pa kedakel di tanà owoy langit.
19 Ungayà ku metiigan yu ma sa dakel kehidu di keniyu,
apiya di pa endà tigtu metiigan ta duu sa kehidu di. Amuk
hediya, tigtu ma megulub diyà keniyu sa langun ukit-ukit i
Nemula.
20 Na, meolò Nemula i, enù ka danà sa tunung di
pineugpà di diyà sa pedu ta, uman pa dakel sa egkegaga
di egbael diyà sa langun egpegeniyen ta diyà kenagdi owoy
sa egpenemdemen ta ma.
21 Meolò ta Nemula i, langun ta egpigtuu diyà si Kelistu.
Meolò kagdi i taman melugay danà i Hésus Kelistu. Amin.

4

Ini Sa Egoh I Pabelo Migsasà Kenagda Anì Pepionen Da Sa Adat Da

1 Na, aken sa nebilanggu ini egoh danà ku egpangunut
diyà si Datù, huenan di ini sa igsasà ku diyà keniyu, pepion
yu sa adat yu anì metuuwan Nemula i diyà keniyu enù ka
inumow di kiyu anì metiengaw yu diyà sa kehaa di.
2 Yoko egpedakel duu kiyu, petukééy yu polo. Pepion yu
ma sa pedu yu diyà sa duma yu, owoy petaes yu ma sa tali
yu danà yu egsehiduway.
3 Takà yu baeli sa mepion anì endà mekedan sa melanih
keugpà yu, enù ka nesesebaen yu dé danà sa Suguy i
Nemula.
4 Na, kita i etaw egpigtuu diyà si Kelistu, lagà ki segelawa
daa, owoy sebaen daa sa Suguy i Nemula eg-ugpà diyà
kenita. Hediya ma sebaen daa sa eg-angat-angatan ta danà
i Nemula mig-umow kenita.
5 Sebaen daa sa Datù ta si Kelistu, owoy sebaen daa sa
egpigtuuwen ta langun, owoy sebaen daa sa pesuwan ta
migpebautis.
6 Sebaen i Nemula daa sa Emà ta langun. Kagdi sa Datù
ta langun, owoy dahiya ma doo sumalà dé sa kenà ta, owoy
kagdi ma sa eg-ugpà diyà langun ta.

7 Apiya di pa nesesebaen ki, itukidtukid i Kelistu doo
ibegay sa medoo balangan egkegaga diyà sa uman sebaen
etaw. Mebegayan ki langun danà sa uyot di.
8 Hediya ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Egoh di nebatun dutu langit dò,
tinabanan di dé sa medoo kuntelà di,
owoy igtukidtukid di igbegay
sa medoo balangan egkegaga
diyà sa etaw di.”*
9 Na, danà iya wé kagi guwaen di, “nebatun dutu langit dò,”
netiigan ta doo kagdi sa migpetuntun muna mig-angay diyà
siini tanà.
10 Si Kelistu sa migpetuntun kedu diyà langit owoy kagdi ma
sa nebatun mig-angay dutu siedò langit tigtu mehagtaw anì
mekeseluh umugpà diyà sa langun binaelan.
11 Kagdi ma sa egtukidtukid egbegay sa medoo balangan
egkegaga diyà sa etaw di. Duen etaw hinemilì di anì kagda
sa salu di, owoy duen sa tegesugkow sa kagi i Nemula,
owoy duen ma sa tegetegudon diyà sa medoo menuwa,
owoy duen ma tegeipat sa umpungan di, owoy duen ma
sa tegetulù sa medoo etaw egpigtuu.
12 Na, itukidtukid i Kelistu igbegay sa medoo balangan
egkegaga diyà sa etaw di anì mekegaga ki mael sa galebek
igsugù di diyà kenita anì kumeeles ma sa kepigtuu ta
kenagdi, kita i lagà lawa di.
13 Amuk hediya, mesesebaen ki egpigtuu owoy meu-
manan sa netiigan ta denu si Kelistu Anak i Nemula. Agulé,
lagà ki dé sa etaw migkipedu dé, enù ka tigtu ki eg-iling sa
ukit-ukit i Kelistu.
14 Amuk hediya, endà dé nekeiling ki batà enù ka
egkehalìhalì sa pedu sa batà lagà buhok lambeg, owoy
melemu da ma migtuu sa kagi endà tuu di igtulù sa tegeakal.
15 Dodoo takà ki daa seolomoy sa tuu kagi danà ta
egkesehidu. Amuk hediya, kumeeles sa kepigtuu ta owoy
muman ki miling si Kelistu diyà sa egbaelan ta. Kagdi sa
ulu ta,
16 owoy lagà lawa di kita i etaw egpigtuu enù ka takà ki
eg-unut diyà kagdi sa ulu ta. Amuk egkesesalig sa langun
taman diyà lawa di, mebagel doo; owoy amuk mepion sa
egbaelan sa langun taman diyà lawa di, lumenuk sa langun
lawa di. Hediya ma meumanan ma sa kepigtuu ta danà sa
kesehiduway ta.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Magtu Pedu Sa Etaw Egpigtuu

---

* **4:8** 4:8 Basa ko Isalem 68:18.

17 Na, ini sa isasà ku diyà keniyu danà i Kelistu sa Datù
ta. Yoko eg-iling duu sa adat sa medoo etaw endà egpigtuu,
enù ka endà miulan sa penemdem da.
18 Lagà deleman sa penemdem da enù ka endà netiigan da
duu sa tuu tegudon. Owoy endà ma duen sa lalù da ibegay
i Nemula enù ka tigtu da endà egpeketiig danà sa ulu da
metegas.
19 Endà duen mala da egbael medaet. Egkeiyap da polo eg-
unut diyà sa medaet uyot sa tapay pedu da, owoy egbaelan
da sa langun balangan medaet enù ka iya sa egkeiyapan da
egbael.
20 Dodoo beken hediya sa igtulù ké keniyu denu si Kelistu,
21 enù ka netiigan ku dinineg yu doo sa mepion adat di
owoy igpetiig ké ma keniyu sa tuu tegudon denu kenagdi.
22 Huenan di, ekedi yu dé sa tapay pedu yu tegebael
medaet, enù ka iya sa inunutan yu egoh yu endà pa
egpigtuu. Medaetan yu dahiya amuk eg-unutan yu sa tapay
pedu yu enù ka iya sa tegeakal keniyu.
23 Mepion polo amuk mepelumanan dé sa pedu yu owoy
sa penemdem yu ma.
24 Amuk hediya, duen sa magtu pedu yu binaelan i
Nemula iling sa hagdi metiengaw pedu. Huenan di, iya
sa tandà sa magtu pedu yu sa adat yu metiengaw owoy sa
egbaelan yu mepion.
25 Na, amuk duen dé sa magtu pedu ta, yoko egbutbut ta.
Ikagi yu daa polo sa tuu diyà sa duma ta, enù ka nesesebaen
ki langun lagà lawa i Kelistu.
26 Amuk egbulit yu, yoko egpetaes duu anì endà meagak
yu diyà salà. Kedani yu mapes anì endà mekeuma di sa
agdaw umeled,
27 anì endà duen sa ukitan i Satanas umagak keniyu diyà
salà.
28 Na, sa etaw nakawen egoh anay, mepion amuk sabuhan
di dé iya wé, owoy gumalebek daa polo anì mekuwa di sa
kehagtayan di anì metabangan di ma sa etaw pubeli.
29 Yoko eg-ikagi ya medaet diyà sa duma yu, dodoo ikagi
yu daa polo sa mepion anì metabangan sa kepigtuu da.
Amuk hediya, metiigan sa etaw egdineg milantek sa kagi
yu owoy metiigan da ma sa kenà da metabangan diyà sa
kelikutan da danà sa inikagi yu mepion.
30 Na, yoko egbael duu sa endà egkeiyapan sa Metiengaw
Suguy i Nemula. Pineugpà i Nemula sa Suguy di diyà
keniyu, enù ka iya sa tandà di kiyu sa etaw di owoy sa
tandà di ma launen i Nemula kiyu amuk meuma sa agdaw
sa kepelikù i Kelistu.

31 Huenan di, yoko egsebulitay ya. Pelanih yu polo sa
pedu yu diyà sa duma yu, owoy kedani yu ma sa meedup
pedu yu. Yoko ma egtubad da, owoy yoko ma egsumbung
nga, owoy yoko egkeselepuh ha.
32 Dodoo pepion yu polo sa pedu yu diyà sa duma yu,
owoy hiduwi yu ma kagda, owoy peuloyi yu ma sa salà da,
iling sa egoh i Nemula migpeuloy sa salà yu danà i Kelistu.

5

Ini Sa Igtulù I Pabelo Anì Kumetiengaw Sa Adat Da

1 Na, kiyu dé sa anak i Nemula eghiduwan di, huenan di
ilingi yu kagdi i.
2 Pepion yu ma sa adat yu diyà sa duma yu danà sa kehidu
yu kenagda lagà sa kehidu i Kelistu kenita. Taa yu sa kehidu
di kenita egoh di nematay diyà sa kayu igbugsud anì alukan
di kita. Sa kinepatay di, iya lagà sa mepion ibegay etaw diyà
si Nemula enù ka netuuwan Nemula i dahiya.
3 Na, amuk kiyu dé sa etaw i Nemula, yoko egbigà ya,
owoy yoko ma egbael la sa langun balangan medaet, owoy
yoko ma bigtelam-amen na. Apiya sa keolom yu daa, yoko
eg-ikagi duu sa medaet egbaelan etaw.
4 Tuliki yu ma sa eg-ikagiyen yu, enù ka endà mepion
di amuk eglekab yu eg-ikagi sa medaet kagi yu enù ka
etaw i Nemula yu dé. Owoy yoko eg-ikagi duu sa nekeiling
pagitung buneg owoy sa medaet temù kagi. Mepion polo
amuk takà yu pesalamat diyà si Nemula.
5 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Iya sa etaw endà
mekeunut diyà sa kedatù da i Kelistu si Nemula sa etaw
egbigà owoy sa etaw egbael medaet owoy sa etaw bigtelam-
amen. Amuk bigtelam-amen sa etaw, iya sa lagà nemula di
sa egkeiyapan di daa.
6 Taa yu, tigtu bulitan i Nemula sa langun etaw egbael
medaet lagà iya wé, enù ka endà egpangunut da diyà
kenagdi. Huenan di, hahaa yu anì endà meakalan yu danà
sa metolol eg-ikagiyen etaw endà tuu.
7 Iwod yu polo sa medoo etaw tegebael medaet.
8 Hediya ma sa adat yu egoh anay, lagà yu eg-ugpà diyà
sa deleman enù ka endà netiigan yu duu Nemula i. Dodoo
ini egoh di lagà yu dé nelegdawan enù ka kiyu dé sa etaw i
Nemula. Huenan di, ilingi yu dé sa metiengaw adat sa etaw
eg-ugpà diyà legdaw.
9 Amuk eg-ugpà yu diyà legdaw, mekegaga yu mael sa
langun balangan mepion owoy metiengaw ma sa adat yu
owoy metudà ma sa pedu yu.

10 Udesi yu ilingi sa mepion adat kenà i Nemula metu-
uwan diyà keniyu.
11 Iwod yu dé sa endà milantek egbaelan sa medoo etaw
eg-ugpà diyà deleman. Dodoo baeli yu polo sa mepion anì
melegdawan da anì metiigan da medaet iya wé egbaelan da.
12 Tigtu medaet sa egbaelan da linidung da, enù ka
mekemala eg-olomen iya wé.
13 Dodoo amuk melegdawan sa langun egbaelan da,
metiigan da doo sa mepion owoy sa medaet,
14 enù ka netumàmaan sa langun nelegdawan. Hediya
ma duen sa kagi etaw, guwaen di,
“Kiyu i etaw egtudug, enaw yu dé,
owoy kiyu i etaw nematay, enaw yu ma dé,
enù ka melegdawan i Kelistu kiyu
anì meketiig yu ma sa milantek egbaelan yu.”
15 Na, hahaa yu sa adat yu. Yoko eg-iling duu sa etaw endà
duen penemdem, dodoo ilingi yu polo sa etaw milantek.
16 Amuk duen pelà sa agdaw yu mekebael mepion, baeli
yu dé, enù ka medoo sa etaw egbael medaet ini egoh di.
17 Yoko egbael duu sa endà miulan di, dodoo lagbet yu
polo sa uyot i Nemula anì pangunutan yu.
18 Yoko egpehilu ya danà yu eg-inem wain, enù ka iya
sa pedaet keniyu. Dodoo peagak yu polo diyà sa Suguy i
Nemula eg-ugpà diyà keniyu.
19 Amuk egseolomoy yu, ikagi yu daa sa netiigan yu danà
sa duyuy eg-olò si Nemula. Owoy duyuy yu ma sa duyuy
eg-olò si Datù danà sa mepion pedu yu diyà kenagdi.
20 Owoy takà yu ma pesalamat diyà si Nemula sa Emà ta
diyà langit sumalà dé sa eghauwen yu danà yu egsalig diyà
si Hésus Kelistu sa Datù ta.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Diyà Sa Etaw Épê Sawa

21 Na, seadatay yu danà sa keunut yu diyà si Kelistu.
22 Na, kiyu i bayi épê sawa, pangunut yu diyà sa sawa yu,
lagà mendaa sa kepangunut yu diyà si Datù.
23 Enù ka sa maama sa ulu diyà sa sawa di, iling si Kelistu
sa ulu diyà sa umpungan di, owoy alukan di kita i lagà lawa
di.
24 Huenan di, tigtu mekepangunut sa bayi diyà sa sawa
di, lagà sa kepangunut ta si Kelistu.
25 Na, kiyu i maama épê sawa, hiduwi yu temù sa sawa
yu, lagà sa kehidu i Kelistu kenita, kita i umpungan di. Enù
ka danà sa kehidu di kenita, nematay Kelistu i anì alukan
di kita.

26 Iya sa binaelan di anì petiengawen di kita diyà sa kehaa
i Nemula. Pinetiengaw di kita danà ta egpigtuu diyà sa kagi
di owoy danà ta ma migpebautis diyà wayeg.
27 Iya sa pesuwan di migpetiengaw kenita anì tigtu ki
metolol temù diyà sa kehaa di amuk meuma sa agdaw di
umangay kenita. Amuk hediya, endà dé duen sa medaet
diyà kenita ataw ka sa kenà di mekesigbolow kenita danà
di anan ki dé tigtu metiengaw.
28 Hediya ma kiyu i maama, hiduwi yu temù sa sawa
yu iling mendaa sa kehidu yu sa lawa yu. Enù ka amuk
eghiduwan sa maama sa sawa di, lagà sa hagdi lawa
mendaa sa eghiduwan di.
29 Enù ka endà duen etaw melepuh sa hagdi lawa, dodoo
pekaenen di polo owoy eg-ipaten di. Hediya ma eg-ipaten i
Kelistu kita i umpungan di,
30 enù ka lagà ki sa lawa di.
31 Na, duen sa kagi i Nemula igpesulat di, guwaen di,
“Iya maen di ya mesalidan sa maama sa emà di owoy sa
inay di
owoy mekeugpà dé diyà sa sawa di
enù ka lagà sebaen etaw da daa.”*
32 Na, duen sa medalem selepangan iya wé kagi i Nemula.
Ini sa selepangan di netiigan ku sa egoh di nesesebaen ki si
Kelistu danà ta egpigtuu diyà kenagdi.
33 Dodoo beken iya daa, enù ka duen ma sa selepangan di
denu sa etaw épê sawa. Na, kiyu i maama, hiduwi yu temù
sa sawa yu iling mendaa sa kehidu yu keniyu. Owoy kiyu i
bayi, pangunut yu ma diyà sa sawa yu.

6

Ini Sa Igsugù I Pabelo Denu Sa Medoo Batà Owoy Sa Lukes Da Ma

1 Na, kiyu i batà, pangunuti yu dé sa lukes yu enù ka iya
sa mepion egbaelan sa etaw egpigtuu diyà si Datù.
2 Duen sa uledin i Nemula denu iya wé, owoy iya sa anay
uledin kenà di duen untung igpasad di. Guwaen di, “Adati
yu sa emà yu owoy sa inay yu,
3 anì mepion sa keugpà yu owoy melalù yu ma mugpà
diyà tanà.”*
4 Na, kiyu i épê anak, yoko egpebulit duu sa anak yu.
Dodoo indaw yu polo kagda amuk duen sa medaet egbaelan
da, owoy tulù yu ma kagda sa mepion adat sa etaw egpigtuu.

---

* **5:31** 5:31 Basa ko Génesis 2:24. * **6:3** 6:2-3 Basa ko Éksodo 20:12; Dutilonomiyu 5:16.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Mepion Adat Sa Udipen Owoy Sa Épê Da

5 Na, kiyu i udipen, tigtu yu pangunut diyà sa datù yu diyà
tanà. Adati yu ma kagda owoy petudà yu sa pedu yu diyà
kenagda, enù ka lagà si Kelistu sa egpangunutan yu.
6 Endà mepion di amuk iya daa sa egoh yu eggalebek
amuk eghauwen da kiyu anì metuuwan da kiyu. Dodoo
pepion yu polo sa galebek yu, enù ka lagà yu udipen i Kelistu
eggalebek sa uyot i Nemula danà sa pedu yu metudà.
7 Huenan di, keanggani yu sa galebek yu, enù ka beken
etaw daa sa egpangunutan yu dodoo si Datù polo sa tigtu
egpangunutan yu.
8 Yoko egkelipeng duu duen sa untung ibegay i Nemula
diyà sa langun etaw egbael mepion, iling ka udipen ataw
ka temù etaw.
9 Na, kiyu i etaw épê udipen, pepion yu sa adat yu diyà
kenagda. Yoko ma egpeges duu kagda, enù ka sebaen daa
sa Datù ta diyà langit, iling ka temù etaw ataw ka udipen.
Owoy endà duen tayu mehagtaw diyà sa kehaa di, enù ka
nesetepeng ki langun.

Ini Denu Sa Medoo Kinemkem Ta Igbegay I Nemula Anì Tumaban Ki

10 Na, duen pa sa ikagiyen ku diyà keniyu. Pebagel yu sa
kepigtuu yu danà di nesesebaen yu si Datù owoy danà ma
sa ketabang sa dakel tunung di.
11 Uwit-uwit yu ma sa langun kinemkem igbegay i Nemula
diyà keniyu anì mekeatu yu diyà sa medoo medaet ig-epan
i Satanas mekeakal keniyu.
12 Enù ka beken uloy etaw daa sa kuntelà ta, dodoo iya
polo sa kuntelà ta si Satanas owoy sa medoo busaw eg-unut
kenagdi owoy sa medoo datù épê egkegaga diyà awang endà
egkehaa ta duu. Kagda sa kaunutan sa medoo etaw tegebael
medaet eg-ugpà diyà deleman.
13 Huenan di, uwit-uwit yu sa langun kinemkem igbegay i
Nemula diyà keniyu anì mekeatu yu diyà sa medoo kuntelà
yu amuk meuma sa egoh yu meselimbul. Agulé amuk
meubus sa egoh yu meselimbul, endà metabanan yu.
14 Na, tapay yu dé pebagel sa pedu yu lagà sa sundalu. Iya
lagà sa isabitan yu sa tuu daa keikagi. Owoy iya lagà sa anit
yu sa metiengaw adat yu.
15 Owoy iya lagà sa talumpà yu sa keudes yu egtulon sa
Mepion Tegudon mekelanih pedu danà i Nemula.
16 Owoy salig yu ma takà diyà si Kelistu enù ka iya lagà sa
kelasag yu anì endà mesugat yu sa seleb eglegleg igpanà i
Satanas diyà keniyu amuk tepengan di kiyu anì mesalà yu.

17 Owoy iya lagà sa sayap wagya yu sa kealuk i Nemula
keniyu denu sa salà yu. Owoy iya lagà sa sundang
kinemkem yu sa kagi i Nemula egpigtuuwen yu igbegay sa
Suguy di diyà keniyu.
18 Na, sumalà dé sa eghauwen yu, simbà yu takà pegeni sa
ketabang i Nemula danà sa kesalig yu sa Suguy di. Tuliki yu
ma sa pedu yu anì endà mesemek yu egsimbà, owoy simbai
yu ma sa langun etaw egpigtuu.
19 Simbai yu ma aken anì mebegayan i Nemula aken sa
penemdem milantek anì takà a tumegudon. Owoy simbai
yu ma aken anì endà melimedangan a egtulù sa Mepion
Tegudon iglidung diyà etaw egoh anay.
20 Na, aken sa sinaligan i Nemula anì tumulù a sa Mepion
Tegudon, apiya di pa nebilanggu a dé ini egoh di. Na,
simbai yu aken anì endà melimedangan a tumegudon diyà
sa medoo etaw enù ka iya sa galebek igbegay i Nemula diyà
kenak.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeÉpéso

21 Na, egpeangayen ku Tikiko i diyà keniyu anì tulonen
di diyà keniyu denu sa keugpà ku dahini owoy sa langun
neukitan ku. Kagdi sa eghiduwan ta owoy kesaligan ma
egbael sa igsugù i Datù.
22 Egpeangayen ku kagdi diyà keniyu anì mekedineg yu
denu sa keugpà ké dahini anì pebagelen di ma sa pedu yu.
23 Na, o medoo duma ku egpigtuu, egsimbà a anì melanih
sa keugpà yu danà i Nemula sa Emà ta owoy danà i
Hésus Kelistu sa Datù ta. Ungayà ku ma meumanan pa sa
kesehiduway yu danà yu egpigtuu diyà si Kelistu.
24 Ungayà ku ma mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy
i Nemula, kiyu i langun etaw mehidu si Hésus Kelistu sa
Datù ta taman melugay.

Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

Ini Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà
PILIPOS
Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegePilipos

Na, dutu uwang Masidoniya dò diyà tanà Akaya sa menuwa Pilipos. Dakel sa menuwa Pilipos owoy duen ma medoo etaw Loma eg-ugpà dahiya.

Migtegudon Pabelo i diyà menuwa Pilipos egoh di anay migtebow diyà sa uwang Masidoniya. Danà sa ketegudon di, medoo dé sa etaw migpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Tigtu meeles sa kepigtuu da diyà si Hésus. Eghiduwan da Pabelo i owoy eghiduwan i Pabelo ma kagda. Huenan di, medoo gulê eglengen Pabelo i diyà kenagda diyà Pilipos, owoy egtabangan da ma.

Na, egoh sa medoo tegePilipos migdineg sa egoh i Pabelo nebilanggu, pineangay da sa sebaen duma da, si Ipapelodito anì mangay tumabang kenagdi. Pineuwitan da ma pilak Pabelo i. Huenan di, migsulat Pabelo i diyà kenagda anì egpesalamat diyà kenagda danà sa tabang igpeuwit da diyà kenagdi. Na, diyà siini sulat di, tinulù di kagda anì peelesen da sa kepigtuu da diyà si Hésus Kelistu, owoy anì meanggan da ma apiya di pa egkelikutan da ataw ka egkebukul da. Tinulù di ma anì iwoden da sa medoo tegetulù butbut.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegePilipos

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i owoy si Timotiyu. Kami sa sinaligan i Hésus Kelistu. Egsulat ké diyà keniyu, kiyu i medoo etaw i Nemula danà yu egpigtuu diyà si Hésus Kelistu dutu Pilipos dò. Egsulat ké ma diyà sa medoo kaunutan yu owoy sa medoo tegetabang ma diyà sa umpungan i Hésus dahiya.

2 Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu ma.

Ini Sa Egoh I Pabelo Migsimbà Denu Sa Etaw TegePilipos Egpigtuu

3 Na, takà a egpesalamat diyà si Nemula uman egketulen-
gan ku kiyu.
4 Uman isimbà ku kiyu, egkeanggan a temù amuk egsimbà
a.

5 Egkeanggan a enù ka edung sa egoh yu anay migpigtuu
taman ini egoh di, dakel sa ketabang yu kenak egoh ku
migtulù sa Mepion Tegudon denu si Kelistu.
6 Tuu ini i eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Netiigan ku mig-
edung Nemula i egbael sa mepion diyà sa pedu yu egoh yu
anay egpigtuu, owoy egbaelan di uman taman endà meubus
di amuk meuma sa agdaw kepehaa i Hésus Kelistu.
7 Mepion iya wé penemdem ku denu keniyu, enù ka
eghiduwan ku kiyu temù enù ka langun yu egbulig kenak
diyà siini galebek igpebael i Nemula diyà kenak. Egbuligan
yu aken ini egoh di egoh ku nebilanggu owoy egoh anay
egoh ku endà pa nebilanggu egoh ku migsagbì diyà sa
egkuntelà sa tuu tegudon owoy egoh ku ma egpeeles sa
kepigtuu yu.
8 Na, netiigan i Nemula tigtu a mebugà keniyu enù ka tigtu
eghiduwan ku kiyu lagà sa dakel kehidu i Hésus Kelistu
keniyu.
9 Isimbà ku kiyu anì lumenuk sa kesehiduway yu, owoy
anì metiigan yu uman sa ungayà i Nemula owoy kumilantek
ma sa penemdem yu.
10 Iya sa isimbà ku denu keniyu anì metiigan yu sa tigtu
mepion egbaelan. Amuk hediya, endà duen sa medaet
nekeamut diyà sa adat yu owoy endà ma duen sa kenà yu
mesigbolow etaw amuk meuma sa agdaw kepehaa i Hésus
Kelistu.
11 Isimbà ku ma anì megulub yu sa tigtu metiengaw adat
danà sa ketabang i Hésus Kelistu keniyu. Amuk metuu dé
iya wé, tigtu meolò Nemula i.

*Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-olò Si Nemula Egoh Di Nebi-
langgu*

12 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku metiigan yu
ini i. Apiya di pa nebilanggu a ini egoh di, egpekeseluh doo
sa Mepion Tegudon diyà sa medoo etaw.
13 Enù ka sa langun sundalu egbantay sa dalesan ulu-ulu
etaw Loma owoy sa langun liyu etaw dahini, netiigan da
doo nebilanggu a danà ku aken sa sinaligan i Kelistu.
14 Owoy sa medoo duma ta egpigtuu, egkedakel ma sa
kepigtuu da diyà si Datù Hésus enù ka hinaa da dé sa
egoh ku endà nelimedangan egtegudon apiya nebilanggu
a. Egkebagel polo sa pedu da egtulù sa kagi i Nemula, enù
ka endà nelimedangan da.
15 Na, netiigan ku duen etaw egtegudon denu si Kelistu
enù ka egkesina da diyà sa egbaelan ku owoy ungayà da
atuwan da aken. Dodoo duen ma etaw egtegudon danà sa
pedu da mepion.

16 Eghiduwan da aken danà da neketiig hinemilì i Nemula
aken anì mekesagbì a diyà sa egkuntelà sa Mepion Tegudon.
17 Dodoo sa liyu etaw, egtegudon da denu si Kelistu anì
kumedakel da. Endà mepion sa pesuwan da egtegudon enù
ka guwaen da dò meumanan sa kelikutan mehaa ku diyà sa
bilangguwan danà sa kebael da.
18 Dodoo maen dé, enù ka neanggan a polo sa egbaelan
da, enù ka egtegudon da doo langun denu si Kelistu, iling
ka medaet sa pesuwan da egtegudon ataw ka mepion.
19 Owoy uman a ma meanggan enù ka netiigan ku doo
mekelaun a kani danà sa kesimbà yu kenak owoy danà ma
sa ketabang sa Suguy i Hésus Kelistu.
20 Na, iya sa tigtu uyot pedu ku takà a mangunut diyà
sa langun igsugù i Nemula kenak anì endà memalaan a.
Ungayà ku endà melimedangan a egtulù, labi pa ini egoh
di, anì tigtu meolò Kelistu i danà sa langun egkebaelan ku,
iling ka mematay a ataw ka mehagtay a pa.
21 Enù ka aken, ungayà ku mehagtay a pa diyà tanà anì
takà a eg-olò si Kelistu. Dodoo amuk mematay a, uman pa
mepion iya wé enù ka mugpà a diyà kenagdi.
22 Dodoo amuk kumelalù a pa diyà tanà, kumedakel sa
galebek ku diyà si Kelistu. Huenan di, endà netiigan ku duu
tayu sa mepion hemilien ku.
23 Egkeduwa sa pedu ku ini egoh. Ungayà ku hedem
meelut sa keugpà ku diyà tanà anì mugpà a diyà si Kelistu,
enù ka uman pa mepion iya wé.
24 Dodoo amuk endà pa mematay a, mepion ma doo enù
ka mekebulig a pelà keniyu.
25 Na, netiigan ku duen sa pesuwan di mepion amuk
mehagtay a pelà diyà keniyu. Huenan di, netiigan ku
mugpà a pelà diyà keniyu anì mebuligan ku pa kiyu denu
sa kepigtuu yu anì tigtu meanggan ma sa pedu yu danà yu
egpigtuu.
26 Huenan di, amuk mehagtay a pelà, tigtu meolò yu
Hésus Kelistu i enù ka mekepelikù a diyà keniyu.

Igsasà I Pabelo Anì Pebagelen Da Sa Pedu Da Amuk Egkepelihay Da

27 Na, sumalà dé sa mebaelan ku, iling ka mematay a
ataw ka endà pa, ini sa isasà ku keniyu. Pelumani yu sa
adat yu anì mekeiling yu diyà sa Mepion Tegudon denu
si Kelistu. Enù ka apiya di pa endà pelikù a diyà keniyu,
duminegdineg a daa denu keniyu amuk mesesebaen sa
pedu yu metigkel owoy egkesetabang yu egtulù sa Mepion
Tegudon anì kumedoo sa etaw egpigtuu.

28 Yoko egkelimedangan na diyà sa medoo etaw egkuntelà
keniyu. Pebagel yu polo sa pedu yu, enù ka amuk
endà egkelimedangan yu, iya sa tandà di kagda polo sa
pigtamayan i Nemula owoy kiyu polo sa mebegayan lalù
endà meelut di, enù ka si Nemula sa egtabang keniyu anì
mekeatu yu.
29 Enù ka mepion sa kebael i Nemula keniyu egoh di
migpepigtuu keniyu diyà si Kelistu. Beken sa kepigtuu yu
kenagdi daa sa ungayà i Nemula, dodoo sa lihay yu ma danà
yu egpigtuu.
30 Nekeiling yu kenak enù ka nepelihay yu ma danà sa
kepigtuu yu. Egoh anay hinaa yu sa egoh ku nepelihay,
owoy egdinegen yu tapay a doo egkepelihay taman ini egoh
di.

2

Ini Sa Igtulù I Pabelo Anì Ilingan Da Sa Adat I Kelistu

1 Na, netiigan ku mebagel sa kepigtuu yu danà yu
nesesebaen si Kelistu, owoy nekedan ma dé sa bukul yu
danà sa kehidu di keniyu. Netiigan ku ma eg-ugpà sa
Suguy i Nemula diyà sa pedu yu, owoy mehidu yu owoy
egsehiduway yu ma.
2 Huenan di, ini sa isasà ku keniyu. Sesebaenay yu diyà
sa penemdem yu owoy sa pedu yu ma, owoy pepion yu ma
sa kehidu yu sa duma yu. Amuk hediya, tigtu a meanggan
temù.
3 Na, amuk duen sa egbaelan yu, yoko egpedakel duu
kiyu, dodoo pedakel yu polo sa duma yu. Owoy yoko
egpenemdem duu sa niyu pedu daa, dodoo adati yu polo
sa duma yu.
4 Yoko egsagipà duu sa niyu ungayà daa, dodoo penem-
dem yu polo sa ungayà sa duma yu.
5 Mepion amuk ilingi yu sa penemdem i Hésus Kelistu.
6 Apiya di pa tigtu Nemula kagdi i,
endà egtegelen di duu sa kenemulawan di.
7 Dodoo sinalidan di polo sa kenemulawan di.
Migpeetaw polo diyà tanà
owoy pinetukééy di kagdi,
owoy tigtu egpangunut diyà sa igsugù sa Emà di lagà sa
kepangunut udipen.
8 Egoh di migpeetaw diyà tanà,
endà pinedakel di kagdi dodoo migpetukééy polo.
Migpangunut doo diyà sa sugù sa Emà di
apiya di pa igtutuk diyà sa kayu igbugsud anì mematay.
9 Huenan di tigtu pinedakel i Nemula kagdi

owoy igbegay di diyà kagdi sa tigtu mapulù gelal.
Uman pa mapulù sa gelal di diyà sa langun gelal.
10 Iya sa binaelan di anì oloen da langun Hésus i,
iling ka diyà langit ataw ka diyà tanà ataw ka diyà bayà.
Langun da umolò si Hésus temù,
11 owoy mikagi da langun, guwaen da,
“Si Hésus Kelistu daa sa Datù ta langun.”
Huenan di, meolò ma Nemula i Emà ta.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egtulù Denu Sa Kepigtuu Da

12 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, egoh ku mig-ugpà diyà keniyu egoh anay, takà yu migpangunut diyà sa igtulù ku keniyu. Huenan di, umani yu pa pangunuti sa igtulù ku ini egoh di egoh ku endà dé diyà keniyu. Owoy udesi yu sa kepigtuu yu anì meketuu sa langun inedungan i Nemula egoh di mig-aluk keniyu. Owoy adati yu ma kagdi danà yu nelimedang neketipay kenagdi.
13 Enù ka si Nemula sa takà egtabang keniyu anì dumuen sa pedu yu eg-unut diyà sa ipebael di keniyu, owoy egbegay ma egkegaga anì mangunut yu.
14 Amuk duen sa ipebael i Nemula keniyu, baeli yu dé. Yoko egsigbolow duu, owoy yoko ma egluwoh duu.
15 Amuk hediya, endà duen medaet mekeamut diyà sa adat yu, owoy metiengaw sa pedu yu enù ka anak yu i Nemula, owoy endà ma duen sa sigbolowen etaw diyà keniyu. Apiya di pa eg-ugpà yu diyà sa dupang etaw tegebael salà, baeli yu polo sa mepion. Lagà yu bituen egsenang amuk sigep,
16 enù ka egtulon yu diyà kenagda sa tegudon mekepelalù etaw taman melugay. Amuk iya sa egbaelan yu, tigtu a meanggan amuk meuma sa agdaw kepehaa i Hésus Kelistu enù ka metiigan ku tigtu miulan sa galebek ku diyà keniyu.
17 Na, sa kepigtuu yu, iya lagà sa ibegay ta diyà si Nemula kenà di metuuwan. Amuk ungayà di sa kepatay ku sa iuman ibegay ta kenagdi, tigtu a polo meanggan. Meanggan a danà sa kepigtuu yu, iling sa egoh yu neanggan.
18 Huenan di, yoko egkebukul la amuk mematay a, dodoo pepion yu polo sa pedu yu anì meanggan yu ma lagà kenak.

Ini Sa Kagi I Pabelo Denu Si Timotiyu Owoy Si Ipapelodito

19 Na, amuk iya sa uyot i Datù Hésus, peangayen ku Timotiyu i diyà keniyu kani, enù ka amuk lumikù dini tulonon di aken denu sa egbaelan yu anì kumepion sa pedu ku.
20 Kagdi daa sa duma ku tigtu eghidu keniyu, iling mendaa sa kehidu ku keniyu.

21 Dodoo sa medoo liyu etaw, takaan da polo egpenemdem
sa hagda daa ungayà. Endà egpenemdemen da duu sa
ungayà i Hésus Kelistu.
22 Dodoo netiigan yu dé tigtu mepion sa adat i Timotiyu.
Lagà anak ku kagdi i enù ka egbulig kenak egtulù sa Mepion
Tegudon diyà sa medoo etaw.
23 Amuk metiigan ku sa mebaelan ku, iya pelà peangayen
ku kagdi i diyà keniyu.
24 Owoy amuk mepion diyà si Datù, endà melugay a
mekelaun diyà sa bilangguwan anì mekeangay a ma diyan.
25 Na, iya ma sa penemdem ku pelikuen ku diyà keniyu
Ipapelodito i sa duma ta egpigtuu sa pineangay yu egpebulig
kenak. Kagdi ma sa tigtu duma ku eggalebek diyà si Datù
lagà sa sundalu di.
26 Egpelikuen ku kagdi diyà keniyu enù ka tigtu mebugà
keniyu owoy nebukul ma sa pedu di danà yu migdineg sa
egoh di miglinadu.
27 Tuu ma doo, tigtu eglinadu owoy buyu dé egkematay.
Dodoo eghiduwan i Nemula kagdi, huenan di nelikuan.
Owoy eghiduwan i Nemula ma aken, enù ka meumanan
sa kelikutan ku amuk mematay Ipapelodito i.
28 Huenan di, tigtu meiyap a pelikuen ku kagdi diyà
keniyu anì meanggan yu ma amuk hauwen yu dema. Amuk
meanggan yu, mekedan ma sa bukul ku keniyu.
29 Na, amuk tumebow diyà keniyu, salui yu danà sa
kekeanggan yu, enù ka kagdi sa duma ta egpigtuu diyà si
Datù. Adati yu ma kagdi owoy sa medoo etaw iling kenagdi,
30 enù ka buyu nematay danà di eg-unut sa igsugù i Kelistu
kenagdi. Endà egsagipaen di duu sa hagtay di danà di
migbulig kenak, enù ka endà mekebulig yu kenak danà yu
mediyù dini.

3

Kumetiengaw Sa Etaw Diyà Sa Kehaa I Nemula Danà Da Egpigtuu

1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, duen pa sa eg-ikagiyen
ku diyà keniyu. Takà yu pepion sa pedu yu anì meanggan yu
temù danà yu nesesebaen si Datù. Maen dé amuk egdulien
ku eg-ikagi sa tapay inikagi ku diyà keniyu, enù ka danà iya
wé mebaluy kumeeles sa kepigtuu yu.
2 Tuliki yu sa medoo etaw pinelagà ku tuyang. Medaet
sa egbaelan da enù ka itulù da endà anaken i Nemula kita
amuk endà nekelaingan ki ipat iling sa uledin igsugkow i
Mosis.

3 Dodoo kita polo sa tigtu etaw i Nemula, beken kagda,
enù ka endà egsalig ki diyà sa medoo egbaelan ta lagà
kepekelaing ipat anì mealukan ki. Egsalig ki polo diyà si
Nemula danà sa ketabang sa Metiengaw Suguy di kenita,
owoy meanggan ki langun enù ka nesesebaen ki si Hésus
Kelistu.
4 Na, amuk duen etaw guwaen di dò mealukan ki danà
ta egpangunut diyà sa medoo uledin Hudiyu, aken doo sa
migtaban kenagda egpangunut diyà sa uledin anì mealukan
a.
5 Iya sa inikagi ku enù ka nekelaingan a ipat egoh ku walu
agdaw pelawà diyà awang. Aken sa tugod i Bénhamin sa
anak i Islaél. Tigtu a ma Hudiyu enù ka Hudiyu ma sa
medoo tupù ku. Owoy tigtu a ma migpangunut sa medoo
uledin ké igsugkow i Mosis egoh anay, enù ka Palasiyu a
ma.
6 Tigtu a meudes egpangunut diyà sa uledin ké taman sa
egoh ku migpelihay sa medoo etaw egpigtuu diyà si Kelistu.
Tigtu metudà sa kepangunut ku sa medoo uledin igsugkow
i Mosis enù ka endà duen sebaen uledin tinipay ku.
7 Dodoo sa langun sinaligan ku egoh anay guwaen ku dò
mealukan a dahiya, inekedan ku dé enù ka netiigan ku endà
duen ulan iya wé. Eghalì a polo egsalig diyà si Kelistu.
8 Beken iya daa sa inekedan ku, dodoo pineulan ku ma sa
langun egkeiyapan ku egoh anay, enù ka igsambì ku sa tigtu
milantek sa keketiig ku si Hésus Kelistu sa Datù ku. Danà i
Kelistu, linengaan ku dé sa langun sinaligan ku egoh anay
lagà lupuk igbuung ku anì tigtu a meketiig si Kelistu
9 anì tigtu ké ma nesesebaen. Endà kumetiengaw a diyà
sa kehaa i Nemula danà ku egpangunut diyà sa uledin
igsugkow i Mosis, dodoo kumetiengaw a polo diyà sa kehaa
i Nemula danà ku egpigtuu diyà si Kelistu, enù ka si Nemula
sa egpetiengaw kenak danà ku egsalig diyà si Hésus Kelistu.
10 Iya daa sa ungayà ku ini egoh di tigtu a meketiig
denu si Kelistu. Ungayà ku ma metiigan ku sa tunung i
Nemula igpehaa di egoh i Kelistu neenaw. Owoy ungayà ku
ma tumigkel a sa medoo kelikutan egpekeuma diyà kenak
lagà sa ketigkel i Kelistu sa kelikutan di. Ungayà ku ma
mekepangunut a sa uyot i Nemula lagà sa kepangunut i
Kelistu egoh di nematay diyà sa kayu igbugsud.
11 Iya sa ungayà ku anì mebegayan a ma sa lalù endà
meelut di amuk enawen i Nemula aken kani.
12 Dodoo yoko egpenemdem duu amuk negulub a dé,
owoy yoko ma egpenemdem duu amuk tigtu a dé metien-
gaw. Dodoo eg-udesan ku polo egpangunut sa uyot i Hésus
Kelistu, enù ka iya sa pesuwan di kinuwa di aken etaw di.

13 O medoo duma ku egpigtuu, netiigan ku endà pa
nekeatu a sa langun uyot i Kelistu diyà kenak. Dodoo ini sa
egbaelan ku ini egoh di, egpeulanen ku sa langun binaelan
ku egoh anay owoy eg-udesan ku pa taman sa egoh ku
mekekuwa sa langun uyot i Nemula.
14 Eg-udes a uman anì mekuwa ku sa untung ibegay
i Nemula diyà kenak sa lalù endà meelut di. Inumow
i Nemula kita anì kumelalù ki taman melugay danà di
nesesebaen ki si Hésus Kelistu.

Egsasà Pabelo I Diyà Kenagda Anì Pepionen Da Sa Adat Da

15 Na, kita i etaw mebagel kepigtuu, mepion amuk sebaen
daa sa pedu ta denu iya wé inikagi ku. Dodoo amuk duen
pa etaw diyà keniyu tigesa sa pedu di, ipehaa i Nemula doo
diyà keniyu sa mepion ukit anì mesesebaen sa pedu yu.
16 Dodoo muman ki polo mangunut sa igtulù i Nemula
diyà kenita edung egoh anay taman ini egoh di.
17 O medoo duma ku egpigtuu, ini sa isasà ku keniyu, ilingi
yu aken takà owoy pigtuu yu diyà sa medoo etaw eg-iling
sa mepion adat ké.
18 Medoo dé gulê tinulon ku ini i diyà keniyu egoh anay,
dodoo egsinegaw a dé egtulon dema ini egoh di. Duen
medoo etaw ubòubò da egpigtuu, dodoo danà sa adat da
medaet, iya sa tandà di egkuntelaen da sa tegudon denu sa
kinepatay i Kelistu diyà sa kayu igbugsud.
19 Huenan di, pigtamayan i Nemula kagda diyà sa lanaw
apuy endà mepadeng, enù ka iya sa nemula eg-unutan da
sa tapay pedu da tegebael medaet. Mepion pa hedem amuk
memala da danà sa egbaelan da medaet, dodoo egkeanggan
da polo, owoy iya daa sa egkedakelan pedu da sa medoo
eghauwen da diyà tanà.
20 Dodoo kita, diyà langit polo sa tigtu menuwa ta, enù
ka eg-angat-angatan ta sa kepelikù sa tegealuk kenita kedu
langit dò si Hésus Kelistu sa Datù ta.
21 Amuk meuma sa kepelikù di, sambian di sa lawa ta
melenek danà sa dakel tunung di anì mekebaluy mugpà
diyà langit lagà sa hagdi lawa melalù. Owoy danà ma iya wé
dakel tunung di, kumedatù Hésus Kelistu i diyà sa langun
binaelan i Nemula.

4

Ini Denu Sa Adat Da Diyà Sa Umpungan I Hésus

1 Na, o medoo duma ku egpigtuu, eghiduwan ku kiyu
temù owoy tigtu a ma mebugà keniyu. Kiyu sa pesuwan
ku egkeanggan, owoy egkeolò a ma danà yu. Huenan di, ini

sa igsasà ku keniyu, peeles yu temù sa kepigtuu yu diyà si
Datù.
2 Na, ini ma sa egpegeniyen ku diyà sa duwa bayi, si Udiya
owoy si Sintika, sesebaen yu daa sa pedu yu enù ka lagà yu
setelehadiyay danà yu egpigtuu diyà si Datù.
3 Ini ma sa egpegeniyen ku diyà keniko, kuna i duma
ku egtegudon dahiya, tabangi ko siiya duwa bayi anì
mesesebaen sa pedu da, enù ka egtemù da egbulig kenak
egtulù sa Mepion Tegudon. Mig-unut da diyà si Kelémén
owoy sa medoo liyu tegetulù egbulig kenak. Nekesulat dé sa
ngadan da diyà sa libelu kenà i Nemula migsulat sa ngadan
sa langun etaw mebegayan lalù endà meelut di.
4 Na, takà yu dé keanggan danà di nesesebaen yu si Hésus
Kelistu. Egsasà a dema diyà keniyu, keanggan yu dé temù.
5 Pepion yu ma sa pedu yu diyà sa medoo duma yu, enù
ka medapag dé sa agdaw kepelikù i Datù.
6 Yoko egkebukul la sumalà dé sa eghauwen yu, dodoo
danà yu egsimbà, pegeni yu polo diyà si Nemula sa langun
ungayà yu. Amuk egsimbà yu, pesalamat yu ma diyà
kenagdi.
7 Amuk iya sa egbaelan yu, si Nemula sa egpetanà sa pedu
yu owoy sa penemdem yu ma danà di nesesebaen yu si
Hésus Kelistu. Dodoo endà metiigan di etaw sa pesuwan
di metanà sa pedu yu.
8 Na, ini sa sabuhanan kagi ku diyà keniyu, o medoo duma
ku egpigtuu. Iya daa sa tagui yu diyà pedu yu sa mepion
owoy sa eg-oloen etaw. Tagui yu diyà pedu yu sa tuu kagi,
owoy sa miulan egbaelan, owoy sa metudà adat, owoy sa
metiengaw adat, owoy sa metolol egbaelan yu, owoy sa
metuuwan etaw eghaa.
9 Pangunuti yu dé sa langun igtulù ku sinakem yu danà
sa kagi ku dinineg yu owoy sa adat ku hinaa yu. Amuk iya
sa egbaelan yu, eg-ugpà diyà keniyu Nemula i sa egpetanà
pedu ta.

Ini Sa Egoh I Pabelo Eg-olò Kenagda Danà Sa Ketabang Da Kenagdi

10 Na, tigtu a neanggan owoy eg-olò a ma si Datù Hésus
enù ka migtebow dema sa ketabang yu kenak ini egoh
di. Netiigan ku beken danà yu migsabuh eghidu kenak
sa pesuwan di nelugay sa ketebow di, dodoo danà di polo
egkelikutan yu sa ukit yu megay diyà kenak.
11 Beken iya sa pesuwan ku eg-ikagi iya wé amuk
egtulonen ku diyà keniyu sa endà duen ku, enù ka tapay
doo metanà sa pedu ku sumalà dé sa eghauwen ku.

12 Neukitan ku dé sa egoh di endà duen medoo langun
taman ku, owoy neukitan ku ma sa egoh di subela. Danà i
Nemula egtulù kenak, netiigan ku meketigkel a sumalà dé
sa egkebaelan ku owoy sa keugpà ku. Metanà doo tapay
sa pedu ku iling ka nebesug a ataw ka egbitilen a, iling ka
kawasà a ataw ka pubeli a.
13 Sumalà dé sa egkebaelan ku, metigkelan ku doo langun
enù ka si Kelistu sa egtabang kenak.
14 Dodoo tigtu mepion sa binaelan yu, enù ka tinabangan
yu aken egoh ku nelikutan.
15 Na, kiyu i etaw tegePilipos, netiigan yu dé kiyu daa sa
egbulig kenak egoh ku miglegkang dutu uwang Masidoniya
dò egoh ku anay migtulù keniyu sa Mepion Tegudon. Endà
duen sa liyu umpungan i Hésus eggastu kenak, enù ka kiyu
daa sa egtabang kenak.
16 Apiya egoh ku dutu Tésalonika dò, medoo gulê doo
pineuwitan yu aken tabang.
17 Beken iya sa ungayà ku amuk takaan yu aken megay
tabang, dodoo ungayà ku polo meumanan sa untung ibegay
i Nemula diyà keniyu.
18 Na, endà dé duen sa kulang ku enù ka sinakem ku dé sa
langun igbegay yu kenak owoy duen pa sa samà di. Negulub
dé sa kehagtayan ku enù ka inuwit i Ipapelodito sa langun
tabang yu kenak. Lagà si Nemula sa binegayan yu egoh
yu migbegay kenak, agulé netuuwan Nemula i owoy neiyap
ma.
19 Na, si Nemula sa megay keniyu sa langun ungayà yu
danà di nesesebaen yu si Hésus Kelistu, enù ka endà meimet
sa kekawasaan di.
20 Huenan di, tigtu meolò Nemula i sa Emà ta taman
melugay. Amin.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo

21 Na, egtulonen ku sa mepion pedu ku diyà keniyu i
langun etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu dahiya. Owoy sa
medoo duma ta egpigtuu dahini, ipetulon da ma sa mepion
pedu da diyà keniyu.
22 Owoy sa langun etaw i Nemula dahini, labi pa sa medoo
eggalebek diyà sa dalesan sa sulutan diyà Loma, ipetulon da
ma sa mepion pedu da diyà keniyu.
23 Egsimbà ké anì mekehaa yu langun sa mepion ketabang
ipeuloy i Datù Hésus Kelistu.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

Ini Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà
KOLOSAS
Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolosas

Na, endà iseg di dakel siini menuwa Kolosas diyà sa tanà Asiya. Endà egkesekilala da si Pabelo sa medoo etaw tegeKolosas egpigtuu. Si Ipapalas daa sa kinilala di, enù ka kagdi sa maama tegeKolosas migpigtuu diyà si Kelistu danà sa ketulù di. Owoy duen ma sa medoo etaw tegeKolosas migpigtuu dé diyà si Kelistu danà sa ketegudon i Ipapalas.

Egoh i Pabelo pelà nebilanggu, migtebow Ipapalas i dahiya owoy migtulon diyà kenagdi denu sa kelikutan sa medoo etaw egpigtuu diyà si Kelistu dutu Kolosas dò. Duen gaa sa medoo tegetulù migtebow diyà Kolosas, dodoo tigesa sa igtulù da. Egsumbungen da Hésus Kelistu i. Duen gaa sa medoo egsugùsuguen i Nemula eglowon diyà si Kelistu, owoy kagda gaa sa egpepigtuu sa medoo etaw diyà si Nemula, beken duu si Hésus. Huenan di, nesetigesa-gesa sa penemdem sa medoo etaw egpigtuu dahiya danà iya wé igtulù da.

Huenan di, migsulat Pabelo i diyà kenagda, owoy igpeuwit di diyà si Ipapalas. Diyà siini sulat, sinelepang i Pabelo diyà kenagda sa egoh di neamu sa igtulù siedò medoo tegetulù butbut. Migtulù Pabelo i tigtu tuu Anak i Nemula Hésus Kelistu i. Kagdi sa pinedakel i Nemula owoy endà duen sa nekelowon diyà kenagdi. Kagdi sa nebegayan sa langun egkegaga owoy tunung. Endà duen sa mekeuwit sa medoo etaw diyà si Nemula liyu daa si Kelistu. Owoy pinedatù i Nemula Hésus i anì kagdi sa Datù diyà sa langun egpigtuu diyà kenagdi.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolosas

1-2 Na, si Pabelo a egsulat ini i owoy si Timotiyu sa duma ta egpigtuu. Egsulat ké diyà keniyu i etaw i Nemula diyà menuwa Kolosas, sa medoo duma ké kesaligan egpigtuu diyà si Kelistu. Aken sa salu i Hésus Kelistu danà sa uyot i Nemula diyà kenak.

Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula.

Ini Sa Egoh I Pabelo Eg-olò Si Nemula Danà Sa Kepigtuu Da

3 Na, uman ké egsimbà denu keniyu, takà ké egpesalamat
diyà si Nemula Emà i Hésus Kelistu sa Datù ta.
4 Eg-oloen ké kagdi enù ka dinineg ké mebagel sa kepigtuu
yu diyà si Hésus Kelistu owoy dakel ma sa kehidu yu sa
langun etaw i Nemula.
5 Iya sa egbaelan yu danà yu eg-angat-angat sa mepion
mekebegay keniyu igtagù i Nemula diyà langit. Owoy
dinineg yu ma denu iya wé egoh di nekeuma diyà keniyu
sa tuu tegudon denu si Kelistu egoh anay.
6 Nekeseluh dé siini Mepion Tegudon diyà siini sinukub
langit owoy egkedoo ma dé sa etaw egpigtuu owoy egsam-
bian da ma dé sa adat da danà sa Mepion Tegudon. Hediya
ma kiyu i, egkesambian sa adat yu edung sa egoh yu anay
migdineg denu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà
kenita owoy egoh yu ma neketiig sa tuu tegudon
7 igtulù i Ipapalas diyà keniyu. Kagdi sa duma ta sinaligan
i Kelistu eghiduwan ta, owoy kagdi ma sa kesaligan egpan-
gunut diyà si Kelistu danà di migbulig kenami.
8 Tinulon di diyà kenami sa egoh yu egkesehidu danà sa
Metiengaw Suguy i Nemula.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egsimbà Denu Sa Etaw TegeKolosas

9 Huenan di, takà ké kiyu igsimbà diyà si Nemula edung
sa egoh ké anay migdineg denu keniyu taman ini egoh di.
Egpegeni ké diyà si Nemula anì tigtu yu meketiig sa uyot di
diyà keniyu danà sa Metiengaw Suguy di egbegay keniyu sa
milantek penemdem yu owoy sa melabel pagitung yu.
10 Amuk hediya, mekeiling yu doo sa metiengaw adat sa
etaw i Datù anì metuuwan Nemula i diyà keniyu, owoy takà
yu ma mekebael sa mepion owoy meumanan ma sa netiigan
yu denu si Nemula.
11 Egpegeni ké ma diyà si Nemula anì peelesen di sa
kepigtuu yu danà sa dakel tunung di, anì metigkelan yu
sa kelikutan yu owoy metanà ma sa pedu yu sumalà dé sa
egkebaelan yu.
12 Owoy oloen yu ma Nemula i Emà ta danà yu neanggan,
enù ka iglapeg di dé kiyu diyà sa medoo etaw di mebegayan
di mepion diyà langit.
13 Enù ka si Nemula sa mig-aluk kenita kedu diyà sa
kedatù i Satanas lagà deleman, owoy hinalì di ma kita diyà
sa kedatù i Hésus Kelistu sa Anak di eghiduwan di temù.
14 Enù ka danà i Kelistu, nelaun ki dé diyà salà owoy
nekepeuloy ma dé sa langun salà ta.

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-olò Si Datù Hésus Kelistu

15 Na, migpeetaw Hésus Kelistu i diyà tanà enù ka ipehaa
di diyà kenita Nemula i endà mehaa di etaw, owoy kagdi sa
Anak i Nemula miglowon diyà sa langun binaelan.
16 Enù ka danà i Kelistu, binaelan i Nemula sa langun
taman diyà langit owoy diyà tanà, iling ka sa eghauwen ta
ataw ka sa endà mehaa ta duu, lapeg sa medoo épê egkegaga
dutu langit dò owoy sa medoo datù épê dakel egkegaga endà
hauwen ta duu. Binaelan i Nemula langun iya wé danà i
Kelistu anì kagdi sa meolò etaw.
17 Egoh anay egoh di endà pa duen sa langun binaelan,
tapay dé duen Kelistu i, owoy kagdi ma sa egsabà sa langun
taman danà sa dakel egkegaga di.
18 Kagdi sa ulu ta owoy iya sa lagà lawa di sa langun
etaw egpigtuu. Owoy kagdi ma sa egpelalù kenita taman
melugay, enù ka kagdi sa anay etaw neenaw egoh di
nematay anì endà mematay di uman. Huenan di, endà duen
sa miglowon diyà kenagdi, apiya sebaen.
19 Enù ka iya sa uyot i Nemula nekediyà si Kelistu sa
langun kenemulawan di.
20 Owoy iya ma sa ungayà di pelikù diyà kagdi sa langun
etaw diyà tanà ataw ka diyà langit, owoy iya sa binaelan di
danà sa Anak di si Hésus Kelistu, enù ka egoh di nematay
diyà sa kayu igbugsud neseupion da dé sa medoo etaw si
Nemula.
21 Egoh anay beken etaw i Nemula kiyu, kuntelà di polo
kiyu danà sa pedu yu medaet owoy sa medaet egbaelan yu.
22 Dodoo ini egoh di, neseupion yu dé si Nemula danà sa
Anak di si Hésus Kelistu nematay diyà sa kayu igbugsud. Iya
sa binaelan di anì mekedan sa salà yu owoy kumetiengaw
yu diyà sa kehaa di owoy endà ma duen kenà di sumigbolow
keniyu amuk meuma sa egoh di umuwit keniyu diyà si
Nemula.
23 Huenan di, yoko eg-eked duu sa kepigtuu yu, dodoo
peeles yu polo. Yoko ma egpeulan duu sa kagi i Nemula
dinineg yu enù ka duen doo sa mepion eg-angat-angatan
yu. Owoy nekeseluh dé siini Mepion Tegudon dinineg yu
diyà sa langun etaw diyà siini sinukub langit, owoy aken
si Pabelo sa sinaligan i Nemula tumegudon diyà sa medoo
etaw.

Migtulon Pabelo I Denu Sa Galebek Di Diyà Sa Umpungan I Hésus

24 Na, apiya di pa pinelihay a ini egoh di danà ku
egtegudon diyà sa medoo etaw beken Hudiyu, neanggan
a doo enù ka netiigan ku kumepion yu danà sa ketulù ku

keniyu. Neiyap a ma enù ka lagà sa kelikutan i Kelistu, eg-
imeten ku sa lihay ku igpeukit di diyà kenak anì kumepion
sa langun etaw egpigtuu lagà lawa i Kelistu.
25 Owoy aken sa sinaligan di anì tumabang a sa langun
etaw egpigtuu, enù ka hinemilì i Nemula aken anì tabangan
ku kiyu owoy tumegudon a ma sa kagi di diyà sa langun
etaw.
26 Na, linidung sa kagi di egoh anay owoy endà ma ipetiig
di duu diyà etaw, dodoo ini egoh di igpetiig di dé diyà kenita
i etaw di.
27 Enù ka iya sa ungayà di metiigan ta sa iglidung di egoh
anay anì metiigan ta sa tigtu mepion egbaelan di diyà sa
langun etaw di. Iya sa mepion egbaelan di nelidung egoh
anay, peugpaen di Kelistu i diyà sa pedu ta, huenan di duen
sa tigtu mepion eg-angat-angatan ta diyà langit.
28 Huenan di, egtemù ké egtegudon denu si Kelistu diyà
sa langun etaw. Egsasà ké ma kenagda owoy igtulù ké ma
sa langun netiigan ké denu si Kelistu, enù ka ungayà ké
kumeeles sa kepigtuu sa langun etaw diyà kenagdi amuk
meuwit da kani diyà si Nemula.
29 Iya maen di ya eg-udes a eggalebek owoy egtemù a
ma egtulù danà sa egkegaga ku igbegay i Kelistu egtabang
kenak.

2

1 Na, inikagi ku iya wé enù ka ungayà ku metiigan yu eg-
udes a egtulù anì kumepion yu owoy kumepion ma sa etaw
tegeLaodisiya egpigtuu owoy sa langun etaw egpigtuu endà
pa migkilala kenak.
2 Eg-udes a egtulù anì kumeeles sa kepigtuu yu diyà si
Kelistu anì mesesebaen sa pedu yu danà yu egkesehidu.
Ungayà ku ma megulub sa netiigan yu sa tegudon denu si
Kelistu enù ka iya sa igpetiig i Nemula diyà keniyu.
3 Enù ka sebaen i Kelistu daa sa egpetiig kenita sa langun
milantek kagi owoy langun ketiigan denu si Nemula.
4 Na, iya sa kagi ku diyà keniyu anì endà meakalan yu
etaw danà sa kagi da metolol endà tuu di.
5 Enù ka apiya di pa endà diyà a keniyu ini egoh di, lagà a
doo diyà keniyu enù ka takaan ku kiyu egpenemdem. Owoy
neanggan a ma enù ka netiigan ku nesesebaen sa pedu yu
owoy meeles ma dé sa kepigtuu yu diyà si Kelistu.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Mepion Adat Da Danà Da Egpigtuu

6 Na, sinakem yu dé Hésus Kelistu i sa Datù yu, huenan
di ini sa igsasà ku keniyu, ilingi yu kagdi danà yu dé
nesesebaen.

7 Amuk peelesen yu sa kepigtuu yu diyà kenagdi, mekeiling yu sa kayu medalem kedalid owoy mekeiling yu ma sa dalesan pinebagel. Amuk hediya sa egbaelan yu, metiigan yu tuu sa tegudon igtulù di diyà keniyu owoy takà yu ma pesalamat diyà si Nemula.
8 Hahaa yu ma anì endà meakalan yu diyà sa etaw medalem keikagi anì endà pepasek yu diyà kenagda. Dodoo endà milantek sa ketulù da enù ka kedu diyà tupù da daa owoy penemdem diyà tanà daa. Endà tuu sa ketulù da enù ka beken kedu diyà si Kelistu.
9 Iya sa kagi ku diyà keniyu enù ka neetaw Kelistu i diyà tanà owoy duen ma sa hagdi lawa. Apiya di pa etaw diyà tanà, tigtu Nemula doo.
10 Owoy nebegayan yu sa langun mepion anì megulub yu danà di nesesebaen yu si Kelistu. Na, kagdi sa miglowon diyà sa langun épê tunung endà mehaa etaw.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Kealuk I Hésus Kelistu Kenita

11 Na, danà di nesesebaen yu si Kelistu, kiyu dé sa etaw i Nemula, dodoo beken iya sa tandà di sa kepekelaing ipat iling sa egbaelan sa medoo etaw Hudiyu. Dodoo iya sa egoh yu lagà nekelaingan ipat, sa pedu yu tegebael medaet nekedan danà i Kelistu.
12 Egoh yu migpebautis diyà wayeg, lagà yu nekeunut si Kelistu egoh di iglebeng, owoy lagà yu ma nekeunut kenagdi egoh di mig-enaw danà sa kepigtuu yu diyà sa dakel tunung i Nemula, sa mig-enaw kenagdi sa egoh di nematay.
13 Na, egoh yu endà pa egpigtuu, lagà yu dé nematay enù ka takà yu egbael salà owoy takaan yu ma eg-unut sa tapay pedu yu. Dodoo ini egoh di, binegayan i Nemula dé kiyu sa lalù endà meelut di danà di nesesebaen yu si Kelistu, owoy igpeuloy di ma dé sa langun salà ta.
14 Egoh anay, mepigtamayan i Nemula doo kita danà ta migtipay diyà sa uledin di. Dodoo ini egoh di endà pigtamayan di kita, enù ka kinayas di dé sa langun salà ta danà i Kelistu nematay diyà sa kayu igbugsud.
15 Inatuwan i Nemula ma sa langun épê tunung endà mehaa etaw, owoy igpehaa di ma diyà kenita sa egoh di mig-atu kenagda danà i Kelistu nematay diyà sa kayu igbugsud.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Anì Munut Da Sa Uyot I Nemula

16 Na, amuk inatuwan dé i Nemula sa medoo épê dakel egkegaga, yoko egsagipà duu sa etaw egsigbolow keniyu danà yu endà eg-unut sa hagda adat denu sa kekaen da owoy sa keinem da, owoy sa keadat da sa medoo agdaw mapulù iling ka sa bulan egsilà ataw ka sa agdaw keetud.

17 Sa tapay adat eg-unutan da lagà sa alung daa endà pa
mekeuma, dodoo si Hésus Kelistu polo sa tigtu meketuu.
18 Yoko ma egsagipà duu sa etaw egsigbolow keniyu danà
yu endà eg-unut sa hagda igtulù, enù ka iya sa igtulù da
sa kepetukééy etaw owoy sa kesimbà da diyà sa medoo
egsugùsuguen i Nemula, enù ka iya gaa sa nehauwan da.
Yoko eg-unut duu kagda enù ka egpeolòolò da daa apiya di
pa endà duen sa pesuwan di egpeolòolò da, enù ka iya daa
sa eg-unutan da sa tapay pedu da tegebael medaet.
19 Huenan di, endà nesesebaen da si Kelistu sa Datù ta.
Kagdi sa ulu ta owoy lagà lawa di kita i etaw egpigtuu. Iya
sa ungayà i Nemula lumenuk sa kepigtuu ta danà i Kelistu
sa ulu ta, lagà sa kelenuk sa lawa ta enù ka mebagel sa lawa
ta amuk neseunut sa medoo langun taman di. Hediya ma,
kumebagel sa kepigtuu ta danà i Kelistu.
20 Na, danà yu egpigtuu diyà si Kelistu, lagà yu nekeunut
kenagdi egoh di nematay. Huenan di, linaun di dé kiyu diyà
sa melihi owoy sa adat mekeudipen etaw diyà tanà. Amuk
nekelaun yu dé, yoko dé egpangunut ta diyà sa igtulù etaw
endà tuu di.
21 Guwaen da, “Yaka eg-amis duu. Yaka egkaen duu iya
wé. Yaka egsabà duu iya wé.”
22 Endà milantek di iya wé medoo uledin da, enù ka
mekedan mendaa sa medoo hinawidan da. Yoko egpigtuu
duu iya wé ketulù da enù ka danà sa penemdem etaw daa,
beken danà i Kelistu.
23 Guwaen da dò milantek iya wé itulù da enù ka egsimbà
da diyà sa egsugùsuguen i Nemula owoy egpetukééy da ma
kagda owoy egpelihayen da ma sa lawa da. Dodoo endà
nesugat iya wé medoo igtulù da enù ka endà mekeatu di
diyà sa medaet uyot sa pedu ta.

3

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Egoh Ta Nesesebaen Si Kelistu

1 Na, lagà ki nekeunut si Kelistu egoh di mig-enaw, enù ka
duen dé sa lalù ta endà meelut di. Huenan di, penemdem
yu takà sa medoo tinapay di diyà langit, enù ka egpenuu
Kelistu i denu kuwanan i Nemula kenà di egdatù.
2 Yoko egpenemdem duu sa medoo egkeiyapan etaw diyà
tanà, dodoo iya polo sa penemdem yu sa uyot i Nemula diyà
langit.
3 Lagà yu nematay dé enù ka inekedan yu sa tapay
pedu yu, dodoo nehagtay yu doo enù ka melalù yu taman
melugay danà yu neseunut si Kelistu, sa inenaw i Nemula,
apiya endà hinaa yu duu.

4 Si Kelistu sa egpelalù keniyu taman melugay. Huenan di
amuk pelikù diyà tanà, mesambian sa lawa yu lagà sa hagdi
lawa egsenang owoy mekeunut yu kenagdi kumedatù.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egsasà Kenagda Anì Pepionen Da Sa Adat Da

5 Na, danà yu nekeunut si Kelistu egoh di nematay, yoko
eg-unut duu sa ungayà sa tapay pedu yu egbael medaet.
Yoko egbael la salà, owoy yoko egbigà ya. Ekedi yu dé sa
medaet adat yu, owoy yoko egkeilayaman duu sa langun
taman duma yu enù ka iya sa lagà penemulawen yu sa
langun taman di egkeilayaman yu, beken si Nemula.
6 Yoko egbael iya wé enù ka pigtamayan i Nemula doo sa
langun etaw endà egpangunut diyà kenagdi.
7 Hediya ma sa egbaelan yu egoh anay enù ka medaet
temù sa adat yu.

8 Dodoo ini egoh di, kedani yu dé sa langun egbaelan yu
medaet. Yoko egbulit ta, owoy yoko egkelepuh duu sa duma
yu, owoy yoko egsekuntelaay ya eg-ugpà. Yoko egsumbung
duu sa duma yu, owoy yoko eglekab ba eg-ikagi medaet diyà
duma yu.
9 Yoko ma egbutbut ta diyà sa duma yu, enù ka inekedan
yu dé sa tapay pedu yu sa tegebael medaet egoh anay.
10 Dodoo ini egoh di, binegayan i Nemula dé kiyu sa magtu
pedu yu. Owoy takaan di egpepion sa pedu yu anì mekeiling
yu kagdi i migbael kenita anì tigtu yu meketiig sa denu
kenagdi.
11 Huenan di, endà duen tayu etaw mapulù diyà sa kehaa
i Nemula, enù ka nesetepeng sa etaw Hudiyu owoy sa beken
Hudiyu, nesetepeng ma sa etaw nekelaingan ipat owoy sa
endà nekelaingan ipat, nesetepeng ma sa milantek etaw
owoy sa endà milantek, nesetepeng ma sa udipen owoy sa
temù etaw. Nesetepeng da langun diyà sa kehaa i Nemula,
enù ka sebaen i Kelistu daa sa mapulù owoy kagdi sa Datù
eg-ugpà diyà kenita langun.

12 Na, eghiduwan i Nemula kiyu, owoy hinemilì di kiyu
anì kiyu sa etaw di. Huenan di, pepion yu sa adat yu anì
tigtu eghiduwan yu sa duma yu, owoy baeli yu sa mepion
diyà kenagda. Mepion amuk petukééyen yu kiyu owoy
mipedu yu ma. Mepion ma amuk metaes sa tali yu diyà
sa duma yu,
13 owoy tigkeli yu ma sa kebael da keniyu. Peuloyi yu ma
sa salà binaelan da diyà keniyu anì umiling yu si Datù egoh
di ma migpeuloy sa salà yu.

14 Ini sa tigtu mapulù igsasà ku diyà siini langun,
sehiduway yu, enù ka amuk egkesehidu yu, mekebaluy yu
doo mael sa langun mepion.

15 Danà i Kelistu migbegay keniyu sa melanih pedu,
pangunuti yu uman sa melanih keugpà, enù ka hinemilì
i Nemula kiyu anì mesesebaen yu lagà sebaen lawa daa.
Owoy takà yu ma pesalamat diyà si Nemula danà sa
egbaelan di.
16 Tagui yu diyà sa pedu yu sa langun igtulù i Kelistu.
Setuluay yu owoy sesasaay yu ma danà sa langun netiigan
yu. Duyuy yu sa duyuy eg-olò si Nemula owoy sa duyuy
egsimbà, owoy duyuy yu ma egpesalamat diyà si Nemula.
17 Sumalà dé sa egbaelan yu ataw ka sa eg-ikagiyen yu,
baeli yu sa mepion enù ka kiyu sa etaw i Datù Hésus. Owoy
danà di nesesebaen yu si Hésus, pesalamat yu ma diyà si
Nemula Emà ta.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Mepion Adat Sa Etaw Egpigtuu

18 Na, kiyu i bayi épê sawa, pangunut yu diyà sa sawa yu,
enù ka iya sa mepion egbaelan yu, kiyu i etaw i Datù.

19 Owoy kiyu i maama épê sawa, hiduwi yu sa sawa yu.
Yoko egbulit duu kagda.

20 Na, kiyu i batà, pangunuti yu sa langun igsugù sa emà
yu owoy inay yu, enù ka iya sa kenà i Nemula metuuwan
diyà keniyu.

21 Na, kiyu i épê anak, yoko egpebulit duu sa anak yu anì
endà mesemek da egbael mepion.

22 Na, kiyu i udipen, tigtu yu pangunut diyà sa datù
yu diyà tanà. Endà mepion di amuk iya daa sa egoh yu
eggalebek amuk eghauwen da kiyu anì metuuwan da diyà
keniyu. Dodoo pepion yu polo sa galebek yu danà sa metudà
pedu yu danà yu eg-adat si Datù.
23 Sumalà dé sa galebek yu, baeli yu udes enù ka lagà yu
eggalebek diyà si Datù Hésus, beken sa datù yu daa diyà
tanà.
24 Yoko egkelipeng duu duen sa untung ibegay i Datù diyà
keniyu, sa mepion untung igpasad di diyà sa etaw di, enù
ka si Kelistu sa tigtu Datù egpangunutan ta.
25 Dodoo amuk medaet sa egbaelan etaw, pigtamayan
i Nemula doo kagda danà sa salà da, enù ka endà duen
tayu etaw mapulù diyà sa kehaa i Nemula, enù ka anan
ki nesetepeng.

4

1 Na, kiyu i etaw épê udipen, yoko egpedaet duu kagda,
dodoo begayi yu kagda sa enget daa igbegay. Yoko
egkelipeng duu duen ma sa Datù yu diyà langit.

Ini Sa Medoo Liyu Igsasà I Pabelo Diyà Kenagda

2 Na, takà yu simbà diyà si Nemula. Tuliki yu ma sa
penemdem yu amuk egsimbà yu, owoy pesalamat yu ma
diyà si Nemula.
3 Owoy simbai yu ma kami enù ka nebilanggu a dé ini
egoh di danà ku takà egtegudon, anì tabangan i Nemula
ma kami egtulù sa tegudon denu si Kelistu linidung diyà
etaw egoh anay, anì dumuen sa lagà dakel selat meukaan
anì mekeseluh sa tegudon diyà sa medoo etaw.
4 Huenan di, simbai yu ma aken anì metudà sa ketulù ku
anì metumàmaan sa medoo etaw sa tegudon.
5 Na, pepion yu sa adat yu diyà sa etaw endà pa egpigtuu.
Sumalà dé sa ulas di, tuloni yu kagda denu si Kelistu.
6 Pepion yu ma sa kagi yu diyà kenagda, owoy ikagi yu
daa sa milantek anì metuuwan da diyà sa kagi yu. Amuk
hediya, metiigan yu sa sagbì yu mekesugat diyà sa langun
etaw eg-igsà keniyu denu sa kepigtuu yu.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolosas

7 Na, amuk tumebow Tikiko i diyan, tulonen di diyà
keniyu denu sa keugpà ku dahini. Kagdi sa duma ta
egpigtuu eghiduwan ta temù owoy sa sinaligan i Datù Hésus
nekeiling kenak, owoy kesaligan ma diyà sa galebek i Datù.
8 Egpeangayen ku diyà keniyu anì pebagelen di sa pedu
yu danà di egtulon keniyu denu sa keugpà ké dahini.
9 Iya sa duma di mangay diyan si Onésimo. Kagdi ma sa
duma ta egpigtuu eghiduwan ta owoy kesaligan ma diyà sa
igsugù i Datù, owoy kagdi ma sa etaw kedu diyà sa menuwa
yu. Huenan di, kagda sa tumulon diyà keniyu sa langun
neukitan ké dahini.
10 Na, iya sa duma ku nebilanggu dahini si Alistalko, owoy
ipetulon di sa mepion pedu di diyà keniyu. Hediya ma si
Malkos sa duma telahadi i Bilnabi, ipetulon di ma sa mepion
pedu di diyà keniyu. Tapay dé tinulon ku keniyu sa egoh di
mangay diyan, huenan di salui yu amuk tumebow.
11 Na, si Hosuwa pinengadanan ma si Husto, ipetulon di
ma sa mepion pedu di diyà keniyu. Na, diyà sa langun etaw
Hudiyu egpigtuu, iya daa sa egtabang kenak egtulù denu
sa kedatù i Nemula siini telu etaw. Huenan di, neanggan a
temù danà sa ketabang da.

12 Owoy si Ipapalas kedu diyà sa menuwa yu, ipetulon di
ma sa mepion pedu di diyà keniyu. Kagdi ma sa sinaligan
i Hésus Kelistu, owoy takà di kiyu igsimbà anì peelesen i
Nemula sa kepigtuu yu anì megulub sa ketiigan yu sa langun
uyot i Nemula.
13 Iya sa inikagi ku anì metiigan yu meudes egtabang
keniyu diyà sa kepigtuu yu, lapeg sa kepigtuu sa etaw
tegeLaodisiya owoy tegeHilapolis ma.
14 Na, si Lukas sa tegebulung eghiduwan ta owoy si Dimas,
ipetulon da ma sa mepion pedu da diyà keniyu.
15 Na, tulon yu sa mepion pedu ké diyà sa medoo duma
ta egpigtuu diyà menuwa Laodisiya. Owoy tulon yu ma
sa mepion pedu ké diyà si Nimpa owoy sa medoo etaw
egpigtuu takà egkesetipon diyà sa dalesan di.
16 Amuk meubus yu egbasa siini igsulat ku, pebasawi yu
ma diyà sa umpungan i Hésus diyà Laodisiya. Owoy basa
yu ma sa igsulat ku diyà sa etaw tegeLaodisiya egpigtuu.
17 Na, tulon yu siini igsasà ku diyà si Alikipo, “Uman ka
bael sa galebek igsalig i Datù diyà keniko.”
18 Na, si Pabelo a egsulat diyà siini sabuhanan igsulat ku
diyà keniyu anì metiigan yu aken sa egsulat. Egtulonen ku
ma sa mepion pedu ku diyà keniyu. Yoko egkelipeng nga
egsimbà denu kenak enù ka tapay a doo nebilanggu.
Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy
i Nemula diyà keniyu.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

1 TÉSALONIKA

Ini Sa Muna Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà Tésalonika

Ini Denu Sa Muna Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeTésalonika

Na, diyà sa uwang tanà Masidoniya sa menuwa Tésalonika. Endà iseg di mediyù iya wé menuwa diyà sa menuwa Pilipos. Egoh sa keduwa di gulê mig-ipanaw Pabelo i anì egtegudon denu si Kelistu diyà sa medoo menuwa, migdalut daa eg-angay egtegudon diyà sa medoo etaw diyà Tésalonika. Iya sa duma i Pabelo si Silas owoy si Timotiyu. Endà iseg di nelugay sa ketegudon da dahiya, gasama iya medoo dé sa etaw migpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Dodoo duen duma da etaw Hudiyu migkuntelà kenagda, owoy egbogowen da sa medoo etaw dahiya anì kuntelaen da ma kagda. Huenan di, mig-ipanaw da si Pabelo eg-angay dutu Kolintu dò. Dodoo nebukul Pabelo i denu sa medoo egpigtuu diyà si Hésus diyà Tésalonika, enù ka mesemek da kéen migpigtuu amuk egkepelihay da danà sa medoo egkuntelà kenagda. Huenan di, sinugù di Timotiyu i egpelengen diyà kenagda diyà Tésalonika.

Agulé, egoh i Timotiyu miglikù, tinulon di diyà si Pabelo denu sa medoo tegeTésalonika. Egoh i Pabelo pelà diyà Kolintu, migsulat diyà sa medoo etaw tegeTésalonika. Migpesalamat diyà si Nemula enù ka meeles sa kepigtuu da diyà si Hésus Kelistu owoy egpebagelen di ma sa pedu da. Egsasaen di ma kagda anì peelesen da sa kepigtuu da diyà si Hésus Kelistu, apiya di pa egkepelihay da. Owoy itulù di ma denu sa kepelikù i Kelistu.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeTésalonika

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i owoy si Silas owoy si Timotiyu. Egsulat ké diyà keniyu, sa umpungan i Hésus diyà menuwa Tésalonika, sa medoo egpigtuu diyà sa Emà ta si Nemula owoy diyà si Datù Hésus Kelistu.

Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa melanih keugpà yu danà di.

Eg-oloen I Pabelo Sa Kepigtuu Sa Medoo TegeTésalonika

2 Na, uman ké egsimbà, egtakaan ké kiyu eg-ingadan owoy takà ké ma egpesalamat diyà si Nemula denu keniyu.

3 Egtulonen ké diyà si Nemula, sa Emà ta, sa mepion
egbaelan yu danà sa kepigtuu yu owoy sa galebek yu ma
danà sa kehidu yu owoy sa ketigkel yu ma sa medoo
kelikutan danà sa keangat-angat yu si Hésus Kelistu, sa Datù
ta.
4 O medoo duma ké egpigtuu, netiigan ké eghiduwan i
Nemula kiyu owoy hinemilì di kiyu,
5 enù ka egoh ké migtulù keniyu sa Mepion Tegudon,
beken uloy kagi ké daa ini i tegudon ké, dodoo dakel polo sa
egkegaga di danà sa Metiengaw Suguy i Nemula. Huenan
di, netiigan yu tigtu tuu sa tegudon ké diyà keniyu. Egoh ké
eg-ugpà pelà diyà keniyu, netiigan yu ma sa adat ké pulung
mepion anì metabangan yu.
6 Netiigan ké ma hinemilì i Nemula kiyu enù ka inilingan
yu kami owoy sa Datù ta ma. Apiya di pa duen sa medoo
kelikutan yu danà sa kepigtuu yu, sinakem yu doo sa
tegudon, owoy neanggan yu doo danà sa Metiengaw Suguy
i Nemula.
7 Huenan di, ini egoh di kiyu ma dé sa eg-ilingan sa langun
etaw egpigtuu diyà uwang Masidoniya owoy diyà Akaya ma.
8 Migseluh dé sa kagi i Nemula dahiya diyà Masidoniya
owoy Akaya danà yu, dodoo beken dahiya daa, enù ka
nekedineg ma dé sa langun etaw denu sa kepigtuu yu
diyà si Nemula. Huenan di, sumalà dé sa eg-angayan ku,
endà duen sa pesuwan ku tumulon diyà kenagda denu sa
kepigtuu yu,
9 enù ka kagda polo sa egtulon diyà kenak sa egbaelan
yu egoh ké mig-ugpà diyà keniyu egoh anay. Egtulonen da
ma sa kinesakem yu sa tegudon ké owoy sa kineeked yu sa
medoo inetaw pinenemula yu egoh anay. Egtulonen da ma
sa kineiniyug yu sa inetaw anì egpangunut yu polo diyà si
Nemula, sa tuu Nemula nehagtay doo taman endà meelut
di.
10 Egtulonen da ma sa keangat-angat yu sa Anak di kedu
langit dò, si Hésus. Kagdi sa inenaw i Nemula egoh di
nematay, owoy kagdi sa eg-aluk kenita diyà sa kepigtamay
i Nemula tumebow.

2

Ini Denu Sa Mepion Adat I Pabelo Diyà Tésalonika

1 Na, o medoo duma ké egpigtuu, netiigan yu doo endà
uloy sa kineugpà ké diyà keniyu egoh anay.
2 Netiigan yu ma sa egoh ké pinelihay owoy sinumbung
ma diyà Pilipos egoh ké endà pa mig-angay diyà keniyu.
Dodoo apiya di pa dakel sa kelikutan ké dahiya, tinabangan i
Nemula doo kami, huenan di mebagel doo sa pedu ké egtulù

diyà keniyu sa Mepion Tegudon kedu si Nemula, apiya di pa
dakel sa kekuntelà da kenami diyà sa menuwa yu.
3 Iya maen di ya enù ka endà medaet sa pedu ké sa
linegkangan sa ketulù ké. Endà ma logkù sa pedu ké ataw
ka lebeg, owoy endà ma duen pedu ké eg-akal etaw.
4 Dodoo kami sa sinaligan i Nemula sa Mepion Tegudon
enù ka netuuwan diyà sa adat ké kesaligan. Huenan di
amuk egtegudon ké, endà duen pedu ké metuuwan sa
medoo etaw daa, dodoo ungayà ké polo metuuwan Nemula
i enù ka kagdi sa egpeketiig sa pedu ké.
5 Netiigan yu ma doo metudà sa kagi ké. Endà ma
miggentù ké, owoy endà ma duen kekeima ké pantiyali
iglidung ké diyà sa medoo kagi ké. Si Nemula sa petuu siini
guwaen ku.
6 Endà linagbet ké duu sa keolò sa medoo etaw kenami,
ataw ka kiyu ataw ka sa duma etaw.

7 Na, kami sa salu i Kelistu, huenan di mebaluy mekesugù
ké sa keadat yu kenami danà sa gelal ké. Dodoo egoh ké
diyà keniyu, endà dé migsugù ké keniyu, enù ka mehidu ké
lagà sa bayi eg-ipat sa medoo anak di.
8 Danà ké eghidu keniyu, dakel sa pedu ké egbegay diyà
keniyu sa Mepion Tegudon kedu si Nemula lapeg sa nami
pedu ma, enù ka tigtu dakel yu kiyu i diyà sa pedu ké.
9 O medoo duma ké egpigtuu, netulengan yu ma sa
galebek ké owoy sa medoo kelikutan ké egoh ké diyà keniyu.
Ligò ké egtulù keniyu sa Mepion Tegudon kedu si Nemula,
miggalebek ké ma agdaw owoy sigep anì endà egpebabaen
ké kiyu sa gastu ké.

10 Egoh ké pelà diyà keniyu, netiigan yu doo taman si
Nemula ma sa adat ké diyà keniyu i etaw egpigtuu. Anan
metiengaw owoy metudà sa binaelan ké, owoy endà ma
duen adat ké keniyu mesigbolow yu.
11 Netiigan yu ma sa adat ké lagà sa maama eg-ipat sa
medoo anak di. Sinigbaenbaen ké kiyu egtulù owoy pinetéél
ké ma sa pedu yu owoy pineges ké ma kiyu
12 anì pelumanan yu sa adat yu. Iya sa pesuwan di anì
metuuwan Nemula i diyà sa adat yu diyà tanà enù ka kagdi
sa mig-umow keniyu anì mekeunut yu sa kedatù di owoy sa
senang di kani.

13 Na, takà ké ma egpesalamat diyà si Nemula danà sa
kinesakem yu sa kagi di dinineg yu diyà kenami. Netuuwan
yu sa keikagi ké sa kagi i Nemula, beken sa nami kagi daa.
Siedò kagi di, iya sa eggalebek ini egoh di diyà keniyu i etaw
egpigtuu.

14 Netiigan ké sa galebek di diyà keniyu enù ka nekeiling
yu dé sa medoo umpungan i Hésus diyà uwang Hudiya,
sa medoo etaw dutu egpigtuu diyà si Nemula owoy diyà si
Hésus Kelistu. Nepelihay yu ma danà sa medoo duma yu
lagà sa egoh da nepelihay danà sa medoo Hudiyu diyà sa
tanà da.
15 Inimatayan sa medoo Hudiyu Hésus i, sa Datù ta, owoy
sa medoo tegesugkow i Nemula ma egoh anay, owoy kami
ma sa pinelihay da ma temù. Tinipay da ma Nemula i owoy
kinuntelà da sa langun etaw,
16 enù ka inalang da sa ketegudon ké diyà sa medoo
etaw beken Hudiyu anì endà ma mealukan da. Huenan
di, migkedoo dé sa salà da taman migsubela lagà sa kuden
egsuwék. Dodoo, dumagpak igkani sa kepigtamay i Nemula
diyà kenagda.

Ini Denu Sa Ungayà I Pabelo Egpelikù Diyà Kenagda

17 Na, o medoo duma ké egpigtuu, egoh ké miglegkang
diyà keniyu, mebugà ké keniyu apiya di pa endà nelugay
di. Apiya di pa mediyù ké dé, medapag yu doo diyà sa pedu
ké. Takaan ké kiyu egpenemdem owoy tigtu neiyapan ké
kiyu eghaa.
18 Iya sa ungayà ké pelikù ké dema mangay diyà keniyu.
Medoo gulê guwaen ku dò pelikù a diyan, dodoo inalang i
Satanas kami.
19 Iya sa pesuwan di dakel sa pedu ku humaa keniyu enù
ka kiyu sa kepionon pedu ké amuk pelikù Datù Hésus i.
Amuk hediya, kiyu i etaw egpigtuu sa pesuwan di duen
sa mepion eg-angat-angatan ké diyà si Nemula owoy sa
pesuwan ké ma meanggan, owoy kiyu sa ketuu di sa keikagi
ké egpedakel sa keatu ké diyà sa galebek ké.
20 Tigtu tuu, kiyu sa pesuwan ké egkeolò etaw owoy kiyu
sa keangganan ké ma.

3

1 Na, egoh di endà egpeketigkel ké sa kekebugà ké keniyu,
iya sa penemdem ké lumebù ké si Silas diyà sa menuwa
Atinas
2 owoy peangayen ké diyà keniyu Timotiyu i, sa duma ta
egpigtuu. Kagdi sa duma ké eggalebek diyà si Nemula egtulù
sa Mepion Tegudon denu si Kelistu. Pineangay ké kagdi diyà
keniyu anì pebagelen di sa kepigtuu yu owoy peelesen di ma
sa pedu yu anì endà mesemek yu,
3 enù ka ungayà ké endà humalì yu danà sa medoo
kepelihayan yu. Netiigan yu doo tumebow sa medoo lihay
diyà kenita i etaw egpigtuu, enù ka iya sa meukitan ta
tinulon i Nemula.

4 Egoh ké pelà diyà keniyu, takà ké egtulon diyà keniyu
sa ketebow sa medoo lihay ta. Hê, tuu ma doo, netiigan yu
duen medoo lihay ta ini egoh di.
5 Huenan di, egoh di endà egkegaga ku sa kekebugà ku
keniyu, pineangay ku Timotiyu i diyà keniyu anì metiigan
ku amuk tapay doo meeles sa kepigtuu yu, enù ka melenaw
a amuk tepengan i Satanas kiyu owoy amuk uloy daa sa
galebek ké diyà keniyu.

Migtanà Sa Pedu I Pabelo Danà Sa Dinineg Di Diyà Si Timotiyu

6 Na, ini egoh di migtebow dé Timotiyu i kedu diyà keniyu
owoy mepion sa tulon di denu keniyu. Tinulon di diyà
kenami meeles doo sa kepigtuu yu owoy dakel ma sa kehidu
yu. Tinulon di ma egketulengan yu doo kami owoy ungayà
yu ma humaa kenami lagà mendaa sa nami ungayà.
7 Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, metéél dé sa
pedu ké ini egoh di danà sa tinulon i Timotiyu. Apiya di
pa duen medoo kelikutan ké owoy medoo kepelihayan ké,
metéél doo sa pedu ké danà sa kepigtuu yu,
8 enù ka ini egoh di lagà ké sa etaw eglinadu nelikuan dé
enù ka metanà sa pedu ké amuk meeles doo sa kepigtuu yu
diyà si Datù.
9 Huenan di, egpesalamat ké diyà si Nemula denu keniyu.
Diyà sa kehaa di, tigtu subela sa egoh ké neanggan denu
keniyu.
10 Agdaw owoy sigep takà ké egpegeni temù diyà si
Nemula anì mehaa ké kiyu anì umanan ké sa kepigtuu yu
diyà sa kenà di endà pa negulub.
11 Na, egsimbà ké diyà si Nemula Emà ta owoy si Datù
Hésus anì baelan da kami sa ukitan ké pelikù diyà keniyu.
12 Egpegeni ké ma pedakelen i Datù temù sa kehidu yu
diyà sa medoo duma yu egpigtuu lapeg sa langun etaw, lagà
mendaa kedakel di sa nami kehidu keniyu.
13 Egpegeni ké ma anì peelesen di sa pedu yu anì endà
duen mesigbolow di dahiya. Amuk hediya, metiengaw yu
dé diyà sa kehaa i Emà ta Nemula amuk tumebow Datù
Hésus i meunutan sa medoo etaw di metiengaw.

4

Egsasà Pabelo I Anì Umanan Da Sa Adat Da Kenà I Nemula Metuuwan

1 Na, o medoo duma ké egpigtuu, duen ma isasà ké diyà
keniyu. Netiigan yu sa mepion adat yu sa kenà i Nemula
metuuwan, enù ka inilingan yu diyà kenami owoy iya ma
sa adat eg-unutan yu ini egoh di. Dodoo danà ké nesesebaen

si Datù Hésus, egpegeni ké diyà keniyu owoy isasà ké ma
diyà keniyu anì umanan yu sa adat yu mepion.
2 Netiigan yu doo sa igtulù ké diyà keniyu danà i Datù
Hésus.
3 Na, iya sa ungayà i Nemula kumetiengaw yu temù owoy
ekedan yu ma sa kebigà.
4 Ungayà di ma metiigan yu umipat sa lawa yu anì
metiengaw yu owoy mipedu ma sa adat yu.
5 Yoko eg-iling duu sa medoo etaw endà egpigtuu, sa endà
egkelayam si Nemula, enù ka iya sa adat da takà da eg-unut
sa kekeiyap da egbigà. Ulan iya wé.
6 Hahaa yu anì endà mesalà yu diyà sa medoo duma yu
danà yu egbigà. Iya sa igsasà ké diyà keniyu egoh anay
egoh ké migpeges keniyu, enù ka si Nemula sa migtamay sa
langun etaw egbael medaet lagà iya wé.
7 Inumow i Nemula kita anì metiengaw ki, beken iya sa
ungayà di amuk tétê ki.
8 Huenan di, amuk eg-ekedan sa etaw siini igsasà ké,
beken sa kagi etaw daa sa eg-ekedan di, dodoo eg-ekedan
di polo Nemula i, sa egbegay sa Metiengaw Suguy di diyà
keniyu.
9 Na, endà duen maen di ya egsulat a diyà keniyu denu
sa kehidu yu sa medoo duma yu egpigtuu, enù ka tapay dé
tinulù i Nemula kiyu anì sehiduway yu.
10 Tuu ma doo, eghiduwan yu sa langun duma yu egpigtuu
diyà sa uwang Masidoniya. Dodoo, o medoo duma ké
egpigtuu, egsasaen ké kiyu, umani yu pa sa kehidu yu.
11 Udesi yu sa keugpà yu anì melanih. Yoko egpenemdem
duu sa egbaelan etaw amuk endà duen sa niyu dahiya.
Udesi yu polo galebek sa hagtay yu, iling sa tapay igsugù
ké diyà keniyu.
12 Amuk hediya sa egbaelan yu, metuuwan sa medoo liyu
etaw diyà sa adat yu, apiya di pa endà pa egpigtuu da, owoy
endà ma duen pesuwan yu pegastu diyà sa medoo duma yu.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Kepelikù I Datù

13 Na, o medoo duma ké egpigtuu, ungayà ké metiigan
yu denu sa medoo duma yu nematay, anì endà mebukul yu
iling sa medoo etaw endà duen sa mepion eg-angat-angatan
da diyà si Nemula.
14 Egpigtuu ki nematay Hésus i owoy mig-enaw dema,
huenan di egpigtuu ki ma pelikù Hésus i dema diyà
tanà owoy peunuten i Nemula diyà kagdi sa medoo etaw
egpigtuu nematay dé.
15 Na, siini itulù ké diyà keniyu, iya sa kagi i Datù.
Amuk meuma sa kepelikù i Datù, kita i egpigtuu nehagtay

doo, endà mekehuna ki mebatun diyà sa medoo egpigtuu nematay dé.
16 Hê, petuntun Datù i kedu langit dò, owoy petaleden di
sa kagi di metibos. Dumuen ma sa metaled kagi metibos
sa sebaen egsugùsuguen i Nemula épê dakel gelal, owoy
dumuen ma sa metaled dagì petegbuliyen i Nemula. Amuk
meuma iya wé, umenaw da muna sa medoo nematay
egpigtuu diyà si Kelistu.
17 Agulé, sa eg-enaw owoy sa egpigtuu nehagtay doo
eg-ugpà pelawà diyà tanà, petow ki dé mebatun langun
tumelabuk ki si Datù diyà sa medoo gaeb diyà awang. Amuk
hediya, umugpà ki diyà si Datù taman endà meelut di.
18 Huenan di, seupionoy yu pedu danà siini eg-ikagiyen
ké denu sa medoo duma yu egpigtuu nematay dé.

5

Ini Sa Egoh I Pabelo Egpetulik Kenagda Sa Kepelikù I Datù

1 Na, o medoo duma ké egpigtuu, endà duen maen di ya
sumulat ké diyà keniyu denu sa agdaw di meketuu iya wé,
2 enù ka kiyu, netiigan yu doo sa ketebow siedò agdaw i
Datù lagà ketebow sa tegepenakaw sigep.
3 Amuk buyu dé meuma iya wé, mikagi sa medoo etaw,
guwaen da, “Melanih owoy mepion doo sa keugpà ta. Endà
dé duen pesuwan ta melimedangan.” Dodoo, petow dé polo
dumagpak diyà kenagda sa sugsug da. Endà mekepelaguy
da lagà sa bayi endà mekeeked di sa mesakit di amuk
egsakalan.
4 Dodoo kiyu, o medoo duma ké egpigtuu, endà dé eg-
ugpà yu diyà deleman. Huenan di, amuk tumebow siedò
agdaw kepelikù i Datù, endà duen pesuwan yu mepetow
lagà tebowen yu tegepenakaw.
5 Enù ka langun yu dé etaw legdaw owoy etaw agdaw,
beken ki etaw delem ataw ka etaw sigep.
6 Huenan di, yoko eg-iling nga sa liyu etaw lagà egtudug.
Dodoo tulik yu polo owoy peeles yu sa penemdem yu anì
endà umiling yu sa penemdem sa etaw eghiluwen.
7 Haa yu. Sa egtudug, egtudug da daa amuk sigep, owoy
sa eghiluwen, eg-inemen da sa mekehilu amuk sigep.
8 Dodoo kita sa etaw agdaw, huenan di peeles yu sa
penemdem yu. Peeles yu ma sa kepigtuu yu owoy sa kehidu
yu lagà sa keluhub yu anit, owoy sa keangat-angat yu sa
kealuk i Nemula lagà ketagù yu sayap wagya.
9 Beken iya sa pesuwan i Nemula mighemilì kenita anì
pigtamayan di kita, dodoo iya polo sa penemdem di alukan
di kita danà i Hésus Kelistu, sa Datù ta.

10 Kagdi sa nematay anì alukan di kita anì melalù ki doo
diyà kenagdi, apiya di pa nematay ki ataw ka nehagtay ki
pelà amuk pelikù.
11 Huenan di, seupionoy yu pedu owoy setabangay yu ma,
lagà sa egbaelan yu ini egoh di.

Egsasà Pabelo I Kenagda Denu Sa Adat Da Diyà Sa Umpungan I Hésus

12 Na, o medoo duma ké egpigtuu, duen ma sa isasà ké
keniyu. Adati yu sa medoo maama eggalebek diyà keniyu,
sa kaunutan yu egtulù keniyu danà i Datù.
13 Adati yu kagda temù owoy pehauwi yu diyà kenagda
sa kehidu yu danà sa galebek da diyà keniyu. Udesi yu sa
melanih keseamutay yu.
14 Ini ma sa isasà ké diyà keniyu, o medoo duma ké
egpigtuu. Ikagiyi yu sa etaw egpauk anì gumalebek da.
Pebagel yu pedu sa etaw buyu mesemek, owoy tabangi yu
ma sa etaw melungoy kepigtuu. Pelungoy yu ma sa niyu
pedu diyà sa langun etaw.
15 Hahaa yu anì endà sumulì yu amuk mesalà sa duma yu
diyà keniyu, dodoo udesi yu polo takà sa mepion egbaelan
yu diyà sa duma yu owoy diyà sa langun etaw ma.
16 Pepion yu takà sa pedu yu anì meanggan yu temù.
17 Simbà yu takà.
18 Sumalà dé sa keugpà yu, iling ka mepion ataw ka
medaet, pesalamat yu diyà si Nemula, enù ka iya sa ungayà
di diyà keniyu danà yu nesesebaen si Hésus Kelistu.
19 Hahaa yu anì endà alangen yu duu sa egbaelan sa Suguy
i Nemula.
20 Yoko ma eg-eked duu sa kagi i Nemula egtebowtebow,
21 dodoo tepengi yu daa sa langun dinegen yu anì
metiigan yu amuk tuu ataw ka endà. Sakem yu sa mepion,
22 dodoo ekedi yu sa langun balangan medaet.
23 Na, si Nemula sa egpelanih sa pedu ta lapeg sa keugpà
ta ma, ungayà ké petiengawen di kiyu temù. Ungayà ké ma
tulikan di sa pusung yu owoy sa suguy yu owoy sa lawa yu
anì endà duen mesigbolow di dahiya amuk tumebow Hésus
Kelistu i, sa Datù ta.
24 Kesaligan sa mig-umow keniyu, owoy petuuwen di doo
siini ungayà ké.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeTésalonika

25 Na, o medoo duma ké egpigtuu, simbai yu ma kami.

26 Na, amuk mesetipon yu, pehauwi yu sa kehidu yu diyà
sa langun duma yu egpigtuu.*
27 Ini sa isugù ku diyà keniyu danà sa egkegaga ku igbegay
i Datù, basa yu siini sulat ké diyà sa langun duma ta
egpigtuu.
28 Na, egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang
ipeuloy i Datù Hésus Kelistu.
Na, taman iya daa sa kagi ké. *Si Pabelo*

* **5:26** 5:26 Mebaluy ma guwaen di, “Ingadeki yu sa langun duma yu egpigtuu danà sa kehidu yu kenagda.”

2 TÉSALONIKA

Ini Sa Keduwa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Umpungan I Hésus Diyà Tésalonika

Ini Denu Sa Keduwa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeTésalonika

Na, diyà siini sulat, tinulon i Pabelo diyà sa medoo tegeTésalonika sa egoh di neamu sa penemdem da denu sa kepelikù i Hésus Kelistu. Igtulù di diyà kenagda sa egoh i Kelistu endà pa pelikù, dumuen sa etaw tumebow sa datù atung tegekuntelà si Nemula. Agaken di sa langun etaw endà egpigtuu diyà si Hésus anì mael da medaet, owoy tigtu meumanan sa kebael da salà.

Na, tinulù i Pabelo kagda anì gumalebek da. Endà mepion di amuk pauken da, dodoo mepion polo amuk gumalebek da anì dumuen kaenen da. Sinasà di ma kagda anì peelesen da sa kepigtuu da diyà si Hésus, apiya di pa egkepelihay da. Owoy sinasà di ma kagda anì takà da egbael mepion diyà sa medoo duma da egpigtuu, owoy pepionen da ma sa adat da.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeTésalonika

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i owoy si Silas owoy si Timotiyu. Egsulat ké diyà keniyu, sa umpungan i Hésus diyà sa menuwa Tésalonika, sa medoo egpigtuu diyà sa Emà ta si Nemula owoy diyà si Datù Hésus Kelistu.

2 Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu.

Ini Denu Sa Keligela I Nemula Amuk Pelikù Si Datù

3 Na, o medoo duma ké egpigtuu, egpesalamat ké diyà si Nemula denu keniyu, enù ka tigtu subela sa kelenuk sa kepigtuu yu owoy egkedakel ma sa kesehiduway yu.

4 Huenan di, eg-oloen ké kiyu temù diyà sa langun umpungan i Nemula danà sa ketigkel yu owoy sa keeles kepigtuu yu, apiya di pa tigtu yu egkepelihay owoy egkepasangan yu ma.

5 Na, sa ketigkel yu, iya sa ketuu di metudà sa keligela i Nemula langun etaw diyà sa sabuhanan agdaw, enù ka danà yu egtigkel sa medoo kelikutan egkeukitan yu, ipetiig i Nemula doo netuuwan diyà keniyu anì mekeunut yu sa kedatù di.

6 Anan metudà sa baelan i Nemula, huenan di pigtamayan
di sa etaw egpelihay keniyu,
7 owoy lengaan di kiyu lapeg kami ma diyà sa medoo
kelikutan ta anì mekeetud ki. Iya sa baelan di amuk pehaa
Datù Hésus i kedu diyà langit. Éhê kelegleg apuy sa egoh-
egoh di owoy unutan sa medoo egsugùsuguen i Nemula épê
dakel egkegaga.
8 Amuk pehaa, pigtamayan di sa medoo etaw endà
egpeketiig da si Nemula owoy sa medoo etaw eg-eked
egpangunut diyà sa Mepion Tegudon denu si Hésus, sa Datù
ta.
9 Mepasangan da humaa sa kepigtamay i Nemula enù ka
endà meelut di sa sugsug da owoy mekeliyu da ma diyà sa
kenà i Datù owoy diyà sa dakel egkegaga di mekegaip etaw.
10 Amuk tumebow Datù i diyà siedò agdaw di pehaa,
kagdi doo sa pedakelen sa langun etaw di owoy sa oloen
sa langun etaw egpigtuu. Amuk hediya, mekelapeg yu ma
diyà kenagda enù ka pinigtuu yu ma dé sa tegudon tinulon
ké diyà keniyu.
11 Iya sa pesuwan di isimbà ké kiyu takà. Egpegeni ké
diyà si Nemula sa ketabang di keniyu anì metuuwan diyà
sa keunut yu sa pesuwan di mig-umow keniyu. Isimbà
ké ma sa kebegay di tunung anì metuu sa langun mepion
ungayà yu owoy megulub ma sa langun egbaelan yu danà
sa kepigtuu yu.
12 Amuk hediya, meolò Hésus Kelistu i, sa Datù ta, danà
yu, owoy meolò yu ma danà di. Metuu doo iya wé danà
sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy si Datù Hésus
Kelistu.

2

Ini Denu Sa Datù Atung Tegekuntelà Si Nemula

1 Na, ini denu sa kepelikù i Hésus Kelistu, sa Datù ta, owoy
denu sa egoh ta mesetipon tumelabuk kenagdi. Egpegeni ké
diyà keniyu, o medoo duma ké egpigtuu,
2 anì endà melemu egkehalìhalì sa pedu yu ataw ka
mebogo yu danà sa dinineg yu migtebow dé gaa sa agdaw i
Datù pehaa. Sumalà dé sa kenà yu egdineg iya wé, iling ka
diyà sa etaw egsugkow gaa sa kagi i Nemula, ataw ka diyà
sa sebaen etaw egtulù, ataw ka diyà sa igsulat guwaen da
dò kedu diyà kenami, yoko egpigtuu duu enù ka beken pa
iya sa agdaw i Datù pehaa.
3 Tulik yu polo anì endà meakalan yu, enù ka endà
pa meketebow siedò agdaw i Hésus taman endà muna di
tumebow sa agdaw kekuntelà temù sa medoo etaw diyà

si Nemula owoy pehaa ma sa datù atung tegekuntelà si
Nemula, sa maama mepigtamayan diyà sa lanaw apuy.
4 Dodoo muna pelà kuntelaen di Nemula i owoy sa langun
balangan egpenemulawen etaw, owoy pedakelen di kagdi
diyà langun da, enù ka mangay menuu diyà sa penuuwan i
Nemula dalem sa Dalesan i Nemula, owoy guwaen di kagdi
gaa si Nemula.
5 Na, egoh ku pelà diyà keniyu, tinulon ku iya wé diyà
keniyu. Enù di ya, netulengan yu pa?
6 Na, netiigan yu ma duen sa eg-alang siedò maama taman
endà tumebow sa pasad di pehaa diyà sa medoo etaw.
7 Duen pelawà diyà tanà sa penemdem sa medoo etaw
egkuntelà si Nemula, dodoo duen ma sa eg-alang sa
penemdem da. Endà mekeukit sa penemdem da taman
endà mekedan sa eg-alang.
8 Dodoo amuk mekedan dé sa eg-alang, pehaa ma dé
sa maama atung tegekuntelà si Nemula. Agulé, amuk
tumebow Datù Hésus i, imatayan di kagi di daa iya wé
maama owoy atuwan di anì tigtu mekesugsug danà sa
senang di daa.
9 Na, amuk pehaa siedò maama atung tegekuntelà si
Nemula, tunungan danà i Satanas anì mekebael medoo
panduan endà tuu owoy sa medoo tandà mekeakal etaw.
10 Danà sa medoo medaet penemdem di, meakalan di
sa medoo etaw mekesugsug. Mekesugsug da doo enù ka
eg-ekedan da egpigtuu sa tuu tegudon, sa ialuk i Nemula
kenagda hedem.
11 Iya maen di ya duen sa peangayen i Nemula diyà
kenagda anì meakalan da temù anì pigtuuwen da dé sa
butbut.
12 Huenan di, tigtu mepigtamayan doo sa langun etaw
endà egpigtuu sa tuu tegudon, enù ka iya polo sa pedakelan
pedu da sa medoo medaet egbaelan da.

Egsasà Pabelo I Kenagda Anì Peelesen Da Sa Kepigtuu Da

13 Na, takà ké egpesalamat diyà si Nemula denu keniyu, o
medoo duma ké eghiduwan i Datù, enù ka egoh di endà pa
duen tanà, tapay dé hinemilì i Nemula kiyu anì mealukan
yu danà sa kepetiengaw sa Suguy di keniyu owoy danà sa
kepigtuu yu sa tuu tegudon.
14 Iya sa pesuwan di inumow di kiyu danà sa ketulù ké
keniyu sa Mepion Tegudon, enù ka ungayà di mekeunut yu
ma sa senang i Datù Hésus Kelistu.
15 Huenan di, o medoo duma ké egpigtuu, peeles yu takà
sa kepigtuu yu, owoy peeles yu ma sa medoo igtulù ké, iling
ka sa tinegudon ké ataw ka sa igsulat ké.

16 Na, egsimbà ké anì mekehaa yu sa ketabang i Datù
Hésus Kelistu owoy si Nemula sa Emà ta, sa mehidu kenita
owoy sa egbegay diyà kenita sa metéél pedu ta endà meelut
di owoy sa mepion eg-angat-angatan ta. Ibegay di iya wé
danà sa mepion ketabang ipeuloy di.
17 Ungayà ké pebagelen da sa pedu yu owoy peelesen da
ma anì anan mepion sa langun egbaelan yu owoy sa langun
eg-ikagiyen yu ma.

3

Ini Sa Egoh I Pabelo Egpegeni Sa Kesimbà Da Kenagda

1 Na, o medoo duma ké egpigtuu, simbai yu kami anì
medelamet mekeseluh sa kagi i Datù diyà sa medoo etaw
owoy kumedakel ma diyà sa kehaa da lagà mendaa sa
kedakel di diyà keniyu.
2 Simbai yu ma anì alukan i Nemula kami diyà sa medoo
medaet etaw egdupang, enù ka duen pa medoo etaw eg-
eked egpigtuu.
3 Dodoo kesaligan doo Datù i. Huenan di, netiigan ta
pebagelen di sa kepigtuu yu owoy tulikan di kiyu anì endà
meatuwan i Satanas kiyu.
4 Danà ké egsalig diyà si Datù, netiigan ké endà dé
sumabuh yu egpangunut diyà sa medoo igsugù ké.
5 Na, egsimbà ké anì meagak i Datù kiyu anì uman yu pa
meketiig sa kehidu i Nemula, anì mekeiling yu sa ketigkel i
Kelistu.

Egsasà Pabelo I Kenagda Anì Endà Egpauk Da

6 Na, o medoo duma ké egpigtuu, ini sa isugù ké diyà
keniyu danà i Hésus Kelistu, sa Datù ta. Yoko egpehaa ya
adat diyà sa duma yu egpigtuu amuk pauken da owoy endà
ma eg-ilingan da duu sa adat igtulù ké diyà keniyu.
7 Netiigan yu doo sa mepion mebaelan yu anì ilingan yu
kami. Egoh ké eg-ugpà diyà keniyu, endà migpauk ké.
8 Endà ma migpegastu ké diyà keniyu, dodoo binayadan
ké polo sa langun ungayà ké. Sigep owoy agdaw anan
ginalebek ké taman egkeliteg ké anì endà egkelikutan yu
danà sa kegastu yu kenami.
9 Apiya di pa duen sa egkegaga ké egpegastu diyà keniyu,
eggalebek ké doo anì meilingan yu sa adat ké mepion.
10 Taa yu. Egoh ké diyà keniyu, iya sa igsugù ké, guwaen
ké, “Amuk duen sa etaw diyà keniyu eg-eked eggalebek,
mepion amuk endà pekaenen yu duu.”
11 Isulat ké ini i, enù ka egdinegen ké duen etaw diyà
keniyu pauken. Endà dé eggalebek da, dodoo egbogowen
da daa sa egbaelan sa medoo duma yu.

12 Na, ini sa isasà ké diyà siini etaw pauken danà sa
egkegaga ké ibegay i Hésus Kelistu, sa Datù ta. Petanà yu
sa pedu yu owoy udes yu ma galebek anì megastuwan yu
kiyu.
13 Dodoo kiyu, o medoo duma ké egpigtuu, yoko egkese-
mek ka egbael mepion.
14 Amuk duen etaw diyà keniyu eg-eked egpangunut sa
kagi ké diyà siini sulat ké, tinudui yu owoy yoko egpehaa
ya adat diyà kenagdi anì memalaan.
15 Dodoo, yoko daa egkelepuh duu kagdi lagà sa kuntelà
yu. Tulù yu polo lagà sa ketulù yu sa hadi yu.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeTésalonika

16 Na, si Datù sa keduwan sa pedu ta metanà, huenan di
egsimbà ké anì petanaen di takà sa pedu yu, sumalà dé sa
mehaa yu. Egsimbà ké ma anì umunut-unut Datù i diyà
keniyu.
17 Na, aken si Pabelo egsulat siini hudihudi sulat. Endà
igsalig ku duu, enù ka ini sa tandà diyà sa langun igsulat ku
anì metuuwan yu danà ku ini i.
18 Na, egsimbà ké anì mekehaa yu langun sa mepion
ketabang ipeuloy i Hésus Kelistu, sa Datù ta.
Na, taman iya daa sa kagi ké. *Si Pabelo*

1 TIMOTIYU
Ini Sa Muna Igsulat I Pabelo Diyà Si Timotiyu
Ini Denu Sa Muna Igsulat I Pabelo Diyà Si Timotiyu

Na, kedu diyà menuwa Listela dutu uwang Asiya dò Timotiyu i, sa maama sinulatan i Pabelo dahini. Iya sa inay i Timotiyu si Unisi etaw Hudiyu, owoy etaw Geligu sa emà di.

Egoh sa keduwa di gulê mig-ipanaw Pabelo i diyà sa medoo menuwa anì egtegudon, migpelikù diyà sa menuwa Listela owoy pineunut di Timotiyu i anì kagdi sa duma di. Lagà dé anak di Timotiyu i, owoy netuuwan ma Pabelo i diyà sa adat di. Medoo gepalay mig-unut Timotiyu i diyà si Pabelo owoy medoo sa netiigan di diyà si Pabelo. Agulé, sinasà i Pabelo anì umugpà diyà menuwa Épéso anì ipaten di sa medoo etaw egpigtuu dahiya.

Na, egoh i Pabelo migtebow diyà sa uwang Masidoniya, migsulat diyà si Timotiyu anì pebagelen di sa pedu di anì kumedakel sa ungayà di tumulù sa tuu tegudon denu si Hésus Kelistu. Sinasà di ma anì hawidan di sa medoo tegetulù butbut. Owoy sinasà di ma kagdi anì hemilien di sa medoo etaw anì mebaluy kagda sa kaunutan sa medoo etaw egpigtuu, owoy tinulon i Pabelo ma sa mepion adat da anì megaga da umipat sa umpungan i Hésus. Sinasà di ma Timotiyu i anì pepionen di sa adat di owoy sa egbaelan di diyà sa langun etaw, enù ka kagdi sa egsugùsuguen i Kelistu.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Si Timotiyu

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i. Aken sa salu i Hésus Kelistu
sinugù i Nemula sa tegealuk kenita, owoy danà i Hésus
Kelistu ma sa eg-angat-angatan ta.
2 Egsulat a diyà keniko, Timotiyu, sa tuu inanak ku danà
sa egoh ko egpigtuu.
Egsimbà a anì mekehaa ka sa mepion ketabang ipeuloy
i Nemula owoy sa kehidu di owoy sa melanih keugpà yu
danà i Nemula sa Emà ta owoy si Hésus Kelistu sa Datù ta.

Ini Sa Kehawid I Pabelo Sa Etaw Egtulù Sa Tegudon Butbut

3 Na, egdulien ku dema isugù sa tapay igsugù ku keniko
egoh ku miglegkang eg-angay Masidoniya dò. Ugpà ka pelà

diyà menuwa Épéso anì hawidan ko sa medoo etaw egtulù
sa tegudon endà tuu.
4 Hawidi ko kagda anì endà ma eg-ilingan da duu sa
medoo tegudon lagà telaki owoy sa tegudon denu sa medoo
tupù da. Iya daa ketamanan iya wé sa medoo kesesig-
bolowoy, beken sa penemdem meketabang sa kepigtuu sa
umpungan i Nemula.
5 Iya sa isasà ku anì sehiduway da. Iya sa linegkangan
siini kehidu ta sa pedu ta migketiengaw dé, owoy sa
penemdem ta ma migtanà denu sa adat ta, owoy sa tuu
kepigtuu ta ma.
6 Na, duen duma etaw sinalidan da iya wé, owoy lagà da
netelas diyà sa medoo keikagikagi endà duen ketamanan di.
7 Apiya di pa iya sa ungayà da kagda sa tegetulù uledin i
Nemula, endà doo egketiigan da duu sa eg-ikagiyen da ataw
ka sa medoo uledin egpegesen da diyà etaw.
8 Na, netiigan ta mepion sa uledin i Nemula amuk endà
amuwen sa etaw tegetulù sa tuu tebowon di.
9 Owoy netiigan ta ma beken sa medoo mipedu etaw
sa pesuwan i Nemula migbegay sa uledin di. Iya polo sa
pesuwan di anì eg-indawen di sa medoo etaw endà mipedu,
sa medoo tegeeked uledin, owoy sa medoo etaw lampawì,
owoy sa medoo etaw endà miadat si Nemula, owoy sa
medoo etaw tegebael salà, owoy sa medoo etaw lebeg pedu,
owoy sa medoo etaw tegetubad sa duma da lapeg si Nemula
ma, owoy sa medoo etaw eg-imatay sa emà da owoy sa inay
da, owoy sa medoo etaw tegeimatay.
10 Iya ma sa pesuwan sa uledin di anì eg-indawen di
sa medoo etaw tegebigà, owoy sa medoo maama egkeiyap
egsawa duma da maama, owoy sa medoo tegehenat etaw,
owoy sa medoo tegebutbut, owoy sa medoo tegetipu duma
da, owoy sumalà dé sa etaw tegebael sa hinawidan sa tuu
uledin.
11 Netiigan ta ini i danà sa magtu uledin dinineg ta, sa
Mepion Tegudon igsalig i Nemula diyà kenak, sa Nemula
épê dakel egkegaga owoy meolò ma.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egtulon Sa Dakel Kehidu I Hésus Kenagdi

12 Na, egpesalamat a diyà si Hésus Kelistu sa Datù ta enù
ka pinebagel di aken anì egkegaga ku sa galebek igsalig
di diyà kenak. Egpesalamat a ma diyà kenagdi enù ka
netuuwan diyà sa kipedu ku owoy hinemilì di aken sa
sinaligan di sa galebek di.
13 Egoh anay sinumbung ku kagdi owoy pinelihay ku ma
sa medoo etaw di owoy pinelobolobowon ku ma kagda

eg-ikagi. Dodoo hiniduwan di doo aken enù ka egoh
ku migbael iya wé, endà pa egpigtuu a, huenan di endà
egpeketiig a amuk medaet iya wé egbaelan ku.
14 Dodoo nehaa ku dé sa mepion ketabang igpeuloy i Datù
owoy migsubela ma dé. Huenan di, egpigtuu a dé owoy
mehidu a ma danà i Hésus Kelistu.
15 Na, tigtu tuu ini i kagi ku owoy kesaligan ma. Mig-angay
Hésus Kelistu i diyà tanà anì eg-alukan di sa medoo tegebael
salà lapeg aken i tigtu medaet etaw.
16 Dodoo hiniduwan i Nemula doo aken anì ipehaa di sa
tigtu ketigkel pedu i Hésus Kelistu egoh di mighidu kenak,
apiya di pa aken sa tigtu medaet etaw. Iya sa binaelan di anì
metiigan sa langun etaw migtuu diyà kenagdi mebegayan
da ma sa lalù endà meelut di.
17 Huenan di, mepion amuk endà duen ketamanan sa
keolò ta sa tigtu Datù owoy sa keadat ta kenagdi. Endà
meelut sa kedatù di owoy endà ma dé mematay di owoy
tapay ma endà eghauwen di etaw owoy kagdi daa sa tigtu
Nemula. Amin.
18 Na, Timotiyu, anak ku, isalig ku diyà keniko siini
kehawid ko sa medoo duma etaw egtegudon butbut, enù
ka iya sa galebek ko igpetulon i Nemula diyà sa umpungan
i Hésus egoh anay. Huenan di, egpekeatu ka egtulù kenagda
lagà sa sundalu mepion kegila.
19 Egpekeatu ka ma danà sa kepigtuu ko si Kelistu
owoy danà sa keunut ko sa mepion egbaelan ko endà
egkesigbolow sa ugpu pedu ko. Dodoo, duen ma duma
etaw mig-eked sa kesigbolow sa ugpu pedu da, huenan di
nedaetan dé sa kepigtuu da lagà sa kumpit netegeban danà
di nekelumpak dakel batu.
20 Diya ma si Himiniyo owoy si Alihandelo. Igpeliyu ku
kagda diyà sa umpungan i Hésus anì mekuwa i Satanas enù
ka ungayà ku meindaw da anì lengaan da sa kesumbung da
si Nemula.

2

Ini Sa Itulù I Pabelo Denu Sa Kesimbà Maama Owoy Bayi

1 Na, ini sa muna egpegesen ku diyà sa umpungan i Nem-
ula. Mepion amuk egsimbà ki takà, ataw ka egpegeniyen
ta sa ketabang i Nemula diyà kenita ataw ka diyà sa medoo
duma etaw. Uman ki sumimbà, egpesalamat ki ma diyà si
Nemula. Mepion ma amuk isimbà ta sa langun etaw
2 owoy sa medoo datù diyà tanà owoy sa langun kaunutan
etaw épê egkegaga. Iya maen di ya anì melanih sa keugpà ta
egoh ta egpangunut diyà si Nemula owoy sa egoh ta eg-iling
sa metiengaw adat.

3 Mepion amuk hediya sa ukit kesimbà ta, enù ka
metuuwan Nemula i sa tegealuk kenita.
4 Ungayà di mealukan sa langun etaw owoy metiigan da
ma sa tuu tegudon.
5 Iya sa ungayà di enù ka sebaen daa Nemula i, owoy
sebaen ma daa sa datù egpekeantang kenita diyà si Nemula,
sa duma ta maama si Hésus Kelistu.
6 Kagdi sa migbegay sa lawa di lapeg sa suguy di anì
egpesambì egtigtu sa salà langun etaw. Egoh di neuma sa
pasad hinemilì i Nemula, igpehaa di sa ungayà di eg-aluk sa
langun etaw danà i Hésus Kelistu.
7 Iya sa pesuwan di ginelal di aken salu i Hésus owoy
pinetulù di ma aken diyà sa medoo etaw beken Hudiyu anì
itulù ku sa tuu tegudon owoy sa ukit kepigtuu da. Tuu siini
kagi ku. Endà egbutbut a.

8 Huenan di, ungayà ku sumimbà sa medoo maama diyà
sa uman sebaen umpungan i Hésus. Mepion ma amuk
petigdegen da sa belad da metiengaw diyà sa kehaa i
Nemula amuk sumimbà da danà di endà duen medaet diyà
sa pedu da, ataw ka sa kekelangget da ataw ka sa pedu da
egkeduwa diyà si Nemula.

9 Diya ma sa ungayà ku diyà sa medoo bayi. Mepion
amuk endà subela sa igginis da owoy sa ig-imu da anì
endà pehahaa da diyà sa medoo duma da. Amuk ungayà
da metuuwan sa medoo etaw diyà kenagda, ekedan da sa
keselapid da sa ulu da, owoy sa medoo ginis da milagà,
owoy sa medoo imu da milagà, ataw ka bulawan ataw ka
sa medoo pélas.
10 Dodoo iya polo sa lagà imu da owoy ginis da metolol
sa medoo mepion egbaelan da, enù ka iya sa tuu adat sa
medoo bayi egpigtuu.
11 Mepion amuk egpetemedtemed daa egdinegdineg sa
medoo bayi diyà sa etaw egtulù, owoy mangunut da ma
diyà sa langun igtulù diyà kenagda.
12 Endà egpandayaen ku duu sa bayi egtulù ataw ka
egpeulu-ulu diyà sa maama. Dodoo iya polo petemedtemed
da daa amuk meseumpung yu,
13 enù ka netiigan ta iya sa meulu-ulu sa maama enù ka
muna binaelan Adam i, agulé binaelan ma Iba i.
14 Beken si Adam sa inakalan i Satanas egoh anay, dodoo
si Iba sa inakalan owoy tinipay di sa uledin i Nemula.
15 Apiya di pa mehaa sa medoo bayi sa medoo mesakit
uman da umanak danà sa kepigtamay i Nemula, mealukan
da doo amuk endà lengaan da duu sa kepigtuu da owoy sa

kehidu da, owoy eg-udesan da ma sa adat metiengaw owoy milantek.

3

Ini Denu Sa Adat Sa Medoo Kaunutan Diyà Sa Umpungan I Hésus

1 Na, tuu ini i guwaen ku, amuk duen maama egkeiyap amuk kagdi sa kaunutan diyà sa umpungan i Hésus, mepion iya wé galebek egkeiyapan di.
2 Dodoo amuk sa kaunutan, endà mebaluy di amuk duen adat di mesigbolow etaw. Mepion ma amuk sebaen daa sa sawa di, owoy endà egpesubelawen di duu sa kepionon nanam di, owoy mipedu ma, owoy metulanged ma, owoy miadat diyà sa etaw eglengen, owoy mebagel ma egtulù.
3 Endà mebaluy di amuk tegepehilu ataw ka biglanggeten ataw ka tegesigbolow ataw ka tegepenemdem pilak. Iya polo melungoy sa pedu di,
4 owoy milantek eg-ipat sa hagdi malayan anì mipedu sa anak di owoy egpangunut da takà sa uledin di.
5 Iya maen di ya enù ka amuk endà egpekeipat di sa hagdi malayan, labi pa egkeipat di sa umpungan i Nemula.
6 Endà ma mebaluy di amuk magtu egpigtuu, enù ka melemu eg-amu kéen amuk duen pedu di egpedakel ke-nagdi danà sa gelal di. Amuk hediya, mehaa di doo sa kepigtamay i Nemula mekeiling si Satanas.
7 Iya polo sa maama mepion, sa maama netuuwan sa medoo liyu etaw, enù ka amuk endà netuuwan da diyà sa adat di, mesabaan i Satanas ma owoy mebaluy kagdi sa ipandapat i Satanas diyà sa umpungan i Hésus anì mesumbung da.

Ini Denu Sa Adat Sa Medoo Tegetabang Diyà Sa Umpungan I Hésus

8 Hediya ma sa maama atung tegetabang diyà sa umpungan i Hésus, mepion ma amuk mipedu da. Endà mebaluy di amuk butbuten da ataw ka egkeudipen da danà sa medoo mekehilu ataw ka big-imawen da pantiyali.
9 Mepion ma amuk tigtu tuu sa kepigtuu da sa tegudon igpetiig i Nemula.
10 Mepion ma amuk hahaa yu kagda pelawà lagà sa kebael yu ma sa medoo kaunutan anì metiigan yu sa pedu da. Amuk melugaylugay dé owoy amuk endà duen sa kenà da eg-amu, mebaluy dé gelalen yu kagda tegetabang.
11 Diya ma sa bayi atung tegetabang diyà sa umpungan i Hésus, mepion ma amuk mipedu da. Endà mebaluy di amuk tegesumbung da ataw ka subela sa keinem da

mekehilu, dodoo kesaligan da polo diyà sa langun egbaelan da.*
12 Na, sa maama atung tegetabang, mepion amuk sebaen
daa sa sawa di owoy milantek ma sa keipat di sa anak di
owoy sa malayan di.
13 Amuk mepion sa egbaelan sa tegetabang sa galebek da,
kumedakel da doo diyà sa kehaa sa umpungan i Hésus owoy
kumebagel da ma egtulon denu sa kepigtuu da diyà si Hésus
Kelistu.

Ini Sa Tuu Tegudon Igpetiig I Nemula Denu Si Kelistu

14 Na, egoh ku egsulat siini itulù ku diyà keniko, ungayà
ku mangay a igkani diyà keniko.
15 Dodoo amuk meanggà a pelà, metiigan ko doo sa
mepion adat ta danà siini sulat ku, kita i etaw diyà sa
malayan i Nemula. Kita ma sa umpungan i Nemula, sa
Nemula nehagtay doo taman endà meelut di, owoy lagà ki
ma sa bugsud dalesan di enù ka kita sa sinaligan di sa tuu
tegudon.
16 Na, tigtu tuu, dakel temù sa tegudon egpigtuuwen ta
igpetiig i Nemula diyà kenita.
Neetaw Hésus Kelistu i owoy mig-angay diyà tanà.
Igpetiig sa Metiengaw Suguy i Nemula metiengaw kagdi i,
owoy migpehaa ma diyà sa medoo egsugùsuguen i Nemula.
Kagdi sa tinulon diyà sa medoo balangan etaw diyà siini sinukub langit,
owoy sa pinigtuu sa medoo etaw diyà tanà,
owoy sa nebatun dutu langit dò.

4

Ini Sa Egoh I Pabelo Egtulon Denu Sa Tegetulù Butbut

1 Na, iya sa kagi i Nemula igpetulon sa Metiengaw Suguy
i Nemula, dumuen duma ta mesalidan da sa kepigtuu
da amuk medapag sa hudihudi agdaw diyà siini tanà.
Mangunut da diyà sa medoo busaw tegeakal etaw, owoy
pigtuuwen da ma sa butbut itulù busaw.
2 Meakalan da danà sa medoo tegetulù butbut owoy sa
tegeakal. Apiya di pa medaet egbaelan ini i tegetulù, endà
ma egsigbolow sa ugpu pedu da.
3 Iya sa itulù da, eghawidan da sa kesawa etaw owoy sa
kekaen etaw sa medoo duma balangan kaenen. Dodoo siini
kaenen eghawidan da, iya polo sa binaelan i Nemula anì

* **3:11** 3:11 Mebaluy ma eg-ikagi Pabelo i denu sa sawa sa tegetabang.

mekaen sa medoo etaw. Amuk egpesalamat ki daa diyà si
Nemula danà sa kaenen, mebaluy doo kaenen sa medoo
etaw egpigtuu owoy egpeketiig sa tuu tegudon.
4 Iya maen di ya enù ka anan mepion sa langun binaelan
i Nemula, huenan di endà duen sa meekedan ta, dodoo
mesakem ta polo amuk egpesalamat ki diyà si Nemula.
5 Netiigan ta doo mepion iya wé kaenen ta diyà sa kehaa
i Nemula danà sa inikagi i Nemula owoy danà sa kesimbà
ta ma egpesalamat diyà si Nemula.

Ini Denu Sa Mepion Egsugùsuguen I Hésus Kelistu

6 Na, amuk itulù ko diyà sa medoo duma ta egpigtuu
ini i igtulù ku, mebaluy kuna sa mepion egsugùsuguen i
Hésus Kelistu, enù ka kumebagel sa kepigtuu ko danà sa
tegudon egpigtuuwen ta owoy danà sa mepion uledin sa
tapay egpangunutan ko.
7 Dodoo ekedi ko sa medoo tegudon lagà telaki, sa endà
milantek owoy sa endà meketabang sa kepigtuu ta diyà si
Nemula. Udesi ko polo tulù kuna anì egpangunut ka diyà
sa adat kenà i Nemula metuuwan.
8 Na tuu, duen tukééy mepion mehaa sa etaw amuk
egpebagelen di sa lawa di, dodoo uman pa dakel sa mepion
mehaa ta amuk egpangunut ki diyà sa adat kenà i Nemula
metuuwan, enù ka danà iya wé, kumepion sa keugpà ta ini
egoh di diyà tanà owoy hediya mendaa kani dutu langit dò.
9 Tigtu tuu ini i guwaen ku owoy kesaligan ma.
10 Iya sa pesuwan di meudes ki eggalebek temù enù ka
duen sa mepion eg-angat-angatan ta diyà si Nemula, sa
Nemula nehagtay taman endà meelut di owoy sa tegealuk
langun etaw, labi pa kita i egpigtuu.
11 Na, Adug, peges ko tului siini guwaen ku diyà sa medoo
etaw.
12 Tuliki ko ma sa adat ko anì endà umeked sa medoo
lukes keniko enù ka batàbatà ka pelawà. Owoy tuliki ko
ma sa adat ko anì meilingan ka sa medoo egpigtuu danà sa
keikagi ko owoy sa adat ko pulung mepion, owoy danà sa
kehidu ko ma owoy sa kepigtuu ko owoy sa metiengaw adat
ko.
13 Taman endà tumebow a, udes ka basa sa kagi i Nemula
diyà sa medoo egpigtuu, owoy tegudon ka owoy tulù ka ma.
14 Hahaa ka anì endà umeked ka sa egkegaga igbegay i
Nemula diyà keniko danà sa kagi sa medoo egtulon sa kagi i
Nemula migtebow egoh sa medoo kaunutan migsabà keniko
egoh da migsimbà eggelal keniko.
15 Udesi ko ini i galebek ko owoy peunut ko dahiya sa
langun pedu ko anì mehaa sa langun etaw sa kelenuk sa
egkegaga ko.

16 Na, hahaa ko sa adat ko owoy sa ketulù ko. Amuk
hediya sa egbaelan ko, mealukan ko kuna owoy sa medoo
etaw egdinegdineg keniko ma.

5

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Keadat I Timotiyu Sa Medoo Etaw Egpigtuu

1 Na, yaka egsigbolow duu sa lukes maama, dodoo tulù
ko polo lagà sa ketulù ko sa emà ko. Tulù ko ma sa medoo
maama batàbatà pelawà lagà ketulù ko sa medoo hadi ko.
2 Hediya ma, tulù ko sa medoo lukes bayi lagà ketulù ko
sa inay ko. Tulù ko ma sa medoo bayi batàbatà pelawà lagà
ketulù ko sa medoo tebay ko, owoy hahaa ka ma anì endà
duen pedu ko egkeiyap kenagda.
3 Na, ini sa itulù ku denu sa medoo bayi balu diyà sa
umpungan i Hésus. Amuk netuuwan ka diyà sa kelikutan
sa bayi danà di nebalu, adati ko owoy pegastuwi ko ma.
4 Dodoo, amuk duen anak sa bayi balu ataw ka bébê di,
tulù ko kagda anì kagda sa gumastu sa hagda lukes, enù ka
iya sa ukit da egpelikù sa gastu diyà kenagda, owoy iya ma
sa mepion diyà sa kehaa i Nemula.
5 Na, iya sa bayi balu kenà ko metuuwan, sa tigtu
egkelikutan enù ka sebaen di daa owoy endà duen eggastu
kenagdi. Eg-angat-angatan di diyà si Nemula sa keipat di
kenagdi, owoy sigep owoy agdaw takà egsimbà egpegeni sa
ketabang di.
6 Dodoo, endà duen pesuwan ko metuuwan diyà sa bayi
balu amuk takaan di daa eg-udes sa kepionon nanam di,
enù ka lagà nematay dé apiya di pa nehagtay pelà.
7 Huenan di, peges ko siini itulù ku diyà sa medoo etaw
egpigtuu anì endà mesigbolow di etaw sa adat da.
8 Iya maen di ya enù ka amuk duen etaw egpigtuu eg-
eked eggastu sa medoo duma di, labi pa sa hagdi malayan,
eg-iniyugan di polo sa tuu uledin egpigtuuwen ta. Amuk
hediya, uman pa medaet sa hagdi adat diyà sa adat sa
medoo etaw endà egpigtuu.
9 Na, ini daa sa bayi balu tagui ko sa ngadan di diyà
sa sulat anì gastuwan sa umpungan i Hésus, sa bayi balu
nekeuma dé enem pulù gepalay owoy endà ma eg-eked sa
sawa di egoh anay.
10 Mepion amuk duen sa medoo mepion egbaelan di
egoh anay kenà sa medoo duma di netuuwan. Upama,
mepion sa ketulù di sa medoo anak di, owoy miadat
diyà sa medoo etaw eggemow diyà sa dalesan di. Owoy
egpeguséén di ma sa lisen sa medoo etaw i Nemula danà di

egpetukééy diyà kenagda, owoy egtabangan di ma sa medoo
etaw egkelikutan, owoy eg-udesan di ma egbael sa langun
balangan mepion.
11 Dodoo yaka egsulat duu sa medoo bayi balu endà pa
lukes, enù ka amuk kumedakel sa ungayà da sumawa,
sumabuh da mael sa igpasad da diyà si Kelistu.
12 Huenan di, mesalà da doo enù ka endà ipetuu da duu
sa tapay igpasad da diyà si Kelistu.
13 Owoy beken iya daa, dodoo melemu da ma umiling
sa adat pauken, owoy egtukidtukid da ma eglengen diyà
sa medoo dalesan. Beken sa kepauk da daa sa medaet
egbaelan da, dodoo medoo ma sa egtulontulonen da dininеg
da salà sa medoo duma da, owoy takà da egsagipà sa
egbaelan duma da beken hagda ipaten, owoy takà da ma
eg-ikagi sa medoo endà mepion di amuk tulonen.
14 Huenan di, ungayà ku sumawa polo sa medoo balu bayi
endà pa lukes da owoy umanak da ma owoy umipat da ma
sa hagda malayan, anì endà duen baelan da mesigbolow sa
etaw egkuntelà kenita.
15 Iya sa itulù ku, enù ka duen duma balu bayi endà pa
lukes netuing dé sa pedu da anì umunut da diyà si Satanas.
16 Na, amuk duen bayi egpigtuu owoy duen ma balu bayi
diyà sa malayan di, mepion amuk kagdi polo sa umipat anì
endà egkelikutan sa umpungan i Hésus danà da egtabang.
Iya maen di ya anì tabangan da polo sa medoo balu bayi
tigtu tuu sa kelikutan da.
17 Na, sa medoo kaunutan mipedu eg-ipat sa umpungan i
Hésus, mepion amuk adati yu kagda temù owoy gastuwi
yu ma. Iya sa ipat yu temù sa duma kaunutan meudes
egtegudon owoy egtulù.
18 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Yoko eg-alang duu kekaen sa sapì
amuk egpeeliken yu palay.”*
Duen ma sa kagi di igpesulat, guwaen di, “Mesukayan sa
etaw tegegalebek.”†
19 Na, amuk duen etaw egtulon sa salà sa kaunutan, yaka
egpigtuu duu amuk endà duen duma di egpetuu, iling ka
duwa etaw ataw ka telu.
20 Dodoo amuk duen duma kaunutan nesalà, indaw ko
diyà sa umpungan i Hésus amuk meseumpung yu anì
melenawan sa medoo duma da umiling kenagdi.
21 Na, duen sa isugù ku keniko metuuwan i Nemula owoy
si Hésus Kelistu owoy sa medoo egsugùsuguen i Nemula
épê gelal. Ini sa isugù ku, pangunuti ko siini igtulù ku

* **5:18** 5:18 Basa ko Dutilonomiyu 25:4. † **5:18** 5:18 Basa ko Lukas 10:7.

denu sa medoo kaunutan. Yaka egtampil la diyà sa duma
kaunutan amuk eghawidan ko sa medaet, enù ka hawidi ko
polo sa langun etaw iling ka mapulù da ataw ka endà.
22 Yaka egpedelamet duu egsabà sa maama anì gelalen
ko kagdi kaunutan, enù ka amuk mesalà, mekelapeg ka ma
diyà sa salà di. Huenan di, yaka egbael iya wé anì tapay ka
dé metiengaw.
23 Na, mepion amuk beken wayeg daa sa eg-inemen ko,
dodoo inem ko ma sa wain tigtukééykééyéy anì metabangan
sa linadu diyà sa getek ko owoy sa medoo liyu linadu
egtebowtebow diyà keniko.
24 Na, duen duma etaw egkesalà melemu metiigan ta owoy
meumawan da sa kepigtamay i Nemula. Dodoo apiya di pa
duen ma duma etaw nelidung sa salà da, melugaylugay pa
metiigan ta doo.
25 Hediya ma, duen duma etaw neawangan sa medoo
mepion egbaelan da anì egpeketiig ki. Dodoo apiya di
pa nelidung sa mepion egbaelan da, mehaa doo amuk
melugaylugay.

6

Ini Sa Itulù I Pabelo Sa Mepion Adat Sa Udipen Egpigtuu

1 Na, sa duma etaw egpigtuu lagà duen kukung da enù ka
udipen da, mepion amuk tigtu adatan da sa épê da anì endà
duen sa egbaelan da sa pesuwan di mesumbung Nemula i
owoy sa tegudon ta.
2 Amuk egpigtuu ma sa épê da, endà mepion di amuk
melungoy sa kiadat da kenagda danà di duma da egpigtuu.
Dodoo mepion amuk pesubelawen da pa sa kiadat da
kenagda, enù ka sa épê da egtabangan da, iya ma sa duma
da egpigtuu egkehiduwan da.

Na, Adug, tului ko langun ini i igsulat ku diyà sa medoo
egpigtuu owoy peges ko ma anì mangunut da.

Ini Denu Sa Etaw Egsalid Diyà Sa Tuu Tegudon

3 Na, amuk duen etaw egtulù sa sebaen ma tegudon, owoy
egsigbolowen di ma sa tegudon denu si Hésus Kelistu sa
Datù ta owoy sa tuu tegudon egpigtuuwen ta,
4 iya sa etaw tigtu egpedakelen di kagdi owoy endà duen
sa ketiigan di. Lagà eglinadu sa pedu di enù ka eg-udesan di
daa sa medoo kesesigbolowoy denu sa medoo keikagi endà
duen ketebowon di. Iya daa sa ketamanan sa egbaelan di,
egsepangabiyuway sa medoo etaw owoy egsesigbolowoy da
ma owoy egsesumbungay da ma owoy egseagtemay da ma.

5 Takà da egsesigbolowoy, enù ka nedaetan sa pedu
da owoy endà eg-ugpà sa tuu tegudon diyà kenagda.
Egpenemdem da daa kumawasà da danà sa keudes da eg-
unut diyà si Nemula.

6 Na, tuu ma doo, dakel sa mepion mehaa sa etaw amuk
metanà sa pedu di danà di egpangunut sa adat kenà i
Nemula metuuwan.
7 Endà duen inuwit ta egoh ta miglesut, owoy endà ma
dumuen meuwit ta kedu diyà tanà amuk mematay ki.
8 Huenan di, amuk duen dé kaenen ta owoy ginis ta,
metanà doo sa pedu ta.
9 Dodoo sa medoo etaw egkeiyap egpekawasà, lagà da
egkeliteg danà da egkeepanan sa pantiyali. Egkelikutan
da temù danà da eg-amu egkeiyap sa medoo mekepedaet
kenagda. Egkedaetan da temù
10 enù ka sa kekeiyap da pantiyali, iya sa linegkangan sa
medoo balangan medaet. Duen dé duma ta egsalidan da sa
tuu tegudon egpigtuuwen ta danà sa kekeiyap da pantiyali
owoy lagà sinetebektebek dé sa pedu da enù ka medoo sa
kesakitan pedu da.

Ini Sa Medoo Igsasà I Pabelo Diyà Si Timotiyu

11 Dodoo kuna sa maama sinugù i Nemula, huenan di yaka
eg-iling duu siedò medaet egbaelan etaw tinulon ku. Udesi
ko polo ilingi sa metiengaw adat owoy sa kepangunut ko sa
uyot i Nemula. Udesi ko ma sa kepigtuu ko owoy sa kehidu
ko owoy sa ketigkel ko owoy sa pedu ko melénég.
12 Udesi ko iya wé enù ka iya sa mepion egbaelan ko lagà
igila ko diyà sa medoo medaet danà sa kepigtuu ko. Sakem
ko sa lalù endà meelut di enù ka iya sa pesuwan di inumow
i Nemula kuna egoh ko migtulon sa kepigtuu ko dinineg sa
medoo etaw.
13 Na, duen isugù ku diyà keniko owoy duen ma duwa
etaw egpetuu sa kagi ku, si Nemula sa egbegay ginawa
diyà sa langun eg-ipanawpanaw owoy si Hésus Kelistu sa
mebagel migtulon sa tuu kagi diyà si Ponkiyu Pilatu.
14 Danà di egpetuuwen da sa kagi ku, egsuguen ku kuna
pepangunut diyà siini igtulù ku anì pa sebaen sa kenà ko
umamu anì endà duen pesuwan ko mesigbolow etaw taman
endà pelikù Hésus Kelistu i, sa Datù ta.
15 Amuk meuma sa tigtu pasad di, si Nemula sa pepelikù
kenagdi, enù ka kagdi sa Tigtu Kaunutan meolò etaw owoy
endà duen meketepeng kenagdi. Kagdi sa Tigtu Kaunutan
diyà sa langun kaunutan, owoy sa Tigtu Datù diyà sa langun
datù.

16 Kagdi daa sa tapay nehagtay taman melugay owoy sa
eg-ugpà diyà sa temù dakel legdaw endà mekedapag sa
etaw. Tapay dé endà hinaa di etaw egoh anay, owoy endà
ma dé mehaa di etaw. Meolò kagdi i owoy meumanan ma
sa kedatù di taman endà meelut di. Amin.
17 Na, sasà ko sa medoo etaw kawasà ini egoh di anì endà
pedakelen da duu kagda anì endà ma egsalig da diyà sa
medoo pantiyali da melemu mekedan. Sugù ko kagda anì
sumalig da polo diyà si Nemula, sa egbegay sa langun taman
diyà kenita anì meanggan sa pedu ta.
18 Sugù ko ma kagda anì egbael da sa medoo mepion anì
tigtu kawasà da diyà sa kehaa i Nemula. Mepion ma amuk
metawag da egbegay diyà sa medoo etaw owoy udesan da
ma sa kebegay da.
19 Amuk hediya, tiponen da ma sa tuu pantiyali da diyà
langit. Endà mekedan siini tuu pantiyali, owoy iya sa ukit
da mesakem sa tigtu lalù endà meelut di.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Si Timotiyu

20 Na, o Timotiyu, tuliki ko sa igsalig i Nemula diyà keniko.
Ekedi ko sa medoo keikagikagi endà metuuwan i Nemula
duu, owoy ekedi ko ma sa igtulù etaw mekesigbolow
guwaen da dò iya sa tuu netiigan.
21 Ekedi ko iya wé enù ka duen duma etaw guwaen da
duen diyà kenagda siini tuu netiigan, dodoo eglengaan da
dé sa tuu tegudon egpigtuuwen ta.

Na, egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang
ipeuloy i Nemula.

Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

2 TIMOTIYU
Ini Sa Keduwa Igsulat I Pabelo Diyà Si Timotiyu
Ini Denu Sa Keduwa Igsulat I Pabelo Diyà Si Timotiyu

Na, egoh i Pabelo migsulat ini i, nebilanggu dé diyà menuwa Loma. Netiigan di medapag dé kéen meimatayan danà sa ketegudon di denu si Hésus Kelistu. Huenan di, migsulat dema diyà si Timotiyu. Diyà siini sulat, metiigan ta sa dakel kehidu i Pabelo si Timotiyu, enù ka diyà sa penemdem di lagà anak di Timotiyu i.

Na, medoo sa igsasà di diyà si Timotiyu. Igsalig di diyà kenagdi sa galebek di diyà sa langun menuwa kenà di duen sa etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Sinasà di Timotiyu i anì endà sumabuh di tumegudon denu si Kelistu, owoy sinasà di ma anì endà melipengan di duu sa tuu tegudon igtulù di diyà kenagdi. Tinulù di ma anì peelesen di sa kepigtuu di diyà si Hésus Kelistu owoy anì metigkelan di ma sumalà dé sa lihay ataw ka sa kelikutan mekeuma diyà kenagdi.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Si Timotiyu

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i. Aken sa salu i Hésus Kelistu
danà sa ungayà i Nemula, enù ka sinugù di aken anì egtulon
a denu sa lalù endà meelut di igpasad di ibegay diyà kenita
danà ta nesesebaen si Hésus Kelistu.
2 Egsulat a diyà keniko, Timotiyu, sa lagà anak ku
egkehiduwan ku.
Egsimbà a anì mekehaa ka sa mepion ketabang ipeuloy
i Nemula owoy sa kehidu di owoy sa melanih keugpà yu
danà i Nemula sa Emà ta owoy si Hésus Kelistu sa Datù ta.

Ini Sa Egoh I Pabelo Eg-olò Sa Kepigtuu I Timotiyu

3 Na, uman a egpeketuleng keniko amuk takaan ku kuna
egsimbà agdaw owoy sigep, egpesalamat a diyà si Nemula sa
eg-unut-unutan ku iling sa medoo tupù ku, owoy netuuwan
ma sa ugpu pedu ku diyà sa keunut ku kenagdi.
4 Uman egketulengan ku sa luhà ko egoh ku miglegkang
mig-ipanaw, mebugà a humaa keniko anì meanggan a temù.
5 Netulengan ku sa tuu kepigtuu ko lagà sa kepigtuu sa
bébê ko bayi egoh anay, si Loida, owoy sa inay ko ma, si

Unisi, owoy ini egoh di netuuwan a ma diyà sa kepigtuu ko
lagà mendaa kenagda.
6 Huenan di, egpetulengtulengen ku kuna anì umanan
ko temù sa keudes ko sa egkegaga igbegay i Nemula diyà
keniko danà ku migsabà keniko egoh ku miggelal keniko.
7 Iya sa pesuwan di egpeudesen ku kuna enù ka sa Suguy
i Nemula igbegay di diyà kenita, endà egpelenawen di duu
kita diyà sa medoo etaw, dodoo igbegay di polo diyà kenita
anì duen egkegaga ta owoy kumedakel ma sa kehidu ta
owoy kumeeles ma sa pedu ta diyà sa medoo mepion.
8 Huenan di, yaka egkemalaan na egtulon denu sa Datù ta
owoy yaka ma egkemalaan na egtulon sa egoh ko nelayam
kenaken i nebilanggu danà sa keunut ku si Datù. Dodoo,
tigkeli ko polo sa kepelihay egtebow diyà langun kedoo ta
danà sa Mepion Tegudon enù ka begayan i Nemula kuna
egkegaga anì meketigkel ka.
9 Enù ka kagdi sa eg-aluk kenita owoy mig-umow kenita
anì kita sa metiengaw etaw di. Sa kineumow di kenita,
beken danà sa mepion binaelan ta, dodoo danà polo sa
hagdi uyot owoy sa mepion ketabang ipeuloy di diyà kenita
danà i Hésus Kelistu egoh anay egoh di endà pa duen tanà.
10 Ini egoh di igpehaa di dé iya wé danà i Hésus Kelistu
migtebow, sa tegealuk kenita. Kagdi sa mig-atu diyà sa tigtu
kuntelà sa langun etaw, sa kepatay ta, owoy igpehaa di ma
diyà kenita sa lalù endà meelut di danà sa Mepion Tegudon.
11 Na, hinemilì i Nemula aken salu i Hésus anì tumegudon
a owoy tumulù a ma siini Mepion Tegudon,
12 owoy iya ma sa pesuwan di egkepelihay a ini egoh
di. Dodoo endà egkemalaan a, enù ka netiigan ku sa etaw
egpigtuuwen ku owoy netuuwan a ma diyà sa egkegaga di
egtulik sa igsalig di diyà kenak taman endà tumebow iya
wé agdaw di pelikù.
13 Na, ilingi ko ma sa medoo tuu kagi dinineg ko diyà
kenak, enù ka iya sa mepion meilingan ko diyà sa ketegudon
ko. Peeles ko sa kepigtuu ko owoy sa kehidu ko danà ta
nesesebaen si Hésus Kelistu.
14 Tuliki ko sa tuu tegudon igsalig diyà keniko danà sa
ketabang sa Metiengaw Suguy i Nemula eg-ugpà diyà kenita.
15 Na, netiigan ko ma ininiyugan da aken sa medoo
egpigtuu dutu uwang Asiya dò, lapeg si Pigelo owoy si
Hélmogenis.
16 Dodoo tigesa sa pedu i Onésipolo. Ungayà ku mekehaa
sa malayan di sa kehidu i Nemula, enù ka takaan di
egpepion sa pedu ku danà sa ketabang di owoy endà ma
egkemalaan di aken, apiya di pa nebilanggu a.

17 Dodoo egoh di migtebow diyà Loma, inudesan di ma
aken eglagbet taman sa egoh di nekehaa kenak.
18 Owoy netiigan ko ma sa medoo ketabang di kenak dutu
Épéso dò. Huenan di, ungayà ku mehaa di sa kehidu i Datù
kenagdi amuk tumebow siedò agdaw di pelikù.

2

Ini Sa Itulù I Pabelo Denu Sa Mipedu Sundalu I Hésus Kelistu

1 Na, kuna anak ku, pebagel ko sa pedu ko danà sa mepion
ketabang ipeuloy i Hésus Kelistu.
2 Owoy sa dinineg ko diyà kenak pinetuu ma sa medoo
duma ta egpigtuu, saligi ko diyà sa medoo mipedu etaw anì
meketulù da ma diyà sa medoo liyu etaw.
3 Tigkeli ko sa niko lihay anì mebaluy ka lagà sundalu i
Hésus mipedu.
4 Upama, amuk sa sundalu, endà eg-ilingan di duu
sa medoo egbaelan sa liyu etaw beken sundalu enù ka
sinebaen di daa sa pedu di anì metuuwan sa kaunutan di
migpesundalu kenagdi.
5 Diya ma amuk sa etaw atung tegeletu, endà mehaa di
duu sa mekebegay egoh di egtaban amuk tumipay sa uledin
denu sa kesekuyaay da.
6 Diya ma amuk sa tegehemula meudes eggalebek, kagdi
sa muna mekesakem untung amuk meuma sa keketu.
7 Na, inauwi ko siini medoo balatan ku, enù ka begayan
i Datù kuna penemdem anì metiigan ko sa langun igtulù
dahiya.
8 Na, petulengtuleng ko Hésus Kelistu i sa mig-enaw egoh
di nematay owoy tugod i Dabid. Iya sa Mepion Tegudon
igtulù ku.
9 Danà ku migtulù iya wé tegudon, huenan di egkepelihay
a owoy pinolot a ma sangkalì lagà sa etaw tegebael medaet.
Dodoo endà nepolot sa kagi i Nemula.
10 Huenan di, egtigkelan ku sa langun lihay ku anì
meketabang a sa medoo etaw hinemilì i Nemula etaw di,
enù ka ungayà ku mekehaa da sa kealuk di danà i Hésus
Kelistu anì mekeunut da ma kenagdi kumedatù taman
melugay.
11 Na, kesaligan ini i kagi dinineg ta,
“Amuk nekeunut ki si Kelistu egoh di nematay,
mekeunut ki ma sa keenaw di
anì mugpà ki diyà kenagdi.
12 Amuk metigkel ki,
mekeunut ki ma kenagdi amuk kumedatù.

Dodoo amuk malaw ki kenagdi egdatuen ta,
palawen di ma kita etaw di.
13 Apiya di pa endà kesaligan ki,
tapay doo kesaligan kagdi ya,
enù ka endà mebaluy di amuk palawen di sa igpasad di diyà
kenita.”

Ini Sa Egoh I Pabelo Egpeudes Si Timotiyu Egpepangunut Diyà Si Nemula

14 Na, pepetulengtulengi ko siini guwaen ku diyà sa medoo egpigtuu. Hawidi ko ma kagda, enù ka eghauwen i Nemula doo kagda, anì endà sesigbolowoy da denu sa medoo keikagi endà duen ketebowon di. Endà mepion di sa ketamanan iya wé, enù ka medaetan polo sa kepigtuu sa medoo egdinegdineg.

15 Udesi ko ma sa galebek ko anì metuuwan Nemula i diyà keniko amuk pehaa ka diyà kenagdi. Udesi ko ma anì kuna sa tegegalebek endà duen pesuwan ko memalaan enù ka metudà sa ketulù ko sa tuu tegudon.

16 Na, ekedi ko dé sa medoo keikagi endà duen ketebowon di, sa keikagi endà netuuwan i Nemula duu. Iya maen di ya enù ka meagak sa medoo etaw danà iya wé keikagi anì mekesubela sa egbaelan da endà netuuwan i Nemula duu.

17 Sa keikagi da lagà linadu egseluh diyà sa lawa etaw enù ka lagà mekaen di sa umpungan i Hésus. Hediya ma sa igtulù sa duwa etaw, si Himiniyo owoy si Pilito.

18 Migsuway da dé diyà sa tuu tegudon enù ka itulù da neubus dé gaa sa keenaw i Nemula sa etaw nematay. Huenan di, egbogowen da sa kepigtuu sa duma etaw.

19 Dodoo, endà duen pesuwan ta egkebogo enù ka endà mekedan sa tuu tegudon igpetiig i Nemula. Netiigan ta sa kebagel di danà siini duwa kagi igpesulat i Nemula, guwaen di, “Netiigan i Datù sa tuu etaw di,”* owoy guwaen di ma, “Mepion amuk sa uman etaw egdatù si Datù, meekedan di sa medoo medaet.”†

20 Na, upama diyà sa dalesan sa kawasà etaw duen medoo balangan langun taman eg-ipaten di. Duen mapulù binaelan bulawan owoy pilak, owoy duen ma endà mapulù binaelan kayu owoy tanà pinilpil. Mapulù sa sebaen diyà sa kehaa sa épê di enù ka iya sa itenà di amuk mista, dodoo sa sebaen, endà iseg di duu eg-ipaten di.

21 Diya ma, amuk petiengawen sa etaw kagdi danà di eg-eked sa medoo medaet, mebaluy kagdi lagà sa mapulù langun taman eg-ipaten diyà sa kehaa sa épê di enù ka kagdi

---

* **2:19** 2:19 Basa ko Kebilang 16:5. † **2:19** 2:19 Basa ko Isayas 52:11.

sa tigtu etaw i Datù, owoy sumalà dé sa mepion galebek di,
mekebaluy ma.
22 Huenan di, ekedi ko sa medaet kekeiyap sa medoo
batàbatà, owoy udesi ko sa metiengaw adat owoy sa
kepigtuu ko owoy sa kehidu ko owoy sa melanih keugpà ko,
enù ka iya ma sa eg-udesan sa etaw egsimbà diyà si Datù
danà sa pedu da migketiengaw.
23 Yaka ma eg-unut duu sa medoo keseolomoy etaw endà
milantek owoy endà duen ketebowon di, enù ka netiigan ko
iya sa legkangan sa medoo kesesigbolowoy etaw.
24 Endà ma mepion di amuk tegesigbolow sa
egsugùsuguen i Datù. Iya polo sa adat di, mehidu diyà
sa langun etaw owoy panday egtulù owoy metaes sa tali di.
25 Melénég ma sa pedu di eg-indaw sa tegesigbolow
kenagdi, enù ka mebaluy metabangan i Nemula kagda anì
meekedan da sa medaet penemdem da owoy metiigan da
ma sa tuu tegudon.
26 Huenan di, melengà da diyà sa logkù penemdem da
lagà litag i Satanas kenà di nekesabà kenagda anì eg-unut
da diyà sa hagdi ungayà.

3

Ini Denu Sa Medaet Adat Etaw Amuk Buyu Meuma Sa Sabuhanan Agdaw

1 Na, ketulengi ko, hih. Amuk buyu dé tumebow sa
sabuhanan agdaw diyà siini tanà, mepasangan sa keugpà
sa medoo etaw,
2 enù ka kumedaet sa adat sa medoo etaw. Kagda
daa sa mehiduwan da, owoy subela sa kekeiyap da pilak.
Egpeolòolò da owoy tegepelobolobo da ma. Tegepeumàumà
da diyà sa medoo duma da, owoy lampawì da ma diyà sa
lukes da. Apiya di pa mepion sa nehaa da diyà sa duma da
taman si Nemula ma, tapay da doo endà mipedu. Endà ma
miadat da si Nemula,
3 owoy endà ma mehidu da apiya di pa sa hagda malayan.
Endà ma meseupion da, dodoo tegesumbung da duma da,
owoy baelan da ma sa medaet uyot da. Mebalaw da ma,
owoy tegekelepuh da sa langun mepion.
4 Endà kesaligan da enù ka tegetipu da ma sa loyuk da.
Mungkengmungkeng da ma enù ka endà egpenemdemen
da duu sa ketamanan sa egbaelan da. Pedakelen da kagda,
owoy iya daa sa eg-udesan da sa kepionon nanam da, beken
si Nemula.

5 Ubòubò da egpigtuu diyà si Nemula, dodoo eg-ekedan
da sa egkegaga di egsugù kenagda. Na, pediyù ka dé diyà
sa etaw iling iya wé.
6 Duen duma da eggemow diyà sa dalesan duma ta anì
mesabaan da sa pedu sa bayi endà duen penemdem, enù ka
ungayà da tumampil da diyà sa hagda tegudon. Egkebogo
sa pedu siedò bayi danà sa medoo salà da owoy egpekeunut
da ma diyà sa pedu da takà eghalìhalì.
7 Egdinegdinegen da sumalà dé sa etaw egtulù, dodoo
endà egpekeuma sa netiigan da diyà sa tuu tegudon.
8 Na, siini maama tegetulù, egkuntelaen da sa tuu tegudon
lagà sa egoh i Hanis owoy si Hambelis migkuntelà diyà si
Mosis egoh anay. Nedaetan sa penemdem da owoy ubòubò
ma sa kepigtuu da.
9 Dodoo, endà melugay di endà mekeatu sa medaet
egbaelan da, enù ka mehaa doo sa endà kilantek da, iling si
Hanis owoy si Hambelis egoh anay.

Ini Sa Medoo Igsasà I Pabelo Diyà Si Timotiyu

10 Na kuna, netiigan ko dé sa ketulù ku owoy sa adat ku
owoy sa ungayà sa pedu ku. Hinahaa ko ma sa kepigtuu ku
owoy sa ketaes tali ku owoy sa kehidu ku owoy sa ketigkel
ku.
11 Netiigan ko ma sa egoh ku medoo gulê nepelihay owoy
sa egoh ku ma medoo gulê netamay. Netiigan ko ma sa
nebaelan ku dutu Antiokiya dò owoy diyà Ikoniyo owoy
diyà Listela ma. Medoo sa kepelihay da tinigkelan ku, dodoo
inalukan i Datù aken diyà sa langun kedoo da.
12 Na, tuu ini i. Mepelihay ma sa langun etaw amuk
ungayà da metuuwan Nemula i diyà sa egbaelan da danà
da nesesebaen si Hésus Kelistu.
13 Dodoo sa etaw egbael medaet owoy ubòubò da egpig-
tuu, meumanan pa sa medaet egbaelan da. Uman da pa
umakal etaw owoy uman da ma meakalan.
14 Dodoo kuna, umani ko unuti sa netiigan ko owoy sa
temù pinigtuu ko, enù ka netiigan ko kesaligan sa medoo
etaw migtulù keniko.
15 Netiigan ko ma edung egoh ko batà pelawà, ininauwan
ko dé sa kagi i Nemula igpesulat. Iya sa egpekegaga egtulù
keniko anì mealukan ka danà sa kepigtuu ko diyà si Hésus
Kelistu.
16 Na sa langun kagi i Nemula igsulat, igpesulat i Nemula
diyà etaw danà sa Suguy di owoy dakel sa egkegaga siedò
igpesulat di. Iya sa linegkangan sa tuu ketulù owoy sa tuu
keindaw owoy sa tuu uledin mekepetiengaw kenita.

17 Iya maen di ya anì megulub sa etaw i Nemula anì
dakel ma sa egkegaga di diyà sa langun balangan mepion
egbaelan.

4

1 Na, duen sa isugù ku keniko sa metuuwan i Nemula
owoy si Hésus Kelistu, sa lumigela langun etaw, iling ka
nehagtay pelawà ataw ka nematay dé. Ini sa isugù ku diyà
keniko danà ta neketiig pelikù Hésus i anì kumedatù.
2 Pebagel ka tegudon sa kagi i Nemula, owoy udes ka tulon
amuk duen pedu da dumineg ataw ka endà. Pepigtuu ko
kagda danà sa ketulù ko. Indaw ko ma kagda owoy pebagel
ko sa pedu da egpigtuu. Hahaa ka anì endà melengà sa
ketigkel ko egtulù kenagda.
3 Iya sa igsugù ku keniko, enù ka tumebow kani sa
agdaw egoh sa medoo etaw mesemek dumineg sa tuu
tegudon igtulù. Umowen da polo sa medoo tegetulù kenà
da egketuuwan, sa egtulù sa tegudon guwaen da dò melanih
diyà sa kedineg da enù ka endà meketipay di diyà sa medaet
pedu da.
4 Ekedan da dumineg sa tuu tegudon, dodoo iya polo sa
egkeiyapan da dumineg sa tegudon lagà telaki.
5 Dodoo kuna, pebagel ko sa pedu ko anì endà humalì
ka. Tigkeli ko ma sa egoh ko egkepasangan. Apas ka doo
galebek sa galebek ko atung egtulon sa Mepion Tegudon,
owoy gulub ko ma baeli sa ipebael i Nemula diyà keniko.
6 Na, buyu dé meelut sa keugpà ku diyà tanà, enù ka
ipeimatay da aken igkani lagà a ibegay diyà si Nemula.
Medapag dé sa pasad ku mangay diyà sa kenà di.
7 Megelol a egtegudon lagà sa kegelol sa etaw egsekuyaay
egletu. Lagà a ma sa etaw migtaban diyà sa kesekuyaay, enù
ka neubus a egbael sa langun igsugù i Nemula diyà kenak
owoy kesaligan a egtulù sa tuu tegudon egpigtuuwen ta.
8 Huenan di, duen sa mekebegay diyà kenak igtagù dutu
langit dò, iling mendaa sa mekebegay i Datù diyà sa langun
etaw netuuwan di amuk meuma kani siedò agdaw di
pehaa, enù ka kagdi sa atung lumigela etaw endà duen
kenà di mekeamu. Beken aken daa sa begayan di, dodoo
mebegayan ma sa langun etaw eg-angat-angat sa kepelikù
di.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egtulon Denu Sa Keugpà Di

9 Na, o Timotiyu, petééltéél ka angay diyà kenak.
10 Enù ka sinalidan i Dimas aken danà di polo egkeiyap
sa medoo eghauwen diyà siini tanà, huenan di mig-angay

Tésalonika dò. Mig-angay Kelésénti i dutu Galatiya dò,
owoy mig-angay si Tito ma dutu Dalmasiya dò.
11 Si Lukas daen sa duma ku dahini. Angay ko Malkos i
owoy peunut ko mangay dini, enù ka dakel sa egkegaga di
egtabang kenak.
12 Pineangay ku ma Tikiko i dutu Épéso dò.
13 Na, amuk mangay ka dahini, uwit ko sa kawal ku
mekepal, sa igsalig ku diyà si Kalepo dutu Teloas dò. Uwit
ko ma sa medoo libelu, labi pa siedò medoo igsulat ku.
14 Si Alihandelo tegetuwang galang, kinudì di aken temù,
dodoo si Datù polo sa sumulì migtamay kenagdi danà sa
medoo binaelan di.
15 Owoy kuna ma, ingati ko, enù ka tigtu egkuntelaen di
sa igtulù ké.
16 Egoh ku anay migpehaa diyà sa uwis, endà duen etaw
egtabang egpetuu sa kesagbì ku denu sa medoo igtipu da
kenak, enù ka pinelaguyan da polo aken langun. Mepion
amuk endà sagipaen i Nemula duu iya wé binaelan da diyà
kenak.
17 Apiya di pa sinalidan da aken, si Datù doo sa duma
ku egoh ku migsagbì owoy pinebagel di ma aken anì
meketulon a dahiya sa Mepion Tegudon anì medineg sa
langun etaw beken Hudiyu. Apiya di pa ungayà sa kuntelà
ku meimatayan a egoh iya, inalukan i Nemula doo aken.
18 Alukan i Datù pa aken diyà sa langun medaet owoy
ipaten di ma aken anì mekeunut a diyà sa kedatù di dutu
langit dò. Huenan di, kagdi sa meolò ta taman endà meelut
di. Amin.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Si Timotiyu

19 Na, tulon ko sa mepion pedu ku diyà si Pelisila owoy si
Akila, owoy diyà sa malayan i Onésipolo.
20 Egpetabel daa Ilasto i diyà Kolintu, owoy nesalidan ku
ma Telopimo i diyà Milito enù ka eglinadu.
21 Huenan di, udes ka doo angay diyà kenak amuk endà
pa meuma sa megenaw tanà.
Na, ipetulon i Iyubulo sa mepion pedu di diyà keniko.
Hediya ma si Pudénti owoy si Lino owoy si Keladia owoy sa
langun duma ta egpigtuu dahini, ipetulon da ma sa mepion
pedu da diyà keniko.
22 Na, ungayà ku pebagelen i Datù sa pedu ko, owoy
ungayà ku ma mekehaa yu langun sa mepion ketabang
ipeuloy di.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

Ini Sa Igsulat I Pabelo Diyà Si TITO

Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Si Tito

Na, etaw Geligu Tito i owoy batàbatà pelà egoh iya. Migpigtuu dé diyà si Hésus Kelistu danà di migdineg sa ketegudon i Pabelo. Agulé egbuligan di Pabelo i diyà sa galebek di egtegudon, owoy tigtu kesaligan ma.

Egoh da mig-angay eglengen diyà sa medoo menuwa sa anay kenà i Pabelo migtegudon, iya sa sebaen inangayan da sa pungul Kelita. Agulé egoh da buyu dé eglegkang dahiya, sinasà i Pabelo Tito i anì mugpà pelà dahiya anì ipaten di sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus.

Na, diyà siini sulat, tinulù i Pabelo Tito i denu sa kehemilì di sa medoo kaunutan diyà sa umpungan i Hésus owoy denu sa mepion adat da. Sinasà di ma anì hawidan di sa medoo tegetulù butbut, enù ka danà sa ketulù da egkesesigbolow sa medoo etaw i Hésus Kelistu owoy egkesesegumalay da ma. Huenan di, igtulù i Pabelo sa mepion adat sa medoo etaw egpigtuu anì melanih sa keugpà da.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Si Tito

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i. Aken sa udipen i Nemula owoy sa salu i Hésus Kelistu ma. Sinugù a anì pebagelen ku sa kepigtuu sa medoo etaw hinemilì i Nemula owoy pelabelen ku ma sa penemdem da denu sa tuu tegudon pinigtuu ta.

2 Sinugù a ma anì ipetiig ku diyà kenagda duen sa lalù endà meelut di eg-angat-angatan ta igpasad i Nemula egoh sa tanà endà pa duen. Endà egbutbut Nemula i,

3 huenan di egoh di neuma dé sa pasad di, igpehaa di dé iya wé danà sa tegudon di. Iya sa tuu tegudon igsalig di diyà kenak owoy sa egtulonen ku, enù ka aken sa sinugù i Nemula, sa tegealuk kenita.

4 Egsulat a diyà keniko, Tito, sa tuu anak ku danà sa nita kepigtuu nesesebaen daa.

Egsimbà a anì mekehaa ka sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu sa tegealuk kenita.

Ini Denu Sa Kegelal I Tito Sa Medoo Kaunutan

5 Na, iya sa pesuwan di sinalidan ku kuna diyà sa pungul
Kelita anì uman ka pa tumulù denu sa endà pa negulub
diyà sa medoo umpungan i Hésus dahiya anì hemilien ko
ma sa medoo maama gelalen ko kaunutan diyà sa uman
sebaen menuwa. Yaka egkelipeng duu sa tapay igtulù ku
diyà keniko,
6 guwaen ku iya sa kaunutan da mebaluy gelalen ko, sa
maama metiengaw adat sa épê sebaen daa sawa. Mepion
ma amuk pulung egpigtuu sa anak di owoy mipedu da ma;
endà mebaluy di amuk medaet sa adat da ataw ka tegetipay
da sa egsugù kenagda.
7 Iya maen di ya enù ka sa maama kaunutan diyà sa
umpungan i Hésus, mebaluy kagdi sa sinaligan i Nemula.
Endà mebaluy di amuk duen sa egbaelan di mesigbolow
etaw, owoy endà ma mebaluy di amuk pedakelen di kagdi
ataw ka biglanggeten ataw ka tegepehilu ataw ka mebalaw
ataw ka big-imawen pilak.
8 Dodoo iya polo sa adat di, miadat diyà sa medoo duma di
owoy eg-udesan di daa sa mepion adat, owoy metudà ma sa
penemdem di. Mipedu ma owoy metiengaw owoy mebagel
eg-ipat sa hagdi pedu.
9 Egpeelesen di ma sa kagi i Nemula pulung tuu anì
milantek sa tegudon itulù di anì metepelan di ma sa medoo
egsigbolow sa tegudon.
10 Iya sa kagi ku diyà keniko enù ka duen medoo maama
tegetipay sa tuu uledin. Uloy kagi daa sa eg-ikagiyen da
egtulù owoy tegeakal da daa. Iya sa etaw tigtu eg-ikagiyen
ku sa medoo Hudiyu, sa tegepedakel sa adat da egpekelaing
ipat.
11 Dodoo hawidi ko kagda langun, enù ka egpedaetan da
daa kepigtuu sa medoo etaw, owoy medoo ma sa malayan
da egbogowen da danà da egtulù sa medoo tegudon endà
mepion di enù ka egpantiyali da daa.
12 Taa ko, hih. Apiya sa sebaen tegetulù etaw Kelita egoh
anay, iya sa guwaen di, “Tapay doo tegebutbut sa medoo
etaw tegeKelita owoy lagà da medoo alimaw. Meibeg da
egkaen owoy tigtu pauken da ma.”
13 Na, tuu iya wé inikagi di. Huenan di, indaw ko temù sa
medoo tegeKelita egpigtuu anì kumebagel sa kepigtuu da,
14 anì endà eg-unut da diyà sa medoo tegudon Hudiyu
lagà telaki, ataw ka sa medoo balangan hinawidan sa etaw
eg-eked sa tuu tegudon.
15 Amuk metiengaw sa pedu ta, metiengaw ma doo sa
adat ta owoy metuuwan ma Nemula i diyà kenita. Dodoo
sa medoo etaw lebeg pedu endà egpigtuu, endà metuuwan

Nemula i diyà kenagda enù ka tapay da doo medaet diyà
sa kehaa di danà sa pedu da medaet. Subela sa kedaet da
enù ka nedaetan ma sa penemdem da owoy sa ugpu pedu
da egsigbolow sa medaet egbaelan da.
16 Apiya di pa guwaen da egkelayaman da Nemula i,
igpehaa da doo sa keeked da kenagdi danà sa medoo
egbaelan da. Tétê da doo diyà sa kehaa di owoy tegetipay da
sa uledin di owoy endà egkegaga da duu egbael sa mepion.

2

Ini Sa Tuu Adat Etaw Egpigtuu Ipetulù I Pabelo Diyà Si Tito

1 Na kuna, tului ko sa adat pulung mepion nekeunut diyà
sa tuu tegudon.
2 Tulù ko ma sa medoo lukes maama anì endà uminem
da mekehilu, anì mipedu da eg-ipat sa langun egbaelan da
owoy sa penemdem da. Iya maen di ya anì kumebagel sa
kepigtuu da owoy sa kehidu da owoy sa ketigkel da eg-unut
diyà sa tuu tegudon.
3 Diya ma, tulù ko ma sa medoo lukes bayi anì metiengaw
ma sa adat da. Endà mepion di amuk tegesumbung da ataw
ka lagà da egkeudipen danà sa medoo mekehilu. Dodoo
mepion amuk meketulù da polo sa mepion adat
4 anì tabangan da sa medoo bayi magtu migsawa anì
hiduwan da sa sawa da owoy sa medoo anak da.
5 Tuluen da ma kagda anì mipedu da, owoy endà
egpenemdem da sa duma maama, owoy ipaten da ma sa
dalesan da, owoy mehidu da ma, owoy adatan da ma sa
sawa da. Amuk hediya sa adat da, endà mesigbolow di etaw
sa kagi i Nemula itulù ké.
6 Diya ma, tulù ko ma sa medoo maama batàbatà pelawà
anì mebagel da eg-ipat sa hagda pedu.
7 Owoy kuna ma, tuliki ko sa langun adat ko anì meilingan
sa medoo etaw sa egbaelan ko. Amuk egtulù ka, pehauwi
ko ma sa pedu ko metudà owoy mipedu,
8 owoy ilingi ko ma sa keikagi milantek endà mesigbolow
di etaw. Amuk hediya, metepelan sa kuntelà ko enù ka endà
duen sa medaet binaelan ta metulon di.
9-10 Diya ma, tulù ko ma sa medoo udipen anì endà
duen sa kenà da tumipay diyà sa kaunutan da, enù ka
pulung mepion sa egbaelan da. Endà mepion di amuk
tegesigbolow da ataw ka tegepenakaw, dodoo mepion polo
amuk kesaligan da temù anì metuuwan sa medoo etaw diyà
sa tegudon denu si Nemula, sa atung eg-aluk kenita, danà
sa langun egbaelan da mepion.

11 Na, pangunuti yu langun siini medoo igsugù ku enù ka
igpehaa dé sa mepion ketabang i Nemula anì mealukan sa
langun etaw.
12 Danà sa mepion ketabang di, metulù i Nemula kita
anì meekedan ta sa ketipay ta kenagdi owoy sa kekeiyap
ta sa medoo medaet diyà tanà, anì mipedu ki polo owoy
metiengaw sa adat ta owoy meunutan ta ma sa uyot i
Nemula egoh ta pelà eg-ugpà diyà tanà.
13 Iya sa mepion adat ta ligò ta eg-angat-angat siedò agdaw
egkeiyapan ta humaa egoh di ipehaa sa senang i Hésus
Kelistu, sa tigtu Nemula ta tegealuk kenita.
14 Kagdi sa migbegay sa lawa di egoh di nematay anì eg-
alukan di kita diyà sa ketakà ta egtipay diyà si Nemula, anì
petiengawen di ma sa medoo etaw hinemilì di anì mebaluy
kita sa etaw di eg-udes sa medoo mepion egbaelan.
15 Na, uman ko tului siini igsulat ku. Uman ko ma pebagel
sa ketulù ko owoy sa keindaw ko danà sa egkegaga ko
igbegay i Nemula. Endà mepion di amuk duen pesuwan
ko peumàumaan ka etaw.

3

Ini Sa Medoo Igsasà I Pabelo Diyà Sa Medoo Etaw Egpigtuu

1 Na, pepetulengtulengi ko sa medoo etaw i Hésus anì
adatan da sa medoo épê egkegaga owoy sa medoo kaunutan
da, anì mangunut da ma diyà kenagda owoy duen ma pedu
da egbael sa langun balangan mepion.
2 Tulù ko kagda anì endà duen etaw sumbungen da anì
endà ma egsesigbolowoy da, dodoo melungoy polo sa pedu
da diyà sa medoo duma da owoy adatan da ma sa langun
etaw.
3 Apiya kita ma egoh anay, tigtu ki endà milantek owoy
lampawì ki ma owoy neakalan ki ma denu sa medaet
binaelan ta. Lagà ki neudipen diyà sa medoo egkeiyapan
sa lawa ta owoy diyà sa medoo kepionon nanam ta ma.
Medeumà ki owoy tegepangabiyu ki, owoy kinelepuhan ki
etaw owoy takà ki ma egkeselepuh.
4 Apiya di pa iya sa adat ta egoh anay, si Nemula sa
tegealuk kenita, igpehaa di doo sa dakel pedu di owoy sa
kehidu di kenita,
5 enù ka inalukan di dé kita. Sa kealuk di kenita, beken
danà sa medoo mepion binaelan ta, dodoo danà polo sa
hagdi kehidu. Inalukan di kita danà sa kepedigus di kenita
sa pesuwan di neanak di kita owoy danà ma sa Metiengaw
Suguy di migpeluman sa pedu ta.

6 Tigtu dakel sa ketabang di kenita, enù ka pinesubela di
mighudud sa Metiengaw Suguy di diyà kenita danà i Hésus
Kelistu sa tegealuk kenita.
7 Iya sa binaelan di anì petiengawen i Nemula kita diyà sa
kehaa di danà sa mepion ketabang ipeuloy di, anì dumuen
sa lalù ta endà meelut di sa eg-angat-angatan ta.
8 Na, tigtu tuu siini inikagi ku.
Na, ungayà ku peges ko diyà sa medoo etaw sa igtulù
ku diyà siini sulat ku, anì udesan sa langun egpigtuu diyà
si Nemula sa medoo mepion egbaelan da, enù ka iya sa
mepion ilingan da owoy metabangan ma sa medoo etaw.
9 Dodoo, yaka eg-unut duu sa medoo kesesigbolowoy etaw
endà duen lantek, sa denu sa medoo tupù ta owoy denu sa
medoo uledin igsugkow i Mosis. Endà duen ulan iya wé,
enù ka iya sa legkangan sa medoo samuk owoy endà ma
meketabang di diyà sa kepigtuu ta.
10 Amuk duen etaw diyà keniyu tegesigbolow anì egke-
duwa sa pedu sa medoo etaw i Hésus, indaw ko. Amuk
segulê ataw ka duwa gulê sa keindaw ko, dodoo amuk tapay
doo endà egpigtuu di, yoko dé egpehaa duu adat,
11 enù ka netiigan ko nehalì sa pedu di owoy medeumà
iya wé etaw. Petuuwen di sa ketamanan di medaet danà sa
salà di.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Si Tito

12 Na, peangayen ku diyà keniko Alitimas i ataw ka si
Tikiko. Amuk tumebow diyan, udes ka angay telabuk kenak
dutu Nikopolis dò, enù ka iya sa pedu ku mugpà a dutu
taman endà meelut di sa lugay sa tanà megenaw.
13 Udes ka tabang diyà si Sinas sa abugadu, owoy si
Apolos, denu sa keipanaw da. Hahaa ko anì endà kumulang
sa gastu da.
14 Mepion ma amuk ilingan sa medoo duma ta egpigtuu
sa mepion egbaelan ko anì tabangan da ma sa medoo duma
da egkelikutan, anì endà uloy di sa kepigtuu da.
15 Na, sa langun duma ku dahini, ipetulon da diyà keniko
sa mepion pedu da. Tulon ko ma sa mepion pedu ké diyà
sa medoo duma ko eghidu kenami danà sa kepigtuu ta
nesesebaen.
Egsimbà a anì mekehaa yu langun sa mepion ketabang
ipeuloy i Nemula.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

Ini Sa Igsulat I Pabelo Diyà Si PILIMON

Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Si Pilimon

Si Pilimon sa maama kedu diyà sa menuwa Kolosas. Iya sa pesuwan di migpigtuu diyà si Hésus Kelistu enù ka dinineg di sa ketegudon i Pabelo. Edung sa egoh di migpigtuu, tigtu egseloyukay da si Pabelo.

Duen sa udipen i Pilimon pinengadanan si Onésimo. Sebaen agdaw migpelaguy Onésimo i eg-angay dutu menuwa Loma dò. Ligò di diyà menuwa Loma, netelabuk di si Pabelo owoy tinulù i Pabelo kagdi. Agulé migpigtuu dé diyà si Hésus Kelistu, owoy egtabangan di Pabelo i diyà sa bilangguwan.

Danà i Onésimo migpigtuu dé diyà si Hésus, endà mepion di amuk endà pelikù di diyà sa kaunutan di. Egoh iya, amuk egpangunutan da sa uledin gubilenu, tigtu mepigtamayan sa udipen migpelaguy kedu diyà sa ulu-ulu di. Huenan di, igsulat i Pabelo ini i diyà si Pilimon anì ipeuloy di sa salà i Onésimo anì saluan di kagdi lagà sa tigtu duma di enù ka egsetelehadiyay da dé danà da egpigtuu diyà si Hésus Kelistu.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Si Pilimon

1 Na, si Pabelo a egsulat ini i owoy si Timotiyu, sa duma ta
egpigtuu. Nebilanggu a danà sa keunut ku si Hésus Kelistu.
Egsulat ké diyà keniko, Pilimon, enù ka kuna sa duma ké
tegegalebek eghiduwan ké.
2 Egsulat ké ma diyà keniko, Apiya, enù ka kuna sa tebay
ké danà sa kepigtuu ko, owoy diyà keniko ma, Alikipo, enù
ka kuna sa duma ké eg-unut diyà si Datù lagà sundalu di.
Egsulat ké ma diyà sa umpungan i Hésus diyà sa dalesan
ko.
3 Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy
i Nemula owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si
Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu.

Ini Sa Egoh I Pabelo Eg-olò Sa Kepigtuu I Pilimon

4 Na, Akay, uman a egsimbà keniko, takà a egpesalamat
diyà si Nemula,
5 enù ka dinineg ku sa kehidu ko diyà sa langun etaw i
Nemula owoy sa kepigtuu ko diyà si Datù Hésus.

6 Isimbà ku kuna anì lumenuk sa ketiigan ko denu sa
langun mepion igbegay i Kelistu diyà kenita i etaw di danà
sa kepigtuu ta nesesebaen.
7 Neanggan a temù owoy metanà ma sa pedu ku danà sa
kehidu ko, o loyuk ku egpigtuu, enù ka migkepion dé pedu
sa langun etaw i Nemula danà ko.

Egpegeni Pabelo I Sa Kepasinsiya I Pilimon Diyà Si Onésimo

8 Na, danà sa dakel kehidu ko, endà duen pedu ku egsasà
keniko sa mepion baelan ko. Apiya di pa dakel sa egkegaga
ku igbegay i Kelistu, endà doo egsuguen ku duu kuna.
9 Dodoo danà sa kehidu ku keniko, egpegeni a polo
diyà keniko. Apiya di pa aken si Pabelo sa lukes maama
owoy nebilanggu a ma danà ku eg-unut-unut diyà si Hésus
Kelistu, egpegeni a daa diyà keniko.
10 Duen sa egpegeniyen ku diyà keniko denu si Onésimo,
sa udipen ko. Kagdi lagà sa anak ku enù ka egpeemà a
kenagdi danà sa kepigtuu di egoh ku nebilanggu dahini.
11 Egoh anay endà duen lagà di diyà sa kehaa ko, dodoo
ini egoh di tigtu mapulù dé diyà sa kehaa ko owoy diyà sa
naken ma kehaa.
12 Na, ini egoh di ipelikù ku kagdi diyà keniko, owoy lagà
sa lawa ku ma eglikù diyà keniko enù ka igpusung ku kagdi
i.
13 Ungayà ku muman pa mugpà hedem diyà kenak lagà
sa sinaligan ko tumabang kenak egoh ku pelà nebilanggu
danà sa ketulù ku sa Mepion Tegudon.
14 Dodoo, endà duen pedu ku pelà egpeugpà kenagdi
dahini enù ka endà pa dinineg ku duu amuk pandayaen
ko. Ungayà ku danà sa niko pedu polo sa mepion baelan
ko, beken danà ku egtegel keniko.
15 Na, iya kéen sa pesuwan di nelugaylugay nekedan
Onésimo i diyà keniko anì pelikù dema diyà keniko taman
melugay.
16 Edung ini egoh di beken dé udipen ko daa, dodoo uman
pa mapulù diyà sa udipen enù ka kagdi dé sa duma ta
egpigtuu egkehiduwan ta. Tigtu dakel kagdi i diyà sa pedu
ku, labi pa diyà keniko, enù ka beken danà di udipen ko daa
dodoo danà di ma duma ta egpigtuu diyà si Datù.
17 Na, diyà sa kehaa ko, amuk aken sa tigtu loyuk ko danà
ta egpigtuu, adati ko kagdi lagà mendaa sa keadat ko kenak.
18 Amuk nesalà diyà keniko ataw ka duen utang di, aken
pa sa metiig.
19 Na, aken si Pabelo egsulat ini i guwaen ku, bayadan ku
sa utang di. Dodoo yaka ma egkelipeng duu sa dakel utang

ko diyà kenak, taman sa suguy ko ma danà ku migpepigtuu
keniko.
20 Huenan di, o loyuk ku egpigtuu, hiduwi ko aken, hih,
danà ta etaw i Datù. Petuu ko sa ungayà ku anì anggan ko
sa pedu ku, enù ka setelehadiyay ki danà ta egpigtuu diyà
si Kelistu.
21 Na, egoh ku egsulat ini i, netiigan ku doo kesaligan ka
egpangunut diyà sa pinegeni ku keniko, owoy lumowon ma
doo sa mepion baelan ko diyà sa inikagi ku.
22 Na, ligò ko egpangunut, tapay ko ma sa kenà ku mugpà
diyà keniyu, enù ka iya sa antap ku melengaan a owoy
mekeangay a ma diyà keniyu danà sa kesimbà yu kenak.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo Diyà Si Pilimon

23 Na, si Ipapalas, sa duma ku nebilanggu danà sa keunut
di diyà si Hésus Kelistu, ipetulon di sa mepion pedu di diyà
keniko.
24 Hediya ma, egpetulon ma sa medoo duma ku egbulig
kenak dahini, si Malkos owoy si Alistalko owoy si Dimas
owoy si Lukas.
25 Egsimbà a anì mekehaa yu langun sa mepion ketabang
ipeuloy i Datù Hésus Kelistu.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pabelo*

Ini Sa Igsulat Diyà Sa Medoo HIBELU
Ini Denu Sa Igsulat Diyà Sa Medoo Etaw Hibelu

Na, endà tigtu netiigan ta duu ngadan di etaw migsulat ini i sulat. Dodoo, iya sa penemdem sa medoo etaw si Pabelo sa migsulat ini i.

Igpeuwit di siini sulat diyà sa medoo Hudiyu egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Danà da migpigtuu owoy migpangunut ma dé diyà si Kelistu, huenan di egkelepuhan sa medoo duma da Hudiyu endà egpigtuu kagda. Egpeumàumaan da kagda owoy egpelihayen da ma anì sumabuh da migtuu diyà si Hésus Kelistu anì pelikù da diyà sa tapay adat kesimbà etaw Hudiyu. Duen sa duma etaw i Hésus migpelikù da dé diyà sa tapay adat kesimbà da, enù ka endà egpeketigkel da diyà sa lihay da. Huenan di, pineuwitan di sulat sa medoo etaw i Hésus anì pebagelen da sa pedu da anì kumeeles ma sa kepigtuu da diyà si Kelistu.

Na, diyà siini sulat, tinulon di tigtu Anak i Nemula Hésus i, owoy kagdi sa miglowon diyà si Mosis owoy diyà sa medoo egsugùsuguen i Nemula. Tinulon di ma uman pa mapulù sa kepatay i Hésus diyà sa medoo hinagtay eg-imatayan da anì mekepeuloy sa salà da. Tinulon di ma si Hésus Kelistu daa sa eg-upion kenita diyà si Nemula, owoy endà duen sa tegeantang kenita diyà si Nemula liyu daa kagdi.

Tigtu Eglowon Hésus I Anak I Nemula

1 Na, egoh anay migtulon sa medoo tegesugkow i Nemula
sa kagi igpetiig di diyà sa medoo tupù ta etaw Hudiyu.
Medoo gulê mig-ikagi Nemula i diyà kenagda, owoy medoo
sa ukit di eg-ikagi diyà kenagda.
2 Dodoo ini egoh di tigesa dé sa binaelan i Nemula, enù
ka Anak di dé sa egsugkow sa kagi di diyà kenita. Danà
sa Anak di si Hésus Kelistu, pineduen i Nemula siini langun
eghauwen. Owoy hinemilì i Nemula kagdi anì kagdi sa datù
egsabà langun.
3 Owoy danà sa Anak di ma, netiigan ta doo sa kedakel
i Nemula enù ka nesetepeng da. Sa adat i Nemula, iya ma
adat sa Anak di. Tigtu mekegaga kagi sa Anak di, enù ka
danà sa tunung kagi di daa, egsabaan di sa langun pineduen
i Nemula. Egoh di migtigtu salà sa langun etaw, nebatun

dutu langit dò owoy migpenuu denu kuwanan i Nemula, sa
Tigtu Datù diyà langit.

Miglowon Hésus I Diyà Sa Medoo Egsugùsuguen I Nemula

4 Na, danà i Hésus migpenuu dé denu kuwanan i Nemula,
igpetiig i Nemula si Hésus sa miglowon diyà sa medoo
egsugùsuguen di. Hediya ma, uman pa mapulù sa gelal
igbegay i Nemula diyà sa Anak di diyà sa gelal sa medoo
egsugùsuguen di.
5 Enù ka endà duen sa egsugùsuguen di inikagiyan di iling
siini kagi di diyà sa Anak di, guwaen di,
“Kuna sa Anak ku,
owoy igpetiig ku dé ini egoh di aken sa Emà ko.”*
Hediya ma, beken denu sa egsugùsuguen di siini kagi i
Nemula igpesulat, guwaen di,
“Aken sa Emà di, owoy kagdi sa Anak ku.”†
6 Egoh i Nemula buyu egpeangay sa lebì Anak di diyà siini
tanà, guwaen di,
“Kagdi doo sa oloen sa langun egsugùsuguen i Nemula.”‡
7 Dodoo ini polo sa kagi i Nemula denu sa medoo
egsugùsuguen di, guwaen di,
“Kagda daa sa egsugùsuguen ku,
owoy amuk duen sa ipebael ku diyà kenagda,
mebaluy lagà da kelamag ataw ka apuy.”§
8 Dodoo tigesa sa kagi i Nemula denu sa Anak di, enù ka
guwaen di diyà kenagdi,
“Kuna si Nemula;
endà duen ketamanan sa kedatù ko taman melugay.
Tigtu metudà sa kedatù ko.
9 Meiyap ka daa sa metiengaw adat.
Egkelepuhan ko sa medaet.
Huenan di, aken sa Nemula ko
egpedakel keniko diyà sa medoo duma ko,
owoy igbegay ku diyà keniko sa tigtu dakel kekeang-
gan.”*
10 Na, duen ma sa kagi i Nemula diyà sa Anak di, guwaen
di,
“O Datù, kuna sa migpeduen sa tanà egoh anay.
Owoy danà sa belad ko
pineduen ko sa langun eghauwen diyà langit.
11 Apiya di pa mekedan kani sa tanà owoy langit,
tapay ka doo endà mekedan taman melugay.

---

* **1:5** 1:5 Basa ko Isalem 2:7. † **1:5** 1:5 Basa ko 2 Samuwél 7:14. ‡ **1:6** 1:6 Basa ko Dutilonomiyu 32:43. § **1:7** 1:7 Basa ko Isalem 104:4. * **1:9** 1:8-9 Basa ko Isalem 45:6-7.

Mekedan da lagà sa tapay ginis memoot.
12 Sambian ko sa langit owoy sa tanà lagà sa tapay kawal
dinilin.
Dodoo kuna, tapay ka doo endà mesambian
owoy endà ma meelut sa lalù ko.”†
13 Hediya ma, endà ma duen egsugùsuguen i Nemula
inikagiyan di iling siini kagi di diyà sa Anak di. Guwaen
di diyà si Kelistu,
“Penuu ka dahini denu kuwanan ku
taman atuwan ku sa medoo kuntelà ko
owoy ipeutuh ku keniko.”‡
14 Na, netiigan ta dé ini i. Sa medoo egsugùsuguen i
Nemula, kagda daa sa egsuguen di. Apiya di pa endà mehaa
ta duu, egsuguen i Nemula doo kagda anì tabangan da kita
i medoo etaw mebegayan lalù endà meelut di.

2

Ini Denu Sa Kealuk I Nemula Etaw

1 Na, amuk hediya sa kedakel i Hésus Kelistu, ini sa
mepion baelan ta, tigtu peelesen ta sa tuu tegudon dinineg
ta anì endà melengaan ta duu anì endà mekeamu ki.
2 Tigtu metudà sa uledin i Nemula igsugkow sa medoo
egsugùsuguen di diyà si Mosis egoh anay, huenan di nepig-
tamayan sa langun etaw migtipay sa uledin di nekeenget
diyà sa binaelan da.
3 Hediya ma kita i, endà ma mekeiwod ki sa kepigtamay i
Nemula amuk egpeulanen ta sa mepion kealuk di kenita. Si
Datù Hésus Kelistu sa anay etaw migtulon denu sa kealuk di
kenita, owoy duen ma medoo etaw migdineg diyà kenagdi
egpetiig da diyà kenita tuu sa kagi di.
4 Netiigan ta netuuwan ma doo Nemula i diyà sa igtulù da,
enù ka duen sa medoo tandà egkegaipan etaw owoy medoo
balangan panduan igpebael di diyà kenagda, owoy igtukid
di ma igbegay diyà kenagda sa medoo balangan egkegaga
kedu diyà sa Metiengaw Suguy di danà sa uyot di.

Si Hésus Sa Eg-aluk Kenita

5 Na, egtulonen ké diyà keniyu denu sa magtu tanà isambì
i Nemula kani diyà tanà. Amuk meuma iya wé, beken sa
medoo egsugùsuguen di sa hinemilì di kumedatù,
6 dodoo sa medoo etaw polo sa pedatuen di. Enù ka duen
sa kagi igpesulat denu iya wé diyà sa libelu kagi i Nemula,
guwaen di,
“O Nemula, tigtu eglowon ka diyà sa medoo etaw,
gasama iya endà nelipengan ko duu kagda.

† **1:12** 1:10-12 Basa ko Isalem 102:25-27. ‡ **1:13** 1:13 Basa ko Isalem 110:1.

Tigtu ka mapulù,
gasama iya eg-ipaten ko doo sa medoo etaw.
7 Pinetukééy ko kagda diyà sa medoo egsugùsuguen ko,
dodoo endà iseg di nelugay,
enù ka iya sa tapay uyot ko
pedakelen ko kagda kani owoy meadatan da ma kani.
8 Owoy pesabaen ko ma kagda kani diyà sa langun
eghauwen.”*
Na, iya sa kagi igpesulat di denu sa egoh i Nemula ipesabà di diyà sa etaw sa langun eghauwen. Huenan di, egketiigan ta ini i, mekeuma kani sa egoh di endà duen tayu endà mesabaan di duu sa langun binaelan i Nemula. Dodoo ini egoh di, endà pa duen sa etaw eghauwen ta egsabà sa langun binaelan i Nemula.
9 Dodoo, netiigan ta netuu dé iya wé danà i Hésus Kelistu, enù ka egoh di neetaw diyà tanà, migpetukééy diyà sa medoo egsugùsuguen i Nemula dodoo endà iseg di nelugay. Iya sa igpeukit i Nemula diyà kenagdi danà sa dakel kehidu di etaw, anì tinigtuwan di sa salà langun etaw egoh di nematay. Huenan di danà sa kinepatay di, tigtu egpedakelen i Nemula kagdi ini egoh di owoy tigtu meadatan ma.
10 Na, tigtu metudà sa kepeukit i Nemula lihay diyà si Hésus enù ka si Nemula sa migpeduen sa langun eghauwen anì oloen sa langun binaelan di kagdi. Metudà ma iya wé kepeukit di diyà si Hésus, enù ka tinandaan di kumetiengaw temù Hésus i, owoy tinandaan di ma mebaluy ki dé anak i Nemula anì melalù ki ma lagà sa hagdi lalù endà meelut di. Owoy danà i Hésus nepelihay, mebaluy kagdi ma dé sa ukitan ta mealukan denu sa salà ta.
11 Na, si Hésus sa migkayas salà ta owoy kita i medoo kinayasan di salà, sebaen daa sa Emà ta ini egoh, si Nemula. Huenan di, endà memala di kenita, dodoo pinengadanan di dé kita hadi di.
12 Duen sa kagi di diyà si Nemula, guwaen di,
“O Nemula, tulonen ku kuna diyà sa medoo hadi ku.
Owoy oloen ku kuna diyà sa duyuy ku
amuk egkesetipon ké egsimbà diyà keniko.”†
13 Guwaen di ma, “Sumalig a diyà si Nemula.” Owoy guwaen di ma, “Dahini a dé eg-unutan sa medoo duma ku anak i Nemula igsalig di diyà kenak.”‡
14 Na, kita i anak i Nemula, etaw ki daa owoy endà melalù sa lawa ta. Huenan di, neetaw ma Hésus i anì mekeiling kenita. Iya sa pesuwan di neetaw anì mebaluy mematay ma

* **2:8** 2:6-8 Basa ko Isalem 8:4-6. † **2:12** 2:12 Basa ko Isalem 22:22. ‡ **2:13** 2:13 Basa ko Isayas 8:17-18.

kagdi ya, owoy danà sa kepatay di, inatuwan di dé Satanas
i sa keduwan kepatay etaw.
15 Huenan di, eglaunen di kita enù ka edung egoh anay
lagà ki neudipen danà ta egkelimedangan sa kepatay ta,
dodoo ini egoh di nelaun ki dé.
16 Na, netiigan ta beken iya sa egtabangan di sa medoo
egsugùsuguen i Nemula, dodoo kita polo lagà tugod i
Ablaham sa egtabangan di.
17 Dodoo endà metabangan di duu kita amuk endà ilingan
di kita i medoo hadi di. Huenan di, neetaw Hésus i diyà tanà
owoy tinigkelan di ma sa medoo kelikutan ta, anì hiduwan
di kita amuk kagdi sa datù ta kesaligan eg-antang diyà si
Nemula denu kenita, owoy kagdi sa migtigtu sa langun salà
ta danà sa kepatay di.
18 Tigtu melikut sa neukitan di egoh anay egoh di tinepen-
gan i Satanas anì mekesalà. Huenan di, tigtu netiigan di
ini egoh sa ukit ketabang di sa medoo etaw egtepengan
i Satanas, enù ka netigkelan di sa kinetepeng i Satanas
kenagdi egoh anay.

3

Eglowon Hésus I Diyà Si Mosis

1 Na, o medoo duma ku egpigtuu hinemilì i Nemula, danà
iya wé tinulon ku, penemdem yu dé sa denu i Hésus Kelistu
sa pinigtuu ta. Kagdi sa pineangay i Nemula diyà tanà
owoy kagdi ma sa Datù ta eg-antang diyà si Nemula denu
sa kepigtuu ta.
2 Kesaligan kagdi i enù ka migpangunut diyà sa langun
igsugù i Nemula kenagdi. Kagdi lagà si Mosis sa tupù ta
migpangunut diyà si Nemula egoh anay egoh di mig-ipat
sa medoo tupù ta etaw Hudiyu pinegulepengan malayan i
Nemula.
3 Dodoo apiya di pa mapulù etaw Mosis i, uman pa
mapulù doo Hésus i, enù ka upama amuk meolò sa dalesan,
uman pa meolò doo sa etaw migbael dalesan.
4 Na, amuk duen dalesan, netiigan ta ma duen doo sa etaw
migbael, dodoo si Nemula sa migbael sa langun eghauwen.
5 Na si Mosis, lagà daa sa egsugùsuguen i Nemula egoh
anay, enù ka kesaligan daa egpangunut diyà sa igpebael di
kenagdi egoh di eg-ipat sa langun duma di etaw i Nemula
pinegulepengan malayan i Nemula. Sa binaelan i Mosis,
lagà sa tuladan daa diyà sa ipehaa i Nemula kani.
6 Dodoo si Hésus Kelistu, beken egsugùsuguen i Nemula,
enù ka kagdi polo sa Anak di tigtu kesaligan eg-ipat sa
malayan i Nemula. Na, kita lagà sa malayan di amuk takà ki

egsalig diyà si Kelistu owoy amuk egkeanggan ki eg-angat-
angat sa langun igpasad di diyà kenita.

Taa Yu Anì Endà Mekedan Sa Kepigtuu Yu

7 Huenan di, mepion amuk egpangunut ki diyà sa kagi sa
Metiengaw Suguy i Nemula igpesulat. Guwaen di,
"Ini egoh di amuk egdinegen yu sa kagi i Nemula,
8 yoko egpetegas duu sa ulu yu.
Yoko eg-iling nga sa medoo tupù yu
dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan,
enù ka migketegas sa ulu da,
owoy endà egpangunut da diyà si Nemula,
owoy egtepengan da sa ketaes tali di."
9 Guwaen i Nemula, "Apiya di pa hinaa da
sa medoo panduan binaelan ku diyà kenagda
taman epat pulù gepalay,
takaan da doo aken egtepeng.
10 Huenan di, tigtu egbulitan ku kagda, owoy guwaen ku,
'Takà eg-amu sa penemdem da,
owoy eg-eked da ma egpangunut diyà sa igsugù ku.'
11 Huenan di, tigtu egbulitan ku kagda,
owoy duen sa kagi igpasad ku, guwaen ku,
'Endà dé meuma da duu sa tanà tinapay ku diyà kenagda
sa mepion ugpaan da hedem kenà da umetud.'* "
12 Na, o medoo duma ku egpigtuu, amuk hediya sa
binaelan i Nemula diyà sa medoo etaw endà egpigtuu egoh
anay, tulik yu anì endà duen etaw diyà keniyu medaet sa
pedu di owoy endà egpigtuu di, enù ka iniyugan di kani
Nemula i sa melalù taman melugay.
13 Dodoo ini polo sa mepion baelan ta ini egoh di egoh
ta pelà eg-alukan i Nemula, setuluay ki denu sa kepigtuu ta
uman agdaw anì endà meakalan ki diyà salà anì endà ma
kumetegas sa ulu ta egpigtuu.
14 Iya sa egbaelan ta, enù ka amuk peelesen ta taman
melugay sa tapay kesalig ta kenagdi, mebaluy ki doo duma
i Kelistu.
15 Na, taa yu siini kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Ini egoh di amuk egdinegen yu sa kagi i Nemula,
yoko egpetegas duu sa ulu yu.
Yoko eg-iling nga sa medoo tupù yu,
enù ka migketegas sa ulu da,
owoy endà egpangunut da diyà si Nemula."†

---

* **3:11** 3:7-11 Basa ko Isalem 95:7-11. † **3:15** 3:15 Basa ko Isalem 95:7-8.

16 Na, ngadan iya wé medoo etaw migdineg sa kagi i
Nemula dodoo endà egpangunutan da duu? Kagda sa
langun tupù etaw Hudiyu mig-unut diyà si Mosis egoh di
mig-uwit kenagda kedu diyà Igiptu.
17 Owoy ngadan iya wé medoo etaw binulitan i Nemula
taman epat pulù gepalay egoh anay? Kagda doo sa
tupù etaw Hudiyu takà nesalà diyà si Nemula, huenan di
pinigtamayan di kagda, owoy nematay da langun dutu siedò
melabel tanà mediyù dalesan.
18 Kagda ma doo sa pinasadan i Nemula, guwaen di, "Endà
meuma da duu sa tanà tinapay ku diyà kenagda sa mepion
ugpaan da hedem kenà da umetud." Na, iya sa kagi i
Nemula denu kenagda enù ka endà egpangunut da diyà
kenagdi.
19 Huenan di, netiigan ta endà dé mekeuma da dutu enù
ka endà egpigtuu da.

4

1 Gasama iya, meketuu doo sa tapay igpasad i Nemula
sa mepion ugpaan sa medoo etaw kenà da umetud kani.
Huenan di, tumulik ki anì endà duen sebaen etaw diyà
kenita endà mekeuma di diyà sa mepion ugpaan tinapay
i Nemula.
2 Enù ka kita, tinulonon ki ma dé sa Mepion Tegudon kedu
si Nemula iling mendaa sa medoo tupù ta tinulonon egoh
anay. Dodoo apiya di pa migdineg da sa tegudon igpetiig
i Nemula diyà kenagda, lagà polo endà duen ulan di diyà
kenagda enù ka endà egpigtuu da.
3 Dodoo kita i etaw egpigtuu, mekeuma ki doo diyà siedò
ugpaan tinapay i Nemula kenà ta umetud. Dodoo sa medoo
etaw endà egpigtuu, endà mekeuma da dutu enù ka ini sa
kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
"Tigtu egbulitan ku kagda,
owoy duen sa kagi igpasad ku, guwaen ku,
'Endà dé meuma da duu sa tanà tinapay ku diyà kenagda
sa mepion ugpaan da hedem kenà da umetud.' "*
Na, iya sa kagi i Nemula apiya di pa tapay dé duen sa
mepion kenà ta mekeugpà, enù ka tinapay di dé migbael
egoh anay egoh di migpeduen sa langun eghauwen.
4 Netiigan ta neubus dé iya wé, enù ka duen sa kagi i Nemula
igpesulat denu sa kepitu di agdaw, guwaen di,
"Mig-etud Nemula i diyà sa kepitu di agdaw,
enù ka neubus dé sa langun binaelan di."†

* **4:3** 4:3 Basa ko Isalem 95:11. † **4:4** 4:4 Basa ko Génesis 2:2.

5 Dodoo ini ma sa kagi i Nemula denu sa medoo tupù ta
endà egpigtuu, guwaen di, “Endà dé meuma da duu sa tanà
tinapay ku diyà kenagda sa mepion ugpaan da hedem kenà
da umetud.”
6 Na danà iya wé kagi di, netiigan ta apiya di pa migdineg
sa medoo etaw egoh anay sa Mepion Tegudon denu sa
ugpaan kenà ta umetud, endà doo mekeuma da dutu enù
ka endà egpigtuu da. Dodoo, duen polo sa medoo liyu etaw
mekeuma dutu siedò kenà da umetud tinapay i Nemula.
7 Netiigan ta tuu iya wé enù ka duen pelà ini egoh di
sa agdaw hinemilì i Nemula egoh sa etaw mekeangay diyà
sa mepion kenà da umugpà tinapay di. Enù ka egoh di
nekeuma dé medoo gepalay, igpesulat i Nemula diyà si Datù
Dabid ini i igsulat ku, guwaen di,
“Ini egoh di amuk egdinegen yu sa kagi i Nemula,
yoko egpetegas duu sa ulu yu.”‡
8 Na, egoh anay egoh i Hosuwa mig-uwit sa medoo tupù ta,
beken iya sa inangayan da sa tigtu ugpaan kenà da umetud
tinapay i Nemula. Enù ka amuk iya sa tigtu ugpaan tinapay
i Nemula, endà duen sa pesuwan i Nemula egtulon dema
diyà kenita denu sa sebaen ma agdaw egoh di peugpà etaw
dutu.
9 Huenan di, kita i etaw i Nemula, netiigan ta duen doo
sa ugpaan kenà ta umetud, iling mendaa sa egoh i Nemula
mig-etud egoh anay diyà sa kepitu di agdaw.
10 Sumalà dé sa etaw peugpaen i Nemula dutu siedò kenà
ta umetud, neubus dé sa hagdi galebek, iling mendaa sa
egoh i Nemula mig-etud egoh anay egoh di neubus migbael
sa langun eghauwen.
11 Huenan di, udesan ta temù sa kepigtuu ta anì mekeuma
ki ma dutu siedò ugpaan kenà ta umetud. Meked ki umiling
sa medoo etaw egoh anay endà egpigtuu diyà sa kagi i
Nemula, anì endà duen sebaen etaw diyà kenita endà
mekeuma di dutu.
12 Na, tigtu egpekegaga sa kagi i Nemula mekepelalù etaw
taman melugay. Uman pa diyà sa galangan sundang sa kagi
i Nemula, enù ka umuteng diyà sa penemdem ta owoy sa
pedu ta, owoy mehaa di sa langun egpenemdemen ta owoy
sa uyot ta.
13 Endà duen sa mekelidung diyà si Nemula, enù ka
meawangan doo langun owoy eghauwen di sa langun
egbaelan ta. Kagdi sa umigsà kenita kani denu sa langun
binaelan ta owoy sa langun penemdem ta.

Si Hésus Sa Tegeantang Diyà Si Nemula Denu Kenita

‡ **4:7** 4:7 Basa ko Isalem 95:7-8.

14 Na, peelesen ta sa kepigtuu ta diyà si Hésus sa Anak i
Nemula, enù ka nebatun dé dutu langit dò kenà i Nemula eg-
ugpà anì kagdi sa mapulù datù ta eg-antang diyà si Nemula
denu kenita.
15 Mepion amuk kagdi sa eg-antang denu kenita, enù ka
tigtu eghiduwan di kita owoy netiigan di ma sa egoh ta endà
duen egkegaga, enù ka egoh di neetaw diyà tanà egoh anay,
neukitan di sa langun balangan kenà i Satanas egtepeng
kenita anì mekebael ki salà, dodoo kagdi endà duen sa hagdi
salà.
16 Huenan di, endà memala ki eg-angay egpegeni tabang
diyà si Nemula sa épê dakel egkegaga, enù ka duen dé sa
datù ta si Hésus eg-antang diyà si Nemula denu kenita.
Tigtu mehidu Nemula i, eghiduwan di kita owoy tabangan
di kita amuk meuma sa kelikutan ta.

5

1 Na, amuk duen etaw Hudiyu nehemilì anì kagdi sa ulu-
ulu tegesimbà atung eg-antang diyà si Nemula, kagdi ma
sa sinaligan da sa medoo ibegay da uloy diyà si Nemula
owoy kagdi sa binegayan da ma hinagtay imatayan da anì
metigtuwan sa salà da.
2 Danà di ma etaw diyà tanà takà eg-amu, huenan di
metaes ma doo sa hagdi tali denu sa medoo duma di
nekeamu ma danà da endà neketiig.
3 Owoy danà di ma eg-amu, eg-imatay ma doo hinagtay
anì metigtuwan ma sa hagdi salà, iling mendaa sa keimatay
di hinagtay amuk nesalà sa medoo duma di.
4 Kagdi sa mapulù etaw tigtu meadatan. Dodoo, endà
mebaluy di amuk kagdi sa humemilì kenagdi anì kagdi sa
tegeantang diyà si Nemula denu kenagda. Enù ka si Nemula
polo sa eghemilì kenagdi, lagà mendaa sa egoh di mighemilì
si Alon egoh anay anì kagdi sa tegeantang denu kenagda
diyà si Nemula.
5 Hediya ma Kelistu i, endà hinemilì di duu kagdi anì kagdi
sa mapulù datù ta tegeantang kenita diyà si Nemula. Dodoo
si Nemula polo sa mighemilì kenagdi egoh di mig-ikagi diyà
kenagdi, guwaen di,
“Kuna sa Anak ku,
owoy igpetiig ku dé ini egoh di aken sa Emà ko.”*
6 Duen ma sa kagi i Nemula diyà kenagdi, guwaen di,
“Kuna sa atung umantang sa medoo etaw diyà kenak taman
melugay,
iling mendaa si Milkisédék
sa tegeantang diyà kenak egoh anay.”†

* **5:5** 5:5 Basa ko Isalem 2:7. † **5:6** 5:6 Basa ko Isalem 110:4.

7 Na, egoh anay egoh i Hésus pelà diyà tanà, egsinegaw
owoy eg-umow metaled danà di tigtu egpegeni egsimbà diyà
si Nemula, enù ka netiigan di si Nemula daa sa mekealuk
kenagdi denu sa kepatay di. Migpetukééy Hésus i owoy takà
egpangunut diyà sa igsugù i Nemula, huenan di dinineg i
Nemula sa kesimbà di.
8 Dodoo apiya di pa Anak i Nemula kagdi i, duen doo
sa medoo lihay nekeuma diyà kenagdi anì metiigan di sa
kepangunut di diyà sa langun uyot i Nemula.
9 Danà di tigtu migpangunut diyà sa langun igpebael i
Nemula kenagdi, mebaluy dé kagdi sa tegealuk sa langun
etaw mangunut diyà kenagdi anì mebegayan da lalù endà
meelut di,
10 owoy ginelal i Nemula ma kagdi sa datù atung uman-
tang diyà si Nemula denu kenita, lagà mendaa sa galebek
igpebael i Nemula diyà si Milkisédék egoh anay.

Yoko Eg-eked Duu Sa Kepigtuu Yu

11 Na, duen pa sa medoo isulat ku hedem diyà keniyu
denu si Hésus owoy si Milkisédék, dodoo tigtu egkelikutan
a egpetiig iya wé diyà keniyu, enù ka endà dé egkeiyap yu.
Lagà endà eg-uteng sa utek yu.
12 Nelugay yu dé egpigtuu, huenan di mepion hedem
amuk kiyu polo sa egtulù diyà sa medoo liyu etaw. Dodoo
endà, kiyu polo sa egtuluen etaw dema anì metiigan yu sa
melemu tegudon diyà sa kagi i Nemula. Lagà yu pelà batà
egsusu, endà pa egkaen yu sa tigtu kaenen.
13 Amuk tukééy batà ki pelà, iya daa sa kaenen ta sa gatas.
Amuk hediya, endà pa metiigan ta duu sa tegudon denu sa
metiengaw adat etaw.
14 Dodoo amuk mipedu ki dé, mekekaen ki dé sa tigtu
kaenen, enù ka metulù ki sa medalem kagi i Nemula owoy
metiigan ta dé menemdem anì ilingan ta sa mepion owoy
ekedan ta sa medaet.

6

1 Huenan di, amuk nelugay yu dé egpigtuu diyà si Kelistu,
endà mepion di amuk iya daa sa eg-inauwan yu sa medoo
anay igtulù denu si Kelistu. Dodoo uman yu polo inau
anì kumebagel sa kepigtuu yu. Endà ma mepion di amuk
takà ki egpelikùlikù eg-inau sa medoo anay tegudon igtulù
diyà kenita denu sa keeked ta sa medoo egbaelan ta endà
milantek owoy denu sa kepigtuu ta diyà si Nemula.
2 Mig-inau ki ma dé denu sa kebautis etaw diyà wayeg
owoy denu sa ketenà ta belad diyà sa etaw isimbà ta, owoy
denu sa keenaw i Nemula kani sa etaw nematay, owoy denu

sa ketulon di kani sa ketamanan sa langun etaw. Netiigan
ta dé langun iya wé, huenan di endà mepion di amuk takà
ki egpelikùlikù eg-inau.
3 Mepion polo amuk minau ki uman sa medoo liyu
tegudon denu si Kelistu anì kumeeles sa kepigtuu ta, owoy
iya sa baelan ta ini egoh di amuk mepion diyà si Nemula.
4 Na, sa etaw eg-iniyug si Nemula sa pinigtuu di egoh
anay, endà dé megaga di duu pelikù dema anì ekedan di sa
medaet adat di. Lagà nelegdawan i Nemula sa penemdem
di egoh anay enù ka netiigan di sa tuu tegudon owoy hinaa
di ma sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa tunung
sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenagdi,
5 owoy netiigan di ma sa kepionon sa kagi i Nemula, owoy
hinaa di ma sa panduan iling sa mebaelan diyà sa kedatù i
Nemula.
6 Dodoo, amuk iniyugan da Nemula i sa pinigtuu da, endà
dé mebaluy di pelikù da dema anì ekedan da sa medaet
binaelan da, enù ka lagà itutuk da dema sa Anak i Nemula
diyà sa kayu igbugsud owoy ipesumbung da diyà sa medoo
etaw.
7 Na, lagà ki sa tanà. Amuk takà eg-udanan sa tanà owoy
mepion sa ketunas sa medoo hinemula dahiya, dakel doo
sa ulan di diyà sa épê di. Hediya ma sa etaw lagà sa tanà,
metabangan i Nemula ma.
8 Dodoo amuk egtunasan sepinit owoy sa medoo liyu
keluwen polo sa tanà, endà dé duen ulan di ya, huenan
di metemteman. Hediya ma sa etaw lagà siini tanà,
mepigtamayan i Nemula ma doo.
9 Na, o medoo loyuk ku eghiduwan ku, apiya di pa iya sa
igsulat ku diyà keniyu, netiigan ku doo uman pa mepion sa
mesakem yu danà i Nemula eg-aluk keniyu.
10 Enù ka si Nemula, tigtu metudà temù sa adat di.
Huenan di, endà nelipengan di duu sa mepion binaelan yu
owoy sa kehidu yu kenagdi danà yu egtabang sa medoo
duma yu egpigtuu, owoy taman ini egoh di endà egsabuh
yu egtabang kenagda.
11 Ini sa tigtu ungayà ké, peelesen sa uman sebaen
etaw diyà keniyu sa kepigtuu di taman endà mekeuma sa
kepelikù i Hésus anì meketuu sa langun mepion eg-angat-
angatan ta.
12 Ungayà ké endà mepuleg yu migtuu. Dodoo ilingi yu
polo sa medoo etaw egsalig diyà si Nemula owoy sa ketaes
tali da eg-angat-angat taman endà mesakem da sa igpasad
di diyà kenagda.

Ini Denu Sa Igpasad I Nemula

13 Na, taa yu si Ablaham. Egoh anay egoh i Nemula
migpasad diyà kenagdi, ungayà di metiigan i Ablaham
metuu sa igpasad di. Huenan di, igpeunut di sa ngadan
di diyà sa igpasad di, enù ka endà duen sa liyu ngadan
mekelowon diyà sa hagdi ngadan.
14 Guwaen di diyà si Ablaham, “Ini sa ipasad ku diyà
keniko. Tabangan ku kuna owoy begayan ku ma kuna sa
tigtu medoo tugod ko.”*
15 Agulé, metanà sa pedu i Ablaham eg-angat-angat taman
endà mesakem di duu sa igpasad i Nemula diyà kenagdi.
16 Na, upama amuk duen etaw diyà tanà ungayà di ipetiig
di metuu sa kagi di igpasad, ipeunut di dahiya sa ngadan sa
etaw uman pa mapulù. Amuk hediya sa egbaelan sa etaw
egtepengan uwis, metuuwan sa medoo liyu etaw diyà sa
kagi di.
17 Hediya ma sa binaelan i Nemula egoh anay. Ungayà
di metiigan sa langun etaw egsakem sa igpasad di endà
mebaluy di mepelumanan sa igpasad di. Huenan di,
igpeunut di sa ngadan di diyà sa igpasad di.
18 Na, duen siini duwa binaelan i Nemula endà me-
pelumanan di duu, sa sebaen sa igpasad di owoy sa keduwa
sa kepeunut di sa ngadan di dahiya. Na, danà siini duwa
binaelan i Nemula, netiigan ta doo endà mebaluy di amuk
endà petuuwen di duu sa igpasad di. Huenan di, kita i etaw
egsalig diyà kenagdi, tigtu mebagel sa pedu ta owoy meeles
ma sa keangat-angat ta sa langun mepion igpasad di diyà
kenita.
19-20 Tigtu mebagel sa pedu ta owoy meeles ma sa keangat-
angat ta taman endà meketuu sa igpasad di, enù ka kagdi sa
egsaligan ta. Na si Hésus, lagà sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà
migdalem diyà sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula diyà sa
Dalesan i Nemula, enù ka mighuna dé mig-angay diyà si
Nemula anì umantang kenita diyà kenagdi. Huenan di,
mekesakem ki doo sa langun igpasad i Nemula diyà kenita,
enù ka si Hésus sa tegeantang denu kenita taman melugay,
lagà mendaa sa galebek i Milkisédék egoh anay.

7

Ini Sa Denu Si Milkisédék

1 Na si Milkisédék, kagdi sa datù diyà sa menuwa Salim
egoh anay, owoy kagdi ma sa tegesimbà eg-antang diyà sa
tigtu mapulù Nemula. Egoh i Ablaham miglikù egoh di
mig-atu eggila diyà sa medoo datù kuntelà di, tinelabuk i
Milkisédék owoy igsimbà di anì metabangan i Nemula.

---

* **6:14** 6:14 Basa ko Génesis 22:17.

2 Si Milkisédék sa binegayan i Ablaham sa sebaed diyà
sa sepulù baed sa langun taman nekuwa di. Na, iya sa
selepangan sa ngadan di Milkisédék, metiengaw, huenan di
kagdi sa Datù Metiengaw. Na, iya sa selepangan sa ngadan
menuwa Salim, melanih, huenan di Datù Melanih ma sa
gelal i Milkisédék.
3 Na, endà duen sa igsulat kenà ta meketiig sa ngadan
sa emà i Milkisédék ataw ka sa inay di ataw ka sa tupù di.
Hediya ma, endà ma duen sa igsulat denu sa kelesut di ataw
ka sa kepatay di. Huenan di, lagà si Kelistu Anak i Nemula
Milkisédék i, enù ka lagà endà duen sa edungan di owoy
endà ma duen sa ketamanan di, owoy endà ma sumabuh di
umantang diyà si Nemula denu sa etaw.

4 Huenan di, netiigan ta tigtu mapulù etaw Milkisédék i,
enù ka kagdi sa binegayan i Ablaham tupù ta sa sebaed diyà
sa sepulù baed sa langun nekuwa di diyà sa medoo etaw
inatuwan di.
5 Na, duen sa uledin igsugkow i Mosis anì ibegay sa langun
etaw Hudiyu sa sebaed diyà sa sepulù baed sa langun
untung da diyà sa medoo duma da Hudiyu tugod i Lebi
atung tegesimbà, apiya di pa tugod i Ablaham da ma lapeg
sa langun duma da etaw Hudiyu.
6 Dodoo si Milkisédék, eglowon doo diyà sa medoo
tegesimbà Hudiyu, enù ka apiya di pa beken tugod i Lebi,
binegayan doo i Ablaham sa sebaed diyà sa sepulù baed sa
langun nekuwa di. Eglowon ma diyà si Ablaham, enù ka
kagdi sa migsimbà denu si Ablaham sa pinasadan i Nemula
egoh anay,
7 owoy netiigan ta doo sa etaw egsimbà denu sa liyu etaw,
iya sa eglowon diyà sa etaw isimbà di.
8 Na, sa medoo tegesimbà tugod i Lebi, kagda sa egsakem
sa sebaed diyà sa sepulù baed kedu diyà sa medoo duma
da, apiya di pa kagda doo sa etaw egkematay. Dodoo si
Milkisédék sa binegayan i Ablaham sa sebaed diyà sa sepulù
baed, lagà nehagtay doo enù ka endà duen sa kagi i Nemula
igpesulat denu sa kepatay di.
9-10 Apiya di pa sa medoo tugod i Lebi sa egbegayan ma
sebaed diyà sa sepulù baed danà da tegeantang diyà si
Nemula, eglowon doo Milkisédék i diyà kenagda. Enù ka
egoh di migtelabuk si Ablaham egoh i Ablaham migbegay
kenagdi sa sebaed diyà sa sepulù baed, lagà egbegay ma
Lebi i diyà kenagdi, enù ka depanug i Ablaham pelà Lebi i
enù ka endà pa miglesut di.

11 Na, netiigan ta egoh anay egoh i Nemula migbegay
sa uledin di diyà sa medoo Hudiyu, hinemilì di sa medoo

atung tegesimbà tugod i Lebi anì ipaten da sa uledin di
owoy eg-antang da diyà si Nemula denu etaw. Apiya di
pa egpangunut da diyà sa uledin, endà kumetiengaw da
diyà sa kehaa i Nemula danà iya wé egbaelan da, huenan
di pineangay i Nemula sa sebaen ma etaw eg-antang diyà
kenagdi, dodoo beken lagà si Alon kagdi i dodoo lagà polo
si Milkisédék.
12 Egoh i Nemula migsambì sa etaw hinemilì di sa atung
eg-antang diyà kenagdi, nesambian ma dé sa uledin di.
13-14 Netiigan ta nesambian dé iya wé, enù ka beken tugod
i Lebi sa Datù ta si Hésus, dodoo tugod i Huda polo. Kagdi
daa sa tugod i Huda eg-antang diyà si Nemula denu kenita,
enù ka beken iya sa igtulù i Mosis amuk tugod i Huda sa
umantang diyà si Nemula.

Ini Denu Sa Tegeantang Diyà Si Nemula Lagà Si Milk-
isédék

15 Na, tigtu netiigan ta nesambian dé sa medoo tugod i
Lebi tegeantang diyà si Nemula, enù ka duen dé sa liyu etaw
lagà si Milkisédék sa atung eg-antang diyà si Nemula denu
kenita.
16 Nebaluy si Hésus sa eg-antang diyà si Nemula denu
kenita beken dé danà sa uledin denu sa tugod i Lebi, dodoo
kagdi sa tegeantang diyà si Nemula danà sa dakel egkegaga
sa lalù di endà meelut di.
17 Tuu iya wé enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat
denu si Hésus, guwaen di, “Kuna sa atung umantang sa
medoo etaw diyà kenak taman melugay, lagà si Milkisédék
sa tegeantang diyà kenak egoh anay.”*
18 Huenan di, netiigan ta nesambian dé sa tapay uledin
igsugkow i Mosis denu sa tegeantang, enù ka endà dé duen
ulan sa uledin enù ka endà ma mekegaga di umaluk kenita.
19 Nesambian dé iya wé uledin enù ka endà mebaluy di
kumetiengaw ki diyà sa kehaa i Nemula danà ta egpangunut
diyà sa uledin. Dodoo, uman pa mepion sa magtu ukit
egsaligan ta igbegay i Nemula, enù ka mebaluy dé mangay
ki dumapag diyà si Nemula.
20 Uman pa mepion sa keantang i Hésus denu kenita
diyà si Nemula, enù ka duen sa igpasad di denu iya wé.
Dodoo endà duen sa igpasad di denu sa medoo tugod i Lebi
tegeantang diyà kenagdi.
21 Dodoo egoh i Hésus pineantang i Nemula, duen sa
igpasad i Nemula diyà kenagdi, enù ka duen sa kagi i
Nemula igpesulat, guwaen di,
“Aken si Nemula sa migpasad diyà keniko

---

* **7:17** 7:17 Basa ko Isalem 110:4.

owoy endà mehalì sa inikagi ku,

‘Kuna sa atung umantang sa medoo etaw
diyà kenak taman melugay.’ ”†

22 Na, danà iya wé igpasad i Nemula, netiigan ta doo
uman pa mepion siini magtu ukit binaelan i Nemula anì
mekeangay ki dumapag diyà kenagdi, enù ka si Hésus sa
tandà di neketuu iya wé igpasad di.

23 Na, uman pa mepion ma sa keantang i Hésus denu
kenita diyà si Nemula, enù ka egoh tugod i Lebi sa atung eg-
antang diyà si Nemula egoh anay, medoo da enù ka tapayen
da amuk mematay sa sebaen, isambì da dema sa sebaen
mesetugodtugod da.
24 Dodoo si Hésus, endà duen ketamanan sa keantang di
denu kenita diyà si Nemula, enù ka endà meelut sa hagdi
lalù.
25 Huenan di, megaga di umaluk sa langun etaw dumapag
diyà si Nemula danà di, enù ka endà meelut sa hagdi lalù
owoy takà egpegeni diyà sa Emà di sa itabang di kenita.

26 Huenan di, tigtu mepion amuk si Hésus sa datù ta eg-
antang denu kenita diyà si Nemula, enù ka tigtu metiengaw
kagdi i owoy endà duen sa salà binaelan di owoy endà
ma duen sa kenà di mig-amu. Endà iling di kenita i
tegebael salà. Pinelowon i Nemula ma kagdi diyà sa langun
eghauwen, apiya langit.
27 Owoy endà iling di sa medoo tegesimbà eg-antang diyà
si Nemula egoh anay, enù ka endà duen sa hagdi pesuwan
eg-imatay hinagtay ibegay diyà si Nemula uman agdaw iling
sa hagda binaelan. Uman agdaw eg-imatay da hinagtay anì
tigtuwan da sa hagda salà, agulé eg-imatay da ma hinagtay
danà sa salà sa medoo duma da etaw Hudiyu. Dodoo si
Hésus, endà duen hagdi ya salà. Huenan di, segulê daa
sa kinetigtu di sa salà ta, endà dé inuman di duu enù ka
tinigtuwan di dé sa langun salà ta egoh di migbegay sa hagdi
lawa egoh di nematay diyà sa kayu igbugsud.
28 Egoh anay duen sa etaw hinemilì da danà sa uledin
igsugkow i Mosis anì kagdi sa ulu-ulu da tegeantang denu
kenagda diyà si Nemula. Dodoo etaw ma doo mekebael salà
sa hinemilì da. Dodoo ini egoh di duen sa igpasad i Nemula
nekesambì diyà sa uledin igsugkow i Mosis, enù ka hinemilì
i Nemula dé Hésus i Anak di, sa etaw endà duen salà, anì
kagdi polo sa tegeantang diyà si Nemula denu kenita taman
melugay.

---

† **7:21** 7:21 Basa ko Isalem 110:4.

8

Si Hésus Sa Datù Ta Eg-antang Diyà Si Nemula

1 Na, ini sa selepangan ini i langun itulù ku diyà keniyu.
Duen dé sa tigtu datù ta eg-antang denu kenita diyà si
Nemula, owoy migpenuu dé ini egoh di denu kuwanan i
Nemula, sa tigtu mapulù Datù diyà langit.
2 Eg-ugpà diyà sa tigtu kenà i Nemula sa kenà di eg-antang
denu kenita diyà si Nemula. Beken dalesan binaelan etaw
daa iya wé kenà di, dodoo binaelan i Nemula polo.
3 Na, sa medoo tegeantang etaw Hudiyu diyà si Nemula,
sinugù da ibegay daa uloy diyà si Nemula owoy eg-imatay da
ma hinagtay ibegay diyà si Nemula. Hediya ma si Hésus sa
tegeantang denu kenita diyà si Nemula, duen ma sa ibegay
di diyà si Nemula.
4 Dodoo amuk diyà tanà pelà Hésus i, endà mebaluy di
amuk kagdi sa tegeantang diyà si Nemula, enù ka edung
egoh anay tapay dé duen sa etaw Hudiyu tegeantang diyà si
Nemula sa takà egbegay uloy diyà kenagdi danà sa uledin
igsugkow i Mosis.
5 Lagà alung daa sa egbaelan da, enù ka eg-ilingan da
daa sa tuu binaelan dutu langit dò. Netiigan ta iya wé enù
ka egoh i Mosis migbael sa dakel kemalig kenà da egsimbà
diyà si Nemula, igsugù i Nemula diyà kenagdi, guwaen di,
“Pebaeli ko sa iling sa igpehaa ku diyà keniko dutu siedò
getan.”*
6 Dodoo, sa egbaelan i Hésus Kelistu egoh di eg-antang
denu kenita diyà si Nemula, uman pa mepion iya wé diyà
sa binaelan sa medoo tegesimbà tegeantang diyà si Nemula
egoh anay. Hediya ma, uman pa mepion sa magtu ukit di
umaluk etaw anì mekeangay ki dumapag diyà si Nemula,
enù ka uman pa mepion sa igpasad i Nemula denu iya wé.
7 Upama, amuk mekegaga sa tapay ukit umaluk kenita,
endà duen maen di ya sambian i Nemula sa tapay ukit.
Dodoo endà mekegaga di, huenan di nesambian dé.
8 Dodoo, endà netuuwan Nemula i diyà sa binaelan sa
etaw eg-unut diyà sa tapay ukit di, enù ka tinipay da doo sa
uledin igsugkow i Mosis. Huenan di, duen sa kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di,
“Meuma kani sa agdaw egoh ku mael sa magtu ukit
ipeunut ku diyà sa medoo tugod i Islaél
lapeg sa medoo tugod i Huda
anì mekeangay da dumapag diyà kenak.
9 Owoy siini magtu ukit,

---

* **8:5** 8:5 Basa ko Éksodo 25:40; 26:30.

beken lagà sa tapay ukit binaelan ku
diyà sa medoo tupù da egoh anay
egoh ku mig-uwit kenagda kedu diyà tanà Igiptu.
Endà egpangunut da diyà sa medoo igsugù ku diyà siedò tapay ukit,
huenan di ininiyugan ku kagda,”
guwaen i Nemula.
10 “Na ini sa magtu ukit baelan ku kani diyà sa medoo tugod i Islaél
anì mekeangay da dumapag diyà kenak,” guwaen i Nemula.
“Ipepenemdem ku diyà kenagda sa uledin ku,
owoy itagù ku diyà sa pedu da anì meiyap da mangunut.
Amuk hediya, mebaluy aken doo sa Nemula egpigtuuwen da
owoy kagda ma sa etaw ku.
11 Amuk meuma iya wé,
endà dé duen maen di petulù sa etaw denu kenak diyà sa duma di.
Hediya ma, endà ma mekeselepang sa etaw denu kenak diyà sa medoo duma di.
Enù ka metiigan da dé aken langun,
iling ka dakel etaw ataw ka tukééy etaw.
12 Apiya di pa medaet sa binaelan da,
hiduwan ku doo kagda
owoy ipeuloy ku ma sa medoo salà da.
Endà dé penemdemen ku duu sa medoo salà binaelan da,”
guwaen i Nemula.†
13 Na, danà i Nemula migtulon sa egoh di migbael sa magtu ukit, huenan di netiigan ta endà dé duen ulan sa tapay ukit. Amuk endà dé duen ulan di, mekedan kani enù ka mekesambì sa magtu.

9

Ini Denu Sa Kesimbà Etaw Hudiyu

1 Na, egoh i Nemula migbael sa tapay ukit anì mekeangay ki dumapag diyà kagdi, duen uledin denu sa kesimbà etaw Hudiyu diyà kenagdi, owoy duen ma sa kenà da egsimbà dahini diyà tanà.
2 Egoh da migbael simbaan, binaelan da sa dalesan inatepan ginis owoy kinelatkatan ma ginis, owoy duen sa duwa bilik di. Sa sebaen bilik di, pinengadanan da sa Mapulù Bilik i Nemula. Dahiya sa kenà da egtagù sa sulù owoy sa lamisan tinenaan sa epan igbegay diyà si Nemula.

† **8:12** 8:8-12 Basa ko Hilimiyas 31:31-34.

3 Duen ginis ighabeng diyà sa selat siedò kemalig, owoy
duen ma ginis ighabeng dalem sa teliwadà bilik di. Pinen-
gadanan da sa keduwa bilik di, sa Tigtu Mapulù Bilik i
Nemula.
4 Dalem sa keduwa di bilik, duen sa lamisan bulawan kenà
da eg-ulow sa lana mepion ngadeg, owoy duen ma sa baul
linimunan bulawan. Iya tandà sa baul sa igpasad i Nemula
sa ukit etaw mekeangay diyà kenagdi. Dalem siini baul,
duen sa tabù bulawan tinaguan sa kaenen mana, sa kaenen
igbegay i Nemula diyà kenagda egoh anay, owoy duen ma
sa tuked i Alon migtubù owoy sa duwa batu melugpayang
sinulatan i Nemula sa medoo uledin igpesugkow di diyà si
Mosis.
5 Na, sa sagpeng sa baul, iya sa kenà da pebegisbis
depanug sa hinagtay inimatayan da anì ipeuloy i Nemula sa
medoo salà da. Lagà nedilungan sa sagpeng baul sa pakpak
sa duwa inetaw bulawan éhê egoh egsugùsuguen i Nemula
egseisaluway da egtigdeg diyà tampadan sa sagpeng baul,
enù ka iya sa tandà di dahiya Nemula i. Na, endà umanan
ku duu egselepang langun iya wé ini egoh di.
6 Na, egoh da migtapay langun iya wé diyà sa kemalig
kenà da egsimbà diyà si Nemula, uman agdaw egdalem sa
medoo tegesimbà diyà sa muna bilik, enù ka egbaelan da
takà sa galebek igsalig i Nemula diyà kenagda.
7 Dodoo sa keduwa di bilik, sa Tigtu Mapulù Bilik i
Nemula, iya daa sa mekedalem dahiya sa Tigtu Ulu-ulu
Tegesimbà, owoy segulê daa egdalem uman segepalay.
Dodoo uman dumalem dahiya, eg-uwit doo depanug ibegay
diyà si Nemula anì pebegisbisan di sa sagpeng baul anì
metigtuwan sa hagdi salà owoy sa salà nebaelan sa langun
duma di tugod i Islaél.
8 Na, duen sa ipetiig sa Suguy i Nemula diyà kenita
danà iya wé binaelan da. Endà mebaluy di amuk mangay
dumapag sa etaw diyà si Nemula amuk endà egkedanan di
duu siedò tapay uledin igpepangunut di diyà kenagda egoh
anay. Netiigan ta iya wé, enù ka egoh di pelà duen uledin
di denu sa simbaan da egoh anay, endà mebaluy di amuk
liyu etaw sa dumalem diyà sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula.
9 Na, duen ma sa metiigan ta ini egoh di danà iya wé.
Apiya di pa duen sa ibegay da uloy ataw ka sa medoo
hinagtay imatayan da ibegay diyà si Nemula, endà doo
mekedan sa salà sa medoo etaw egsimbà dahiya enù ka
tapay doo endà kumetiengaw sa pedu da.
10 Iya daa sa ukit da egsimbà diyà si Nemula sa medoo
uledin denu sa kaenen da owoy sa inemen da owoy sa
kepegusê da lagà sa ukit igsugù i Nemula egoh anay. Iya daa

sa uledin egpangunutan da diyà sa lawa da daa, beken sa pedu da. Mepangunutan da doo iya wé taman endà meuma sa magtu ukit igsambì i Nemula.

Ini Denu Sa Depanug i Kelistu

11 Na, duen sa magtu ukit binaelan i Nemula anì mekeangay ki dumapag diyà kenagdi, enù ka migtebow dé Hésus Kelistu i sa datù ta tegeantang kenita diyà si Nemula. Uman pa mepion sa egbaelan i Hésus, enù ka beken sa Dalesan i Nemula binaelan etaw diyà tanà sa kenà di eg-antang kenita diyà si Nemula, dodoo dutu polo sa tigtu dalesan i Nemula diyà langit.

12 Segulê daa migdalem Hésus i diyà sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula dutu langit dò, endà medoo di gulê migdalem. Beken depanug kambing daa sa inuwit di ataw ka depanug sapì, dodoo sa hagdi polo depanug miglesut egoh di nematay sa igbegay di dutu. Danà iya wé binaelan di, linaun di dé kita kedu diyà sa salà ta taman melugay.

13 Na, amuk duen etaw Hudiyu nekedulét diyà sa lawa etaw nematay, duen sa uledin igsugkow i Mosis anì kumelanih dema. Pebegisbisan da depanug kambing ataw ka depanug sapì, owoy buhbuhan da ma abuh nati sapì inulow. Amuk meubus iya wé, migkelanih dé owoy mebaluy ma dé munut diyà sa medoo duma di eg-angay egsimbà.

14 Amuk hediya, uman pa doo dakel sa egkegaga sa depanug i Kelistu migkayas salà ta. Enù ka danà sa tunung sa Metiengaw Suguy i Nemula melalù taman melugay, igbegay di sa hagdi lawa diyà si Nemula egoh di neimatayan apiya di pa endà duen sa hagdi salà. Danà sa depanug di igtigtu salà ta, endà dé duen pesuwan ta egsalig diyà sa uloy adat ta anì mealukan ki, dodoo mekegaga ki dé egbael sa langun ipebael i Nemula diyà kenita, sa Nemula melalù taman melugay.

15 Huenan di, si Hésus dé sa tegeantang diyà siini magtu ukit binaelan i Nemula anì mebaluy kita i etaw inumow i Nemula sa mekesakem sa langun mepion igpasad di endà meelut di. Mesakem ta iya wé enù ka danà i Hésus nematay, miglaun kenita diyà sa langun medaet adat egbaelan ta egoh ta mig-unut diyà sa tapay ukit egoh anay.

16 Na, upama amuk duen etaw migpilma sa kalatas denu sa kebegay sa medoo langun taman di amuk mematay, endà pelawà mekesakem sa medoo etaw tinulon di diyà sa kalatas pinilmawan di taman endà tigtu metiigan sa medoo etaw duu sa egoh di nematay dé.

17 Amuk nehagtay pelawà sa épê medoo langun taman,
endà pa meketuu di sa igsulat di diyà sa kalatas. Dodoo
amuk nematay dé, meketuu doo.
18 Hediya ma sa anay ukit binaelan i Nemula, enù ka endà
ma meketuu di sa igpasad i Nemula diyà etaw amuk endà
duen sa depanug sa hinagtay inimatayan.
19 Huenan di, egoh i Mosis migtulù sa langun uledin i
Nemula diyà sa medoo etaw Hudiyu, inimatayan di sa nati
sapì ataw ka kambing, owoy inamutan di wayeg sa depanug.
Agulé ineled di sa melalegà bulbul kebilibili igpolot diyà sa
panga kayu hisop. Agulé pinebegisbisan di sa libelu kenà
sa uledin i Nemula igsulat owoy pinebegisbisan di ma sa
langun etaw nesetipon.
20 Egoh di migbael iya wé, mig-ikagi Mosis i, guwaen
di, “Tandà siini depanug sa ukit binaelan i Nemula anì
mekeangay ki dumapag diyà kenagdi. Huenan di, tigtu
egkepangunutan ta iya wé enù ka igsugù i Nemula.”*
21 Hediya ma, pinebegisbisan i Mosis ma depanug sa
kemalig kenà da egsimbà diyà si Nemula owoy sa medoo
langun taman egsabaan diyà sa kesimbà da.
22 Tuu ma doo, diyà sa uledin igsugkow i Mosis, endà iseg
di medoo sa egkelanih diyà sa kehaa i Nemula amuk endà
pebegisbisan da duu depanug. Hediya ma, endà ma ipeuloy
i Nemula duu sa salà etaw amuk endà duen sa depanug
eglesut itigtu sa salà da.

Netigtuwan Sa Salà Ta Danà Sa Depanug I Hésus

23 Na, sa simbaan Hudiyu owoy sa medoo langun taman
egsabaan diyà sa kesimbà da, lagà tuladan daa diyà sa tigtu
simbaan dutu langit dò. Migkelanih sa simbaan diyà tanà
danà sa depanug hinagtay daa, dodoo uman pa mapulù sa
depanug ipelanih siedò simbaan dutu langit dò.
24 Huenan di, igbegay i Kelistu sa hagdi depanug diyà
si Nemula. Beken sa Tigtu Mapulù Bilik i Nemula diyà
simbaan diyà tanà sa kenà di migdalem egoh di egbegay
depanug di, enù ka iya lagà tuladan daa diyà sa tigtu
simbaan dutu langit dò. Dodoo iya polo sa kenà i Hésus
migdalem sa tigtu simbaan dutu langit dò, owoy dutu dé ini
egoh di eg-antang kenita diyà si Nemula.
25 Tigesa sa keantang di kenita diyà sa keantang etaw
Hudiyu, enù ka amuk eg-antang sa Tigtu Ulu-ulu Tegesimbà
diyà si Nemula, uman palay egdalem diyà sa Tigtu Mapulù
Bilik i Nemula diyà sa simbaan da diyà tanà anì ibegay di sa
depanug hinagtay diyà si Nemula. Dodoo si Kelistu, segulê

* **9:20** 9:20 Basa ko Éksodo 24:8.

daa sa kinebegay di lawa di, endà medoo di gulê, enù ka
nekeenget sa kepatay di.
26 Enù ka upama, amuk endà nekeenget di, medoo gulê
sa kepatay di edung egoh sa tanà binaelan taman ini egoh
di. Dodoo beken hediya si Kelistu, enù ka segulê daa sa
kinetigtu di salà egoh di endà pa meuma sa sabuhanan
agdaw. Neetaw diyà tanà anì tigtuwan di sa salà ta langun
danà di migbegay sa hagdi lawa egoh di nematay.
27 Na, segulê daa sa kepatay sa langun etaw, agulé
tepengan i Nemula sa langun binaelan ta.
28 Hediya ma si Kelistu. Segulê daa sa kepatay di anì
tigtuwan di sa salà sa langun etaw. Meuma pa kani sa
agdaw egoh di pelikù dema, dodoo beken iya sa pesuwan di
anì mematay dema anì metigtuwan sa salà ta, dodoo pelikù
polo anì kuwaen di sa langun etaw eg-angat-angat kenagdi.

10

Nekeenget Sa Kepatay I Hésus Anì Tigtuwan Di Sa Salà Ta

1 Na, sa medoo uledin igsugkow i Mosis egoh anay, lagà
alung daa diyà sa medoo mepion mekeuma kani diyà kenita
danà i Kelistu. Na, takà da eg-imatay hinagtay sa medoo
etaw egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis anì ibegay
da diyà si Nemula uman palay, dodoo apiya di pa iya sa
egpangunutan da, tapay da doo endà kumetiengaw diyà sa
kehaa i Nemula.
2 Upama, amuk tigtu kumetiengaw sa etaw diyà sa kehaa
i Nemula danà da eg-imatay hinagtay, endà dé duen sa
pesuwan da eg-uman eg-imatay, enù ka mekepeuloy i
Nemula sa medoo salà da owoy metiigan da ma endà dé
mepigtamayan da.
3 Dodoo endà tuu iya wé, enù ka uman palay eg-imatay
da dema hinagtay ibegay da diyà si Nemula. Huenan di,
egketulengan da dema duen doo sa salà da.
4 Enù ka endà dé mebaluy di mekedan sa salà ta danà sa
depanug sapì ataw ka depanug kambing daa.
5 Netiigan ta iya wé enù ka egoh anay egoh i Kelistu buyu
mangay diyà tanà, mig-ikagi diyà si Nemula, guwaen di,
“Endà egkeiyapan ko sa medoo hinagtay daa eg-imatayan etaw
ataw ka sa medoo liyu ibegay da diyà keniko.
Huenan di, pineduen ko sa lawa etaw diyà kenak anì meimatayan a.
6 Endà ma metuuwan ka diyà sa medoo hinagtay eg-ulowen etaw
ibegay da diyà keniko
ataw ka diyà sa depanug hinagtay itigtu da salà da.

7 Huenan di, guwaen ku, ‘O Nemula, kaini a dé diyà keniko
anì mangunut a diyà sa uyot ko,
iling sa igsulat denu kenak diyà sa libelu kenà sa kagi
ko igpesulat.’ ”*
8 Na, iya sa anay inikagi i Hésus dahini sa egoh i Nemula
endà meiyap di sa kebegay da hinagtay diyà kenagdi lagà sa
uledin igsugkow i Mosis egoh anay. Apiya di pa eg-imatay
da hinagtay, ataw ka ulowen da, ataw ka ibegay da diyà
kagdi sa depanug hinagtay anì itigtu da sa salà da, tapay
doo endà metuuwan Nemula i.
9 Iya ma sa guwaen i Hésus, “Kaini a dé diyà keniko anì
mangunut a diyà sa uyot ko.” Na, danà iya wé inikagi di,
netiigan ta dé sinambian i Nemula sa tapay uledin denu
sa keimatay hinagtay, owoy iya sa igsambì di sa kepatay i
Kelistu.
10 Tuu ma doo. Tigtu migpangunut Hésus Kelistu i diyà
sa uyot i Nemula, huenan di nekedan dé sa langun salà ta
danà sa kebegay di sa hagdi lawa egoh di nematay enù ka
nekeenget dé sa segulê daa kepatay di.
11 Na, sa medoo tegesimbà Hudiyu eg-antang diyà si
Nemula, takà da eggalebek uman agdaw diyà sa simbaan
da, enù ka takà da eg-imatay hinagtay ibegay diyà si
Nemula. Dodoo tapay doo endà mekedan sa salà ta danà
iya wé egbaelan da.
12 Dodoo si Kelistu, segulê daa sa kepatay di anì tigtuwan
di sa langun salà ta, owoy nekeenget dé iya wé taman
melugay. Agulé, migpenuu dé denu kuwanan i Nemula
dutu langit dò.
13 Dutu sa kenà di eg-angat-angat taman endà meuma sa
egoh di atuwan i Nemula sa langun kuntelà di owoy ipeutuh
di kenagdi.
14 Segulê daa sa kebegay i Kelistu sa lawa di egoh di
nematay, huenan di pinetiengaw di kita diyà sa kehaa i
Nemula taman melugay, kita i etaw kinayasan di salà.
15 Duen ma sa ipetiig sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà
kenita denu iya wé, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di,
16 “Ini sa magtu ukit baelan ku kani diyà sa medoo etaw ku
anì mekeangay da dumapag diyà kenak,” guwaen i
Nemula.
“Ipepenemdem ku diyà kenagda sa uledin ku,
owoy itagù ku diyà sa pedu da anì meiyap da man-
gunut.”
17 Owoy guwaen di ma,

---

* **10:7** 10:5-7 Basa ko Isalem 40:6-8.

"Endà dé penemdemen ku duu sa medoo salà binaelan da
owoy sa medaet adat da."†
18 Na, amuk ipeuloy i Nemula dé sa medoo salà ta, endà dé
duen ulan sa keimatay ta hinagtay anì metigtuwan sa salà
ta.

Pebagel Yu Sa Kepigtuu Yu

19 Na, o medoo duma ku egpigtuu, danà sa depanug i
Hésus miglesut egoh di nematay anì tigtuwan di sa salà ta,
endà dé melenaw ki mangay dalem sa Tigtu Mapulù Bilik i
Nemula dutu langit dò.
20 Enù ka danà di nematay, duen dé sa magtu ukit
binaelan di anì mekesakem ki sa lalù endà meelut di enù ka
endà dé duen sa nekealang kenita eg-angay diyà si Nemula,
enù ka kinedanan di sa dakel ginis ighabeng diyà teliwadà
sa Dalesan i Nemula.
21 Beken iya daa, enù ka si Hésus dé sa mapulù datù ta eg-
antang kenita diyà si Nemula, enù ka kagdi sa eg-ipat kenita
etaw i Nemula.
22 Huenan di, mangay ki dé dumapag diyà si Nemula danà
di metudà sa pedu ta diyà kenagdi. Meeles sa kepigtuu
ta owoy metiengaw sa pedu ta danà sa depanug i Hésus
migkedan sa salà ta. Egoh ta migpebautis diyà wayeg,
tinandaan ta nekedan sa salà ta lagà migpedigus ki diyà sa
metiengaw wayeg.
23 Peelesen ta ma temù sa keangat-angat ta sa igpasad i
Nemula pinigtuu ta, enù ka netiigan ta kesaligan Nemula i
owoy ipetuu di doo sa langun igpasad di.
24 Penemdemen ta ma sa ukit ta setabangay anì
kumedakel sa kehidu ta owoy baelan ta ma sa mepion.
25 Apiya di pa duen etaw migsabuh da egkesetipon diyà
kesimbà, endà ilingan ta duu kagda. Setiponoy ki polo
anì setabangay ki anì kumeeles ma sa kepigtuu ta, enù ka
netiigan ta medapag dé sa agdaw kepelikù i Datù.
26 Tulik yu. Amuk netiigan ta dé sa tuu tegudon denu si
Hésus dodoo amuk takà ki doo egbael salà, endà dé duen
sa liyu meimatayan anì metigtuwan sa salà ta.
27 Amuk iya sa egbaelan sa etaw, mekeuma doo diyà
kenagdi sa dakel kepigtamay i Nemula, enù ka ulowen
i Nemula diyà sa dakel apuy sa langun etaw egkuntelà
kenagdi.
28 Taa yu, egoh anay amuk duen sa etaw migtipay diyà sa
uledin igsugkow i Mosis, owoy amuk duen ma duwa etaw
ataw ka telu migtulon sa ketuu salà di, meimatayan doo iya
wé etaw. Endà dé duen sa kehidu da kenagdi, apiya tukéé̂y.

† **10:17** 10:16-17 Basa ko Hilimiyas 31:33-34.

29 Amuk hediya sa binaelan da egoh anay, uman pa dakel
doo sa kepigtamay di mekeuma diyà sa etaw egpeumàumà
sa Anak i Nemula, enù ka lagà egtulonen di endà duen
ulan sa depanug i Kelistu egkedan sa salà ta, apiya iya
hedem sa tandà sa magtu ukit ta mekeangay dumapag diyà
si Nemula. Tigtu mepigtamayan enù ka egpeumàumaan di
ma sa Metiengaw Suguy i Nemula sa eghidu kenita.
30 Netiigan ta ini sa kagi i Nemula, guwaen di,
“Sumulì a ma doo,
aken i migtamay kenagda
danà sa binaelan da medaet.”
Owoy duen ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Tepengan ku sa binaelan sa langun etaw ku.”‡
31 Na, tigtu mepasangan temù iya wé etaw amuk mekeuma
diyà kenagdi sa kepigtamay i Nemula, sa Nemula melalù
taman melugay.
32 Na, yoko egkelipeng duu sa egoh yu anay migpigtuu
egoh yu lagà nelegdawan danà sa tuu tegudon. Apiya di pa
medoo sa kelikutan neukitan yu, netigkelan yu doo owoy
endà ma nekedan sa kepigtuu yu.
33 Egpeumàumaan sa etaw endà egpigtuu kiyu owoy
egpelihayen da ma kiyu diyà sa taengan medoo etaw, owoy
duen ma sa egoh yu nekeunut diyà sa duma yu nepelihay
danà sa kehidu yu kenagda.
34 Eghiduwan yu ma sa medoo etaw egpigtuu nebilanggu
owoy egtabangan yu ma kagda. Apiya di pa egtepelen etaw
sa medoo langun taman yu, egkeanggan yu doo enù ka
netiigan yu duen sa untung yu uman pa mepion dutu langit
dò sa endà dé mekedan di taman melugay.
35 Huenan di, yoko egkesemek ka egsalig diyà si Nemula,
enù ka amuk meeles sa kesalig yu kenagdi, tigtu mepion doo
sa untung mesakem yu.
36 Mepion amuk metigkelan yu sa kelikutan yu anì
mekegaga yu egpangunut diyà sa uyot i Nemula anì
sakemen yu kani sa untung igpasad di.
37 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Medapag dé tumebow sa etaw eg-angat-angatan yu.
Endà melimpas sa atas di tumebow.
38 Sa medoo etaw ku migketiengaw dé diyà sa kehaa ku
danà da egpigtuu diyà kenak,
iya sa mebegayan ku sa lalù endà meelut di.
Dodoo amuk duen etaw eg-eked polo egpigtuu diyà kenak
danà di nelimedangan,
endà doo metuuwan a diyà kenagdi.”§

‡ **10:30** 10:30 Basa ko Dutilonomiyu 32:35-36. § **10:38** 10:37-38 Basa ko Habakuk 2:3-4.

39 Na, o medoo duma ku egpigtuu, beken ki lagà sa etaw eg-
eked egpigtuu sa mepigtamayan i Nemula, enù ka meeles
polo sa nita kepigtuu diyà kenagdi, huenan di mealukan ki
doo.

11

Ini Denu Sa Kepigtuu Etaw Diyà Si Nemula

1 Na, amuk egpigtuu ki diyà si Nemula, netiigan ta
sakemen ta doo sa langun mepion eg-angat-angatan ta,
owoy netiigan ta ma diyà sa pedu ta duen doo sa mesakem
ta kani apiya di pa endà pa mehaa ta duu.
2 Taa yu sa medoo etaw egoh anay. Netuuwan Nemula i
diyà kenagda danà da migpigtuu.
3 Na, danà ta egpigtuu, netiigan ta si Nemula sa migpe-
duen sa langun eghauwen danà sa kagi di daa. Huenan di,
sa langun eghauwen ta ini egoh di, anan da kedu sa endà
egkehaa ta duu.
4 Egoh anay, migpigtuu Abel i, huenan di uman pa mepion
sa igbegay di diyà si Nemula, endà éhê di sa kebegay i Kain
kakay di. Danà sa kepigtuu i Abel, migketiengaw dé diyà sa
kehaa i Nemula, enù ka netuuwan Nemula i diyà sa igbegay
di. Apiya di pa nematay Abel i egoh anay, duen doo sa itulù
di diyà kenita danà sa kepigtuu di.
5 Hediya ma si Inok egoh anay, enù ka danà sa kepigtuu di,
endà nematay di enù ka binatun i Nemula polo dutu langit
dò. Hê endà dé hinaa di diyà siini tanà enù ka kinuwa i
Nemula dé. Duen ma sa kagi i Nemula igpesulat, netuuwan
Nemula i diyà kenagdi egoh di endà pa nebatun di dutu
langit dò.
6 Na, endà dé metuuwan Nemula i diyà sa egbaelan ta
amuk endà egpigtuu ki diyà kenagdi. Amuk ungayà sa
etaw mekeangay dumapag diyà si Nemula, endà mebaluy
di amuk endà pigtuuwen di duu duen Nemula i. Hediya ma
endà ma mebaluy di amuk endà pigtuuwen di duu duen
sa untung ibegay i Nemula diyà sa langun etaw eg-udes
eglagbet kenagdi.
7 Hediya ma, migpigtuu Nuwi i egoh anay egoh i Nemula
migtulon kenagdi denu sa dakel sugsug mekeuma diyà etaw.
Apiya di pa endà pa hinaa di duu iya wé sugsug, migpigtuu
doo owoy binaelan di sa dakel kumpit kenà sa langun
malayan di umedà anì endà mekesugsug da amuk mekeuma
sa dakel kemahà. Danà sa kepigtuu di, tinulon di metudà sa
kepigtamay i Nemula mekeuma diyà sa langun etaw endà
egpigtuu, owoy migketiengaw ma dé diyà sa kehaa i Nemula
danà di migpigtuu.

8 Hediya ma, migpigtuu Ablaham i diyà si Nemula egoh
anay. Huenan di, migpangunut ma diyà sa kagi i Nemula
egoh i Nemula migpelegkà kenagdi diyà sa menuwa di anì
humalì diyà sa sebaen ma tanà igpasad i Nemula ibegay
kenagdi. Hê, sinalidan di dé sa hagdi menuwa apiya di pa
endà netiigan di duu sa angayan di.
9 Egoh di migtebow dutu siedò tanà igpasad i Nemula diyà
kenagdi, egpigtuu doo meuma kani sa egoh i Nemula megay
iya wé tanà diyà kenagdi. Gasama iya, eg-ugpà daa diyà sa
kemalig inatepan ginis enù ka beken etaw diyà iya wé tanà
kagdi ya. Hediya ma sa binaelan sa anak di, si Isak, owoy
sa bébê di, si Hakob, enù ka eg-angat-angatan da ma doo sa
egoh di meketuu sa igpasad i Nemula diyà kenagda.
10 Egtigkelan i Ablaham sa keugpà di diyà kemalig,
enù ka iya polo sa tigtu menuwa eg-angat-angatan di sa
menuwa diyà langit endà mekedan di taman melugay enù
ka binaelan i Nemula.
11 Hediya ma si Sala sawa i Ablaham, migpigtuu ma diyà
si Nemula, enù ka apiya di pa lukes dé bayi endà eg-anak,
egkelalingen doo, enù ka pinigtuu di sa egoh i Nemula
egpetuu sa igpasad di diyà kenagda.
12 Hediya ma, apiya di pa lukes dé maama Ablaham i
owoy endà dé tolol di umanak sa sawa di danà di, duen
doo sa anak di anì mebaluy kagdi sa tupù sa tigtu medoo
etaw. Lagà da enay mantadan owoy lagà da ma sa medoo
bituen diyà langit, enù ka endà mebilang sa kedoo da.

13 Na, migpigtuu siedò medoo etaw egoh anay, dodoo
anan da nematay egoh da endà pa mighaa sa ketuu sa
igpasad i Nemula diyà kenagda. Gasama iya, tapay da
doo endà egsabuh egpigtuu, enù ka netiigan da apiya di
pa melugay, meuma doo kani sa agdaw egoh da humaa
sa tanà igpasad i Nemula eg-angat-angatan da. Huenan di,
tinandaan da beken siini tanà sa tigtu menuwa eg-ugpaan
da taman melugay.
14 Na, amuk guwaen sa etaw beken siini tanà sa tigtu
menuwa di, netiigan ta doo duen sa sebaen ma menuwa
di uman pa mepion eg-angat-angatan di.
15 Hediya ma, endà ma penemdemen i Ablaham duu
sa menuwa sinalidan di, enù ka upama, amuk iya sa
penemdem di, mekepelikù da doo dutu.
16 Dodoo endà egpelikù da dutu, enù ka ungayà da polo
mugpà da diyà sa menuwa uman pa mepion dutu langit
dò. Huenan di, netuuwan Nemula i sa keumow da kenagdi
sa Nemula egpigtuuwen da, enù ka tinapay di dé egbael sa
menuwa kenà da mugpà.

17-18 Na, netiigan ta igpasad i Nemula diyà si Ablaham
dumuen sa medoo tugod di danà sa anak di, si Isak. Agulé,
egoh i Nemula egtepeng sa kepigtuu i Ablaham, sinugù di
anì imatayan di sa anak di, si Isak, anì lagà ibegay di diyà
si Nemula. Dodoo, meeles doo sa kepigtuu i Ablaham diyà
sa igpasad i Nemula, huenan di endà eg-eked di eg-imatay
sa anak di.
19 Enù ka egpenemdemen di amuk mematay Isak i,
megaga i Nemula doo umenaw sa nematay. Tuu ma doo,
lagà inenaw i Nemula Isak i, enù ka imatayan i Ablaham
hedem amuk endà hinawidan i Nemula duu.
20 Hediya ma, migpigtuu ma Isak i diyà sa igpasad i
Nemula, enù ka tinulon di diyà sa duwa anak di, si Hakob
owoy si Isaw, sa egoh da mebegayan mepion kani.
21 Hediya ma, migpigtuu Hakob i, enù ka egoh di buyu dé
egkematay, tinulon di diyà sa duwa bébê di anak i Hosé sa
egoh da ma mebegayan mepion kani. Hê, egpetuyuh diyà
sa tuked di owoy eg-oloen di Nemula i danà sa igpasad di
kenagda.
22 Hediya ma si Hosé, danà sa kepigtuu di egoh di buyu
dé egkematay egoh anay, tinulon di meuma kani sa kelegkà
sa langun tugod i Islaél kedu diyà tanà Igiptu. Huenan di,
igsasà di diyà kenagda anì uwiten da ma sa medoo tuelan
di amuk lumegkà da diyà Igiptu.
23 Hediya ma, migpigtuu ma sa emà i Mosis owoy sa
inay di, enù ka apiya di pa igsugù sa ulu-ulu tanà Igiptu
imatayan sa langun maama anaken etaw Hudiyu, endà doo
nelimedangan da. Egoh i Mosis miglesut, iglidung da polo
taman telu gebulan anì endà meimatayan di, enù ka hinaa
da metolol sa palas di.
24 Hediya ma, migpigtuu ma si Mosis. Egoh di mipedu
dé, sinalidan di sa mepion keugpà di diyà sa dalesan sa
anak ulu-ulu tanà Igiptu, enù ka endà meiyap di amuk eg-
ingadanan da anak sa bayi anak i Palo.
25 Iya polo sa penemdem di uman pa mepion amuk
mekeunut diyà sa medoo etaw i Nemula egkepelihay,
huenan di eg-ekedan di sa keiyap sa etaw takà egbael salà
enù ka netiigan di medelamet mekedan iya wé keiyap da.
26 Apiya di pa mebaluy tigtu kumawasà dutu Igiptu
dò, iya polo sa penemdem di uman pa mepion amuk
mepeumàumaan danà di egpigtuu meketuu sa igpasad i
Nemula denu sa Tigtu Datù peangayen di kani diyà tanà.
Diyà sa penemdem i Mosis, uman pa mepion iya wé enù ka
eg-angat-angatan di sa untung ibegay i Nemula kani diyà
kenagdi.

27 Danà sa kepigtuu di, endà nelimedangan Mosis i sa
kebulit sa ulu-ulu tanà Igiptu kenagdi egoh di miglegkà
dahiya. Apiya di pa tigtu melikut sa inukitan di, endà doo
migpelikù di enù ka lagà hinaa di Nemula i, sa Nemula endà
mehaa ta duu.
28 Danà sa kepigtuu di ma, tinulù di sa medoo duma di
etaw Hudiyu anì mimatay da kebilibili owoy itagù da sa
depanug diyà sa selat dalesan da anì endà mematay sa lebì
lawa anak da danà sa egsugùsuguen i Nemula pineangay
di anì mimatay sa langun lebì lawa etaw dutu Igiptu dò.

29 Na, danà sa medoo tugod i Islaél migpigtuu, migbatas
da sa Melalegà Dagat egoh i Nemula migsekawang sa dagat.
Lagà sa tanà netikal sa inukitan da. Dodoo sa medoo etaw
Igiptu eglohot kenagda, egoh da egbatas hedem, nelened
da langun enù ka sinedelagkup i Nemula dema sa dagat
sinekawang di.

30 Hediya ma, migpigtuu ma sa medoo etaw Hudiyu egoh
da miggila diyà sa medoo kuntelà da egoh anay. Huenan
di, linibet da sa kutà menuwa Héliko segulê uman agdaw
taman pitu agdaw, hê petow dé nepilay iya wé kutà anì
atuwan da sa medoo etaw Héliko.
31 Duen ma sa bayi dahiya tegepediyangdang, si Lahab.
Egoh i Hosuwa migsugù sa duwa etaw migpekuhì sa
menuwa Héliko, mepion sa adat i Lahab diyà kenagda
owoy tinabangan di ma. Huenan di, danà di migpigtuu,
endà nekelapeg di diyà sa medoo tegeHéliko endà egpigtuu
pinigtamayan i Nemula.

32 Duen pa sa tulonen ku hedem diyà keniyu denu sa
medoo liyu etaw migpigtuu egoh anay, dodoo kulang sa ulas
ku egtulù keniyu ini egoh di denu kenagda, iling si Gidiyon,
si Balak, si Samson, si Hépta, si Dabid, si Samuwél, owoy sa
medoo liyu tegesugkow i Nemula egoh anay.
33 Danà da migpigtuu diyà si Nemula, tinabangan di
kagda. Huenan di, duen etaw mig-atu diyà sa medoo ulu-
ulu kuntelà da, owoy duen ma etaw metudà sa keipat da
sa medoo etaw da, owoy duen ma liyu etaw migsakem
sa igpasad i Nemula diyà kenagda danà sa kepigtuu da.
Duen ma etaw nekepetigem ebà sa liyun, huenan di endà
nehemued da.
34 Owoy duen ma etaw egpigtuu endà nedaig da diyà sa
dakel apuy, owoy duen ma etaw endà neimatayan da danà
sa kuntelà da. Duen ma etaw endà duen egkegaga, dodoo
tigtu migkebagel da polo danà sa kepigtuu da. Duen ma
etaw endà nelimedangan da eggila, huenan di mig-atu da
diyà sa medoo kuntelà da kedu mediyù dò eggila kenagda.

35 Owoy duen ma bayi egpigtuu, huenan di mig-enaw sa
anak da nematay.
Duen ma medoo liyu etaw egpigtuu nesigkem da. Apiya di
pa nepelihay da taman egoh da nematay, endà doo eg-eked
da egpigtuu, enù ka ungayà da enawen i Nemula kagda anì
mekeugpà da diyà kenagdi taman melugay.
36 Duen ma liyu etaw egpigtuu pineumàumaan da owoy
tinapes da, owoy duen ma etaw pinolot sangkalì owoy
nebilanggu da.
37 Duen ma liyu etaw egpigtuu nematay binuung batu,
owoy duen ma etaw tinagped eget sa lawa da owoy duen
ma tinigbas da sundang. Duen ma etaw egpigtuu tigtu
nepasangan da enù ka endà duen ginis da liyu daa sa kunul
kambing ataw ka kunul kebilibili. Endà ma duen kaenen
da, owoy tigtu da nelikutan owoy pinelihay da ma etaw.
38 Duen ma liyu etaw egpigtuu hinemagawan da kedu
diyà sa tigtu menuwa da. Huenan di, egtimbultimbul da
diyà sa melabel tanà mediyù dalesan owoy diyà sa medoo
getan, owoy eg-ugpà da daa diyà ilib owoy diyà takub. Iya
sa nebaelan sa medoo etaw egpigtuu enù ka uloy etaw da
daa diyà sa kehaa etaw endà egpigtuu, dodoo tigtu mapulù
da polo diyà sa kehaa i Nemula.
39 Na, apiya di pa netuuwan Nemula i diyà siini langun
etaw egpigtuu, endà doo nesakem da duu sa igpasad di diyà
kenagda.
40 Enù ka duen sa ukit uman pa mepion pinenemdem i
Nemula, enù ka iya sa uyot di mekelapeg ki ma diyà siedò
medoo etaw egpigtuu. Huenan di, endà pa igpetuu di duu sa
igpasad di diyà kenagda egoh anay taman endà mekelapeg
ki ma diyà sa langun etaw mekesakem sa mepion ibegay di.

12

Si Nemula Sa Emà Ta

1 Na, medoo temù sa etaw migpigtuu diyà si Nemula
egoh anay, huenan di igpetiig da diyà kenita tigtu kesaligan
Nemula i. Na, lagà sa kesekuyaay sa kepangunut ta diyà
si Nemula, huenan di mepion amuk kedanan ta sa langun
mekealang kenita, lagà sa egbaelan sa etaw egsekuyaay
egletu. Sumabuh ki mael salà sa lagà nekepolot kenita,
owoy umudes ki ma lagà sa keletu taman endà mekeuma
ki diyà sa ketamanan di.
2 Peelesen ta ma sa kesalig ta diyà si Hésus, enù ka
kagdi sa keduwan sa kepigtuu ta owoy guluben di ma.
Tinigkelan di sa egoh di igtutuk diyà sa kayu igbugsud, owoy
endà ma memala di diyà sa kepatay di, dodoo iya polo

sa egpenemdemen di sa kekeanggan di amuk meubus sa
langun kepelihayan di. Agulé egpenuu dé ini egoh di denu
kuwanan i Nemula enù ka Datù dé dutu.
3 Na, tigtu medaet sa kelikutan neukitan di, enù ka
pineumàumaan sa medoo etaw tegebael salà kagdi i.
Huenan di, takà yu penemdem kagdi anì endà mesemek
yu mangunut diyà kenagdi amuk duen sa kelikutan yu.
4 Enù ka netiigan yu apiya di pa eg-eked yu dé egbael
salà, endà pa duen etaw diyà keniyu neimatayan danà di
egpigtuu.
5 Yoko egkelipeng duu sa igtulù i Nemula diyà kenita i
medoo anak di. Taa yu siini kagi di igpesulat, guwaen di,
“O anak ku, yoko egpeulan duu sa keindaw ku keniyu.
Apiya di pa egpigtamayan ku kiyu,
yoko doo egkesemek ka egpangunut diyà kenak.
6 Enù ka indawen ku sa langun etaw eghiduwan ku,
owoy pigtamayan ku ma sa langun etaw inanak ku
amuk egbael da medaet.”*
7 Huenan di, amuk duen sa kelikutan nekeuma diyà keniyu
ini egoh di, tigkeli yu dé, enù ka iya sa ukit i Nemula eg-
indaw keniyu. Amuk eg-indawen di kiyu, netiigan yu doo
kiyu sa anak di, enù ka endà duen sa batà endà eg-indawen
emà di duu.
8 Hediya ma si Nemula, eg-indawen di ma sa langun anak
di. Amuk endà eg-indawen di duu kiyu, beken kiyu sa anak
di owoy beken kagdi sa Emà yu, dodoo lagà yu polo sa anak
tanà.
9 Na, eg-adatan ta sa emà ta diyà siini tanà, apiya di pa
egpigtamayan da kita. Huenan di, mepion amuk uman pa
dakel sa uyot ta egpangunut diyà sa Emà ta dutu langit dò,
enù ka amuk egpangunut ki diyà kenagdi, begayan di kita
sa lalù endà meelut di.
10 Na, sa emà ta diyà tanà, endà nelugay sa kepigtamay da
kenita enù ka taman daa sa mepion netiigan da. Dodoo sa
Emà ta diyà langit, iya sa pesuwan di egpigtamay kenita
anì kumepion ki anì kumetiengaw ki ma iling sa hagdi
ketiengaw.
11 Amuk egpigtamayan di kita, tigtu ki mebukul enù ka
melikut sa egkeukitan ta. Dodoo duen doo sa untung ta
amuk tinulù ki dé danà sa kepigtamay di kenita, enù ka
migketiengaw dé sa adat ta owoy tigtu melanih ma dé sa
pedu ta.

Ini Sa Mepion Adat Igsasà Di Diyà Kenagda

---

* **12:6** 12:5-6 Basa ko Milantek Kagi 3:11-12.

12 Na, yoko egkesemek ka egpangunut diyà si Nemula
apiya di pa egkelikutan yu. Pebagel yu polo sa pedu yu
owoy peeles yu ma sa kepigtuu yu diyà kenagdi.
13 Petudà yu ma sa adat yu anì endà mekeamu sa duma
yu melungoy kepigtuu anì kumeeles polo sa kepigtuu da.
14 Na, baeli yu sa taman egkegaga yu anì melanih sa
keugpà yu langun. Owoy udesi yu ma ilingi sa metiengaw
adat, enù ka endà duen etaw mekeugpà diyà si Nemula kani
amuk endà metiengaw da.
15 Tulik yu anì endà duen etaw diyà keniyu umeked sa
mepion ketabang ipeuloy i Nemula. Amuk hediya, lagà sa
keluwen mekehilu iya wé etaw, enù ka egbogowen di sa
medoo etaw egpigtuu anì meenggat da ma egpekebael salà.
16 Tulik yu ma anì endà duen etaw diyà keniyu egbigà,
owoy anì endà ma iniyugan yu duu Nemula i lagà sa
binaelan i Isaw egoh anay. Apiya di pa sakemen i Isaw
hedem sa igpasad i Nemula danà di kagdi sa lebì lawa anak
sa emà di, igsambì di polo diyà sa kaenen daa sa hagdi
egkegaga danà di lebì lawa enù ka egpeketues.
17 Netiigan yu ma egoh di nelugaylugay, ungayà di hedem
isimbà sa emà di diyà si Nemula anì mebegayan sa mepion.
Dodoo endà mebaluy di enù ka endà dé mepelumanan di
duu sa binaelan di, apiya di pa tigtu egpehiduhidu danà di
egsinegaw.
18 Na, tigesa sa ukit ta mangay dumapag diyà si Nemula
ini egoh di diyà sa ukit sa medoo tupù ta egoh anay. Enù ka
iya sa ukit da migdapag diyà si Nemula sa hinaa da diyà sa
getan Sinay eglegleg, owoy migdeleman ma danà sa dakel
alung owoy tigtu meleges ma sa kelamag.
19 Dinineg da sa metaled dagì tegbuli owoy sa metaled
kagi i Nemula. Egoh da migdineg sa kagi di, migpegeni da
anì endà muman di mikagi enù ka nelimedangan da temù.
20 Nelimedangan da danà sa kagi di eghawid kenagda,
guwaen di, “Amuk duen etaw ataw ka hinagtay daa eg-utuh
diyà siini getan, meimatayan doo buungen batu.”†
21 Na, tigtu da nelimedangan danà iya wé hinaa da
egoh iya, enù ka apiya si Mosis, eglukub gaa enù ka
nelimedangan ma.
22 Dodoo kita, beken dé hediya sa keangay ta egdapag
diyà si Nemula, enù ka lagà ki polo eg-angay dapag diyà
sa Getan Siyon, sa menuwa kenà i Nemula eg-ugpà, sa
Nemula melalù taman melugay. Iya sa menuwa diyà
langit pinengadanan Magtu Hélusalém, sa menuwa kenà

† **12:20** 12:20 Basa ko Éksodo 19:13.

sa ngibu-ngibuwan egsugùsuguen i Nemula takà eg-olò
kenagdi.
23 Eg-angay ki ma egdapag diyà sa medoo muna anak
i Nemula egkesetipon nekesulat sa ngadan da diyà langit.
Owoy eg-angay ki ma egdapag diyà si Nemula, sa tumepeng
sa binaelan sa langun etaw, owoy eg-angay ki ma egdapag
diyà sa langun etaw nematay egpigtuu, sa medoo etaw
pinetiengaw i Nemula danà di nekedan sa adat da medaet.
24 Owoy eg-angay ki ma egdapag diyà si Hésus, sa Datù ta
atung mig-antang sa magtu ukit ta dumapag diyà si Nemula,
enù ka danà sa depanug di, igkayas di sa salà ta. Iya tandà
sa depanug di sa kehidu i Nemula kenita, beken lagà sa
depanug i Abel egoh anay tandà sa kepigtamay i Nemula
mekeuma diyà si Kain mig-imatay kenagdi.
25 Na, dinegdineg yu, hih, sa kagi i Nemula. Yoko eg-
eked duu, enù ka sa medoo tupù ta egoh anay, endà
egdinegdinegen da duu sa kagi i Nemula igsugkow i Mosis
diyà siini tanà, huenan di pinigtamayan i Nemula kagda.
Amuk endà nekeiwod da sa kepigtamay di egoh anay, labi
pa kita i, endà mekeiwod ki sa kepigtamay di amuk endà
egpangunutan ta duu sa inikagi di kedu langit dò.
26 Egoh anay egoh i Nemula mig-ikagi diyà sa medoo
tupù ta diyà Getan Sinay, miglanuhen sa tanà danà sa kagi
di metaled. Dodoo duen doo sa igpasad di, guwaen di,
“Meuma kani sa kepelanuhen ku, dodoo beken tanà daa
sa pelanuhenen ku, pelanuhenen ku ma sa langit.”‡
27 Na, danà iya wé inikagi di, netiigan ta lumanuhen
kani sa langun eghauwen ta owoy mekedan da ma. Amuk
hediya, iya daa sa mesamà sa langun endà dé mekedan di
taman melugay.
28 Huenan di, tigtu meolò ta Nemula i, enù ka melalù
ki taman melugay diyà sa kedatù di endà dé mekedan di.
Datuen ta ma kagdi iling sa uyot di diyà kenita, owoy adatan
ta ma danà ta egkelimedangan meketipay diyà kenagdi.
29 Enù ka sa Nemula egsimbaan ta, lagà sa tigtu dakel apuy
sa kepigtamay di etaw.

13

Ini Sa Adat Kenà I Nemula Metuuwan

1 Na, umani yu pa sa kesehiduway yu sa medoo duma yu
egpigtuu.
2 Yoko egkelipeng duu eg-adat sa etaw egtebow diyà
keniyu endà egkilalaen yu duu. Salui yu kagda, enù ka duen
etaw migbael iya wé, dodoo endà netiigan da duu amuk

‡ **12:26** 12:26 Basa ko Hagiyo 2:6.

egsugùsuguen i Nemula kedu diyà langit sa etaw eglengen
diyà kenagda.
3 Owoy yoko egkelipeng duu egtabang sa medoo etaw
egpigtuu nebilanggu. Ipat yu mepion lagà kiyu ma nebi-
langgu. Owoy tabangi yu ma sa medoo etaw egpigtuu
egkepelihay, lagà mendaa sa niyu lawa nepelihay.
4 Na, adati yu langun sa kesesawaay yu. Yoko egbigà duu
sa sawa duma yu, enù ka mepigtamayan i Nemula doo sa
langun etaw egbigà owoy sa etaw neseuma sa lawa da sa
etaw beken sawa di.
5 Tulik yu ma anì endà subela sa pedu yu diyà sa pilak.
Dodoo keanggan yu daa polo diyà sa niyu daa langun taman,
enù ka duen sa kagi i Nemula, guwaen di,
“Endà dé salidan ku kiyu,
owoy endà ma iniyugan ku duu kiyu.”*
6 Na, danà i Nemula sa egsaligan ta, mekeikagi ki, guwaen
ta,
“Si Datù Nemula sa egtabang kenak,
huenan di endà dé melimedangan a,
sumalà dé egbaelan sa etaw daa diyà kenak.”†
7 Na, yoko egkelipeng duu sa medoo ulu-ulu migtulù
keniyu sa kagi i Nemula egoh anay. Penemdem yu ma sa
mepion binaelan da egoh da endà pa nematay, owoy ilingi
yu ma sa kepigtuu da.
8 Endà mehalì di Hésus Kelistu i, enù ka tapay doo
nesetepeng edung egoh anay taman ini egoh di owoy taman
melugay.
9 Huenan di, yoko egpigtuu duu sa tegudon endà iling
di sa tuu tegudon igtulù diyà keniyu. Mepion polo amuk
kumeeles sa kepigtuu yu danà sa ketabang ipeuloy i Nemula
diyà kenita. Dodoo endà kumeeles di amuk egpangunut yu
diyà sa medoo uledin da denu sa kaenen eghawidan da, enù
ka endà metabangan ki danà iya wé uledin.
10 Dodoo, nematay Hésus i enù ka tinigtuwan di sa salà
ta, kita i etaw egpigtuu diyà kenagdi. Dodoo sa medoo
etaw egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis denu
sa keimatay da hinagtay diyà sa simbaan Hudiyu, endà
mekeunut da diyà kenita i etaw inalukan i Hésus denu sa
salà ta.
11 Amuk eg-imatay hinagtay sa Tigtu Ulu-ulu Hudiyu
Tegesimbà, uwiten di sa depanug dalem sa Tigtu Mapulù
Bilik i Nemula anì metigtuwan sa salà binaelan etaw. Dodoo
sa lawa sa hinagtay inimatayan, ipeliyu da diyà sa menuwa
owoy ulowen da dutu.

---

* **13:5** 13:5 Basa ko Dutilonomiyu 31:6. † **13:6** 13:6 Basa ko Isalem 118:6.

12 Hediya ma sa nebaelan i Hésus, enù ka nematay ma
diyà sa liyu iya wé menuwa, owoy sa hagdi depanug sa
igkayas sa salà langun etaw.
13 Huenan di, nelaun ki dé diyà sa langun uledin igsugkow
i Mosis. Mangay ki ma diyà si Hésus diyà sa liyu iya wé
menuwa, owoy endà ma melimedangan ki amuk mepelihay
ki danà ta nesesebaen si Hésus lagà sa hagdi mendaa
nepelihayan egoh anay.
14 Metigkelan ta doo sa lihay ta, enù ka endà melugay ki
mugpà diyà siini tanà, enù ka iya polo sa eg-angat-angatan
ta sa tigtu menuwa ugpaan ta kani dutu langit dò.
15 Na danà i Hésus, duen sa ibegay ta diyà si Nemula, sa
keolò ta kenagdi taman melugay, enù ka takà ki egtulon diyà
etaw sa mepion egbaelan di diyà kenita.
16 Na, yoko egkelipeng duu sa kebael yu mepion diyà sa
medoo duma yu owoy sa kesetabangay yu ma, enù ka iya
lagà sa ibegay ta diyà si Nemula sa kenà di metuuwan.
17 Na, pangunut yu diyà sa medoo kaunutan yu owoy adati
yu ma kagda, enù ka sinugù i Nemula kagda anì ipaten da
kiyu i etaw egpigtuu, owoy meketulon da ma kani diyà si
Nemula denu sa keipat da keniyu. Amuk egpangunut yu
diyà kenagda, tigtu meanggan da denu sa galebek da. Dodoo
amuk endà egpangunutan yu duu, mesemek da doo tumulù
keniyu, huenan di endà ma metabangan yu.
18 Na, simbai yu ma kami takà diyà si Nemula. Netiigan ké
doo endà duen sa binaelan ké mesigbolow etaw, enù ka iya
daa sa uyot ké takaan ké egbael sa mepion anì metuuwan
Nemula i diyà kenami.
19 Owoy tigtu a egpegeni anì isimbà yu ma aken anì
medelamet a mendaa mekepelikù diyà keniyu.

Ini Sa Igsimbà Di

20-21 Na, inenaw i Nemula Hésus Kelistu i sa Datù ta egoh
di nematay. Danà sa depanug di miglesut, iya sa tandà di sa
magtu ukit ta mekeangay dumapag diyà si Nemula taman
melugay. Huenan di, si Hésus sa lagà mepion tegeipat
kebilibili, owoy lagà ki sa kebilibili eg-ipaten di. Egsimbà
a diyà si Nemula, sa egpelanih pedu ta, anì mebegayan di
kiyu sa langun igtabang di anì mekegaga yu mangunut diyà
sa hagdi uyot. Egsimbà a ma anì tabangan di kiyu danà
i Hésus Kelistu anì mebaelan yu sa langun galebek kenà
di metuuwan. Huenan di, meolò Hésus Kelistu i taman
melugay. Amin.

Ini Sa Sabuhanan Kagi Di

22 Na, o medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku dinegdineg
yu siini langun kagi igsulat ku diyà keniyu anì metabangan
yu, enù ka endà iseg di metaes siini sulat ku diyà keniyu.
23 Ungayà ku ma metiigan yu nelaun dé diyà bilangguwan
sa duma ta egpigtuu, si Timotiyu. Amuk medelamet
tumebow dahini, uwiten ku kagdi amuk mangay a diyan.
24 Na, tulon yu sa mepion pedu ku diyà sa medoo ulu-ulu
yu owoy diyà sa langun etaw i Nemula dahiya. Hediya ma
sa medoo duma ta tegeItaliya egpigtuu, ipetulon da ma sa
mepion pedu da diyà keniyu.
25 Na, egsimbà a anì mekehaa yu langun sa mepion
ketabang ipeuloy i Nemula.
Na, taman iya daa.

Ini Sa Igsulat I
SANTIYAGO
Ini Denu Sa Igsulat I Santiyago

Na, ini i Santiyago sa hadi i Hésus Kelistu denu inay di. Kagdi sa kaunutan sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus diyà menuwa Hélusalém.

Igpeuwit i Santiyago siini sulat diyà sa langun etaw Hudiyu egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Iya sa pesuwan di migsulat diyà kenagda anì itulù di sa mepion adat da. Tinulon di amuk tigtu da egpigtuu diyà si Nemula, mehaa ta doo sa kepigtuu da danà sa adat da mepion. Endà duen sa nesugatan sa kepigtuu etaw amuk endà ma mepion sa adat di. Iya sa tandà sa kepigtuu di sa mepion egbaelan di.

Ini Sa Edungan Kagi I Santiyago

1 Na, si Santiyago a egsulat ini i. Aken sa egsugùsuguen i
Nemula owoy egsugùsuguen ma i Hésus Kelistu sa Datù ta.
Egtulonen ku sa mepion pedu ku diyà keniyu, kiyu i etaw i
Nemula nesepalak diyà siini sinukub langit.

Ini Sa Igtulù I Santiyago Anì Mebagel Sa Kepigtuu Da

2 O medoo duma ku egpigtuu, amuk duen medoo balan-
gan kelikutan tumebow diyà keniyu, keanggani yu temù,
3 enù ka netiigan yu amuk metigkelan yu sa kelikutan yu
danà sa kepigtuu yu, kumebagel doo sa pedu yu.
4 Amuk kumebagel sa pedu yu danà yu egtigkel, endà
duen sa kenà yu meketipay owoy kumeeles ma sa kepigtuu
yu owoy megulub yu ma dé.
5 Dodoo, amuk duen etaw diyà keniyu endà egpeketiig
sa mepion egbaelan di, mepion amuk sumimbà diyà si
Nemula anì mebegayan di sa milantek penemdem di, enù
ka begayan i Nemula takà sa langun etaw egpegeni enù ka
metawag egbegay owoy endà ma pemalaen di duu.
6 Dodoo amuk sumimbà yu diyà si Nemula, pigtuu yu sa
kebegay di keniyu sa egpegeniyen yu. Yoko egpeduwa sa
pedu yu, enù ka takà humalìhalì sa penemdem sa etaw
egkeduwa sa pedu di. Kagdi sa lagà lambeg eg-unut-unut
diyà kelamag sumalà dé sa angayan di.
7-8 Amuk hediya, egkeduwa sa pedu di owoy endà ma
kesaligan di diyà sa langun egbaelan di. Eg-amu iya wé
etaw amuk egpenemdemen di duen sa sakemen di diyà si
Nemula.

Migtulù I Santiyago Denu Sa Etaw Egpigtuu Diyà Si Hésus

9 Na, kiyu i pubeli etaw egpigtuu, keanggani yu dé enù ka
egpedakelen i Nemula doo kiyu.
10 Owoy kiyu i kawasà etaw egpigtuu, mepion ma amuk
meanggan yu amuk egpetukééyen i Nemula kiyu, enù ka
beken sa pantiyali yu sa egsaligan yu. Buyu dé mekedan sa
kawasà etaw lagà sa bulok keluwen eglegupay.
11 Amuk nekebugsang sa agdaw tigtu meedup, lumegupay
sa medoo keluwen owoy menabù sa bulok di owoy mekedan
ma sa ketolol di. Hediya ma sa mebaelan sa kawasà, petow
da dé mematay owoy mesalidan da ma sa langun taman da,
apiya di pa meudes da pelà egpantiyali.

Ini Sa Keduwan Sa Medoo Itepeng Etaw

12 Na, iya sa etaw tigtu meanggan sa etaw metigkel sa
langun kelikutan di, enù ka amuk meubus sa kelikutan di,
mesakem di doo sa untung di sa lalù endà meelut di igpasad
i Nemula diyà sa langun etaw eghidu kenagdi.
13 Amuk duen etaw meenggat diyà salà danà sa kelikutan
nekeuma diyà kenagdi, endà mepion di amuk iya sa
penemdem di si Nemula sa nekeenggat kenagdi. Enù ka
endà mebaluy di meenggat Nemula i diyà salà owoy endà
ma duen etaw enggaten di diyà salà.
14 Dodoo neenggat sa etaw diyà salà danà sa medaet
ungayà sa pedu di polo.
15 Amuk unutan sa etaw sa medaet ungayà pedu di,
mesalà doo. Amuk takà egbael salà sa etaw, iya sa
ketebowon di sa kepatay di taman melugay.
16 O medoo duma ku eghiduwan ku, hahaa yu anì endà
meakalan yu.
17 Anan mepion polo sa ibegay i Nemula diyà kenita, endà
duen medaet di owoy endà ma duen kulang di enù ka kedu
si Nemula diyà langit. Kagdi sa migbael sa langun egsenang
diyà langit. Apiya di pa eghalìhalì sa legdaw da, endà
doo mehalì Nemula i owoy anan mepion sa ibegay di diyà
kenita.
18 Danà sa uyot di, inanak di kita egoh ta migpigtuu diyà
sa tuu tegudon. Iya sa binaelan di anì kita sa tigtu mapulù
diyà sa langun pineduen di.

Igtulù I Santiyago Anì Tigtu Migtuu Ki Sa Langun Kagi I Nemula

19 O medoo duma ku eghiduwan ku, penemdem yu ini
i. Mepion amuk langun yu meudes egdinegdineg sa kagi
i Nemula. Yoko egpedelamet ta eg-ikagi diyà sa duma
yu amuk endà muna yu egpenemdem, owoy yoko ma
egpedelamet ta egbulit.

20 Enù ka amuk egbulit sa etaw, endà egpangunut di diyà
sa metiengaw adat kenà i Nemula metuuwan.
21 Huenan di, ekedi yu sa langun medaet egbaelan yu
owoy sa langun adat yu medaet. Pangunut yu polo diyà
si Nemula owoy sakem yu ma sa kagi di igtagù di diyà sa
pedu ta, enù ka iya sa mekealuk kenita denu sa salà ta.
22 Na, pangunuti yu dé sa kagi i Nemula, enù ka amuk
egdineg yu daa uloy owoy endà egpangunutan yu duu,
neakalan yu.
23 Amuk duen etaw egdineg daa uloy sa kagi i Nemula
owoy endà egpangunutan di duu, kagdi lagà sa etaw humaa
sa egoh-egoh di diyà sa pegalungan.
24 Tigtu eghauwen di sa palas di diyà sa pegalungan,
dodoo amuk eg-ipanaw dé, medelamet melipengan di sa
hinaa di. Hediya ma sa etaw egdineg sa kagi i Nemula dodoo
endà egpangunutan di duu.
25 Tigtu mepion sa kagi i Nemula, iya sa mekealuk kenita
denu sa salà ta. Amuk duen sa etaw tigtu egpenemdem
denu sa kagi i Nemula dinineg di owoy endà egkelipengan
di duu dodoo egpangunutan di polo, iya sa etaw tabangan i
Nemula diyà sa langun egbaelan di.
26 Amuk guwaen sa etaw metiengaw sa keunut di diyà si
Nemula, dodoo endà egtulikan di duu sa eg-ikagiyen di, iya
sa etaw neakalan danà sa pedu di owoy endà ma duen sa
untung di diyà sa keunut di si Nemula.
27 Dodoo sa etaw tigtu eg-unut diyà sa Emà ta si Nemula,
iwoden di sa medaet adat sa etaw diyà tanà owoy egtaban-
gan di ma sa medoo etaw egkelikutan, iling ka ilu ataw
ka bayi balu. Iya sa mepion egbaelan di kenà i Nemula
metuuwan.

2

Endà Mepion Di Amuk Endà Nesetepeng Sa Keadat Ta Diyà Sa Medoo Etaw

1 O medoo duma ku egpigtuu, amuk egpigtuu yu diyà si
Hésus Kelistu sa Datù ta épê dakel egkegaga, endà mepion
di amuk endà nesetepeng sa keadat yu sa langun etaw
egpigtuu, iling ka pubeli ataw ka kawasà.
2 Upama, duen duwa etaw egludep diyà sa simbaan yu,
kawasà sa sebaen owoy pubeli sa sebaen. Duen tising
bulawan sa kawasà etaw owoy tigtu metolol ma sa hagdi
ginis, dodoo egkawal medaet sa etaw pubeli.
3 Agulé eg-adatan yu sa etaw metolol ginis, guwaen yu,
“Penuu ka dini diyà siini mepion bangkù.” Dodoo guwaen
yu diyà sa etaw pubeli, “Tigdeg ka daa dahiya,” ataw ka

guwaen yu, “Penuu ka dé diyà saeg medapag diyà sa bangkù
ku.”
4 Amuk hediya sa egbaelan yu, tigtu medaet iya wé, enù
ka guwaen yu dò uman pa mapulù sa kawasà diyà sa etaw
pubeli. Na, danà sa medaet penemdem yu iya wé egbaelan
yu.
5 O medoo duma ku eghiduwan ku, dineg yu ini i eg-
ikagiyen ku. Apiya di pa tukééy daa sa pantiyali sa medoo
etaw pubeli diyà tanà, hinemilì i Nemula ma doo kagda anì
dakel sa kepigtuu da diyà kenagdi, owoy mekeunut da ma
diyà sa kedatù di enù ka iya sa igpasad di diyà sa langun
etaw eghidu kenagdi.
6 Dodoo kiyu, endà adatan yu duu sa etaw pubeli, adatan
yu polo sa kawasà etaw. Dodoo sa kawasà etaw sa egpelihay
keniyu, owoy kagda ma sa eg-agak keniyu diyà sa uwis anì
tipuwen da kiyu,
7 owoy kagda ma sa egpeumàumà egsumbung si Datù
Hésus Kelistu sa eg-unutan ta.
8 Na, tigtu mepion sa egbaelan yu amuk egpangunutan
yu siedò tigtu mapulù uledin i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Hiduwi ko sa duma ko iling mendaa sa kehidu ko keniko.”*
9 Dodoo amuk eg-adatan yu sa kawasà etaw owoy igtigesa
yu sa pedu yu diyà sa etaw pubeli, nesalà yu doo enù ka
endà egpangunutan yu duu siedò uledin i Nemula. Huenan
di, pigtamayan di kiyu danà yu migtipay diyà sa uledin di.
10 Apiya di pa egpangunut sa etaw diyà sa medoo uledin i
Nemula dodoo amuk tinipay di sa sebaen daa uledin, nesalà
doo lagà sa etaw migtipay diyà sa langun uledin.
11 Duen sa uledin i Nemula, guwaen di, “Yoko egbigà ya,”
owoy duen ma sa uledin di, guwaen di, “Yoko eg-imatay ya
etaw.”† Na, apiya di pa endà egbigà ka, dodoo amuk eg-
imatay ka etaw, nesalà ka doo owoy migtipay ka dé diyà sa
langun uledin i Nemula.
12 Huenan di, tuliki yu sa keikagi yu owoy sa adat yu ma
anì endà meketipay yu diyà sa uledin di. Enù ka igsaan i
Nemula kani sa langun etaw denu sa ukit kepangunut ta
diyà sa uledin di, owoy iya sa itepeng di kenita sa uledin di
mekelaun kenita denu sa salà ta.
13 Amuk meuma sa egoh i Nemula tumepeng sa langun
etaw, endà hiduwan di duu sa etaw endà mehidu sa duma
di diyà tanà. Dodoo sa etaw eghidu sa duma di, endà duen
sa kelimedangan di amuk igsaan i Nemula.

Endà Duen Sa Untung Sa Kepigtuu Etaw Amuk Endà Neseunut Sa Mepion Kebael Di

---

* **2:8** 2:8 Basa ko Lébitiko 19:18. † **2:11** 2:11 Basa ko Éksodo 20:13-14.

14 O medoo duma ku egpigtuu, endà duen nesugatan sa
kepigtuu sa etaw amuk endà egpetuuwen di duu sa kepigtuu
di danà sa mepion egbaelan di. Amuk hediya sa kepigtuu
di, endà doo mealukan di.
15 Amuk duen sa duma yu egpigtuu egkepasangan danà
di endà duen ginis ataw ka kaenen di,
16 owoy eg-ikagi yu diyà kenagdi, guwaen yu, “Pepion ko
sa pedu ko, kawal ka dé owoy kaen ka ma dé.” Dodoo
amuk endà duen sa ibegay yu diyà kenagdi, endà duen sa
nesugatan sa inikagi yu.
17 Hediya ma, amuk guwaen ta egpigtuu ki diyà si Nemula
dodoo amuk endà duen sa mepion egbaelan ta, endà duen
sa nesugatan sa kepigtuu ta.
18 Dodoo duen kéen sa etaw, guwaen di, “Egpigtuu sa
sebaen etaw anì mealukan, dodoo egbael mepion sa liyu
etaw anì mealukan ma.” Dodoo ini sa sagbì ku denu iya
wé. Amuk endà duen sa mepion egbaelan yu, endà ma duen
sa tandà sa kepigtuu yu. Mepion polo amuk tandaan ta sa
kepigtuu ta danà sa mepion egbaelan ta.
19 Amuk egpigtuu yu sebaen daa Nemula i, mepion
doo iya wé, dodoo kulang yu pelawà. Apiya sa medoo
busaw, egpigtuu da ma iya wé, dodoo eglukub da danà da
nelimedangan enù ka pigtamayan i Nemula kagda kani.
20 Tigtu endà mekepenemdem yu. Maen di ya endà
metiigan yu duu endà duen sa nesugatan sa kepigtuu ta
amuk endà ma duen sa mepion egbaelan ta?
21 Taa yu sa tupù ta si Ablaham. Migketiengaw diyà sa
kehaa i Nemula danà sa binaelan di, enù ka migpangunut
diyà sa igsugù i Nemula kenagdi egoh di migtenà sa anak
di, si Isak, diyà sa kenà da eg-imatay hinagtay ibegay diyà
si Nemula.
22 Netiigan ta doo ini i. Migpangunut Ablaham i diyà sa
igsugù i Nemula danà sa kepigtuu di, owoy tinandaan di
tigtu tuu sa kepigtuu di danà iya wé binaelan di.
23 Huenan di, neketuu sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen
di, “Migpigtuu Ablaham i diyà si Nemula, huenan di
netuuwan Nemula i metiengaw etaw Ablaham i.”‡ Na, iya
ma sa pesuwan di ginelal Ablaham i loyuk i Nemula.
24 Huenan di, netiigan ta iya sa etaw metiengaw diyà sa
kehaa i Nemula sa etaw egbael mepion anì tandaan di tuu
sa kepigtuu di, beken sa etaw egpigtuu daa uloy.
25 Hediya ma si Lahab§ egoh anay. Apiya di pa tege-
pediyangdang, migketiengaw doo diyà sa kehaa i Nemula

‡ **2:23** 2:23 Basa ko Génesis 15:6. § **2:25** 2:25 Basa ko Hosuwa 2:1-24 denu sa binaelan i Lahab.

danà sa mepion binaelan di, enù ka sinaluan di sa duwa
egsugùsuguen i Hosuwa mig-angay egkuhì sa menuwa
Héliko owoy binuligan di ma kagda anì mekepelaguy da
mukit diyà sa sebaen ma dalan.
26 Taa yu, hih. Endà duen ulan sa lawa etaw amuk endà
duen ginawa di. Hediya ma sa kepigtuu ta, endà ma duen
sa ulan di amuk endà duen sa mepion egbaelan ta nekeunut
diyà sa kepigtuu ta.

3

Ini Sa Igtulù I Santiyago Denu Sa Keikagi Etaw

1 O medoo duma ku egpigtuu, mepion amuk endà medoo
yu egkelukuy egtulù, enù ka netiigan yu kami i tegetulù,
amuk eg-amu ké egtulù, uman pa mebegat sa kepigtamay i
Nemula kenami diyà sa kepigtamay di medoo liyu etaw.
2 Na, anan ki eg-amu diyà sa egbaelan ta ataw ka sa eg-
ikagiyen ta. Dodoo amuk duen sa etaw endà eg-amu di eg-
ikagi, iya sa etaw endà dé duen sa pesuwan di mesigbolow
owoy megaga di ma umipat sa langun lawa di anì endà
mesalà di.
3 Taa yu, hih. Apiya di pa dakel sa lawa sa kudà,
egpangunut doo diyà sa etaw owoy eg-angay ma diyà sa
ungayà sa épê di danà sa tukééy kakang igtagù ta diyà sa
ebà di.
4 Diya ma sa kumpit diyà dagat. Apiya di pa tigtu
dakel, owoy bangaen ma sa meleges kelamag, mebaluy doo
tuingen etaw danà sa tukééy suwil di anì mangay polo diyà
sa ungayà sa kapitan.
5 Hediya ma sa dilà etaw. Apiya di pa tigtu tukééy
diyà sa lawa ta, dakel doo sa egkebaelan di danà sa etaw
egpeolòolò.
Taa yu, hih. Apiya di pa melabel sa kayukayu, meulow
doo langun danà sa tukééy apuy.
6 Lagà apuy ma sa dilà etaw, enù ka mebaluy medaetan
ki danà sa medoo medaet kagi eglesut dahiya. Apiya di pa
tigtu tukééy sa dilà ta diyà sa lawa ta, mekeseluh doo sa
medaet diyà sa langun penemdem ta owoy sa adat ta ma.
Lugay di nehagtay pelawà sa etaw diyà tanà, mepasangan
temù danà sa dilà di, enù ka sa dilà di lagà sa legleg apuy
kedu diyà sa lanaw apuy.
7 Adi-adi pa sa medoo balangan eg-ipanawpanaw diyà
tanà owoy sa medoo manuk, taman sa medoo uled tanà
owoy medoo sedà, enù ka megaga ta pa kagda lumayam.
8 Dodoo sa dilà, endà megaga ta duu sumabà, enù ka takà
egbael medaet lagà sa mekehilu egpekeimatay etaw.

9 Na, danà sa dilà ta, meolò ta si Emà ta Nemula sa Datù
ta diyà langit, owoy danà sa dilà ta ma, meketubad ki ma
doo sa duma ta, apiya di pa binaelan i Nemula kagda egsuet
kenagdi.
10 Lumesut diyà sa ebà ta sa keolò ta si Nemula owoy sa
ketubad ta ma duma ta. Dodoo, o medoo duma ku egpigtuu,
endà mepion iya wé egbaelan,
11 enù ka upama sa tebulan, endà mebaluy di amuk
lumesut dahiya sa mepait wayeg meseamut sa mepion.
12 Hediya ma sa medoo balangan kayu egbunga. Upama
sa kayu manggà, endà munga di sitelus. Diya ma sa
bayabas, endà ma munga di pegà. Diya ma sa medaet
tebulan, endà lesutan di sa mepion wayeg. Hediya ma, o
medoo duma ku egpigtuu, endà mepion di amuk meseamut
sa mepion keikagi ta owoy sa medaet.

Ini Sa Milantek Penemdem Kedu Si Nemula

13 Na, amuk duen diyà keniyu sa etaw milantek owoy
melabel ma sa penemdem di, mepion amuk tandaan di
iya wé danà sa mepion adat di owoy danà ma sa medoo
egbaelan di mepion egoh di egpetukééy kenagdi.
14 Dodoo amuk egkesina sa etaw owoy egpedakelen di ma
kagdi, endà mepion di amuk egpeolòolò denu sa milantek
penemdem di owoy sa mepion egbaelan di, enù ka egbutbut
daa enù ka endà ma duen sa tigtu pesuwan sa kepeolòolò
di.
15 Amuk hediya, beken kedu diyà si Nemula iya wé
milantek penemdem di, dodoo kedu polo diyà sa medaet
ungayà sa etaw diyà tanà eg-unut diyà busaw.
16 Enù ka sa etaw egkesina owoy egpedakelen di ma kagdi,
iya sa etaw tegebogo owoy tegebael sa medoo balangan
medaet.
17 Dodoo sa etaw duen sa milantek penemdem di kedu
diyà si Nemula, iya polo sa etaw metiengaw owoy melanih
ma sa pedu di, owoy mipedu ma owoy melungoy ma sa pedu
di. Mehidu ma owoy takà ma egbael mepion, owoy endà
ma duen sa etaw egtampilan di, owoy endà ma ubòubò di
egpigtuu.
18 Na, sa medoo mepion egbaelan sa etaw kenà i Nemula
metuuwan, iya lagà sa bunga sa benì hinemula sa etaw takà
eg-upion sa medoo duma di anì melanih sa keugpà da.

4

Yoko Eg-unut Duu Sa Medoo Ungayà Yu Egkuntelà Diyà Si Nemula

1 Na, duen pelà etaw diyà keniyu egsesigbolowoy da owoy
egsebulitay da ma. Ini sa pesuwan da egbael iya wé enù ka
danà yu egkeiyap sa ipepion nanam lawa yu egkuntelà diyà
sa uyot i Nemula diyà sa pedu yu.
2 Amuk endà mekuwa yu duu sa egkeiyapan yu, mimatay
yu dé. Owoy amuk endà mekuwa yu duu sa egkesinawan
yu diyà sa duma yu, mesesigbolow yu dé owoy meselimbul
yu ma. Dodoo endà mekuwa yu duu sa egkeiyapan yu enù
ka endà egpegeniyen yu duu diyà si Nemula.
3 Apiya di pa egpegeniyen yu diyà si Nemula, endà ibegay
di duu diyà keniyu enù ka beken danà sa hagdi uyot iya
wé egpegeniyen yu, enù ka meiyap yu daa umunut diyà sa
medaet ungayà sa pedu yu.
4 Ininiyugan yu dé Nemula i lagà sa bayi mig-eked sa sawa
di anì migà polo. Maen di ya endà pa netiigan yu duu ini i?
Amuk duen etaw eg-unut diyà sa medaet ungayà etaw diyà
tanà, iya sa etaw egkuntelà diyà si Nemula. Iya sa kuntelà
i Nemula sa etaw egkeiyap sa medaet adat etaw diyà tanà.
5 Yoko egpenemdem duu endà tuu siini kagi i Nemula
igpesulat, guwaen di, “Sa pedu binaelan i Nemula diyà
kenita, migkebagel dé polo sa ungayà di egbael medaet ini
egoh di.”*
6 Dodoo, uman pa dakel sa ketabang ipeuloy i Nemula
diyà kenita, enù ka duen sa kagi di igpesulat, guwaen di,
“Sa etaw egpedakel kenagdi,
iya sa etaw egkuntelaen i Nemula.
Dodoo sa etaw egpetukééyen di kagdi,
iya polo sa etaw tabangan i Nemula.”†
7 Huenan di, pigtuu yu temù diyà si Nemula. Ekedi yu dé
Satanas i anì melaguy diyà keniyu.
8 Angay yu pedapag diyà si Nemula anì mangay ma
dumapag diyà keniyu. Na, kiyu i medoo tegebael salà,
sabuh yu dé. Owoy kiyu i medoo etaw egkeduwa pedu,
sebaen yu daa sa pedu yu diyà si Nemula.
9 Mepion amuk egkebukul yu owoy egsinegaw yu ma danà
sa medaet binaelan yu. Yoko eggemen na dodoo sinegaw
yu polo, owoy yoko egkeanggan na dodoo kebukul yu polo
danà sa salà yu.
10 Enù ka amuk egpetukééyen yu kiyu diyà sa kehaa i
Nemula, pedakelen di doo kiyu.

Ini Sa Kehawid I Santiyago Sa Kesigbolow Da Sa Duma Da Egpigtuu

---

* **4:5** 4:5 Mebaluy ma guwaen di, “Pineugpà i Nemula sa Metiengaw Suguy di diyà sa pedu ta anì iya daa sa tigtu eghiduwan ta si Nemula.” † **4:6** 4:6 Basa ko Milantek Kagi 3:34.

11 Na, o medoo duma ku egpigtuu, yoko egsesigbolowoy
ya. Amuk egsigbolow yu sa duma yu egpigtuu ataw ka
egsumbung yu kenagdi, lagà egsumbungen yu doo sa uledin
i Nemula. Amuk egsumbungen yu sa uledin i Nemula, endà
egpangunutan yu duu enù ka eglowonen yu polo hedem
Nemula i sa egbegay uledin.
12 Sebaen i Nemula daa sa egbegay uledin diyà kenita.
Kagdi daa sa meketulon sa ketamanan sa langun etaw,
owoy kagdi daa sa épê egkegaga anì pigtamayan di sa etaw
ataw ka alukan di sa etaw. Dodoo kita polo, endà duen sa
egkegaga ta egtulon ketamanan sa duma ta.

Ini Sa Kehawid I Santiyago Anì Endà Egpeolòolò Da

13 Na, amuk duen etaw diyà keniyu, guwaen da, “Ini
egoh di ataw ka simag, mangay ké diyà sa sebaen menuwa
anì mantiyali ké taman segepalay anì mekekuwa ké medoo
pilak.” Na, dinegdineg yu, hih, sa kagi ku diyà keniyu.
14 Kulang iya wé penemdem yu, enù ka endà duen etaw
neketiig sa mebaelan di simag. Tigtu mepokò sa lalù ta diyà
tanà, lagà sa tukééy gaeb eghauwen ta ini egoh di dodoo
petow dé mekedan.
15 Uman pa mepion amuk ini polo sa eg-ikagiyen yu,
guwaen yu, “Amuk ungayà i Nemula mehagtay ké pelà,
duen pelà sa egbaelan ké.”
16 Dodoo kiyu, takaan yu polo egpedakel denu sa baelan
yu kani. Na, tigtu medaet iya wé kepeolòolò yu.
17 Taa yu, hih, sa eg-ikagiyen ku. Amuk duen sa etaw
neketiig sa mepion mebaelan di dodoo endà egbaelan di
duu, iya sa etaw nesalà diyà si Nemula.

5

Ini Sa Igtulù I Santiyago Diyà Sa Medoo Etaw Kawasà

1 Na, kiyu i medoo kawasà etaw, dinegdineg yu, hih, sa
eg-ikagiyen ku diyà keniyu. Sinegaw yu dé owoy kebukul
yu ma, enù ka dumuen doo sa dakel kelikutan mekeuma
diyà keniyu.
2 Meledak sa langun taman yu, owoy kaenen kaba sa
medoo ginis yu,
3 owoy migtangis ma sa medoo bulawan yu owoy sa
medoo pilak yu. Tinandaan sa tangis di sa kelaguk yu
enù ka egtiponen yu daa uloy sa medoo pilak yu diyà
siini medoo agdaw. Lagà apuy ma iya wé tangis enù ka
pigtamayan i Nemula kiyu.
4 Netiigan i Nemula linapis yu sa medoo etaw eggalebek
diyà sa hinemulaan yu enù ka endà egsukayan yu duu.

Dinegdineg yu sa ketipu sa medoo etaw egketu diyà keniyu.
Dinineg ma i Datù Nemula épê dakel egkegaga sa ketipu da,
huenan di tabangan di doo kagda.
5 Na, kiyu i medoo kawasà etaw, endà duen sa kulang
yu enù ka mekuwa yu sa langun ungayà yu owoy tigtu
mepion sa keugpà yu. Dodoo endà netulengan yu duu sa
kepigtamay i Nemula buyu dé mekeuma diyà keniyu. Lagà
yu sa hinagtay migkitabà endà neketiig sa egoh di buyu dé
sumbalien.
6 Apiya di pa metiengaw sa etaw, tinipu yu doo anì
mepigtamayan da. Owoy duen ma etaw inimatayan yu
apiya di pa endà egkuntelaen da kiyu.

Mepion Amuk Pelénégen Ta Sa Pedu Ta Amuk Egkelikutan Ki

7 Na, o medoo duma ku egpigtuu, udesi yu tigkeli sa
langun kelikutan yu taman endà tumebow si Datù Hésus.
Taa yu sa etaw tegehemula. Egtigkelan di eg-angat-angat
sa bunga sa hinemula di enù ka milagà sa bunga di. Eg-
angatan di sa udan anì tumunas sa hinemula di owoy eg-
angatan di ma sa udan anì munga sa hinemula di.
8 Hediya ma kiyu i, udesi yu angati sa kepelikù i Hésus
Kelistu. Pebagel yu sa pedu yu enù ka medapag dé sa agdaw
i Datù pelikù.
9 O medoo duma ku egpigtuu, yoko egsesigbolowoy ya anì
endà pigtamayan i Nemula kiyu. Medapag dé tumebow sa
lumigela kenita, enù ka lagà dé egdagpak diyà sa pintuan.
10 O medoo duma ku egpigtuu, penemdem yu denu sa
medoo tegesugkow i Nemula egoh anay. Apiya di pa sinugù
i Datù Nemula kagda anì tulonen da sa kagi di, duen doo sa
medoo kelikutan tinigkelan da. Huenan di, ilingi yu ma sa
ketigkel da.
11 Netiigan ta tigtu da dé neanggan ini egoh di danà da
migtigkel sa kelikutan da egoh anay. Migdineg yu ma denu
sa ketigkel i Hob sa medoo kelikutan di, owoy netiigan yu
ma binegayan i Nemula kagdi mepion egoh di neelut sa
kelikutan di, enù ka tigtu eghiduwan i Datù Nemula kita
i etaw di.
12 O medoo duma ku egpigtuu, ini sa tigtu mapulù igsasà
ku diyà keniyu. Amuk duen sa igpasad yu diyà sa duma
yu, yoko egpengibet duu sa langit ataw ka sa tanà ataw ka
sumalà dé sa eghauwen yu. Dodoo petuu yu polo sa kagi
yu, ikagi yu daa “Hoò,” ataw ka “Endà.” Yoko egpengibet
ta anì endà mepigtamayan i Nemula kiyu.

Ini Sa Igtulù I Santiyago Denu Sa Kesimbà Etaw

13 Na, amuk duen etaw diyà keniyu egkepasangan, mepion amuk sumimbà diyà si Nemula. Amuk duen etaw
egkeanggan, mepion amuk dumuyuy umolò si Nemula.
14 Amuk duen etaw eglinadu, mepion amuk ipeangay di
sa medoo kaunutan diyà sa umpungan i Hésus anì isimbà
da kagdi, owoy lulowon da ma lana amuk egsimbà da diyà
si Datù.
15 Amuk sumimbà sa etaw tigtu egsalig diyà si Nemula,
bulungan doo i Datù Nemula sa eglinadu owoy ipeuloy i
Nemula ma sa salà binaelan di.
16 Huenan di, setulonoy yu denu sa salà yu anì isimbà yu
sa duma yu anì melikuan sa eglinadu. Tigtu mekegaga sa
kesimbà sa etaw metiengaw diyà sa kehaa i Nemula.
17 Taa yu sa binaelan i Iliyas egoh anay. Apiya di pa lagà
doo kenita, tigtu egsimbà diyà si Nemula anì endà eg-udan.
Huenan di, endà eg-udan di egoh anay taman telu gepalay
owoy tengà.
18 Agulé migsimbà dema, hê migkeleges sa udan owoy
egtunas dema sa medoo hinemula da.*

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Santiyago

19 O medoo duma ku egpigtuu, amuk duen etaw diyà
keniyu egtangkà diyà sa tuu tegudon egpigtuuwen ta,
mepion amuk duen etaw mulig kenagdi anì pelikù dema
diyà sa tuu tegudon inekedan di.
20 Taa yu, hih. Amuk egbuligan yu sa etaw anì sabuhan
di sa kebael di salà, mebaluy doo alukan yu kagdi anì endà
mepigtamayan di taman melugay, owoy ipeuloy i Nemula
ma doo sa medoo salà di.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Santiyago*

* **5:18** 5:17-18 Basa ko 1 Medoo Datù kansad 17-18 denu sa binaelan i Iliyas.

1 PIDELU
Ini Sa Muna Igsulat I Pidelu
Ini Denu Sa Muna Igsulat I Pidelu

Na, si Pidelu sa sebaen salu i Hésus Kelistu hinemilì di anì tumegudon. Egoh di migsulat ini i, tigtu dé lukes. Igpeuwit di siini sulat diyà sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu nesepalak diyà sa medoo menuwa diyà uwang tanà Asiya. Iya sa pesuwan da nesepalak enù ka sinalidan da sa tigtu menuwa da egoh da nepelihay danà sa medoo etaw endà egpigtuu diyà si Hésus.

Migsulat Pidelu i diyà kenagda anì kumebagel sa pedu da, enù ka egpekeukit siini medoo etaw i Hésus diyà sa lihay da danà da egpangunut diyà si Kelistu. Huenan di, eg-ikagiyan i Pidelu kagda anì meanggan da polo, enù ka iya sa pesuwan da egkepelihay danà da egpigtuu diyà si Hésus, owoy tigtu endà salidan i Hésus Kelistu duu kagda. Owoy duen sa untung ibegay i Nemula diyà kenagda kani amuk meeles sa kepangunut da si Hésus.

Igsulat i Pidelu ma diyà kenagda anì pepionen da sa adat da anì mekeiling da sa adat sa etaw i Kelistu.

Ini Sa Edungan Kagi I Pidelu

1 Na, aken si Pidelu salu i Hésus Kelistu sa egsulat ini i.

Egsulat a diyà keniyu i medoo etaw hinemilì i Nemula nesepalak diyà sa medoo tanà beken sa tigtu menuwa yu, owoy eg-ugpà yu dé diyà sa uwang Ponto owoy uwang Galatiya owoy uwang Kapadosiya owoy uwang Asiya owoy uwang Bitiniya.

2 Na, danà sa penemdem i Nemula sa Emà ta, hinemilì di kiyu egoh anay anì egpetiengawen di kiyu danà sa Suguy di anì mangunut yu ma diyà si Hésus Kelistu, enù ka nekepeuloy ma dé sa medoo salà yu danà sa depanug di.

Na, egsimbà a anì meumanan pa sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà keniyu owoy meumanan ma sa melanih keugpà yu.

Duen Sa Mepion Eg-angat-angatan Ta Danà Sa Kepatay I Hésus

3 Na, tigtu meolò ta Nemula i sa Emà i Hésus Kelistu sa Datù ta. Enù ka danà sa dakel kehidu di kenita, inanak di dé kita owoy egbegayan di ma kita sa lalù endà meelut di. Huenan di, duen sa eg-angat-angatan ta danà i Nemula mig-enaw si Hésus Kelistu egoh di nematay.

4 Eg-angat-angatan ta ma sa tigtu mepion ipeuloy i
Nemula diyà kenita i etaw di. Iya sa igtagù di dutu langit
dò kenà di endà meledak owoy endà ma medaetan di owoy
endà ma mekedan di.
5 Danà sa dakel egkegaga di, egtulikan i Nemula doo
kita i etaw egpigtuu diyà kenagdi taman endà meuma sa
agdaw egoh di petuu sa kealuk di kenita. Tinapay di dé
iya wé, owoy ipehaa di kani diyà kenita amuk meuma sa
sabuhanan agdaw.
6 Huenan di, keanggan yu dé ini egoh di danà iya wé
egbaelan i Nemula. Apiya di pa melugaylugay sa egoh yu
mebukul danà sa medoo balangan kelikutan egkehaa yu ini
egoh di, keanggan yu doo.
7 Ini sa pesuwan di egkelikutan yu anì mehaa amuk tuu
sa kepigtuu yu ataw ka endà. Sa kepigtuu yu lagà bulawan
egtapisen etaw diyà apuy anì metiigan amuk tuu bulawan
ataw ka beken. Apiya di pa milagà sa bulawan, melemu doo
mekedan. Dodoo uman pa milagà sa kepigtuu yu, huenan
di peukiten i Nemula kiyu diyà sa kelikutan yu anì mehaa
amuk tuu sa kepigtuu yu ataw ka endà. Amuk tigkelan yu
iya wé, oloen i Nemula kiyu owoy pedakelen di ma kiyu
kani amuk meuma sa agdaw sa kepehaa i Hésus Kelistu.
8 Apiya di pa endà eghauwen yu duu Hésus i, eghiduwan
yu doo kagdi, owoy apiya di pa endà eghauwen yu duu ini
egoh di, egpigtuuwen yu doo. Huenan di, egkeanggan yu
temù. Endà metulon yu duu sa kekeanggan yu enù ka dakel
temù.
9 Egkeanggan yu temù enù ka egpigtuu yu dé diyà
kenagdi, huenan di egkealukan di kiyu denu sa salà yu.
10 Na, sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay, mig-udes
da eg-inau denu siini kealuk i Nemula kenita, owoy tinulon
da ma mekeuma kani sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula
diyà kenita.
11 Egoh anay igsugkow da sa igpetiig sa Suguy i Kelistu
diyà kenagda, owoy tinulon da ma dumuen sa kelikutan
mekeuma diyà si Kelistu egoh di diyà tanà, agulé pedakelen
i Nemula amuk meelut sa kelikutan di. Iya sa tinulon
da egoh anay, dodoo endà dé netiigan da duu sa egoh di
meketuu ataw ka sa ukit i Nemula mael iya wé, huenan di
mig-udes da eg-inau denu iya wé.
12 Dodoo igpetiig i Nemula ma diyà kenagda endà meke-
tuu sa kagi di igsugkow da denu si Kelistu egoh da endà pa
nematay. Dodoo kita polo sa mighaa sa egoh di neketuu sa
kagi i Nemula igsugkow da. Neketuu dé iya wé, owoy iya
ma dé sa igtulù diyà keniyu ini egoh di. Igtulù sa etaw diyà
keniyu sa Mepion Tegudon denu si Hésus danà sa tunung sa

Metiengaw Suguy pineangay i Nemula. Tigtu mepion temù
iya wé Tegudon igtulù da diyà keniyu, huenan di ungayà sa
medoo egsugùsuguen i Nemula metiigan da ma hedem.

Ini Sa Igsasà I Pidelu Anì Petiengawen Sa Etaw Sa Adat Da

13 Na, danà yu neketiig iya wé, tuliki yu dé sa penemdem
yu denu sa langun egbaelan yu. Mepion amuk metulanged
yu, owoy angat-angati yu ma sa tigtu mepion ibegay i
Nemula diyà kenita kani amuk meuma sa kepehaa i Hésus
Kelistu.
14 Danà yu dé anak i Nemula, pangunut yu dé diyà
kenagdi. Egoh anay egoh yu endà pa neketiig sa tuu
tegudon, eg-unutan yu sa medaet ungayà sa pedu yu. Dodoo
yoko dé eg-uman na eg-unut iya wé.
15 Petiengaw yu polo sa langun adat yu, enù ka metiengaw
Nemula i sa mig-umow keniyu anì migtuu yu.
16 Enù ka iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Petiengaw yu dé sa adat yu, enù ka aken sa metiengaw.”*
17 Na, amuk egsimbà yu diyà si Nemula, eg-umow yu
kenagdi si Emà. Huenan di, tigtu yu dé pepion sa keadat
yu kenagdi ligò yu eg-ugpà pelà diyà tanà, enù ka kagdi
sa megay untung diyà sa langun etaw denu sa binaelan sa
uman sebaen etaw, owoy metudà ma sa kekukum di.
18 Netiigan yu egoh anay lagà yu neudipen diyà sa adat yu
endà milantek tinangtang sa medoo tupù yu, dodoo linaun i
Nemula dé kiyu kedu diyà iya wé. Egoh di mig-aluk kenita,
beken iya sa igtigtu di sa bulawan ataw ka sa pilak melemu
mekedan sa lagà di.
19 Dodoo inalukan di kita danà sa tigtu milagà depanug
i Hésus Kelistu miglesut egoh di nematay diyà sa kayu
igbugsud anì tigtuwan di sa salà ta. Kagdi lagà sa tigtu
mepion kebilibili endà duen kulang di inimatayan.
20 Egoh anay egoh i Nemula endà pa migbael tanà, tapay
dé hinemilì di Kelistu i, dodoo igpehaa di dé ini egoh di anì
alukan di kita.
21 Danà i Kelistu, nekepigtuu yu dé diyà si Nemula sa
mig-enaw kenagdi egoh di nematay owoy sa migpedakel
kenagdi dutu langit dò. Huenan di, si Nemula sa egsaligan
ta egbegay sa langun eg-angat-angatan ta.
22 Na, danà yu migpangunut diyà sa tuu tegudon,
kinedanan yu dé sa medaet adat yu owoy tigtu eghiduwan
yu ma sa duma yu egpigtuu. Apiya di pa tigtu yu mehidu,
umani yu pa sa kesehiduway yu,

---

* **1:16** 1:16 Basa ko Lébitiko 11:44-45; 19:2; 20:7.

23 enù ka anan yu dé anak i Nemula owoy duen ma sa lalù
yu endà meelut di. Beken danà sa medoo lukes yu sa lalù
yu enù ka mematay da doo, dodoo danà yu polo migpigtuu
diyà sa kagi i Nemula egpelalù etaw taman melugay. Endà
ma mekedan sa kagi di,
24 enù ka iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Lagà keluwen sa langun etaw diyà tanà
owoy lagà bulok keluwen sa lalag da.
Lumegupay sa keluwen owoy menabù ma sa bulok di.
25 Dodoo endà mekedan sa kagi i Nemula taman melugay.”†
Na, sa kagi i Nemula, iya sa Mepion Tegudon denu si Kelistu
tinulon etaw diyà keniyu.

2

Si Kelistu Sa Tigtu Mapulù Owoy Kita Sa Etaw I Nemula

1 Na, danà yu dé anak i Nemula, kedani yu dé sa langun
adat yu medaet. Yoko egbutbut ta, owoy yoko ubòubò ya
egbael mepion. Yoko ma big-ilayamen na, owoy yoko ma
egpeumàumà duu sa duma yu.
2 Dodoo takà yu ilingi sa tuu kagi i Nemula lagà sa
batà magtu miglesut takà egkeiyap egsusu. Amuk hediya,
lumenuk sa kepigtuu yu taman sa egoh yu mealukan.
3 Iya sa mepion ungayaen yu, enù ka hinaa yu dé sa tigtu
mepion ketabang sa Datù ta.
4 Na, tigtu yu unuti temù si Datù Hésus sa egpelalù etaw
taman melugay. Kagdi lagà sa batu inekedan etaw migbael
dalesan enù ka guwaen da dò endà duen lantek di, dodoo
kagdi polo sa hinemilì i Nemula enù ka tigtu mapulù.
5 Binegayan di ma kiyu sa lalù taman melugay, huenan
di lagà yu ma sa batu diyà sa dalesan egbaelan i Nemula.
Diyà sa dalesan di, kiyu lagà sa medoo tegeimatay hinagtay
igbegay etaw diyà si Nemula enù ka hinemilì i Nemula kiyu
anì gumalebek yu diyà kenagdi. Beken hinagtay sa ibegay
yu diyà si Nemula, dodoo ibegay yu polo sa kepigtuu yu
owoy sa keolò yu ma kenagdi danà sa binaelan i Hésus
Kelistu anì metuuwan Nemula i diyà keniyu.
6 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Hinemilì ku dé sa tigtu mapulù batu
sa petigdegan ku sa dalesan egbaelan ku diyà sa
menuwa Siyon.
Sumalà dé sa etaw egpigtuu diyà kenagdi,
endà dé mebukul di danà sa kepigtuu di.”*

---

† **1:25** 1:24-25 Basa ko Isayas 40:6-8. * **2:6** 2:6 Basa ko Isayas 28:16.

7 Na, si Hésus Kelistu lagà siedò mapulù batu hinemilì i
Nemula, owoy kagdi ma sa tigtu mapulù diyà kenita i etaw
egpigtuu. Dodoo, neketuu dé sa kagi i Nemula igpesulat
denu sa medoo etaw endà egpigtuu, guwaen di,
“Sa sebaen batu inekedan sa medoo egbael dalesan pulung
batu
enù ka guwaen da dò endà duen ulan di,
iya polo sa tigtu miulan batu hinemilì ku.”†
8 Duen ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Iya sa batu kenà etaw mekebigkil,
owoy iya sa kenà da mekekinagpà.”‡
Tuu iya wé, enù ka lagà da nekebigkil danà da eg-eked
egpigtuu sa kagi i Nemula. Huenan di, lagà da nekekinagpà
enù ka iya sa uyot i Nemula diyà sa medoo etaw endà
egpigtuu.
9 Dodoo kiyu i etaw egpigtuu, kiyu sa hinemilì i Nemula.
Lagà yu sa medoo tegeimatay hinagtay igbegay da diyà si
Nemula enù ka migpangunut yu dé diyà sa tigtu mapulù
Datù ta. Kiyu ma sa metiengaw etaw egsabaan di, owoy kiyu
ma sa etaw i Nemula. Hinemilì di ma kiyu anì tumulon yu
sa langun mepion binaelan di, enù ka egoh di mig-umow
keniyu anì migtuu yu, lagà hinalì di kiyu kedu diyà sa
deleman anì egpeangayen di kiyu diyà sa tigtu milegdaw.
10 Egoh anay beken etaw i Nemula kiyu, dodoo ini egoh
di kiyu dé sa etaw di. Egoh anay endà pa netiigan yu duu
sa kehidu i Nemula keniyu, dodoo ini egoh di sinakem yu
dé sa kehidu di.§

Ungayà I Nemula Ilingan Ta Sa Metiengaw Adat

11 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, beken ki sa tigtu
etaw dahini enù ka beken siini tanà sa tigtu menuwa ta, enù
ka langit polo. Huenan di, egsasaen ku kiyu, yoko eg-unut
duu sa medaet ungayà sa tapay pedu yu, enù ka medaetan
sa keunut yu diyà si Nemula danà sa medaet ungayà yu.
12 Pepion yu polo sa adat yu diyà sa medoo etaw endà
pa egpigtuu, enù ka apiya di pa egtipuwen da kiyu, mehaa
da doo sa mepion egbaelan yu. Huenan di oloen da ma
Nemula i amuk meuma sa agdaw egoh i Nemula pehaa diyà
kenagda.
13 Na, pangunut yu dé diyà sa langun uledin gubilenu, enù
ka kiyu sa etaw egpigtuu diyà si Datù Nemula. Pangunut yu
ma diyà sa sulutan enù ka kagdi sa egsabà sa langun kedoo
ta.

---

† **2:7** 2:7 Basa ko Isalem 118:22. ‡ **2:8** 2:8 Basa ko Isayas 8:14. § **2:10** 2:10 Basa ko Osiyas 1:6,9; 2:23.

14 Owoy pangunut yu ma diyà sa gubilenu, enù ka
binegayan sa sulutan kagda egkegaga anì pigtamayan da
sa etaw migtipay uledin owoy oloen da ma sa etaw egbael
mepion.
15 Igsasà ku iya wé diyà keniyu, enù ka iya sa uyot i
Nemula takà yu mael mepion anì sumabuh sumigbolow sa
medoo etaw endà neketiig.
16 Linaun i Nemula dé kita diyà sa salà ta, huenan di
mekehemilì ki sa egbaelan ta. Dodoo beken iya sa pesuwan
di miglaun kenita anì mael ki medaet, dodoo linaun di polo
kita anì tigtu ki mekeiling sa udipen i Nemula takà egbael
mepion.
17 Adati yu sa langun etaw, owoy hiduwi yu ma sa langun
duma yu egpigtuu. Tulik yu anì endà mael yu sa endà
meiyapan i Nemula duu, owoy adati yu ma sa sulutan ta.

Igsasà i Pidelu Anì Ilingan Da Kelistu I

18 Na, kiyu i egsugùsuguen, adati yu sa ulu-ulu yu owoy
pangunuti yu ma sa langun igsugù da keniyu, iling ka amuk
mehidu da owoy mepion adat, ataw ka mebalaw da.
19 Enù ka amuk metigkelan yu sa kepelihay da keniyu,
apiya di pa endà duen sa medaet egbaelan yu, metuuwan
doo Nemula i diyà keniyu, enù ka netiigan yu iya sa uyot di
diyà keniyu.
20 Dodoo amuk egkepigtamayan yu danà sa medaet
binaelan yu, apiya di pa metigkelan yu iya wé, tapay
doo endà metuuwan Nemula i diyà keniyu. Dodoo, amuk
metigkelan yu sa lihay yu apiya di pa mepion sa egbaelan
yu, iya sa kenà i Nemula metuuwan diyà keniyu.
21 Enù ka iya sa ungayà i Nemula metigkelan yu sa langun
kelikutan yu. Taa yu, duen ma sa kelikutan tinigkelan i
Kelistu egoh di mig-aluk kenita. Kagdi sa meilingan ta anì
metigkelan ta ma sa kelikutan ta, enù ka hinemilì i Nemula
kita anì meilingan ta Kelistu i.
22 Endà duen sa salà binaelan di, owoy endà ma egbutbut
di.
23 Egoh da migpeumàumà kenagdi, endà migsulì di
egsagbì medaet. Egoh da migpelihay kenagdi, endà ma
migsulì di, dodoo igsalig di daa polo sa kesulì di diyà si
Nemula, sa metudà kekukum.
24 Egoh i Hésus nematay diyà sa kayu igbugsud, binaba
di sa langun salà ta anì ekedan ta sa kebael ta medaet anì
kumetiengaw ma sa adat ta. Danà sa egoh di netamay egoh
iya, nelikuan ki dé.

25 Egoh anay egoh yu endà pa egpigtuu, lagà yu sa
kebilibili netelas. Dodoo ini egoh di nekepelikù yu dé diyà
si Kelistu sa tegeipat kenita owoy sa tegetulik kenita.

3

Ini Sa Mepion Egbaelan Sa Etaw Épê Sawa

1 Na, kiyu i bayi épê sawa, pangunut yu dé diyà sa sawa
yu, enù ka apiya di pa endà pa egpigtuu da sa kagi i Nemula,
mekepigtuu da doo kéen danà da eghaa sa mepion adat yu.
Endà duen sa pesuwan yu egtegudon diyà kenagda,
2 enù ka metuuwan da doo amuk eghauwen da sa
metiengaw adat yu owoy sa kiadat yu diyà si Nemula.
3 Yoko ma egpenemdem duu kumetolol yu danà sa medoo
igsihì yu diyà sa balut ulu yu ataw ka sa medoo mapulù eg-
uwit-uwiten yu éhê bulawan igpedeket diyà sa lawa yu ataw
ka sa mapulù ginis igluhub yu.
4 Dodoo mepion amuk iya polo sa ketolol yu sa adat yu
mepion danà sa pedu yu metiengaw, enù ka iya sa tigtu
mapulù diyà sa kehaa i Nemula sa pedu yu melénég owoy sa
kagi yu mepion. Amuk hediya sa ketolol yu, endà mekedan
di taman melugay.
5 Hediya ma sa medoo bayi migpigtuu diyà si Nemula
egoh anay. Migsalig da diyà si Nemula owoy metolol da
danà da migpangunut diyà sa sawa da.
6 Hediya ma si Sala sawa i Ablaham egoh anay, enù ka
migpangunut diyà sa sawa di owoy pinelagà di dé datù di.
Na, mebaluy ma kiyu sa tugod i Sala amuk metiengaw sa
adat yu iling kenagdi owoy endà ma duen sa melimedangan
yu.
7 Na, kita i maama épê sawa, ipaten ta ma sa sawa ta
enù ka endà neketepeng sa hagda kebagel diyà sa kebagel
ta, owoy adatan ta ma kagda enù ka begayan i Nemula ma
kagda lalù endà meelut di éhê mendaa sa ibegay di kenita.
Pangunuti yu dé ini i igsasà ku anì endà mealang sa kesimbà
yu diyà si Nemula.

Mepelihay Ki Danà Ta Egbael Mepion

8 Na, duen pa sa itulù ku diyà keniyu langun. Sesebaen
yu daa sa penemdem yu owoy sa pedu yu ma. Sehiduway
yu ma enù ka lagà yu dé setelehadiyay. Pepion yu ma sa
pedu yu diyà sa duma yu, owoy petukééy yu ma kiyu i diyà
kenagda.
9 Amuk duen etaw egbael medaet diyà keniyu, yoko egsulì
duu. Owoy amuk duen etaw egpeumàumà keniyu, yoko ma
egpeumàumà duu. Dodoo simbai yu polo anì tabangan i

Nemula kagda, enù ka egoh di mig-umow keniyu anì migtuu
yu, igpasad di sa ketabang di keniyu.
10 Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Sumalà dé sa etaw ungayà di sa lalù di
owoy sa mepion kehagtayan di diyà tanà,
endà mikagi di medaet
owoy endà ma mutbut di.
11 Ekedan di ma sa langun kebael di medaet
anì pulung mepion sa egbaelan di.
Owoy eg-udesan di ma egpelanih sa keugpà sa medoo duma
di.
12 Enù ka egtulikan i Nemula sa etaw egbael mepion,
owoy egdinegen di ma sa kesimbà da.
Dodoo egkuntelaen di polo sa etaw egbael medaet.”*
13 Huenan di, amuk eg-udes yu egbael mepion, lagà endà
duen sa etaw melihay keniyu.
14 Dodoo apiya di pa egkepelihay yu danà yu egbael
mepion, meanggan yu doo. Yoko egkelimedangan na diyà
sa etaw daa, owoy yoko ma egkebukul la.
15 Dodoo tigtu adati yu polo Kelistu i sa Datù ta. Tapay yu
dé penemdem sa sagbì yu diyà sa etaw eg-igsà keniyu denu
sa kepigtuu yu anì mesagbian yu, sumalà dé sa igsaen da.
16 Amuk sumagbì yu diyà kenagda, pepion yu sa pedu
yu diyà kenagda owoy adati yu ma kagda. Tulik yu ma
anì anan mepion sa egbaelan yu. Agulé amuk duen etaw
egsumbung keniyu denu sa mepion adat yu danà yu eg-unut
diyà si Kelistu, kagda polo sa memalaan danà sa inikagi da
medaet.
17 Amuk iya sa ungayà i Nemula mepelihay yu danà sa
mepion egbaelan yu, mepion doo iya wé. Dodoo endà
mepion di amuk mepelihay yu danà sa medaet binaelan yu.
18 Mebaluy doo mepelihay yu danà yu egbael mepion, enù
ka nematay Kelistu i diyà sa kayu igbugsud anì tigtuwan
di sa salà ta apiya di pa endà duen sa hagdi salà. Segulê
daa sa kepatay di enù ka nekeenget dé sa ketigtu di sa salà
ta, huenan di egseupionen di kita si Nemula. Apiya di pa
nematay sa lawa di, neenaw doo.
19 Mig-angay sa suguy di dutu bayà dò kenà da nebilanggu
sa medoo suguy etaw nematay egoh anay, owoy migtegudon
diyà kenagda.
20 Iya sa suguy sa medoo etaw endà migpigtuu diyà si
Nemula egoh i Nuwi migbael dakel kumpit egoh anay.
Metaes pelà sa tali i Nemula egoh di eg-angat-angat sa
kepigtuu da taman sa egoh di neubus sa kumpit i Nuwi.

* **3:12** 3:10-12 Basa ko Isalem 34:12-16.

Dodoo egoh di migdagpak sa dakel kemahà, walu daa sa
etaw mig-edà kumpit sa nealukan i Nemula diyà sa wayeg.†
21 Na, sa kealuk di kenagda egoh anay, iya lagà sa kealuk i
Nemula kenita ini egoh di danà sa kepebautis ta diyà wayeg.
Egoh ta egpebautis, beken iya sa kenà ta egkedan sa lued
lawa ta, dodoo egtandaan ta polo sa kepegeni ta diyà si
Nemula anì kedanan di sa salà ta anì metiengaw sa pedu
ta. Nealukan ki doo danà i Hésus Kelistu neenaw egoh di
nematay.
22 Migpelikù dé dutu langit dò, owoy migpenuu denu
kuwanan i Nemula. Kagdi sa kaunutan sa langun eg-ugpà
diyà langit, sa medoo egsugùsuguen i Nemula owoy sa
langun épê egkegaga.

4

Nesambian Sa Adat Sa Etaw Egpigtuu

1 Na, netiigan ta nepelihay Hésus Kelistu i egoh di pelà
diyà tanà. Huenan di, amuk mehaa yu sa kelikutan yu,
pebagel yu dé sa pedu yu anì meilingan yu sa hagdi ketigkel.
Amuk mepelihay sa etaw, mekedan sa ungayà di mael salà.
2 Huenan di, pedakel yu diyà sa pedu yu sa keunut yu
diyà sa uyot i Nemula egoh yu pelà diyà tanà. Amuk hediya,
endà dé munut yu diyà sa medaet ungayà sa pedu yu.
3 Egoh anay medoo sa medaet binaelan yu iling sa
egbaelan sa medoo etaw endà egpigtuu diyà si Nemula.
Egoh iya, medaet temù sa adat yu, owoy tegebigà yu owoy
tegepehilu yu owoy endà ma duen sa kemala yu egbael
medaet amuk eg-inem yu mekehilu, owoy endà ma eg-
adatan yu duu Nemula i danà yu egpenemula sa inetaw.
4 Dodoo ini egoh di tigtu negaip sa medoo etaw endà
egpigtuu eg-unutan yu egoh anay, enù ka endà dé eg-unutan
yu duu kagda egbael medaet, huenan di egpeumàumaan da
dé kiyu.
5 Dodoo petigdegen i Nemula doo kagda kani diyà sa
taengan di anì igsaan di kagda denu sa langun binaelan da
diyà tanà, enù ka buyu dé meuma sa ketepeng di sa langun
etaw, iling ka nehagtay ataw ka nematay.
6 Na, sa medoo etaw nematay dé, tinulonon da sa Mepion
Tegudon denu si Hésus egoh anay anì melalù da taman
melugay lagà sa kelalù i Nemula, apiya di pa nematay da
danà sa tapay kepigtamay i Nemula etaw.

Setabangay Ki Danà Sa Ketabang I Nemula Kenita

† **3:20** 3:20 Basa ko Génesis 6:1 - 7:24.

7 Na, medapag dé meuma sa sabuhanan agdaw. Huenan
di, pepion yu sa penemdem yu owoy tuliki yu ma sa langun
egbaelan yu anì endà duen sa mekealang sa kesimbà yu.
8 Ini sa tigtu mepion egbaelan yu, sehiduway yu temù,
enù ka amuk eghiduwan yu sa duma yu, mekepeuloy yu
doo sa salà da apiya di pa medoo sa salà da.
9 Amuk duen etaw eglengen diyà keniyu, pepion yu kagda
ipat. Yoko egkesemek ka.
10 Na, duen medoo balangan egkegaga igbegay i Nemula
diyà uman sebaen kenita. Huenan di, pepion yu sa keipat
yu sa egkegaga sinakem yu anì setabangay yu langun.
11 Amuk kuna sa binegayan i Nemula egkegaga anì
tumegudon, iya daa sa itegudon ko sa kagi i Nemula.
Amuk kuna sa tegebulig duma ko, udesi ko buligi enù ka
egbegayan i Nemula kuna sa egkegaga ko. Sumalà dé sa
igsugù i Nemula keniyu, pepion yu sa kebael yu anì meolò
Nemula i danà sa tabang i Hésus Kelistu keniyu, enù ka
kagdi daa sa meolò ta owoy kagdi daa sa épê dakel egkegaga
taman melugay.

Mepelihay Yu Danà Yu Etaw I Kelistu

12 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, duen sa dakel
egkelikutan nekeuma diyà keniyu ini egoh di anì tepengan
sa kepigtuu yu. Dodoo yoko egkegaipan duu iya wé, owoy
yoko ma egpenemdem duu kiyu daa sa egkepelihay.
13 Dodoo keanggani yu polo iya wé, enù ka nesesebaen yu
dé si Kelistu egoh di nepelihay. Amuk metigkel yu iling sa
hagdi ketigkel, tigtu yu meanggan kani amuk mehaa ta sa
dakel egkegaga di amuk meuma sa kepelikù di.
14 Meanggan yu doo amuk egpeumàumaan etaw kiyu
danà yu eg-unut diyà si Kelistu, enù ka iya sa tandà di eg-
ugpà diyà keniyu sa Metiengaw Suguy i Nemula épê dakel
egkegaga.
15 Dodoo endà mepion di amuk iya sa pesuwan yu
egkepelihay danà yu mig-imatay etaw ataw ka migpenakaw
yu ataw ka migtipay yu uledin ataw ka tegebogo yu duma
yu.
16 Dodoo amuk egkepelihay yu danà yu egpigtuu diyà si
Kelistu, yoko egkemalaan na, dodoo olò yu polo Nemula i
enù ka kiyu dé sa pinengadanan etaw i Kelistu.
17 Na, neuma dé sa egoh i Nemula eg-edung egkukum
sa langun etaw, owoy kita i etaw di sa muna kukumen
di anì kedanan di sa medaet binaelan ta. Amuk kita sa
muna kukumen di, uman pa medaet sa mebaelan kani sa
medoo etaw endà egpigtuu diyà sa Mepion Tegudon igpetiig
i Nemula diyà kenagda.

18 Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Amuk melikut sa kealuk sa medoo metiengaw etaw,
endà dé mealukan sa medoo etaw tegebael salà
endà egpigtuu diyà si Nemula.”*
19 Huenan di, amuk iya sa ungayà i Nemula egkepelihay yu
ini egoh di, yoko egkesemek ka egbael mepion. Dodoo tigtu
yu salig polo diyà si Nemula, enù ka kesaligan Nemula i sa
migbael kenita.

5

Ini Sa Mepion Adat Ta Diyà Sa Umpungan I Hésus

1 Na, duen ma sa isasà ku diyà keniyu i medoo kaunutan
etaw egpigtuu, enù ka aken ma sa kaunutan etaw egpigtuu.
Tigtu hinaa ku sa lihay i Hésus Kelistu egoh anay, owoy
mekeunut a ma sa dakel egkegaga di kani enù ka buyu dé
pehaa. Huenan di, ini sa isasà ku diyà keniyu,
2 ipat yu temù sa medoo etaw egpigtuu igsalig i Nemula
diyà keniyu, enù ka kiyu sa lagà tegeipat kebilibili. Endà
mepion di amuk sa keipat yu kenagda danà sa pedu yu
netegel, dodoo ipat yu polo kagda danà sa melanih pedu yu
enù ka iya sa uyot i Nemula diyà keniyu. Endà ma mepion
di amuk iya daa sa pesuwan yu eg-ipat kenagda danà yu
eg-ungayà sa sukay, dodoo ipat yu polo danà sa ungayà yu
egtabang kenagda.
3 Yoko egpeges duu sa etaw egtuluen yu, enù ka igsalig i
Nemula kagda diyà keniyu. Dodoo baeli yu polo sa mepion,
enù ka kiyu sa eg-ilingan da.
4 Amuk pelikù Kelistu i, sa tigtu mapulù tegeipat sa medoo
kebilibili i Nemula, ibegay di diyà keniyu sa tigtu metolol
untung endà mekedan di taman melugay.
5 Hediya ma kiyu i medoo batàbatà, pangunut yu dé diyà
sa kaunutan yu. Yoko egpedakel duu kiyu, dodoo petukééy
yu polo kiyu langun diyà sa duma yu, enù ka duen sa kagi
i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Sa etaw egpedakel kenagdi,
iya sa etaw egkuntelaen i Nemula.
Dodoo sa etaw egpetukééy kenagdi,
iya sa etaw egtabangan i Nemula.”*
6 Huenan di, petukééy yu kiyu diyà sa kehaa i Nemula épê
dakel egkegaga, enù ka amuk meuma sa pasad di, pedakelen
di doo kiyu.
7 Sumalà dé sa kebukulan yu, saligi yu diyà kagdi, enù ka
kagdi doo sa eg-ipat keniyu.

---

* **4:18** 4:18 Basa ko Milantek Kagi 11:31. * **5:5** 5:5 Basa ko Milantek Kagi 3:34.

8 Hahaa yu owoy tulik yu ma, enù ka sa kuntelà ta si
Satanas sa lagà liyun egpeketues takà eglagbet sa mekaen
di. Hediya ma takà eglagbet Satanas i sa ukit kesigkem di
kenita anì mekedan sa kepigtuu ta.
9 Huenan di, ekedi yu dé kagdi ya owoy peeles yu
sa kepigtuu yu, enù ka netiigan yu beken kiyu daa sa
egkepelihay ini egoh di, dodoo egkepelihay ma sa langun
duma yu egpigtuu diyà siini sinukub langit.
10 Apiya di pa egkepelihay yu ini egoh di, endà melugay
di mekedan. Amuk meubus sa lihay yu, guluben i Nemula
kiyu owoy peelesen di ma sa kepigtuu yu owoy pebagelen
di ma kiyu, enù ka kagdi sa keduwan sa langun ketabang
keniyu owoy hinemilì di kiyu anì kiyu sa etaw di mekeunut
kenagdi taman melugay danà yu nesesebaen si Kelistu.
11 Huenan di, meolò Nemula i sa épê dakel egkegaga
taman melugay.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pidelu

12 Na, si Silas sa migbulig kenak egsulat ini i diyà keniyu.
Kagdi ma sa duma ta egpigtuu owoy kesaligan ma. Apiya di
pa mepokò daa ini i igsulat ku diyà keniyu, igpesulat ku doo
ini i anì peelesen yu sa kepigtuu yu. Ungayà ku metiigan yu
tuu sa dakel ketabang ipeuloy i Nemula diyà keniyu, huenan
di yoko egpeulan duu iya wé.
13 Na, sa medoo duma yu egpigtuu hinemilì i Nemula
dahini diyà sa menuwa Babiloniya, ipetulon da sa mepion
pedu da diyà keniyu. Hediya ma ipetulon i Malkos ma sa
mepion pedu di diyà keniyu. Kagdi sa anak ku danà sa
kepigtuu di.
14 Na, amuk egkesetipon yu, pehauwi yu sa kesehiduway
yu danà yu egpigtuu.†
Egsimbà a anì melanih sa keugpà yu, kiyu i langun etaw
i Kelistu.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pidelu*

† **5:14** 5:14 Mebaluy ma guwaen di, “Ingadeki yu sa medoo duma yu egpigtuu danà sa kehidu yu kenagda.”

2 PIDELU
Ini Sa Keduwa Igsulat I Pidelu
Ini Denu Sa Keduwa Igsulat I Pidelu

Na, ini sa igsulat i Pidelu diyà sa medoo etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu nesepalak diyà sa medoo menuwa. Egoh iya, duen medoo tegetulù butbut, huenan di igsulat i Pidelu ini i anì tuluen di sa medoo etaw i Hésus anì endà migtuu da diyà sa tegudon siedò medoo tegetulù butbut.

Medoo sa igtulù i Pidelu diyà sa etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Sinasà di kagda anì iwoden da sa medoo tegetulù butbut. Sinasà di ma anì endà pigtuuwen da duu sa etaw guwaen da dò endà tuu di pelikù Hésus i diyà tanà. Igtulù di tigtu tuu pelikù Hésus Kelistu i diyà tanà. Owoy tinulon di ma sa medoo mebaelan kani amuk medapag dé sa sabuhanan agdaw.

Ini Sa Edungan Kagi I Pidelu

1 Na, si Simon Pidelu a egsulat ini i. Aken sa
egsugùsuguen i Hésus Kelistu owoy sa salu di ma. Egsulat
a diyà keniyu i etaw egpigtuu lagà mendaa sa kepigtuu ké.
Nesetepeng sa kepigtuu ta langun danà i Hésus Kelistu, sa
Nemula ta tegealuk kenita owoy tigtu metiengaw.
2 Egsimbà a anì meumanan pa sa mepion ketabang
ipeuloy i Nemula diyà keniyu owoy sa melanih keugpà yu
danà sa netiigan yu denu si Nemula owoy si Hésus sa Datù
ta.

Ini Sa Igtulù I Pidelu Denu Sa Kealuk I Nemula Kenita

3 Na, danà sa dakel egkegaga i Nemula, egtabangan di kita
anì takà ki mekepangunut diyà sa uyot di egoh ta pelà diyà
tanà. Iya sa binaelan di danà ta neketiig si Hésus Kelistu.
Hinemilì di kita anì mekeunut ki diyà sa ketiengaw di owoy
sa kedatù di.
4 Danà iya wé, igbegay di diyà kenita sa tigtu dakel
owoy sa mapulù ketabang igpasad di anì meilingan ta sa
metiengaw adat i Nemula anì endà medaetan ki ma danà
sa medaet ungayà pedu ta diyà tanà.
5 Huenan di, udesi yu baeli sa mepion anì kumeeles sa
kepigtuu yu. Amuk egbael yu sa mepion, umani yu pa sa
ketiigan yu.
6 Amuk egketiigan yu dé, legen yu ma sa pedu yu anì
metulanged. Amuk melegen yu dé, tigkeli yu ma sa
kelikutan yu. Amuk metigkel yu, pangunuti yu ma dé sa
uyot i Nemula.

7 Amuk egpangunut yu diyà sa uyot di, hiduwi yu ma sa
duma yu egpigtuu. Amuk egsehiduway yu dé, hiduwi yu
ma sumalà dé sa etaw.
8 Amuk egbaelan yu langun iya wé igsasà ku, owoy amuk
meumanan pa sa kebael yu, dakel doo sa ulan sa kepigtuu
yu danà yu neketiig si Hésus Kelistu sa Datù ta.
9 Dodoo amuk duen etaw egpigtuu endà egbaelan di duu
ini i igsasà ku, kagdi lagà sa etaw langap enù ka endà
metiigan di duu sa pesuwan i Nemula mig-aluk kenagdi
owoy nelipengan di ma kéen sa kepeuloy i Nemula sa
medoo tapay salà di.
10 O medoo duma ku egpigtuu, hinemilì i Nemula kiyu
owoy inumow di ma kiyu anì migtuu yu. Huenan di,
udesi yu baeli sa langun igsasà ku anì metandaan kiyu sa
tigtu neanak. Enù ka amuk mepion sa egbaelan ta, endà
mesalidan ta duu sa kepigtuu ta.
11 Huenan di, tigtu meanggan ki temù enù ka mekeunut
ki diyà sa kedatù i Hésus Kelistu sa Datù ta Tegealuk kenita.
Endà meelut sa kedatù di.
12 Huenan di, apiya di pa netiigan yu langun iya wé owoy
meeles ma sa kepigtuu yu diyà sa tuu tegudon dinineg yu,
takà ku doo ipetulengtuleng iya wé diyà keniyu.
13 Enù ka egoh ku pelà diyà tanà, mepion diyà kenak
amuk takà ku ipetulengtuleng iya wé diyà keniyu anì endà
melipengan yu duu.
14 Netiigan ku endà dé melugay di mematay a, enù ka iya
sa tinulon i Hésus Kelistu sa Datù ta diyà kenak.
15 Huenan di, migsulat a diyà keniyu anì endà melipengan
yu duu sa igtulù ku amuk mematay a.

Kesaligan Sa Kagi I Nemula Denu Si Kelistu

16 Na, egoh ké migtulù keniyu denu sa tunung i Hésus
Kelistu sa Datù ta owoy denu sa kepelikù di diyà tanà, beken
uloy tulon etaw daa iya wé, enù ka tigtu hinaa ké sa dakel
egkegaga di egoh anay.
17 Egoh i Hésus pelà diyà tanà, mig-unut ké kenagdi mig-
angay dutu siedò getan kenà sa Emà ta Nemula migpehaa
diyà kenami sa dakel senang di owoy sa keolò di kenagdi.
Dinineg ké sa kagi i Nemula épê dakel egkegaga, guwaen di,
“Ini sa Anak ku eghiduwan ku owoy tigtu a netuuwan diyà
kenagdi.”*
18 Kami sa migdineg iya wé kagi i Nemula kedu langit
dò, enù ka mig-unut ké diyà si Hésus mig-angay diyà siedò
getan kenà i Nemula migdapag diyà kenagdi egoh anay.

---

* **1:17** 1:17 Basa ko Matéyo 17:5, Malkos 9:7, Lukas 9:35.

19 Huenan di, netiigan ké tuu doo sa kagi igsugkow sa
medoo tegesugkow i Nemula egoh anay denu si Kelistu.
Mepion amuk tigtu yu ma pigtuu sa kagi da, enù ka sa igtulù
da, iya lagà sa palitaan eglegdaw diyà deleman taman endà
meuma sa agdaw ketebow i Kelistu, enù ka kagdi sa lagà
telasimag amuk buyu sumimag owoy melegdawan di ma sa
penemdem ta.
20 Na, ini sa tigtu mapulù diyà sa langun ipetulengtuleng
ku diyà keniyu. Endà duen etaw mekeselepang sa kagi i
Nemula igsulat sa medoo tegesugkow di egoh anay amuk
hagdi daa penemdem,
21 enù ka beken danà penemdem etaw daa iya wé kagi
tinulon sa medoo tegesugkow i Nemula egoh anay, enù ka
kedu diyà si Nemula polo. Danà da linuhub sa Metiengaw
Suguy i Nemula, huenan di neketulon da sa kagi i Nemula
egoh anay.

2

Duen Medoo Etaw Ubòubò Egtulù Sa Kagi I Nemula

1 Egoh anay duen etaw ubòubò da egsugkow sa kagi i
Nemula, owoy duen ma etaw ini egoh di ubòubò da egtulù
keniyu sa kagi i Nemula, dodoo endà tuu di sa ketulù da.
Mebaluy medaetan sa kepigtuu yu danà sa igtulù da butbut,
owoy eg-ekedan da ma Hésus i sa Datù ta apiya di pa kagdi
sa migtigtu sa salà da. Huenan di, mepetow da meumawan
sa kepigtamay i Nemula.
2 Gasama iya, medoo sa etaw umiling sa medaet adat da,
huenan di egkesumbung sa medoo liyu etaw sa tuu tegudon
enù ka guwaen da dò medaet ma sa egbaelan sa medoo etaw
egpigtuu.
3 Danà sa dakel pedu da kumuwa pilak, egtuluen da kiyu
sa butbut anì meakalan yu anì mekuwa da sa pilak yu.
Dodoo tinapay i Nemula dé sa kepigtamay di mekeuma diyà
kenagda. Endà egtudug di, huenan di mekeuma doo sa
kepigtamay di diyà kenagda.
4 Netiigan ta ma pinigtamayan i Nemula sa medoo
egsugùsuguen di nesalà egoh anay. Endà igpeuloy di duu
sa salà da, dodoo igbuung di polo kagda diyà sa lanaw
apuy diyà bayà owoy pinolot di ma kagda sangkalì dutu
siedò tigtu deleman taman endà meuma sa agdaw sa tigtu
kepigtamay di kenagda.
5 Hediya ma, pinigtamayan i Nemula sa medoo etaw
migbael salà egoh anay. Pinedagpak di sa dakel memahà
anì melened sa langun etaw endà egpigtuu diyà kenagdi.

Iya daa sa inalukan di si Nuwi, sa egtulù metiengaw adat,
owoy sa pitu geetaw duma di.
6 Hediya ma, pinigtamayan i Nemula ma sa medoo etaw
diyà menuwa Sodoma owoy menuwa Gomola egoh anay
danà sa salà da. Inulow di kagda imet lapeg sa menuwa
da anì metiigan sa langun etaw sa mebaelan da amuk endà
egpigtuu da.
7 Dodoo iya daa sa inalukan di si Lot, enù ka metiengaw
etaw. Nebukul temù sa pedu di danà di endà egkemalaan
da egbigà sa medoo etaw tegeSodoma migtipay sa uledin.
8 Egoh i Lot mig-ugpà diyà kenagda, uman agdaw tigtu
nebukul sa pedu di danà di migdineg owoy mighaa ma sa
medaet binaelan da.
9 Huenan di, netiigan ta mebaluy doo alukan i Nemula
sa etaw egpigtuu amuk egkelikutan da, owoy mebaluy ma
atuwan di sa medoo etaw tegebael medaet owoy peangaten
di kagda taman endà meuma sa agdaw di tigtu migtamay
kenagda.
10 Tigtu dakel sa kepigtamay di mekeuma diyà sa medoo
etaw takà eg-unut diyà sa medaet ungayà pedu da owoy
endà ma egpigtuu da diyà sa épê egkegaga.
Hediya ma siini medoo tegetulù butbut. Tigtu mebalaw da
owoy egpedakelen da kagda. Endà ma duen tayu eg-adatan
da, dodoo egpeumàumaan da polo sa medoo épê egkegaga
diyà langit.
11 Apiya di pa uman pa dakel sa egkegaga sa medoo
egsugùsuguen i Nemula diyà sa egkegaga siini medoo
tegetulù butbut, endà doo egpeumàumaan da duu kagda
amuk egtipuwen da diyà si Nemula.
12 Dodoo siini medoo tegetulù butbut, lagà da tinggalung
endà duen penemdem enù ka eg-unutan da daa sa ungayà
pedu da owoy iya daa sa ketamanan da sigkemen etaw
anì imatayan da. Egsumbungen da daa sumalà dé sa
endà netiigan da duu, dodoo iya daa sa ketamanan da
mepigtamayan da taman melugay lagà sa tinggalung.
13 Tigtu medaet sa mekeuma diyà kenagda danà di medaet
sa binaelan da diyà sa medoo etaw. Apiya agdaw, endà
egkemalaan da egbael sa medaet ungayà pedu da enù ka
iya gaa sa egkepionon nanam lawa da, owoy tigtu medaet
sa egbaelan da. Iya sa pesuwan yu mesigbolow etaw, enù
ka eg-unut sa medoo tegetulù butbut diyà keniyu amuk
egkesetipon yu egkaen, dodoo ungayà da daa eg-akal keniyu
denu sa adat da medaet.
14 Amuk eghauwen da sa bayi, iya daa sa ungayà da
bigaen da. Endà duen taman sa ungayà da egbael salà.
Eg-enggaten da ma diyà salà sa medoo etaw melungoy

kepigtuu, owoy tigtu egsubela ma sa kebig-ima da. Huenan
di, endà mekeiwod da sa kepigtamay i Nemula kenagda.
15 Apiya di pa netiigan da sa tuu tegudon, lagà da polo
netelas enù ka endà eg-unutan da duu sa tigtu dalan. Eg-
ilingan da sa medaet adat i Balam anak i Biyol egoh anay.
Apiya di pa kagdi sa tegesugkow i Nemula, iya polo sa
egpedakelan pedu di sa medoo pilak egkekuwa di danà sa
medaet binaelan di.
16 Dodoo duen sa mighawid kenagdi denu sa medaet
egbaelan di, enù ka pineikagi i Nemula sa asnu egkudaan di
nekeiling kagi etaw. Huenan di, endà dé eg-uman di egbael
sa egbaelan di lagà egkebuneg.
17 Na, siini medoo tegetulù butbut, endà duen ulan sa
ketulù da, enù ka lagà da tebulan neeti, owoy lagà da
ma gaeb nelayap danà kelamag dodoo endà duen udan di.
Dodoo tinapay i Nemula dé sa kenà da umugpà kani sa tigtu
deleman diyà bayà.
18 Tigtu metolol sa eg-ikagiyen da, dodoo endà duen tuu ya
dahiya. Duen sa medoo etaw magtu daa eg-eked sa medaet
binaelan da egoh da mig-unut sa duma da tegebael salà,
dodoo eg-enggaten dema siini medoo tegetulù butbut kagda
diyà salà danà sa medaet ungayà lawa da.
19 Iya ma sa itulù da diyà kenagda, endà duen uledin
mepangunutan da gaa enù ka mebaluy doo egbaelan da
gaa sumalà dé sa ungayà da. Dodoo lagà da neudipen polo
danà sa medaet adat da sa pesuwan da medaetan. Enù ka
netiigan ta neudipen doo sa etaw danà sa adat di migtaban
kenagdi.
20 Amuk duen etaw neketiig denu si Hésus Kelistu sa Datù
ta eg-aluk kenita, inekedan da doo sa medaet adat etaw diyà
tanà. Dodoo amuk egpelikù da dema diyà sa tapay adat
da owoy meudipen da dema diyà salà, uman pa medaet sa
ketamanan da. Adi-adi pa sa egoh da endà pa egpigtuu.
21 Apiya di pa medaet amuk endà metiigan sa etaw sa
ukit da kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula, uman pa doo
medaet amuk netiigan sa etaw iya wé, agulé ininiyugan da
owoy endà ma egpangunutan da duu sa igsugù i Nemula
tinulon etaw diyà kenagda.
22 Amuk hediya sa binaelan da, tuu ma doo sa guwaen
sa etaw egoh anay, “Amuk sa tuyang, egkaenen di dema
sa sinuwah di. Owoy amuk sa babuy magtu pinedigus da,
egpelikù dema egtunà diyà libutà.”*

3

* **2:22** 2:22 Basa ko Milantek Kagi 26:11.

Ini Denu Sa Kepelikù I Datù Hésus

1 O medoo loyuk ku eghiduwan ku, ini sa keduwa igsulat
ku diyà keniyu. Iya sa pesuwan di egsulat a diyà keniyu
anì ipetulengtuleng ku diyà keniyu sa tuu tegudon sa tapay
netiigan yu anì kumetudà sa penemdem yu.
2 Ungayà ku metulengan yu sa kagi igsulat sa medoo
tegesugkow i Nemula egoh anay owoy sa igsugù i Hésus
Kelistu sa Datù ta Tegealuk kenita sa tinulon sa medoo salu
di diyà keniyu.
3 Ini sa tigtu mapulù ipetiig ku diyà keniyu. Amuk buyu
dé meuma sa sabuhanan agdaw, dumuen etaw tumebow
owoy iya daa sa unutan da sa medaet ungayà sa pedu da.
Peumàumaan da kiyu danà sa kepigtuu yu,
4 guwaen da, “Ngadan kenà dé iya wé etaw migpasad
egoh anay pelikù gaa diyà tanà, enù ka endà hauwen ta duu
taman ini egoh di? Nematay dé sa medoo tupù ta egoh anay,
dodoo tapay doo nesetepeng sa langun eghauwen diyà tanà
edung sa egoh i Nemula migbael tanà egoh anay taman ini
egoh di.”
5 Dodoo sa medoo etaw eg-ikagi iya wé, eg-eked da
egpigtuu ini i. Egoh anay egoh i Nemula migbael sa langun
taman, mig-ikagi daa, huenan di pineduen di sa tanà owoy
langit. Egoh di migbael tanà, wayeg sa igbael di, owoy
wayeg ma sa pesuwan di eglenuk sa langun eghauwen ta
diyà tanà.
6 Owoy danà sa wayeg, nekesugsug ma sa langun etaw
egoh anay egoh di migdagpak sa dakel memahà.
7 Meuma sa agdaw kani medaetan danà apuy sa tanà
owoy sa langit eghauwen ta ini egoh di. Kagi di daa, hê
meulow dé. Dodoo endà pa ulowen di duu taman endà
meuma sa agdaw egoh di migtamay sa langun etaw endà
egpigtuu, enù ka pedaetan di kagda diyà sa apuy.
8 O medoo duma ku eghiduwan ku, yoko egkelipeng
duu ini i. Diyà sa penemdem i Nemula, lagà segeagdaw
daa sa sengibu gepalay owoy lagà sengibu gepalay daa sa
segeagdaw, enù ka diyà sa penemdem di anan da endà
melugay.
9 Apiya di pa duen etaw guwaen da dò melugay si Datù
egpetuu sa igpasad di, endà doo melugay di. Tigtu metaes
polo sa tali di diyà keniyu, enù ka ungayà di endà duen
sebaen etaw pigtamayan di enù ka ungayà di polo ekedan
sa langun etaw sa salà da.
10 Dodoo petuuwen i Datù doo sa igpasad di pelikù. Amuk
meuma iya wé agdaw di pelikù, mepetow sa langun etaw
lagà da tebowen tegepenakaw, enù ka endà metiigan da duu

sa egoh di tumebow. Amuk meuma siedò agdaw di, dinegen
sa langun etaw sa dakel eglabal metaled, enù ka mekedan sa
langit. Meulow ma sa langun eghauwen ta diyà langit, owoy
mekedan da langun. Hediya ma sa tanà owoy sa langun
eghauwen ta diyà tanà, mekedan da ma langun.
11 Huenan di, amuk netiigan yu dumuen sa agdaw egoh di
medaetan sa langun eghauwen ta, ini polo sa mepion baelan
yu. Pepion yu sa adat yu anì metiengaw yu, owoy udes yu
ma unut diyà si Nemula
12 ligò yu eg-angat-angat pelà siedò agdaw di. Baeli yu ma
sa taman megaga yu mael anì metéél tumebow siedò agdaw
di. Tuu ma doo, meulow kani sa langit owoy metunag ma
sa langun eghauwen ta danà apuy.
13 Dodoo kita, eg-angat-angatan ta sa magtu langit owoy
sa magtu tanà igpasad i Nemula diyà kenita. Iya daa sa
mekeugpà dahiya sa etaw metiengaw.
14 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, ligò yu pelà eg-
angat-angat siedò agdaw di, baeli yu sa taman megaga yu
mael anì metiengaw yu diyà sa kehaa i Nemula anì endà
duen sa kenà di mekesigbolow keniyu anì kumelanih ma sa
pedu yu diyà kenagdi.
15 Yoko egkelipeng duu iya sa pesuwan di metaes sa tali
i Datù diyà keniyu, enù ka eg-angatan di pelawà sa langun
etaw umeked sa salà da anì mealukan da ma. Hediya ma sa
tinulon sa loyuk ta eghiduwan ta, si Pabelo, egoh di migsulat
diyà keniyu danà sa igpetiig i Nemula diyà kenagdi.
16 Iya ma sa igtulù di diyà sa langun igsulat di. Na, duen
ma sa duma igsulat i Pabelo melikut metiigan etaw. Huenan
di, sa medoo etaw endà egpeketiig sa tuu tegudon owoy sa
medoo etaw melemu umamu, amuwen da sa selepangan
di, lagà sa keamu da sa selepangan sa medoo duma kagi
i Nemula igpesulat. Huenan di, pigtamayan i Nemula doo
kagda.
17 Dodoo kiyu i medoo duma ku eghiduwan ku, tapay
yu dé neketiig denu iya wé medoo etaw tegetulù butbut.
Huenan di, tulik yu anì endà meakalan yu danà sa butbut
igtulù sa etaw tegebael medaet anì endà mekedan di diyà
keniyu sa tuu tegudon egpigtuuwen yu.
18 Dodoo mepion amuk meumanan pa sa kepigtuu yu
danà sa mepion ketabang ipeuloy i Datù Hésus Kelistu sa
Tegealuk kenita owoy danà ma sa netiigan yu denu kenagdi.
Kagdi sa meolò ini egoh di taman melugay. Amin.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Pidelu*

1 HUWAN
Ini Sa Muna Igsulat I Huwan
Ini Denu Sa Telu Igsulat I Huwan

Na, si Huwan sa sebaen maama diyà sa sepulù owoy duwa salu i Hésus hinemilì di anì tumegudon da. Egoh i Huwan migsulat ini i, lukes dé.

Igpeuwit di siini muna sulat diyà sa langun etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu, sumalà dé sa kenà da. Egoh iya, duen etaw egtulù sa endà tuu. Duen ma etaw guwaen da dò etaw daa Hésus i, beken duu Anak i Nemula. Duen ma etaw guwaen da dò endà neetaw diyà tanà sa Anak i Nemula. Owoy duen ma sa medoo liyu igtulù da endà tuu.

Diyà siini muna sulat, sinelepang i Huwan tigtu tuu Anak i Nemula Hésus Kelistu i owoy tigtu tuu ma etaw diyà tanà. Sinasà i Huwan ma sa medoo etaw anì tigtu hahauwen da sa medoo egtulù kenagda anì metiigan da amuk meseunut sa igtulù da diyà sa igtulù i Kelistu anì iwoden da sa igtulù endà tuu. Sinasà di ma sa langun etaw egpigtuu diyà si Hésus owoy eghidu si Nemula anì hiduwan da ma sa medoo duma da.

Na, sa keduwa igsulat i Huwan, iya sa igpeuwit di diyà sa sebaen “bayi hinemilì i Nemula owoy sa medoo anak di.” Mebaluy iya sa selepangan di, sa umpungan i Hésus owoy sa medoo etaw egpigtuu. Diyà siini keduwa igsulat di, egsasaen di kagda anì sehiduway da, owoy igtulù di ma denu sa medoo tegetulù butbut.

Na, sa ketelu igsulat i Huwan, iya sa igpeuwit di diyà sa maama, si Gayu. Eg-oloen di Gayu i enù ka metawag owoy egtabangan di ma sa medoo tegetegudon takà eg-ipanaw. Sinasà di ma anì endà ilingan di duu sa medaet adat anì baelan di polo sa mepion.

Si Kelistu Sa Ginelal Kagi I Nemula Mekepelalù Etaw

1 Na, egsulat a diyà keniyu denu si Hésus Kelistu sa ginelal
Kagi i Nemula mekepelalù etaw taman melugay. Egoh anay
egoh sa tanà endà pa duen, tapay dé duen kagdi ya. Egoh
di neetaw diyà tanà, dinineg ké sa kagi di owoy tigtu hinaa
ké ma, owoy sinabaan ké ma.
2 Igpehaa siini etaw atung mekepelalù owoy hinaa ké
ma kagdi, huenan di tuu sa egtulonen ké tigtu hinaa ké.
Egtulonen ké ma diyà keniyu kagdi sa egbegay lalù endà
meelut di, owoy kagdi ma sa duma i Emà ta Nemula, owoy
kagdi ma sa mig-angay diyà tanà anì pehaa diyà kenita.

3 Egtulonen ké diyà keniyu sa tigtu hinaa ké owoy sa dinineg ké, anì meselayam ki, enù ka egkeselayam ki dé
sa Emà ta si Nemula owoy si Hésus Kelistu Anak di.
4 Huenan di egsulat ké ma diyà keniyu anì megulub sa
kekeanggan ta langun.

Si Nemula Sa Legdaw

5 Na, ini sa tinegudon i Hésus Kelistu dinineg ké owoy
isugkow ké ma diyà keniyu. Si Nemula sa legdaw, owoy
endà duen sa deleman diyà kenagdi, apiya tukééy.
6 Amuk guwaen ta egkeselayam ki si Nemula, dodoo amuk
lagà deleman doo sa adat ta, egbutbut ki enù ka endà eg-
unutan ta duu sa tuu tegudon.
7 Dodoo amuk lagà legdaw sa adat ta iling si Nemula eg-
ugpà diyà legdaw, egkeselayam ki langun owoy egpekekayas
sa langun salà ta danà sa depanug i Hésus Anak i Nemula.
8 Amuk guwaen ta endà duen salà ta, tapay ki doo
neakalan danà sa pedu ta owoy endà ma duen sa tuu diyà
kenita.
9 Dodoo amuk tulonen ta sa salà ta diyà si Nemula, ipeuloy
di doo sa salà ta owoy kayasan di ma kita denu sa medoo
kebael ta medaet, enù ka kesaligan Nemula i owoy tigtu
metudà ma sa egbaelan di.
10 Dodoo amuk guwaen ta endà dé migbael ki salà, lagà
egpebutbuten ta Nemula i owoy endà eg-ipaten ta duu sa
kagi di.

2

Si Kelistu Sa Tegeantang Kenita Diyà Si Nemula

1 O medoo batà eghiduwan ku, igsulat ku ini i diyà keniyu
anì endà mesalà yu. Dodoo amuk duen etaw diyà kenita
nesalà, duen doo sa tegeantang kenita diyà si Nemula Emà
ta. Kagdi si Hésus Kelistu sa maama metiengaw.
2 Kagdi sa pinetigtu i Nemula sa salà ta egoh di nematay.
Beken sa nita salà daa sa tinigtuwan di, dodoo tinigtuwan
di ma sa salà sa langun etaw diyà tanà.
3 Na, netiigan ta tuu sa kekelayam ta si Nemula amuk
egpangunutan ta sa igsugù di.
4 Amuk duen etaw guwaen di, “Nelayaman ku Nemula i,”
dodoo amuk endà egpangunutan di duu sa igsugù di, iya sa
etaw tegebutbut owoy endà ma duen sa tuu diyà kenagdi.
5 Dodoo, sumalà dé sa etaw egpangunut diyà sa kagi i
Nemula, iya sa etaw tigtu negulub sa kehidu di diyà si
Nemula. Meketiig ki tuu sa egoh ta nesesebaen si Nemula
danà sa kepangunut ta.

6 Amuk guwaen sa etaw nesesebaen da si Nemula,
meilingan di doo sa adat i Hésus Kelistu egoh di pelà diyà
tanà.

Igsugù Di Sa Kesehiduway Da

7 O medoo duma ku eghiduwan ku, endà magtu di ini i
sugù isulat ku diyà keniyu, dodoo tapay dé igsugù ké diyà
keniyu, enù ka tapay dé dinineg yu edung sa egoh yu anay
migpigtuu diyà si Hésus.
8 Dodoo, isulat ku diyà keniyu sa lagà doo magtu sugù.
Nehaa sa ketuu iya wé sugù danà sa binaelan i Kelistu
owoy danà ma sa egbaelan yu, enù ka egkekedankedan sa
deleman diyà keniyu owoy egsenang ma dé sa tigtu legdaw.
9 Amuk duen etaw guwaen di, "Eg-ugpà a diyà sa legdaw,"
dodoo amuk egkelepuhan di doo sa duma di, iya sa etaw eg-
ugpà doo diyà sa deleman.
10 Dodoo sa etaw eghidu sa duma di, iya dé sa etaw eg-
ugpà diyà sa legdaw, huenan di endà dé duen sa pesuwan
di mesalà diyà sa duma di.
11 Dodoo sa etaw egkelepuh sa duma di, iya sa etaw eg-
ugpà diyà deleman. Eg-ipanaw diyà deleman owoy endà
ma egketiigan di duu sa angayan di enù ka nelangap danà
sa deleman.
12 O medoo batà eghiduwan ku, egsulat a diyà keniyu enù
ka igpeuloy dé sa salà yu danà i Kelistu.
13 O medoo lukes etaw, egsulat a diyà keniyu enù ka
nelayaman yu dé Kelistu i, sa tapay dé duen egoh sa tanà
endà pa duen. O medoo mipedu etaw, egsulat a diyà keniyu
enù ka inatuwan yu dé Satanas i.

O medoo batà eghiduwan ku, egsulat a diyà keniyu enù
ka nelayaman yu dé Nemula i Emà ta.
14 O medoo lukes etaw, egsulat a diyà keniyu enù ka
nelayaman yu dé Kelistu i, sa tapay dé duen egoh sa tanà
endà pa duen. O medoo mipedu etaw, egsulat a ma diyà
keniyu enù ka mebagel sa kepigtuu yu danà sa kagi i
Nemula eg-ugpà diyà keniyu owoy inatuwan yu ma dé
Satanas i.
15 Yoko egkeiyap duu sa medaet adat etaw diyà tanà
ataw ka sa medaet egbaelan da diyà tanà, enù ka amuk
egkeiyapan yu iya wé, beken sa Emà ta si Nemula sa
eghiduwan yu.
16 Ini sa adat etaw diyà tanà, duen sa medaet uyot pedu
da, owoy duen ma sa eghauwen da egkeimawan da, owoy
egpedakelen da ma kagda danà sa langun taman da. Dodoo
beken danà sa Emà ta iya wé, enù ka anan danà polo sa
adat etaw diyà tanà.

17 Dodoo mekedan kani sa medaet adat etaw diyà tanà,
lapeg sa langun egkeiyapan da. Dodoo sa etaw egpangunut
diyà sa uyot i Nemula, iya polo sa etaw melalù taman
melugay.

Ini Denu Sa Kuntelà I Kelistu

18 O medoo batà eghiduwan ku, medapag dé meuma sa
sabuhanan agdaw. Tapay dé dinineg yu dumuen sa kuntelà
i Kelistu tumebow kani. Apiya ini egoh di, medoo dé sa
kuntelà i Kelistu migtebow, huenan di netiigan ta tigtu
medapag dé sa sabuhanan agdaw.
19 Siini medoo kuntelà i Kelistu, beken kagda sa duma
ta egpigtuu, huenan di sinalidan da dé kita. Upama amuk
kagda sa duma ta egpigtuu, endà salidan da duu kita hedem.
Dodoo migsalid da dé, huenan di netiigan ta beken kagda
sa tigtu duma ta egpigtuu.

20 Dodoo kiyu, hinududan i Kelistu dé kiyu sa Metiengaw
Suguy i Nemula, owoy langun yu ma dé neketiig sa tuu
tegudon.
21 Egsulat a diyà keniyu beken duu danà yu endà neketiig
sa tuu tegudon, dodoo egsulat a anì ipetulengtuleng ku polo
diyà keniyu sa tuu tegudon tapay dé netiigan yu. Netiigan
yu ma dé endà duen sa butbut eglegkang diyà sa tuu
tegudon.

22 Sa etaw tegebutbut, iya sa kagi di guwaen di beken si
Hésus sa Tigtu Datù sinugù i Nemula. Kagdi dé sa kuntelà
i Kelistu enù ka endà egpigtuu di diyà sa Emà ta owoy diyà
sa Anak di si Kelistu.
23 Amuk duen etaw endà egpigtuu diyà sa Anak i Nemula,
eg-ekedan di ma sa Emà ta. Dodoo amuk egpigtuu sa etaw
diyà sa Anak i Nemula, egpigtuu ma doo diyà sa Emà ta.

24 Na, udes yu ipat sa tegudon dinineg yu egoh yu anay
egpigtuu. Amuk ipaten yu iya wé dinineg yu, endà dé
meketangkà yu diyà sa Emà ta owoy sa Anak di si Hésus
Kelistu.
25 Iya sa igpasad i Kelistu diyà kenita, sa lalù ta endà
meelut di.
26 Na, igsulat ku ini i diyà keniyu anì endà meakalan yu
danà sa etaw umakal keniyu hedem.
27 Dodoo kiyu, hinududan i Kelistu dé kiyu sa Metiengaw
Suguy i Nemula. Huenan di, endà dé duen sa pesuwan di
egtulù sa liyu etaw diyà keniyu, enù ka sa Metiengaw Suguy
i Nemula dé sa egtulù langun diyà keniyu. Tuu sa igtulù di
keniyu, endà duen butbut di. Huenan di, ugpà yu dé diyà si
Kelistu iling sa igtulù sa Suguy i Nemula diyà keniyu.

28 Na, o medoo batà eghiduwan ku, ugpà yu dé diyà
si Kelistu anì endà melimedangan yu owoy endà ma
memalaan yu kani amuk pelikù dini.
29 Netiigan ta dé metiengaw Kelistu i, huenan di netiigan
ta ma amuk metiengaw sa egbaelan sa etaw, iya sa tandà di
inanak i Nemula dé.

3

Inanak I Nemula Kita

1 Taa yu, hih. Tigtu dakel sa kehidu sa Emà ta kenita, enù
ka pinengadanan di kita anak di, owoy tigtu inanak di dé
kita. Dodoo sa medoo etaw diyà tanà endà egpigtuu, endà
melayaman da duu kita enù ka endà ma melayaman da duu
Nemula i.
2 O medoo duma ku eghiduwan ku, kita dé sa inanak i
Nemula ini egoh di. Apiya di pa endà pelà netiigan ta duu
sa palas ta kani, netiigan ta doo mekeiling ki si Kelistu amuk
pelikù, enù ka tigtu hauwen ta.
3 Sumalà dé sa etaw eg-angat-angat sa kepelikù di,
petiengawen di sa pedu di anì metiengaw lagà si Kelistu.
4 Amuk duen etaw egbael salà, egtipayen di sa uledin i
Nemula, enù ka iya sa salà sa ketipay ta diyà sa uledin di.
5 Dodoo netiigan yu doo neetaw Kelistu i diyà tanà anì
kedanan di sa medoo salà ta owoy netiigan yu ma endà duen
sa hagdi salà.
6 Huenan di, endà muman di mael salà sa etaw eg-ugpà
diyà si Kelistu. Dodoo sa etaw takà egbael salà, iya sa etaw
endà egpigtuu diyà kenagdi owoy endà ma melayaman di
duu.
7 O medoo batà eghiduwan ku, tulik yu dé anì endà
meakalan yu. Amuk duen etaw egbael mepion, iya sa etaw
metiengaw iling si Kelistu, sa metiengaw.
8 Dodoo sa etaw takà egbael salà, iya sa etaw i Satanas enù
ka takà egbael salà Satanas i edung egoh anay egoh sa tanà
endà pa duen taman ini egoh di. Dodoo iya sa pesuwan
di neetaw sa Anak i Nemula diyà tanà anì kedanan di sa
langun galebek i Satanas.
9 Na, sa etaw inanak dé i Nemula, endà muman di mael
salà enù ka egsuet diyà si Nemula. Endà dé mebaluy di takà
mael salà, enù ka kagdi dé sa inanak i Nemula.
10 Ini sa kenà ta mekekilala sa medoo etaw inanak i
Nemula owoy sa medoo inanak i Satanas. Amuk duen etaw
endà egbael di mepion owoy endà ma mehidu di sa duma
di, iya sa etaw beken inanak i Nemula.

Sehiduway Yu

11 Na, ini sa uledin dinineg yu egoh yu anay egpigtuu
taman ini egoh di, guwaen di, “Sehiduway yu dé.”
12 Yoko eg-iling duu si Kain, enù ka etaw i Satanas owoy
inimatayan di sa hadi di maama. Iya sa pesuwan di mig-
imatay enù ka medaet sa egbaelan di dodoo mepion polo sa
egbaelan sa hadi di.
13 Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, yoko egkegaip
pa amuk kiyu sa egkelepuhan sa medoo etaw eg-unut diyà
sa medaet adat diyà tanà.
14 Egoh anay lagà ki sa etaw nematay, dodoo ini egoh di
binegayan ki dé sa lalù endà meelut di. Netiigan ta tuu iya
wé enù ka eghiduwan ta sa medoo duma ta. Dodoo lagà
nematay pelà sa etaw endà mehidu.
15 Amuk duen etaw egkelepuh sa duma di, iya sa etaw
tegeimatay, owoy netiigan ta dé endà duen lalù endà meelut
di sa etaw tegeimatay.
16 Netiigan ta sa tandà sa tuu kehidu, enù ka migpeimatay
Kelistu i anì alukan di kita. Huenan di, amuk tuu sa kehidu
ta sa duma ta egpigtuu, endà sagipaen ta duu sa hagtay ta
anì alukan ta kagda.
17 Amuk duen medoo langun taman sa etaw meketabang
sa duma di egkelikutan, dodoo amuk endà tabangan di duu
enù ka endà duen sa kehidu di, iya sa etaw endà ma duen
sa kehidu di diyà si Nemula.
18 O medoo batà eghiduwan ku, yoko eghidu ya diyà sa
ebà yu daa. Petuu yu polo sa kehidu yu, owoy peunuti yu
ma sa ketabang yu diyà sa eg-ikagiyen yu.
19 Amuk hediya sa egbaelan ta, metiigan ta eg-unut sa
pedu ta diyà sa tuu tegudon, huenan di endà ma memalaan
ki diyà si Nemula.
20 Apiya di pa mebukul sa pedu ta danà sa medoo salà
binaelan ta, uman pa dakel doo sa kehidu i Nemula kenita,
enù ka netiigan di doo langun.
21 O medoo duma ku eghiduwan ku, amuk netiigan ta
dé endà duen sa salà ta diyà sa kehaa i Nemula, endà dé
mebukul sa pedu ta owoy endà ma memalaan ki megeni
diyà kenagdi.
22 Sumalà dé sa egpegeniyen ta, sakemen ta diyà si
Nemula, enù ka egpangunut ki diyà sa sugù di owoy egbael
ki ma sa uyot di.
23 Ini sa sugù di diyà kenita, migtuu ki diyà si Hésus
Kelistu sa Anak di owoy sehiduway ki ma iling sa igsugù
i Hésus diyà kenita egoh anay.
24 Sumalà dé sa etaw egpangunut diyà sa sugù i Nemula,
eg-ugpà dé diyà si Nemula owoy diyà kenagdi ma Nemula

i. Netiigan ta diyà kenita dé Nemula i danà sa Metiengaw Suguy di igbegay di diyà kenita.

4

Ini Denu Sa Tuu Kagi

1 O medoo duma ku eghiduwan ku, yoko egpigtuu duu sa langun etaw egtulù keniyu taman endà metepengan yu duu sa itulù da anì metiigan yu amuk kedu diyà si Nemula ataw ka endà. Iya maen di ya enù ka duen medoo tegesugkow butbuten nekeseluh dé diyà sa langun menuwa diyà tanà.

2 Ini sa tandà di anì metiigan yu amuk tuu kedu diyà sa Suguy i Nemula sa itulù da ataw ka beken. Amuk duen etaw egtulù, guwaen di, “Si Hésus Kelistu sa Anak i Nemula neetaw diyà tanà,” iya sa etaw egtulù sa kagi tigtu kedu diyà si Nemula.

3 Dodoo amuk egtulù sa etaw, guwaen di, “Beken Anak i Nemula neetaw diyà tanà Hésus i,” iya sa tegetulù beken kedu diyà si Nemula, enù ka danà sa kuntelà i Kelistu polo iya wé igtulù di. Tapay dé dinineg yu dumuen kuntelà i Kelistu tumebow diyà tanà, owoy migtebow dé ini egoh di.

4 O medoo batà eghiduwan ku, kiyu dé sa inanak i Nemula owoy inatuwan yu dé sa medoo tegetulù butbut, enù ka uman pa mebagel sa Suguy i Nemula eg-ugpà diyà sa pedu ta diyà sa kebagel i Satanas sa kaunutan sa medoo medaet etaw diyà tanà.

5 Eg-unut sa medoo tegetulù butbut diyà sa medaet adat etaw diyà tanà, owoy iya daa sa itulù da sa adat etaw diyà tanà. Huenan di, egpigtuu da ma diyà kenagda sa langun etaw eg-unut diyà sa adat etaw diyà tanà.

6 Dodoo kami polo sa tegetulù kedu diyà si Nemula. Huenan di, sumalà dé sa etaw nekelayam diyà si Nemula, egpigtuuwen di ma sa itulù ké. Dodoo sa etaw endà egkelayam di diyà si Nemula, endà pigtuuwen di duu sa kagi ké. Iya sa tandà di anì metiigan ta tayu sa etaw eg-unut diyà sa tuu owoy sa eg-unut diyà sa butbut.

Ini Denu Sa Tuu Kehidu

7 O medoo duma ku eghiduwan ku, mepion amuk sehiduway ki temù, enù ka kedu diyà si Nemula sa langun kehidu. Sumalà dé sa etaw mehidu, iya sa etaw inanak i Nemula owoy egkelayam ma diyà si Nemula.

8 Dodoo sa etaw endà mehidu sa duma di, iya sa etaw endà nelayam di diyà si Nemula, enù ka si Nemula sa tigtu mehidu.

9 Igpehaa i Nemula dé sa kehidu di kenita, enù ka
pineangay di sa Anak di bugtung diyà tanà anì melalù ki
danà di.
10 Huenan di, metiigan ta sa tigtu kehidu, enù ka beken
sa kehidu ta daa si Nemula, dodoo sa kehidu i Nemula
polo kenita, enù ka pineangay di sa Anak di diyà tanà anì
tigtuwan di sa salà ta danà sa kepatay di.
11 O medoo duma ku eghiduwan ku, amuk iya kedakel sa
kehidu i Nemula kenita, tigtu ki ma sehiduway.
12 Endà duen etaw mighaa si Nemula. Dodoo amuk
egsehiduway ki, tigtu eg-ugpà Nemula i diyà sa pedu ta,
owoy megulub ma diyà kenita sa kehidu di.
13 Netiigan ta eg-ugpà ki diyà si Nemula owoy eg-ugpà ma
diyà kenita danà sa Suguy di igbegay di diyà kenita.
14 Netiigan ké pineangay i Nemula sa Anak di anì
mealukan sa langun etaw diyà tanà. Netiigan ké iya wé
enù ka hinaa ké kagdi i owoy egtulonen ké sa hinaa ké.
15 Sumalà dé sa egtulon tuu si Hésus sa Anak i Nemula,
iya sa etaw kenà i Nemula eg-ugpà owoy eg-ugpà ma diyà
si Nemula.
16 Huenan di, egketiigan ta sa kehidu i Nemula kenita
owoy egketuuwan ki ma. Si Nemula sa tigtu mehidu,
huenan di sumalà dé sa etaw eghidu, iya sa etaw eg-ugpà
diyà si Nemula owoy diyà kenagdi ma Nemula i.
17 Amuk nesesebaen ki si Nemula, megulub diyà kenita sa
kehidu di, huenan di endà melimedangan ki amuk meuma
sa agdaw egoh di tumepeng sa binaelan sa langun etaw.
Endà ma memalaan ki amuk meuma siedò agdaw enù ka
apiya di pa eg-ugpà ki pelà diyà tanà, meilingan sa pedu ta
doo sa pedu i Kelistu.
18 Amuk egkehiduwan ki, endà duen sa maen di egke-
limedangan ki, enù ka amuk metiigan ta tigtu egkehiduwan
ki, mekedan sa kekelimedang ta. Dodoo melimedangan doo
sa etaw mepigtamayan, enù ka endà megulub diyà kenagda
sa kehidu i Nemula.
19 Eghidu ki enù ka muna si Nemula eghidu kenita.
20 Amuk guwaen sa etaw, “Eghidu a si Nemula,” dodoo
amuk egkelepuhan di sa duma di, iya sa etaw tegebutbut.
Enù ka amuk endà eghiduwan di duu sa duma di eghauwen
di, labi pa megaga di eghidu Nemula i endà eghauwen di
duu.
21 Ini sa igsugù i Nemula diyà kenita. Sumalà dé sa etaw
eghidu si Nemula, hiduwan di ma sa duma di.

5

Mekeatu Ki Sa Medaet Danà Sa Kepigtuu Ta

1 Sumalà dé sa etaw egpigtuu si Hésus sa Tigtu Datù
sinugù i Nemula, iya sa etaw inanak i Nemula. Amuk
mehidu ki sa Emà ta si Nemula, hiduwan ta ma doo sa
medoo inanak di.
2 Amuk eghiduwan ta Nemula i owoy egpangunutan ta
ma sa medoo igsugù di, iya sa tandà di tuu sa kehidu ta sa
medoo inanak di.
3 Enù ka iya sa tuu kehidu ta diyà si Nemula sa
kepangunut ta diyà sa medoo igsugù di. Endà melikut sa
kepangunut ta diyà sa igsugù di,
4 enù ka kita i inanak i Nemula sa egpekeatu diyà sa
medaet adat diyà tanà, enù ka inatuwan ta dé sa medaet
adat danà sa kepigtuu ta.
5 Iya sa etaw mekeatu diyà sa medaet adat diyà tanà sa
etaw egpigtuu Anak i Nemula Hésus i.

Ini Sa Tuu Ketulon Ta Denu Si Hésus Kelistu

6 Netiigan ta si Hésus Kelistu sa Anak i Nemula danà sa
wayeg egoh di migpebautis owoy danà ma sa depanug di
miglesut egoh di nematay. Netiigan ta iya wé beken danà
daa sa kepebautis di diyà wayeg dodoo danà ma sa kepatay
di diyà sa kayu igbugsud.
7 Sa Metiengaw Suguy i Nemula ma sa egpetuu iya wé,
enù ka anan tuu sa kagi di.
8 Huenan di, netiigan ta si Hésus sa Anak i Nemula danà
siini telu tandà, sa Suguy i Nemula owoy sa wayeg owoy sa
depanug di. Apiya di pa nesetigesa siini telu, nesebaen doo
sa ipetiig da.
9 Amuk egpigtuu ki diyà sa kagi etaw diyà tanà, uman pa
kesaligan sa kagi i Nemula, enù ka tinulon i Nemula sa tuu
denu sa Anak di.
10 Amuk egpigtuu sa etaw diyà sa Anak i Nemula,
egpetuuwen sa pedu di sa tinulon i Nemula. Dodoo amuk
endà egpigtuu sa etaw diyà si Nemula, lagà egpebutbuten
di Nemula i enù ka endà egpigtuuwen di duu sa tinulon i
Nemula denu sa Anak di.
11 Iya sa tinulon i Nemula, igbegay di diyà kenita sa lalù
endà meelut di, owoy igbegay di danà sa Anak di.
12 Huenan di, sumalà dé sa etaw migsakem sa Anak i
Nemula, iya sa etaw épê lalù endà meelut di. Dodoo endà
duen lalù diyà sa etaw endà egsakem sa Anak i Nemula.

Ini Denu Sa Lalù Ta Igbegay I Nemula

13 Na, igsulat ku ini i diyà keniyu i etaw egpigtuu diyà sa
Anak i Nemula, anì tigtu metiigan yu duen sa lalù yu endà
meelut di.

14 Endà dé egkemalaan ki egpegeni diyà si Nemula, enù
ka netiigan ta dinegen di doo kita amuk meseunut sa
egpegeniyen ta owoy sa ungayà di.
15 Amuk netiigan ta egdinegen di sa langun egpegeniyen
ta, netiigan ta ma mesakem ta sa pinegeni ta diyà kenagdi.
16 Amuk eghauwen yu sa duma yu egbael salà dodoo
beken salà mekeagak kenagdi diyà sa kepatay endà meelut
di, simbai yu anì ipeuloy i Nemula sa salà di owoy
mebegayan ma lalù endà meelut di. Dodoo sa etaw egbael
sa salà sa pesuwan di mepigtamayan diyà sa kepatay endà
meelut di, endà igsugù ku duu keniyu ipesimbà.
17 Anan salà diyà si Nemula sa langun medaet egbaelan
ta, dodoo duen doo sa salà mekepeuloy i Nemula anì endà
meagak sa etaw diyà sa kepatay endà meelut di.
18 Na, netiigan ta ini i. Amuk kita sa inanak i Nemula,
endà muman ki mael salà, enù ka egtulikan sa Anak i
Nemula kita anì endà pedaetan i Satanas kita.
19 Netiigan ta kita sa inanak i Nemula. Dodoo sa langun
etaw eg-unut diyà sa medaet adat diyà tanà, kagda polo sa
etaw i Satanas.
20 Netiigan ta ma mig-angay sa Anak i Nemula diyà
tanà owoy igbegay di diyà kenita sa tuu penemdem anì
melayaman ta sa tuu Nemula. Eg-ugpà ki diyà sa tuu
Nemula danà ta eg-ugpà diyà sa Anak di si Hésus Kelistu.
Kagdi si Nemula, owoy kagdi sa egbegay lalù endà meelut
di.
21 O medoo batà eghiduwan ku, yoko egpigtuu duu sa
tegudon butbut denu sa inetaw.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Huwan*

2 HUWAN
Ini Sa Keduwa Igsulat I Huwan

1 Na, aken sa kaunutan etaw egpigtuu egsulat ini i. Egsulat
a diyà keniko, sa bayi hinemilì i Nemula, owoy diyà sa
langun anak ko ma eghiduwan ku temù. Beken aken daa
sa eghidu keniyu, dodoo sa langun etaw neketiig sa tuu
tegudon, eghiduwan da ma kiyu.
2 Eghiduwan ké kiyu enù ka eg-ugpà sa tuu tegudon diyà
kenita owoy endà mekedan di taman melugay.
3 Egsimbà a anì metabangan ki owoy mehiduwan ki ma
owoy mebegayan ki ma sa melanih pedu danà sa Emà ta
si Nemula owoy sa Anak di si Hésus Kelistu. Iya sa ibegay
da diyà kenita enù ka egpeketiig ki sa tuu tegudon owoy
egsehiduway ki ma.
4 Egkeanggan a temù egoh ku neketiig duen anak ko
egpangunut da diyà sa tuu tegudon iling sa igsugù sa Emà
ta diyà kenita.
5 O Tebay, egsulat a diyà keniko enù ka ungayà ku
sehiduwayki. Endà magtu di sugù ini i igsulat ku diyà
keniyu, enù ka tapay dé dinineg ta egoh ta anay egpigtuu
diyà si Kelistu.
6 Egtandaan ta sa kehidu ta danà ta egpangunut diyà sa
medoo sugù i Nemula. Tapay ma dé dinineg yu siini igsugù
di egoh yu anay egpigtuu, huenan di sehiduway ki temù.
7 Duen medoo etaw tegeakal nekeseluh diyà tanà, owoy
endà igtulù da duu sa tuu tegudon denu sa egoh i Hésus
Kelistu neetaw diyà tanà. Kagda sa tegeakal owoy kuntelà
i Kelistu.
8 Huenan di, tulik yu anì endà mekedan sa untung
yu denu sa eggalebeken yu anì megulub polo sa untung
mesakem yu kani.
9 Amuk tumangkà sa etaw diyà sa igtulù i Hésus Kelistu
ataw ka duen ma sa iuman di diyà sa tegudon, endà eg-ugpà
Nemula i diyà kenagdi. Dodoo amuk tigtu eg-unut sa etaw
diyà sa igtulù i Kelistu, eg-ugpà diyà kenagdi sa Emà ta owoy
sa Anak di.
10 Amuk duen etaw tumebow diyà keniyu owoy beken
siini tuu igtulù i Kelistu sa egtegudonen di, yoko egpegemow
duu diyà sa dalesan yu. Yoko ma egsalù duu,
11 enù ka amuk saluan yu, mekelapeg yu doo diyà sa
medaet egbaelan di.
12 Duen pa sa medoo ikagiyen ku hedem diyà keniyu,
dodoo endà isulat ku duu diyà sa kalatas, enù ka ungayà ku

mangay a diyan anì mesetaeng ki seolomoy anì meanggan ki temù.
13 Na, sa medoo anak sa tebay ko hinemilì i Nemula, ipetulon da sa mepion pedu da diyà keniyu.
Taman iya daa sa igsulat ku. *Si Huwan*

3 HUWAN
Ini Sa Ketelu Igsulat I Huwan

1 Na, aken sa kaunutan etaw egpigtuu egsulat ini i. Egsulat
a diyà keniko, o Gayu, sa duma ku eghiduwan ku temù.
2 O loyuk ku eghiduwan ku, egsimbà a diyà si Nemula anì
kumepion sa hagtay ko owoy kumepion ma sa nanam lawa
ko, enù ka tapay dé netiigan ku mepion sa kepigtuu ko.
3 Tigtu a egkeanggan, enù ka egoh sa duma ta egpigtuu
migtebow dahini, tinulon da diyà kenak kesaligan ka
egpangunut diyà sa tuu tegudon. Tuu ma doo, takà ka eg-
unut diyà sa tuu tegudon.
4 Tigtu a egkeanggan temù egoh ku migdineg denu sa
kepangunut sa medoo anak ku diyà sa tuu tegudon.
5 O loyuk ku eghiduwan ku, kesaligan ka doo enù ka tigtu
egtabangan ko sa duma ta egpigtuu mig-ukit diyan, apiya di
pa endà nelayaman ko duu.
6 Tinulon da dé diyà sa medoo duma ta egpigtuu dahini
denu sa kehidu ko kenagda. Na, mepion amuk tabangan
ko dema amuk muman da mipanaw, enù ka iya sa mepion
baelan ta diyà sa etaw egbael sa galebek i Nemula.
7 Enù ka eg-angay da egtegudon denu si Hésus Kelistu,
owoy endà duen sa tabang mesakem da diyà sa medoo etaw
endà egpigtuu.
8 Huenan di, mepion amuk kita i etaw egpigtuu polo
sa gumastu sa medoo tegetegudon anì tabangan ta kagda
eggalebek diyà sa tuu tegudon.
9 Na, egoh anay duen sa sulat igpeuwit ku diyà sa medoo
etaw egpigtuu diyan. Dodoo endà egsagipaen i Diotelépés
duu sa inikagi ku, enù ka ungayà di pedakelen di daa kagdi.
10 Huenan di, amuk tumebow a diyan, tulonen ku pa diyà
keniyu sa langun binaelan i Diotelépés, enù ka butbut sa
igsumbung di kenak. Apiya di pa medaet iya wé, duen doo
sa binaelan di uman pa medaet, enù ka endà egsaluan di
duu sa duma ta tegetegudon amuk egtebow da diyan. Apiya
di pa duen duma ta egkeiyap da egsalù kenagda, eghawidan
di polo owoy hemagawan di ma hedem anì endà lumenged
da amuk egkesetipon yu egsimbà.
11 O loyuk ku eghiduwan ku, yaka eg-iling duu sa medaet,
dodoo ilingi ko polo sa mepion. Enù ka sa etaw egbael
mepion, iya sa inanak i Nemula, dodoo sa etaw egbael
medaet, endà egkelayaman di duu Nemula i.

12 Eg-oloen sa langun etaw Dimiteliyu i, enù ka egtandaan
di sa kepangunut di diyà sa tuu tegudon danà sa medoo
binaelan di mepion. Eg-oloen ku ma, owoy netiigan ko ma
tuu ini i eg-ikagiyen ku.
13 Na, duen pa sa medoo ikagiyen ku hedem diyà keniko,
dodoo endà isulat ku duu diyà sa kalatas,
14 enù ka ungayà ku endà melugay ki dema mesehaa anì
mesetaeng ki seolomoy.
15 Egsimbà a anì melanih sa pedu ko. Na, ipetulon sa
medoo loyuk ta dahini sa mepion pedu da diyà keniko, owoy
tulon ko ma sa mepion pedu ké diyà sa langun loyuk ta
diyan.
Taman iya daa sa igsulat ku. *Si Huwan*

Ini Sa Igsulat I
HUDAS
Ini Denu Sa Igsulat I Hudas

Na, ini i Hudas sa hadi i Hésus denu inay di. Telehadi da si Santiyago, sa kaunutan sa medoo etaw egpigtuu diyà Hélusalém.

Migpeuwit sulat Hudas i diyà sa langun etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu sumalà dé sa kenà da. Sinasà di kagda anì tigtu iwoden da sa medoo tegetulù butbut. Ubòubò da egpigtuu diyà si Hésus iya wé medoo tegetulù butbut, dodoo medoo sa medaet egbaelan da. Tegebigà da owoy egpedakelen da daa kagda. Duen ma etaw i Hésus egpigtuu diyà sa igtulù da, owoy egpekeunut da diyà kenagda egbael medaet. Huenan di, tinulù i Hudas sa medoo etaw egpekeunut diyà siedò medoo tegetulù anì pelikù da diyà sa tuu tegudon igtulù diyà kenagda egoh anay.

Ini Sa Igsulat I Hudas Diyà Sa Medoo Etaw Egpigtuu

1 Na, aken si Hudas hadi i Santiyago egsulat ini i. Aken ma sa egsugùsuguen i Hésus Kelistu.

Egsulat a diyà keniyu i medoo etaw hinemilì sa Emà ta si Nemula. Tigtu eghiduwan di kiyu, owoy eg-ipaten i Hésus Kelistu ma kiyu.

2 Na, egsimbà a anì mekehaa yu uman sa dakel kehidu i Nemula keniyu, owoy sa kedakel pedu di keniyu, owoy umanan di ma sa kelanih pedu yu.

Ini Denu Sa Etaw Eg-amu Egtulù

3 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, iya sa anay penemdem ku tigtu mepion amuk sumulat a diyà keniyu denu sa kealuk i Nemula kenita. Dodoo nehalì dé sa penemdem ku ini egoh, enù ka uman pa mepion amuk muna a sumulat diyà keniyu anì pebagelen yu sa pedu yu humawid sa etaw egkelukuy sumambì sa tuu tegudon egpigtuuwen ta. Igpetiig i Nemula iya wé tegudon diyà kenita i etaw di, huenan di endà mepion di amuk mekeamut sa liyu tegudon dahiya.

4 Egsulat a diyà keniyu enù ka duen dé etaw endà egpigtuu nekeamut da diyà keniyu, dodoo endà netiigan yu duu kagda sa etaw endà tigtu egpigtuu. Ungayà da sambian sa tuu tegudon denu sa kehidu i Nemula, enù ka itulù da mepion gaa amuk sebigaay ki enù ka ipeuloy i Nemula

doo uman iya wé danà sa kehidu di. Dodoo endà eg-
adatan da duu Nemula i, owoy endà ma egpigtuuwen da
duu sebaen i Hésus Kelistu daa sa Datù ta egsabà kenita.
Egoh anay igpesulat i Nemula diyà sa medoo tegesugkow di
sa kepigtamay di mekeuma diyà kenagda.
5 Apiya di pa tapay dé netiigan yu mepigtamayan sa
etaw egbael medaet, mikagi a dema diyà keniyu anì endà
melipengan yu duu sa binaelan i Datù Nemula egoh anay.
Egoh anay linaun di kedu diyà tanà Igiptu sa medoo etaw
hinemilì di, agulé pinigtamayan di sa duma etaw linaun di
enù ka eg-eked da dé egpigtuu.*
6 Hediya ma sa medoo egsugùsuguen di dutu langit dò
egoh anay, pinigtamayan di ma kagda enù ka inekedan da
sa egkegaga igbegay di diyà kenagda owoy sinalidan da
ma sa tigtu eg-ugpaan da. Danà iya wé medaet binaelan
da, igpebilanggu di kagda dutu siedò tigtu deleman, owoy
pinolot di ma kagda sangkalì endà mebugtus di taman
melugay, enù ka inatasan di kagda taman endà meuma sa
agdaw egoh di tigtu migtamay kenagda kani.
7 Hediya ma sa langun etaw egoh anay diyà sa menuwa
Sodoma owoy menuwa Gomola owoy sa medoo menuwa
medapag dahiya.+1:7 Inimet i Nemula kagda mig-ulow enù
ka nekeiling da siedò medoo egsugùsuguen di takà egbael
salà. Beken daa bayi sa duma da meseuma lawa sa medoo
maama, dodoo meseuma ma lawa sa duma da maama.
Huenan di, inulow i Nemula kagda, enù ka ipetiig di diyà
sa langun etaw sa egoh di tigtu migtamay sa langun etaw
tegebael salà diyà sa apuy endà mepadeng.
8 Hediya ma sa egbaelan sa medoo etaw tegetulù butbut
diyan, enù ka apiya di pa netiigan da pigtamayan i Nemula
sa etaw tegebael medaet, takà da doo egbael medaet diyà sa
lawa da danà da gaa netulù sa tegeinep. Meked da ma eg-
adat sa etaw épê egkegaga. Apiya sa medoo egsugùsuguen
i Nemula diyà langit, egpeumàumaan da ma doo.
9 Dodoo anì ma i Miguwél i egsugùsuguen i Nemula épê
dakel gelal, endà doo eg-ilingan di duu iya wé egbaelan
da. Enù ka egoh i Mosis nematay egoh anay, nesesigbolow
da Miguwél i owoy si Satanas enù ka eg-alangen i Satanas
hedem Miguwél i eglebeng sa lawa i Mosis. Apiya di pa
tigtu medaet sa inikagi i Satanas, endà doo egsulì Miguwél
i egpeumàumà, dodoo iya polo sa kagi di, guwaen di, “Si
Nemula sa humawid keniko.”
10 Na, siedò medoo tegetulù butbut, egsumbungen da
daa sa langun endà egketiigan da duu. Egpekeiling da

* **1:5** 1:5 Basa ko Éksodo 12:51 owoy Kebilang 14:29. +1:7 **1:7** Basa ko Génesis 19.

tinggalung endà egpekepenemdem, enù ka egbaelan da daa
sumalà dé sa hagdi egkeiyapan. Huenan di, medaetan da
doo danà iya wé egbaelan da medaet.
11 Hahaa yu, dakel sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà
kenagda, enù ka eg-ilingan da sa medaet adat i Kain egoh
anay.† Owoy eg-ilingan da ma sa binaelan i Balam enù ka
apiya di pa netiigan di medaet sa egbaelan di, eg-uman doo
egbael medaet danà di egkeilayam pilak.‡ Owoy eg-ilingan
da ma si Kolah egoh di mig-eked egpigtuu diyà si Mosis sa
ulu-ulu di egoh anay.§ Huenan di, mepigtamayan i Nemula
doo kagda, nekeiling si Kolah egoh di petow pinigtamayan.
12 Na, amuk mesetipon yu kumaen danà yu egsehiduway,
endà mepion di amuk sa medoo tegetulù butbut eg-unut
keniyu egkaen, enù ka lagà da sa tétê nekeamut diyà sa
mepion. Endà memalaan da egbael sa uyot da medaet, enù
ka endà egpenemdemen da duu sa ungayà sa duma da,
dodoo egpenemdemen da sa hagda daa ungayà. Nekeiling
da sa gaeb endà duen udan eg-uwiten kelamag. Nekeiling
da ma sa kayu endà egbunga, apiya di pa neuma sa bulan
kebunga da, enù ka lagà da sa kayu tigtu nematay danà sa
dalid nelatas.
13 Nekeiling da ma sa dakel lambeg amuk duen sepuk, enù
ka mehaa doo sa medaet egbaelan da lagà buhok mehaa
diyà sa mantadan. Endà kesaligan sa itulù da enù ka
lagà da sa bituen migsalid diyà sa kenà di. Huenan di,
tinapay i Nemula dé migbael siedò tigtu deleman kenà da
mepigtamayan taman melugay.
14 Na, egoh anay duen sa tegesugkow i Nemula, si Inok.
Kagdi sa keenem tugod i Adam, sa muna etaw egoh anay.
Igsugkow i Nemula diyà si Inok sa ketamanan sa medoo
etaw lagà siedò tegetulù butbut, guwaen di,
“Taa yu hih, tumebow kani si Datù unutan sa ngibu-
ngibuwan egsugùsuguen di kedu diyà langit.
15 Angayen di tumepeng sa egbaelan sa langun etaw.
Pigtamayan di sa medoo etaw tegebael medaet
owoy sa medoo egsumbung kenagdi danà da endà eg-
adat si Nemula.”
16 Na, sa medoo tegetulù butbut, endà duen kepionon
pedu da, owoy takà da ma egsigbolow. Sumalà dé sa medaet
egkeiyapan sa pedu da, iya daa sa eg-unutan da, owoy tigtu
da ma egpeolòolò. Amuk duen sa egkeiyapan da diyà sa
duma da, aluk-alukan da petolol sa kagi da anì mekekuwa
da.

---

† **1:11** 1:11 Basa ko Génesis 4:3-10. ‡ **1:11** 1:11 Basa ko Kebilang 22. § **1:11** 1:11 Basa ko Kebilang 16.

Ini Sa Medoo Igsasà I Hudas Diyà Kenagda

17 Na, o medoo duma ku eghiduwan ku, yoko egkelipeng
duu sa tapay dinineg yu diyà sa medoo salu i Hésus Kelistu
sa Datù ta.
18 Tinapay da dé migtulon diyà kenita, “Egoh di endà
pa egkeuma sa sabuhanan agdaw, dumuen sa medoo
etaw meumàumà keniyu owoy unutan da daa sa medaet
egkeiyapan sa pedu da.”
19 Na, iya sa pesuwan di mesesegumalay yu, kiyu i
etaw egpigtuu, enù ka danà sa medoo tegetulù butbut.
Egpenemdemen da sa hagda daa egkeiyapan diyà tanà,
owoy endà eg-ugpà sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà
kenagda.
20 Dodoo kiyu, o medoo duma ku eghiduwan ku, setaban-
gay yu langun anì kumeeles sa kepigtuu yu diyà si Nemula.
Owoy takà yu ma simbai danà sa ketabang sa Metiengaw
Suguy di diyà keniyu.
21 Yoko eg-eked duu sa kehidu i Nemula keniyu, ligò yu eg-
angat-angat pelà sa lalù endà meelut ibegay i Hésus Kelistu
sa Datù ta danà sa kehidu di.
22 Hiduwi yu ma sa medoo etaw egkeduwa sa pedu da.
23 Tabangi yu kagda anì mealukan da diyà sa kepigtamay
i Nemula etaw, lagà eg-esoen yu diyà apuy egkeulow. Owoy
hiduwi yu ma sa medoo liyu etaw tegebael salà, dodoo tulik
yu ma anì endà mekeunut yu diyà kenagda egbael salà.
Hiduwi yu kagda, dodoo ekedi yu sa salà egbaelan da.

Ini Sa Keolò Di Si Nemula

24 Na, tigtu meolò Nemula i enù ka kagdi daa sa meketulik
kenita anì endà mekebael ki salà. Owoy kagdi ma sa
kumedan sa salà ta anì endà duen sa salà ta mehaa di amuk
mekeangay ki kani diyà sa taengan di diyà langit. Huenan
di, tigtu ki meanggan temù.
25 Tigtu meolò Nemula i, enù ka kagdi daa sa tigtu Nemula,
owoy kagdi ma sa mekealuk kenita danà sa binaelan i Hésus
Kelistu sa Datù ta, owoy kagdi ma sa tigtu mapulù datù
egsabà sa langun pineduen di danà sa tigtu dakel egkegaga
di, owoy endà duen sa mekelowon kenagdi. Tapay dé kagdi
sa tigtu mapulù Datù épê dakel egkegaga edung sa egoh di
endà pa duen sa pineduen di taman ini egoh di owoy taman
melugay. Amin.

Na, taman iya daa sa igsulat ku. *Si Hudas*

Ini Sa Igsulat I Huwan Sa
KEPEHAA I HÉSUS KELISTU
Ini Denu Sa Kepehaa I Hésus Igsulat I Huwan

Na, egoh i Huwan migsulat ini i, tigtu dé lukes, owoy mig-ugpà diyà sa tukééy pungul Patmos. Iya sa pesuwan di nekeangay dutu enù ka egbulitan sa medoo ulu-ulu etaw Loma danà di egtegudon denu si Hésus Kelistu. Huenan di, pinelegkà da kagdi diyà sa tigtu menuwa di owoy pineugpà da diyà siedò pungul. Lagà nebilanggu dahiya. Egoh i Huwan migsulat ini i, buyu dé egkeuma sa kepatay di.

Na, igsulat i Huwan ini i anì pebagelen di sa pedu sa medoo egpigtuu diyà si Hésus. Egoh iya, duen sa sugù sa sulutan etaw Loma anì mepelihay sumalà dé sa etaw egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Owoy medoo dé sa nematay danà da nepelihay.

Tinulon i Huwan dahini sa medoo igpetiig i Nemula diyà kenagdi denu sa medoo mebaelan diyà tanà amuk buyu dé meuma sa kepelikù i Hésus owoy amuk medapag ma dé sa sabuhanan agdaw. Duen sa medoo egkegaipan igpehaa diyà kenagdi, owoy anan épê selepangan. Iya sa sebaen gelal i Hésus diyà siini libelu, Anak Kebilibili, enù ka lagà sa kebilibili inimatayan egoh di nematay egoh anay anì tigtuwan di sa salà sa langun etaw. Apiya di pa melikut sa selepangan sa medoo igpehaa i Nemula diyà si Huwan, tigtu metumàmaan doo. Danà i Kelistu sa Datù diyà langun, tigtu meatuwan doo sa langun kuntelà i Nemula lapeg si Satanas owoy sa kepatay etaw, owoy mebegayan untung sa medoo etaw egpigtuu enù ka mekeugpà da kani diyà sa magtu langit owoy magtu tanà.

Ini Sa Edungan Kagi I Huwan

1 Na, ini sa igsulat denu sa igpehaa i Hésus Kelistu. Igsugkow di iya wé kedu diyà si Nemula anì metiigan sa medoo etaw eg-unut-unut diyà kenagdi sa buyu dé mebaelan. Igpetiig i Kelistu iya wé diyà kenak danà di migpeangay sa egsugùsuguen di kedu langit dò diyà kenak, aken i Huwan sa egpangunut diyà kenagdi.

2 Igsulat ku sa langun hinaa ku, owoy egtulonen ku diyà keniyu siini kagi i Nemula dinineg ku owoy sa tuu tegudon igpetiig i Hésus Kelistu diyà kenak.

3 Amuk egbasawen yu sa langun kagi igsulat diyà siini
libelu, tigtu yu meanggan. Amuk egdinegdineg yu owoy
egpangunut yu diyà siini kagi igsulat diyà siini libelu, tigtu
yu ma meanggan enù ka buyu dé meketuu siini langun
igpetiig i Nemula.

Ini Sa Kagi I Huwan Diyà Sa Pitu Umpungan I Hésus

4 Na, si Huwan a egsulat ini i diyà keniyu i etaw egpigtuu
eg-ugpà dutu siedò pitu menuwa diyà sa dakel uwang tanà
Asiya. Egsimbà a anì mekehaa yu sa dakel ketabang ipeuloy
da i Nemula owoy sa Metiengaw Suguy di owoy si Hésus
Kelistu, owoy ungayà ku ma kumelanih sa keugpà yu danà
da. Na si Nemula, tapay dé duen kagdi i edung egoh anay
taman ini egoh owoy taman melugay. Owoy sa Metiengaw
Suguy i Nemula, duen sa pitu ukit kepehaa di sa dakel
tunung di owoy takà eg-ugpà diyà sa taengan sa metolol
bangkù i Nemula.
5 Owoy si Hésus Kelistu, kesaligan sa kagi di. Kagdi sa
anay etaw inenaw i Nemula egoh di nematay owoy sa Tigtu
Datù egsabà sa langun ulu-ulu diyà siini sinukub langit.
Dakel sa kehidu di kenita, huenan di linaun di kita kedu
diyà sa medoo salà ta danà sa depanug di miglesut egoh di
nematay.
6 Iglapeg di kita diyà sa kedatù di, owoy binaluy di kita sa
medoo egsugùsuguen di takà eg-olò sa Emà di si Nemula.
Huenan di, meolò Hésus Kelistu i, enù ka endà meelut sa
kedatù di taman melugay. Amin.
7 Taa yu, hih. Pelikù Hésus Kelistu i unutan gaeb,
owoy hauwen sa langun etaw lapeg sa medoo mig-imatay
kenagdi. Suminegaw sa langun balangan etaw diyà siini
sinukub langit danà di tumebow enù ka kagdi sa migtamay
kenagda. Meketuu doo iya wé. Amin.
8 Na, si Datù Nemula épê tigtu dakel egkegaga, tapay dé
duen kagdi i edung egoh anay taman ini egoh di owoy
taman melugay. Huenan di, guwaen di, “Aken sa Alpa owoy
sa Oméga.” Na, iya sa selepangan sa inikagi di, kagdi sa
edungan sa langun eghauwen owoy sa ketamanan di.

Migpehaa Hésus Kelistu I Diyà Si Huwan

9 Na, aken si Huwan sa duma yu egpigtuu, owoy lagà a
ma keniyu danà ta nesesebaen si Hésus, enù ka egtigkelan
ku ma sa lihay nekeuma diyà kenita danà ta eg-unut-unut
diyà sa kedatù i Nemula. Pineangay a diyà sa tukééy pungul
Patmos danà ku egtegudon sa kagi i Nemula owoy danà ku
ma egtulù sa tuu tegudon igpetiig i Hésus Kelistu.
10 Na, sebaen Akad, sa agdaw ta eg-olò si Datù, linuhub
a sa Metiengaw Suguy i Nemula owoy duen sa igpehaa di

diyà kenak. Dinineg ku sa eg-ikagi metaled denu iyug ku,
owoy lagà sa dagì tegbuli enù ka tigtu metaled.
11 Guwaen di, “Sulati ko sa langun eghauwen ko, owoy
peuwiti ko diyà sa pitu umpungan sa etaw egpigtuu, dutu
menuwa Épéso owoy menuwa Ismilna owoy menuwa
Pilgamo owoy menuwa Tiyatila owoy menuwa Saldis owoy
menuwa Piladelpiya owoy menuwa Laodisiya.”
12 Egoh ku migdineg iya wé, migkiling a anì hauwen ku
sa etaw mig-ikagi diyà kenak. Egoh ku migkiling, hinaa ku
sa pitu tinaguan sulù anan bulawan.
13 Diyà sa teliwadà siini pitu taguan sulù, duen sa etaw
egtigdeg éhê palas sa Kakay Langun. Melomboy sa kawal di
owoy bulawan sa bandan di.
14 Tigtu mebulà temù sa balut ulu di lagà sa kebulà sa
ginis unung patay, owoy éhê legleg apuy sa mata di.
15 Egsenang sa lisen di nekeiling sa galang tinapis owoy
kinayasan. Tigtu metaled sa kagi di lagà sa labal sagpaw.
16 Duen pitu bituen sinabaan di diyà sa belad di denu
kuwanan, owoy duen ma sa megalang sundang eglesut diyà
sa ebà di. Egsenang temù sa palas di éhê sa senang agdaw
amuk nekebugsang.
17 Na, egoh ku mighaa kenagdi, tigtu a nelimedangan
owoy nekelagkeb a diyà sa taengan di. Endà egpekelanuhen
a enù ka lagà a dé nematay. Agulé sinabaan di aken sa belad
di denu kuwanan, owoy guwaen di, “Yaka egkelimedangan
na, enù ka aken sa edungan sa langun eghauwen owoy sa
ketamanan di.
18 Aken sa épê lalù endà meelut di. Apiya di pa
inimatayan a egoh anay, melalù a doo taman melugay.
Duen sa egkegaga ku egpelalù sa etaw nematay. Amuk
mematay sa etaw, duen ma sa egkegaga ku egpeangay
kenagda diyà sa kenà da mugpà.
19 Na, sulati ko langun iya wé ipehaa ku diyà keniko, sa
medoo eghauwen ko ini egoh di owoy sa medoo mebaelan
kani.
20 Ipetiig ku diyà keniko sa selepangan sa pitu bituen
hinaa ko sinabaan ku denu kuwanan owoy sa selepangan sa
pitu taguan sulù anan bulawan. Sa pitu bituen, iya sa pitu
kaunutan eg-ipat sa pitu umpungan ku etaw egpigtuu; owoy
sa pitu taguan sulù, iya sa pitu umpungan etaw egpigtuu.”

2

Ini Sa Kagi Di Diyà Etaw TegeÉpéso

1 Agulé guwaen i Hésus, “Sulati ko diyà sa kaunutan eg-
ipat sa medoo etaw egpigtuu dutu menuwa Épéso dò. Sulati

ko sa kagi ku diyà kenagda, guwaen ku, ‘Aken si Hésus sa
egsabà sa pitu bituen diyà sa belad ku denu kuwanan, owoy
aken ma sa egbigkat diyà sa teliwadà sa pitu taguan sulù
anan bulawan.
2 Netiigan ku sa langun egbaelan yu. Netiigan ku ma
megelol yu doo eggalebek owoy egtigkel yu sa kelikutan yu
danà yu egpigtuu. Netiigan ku ma eg-ekedan yu sa medoo
etaw tegebael medaet. Tinepengan yu ma sa medoo etaw
ubòubò da sa salu i Hésus, owoy netiigan yu butbuten da
danà yu migtepeng kenagda.
3 Netiigan ku ma eg-udes yu egtigkel sa kelikutan yu apiya
di pa nepelihay yu danà yu egpigtuu diyà kenak. Endà ma
egkesemek yu eg-unut-unut diyà kenak.
4 Dodoo duen ma sa egbaelan yu endà egkeiyapan ku
duu. Egoh yu anay egpigtuu diyà kenak, dakel sa kehidu
yu kenak, dodoo migketukééy dé polo ini egoh di.
5 Petulengtuleng yu sa dakel kehidu yu kenak egoh anay.
Huenan di, ekedi yu dé sa medaet egbaelan yu, owoy baeli
yu dema sa mepion iling sa binaelan yu egoh anay. Enù
ka amuk endà ekedan yu duu, mangay a diyà keniyu owoy
kedanan ku sa legdaw yu diyà sa kenà di igtagù.
6 Dodoo netuuwan a ma doo diyà keniyu, enù ka
egkelepuhan yu sa medaet egbaelan sa medoo etaw eg-unut
diyà si Nikolayi. Hediya ma egkelepuhan ku ma sa medaet
egbaelan da.
7 Na, kiyu i etaw egdineg siini kagi ku, pangunut yu
dé diyà sa kagi sa Suguy i Nemula diyà sa langun etaw
egpigtuu. Sumalà dé sa etaw endà eglengaen di duu sa
keunut-unut di kenak, iya sa etaw pekaenen ku sa bunga
kayu egpelalù etaw taman melugay dutu siedò kenà i
Nemula eg-ugpà.’ ”

Ini Sa Kagi Di Diyà Etaw TegeIsmilna

8 Agulé guwaen i Hésus, “Sulati ko ma sa kagi ku diyà
sa kaunutan eg-ipat sa medoo etaw egpigtuu dutu menuwa
Ismilna dò. Guwaen ku, ‘Ini sa kagi ku diyà keniyu,
aken sa edungan sa langun eghauwen owoy sa ketamanan
di. Nematay a egoh anay, dodoo neenaw a doo egoh ku
nematay.
9 Netiigan ku netigkelan yu sa lihay nekeuma diyà keniyu.
Netiigan ku ma tigtu yu pubeli, dodoo tigtu yu doo kawasà
dutu langit dò. Netiigan ku ma endà tuu di sa kesumbung
sa etaw Hudiyu keniyu. Guwaen da dò kagda sa tigtu etaw
Hudiyu eg-unut diyà si Nemula, dodoo egtampil da polo diyà
si Satanas.

10 Yoko egkelimedangan na sa lihay buyu dé mekeuma
diyà keniyu. Taa yu, hih. Buyu dé ipebilanggu i Satanas sa
duma etaw diyà keniyu enù ka tukawan di sa kepigtuu yu,
owoy mepelihay yu ma taman sepulù agdaw. Dodoo apiya
di pa mematay yu, peeles yu doo sa kepigtuu yu diyà kenak,
enù ka duen sa untung ibegay ku diyà keniyu sa lalù endà
meelut di.
11 Na, kiyu i etaw egdineg siini kagi ku, pangunut yu
dé diyà sa kagi sa Suguy i Nemula diyà sa langun etaw
egpigtuu. Sumalà dé sa etaw endà eglengaen di duu
sa keunut-unut di kenak, iya sa etaw endà mekehaa di
sa kepigtamay i Nemula pinengadanan sa keduwa gulê
kepatay etaw.' "

Ini Sa Kagi Di Diyà Etaw TegePilgamo

12 Agulé guwaen i Hésus, "Sulati ko ma sa kagi ku diyà
sa kaunutan eg-ipat sa medoo etaw egpigtuu dutu menuwa
Pilgamo dò. Guwaen ku, 'Ini sa kagi ku diyà keniyu, aken i
épê sa sundang tigtu megalang.
13 Netiigan ku apiya di pa eg-ugpà yu diyà siedò menuwa
egsabaan i Satanas, tigtu meeles doo sa kepigtuu yu diyà
kenak. Endà ma eg-ekedan yu duu sa ketulù ku egoh da mig-
imatay si Antipas egoh anay. Kagdi sa etaw meudes egtulù
sa kagi ku, huenan di neimatayan dutu siedò menuwa yu
egsabaan i Satanas.
14 Dodoo duen ma sa egbaelan yu endà egkeiyapan ku
duu, enù ka duen etaw diyà keniyu eg-unut diyà sa butbut
igtulù i Balam egoh anay. Igtulù i Balam diyà si Balak sa
ukit di eg-enggat sa medoo tugod i Islaél anì sumabuh da eg-
unut diyà si Nemula. Neenggat da diyà salà danà da egkaen
sa kaleni igbegay diyà sa inetaw egpenemulawen da owoy
danà da ma egbigà.
15 Hediya ma, duen ma etaw diyà keniyu egpigtuu da diyà
sa butbut igtulù i Nikolayi.
16 Huenan di, ekedi yu dé iya wé medaet egbaelan yu.
Amuk endà ekedan yu duu, medelamet a mangay diyà
keniyu anì pigtamayan ku sa medoo etaw egbael medaet.
Iya sa ipigtamay ku kenagda siini sundang eglesut diyà sa
ebà ku pinegulepengan sa kagi ku.
17 Na, kiyu i etaw egdineg siini kagi ku, pangunut yu
dé diyà sa kagi sa Suguy i Nemula diyà sa langun etaw
egpigtuu. Sumalà dé sa etaw endà eglengaen di duu
sa keunut-unut di diyà kenak, iya sa etaw begayan ku
siedò kaenen kedu diyà langit endà pa mehaa di etaw.
Owoy ibegay ku ma diyà kenagdi sa batu mebulà sinulatan

sa magtu ngadan di endà metiigan di etaw liyu daa sa
mebegayan ku.’ ”

Ini Sa Kagi Di Diyà Sa Etaw TegeTiyatila

18 Agulé guwaen i Hésus, “Sulati ko ma sa kagi ku diyà
sa kaunutan eg-ipat sa medoo etaw egpigtuu dutu menuwa
Tiyatila dò. Guwaen ku, ‘Aken sa Anak i Nemula eg-ikagi
diyà keniyu. Lagà legleg apuy sa mata ku, owoy egsenang
sa lisen ku lagà sa galang magtu kinayasan.
19 Netiigan ku sa langun egbaelan yu. Dakel sa kehidu
yu owoy meeles ma sa kepigtuu yu diyà kenak. Megelol yu
ma egtabang diyà sa medoo duma yu, owoy meudes yu ma
egtigkel sa kelikutan yu. Netiigan ku ma egkeumanan ma
sa mepion egbaelan yu ini egoh di diyà sa egbaelan yu egoh
anay.
20 Dodoo duen doo sa egbaelan yu endà egkeiyapan
ku duu. Enù ka mepion doo diyà keniyu amuk tumulù
diyà keniyu Hésabil i, siedò bayi ubòubò egsugkow sa
kagi i Nemula. Dodoo eg-akalan di sa medoo etaw ku
danà di egtulù endà mesalà sa etaw gaa amuk meseuma
sa lawa da sa beken sawa di owoy endà ma mesalà da
gaa amuk kumaen da sa kaleni igbegay diyà sa inetaw
egpenemulawen da.
21 Nelugay dé egtigkelan ku kagdi anì meekedan di iya wé
medaet egbaelan di, dodoo endà eg-ekedan di duu.
22 Taa yu, hih. Pigtamayan ku owoy pehibaten ku danà di
luminadu. Dakel ma sa lihay peangayen ku diyà sa medoo
duma di nesebigà amuk endà ma ekedan da duu sa medaet
binaelan da danà siini bayi.
23 Imatayan ku ma sa medoo etaw eg-unut diyà sa
igtulù di. Iya sa baelan ku anì metiigan sa langun etaw
egpigtuu aken sa neketiig sa langun pedu yu owoy sa langun
penemdem yu ma, owoy metiigan da ma aken sa megay
diyà sa uman sebaen etaw sa hagdi untung nekesugat denu
sa binaelan di.
24 “ ‘Duen ma sa kagi ku diyà keniyu i medoo liyu etaw
diyà Tiyatila endà eg-unut diyà sa medaet igtulù siedò bayi
owoy endà ma ilingan yu duu sa penemdem guwaen da dò
milantek dodoo kedu diyà si Satanas polo. Endà duen sa
igsugù ku diyà keniyu liyu daa ini i.
25 Peeles yu dé diyà sa pedu yu sa tuu tegudon egketiigan
yu taman endà meuma sa kepelikù ku diyà tanà.
26 Amuk endà eglengaen yu duu sa keunut-unut yu diyà
kenak, dodoo egpangunutan yu polo sa uyot ku taman endà
meuma sa sabuhanan agdaw, begayan ku kiyu egkegaga
iling sa egkegaga igbegay sa Emà ku diyà kenak. Ibegay ku

iya wé anì kumedatù yu sumabà sa medoo balangan tanà
diyà siini sinukub langit.
27 Mebagel sa kesabà yu kenagda éhê sa kebagel sa putow
endà metepù di, owoy lagà buyung mepesà sa medoo
kuntelà yu enù ka atuwan yu.
28 Owoy ibegay ku ma diyà keniyu sa telasimag.
29 Na, kiyu i etaw egdineg siini kagi ku, pangunut yu
dé diyà sa kagi sa Suguy i Nemula diyà sa langun etaw
egpigtuu.' "

3

Ini Sa Kagi Di Diyà Sa Medoo Etaw TegeSaldis

1 Agulé guwaen i Hésus, "Sulati ko ma sa kagi ku diyà
sa kaunutan eg-ipat sa medoo etaw egpigtuu dutu menuwa
Saldis dò. Guwaen ku, 'Aken si Hésus Kelistu egsabà sa
pitu bituen, owoy diyà kenak ma sa Metiengaw Suguy i
Nemula egpehaa sa tunung di danà sa pitu ukit di. Netiigan
ku sa egbaelan yu. Eglalag yu dé enù ka duen sa lalù yu
endà meelut di, dodoo lagà yu polo nematay enù ka endà
egtandaan yu duu sa kepigtuu yu danà sa egbaelan yu.
2 Huenan di, enaw yu dé. Pebagel yu sa tukééy kepigtuu
yu, enù ka buyu dé mekedan. Netiigan ku endà nesugat sa
egbaelan yu diyà sa kehaa i Nemula.
3 Huenan di, yoko egkelipeng duu sa tuu tegudon dininеg
yu pinigtuu yu egoh anay, dodoo unuti yu polo. Ekedi yu
ma sa salà yu, enù ka amuk endà ekedan yu duu sa medaet
adat yu, mepetow yu sa egoh ku mangay diyà keniyu.
Lagà sa ketebow tegepenakaw sa kepelikù ku enù ka endà
egketiigan yu duu sa ulas ku tumebow.
4 Tukééy daa sa etaw diyà keniyu dutu Saldis dò sa endà
egpelueden da duu sa ginis da mebulà, enù ka endà eg-
unutan da duu sa medaet adat. Kagda sa etaw munut diyà
kenak mekeginis mebulà, enù ka mekeunut da diyà kenak
danà sa mepion egbaelan da.
5 Sumalà dé sa etaw endà eglengaen di duu sa keunut-
unut di diyà kenak, iya sa etaw mekeginis mebulà mekeiling
kenak, owoy endà kedanan ku duu sa ngadan di diyà sa
libelu igsulat ku ngadan sa medoo etaw nebegayan lalù
endà meelut di. Owoy tulonen ku ma sa keunut-unut di
kenak diyà sa taengan sa Emà ku si Nemula owoy sa medoo
egsugùsuguen di ma diyà langit.
6 Na, kiyu i etaw egdineg siini kagi ku, pangunut yu
dé diyà sa kagi sa Suguy i Nemula diyà sa langun etaw
egpigtuu.' "

Ini Sa Kagi Di Diyà Sa Medoo Etaw TegePiladelpiya

7 Agulé guwaen i Hésus, “Sulati ko ma sa kagi ku diyà
sa kaunutan eg-ipat sa medoo etaw egpigtuu dutu menuwa
Piladelpiya dò. Guwaen ku, ‘Aken si Hésus Kelistu eg-ikagi
diyà keniyu. Aken sa tigtu metiengaw etaw owoy kesaligan
a ma. Binegayan a egkegaga anì egkedatù a iling sa kedatù
i Datù Dabid egoh anay. Amuk ukaan ku sa pintù anì
mekedalem sa etaw diyà sa kedatù ku, endà mepintuan di
etaw. Amuk pintuan ku anì endà mekeludep sa etaw, endà
ma meukaan di etaw.
8 Netiigan ku sa egbaelan yu. Netiigan ku ma endà iseg yu
medoo owoy tukééy ma daa sa egkegaga yu, dodoo eg-udes
yu doo eg-unut diyà sa igtulù ku owoy endà ma eglidungen
yu duu kiyu sa etaw ku. Huenan di, inukaan ku dé sa pintù
diyà keniyu anì mekeludep yu, owoy endà ma duen sa etaw
mekepintù enù ka endà mealang da duu sa ipebael ku diyà
keniyu.
9 Taa yu, hih. Egbutbut daa sa medoo etaw guwaen da dò
kagda sa tigtu etaw Hudiyu eg-unut diyà si Nemula, dodoo
etaw i Satanas da polo. Peligkueden ku kagda kani diyà
sa taengan yu anì metiigan da kiyu sa etaw eghiduwan ku
temù.
10 Na, danà yu egpangunut diyà sa igsugù ku keniyu denu
sa ketigkel yu kelikutan, huenan di tulikan ku ma kiyu anì
endà mekeuma di diyà keniyu sa tigtu medaet kelikutan
tumebow diyà tanà amuk tepengan i Nemula sa langun
etaw.
11 Buyu a dé pelikù diyà tanà. Huenan di, peeles yu
ipat sa tuu tegudon netiigan yu anì endà duen sa liyu etaw
mekekuwa sa untung yu.
12 Sumalà dé sa etaw endà eglengaen di duu sa keunut-
unut di diyà kenak, iya sa etaw pelagaen ku sa mebagel
bugsud diyà sa Dalesan i Nemula dutu langit dò. Mugpà
dutu taman melugay owoy endà dé mehalì di. Owoy isulat
ku ma diyà kenagdi sa ngadan sa Emà ku si Nemula owoy
sa ngadan sa menuwa i Nemula, sa Magtu Hélusalém, sa
menuwa tumenà kedu si Nemula diyà langit. Owoy isulat
ku ma diyà kenagdi sa magtu ngadan ku.
13 Na, kiyu i etaw egdineg siini kagi ku, pangunut yu
dé diyà sa kagi sa Suguy i Nemula diyà sa langun etaw
egpigtuu.’ ”

Ini Sa Kagi Di Diyà Sa Medoo Etaw TegeLaodisiya

14 Agulé guwaen i Hésus, “Sulati ko ma sa kagi ku diyà
sa kaunutan eg-ipat sa medoo etaw egpigtuu dutu menuwa
Laodisiya dò. Guwaen ku, ‘Ini sa kagi i Hésus Kelistu sa

ginelal Amin, enù ka kesaligan a owoy anan tuu sa kagi ku.
Pineduen i Nemula sa langun eghauwen danà ku.
15 Endà oloen ku duu kiyu enù ka netiigan ku sa langun
egbaelan yu. Netiigan ku lagà yu sa wayeg endà meedup di
owoy endà megenaw di, enù ka duwa-duwa sa pedu yu eg-
unut diyà kenak. Mepion hedem amuk sebaen daa sa pedu
yu, lagà sa wayeg tigtu megenaw ataw ka tigtu meedup.
16 Dodoo, neduwa polo sa pedu yu lagà yu sa wayeg alang-
alang, endà megenaw di owoy endà meedup di. Huenan di,
kedanan ku daa kiyu lagà a daa eg-emug keniyu.
17 Egpeolòolò yu daa danà yu kawasà dé etaw owoy
mepion sa keugpà yu owoy endà ma duen sa kulang yu.
Dodoo, lagà yu polo etaw langap enù ka endà egketiigan yu
duu sa tigtu kelikutan yu. Mekehiduhidu yu enù ka lagà yu
pubeli etaw danà di kulang sa kepigtuu yu. Lagà endà duen
ginis yu enù ka endà duen sa mepion egbaelan yu.
18 Huenan di, ini sa isasà ku diyà keniyu. Beli yu diyà
kenak sa tigtu bulawan tinapis diyà apuy pinegulepengan
sa tigtu kepigtuu yu anì meketuu sa pantiyali yu. Beli yu
ma diyà kenak siedò mebulà ginis anì endà memalaan yu
danà yu endà duen ginis. Owoy beli yu ma diyà kenak sa
bulung mata anì bulungan sa mata yu anì kumeilag yu.
19 Eg-indawen ku sa langun etaw eghiduwan ku, owoy
egpigtamayan ku ma kagda anì kumepion sa adat da.
Huenan di, udesi yu baeli sa mepion owoy ekedi yu ma sa
medaet egbaelan yu.
20 Taa yu, hih. Lagà a sa etaw eg-umow egtigdeg diyà sa
selat sa dalesan yu. Amuk duen etaw egdineg sa kagi ku
owoy eg-ukaan di sa pintù, lumudep a owoy meseunut ké
dé kumaen diyà sa kenà di.
21 Sumalà dé sa etaw endà eglengaen di duu sa keunut-
unut di diyà kenak, iya sa etaw pepenuuwen ku diyà sa
dapag ku diyà sa kedatù ku, lagà sa kepenuu ku diyà sa
dapag sa Emà ku si Nemula egoh ku mig-atu dé diyà si
Satanas.
22 Na, kiyu i etaw egdineg siini kagi ku, pangunut yu
dé diyà sa kagi sa Suguy i Nemula diyà sa langun etaw
egpigtuu.’ ”

4

Ini Sa Hinaa I Huwan Dutu Langit Dò

1 Agulé, duen sa sebaen ma ipehaa i Datù diyà kenak.
Eglengag a owoy hinaa ku sa pintù neukaan dutu langit dò.
Owoy duen sa eg-ikagi diyà kenak, sak eg-ikagi metaled éhê
dagì tegbuli iling sa dinineg ku egoh muna. Guwaen di diyà

kenak, “Angay ka dini, enù ka ipehaa ku diyà keniko sa
medoo mebaelan kani.”
2 Petow a dé nebatun dutu langit dò danà sa tunung sa
Suguy i Nemula, owoy hinaa ku sa bangkù sa mapulù Datù
diyà langit owoy duen sa egpenuu dahiya.
3 Tigtu egsenang sa palas di lagà sa senang sa tigtu mapulù
batu pinengadanan ta haspi owoy kolnalina. Nekeulingut
diyà sa bangkù di, duen sa belugtu melunu éhê sa egoh-
egoh sa mapulù batu melunu pinengadanan ta esmilalda.
4 Duen ma duwa pulù owoy epat bangkù nekeulingut diyà
sa bangkù di, owoy egpenuu dahiya sa duwa pulù owoy epat
kaunutan etaw. Anan da migginis mebulà owoy migsayap
da bulawan.
5 Nelibet malalimet silà sa bangkù i Datù, owoy dinineg
ku ma sa ébê owoy sa eglegu-legu. Owoy duen sa pitu sulù
eglegleg diyà sa taengan sa bangkù di, enù ka iya sa tandà sa
pitu ukit kepehaa sa Metiengaw Suguy i Nemula sa tunung
di.
6 Owoy hinaa ku ma diyà sa taengan bangkù di sa éhê
melabel dagat tigtu metiengaw lagà pegalungan.
Hinaa ku sa epat mapulù egsugùsuguen i Nemula
egtigdeg diyà sa epat kilidan sa bangkù i Datù. Neseluh
mata sa lawa da denu iyug da owoy denu isaluwan da ma.
7 Éhê palas liyun sa sebaen siedò egsugùsuguen i Nemula,
owoy éhê palas sapì sa keduwa di, owoy éhê palas etaw sa
ketelu di, owoy éhê palas banug eglayang sa keepat di.
8 Na, uman sebaen siini epat egsugùsuguen di, enem
sa pakpak di. Neseluh mata sa lawa da, lapeg leketanà
sa pakpak da. Agdaw owoy sigep iya daa sa egbaelan da
egduyuy da, guwaen da,
“Anan metiengaw temù sa langun egbaelan i Nemula.
Kagdi sa Datù épê tigtu dakel egkegaga.
Tapay dé duen kagdi ya edung egoh anay taman ini egoh di
owoy taman melugay.”
9 Egpenuu Nemula i diyà sa bangkù di kenà di egpedatù,
owoy kagdi sa melalù taman melugay. Kagdi sa takà eg-
oloen siedò epat egsugùsuguen di, owoy eg-adatan da, owoy
egpesalamat da diyà kenagdi.
10 Egoh da egduyuy eg-olò kenagdi, eglagkeb ma sa
duwa pulù owoy epat kaunutan diyà sa taengan i Nemula
egpenuu diyà sa bangkù di, owoy eg-oloen da ma kagdi i
melalù taman melugay. Itenà da ma sa sayap bulawan da
diyà sa taengan di enù ka tandaan da sa keadat da kenagdi,
owoy eg-oloen da,
11 guwaen da,
“O Datù ké si Nemula, tigtu ka mapulù.

Huenan di, meolò ka, owoy meadatan ka, enù ka tigtu dakel sa tunung ko.
Enù ka kuna sa migbael sa langun eghauwen,
owoy danà sa niko uyot daa, pineduen ko sa langun eghauwen,
owoy nehagtay da ma danà ko.”

5

Ini Denu Sa Igsulat Dinilin Owoy Sa Anak Kebilibili

1 Agulé, hinaa ku duen sa egsabaan sa egpenuu diyà siedò metolol bangkù. Egsabaan kuwanan di sa kalatas dinilin nesedibaluy sulat, owoy duen ma sa pitu tandà igpedeket dahiya anì endà mebekah di.
2 Agulé, eghauwen ku ma sa mebagel egsugùsuguen i Nemula dahiya, owoy pinetaled di sa kagi di, guwaen di, “Ngadan di etaw sa mekebekah siini sulat? Ngadan di etaw mekegaga kumedan sa tandà di igpedeket anì mebasa?”
3 Apiya di pa eglagbeten di diyà langit owoy diyà tanà owoy diyà bayà, endà duen etaw mehaa di mekelekat sa pitu tandà igpedeket anì mebasa sa igsulat.
4 Huenan di, tigtu a egsinegaw enù ka endà duen etaw apiya sebaen mekebekah iya wé kalatas dinilin anì mebasa iya wé sulat.
5 Agulé, duen sa sebaen diyà sa duwa pulù owoy epat kaunutan mig-ikagi diyà kenak, guwaen di, “Yaka egsinegaw wa. Taa ko. Si Hésus Kelistu, sa ginelal Liyun enù ka dakel sa egkegaga di, kagdi sa tugod i Huda owoy sa tugod i Datù Dabid, owoy kagdi sa mig-atu dé diyà si Satanas, huenan di kagdi daa sa mekegaga mekah sa sulat dinilin owoy kagdi ma sa mekekedan sa pitu tandà igpedeket dahiya.”
6 Agulé, duen sa hinaa ku teliwadà sa metolol bangkù i Datù owoy sa epat mapulù egsugùsuguen i Nemula owoy sa duwa pulù owoy epat kaunutan. Iya sa hinaa ku sa Anak Kebilibili egtigdeg dahiya, owoy hinaa ku ma sa kelaing palì di danà di inimatayan egoh anay. Duen sa pitu sidung di owoy pitu mata di. Na, sa pitu mata di, iya tandà sa pitu ukit kepehaa sa tunung sa Suguy i Nemula peangayen di diyà sa langun balangan tanà.
7 Agulé, eg-angay egdapag sa Anak Kebilibili diyà sa metolol bangkù kenà i Datù egpenuu, owoy kinuwa di sa kalatas dinilin sinabaan kuwanan i Datù.
8 Egoh di migkuwa sa kalatas dinilin, eglagkeb sa epat mapulù egsugùsuguen i Nemula owoy sa duwa pulù owoy epat kaunutan enù ka egdatuen da sa Anak Kebilibili. Uman

sebaen kaunutan épê da pegelung, owoy egsabaan da ma
sa bilu bulawan nepenù lana mepion ngadeg eg-ulowen
anì umebel sa mepion ngadeg. Iya sa pinegulepengan sa
kesimbà sa medoo etaw i Nemula.
9 Egduyuy da ma sa magtu duyuy, guwaen da,
“Mapulù ka enù ka kuna sa mekegaga kumuwa sa kalatas
dinilin,
owoy kuna daa sa mekegaga kumedan sa tandà ig-
pedeket dahiya,
enù ka inimatayan ka egoh anay,
owoy danà sa depanug ko egoh ko nematay,
tinigtuwan ko sa salà sa langun etaw anì mebaluy da
ma etaw i Nemula.
Kedu da diyà sa langun balangan geumpung etaw
owoy sa langun balangan kagi etaw
owoy sa langun balangan etaw
owoy sa langun balangan tanà.
10 Iglapeg ko kagda diyà sa medoo etaw eg-ipaten ko,
owoy binaluy ko ma kagda sa medoo egsugùsuguen ko
takà eg-olò si Nemula,
owoy begayan ko ma kagda sa kedatuan da diyà tanà.”
11 Agulé, eglangalanga a owoy egdinegen ku sa medoo
egsugùsuguen i Nemula egduyuy. Tigtu medoo da temù,
enù ka ngibu-ngibuwan da. Egtigdeg da nekeulingut diyà
sa duwa pulù owoy epat kaunutan owoy sa epat mapulù
egsugùsuguen i Nemula owoy sa metolol bangkù i Datù.
12 Egduyuy da langun, owoy tigtu metaled sa duyuy da.
Guwaen da,
“Mapulù sa Anak Kebilibili inimatayan,
huenan di meolò ta enù ka dakel sa egkegaga di.
Endà duen sa ketamanan sa kekawasaan di,
owoy milantek sa penemdem di,
owoy tigtu mebagel ma sa tunung di.
Meadatan ta, owoy pedakelen ta,
owoy meolò ta ma.”
13 Agulé, egdinegen ku sa duyuy sa langun eg-ugpà diyà
langit owoy diyà tanà owoy diyà bayà owoy diyà dagat.
Egduyuy sa langun pineduen i Nemula sumalà dé sa kenà
da, guwaen da,
“Meolò sa mapulù Datù egpenuu diyà sa metolol bangkù,
owoy meolò ma sa Anak Kebilibili.
Meadatan ta, owoy pedakelen ta ma taman melugay,
enù ka kagda daa sa épê dakel egkegaga.”
14 Agulé, egsagbì sa epat mapulù egsugùsuguen i Nemula,
guwaen da, “Amin.” Agulé eglagkeb dema sa duwa pulù
owoy epat kaunutan enù ka egdatuen da.

6

Linekat Sa Anak Kebilibili Sa Enem Tandà Igpedeket Diyà Sa Kalatas Dinilin

1 Agulé egoh ku eghaa, linekat sa Anak Kebilibili sa sebaen
tandà igpedeket diyà sa kalatas dinilin. Agulé, dinineg ku sa
kagi sa sebaen mapulù egsugùsuguen i Nemula. Nekeiling
sa kagi kilat sa kagi di, guwaen di, “Téél ka dé.”
2 Hê, hinaa ku sa kudà mebulà, owoy duen sa etaw egkudà
egkemkem busug. Binegayan da kagdi sa sayap bulawan anì
tandaan sa egkegaga di umatu. Hê, eglagbas diyà tanà anì
atuwan di sa langun kuntelà di.
3 Agulé, eglekaten sa Anak Kebilibili sa keduwa tandà
igpedeket diyà sa kalatas dinilin. Hê, dinineg ku sa kagi sa
keduwa mapulù egsugùsuguen i Nemula, guwaen di, “Téél
ka dé.”
4 Agulé, duen sa sebaen ma kudà migtebow tigtu
melalegà. Duen sa dakel sundang igbegay da diyà sa etaw
egkudà, owoy pineangay da kagdi anì lebegen di sa melanih
keugpà etaw diyà tanà anì meselimbul sa langun etaw anì
meseimatay da.
5 Agulé, eglekaten sa Anak Kebilibili sa ketelu tandà
igpedeket diyà sa kalatas dinilin. Hê, dinineg ku sa kagi sa
ketelu mapulù egsugùsuguen i Nemula, guwaen di, “Téél
ka dé.” Agulé, hinaa ku sa kudà meitem migtebow, owoy
duen sa timbangan inuwit sa etaw egkudà.
6 Dinineg ku sa eg-ikagi diyà teliwadà sa epat mapulù
egsugùsuguen i Nemula. Guwaen di, “Pilagà ko sa kaenen
da, enù ka sa tengà supà alina daa sa mebeli etaw danà sa
sukay di eggalebek segeagdaw, owoy sakasupà owoy tengà
sebada* daa sa mebeli etaw danà sa sukay di segeagdaw.
Dodoo endà mehalì sa lagà sa lana owoy sa wain inemen
etaw.”
7 Agulé, eglekaten sa Anak Kebilibili sa keepat tandà
igpedeket diyà sa kalatas dinilin. Hê, dinineg ku sa kagi sa
keepat mapulù egsugùsuguen i Nemula, guwaen di, “Téél
ka dé.”
8 Agulé, hinaa ku sa kudà ebul. Iya ngadan sa etaw
egkudà, Kepatay, owoy Bayà sa ngadan sa etaw egsetugdug
kenagdi. Nebegayan da egkegaga anì meimatayan da sa
sebaed diyà sa epat baed sa langun etaw danà sa gila owoy
sa bitil owoy sa linadu dumeket diyà kenagda owoy sa
mebalaw uled tanà.
9 Agulé, eglekaten sa Anak Kebilibili sa kelima tandà
igpedeket diyà sa kalatas dinilin. Hê, eghauwen ku diyà

* **6:6** 6:6 Sa kagi “alina” owoy sa kagi “sebada” sa pinengadanan da sa hinemula da éhê palas palay.

leketanà sa kenà da eg-imatay hinagtay ibegay diyà si
Nemula, sa suguy sa langun etaw inimatayan danà da
egtegudon sa kagi i Nemula owoy danà da ma eg-udes
egtulon denu si Hésus Kelistu.
10 Eg-ikagi da metaled, guwaen da, “O Datù Nemula, kuna
daa sa épê dakel tunung. Tigtu metiengaw sa pedu ko owoy
kesaligan ka. Ngadan sa lugay ké eg-angat sa kesulì ko diyà
sa kinepatay ké? Nengan sa kepigtamay ko diyà sa medoo
etaw eg-ugpà diyà tanà mig-imatay kenami?”
11 Agulé, duen sa melomboy kawal mebulà igbegay diyà
sa uman sebaen etaw dahiya, owoy inikagiyan i Datù kagda
anì angatan da pelà sa medoo duma da egpangunut diyà
si Nemula taman endà melengon sa kedoo da meimatayan
lagà sa kinepatay da.
12 Agulé, eglekaten sa Anak Kebilibili sa keenem tandà
igpedeket diyà sa kalatas dinilin. Petow dé eglinug meleges,
owoy egkeitem sa agdaw lagà sa keitem ginis, owoy
egkelalegà sa bulan lagà depanug.
13 Egkenabù diyà tanà sa medoo bituen lagà sa mehilaw
bunga kayu egkenabù danà sa meleges kelamag.
14 Egkekedan sa langit lagà sa ikam nedilin, owoy egkehalì
ma sa langun tuduk owoy sa langun pungul kedu diyà sa
tapay kenà da.
15 Agulé sa langun etaw diyà tanà, iling ka sa medoo
sulutan owoy sa medoo datù owoy sa medoo ulu-ulu
sundalu owoy sa medoo kawasà etaw owoy sa medoo etaw
épê egkegaga, owoy sa langun liyu etaw iling ka udipen
ataw ka temù etaw, eglidung da langun diyà sa medoo ilib
owoy sa medoo takub diyà tuduk.
16 Eg-umow da ma diyà sa medoo tuduk owoy dakel batu,
guwaen da, “Penabù yu dé diyà kenami anì endà dé mehaa
di kami sa Datù egpenuu diyà sa metolol bangkù, owoy anì
endà dé meuma ké sa kepigtamay sa Anak Kebilibili kenami.
17 Enù ka egkeuma dé sa agdaw sa kepigtamay da kenami
i etaw. Apiya sebaen, endà duen etaw mekeeked sa
kepigtamay da.”

7

Ini Denu Sa Medoo Etaw Hudiyu Tinandaan

1 Agulé, hinaa ku sa epat egsugùsuguen i Nemula egtigdeg
diyà sa epat sulung tanà, owoy eglambengen da sa epat
kelamag anì endà mekelamagan sa uwang tanà owoy sa
dagat owoy sa kayu ma.
2 Agulé, hinaa ku sa sebaen ma egsugùsuguen i Nemula
eglesut denu tebowon agdaw. Inuwit di sa tandà i Nemula,

sa Nemula endà egkematay. Eg-ikagi metaled diyà sa epat
egsugùsuguen i Nemula sa binegayan egkegaga pedaet sa
tanà owoy sa dagat.
3 Guwaen di diyà kenagda, “Yoko pelà egpedaet duu
sa tanà owoy sa dagat owoy sa medoo kayu taman endà
metandaan ké duu sa kilay sa langun etaw egpangunut diyà
si Nemula.”
4 Agulé, dinineg ku sa kedoo da metandaan diyà sa kilay
da. Iya sa kedoo da, magatus epat pulù owoy epat ngibu
etaw, owoy kedu da diyà sa sepulù owoy duwa geumpung
tugod i Islaél.
5 Sepulù owoy duwa ngibu etaw sa netandaan diyà sa
tugod i Huda. Hediya ma, sepulù owoy duwa ngibu etaw
diyà sa tugod i Lubin, owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw
diyà sa tugod i Gad,
6 owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa tugod i Asél,
owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa tugod i Naptali,
owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa tugod i Manasa,
7 owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa tugod i
Simiyon, owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa tugod
i Lebi, owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa tugod i
Isakal,
8 owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa tugod i
Sabulon, owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa tugod
i Hosé, owoy sepulù owoy duwa ngibu etaw diyà sa tugod i
Bénhamin.

Ini Sa Medoo Etaw Nekelaun Diyà Sa Dakel Lihay

9 Agulé, hinaa ku ma sa melaweng etaw endà mebilang
enù ka medoo da temù. Kedu da diyà sa langun balangan
tanà, owoy sa langun balangan geumpung etaw, owoy sa
langun balangan etaw, owoy sa langun balangan kagi etaw.
Egtigdeg da diyà sa taengan sa metolol bangkù i Nemula
owoy diyà sa taengan sa Anak Kebilibili. Owoy migkawal
da sa melomboy kawal mebulà owoy migsabà da sa panga
kayu melaweng daun.
10 Migpetaled da eg-ikagi, guwaen da, “Meolò Nemula i, sa
egpenuu diyà sa metolol bangkù, owoy meolò ma sa Anak
Kebilibili, enù ka linaun da kita diyà sa salà ta.”
11 Duen ma dahiya sa langun egsugùsuguen i Nemula
egtigdeg nekeulingut diyà sa metolol bangkù i Datù owoy
sa duwa pulù owoy epat kaunutan owoy sa epat mapulù
egsugùsuguen i Nemula. Agulé, eglagkeb da langun diyà sa
taengan sa metolol bangkù i Datù owoy eg-oloen da Nemula
i.

12 Guwaen da, “Amin. Tigtu mapulù Nemula i sa Datù ta,
huenan di meolò kagdi i. Pedakelen ta, owoy pesalamat ki
diyà kagdi, owoy adatan ta, enù ka milantek sa penemdem
di, owoy dakel sa egkegaga di, owoy mebagel sa tunung di.
Meolò Nemula i takà taman melugay. Amin.”
13 Agulé, duen sa sebaen kaunutan eg-igsà diyà kenak,
guwaen di, “Netiigan ko pa siini medoo etaw dahini
migkawal mebulà owoy sa keduwan da?”
14 Migsagbì a, guwaen ku, “O Datù, tuloni ko polo aken,
enù ka kuna sa neketiig.”
Agulé, guwaen di diyà kenak, “Ini sa medoo etaw
nekeukit diyà sa tigtu dakel lihay diyà tanà. Pinìpian da dé
sa kawal da anì egkebulà temù danà sa depanug sa Anak
Kebilibili.
15 Huenan di, neketigdeg da dé diyà sa taengan sa metolol
bangkù i Nemula. Agdaw owoy sigep eg-ugpà da diyà sa
Dalesan i Nemula, owoy takà da egpangunut diyà sa uyot
di. Eg-ipaten i Nemula kagda, si Nemula egpenuu diyà sa
metolol bangkù.
16 Endà dé meketues da, owoy endà ma dé melupahan da,
owoy endà ma dé melenek da danà sa meedup agdaw ataw
ka sa liyu balangan meedup.
17 Enù ka sa Anak Kebilibili diyà sa taengan sa metolol
bangkù i Datù, kagdi sa eg-ipat kenagda, owoy eg-uwiten di
ma kagda diyà siedò tebulan wayeg mekepelalù etaw taman
melugay. Owoy eghunasen i Nemula ma sa langun luhà da
enù ka egkedanan di sa langun kekebukulan da.”

8

Linekat Di Sa Kepitu Tandà Igpedeket Diyà Sa Kalatas Dinilin

1 Agulé, eglekaten sa Anak Kebilibili sa kepitu tandà
igpedeket diyà sa kalatas dinilin. Egoh di miglekat,
minetigkemed sa langun diyà langit taman tengà ulas.
2 Agulé, hinaa ku sa pitu egsugùsuguen i Nemula egtigdeg
diyà sa taengan i Nemula, owoy duen sa igbegay di tegbuli
diyà sa uman sebaen kenagda.
3 Duen ma sa sebaen egsugùsuguen i Nemula eg-uwit
sa bilu bulawan dinaleman sa mepion ngadeg. Mig-angay
egtigdeg medapag diyà sa kenà da eg-imatay hinagtay
ibegay diyà si Nemula. Duen medoo lana mepion ngadeg
igbegay diyà kenagdi anì meseamut sa mepion ngadeg
ulowen di owoy sa kesimbà sa langun etaw i Nemula. Agulé,
eg-ulowen di sa mepion ngadeg diyà sa lamisan bulawan
diyà sa taengan sa metolol bangkù i Nemula.

4 Hê, egkeseamut sa ebel mepion ngadeg owoy sa kesimbà
sa medoo etaw i Nemula, owoy egpekeuma diyà kagdi kedu
diyà sa bilu bulawan egsabaan sa egsugùsuguen di egtigdeg
diyà sa taengan i Nemula.
5 Agulé, egkuwaen sa egsugùsuguen i Nemula sa bilu
bulawan, owoy pinenù di baga kedu diyà sa lamisan kenà
da eg-ulow sa hinagtay inimatayan. Hê igbuung di diyà
tanà. Petow dé migkilat owoy migpeletê owoy egsilà owoy
miglinug.

Ini Denu Sa Pitu Tegbuli

6 Agulé, tapay da dé igpeteges sa pitu egsugùsuguen i
Nemula sa tegbuli da.
7 Agulé eghiyupen sa muna egsugùsuguen i Nemula sa
hagdi tegbuli. Hê, petow dé duen sa nenabù diyà tanà,
sa bunga't udan megenaw, owoy nenabù ma sa apuy
neamutan depanug. Huenan di, neulow sa sebaed diyà sa
telu baed sa tanà, owoy neulow ma sa sebaed diyà sa telu
baed sa medoo kayu owoy sa langun keluwen.
8 Agulé, eghiyupen sa keduwa egsugùsuguen i Nemula sa
hagdi tegbuli. Hê, duen sa nenabù diyà dagat sa éhê dakel
getan eglegleg. Huenan di, nebaluy depanug sa sebaed diyà
sa telu baed sa dagat,
9 owoy nematay ma sa sebaed diyà sa telu baed sa langun
sedà diyà dagat, owoy nedaetan ma sa sebaed diyà sa telu
baed sa langun eg-edaan diyà dagat.
10 Agulé, eghiyupen sa ketelu egsugùsuguen i Nemula sa
hagdi tegbuli, owoy nenabù kedu langit dò sa dakel bituen
eglegleg lagà sulù. Nekesugat diyà sa sebaed diyà sa telu
baed sa langun lawa't wayeg owoy tebulan.
11 Iya sa ngadan sa bituen nenabù, Mepait. Huenan di,
egkepait sa sebaed diyà sa telu baed sa langun wayeg diyà
tanà, owoy medoo sa etaw nematay danà sa wayeg ininem
da enù ka tigtu mepait temù.
12 Agulé, eghiyupen sa keepat egsugùsuguen i Nemula sa
hagdi tegbuli. Hê, petow dé nedaetan sa sebaed diyà sa
telu baed sa agdaw, owoy nedaetan ma sa sebaed diyà sa
telu baed sa bulan, owoy nedaetan ma sa sebaed diyà sa
telu baed sa medoo bituen. Huenan di, nekedan sa sebaed
diyà sa telu baed sa legdaw da. Tigtu migdeleman, enù ka
endà dé duen sa eglegdaw taman epat kaulas uman agdaw.
Hediya ma amuk sigep, endà ma dé duen sa eglegdaw
taman epat kaulas.
13 Agulé, egoh ku eghaa pelà, dinineg ku sa kagi sa banug
eglepal mehagtaw diyà awang. Eg-ikagi metaled taman
telu gulê, guwaen di, “Aba! Mepasangan temù sa langun

etaw eg-ugpà diyà tanà.” Agulé guwaen di dema, “Tigtu kumedaet pa uman sa kelikutan mekeuma diyà kenagda, enù ka buyu dé tumegbuli sa telu nesamà egsugùsuguen i Nemula.”

9

1 Agulé, eghiyupen sa kelima egsugùsuguen i Nemula sa tegbuli di. Hê, duen sa eghauwen ku sa éhê palas bituen dutu tanà dò enù ka nenabù dé kedu diyà langit. Binegayan da gunsì anì ukaan di sa tosong endà duen taman kedalem.
2 Agulé, inukaan di dé iya wé tosong, owoy eglesut dahiya sa ebel lagà sa ebel dakel apuy. Huenan di, migdeleman sa uwang tanà enù ka nedilungan sa agdaw danà sa mekepal ebel miglesut kedu dalem sa tosong.
3 Agulé, duen medoo kasuk migpeunut diyà sa ebel owoy migtenà da diyà tanà. Nebegayan da egkegaga anì tigtu mesakit sa kehemued da lagà sa kehemued sa menipit.
4 Dodoo nesasà da doo anì endà pedaetan da duu sa keluwen ataw ka sa medoo hinemula ataw ka sa medoo kayu, dodoo iya daa sa pesakitan da sa medoo etaw endà duen tandà i Nemula diyà sa kilay da.
5 Mekebaluy da doo melihay etaw taman lima gebulan, dodoo nehawidan da ma anì endà mimatay da etaw. Lagà sa kesakit sa kehemued menipit sa kepelihay da etaw.
6 Diyà siini lima gebulan, iya sa ungayà sa medoo etaw petoyò da hedem, dodoo endà mebaluy di mematay da. Apiya di pa dakel sa ungayà da mematay, endà ma mematay da.
7 Ini sa egoh-egoh sa medoo kasuk hinaa ku. Éhê sa lawa kudà egkudaan etaw eg-angay eggila sa lawa da, dodoo éhê sa palas etaw sa palas da, owoy duen sa éhê sayap bulawan diyà sa ulu da.
8 Metaes ma sa bulbul da lagà sa balut ulu bayi, owoy éhê ngipen liyun sa ngipen da.
9 Duen diyà sa kagpa da sa éhê enil sedà, dodoo putow polo enù ka lagà anit da. Nekeiling sa dagì sa medoo kudà egletu eggodoy kalitun eg-angay eggila sa dagì lepelet sa pakpak da eglepal.
10 Éhê ikug menipit sa ikug da, enù ka épê ma seged. Danà sa ikug da, mekepelihay da sa medoo etaw taman lima gebulan.
11 Iya sa ulu-ulu eg-uwit kenagda sa egsugùsuguen i Satanas eg-ipat sa tosong endà duen taman kedalem. Iya sa ngadan di diyà sa kagi Hibelu, Abadon, owoy Apolyon sa ngadan di diyà kagi Geligu. Na, iya sa selepangan di sa atung tegepedaet.

12 Hê, neelut dé sa sebaen kelikutan tigtu medaet
mekeuma diyà sa medoo etaw diyà tanà, dodoo duen pa
sa duwa kelikutan tigtu medaet buyu dé tumebow.

13 Agulé, eghiyupen sa keenem egsugùsuguen i Nemula sa
hagdi tegbuli, owoy duen sa eg-ikagi dinineg ku kedu diyà
sa epat sidung diyà sa epat sulung sa lamisan bulawan kenà
da eg-ulow sa mepion ngadeg diyà sa taengan i Nemula.
14 Eg-ikagi diyà sa keenem egsugùsuguen i Nemula
migtegbuli, guwaen di, “Lengai ko dé sa epat egsugùsuguen
i Nemula nesigkem egoh anay dutu siedò dakel lawa't wayeg
Upelatis.”

15 Huenan di, linengaan di dé siedò epat egsugùsuguen
di nesigkem. Tinapay da dé egoh anay egpeangat taman
endà meuma siini ulas ini egoh di diyà siini bulan owoy
siini palay, anì imatayan da sa sebaed diyà sa telu baed sa
langun etaw.
16 Agulé, tinulonon a sa kedoo sundalu egkudà eg-unut
diyà siedò epat egsugùsuguen di. Iya sa kedoo da duwa
pulù ngibu lagsà.
17 Ini sa egoh-egoh sa medoo kudà owoy sa sundalu
igpehaa diyà kenak. Duen sa anit sa medoo sundalu egkudà
hinaa ku, duen melalegà éhê sa kelalegà apuy owoy duen
ma melunu éhê sa mapulù batu sapilo owoy duen ma
melalag éhê sa asulpul. Nekeiling ulu liyun sa ulu kudà da,
owoy duen sa apuy owoy sa ebel owoy sa asulpul eglegleg
eglesut diyà sa ebà kudà.
18 Danà sa apuy owoy sa ebel owoy sa asulpul eglesut diyà
sa ebà kudà, nematay sa sebaed diyà sa telu baed sa langun
etaw.
19 Enù ka duen egkegaga sa medoo kudà eg-imatay da
etaw danà sa ebà da owoy danà ma sa ikug da, enù
ka nekeiling uled sa ikug da enù ka duen sa ulu di anì
mepelihay sa medoo etaw danà sa ikug da.

20 Dodoo sa medoo etaw nesamà endà pa nematay da
danà sa binaelan sa kudà, tapay doo endà ekedan da duu
sa medaet egbaelan da. Endà egsabuh da egpenemula sa
medoo busaw owoy sa medoo inetaw binaelan da bulawan
owoy pilak owoy galang owoy batu owoy kayu. Tapay doo
egsaligan da apiya di pa endà egpekehaa sa medoo inetaw
owoy endà ma egpekedineg da owoy endà ma egpekebigkat
da.
21 Endà ma ekedan sa medoo etaw duu sa keimatay da
etaw owoy sa kegamut da owoy sa kebigà da owoy sa
kepenakaw da.

10

Ini Denu Sa Tukééy Kalatas Egsabaan Sa Egsugùsuguen I Nemula

1 Agulé, hinaa ku sa sebaen ma mebagel egsugùsuguen
i Nemula migpetuntun kedu langit dò eg-unutan gaeb.
Nekeulingut sa belugtu diyà sa ulu di, owoy egsenang sa
palas di lagà sa senang agdaw, owoy nekeiling tungenu
eglegleg sa senang lisen di.
2 Duen sa tukééy kalatas nebekah diyà sa belad di. Egoh
di migtenà, igkogkog di sa lisen di denu kuwanan diyà sa
teliwadà dagat owoy igkogkog di ma sa bibang di diyà tanà.
3 Pinetaled di sa kagi di nekeiling sa kagi liyun. Egoh di
mig-ikagi, petow dé egsagbì sa pitu kilat metaled.
4 Egoh di neubus eg-ikagi sa pitu kilat, ungayà ku isulat
ku hedem sa dinineg ku. Dodoo duen polo sa eg-ikagi kedu
langit dò, guwaen di, “Yaka egsulat duu sa inikagi sa pitu
kilat. Tagui ko daa diyà sa pedu ko.”
5 Agulé, sa egsugùsuguen i Nemula egtigdeg diyà dagat
owoy diyà tanà, pinetigdeg di sa belad di denu kuwanan,
6 owoy egpengibet diyà si Nemula, sa Nemula melalù
taman melugay sa migbael langit owoy tanà owoy dagat
owoy sa langun eghauwen. Eg-ikagi, guwaen di, “Endà dé
melimpas sa atas i Nemula.
7 Enù ka amuk tumegbuli sa kepitu egsugùsuguen di,
ipetuu i Nemula doo sa penemdem di iglidung egoh anay,
enù ka iya dé sa igpetiig di diyà sa medoo tegesugkow di
egpangunut diyà kenagdi.”
8 Agulé, eg-ikagi dema diyà kenak siedò mig-ikagi kedu
langit dò dinineg ku. Guwaen di, “Angay ko kuwa iya
wé tukééy kalatas nebekah sinabaan sa egsugùsuguen i
Nemula egtigdeg diyà dagat owoy diyà tanà.”
9 Huenan di, mig-angay a diyà sa egsugùsuguen i Nemula
owoy egpegeniyen ku sa kalatas sinabaan di. Agulé, eg-
ikagi diyà kenak, guwaen di, “Kuwa ko owoy kaen ko ma.
Tigtu meemis éhê nanam teneb diyà sa ebà ko, dodoo amuk
imeluten ko, tigtu mepait diyà sa tekuwes ko.”
10 Agulé, kinuwa ku sa tukééy kalatas diyà sa belad di,
owoy kinaen ku. Tigtu meemis lagà nanam teneb diyà sa
ebà ku, dodoo egoh ku mig-imelut, tigtu mepait diyà sa
tekuwes ku.
11 Hê, duen dema sa eg-ikagi diyà kenak, guwaen di,
“Sugkowi ko dema sa kagi i Nemula denu sa medoo ulu-ulu
owoy sa medoo etaw diyà sa langun balangan tanà owoy sa
medoo balangan geumpung etaw owoy sa medoo balangan
kagi etaw.”

11

Ini Denu Sa Duwa Etaw Tegetegudon Sa Kagi I Nemula

1 Agulé, binegayan a sa tembu éhê tuked, owoy duen sa
migsugù kenak, guwaen di, “Angay ko tembu sa simbaan
Dalesan i Nemula, owoy sa kenà da eg-imatay hinagtay
ibegay diyà si Nemula. Owoy bilang ko ma sa kedoo etaw
egsimbà dahiya.
2 Dodoo, yaka egtembu duu sa duwangen di, enù ka iya
sa mekebegay diyà sa medoo etaw beken Hudiyu. Atuwan
da owoy utuhan da sa menuwa Hélusalém, sa menuwa i
Nemula taman epat pulù owoy duwa gebulan.
3 Duen sa duwa etaw peangayen ku dutu anì tumegudon
da. Kumawal da sakù owoy tulonen da ma sa kagi i Nemula
taman sengibu duwa gatus owoy enem pulù agdaw.”

4 Na, siini duwa etaw tegetegudon, kagda sa pinegulepen-
gan sa duwa kayu olibu tinulon sa tegesugkow i Nemula
egoh anay. Owoy kagda ma sa pinegulepengan sa duwa
sulù igtenà diyà sa taengan i Nemula sa Datù diyà sa langun
tanà.
5 Amuk duen etaw melihay kenagda, dumuen apuy
lumesut diyà sa ebà da anì meulow sa etaw egkuntelà
kenagda. Huenan di, meimatayan doo sa langun etaw
melihay kenagda.
6 Duen ma sa tunung da umalang sa gaeb anì endà
umudan di taman sa lugay da tumegudon. Duen ma sa
tunung da anì baluyen da depanug sa lawa't wayeg, owoy
duen ma sa egkegaga da migtamay sa langun etaw diyà tanà
danà sa medoo balangan lihay, muni dé nengan sa uyot da.

7 Amuk meubus siini duwa etaw egtegudon sa kagi i
Nemula, dumuen sa mebalaw uled tanà lumesut diyà sa
tosong endà duen taman kedalem. Gilawen di kagda owoy
atuwan di kagda owoy imatayan di.
8 Agulé, pehibaten da daa lawa siini duwa etaw diyà sa
kalasada sa dakel menuwa kenà sa Datù da igtutuk diyà sa
kayu igbugsud egoh anay. Na, diyà sa peligad denu iya wé
menuwa, iya sa ngadan di Sodoma owoy Igiptu.
9 Agulé, sa langun balangan etaw diyà sa medoo balangan
kagi etaw owoy sa medoo balangan geumpung etaw owoy
sa medoo balangan tanà, hauwen da sa lawa siini duwa
etaw nekehibat diyà sa kalasada taman telu agdaw owoy
tengà. Nehawidan sa kelebeng sa lawa da.
10 Tigtu meanggan sa langun etaw diyà tanà danà sa duwa
etaw nematay. Huenan di, pistawan da owoy sebegayay
da ma uloy. Iya sa pesuwan da egpista enù ka nematay

dé siini duwa tegesugkow i Nemula sa migpelihay kenagda
diyà tanà.
11 Dodoo amuk meelut sa telu agdaw owoy tengà,
peginawaen i Nemula dema siini duwa tegesugkow di.
Hê, meenaw da owoy tumigdeg da. Huenan di, tigtu
melimedangan temù sa langun etaw eghaa kenagda.
12 Agulé, dinineg sa duwa tegesugkow i Nemula sa eg-ikagi
metaled kedu diyà langit, guwaen di, “Angay yu dé diyà
langit.” Hê, egkebatun da dé diyà langit eg-unutan gaeb,
owoy hinaa ma sa langun kuntelà da kagda egkebatun.
13 Hê, petow dé miglinug tigtu mebagel. Medaetan sa
sebaed diyà sa sepulù baed diyà iya wé menuwa, owoy
nekesugsug ma sa pitu ngibu etaw danà sa linug. Tigtu
egkelimedangan sa medoo etaw nesamà, huenan di eg-
oloen da Nemula i épê dakel egkegaga diyà langit.
14 Na, neelut dé sa keduwa kelikutan tigtu medaet
mekeuma diyà sa medoo etaw diyà tanà. Dodoo duen pa
sa ketelu di buyu dé tumebow.

Migtegbuli Sa Kepitu Egsugùsuguen I Nemula

15 Agulé, eghiyupen sa kepitu egsugùsuguen i Nemula sa
hagdi tegbuli, owoy duen sa medoo eg-ikagi metaled diyà
langit, guwaen da, “Endà dé duen duma datù diyà sa langun
etaw diyà tanà liyu daa si Datù Nemula owoy si Kelistu sa
Datù hinemilì di. Endà meelut sa kedatù di taman melugay.”
16 Agulé, eglagkeb dema sa duwa pulù owoy epat
kaunutan egpenuu diyà sa taengan i Nemula, owoy eg-oloen
da,
17 guwaen da,
“O Datù ké si Nemula, tigtu dakel sa egkegaga ko.
Tapay ka dé Nemula egoh anay taman ini egoh di.
Egpesalamat ké diyà keniko,
enù ka igpehaa ko dé sa dakel tunung ko,
owoy nekeedung dé sa kedatù ko diyà tanà.
18 Apiya di pa temù egbulitan sa medoo kuntelà ko kuna,
neuma doo sa agdaw ko migtamay kenagda,
owoy ini ma sa agdaw ko tumepeng sa binaelan sa
langun etaw nematay.
Neuma ma dé sa egoh ko megay untung diyà sa langun etaw
migpangunut diyà keniko,
sa medoo tegesugkow ko egoh anay,
owoy sa langun etaw ko iling ka lagdà etaw ataw ka
dakel etaw,
owoy sa langun etaw eg-adat keniko.
Neuma ma dé sa agdaw ko pedaet sa langun etaw migbael
medaet diyà tanà.”

19 Agulé, neukaan sa Dalesan i Nemula diyà langit, owoy
hinaa ku dahiya sa baul dinaleman sa sulat igpasad i
Nemula. Hê, petow dé egsilà owoy egkilat owoy egpeletê
owoy eglinug owoy duen ma sa tigtu dakel bunga't udan.

12

Ini Denu Sa Tandà Sa Bayi Owoy Sa Dakel Uled Tanà Nagan

1 Agulé, duen sa dakel tandà mekegaip hinaa ku diyà
langit. Hinaa ku sa bayi igginis di sa agdaw owoy mig-
utuh ma diyà sa bulan owoy duen sepulù owoy duwa bituen
igsayap di.
2 Egsakalan sa bayi owoy eglesing danà sa kesakit di enù
ka buyu dé eglesutan.
3 Agulé, duen sa sebaen ma dakel tandà mekegaip
hinaa ku diyà langit. Duen sa tigtu dakel uled melalegà
pinengadanan da nagan. Duen pitu ulu di owoy sepulù
sidung di, owoy diyà sa uman sebaen ulu di duen sa metolol
sayap di tandà sa egkegaga di.
4 Huenan di, egkuwaen ikug di daa sa sebaed diyà sa telu
baed sa bituen diyà langit, owoy ibuung di diyà tanà. Agulé,
egtigdeg diyà sa taengan sa bayi buyu umanak anì mekaen
di sa batà amuk lumesut.
5 Agulé, eg-anak maama sa bayi, dodoo endà nekaen sa
nagan duu enù ka petow dé kinuwa i Nemula nebatun
diyà sa metolol bangkù di. Na, iya sa ketamanan siini batà
pedatù kani diyà sa langun balangan etaw diyà tanà, owoy
endà duen etaw mekeeked sa kedatù di enù ka mebagel lagà
sa putow endà metepù.
6 Dodoo egoh sa bayi mig-anak dé, egpelaguy diyà sa
melabel tanà mediyù dalesan enù ka iya sa tinapay i Nemula
kenà di mekeugpà. Eg-ipaten di kagdi dutu taman sengibu
duwa gatus owoy enem pulù agdaw.
7 Agulé, duen sa gila diyà langit. Si Miguwél, sa sebaen
ulu-ulu egsugùsuguen i Nemula, owoy sa medoo duma di
egsugùsuguen i Nemula, eggilawen da sa nagan. Eg-atu ma
eggila sa nagan owoy sa medoo egsugùsuguen di.
8 Egsegilaway da, dodoo endà nekegaga sa nagan. Huenan
di, endà dé nekeugpà da diyà langit.
9 Nehemagawan sa dakel uled nagan kedu diyà langit,
owoy nekebuung diyà tanà lapeg sa medoo egsugùsuguen
di. Na, kagdi sa pinengadanan sa tapay uled egoh anay,
owoy kagdi si Satanas ulu-ulu sa medoo busaw owoy sa
tegeakal langun etaw diyà tanà.

10 Agulé, duen sa eg-ikagi metaled dinineg ku diyà langit.
Guwaen di, “Neketuu dé sa kealuk i Nemula etaw ini egoh
di. Igpehaa dé i Nemula sa egkegaga di egpedatù, owoy
igpehaa ma sa Tigtu Datù hinemilì i Nemula sa egkegaga di
egpedatù. Endà dé duen sa egtipu sa medoo etaw egpigtuu,
enù ka nehemagawan dé kedu diyà langit Satanas i sa
tegetipu kenagda diyà si Nemula agdaw owoy sigep.
11 Siini medoo etaw egpigtuu, nekeatu da dé diyà siedò
tegetipu kenagda danà sa depanug sa Anak Kebilibili sa
inimatayan diyà sa kayu igbugsud. Owoy nekeatu da ma
danà sa tuu tegudon egtulonen da. Endà egsagipaen da
duu sa hagtay da, dodoo mepion polo diyà kenagda amuk
meimatayan da danà sa kepigtuu da.
12 Huenan di, keanggan yu dé, kiyu i langun etaw eg-ugpà
diyà langit. Dodoo tigtu mepasangan yu, kiyu i etaw eg-ugpà
diyà tanà owoy diyà dagat, enù ka migtebow dé diyà keniyu
sa datù busaw, si Satanas. Tigtu egbulit enù ka netiigan di
buyu dé meuma sa egoh di mepigtamayan.”
13 Na, egoh sa dakel uled nagan neketiig nekebuung dé
diyà tanà, eglohoten di siedò bayi mig-anak maama.
14 Dodoo duen sa duwa pakpak dakel banug igbegay i
Nemula diyà sa bayi anì mekelepal dutu siedò kenà di eg-
ugpà diyà sa melabel tanà mediyù dalesan, enù ka eg-ipaten
i Nemula dutu taman telu gepalay owoy tengà anì endà
meuma di sa nagan.
15 Agulé, pinelesut sa nagan diyà sa ebà di sa dakel wayeg
anì melened sa bayi.
16 Dodoo tinabangan sa tanà sa bayi, enù ka nesekawang.
Hê, mig-ukit polo dahiya sa dakel wayeg kedu diyà sa ebà
nagan.
17 Huenan di, tigtu egbulitan sa nagan sa bayi, owoy mig-
angay eggila diyà sa medoo tugod di. Kagda sa medoo etaw
egpangunut diyà sa igsugù i Nemula owoy eg-udes ma eg-
unut diyà sa tuu tegudon igtulù i Hésus.
18 Agulé, egtigdeg sa nagan diyà sa mantadan.

13

Ini Denu Sa Duwa Mebalaw Uled Tanà Hinaa I Huwan

1 Agulé, hinaa ku sa mebalaw uled tanà eglesut diyà dagat.
Duen sepulù sidung di owoy pitu ulu di. Duen sa metolol
sayap diyà sa uman sebaen sidung di, owoy duen sa medaet
kagi igsumbung diyà si Nemula nekesulat diyà sa uman
sebaen ulu di.
2 Éhê sa dakel miyong liyopaldo sa egoh-egoh siini uled
tanà hinaa ku. Tigesa sa lisen di éhê sa lisen sa uled tanà

oso, owoy éhê ebà liyun sa ebà di. Agulé, igbegay sa nagan
diyà siini mebalaw uled tanà sa langun tunung di owoy sa
kedatù di owoy sa dakel egkegaga di egpedatù diyà tanà.
3 Nepalian sa sebaen ulu siini mebalaw uled tanà, owoy
lagà nematay dé iya wé ulu di, dodoo nebawuh sa dakel palì
di owoy nehagtay dema. Huenan di, egkegaipan sa langun
etaw diyà tanà, owoy eg-unutan da ma sa mebalaw uled
tanà.
4 Egpenemulawen da sa nagan enù ka igbegay di sa
egkegaga di diyà sa mebalaw uled tanà. Egpenemulawen
da ma sa mebalaw uled tanà, guwaen da, “Endà duen sa
mekelowon diyà sa mebalaw uled tanà, owoy endà ma duen
sa mekeatu kenagdi.”
5 Endà sagipaen i Nemula duu sa mebalaw uled tanà anì
egpeolòolò owoy mekesumbung ma diyà si Nemula, owoy
egpandayaen di ma anì egpedatù diyà tanà taman epat pulù
owoy duwa gebulan.
6 Egoh di eg-ikagi, egsumbungen di Nemula i, owoy
egtubaden di ma sa kenà i Nemula eg-ugpà diyà langit, owoy
egsumbungen di ma sa langun etaw i Nemula eg-ugpà diyà
langit.
7 Egpandayaen i Nemula ma sa kegila sa uled tanà diyà
sa medoo etaw i Nemula diyà tanà anì atuwan di. Owoy
mebegayan ma egkegaga anì kumedatù diyà sa langun
balangan etaw owoy sa langun geumpung etaw owoy sa
langun balangan kagi etaw diyà sa langun balangan tanà.
8 Hê, penemulawen sa langun etaw diyà tanà sa mebalaw
uled tanà, liyu daa sa medoo etaw nekesulat sa ngadan
da diyà sa libelu sinulatan sa ngadan sa langun etaw
nebegayan lalù endà meelut di. Iya sa libelu igsulat sa Anak
Kebilibili neimatayan, owoy tapay dé igsulat di egoh sa tanà
endà pa duen.
9 Na, kiyu i medoo etaw egdineg, dinegdineg yu hih sa
eg-ikagiyen ku.
10 Amuk duen etaw hinemilì i Nemula anì mesigkem,
mesigkem doo. Owoy amuk duen etaw mimatay duma di
danà sundang, mematay ma doo danà sundang. Huenan
di, tigkelan ta sa kelikutan ta owoy sumalig ki ma diyà si
Nemula, kita i etaw egpigtuu.
11 Agulé, hinaa ku sa sebaen ma mebalaw uled tanà
eglesut kedu dalem tanà. Duen duwa sidung di nekeiling
sidung anak kebilibili, dodoo nekeiling sa kagi sa dakel uled
nagan sa keikagi di.
12 Siini mebalaw uled tanà, kagdi sa salu sa muna
mebalaw uled tanà, owoy kagdi ma sa binegayan di

egkegaga. Egtegelen di sa langun etaw diyà tanà anì
penemulawen da sa muna mebalaw uled tanà, sak nelikuan
egoh di nematay danà palì.
13 Duen medoo dakel panduan egbaelan sa keduwa
mebalaw uled tanà. Duen apuy igpetuntun di kedu diyà
langit hauwen sa langun etaw.
14 Huenan di, meakalan sa langun etaw diyà tanà danà
sa medoo panduan binaelan di danà sa egkegaga sa muna
mebalaw uled tanà. Agulé, sinugù di kagda anì baelan da sa
inetaw penemulawen da éhê egoh sa muna mebalaw uled
tanà nepalian danà sundang dodoo nelikuan doo.
15 Agulé, nebegayan ma egkegaga siini keduwa mebalaw
uled tanà anì peginawaen di sa inetaw binaelan da éhê egoh
sa muna mebalaw uled tanà. Huenan di, egpekeikagi ma
dé sa inetaw owoy isugù di ipeimatay sa langun etaw endà
egpenemula kenagdi.
16 Agulé, egtegelen di ma sa langun etaw, iling ka dakel
etaw ataw ka tukééy etaw, iling ka kawasà etaw ataw ka
pubeli, iling ka udipen ataw ka temù etaw anì ipetandà sa
belad da denu kuwanan ataw ka sa kilay da.
17 Huenan di, sumalà dé sa etaw endà duen sa tandà di,
endà mekedagang di owoy endà ma mekebeli di. Na, iya sa
tandà di sa ngadan sa muna mebalaw uled tanà ataw ka sa
lemilu sa selepangan ngadan di.
18 Iya daa sa meketiig ini i sa etaw binegayan i Nemula
sa milantek penemdem. Metiigan sa etaw épê melabel
penemdem sa selepangan siini lemilu sa uled tanà, enù ka
ngadan etaw sa selepangan di. Iya sa lemilu di, enem gatus
owoy enem pulù owoy enem.

14

Ini Sa Duyuy Sa Medoo Etaw Eg-unut Diyà Sa Anak Kebilibili

1 Agulé, eghauwen ku sa Anak Kebilibili egtigdeg diyà sa
Getan Siyon. Duen ma medoo etaw diyà kenagdi, magatus
epat pulù owoy epat ngibu sa kedoo da. Duen sa igsulat
diyà sa kilay da sa ngadan sa Anak Kebilibili owoy ngadan
sa Emà di.
2 Agulé, dinineg ku sa eg-ikagi diyà langit. Lagà labal sa
dakel sagpaw sa kagi di, owoy metaled ma lagà kilat. Lagà
ma dagì sa medoo togò sa dinineg ku.
3 Egtigdeg siini magatus epat pulù owoy epat ngibu etaw
diyà sa taengan sa metolol bangkù i Nemula owoy sa epat
mapulù egsugùsuguen di owoy sa duwa pulù owoy epat
kaunutan. Egduyuy da sa magtu duyuy, owoy endà duen

etaw meketiig sa duyuy da liyu daa kagda, enù ka kagda daa
sa etaw diyà tanà nekelaun kedu diyà sa kedatù i Satanas.
4 Kagda sa etaw endà lebeg pedu enù ka endà egbigà da,
enù ka tigtu metiengaw sa adat da. Takà da eg-unut-unut
diyà sa Anak Kebilibili sumalà dé sa angayan di. Kagda ma
sa muna linaun di kedu diyà sa langun etaw diyà tanà anì
lagà da sa letus palay mekebegay diyà si Nemula owoy sa
Anak Kebilibili.
5 Endà ma duen sa butbut tinulon da, owoy endà ma duen
sa salà binaelan da.

Ini Sa Tinulon Sa Telu Egsugùsuguen I Nemula

6 Agulé, hinaa ku sa sebaen ma egsugùsuguen i Nemula
eglepal diyà sa teliwadà awang. Iya sa galebek di itulù
di sa Mepion Tegudon endà mekedan di taman melugay.
Egtegudonen di diyà sa langun balangan etaw diyà sa
langun balangan tanà owoy sa langun geumpung etaw
owoy diyà sa langun balangan kagi etaw.
7 Eg-ikagi metaled, guwaen di, “Adati yu Nemula i, owoy
olò yu ma, enù ka neuma dé sa agdaw di tumepeng sa
binaelan sa langun etaw. Olò yu Nemula i enù ka kagdi sa
migbael langit owoy tanà owoy dagat owoy tebulan wayeg.”
8 Agulé, duen sa sebaen ma egsugùsuguen i Nemula
nekesetugdug. Guwaen di, “Nedaetan dé. Tigtu nedaetan
dé iya wé dakel menuwa Babiloniya. Lagà sa bayi tege-
pediyangdang enù ka inenggat di sa langun etaw egpeinem
sa wain di tigtu mekehilu anì mekeunut da kenagdi egbael
sa salà tigtu egkelepuhan i Nemula.”
9 Agulé, duen sa ketelu egsugùsuguen i Nemula neke-
setugdug diyà kenagda. Migpetaled eg-ikagi, guwaen di,
“Amuk duen etaw egpenemula sa mebalaw uled tanà owoy
sa inetaw éhê sa egoh-egoh di, owoy amuk egpetandà diyà
sa mebalaw uled tanà diyà sa kilay di ataw ka sa belad di,
10 iya sa etaw tigtu mepigtamayan i Nemula. Sa kepig-
tamay di kenagda lagà sa wain mepait hinudud di diyà sa
basù pinelagaan sa dakel kebulit di, owoy iya sa meinem da.
Tuu ma doo, sumalà dé sa etaw egpenemula sa mebalaw
uled tanà, iya sa etaw tigtu mepelihay temù diyà sa lanaw
apuy owoy diyà sa asulpul eglegleg, owoy eghahauwen sa
Anak Kebilibili owoy sa medoo egsugùsuguen i Nemula iya
wé mebaelan da.
11 Endà dé mekedan di taman melugay sa ebel apuy kenà
da mepigtamayan. Endà ma dé mekedan sa lihay da agdaw
owoy sigep, enù ka kagda sa etaw migpenemula sa mebalaw
uled tanà owoy sa inetaw éhê sa egoh-egoh di binaelan da,
owoy migpetandà da ma sa ngadan di.”

12 Huenan di, tigkeli yu dé sa kelikutan yu, kiyu i etaw
i Nemula taman sa kedoo ta egpangunut diyà sa igsugù i
Nemula owoy egpigtuu diyà si Hésus.
13 Agulé, dinineg ku sa eg-ikagi diyà kenak kedu diyà
langit, guwaen di, “Sulati ko ini i. Amuk mematay sa etaw
egpigtuu diyà si Datù, meanggan da doo.” Hê, egsagbì sa
Metiengaw Suguy i Nemula, guwaen di, “Tuu ma doo. Tigtu
meanggan da temù, enù ka mekeetud da gumalebek, enù
ka dumuen sa untung da danà sa mepion binaelan da.”

Ini Denu Sa Keketu Da Sa Medoo Etaw Diyà Tanà

14 Agulé, eglengag a dema owoy hinaa ku sa gaeb
egsenang, owoy duen sa egpenuu dahiya éhê egoh sa Kakay
Langun. Duen sa metolol sayap di bulawan, owoy duen sa
megalang kumpay sinabaan di.
15 Agulé, duen sa sebaen ma egsugùsuguen i Nemula
miglaun diyà sa Dalesan i Nemula diyà langit. Eg-ikagi
metaled diyà sa etaw egpenuu diyà gaeb, guwaen di,
“Kumpay ko dé, enù ka neuma dé sa agdaw keketu, enù
ka lagà sa palay melegà dé sa tanà.”
16 Agulé, egkumpay sa etaw egpenuu diyà gaeb, owoy
egketuwen di sa tanà.
17 Agulé, hinaa ku sa sebaen ma egsugùsuguen i Nemula
miglaun diyà sa Dalesan i Nemula diyà langit, owoy duen
ma sa hagdi kumpay megalang.
18 Agulé, miglaun sa sebaen ma egsugùsuguen i Nemula
diyà sa kenà da eg-ulow mepion ngadeg diyà sa Dalesan i
Nemula. Kagdi sa egsugùsuguen i Nemula eg-ipat sa apuy
dahiya. Migpetaled eg-ikagi diyà sa egsugùsuguen i Nemula
egsabà kumpay, guwaen di, “Kumpay ko dé, owoy ketu ko
sa bunga palas dutu tanà dò, enù ka melegà dé.”
19 Hê, egkumpay sa egsugùsuguen i Nemula, owoy
egketuwen di sa langun bunga palas diyà tanà. Agulé,
igbuung di diyà sa atung kenà da eghemeg palas. Na, iya sa
pinegulepengan sa kenà da eghemeg palas sa kepigtamay i
Nemula mekeuma diyà sa medoo egkuntelà kenagdi.
20 Diyà dibaluy sa menuwa sa kenà da eghemeg palas.
Hê, eglesut dahiya sa depanug mekeiling memahà owoy
egdelug taman labi telu gatus kakilumitelu owoy taman pelà
sa kedalem di.

15

Ini Denu Sa Medoo Egsugùsuguen I Nemula Eg-uwit Sa Lihay Etaw

1 Agulé, duen sa sebaen ma tandà tigtu mekegaip hinaa
ku diyà langit. Duen sa pitu egsugùsuguen i Nemula eg-
uwit sa pitu balangan lihay. Iya sa sabuhanan lihay, enù ka
amuk meimet siini pitu lihay, meubus dé sa kepigtamay i
Nemula etaw diyà tanà.
2 Duen ma sa hinaa ku éhê lanaw tigtu metiengaw lagà
pegalungan dodoo neamutan apuy. Hinaa ku ma dahiya
sa langun etaw nekeatu diyà sa mebalaw uled tanà, enù ka
endà egpenemulawen da duu sa inetaw éhê sa egoh-egoh di
owoy endà ma egpetandà da sa lemilu ngadan di. Egtigdeg
da diyà sa dapag lanaw tigtu metiengaw, owoy egsabaan da
sa togò igbegay i Nemula diyà uman sebaen kenagda.
3 Langun da egduyuy sa duyuy i Mosis, sa migpangunut
diyà si Nemula egoh anay, owoy sa duyuy eg-olò sa Anak
Kebilibili, guwaen da,
“O Nemula, kuna sa Datù ké épê dakel egkegaga.
Tigtu dakel sa langun egbaelan ko owoy mekegaip ma.
Kuna sa Datù diyà sa langun balangan etaw.
Anan metiengaw sa adat ko owoy anan metudà sa
egbaelan ko.
4 O Datù, kuna sa meadatan etaw.
Owoy pedatuen da ma kuna enù ka kuna daa sa tigtu
metiengaw.
Mangay diyà keniko sa langun balangan etaw anì oloen da
kuna,
enù ka igpehaa ko dé anan metudà sa egbaelan ko.”
5 Agulé, hinaa ku neukaan sa Dalesan i Nemula diyà
langit, owoy dahiya sa bilik kenà sa tandà i Nemula.
6 Agulé, miglaun kedu diyà Dalesan i Nemula sa pitu
egsugùsuguen di eg-uwit sa pitu balangan lihay. Egsenang
sa ginis da tigtu mebulà, owoy duen sa bandan da bulawan
diyà sa kagpa da.
7 Agulé, igbegay sa sebaen keepat mapulù egsugùsuguen
i Nemula sa bilu bulawan diyà sa uman sebaen siini pitu
egsugùsuguen i Nemula. Nepenù sa pitu bilu bulawan sa
bulitan i Nemula etaw, sa Nemula melalù taman melugay.
8 Agulé, nepenù ebel sa Dalesan i Nemula diyà langit,
enù ka iya sa tandà sa senang i Nemula owoy sa tunung
di. Huenan di, endà mekeludep sa etaw diyà sa Dalesan
i Nemula taman endà meimet sa pitu lihay inuwit sa pitu
egsugùsuguen i Nemula.

16

Ini Sa Kebuwah Da Sa Pitu Bilu Bulawan

1 Agulé, dinineg ku sa eg-umow diyà sa Dalesan i Nemula,
owoy egsuguen di sa pitu egsugùsuguen i Nemula, guwaen
di, “Angay yu buwah diyà tanà siedò pitu bilu nepenù sa
bulitan i Nemula.”
2 Agulé, mig-angay sa sebaen egsugùsuguen i Nemula
egbuwah sa lihay dalem bilu di diyà tanà. Hê, petow dé
migduen liboh diyà sa langun etaw migpetandà diyà sa
mebalaw uled tanà owoy diyà sa langun etaw migpenemula
sa inetaw nekeiling diyà sa palas di. Mahù sa liboh da owoy
tigtu mesakit ma.
3 Hediya ma sa keduwa egsugùsuguen i Nemula, binuwah
di diyà sa dagat sa lihay dalem sa bilu di. Petow dé nebaluy
depanug sa dagat nekeiling sa depanug sa etaw nematay.
Huenan di, nematay sa langun eghauwen dalem dagat.
4 Agulé, binuwah sa ketelu egsugùsuguen i Nemula sa
lihay dalem sa bilu di diyà sa medoo lawa't wayeg owoy
diyà tebulan. Petow dé anan da nebaluy depanug.
5 Agulé, dinineg ku sa kagi sa egsugùsuguen i Nemula
eg-ipat sa wayeg. Guwaen di, “O Nemula, kuna sa tigtu
metiengaw. Tapay ka dé duen kuna ya egoh anay taman
ini egoh di. Tigtu metudà sa kepigtamay ko nekeuma diyà
siini medoo etaw,
6 enù ka inimatayan da sa medoo etaw egpigtuu diyà
keniko owoy sa medoo tegesugkow ko egoh anay. Huenan
di, pineinem ko ma kagda depanug. Mepion iya wé enù
ka nekeuma dé diyà kenagda sa untung nekesugat diyà sa
binaelan da.”
7 Agulé, dinineg ku dema sa eg-ikagi kedu diyà sa kenà da
eg-imatay hinagtay ibegay diyà si Nemula. Guwaen di, “O
Datù Nemula épê dakel egkegaga, tuu ma doo. Tigtu nesugat
sa kepigtamay ko etaw owoy metudà ma.”
8 Agulé, binuwah sa keepat egsugùsuguen i Nemula sa
lihay dalem sa bilu di diyà agdaw. Petow dé tigtu migkeedup
temù sa agdaw, huenan di medaig sa medoo etaw diyà tanà.
9 Nedaig da enù ka tigtu meedup temù sa agdaw. Huenan
di, egtubaden da Nemula i danà di migpeangay sa medoo
lihay diyà kenagda. Dodoo tapay doo endà eg-ekedan da
duu sa medaet egbaelan da, owoy endà ma eg-oloen da
Nemula i.
10 Agulé, binuwah sa kelima egsugùsuguen i Nemula sa
lihay dalem sa bilu di diyà sa bangkù kenà sa mebalaw
uled tanà egpedatù. Petow dé migdeleman temù taman
sa nelusud kedatuan sa mebalaw uled tanà. Agulé,
nehemuedan sa langun etaw sa dilà da danà kesakit sa lihay
nekeuma diyà kenagda.

11 Egtubaden da ma Nemula i diyà langit danà sa mesakit
egtugedamen da owoy danà sa liboh diyà sa lawa da. Dodoo
tapay doo endà eg-ekedan da duu sa medaet egbaelan da.
12 Agulé, binuwah sa keenem egsugùsuguen i Nemula
sa lihay dalem sa bilu di diyà siedò dakel lawa't wayeg
Upelatis. Petow dé neeti iya wé wayeg anì dumuen sa ukitan
sa medoo sulutan tumebow kedu tebowon agdaw.
13 Agulé, hinaa ku sa telu busaw tigtu medaet éhê egoh-
egoh bakbak. Miglesut sa sebaen diyà sa ebà sa dakel uled
nagan, owoy miglesut ma sa sebaen diyà sa ebà sa mebalaw
uled tanà, owoy miglesut ma sa sebaen diyà sa ebà sa
tegesugkow i Satanas.
14 Siini telu busaw, duen ma sa egkegaga da egbael
panduan. Kagda sa pineangay i Satanas diyà sa langun
sulutan diyà tanà anì setiponen da sa langun sundalu
anì gilawen da Nemula ya amuk meuma siedò agdaw sa
kepigtamay i Nemula épê dakel egkegaga.
15-16 Huenan di, egsetiponen da sa medoo sulutan owoy sa
sundalu da dutu siedò getan pinengadanan Almagidon diyà
sa kagi Hibelu.

Na, eg-ikagi Datù i, guwaen di, “Taa yu, hih. Lagà sa
ketebow tegepenakaw sa kepelikù ku diyà tanà, enù ka endà
duen etaw neketiig sa ulas ku. Amuk pelikù a, meanggan
sa etaw endà tumudug di owoy tapay dé migginis danà di
eg-angat-angat kenak. Meanggan enù ka lagà endà petagbu-
tagbu di enù ka endà duen sa kenà di memalaan.”
17 Agulé, binuwah sa kepitu egsugùsuguen i Nemula sa
lihay dalem sa bilu di diyà awang. Petow dé duen sa eg-
ikagi metaled diyà sa metolol bangkù i Datù diyà sa Dalesan
i Nemula, guwaen di, “Neelut dé.”
18 Hê, petow dé egsilà owoy egkilat owoy egpeletê owoy
eglinug meleges. Endà pa duen linug meleges éhê iya wé
edung egoh i Nemula migbael etaw, enù ka iya sa tigtu
meleges linug.
19 Nebaed telu baed iya wé dakel menuwa Babiloniya,
owoy anan nedaetan ma sa medoo liyu dakel menuwa.
Endà nelipengan i Nemula duu sa dakel menuwa Ba-
biloniya, huenan di lagà pineinem di sa medoo etaw dahiya
sa wain diyà sa basù di, enù ka igpeukit di diyà kenagda sa
dakel kebulit di owoy tigtu egpigtamayan di kagda.
20 Nekedan sa langun pungul diyà dagat, owoy nepenas
ma sa langun tuduk.
21 Nenabuan sa medoo etaw sa dakel bunga't udan, lima
pulù kakilu sa kebegat sa uman sebaen bunga't udan.
Huenan di, egtubaden sa medoo etaw diyà tanà Nemula

i enù ka tigtu nepelihay da danà sa dakel bunga't udan pineangay di diyà kenagda.

17

Ini Denu Sa Bayi Tegepediyangdang Miglalag

1 Agulé, mig-angay diyà kenak sa sebaen kepitu
egsugùsuguen i Nemula mig-uwit bilu, owoy guwaen di,
“Angay ka dini, enù ka ipehaa ku diyà keniko sa kepigtamay
i Nemula mekeuma diyà sa bayi tegepediyangdang miglalag
eg-ugpà diyà sa medoo lawa't wayeg. Iya lagà sa dakel
menuwa medapag diyà wayeg.
2 Binigà sa langun sulutan diyà tanà iya wé bayi, owoy
eghiluwen sa langun etaw diyà tanà danà sa wain ipeinem
di, lagà sa kebigà di.”
3 Agulé, danà sa tunung sa Metiengaw Suguy i Nemula,
inuwit a sa egsugùsuguen i Nemula diyà sa melabel tanà
mediyù dalesan. Hinaa ku dahiya sa bayi egkudà diyà sa
melalegà mebalaw uled tanà. Duen sa sepulù sidung siini
mebalaw uled tanà owoy duen sa pitu ulu di, owoy duen
medoo kagi igsumbung diyà si Nemula nekesulat diyà sa
lawa di.
4 Na, egginis sa bayi sa melalegà ginis tigtu mapulù owoy
metolol nekeiling sa ginis sulutan. Tigtu neengom sa bayi
sa medoo binaelan da bulawan owoy metolol batu mapulù
owoy pélas. Egsabaan di ma sa tabù bulawan nepenù sa
tétê binaelan di tigtu medaet danà di takà egpediyangdang.
5 Nekesulat diyà sa kilay di sa kagi nelidung pelà sa
selepangan di. Iya sa nekesulat, guwaen di, “Babiloniya
sa dakel menuwa miglalag, iya sa lagà inay sa langun
tegepediyangdang owoy sa pesu sa langun medaet egbaelan
etaw diyà tanà.”
6 Agulé, hinaa ku ma eghiluwen iya wé bayi enù ka
ininem di sa depanug sa medoo etaw egpigtuu inimatayan
di danà da endà eg-eked sa kepigtuu da diyà si Hésus.
Egoh ku mighaa iya wé bayi, tigtu a negaip.
7 Dodoo mig-ikagi sa egsugùsuguen i Nemula diyà kenak,
guwaen di, “Maen di ya egkegaip ka? Tulonen ku diyà
keniko sa selepangan siini bayi owoy sa selepangan sa
mebalaw uled tanà egkudaan di épê pitu ulu owoy sepulù
sidung.
8 Sa mebalaw uled tanà hinaa ko, nehagtay egoh anay
owoy nematay dé, dodoo buyu dé lumesut dema kedu diyà
sa tosong endà duen taman kedalem. Amuk lumesut dé,
iya sa ketamanan di mekeangay diyà sa lanaw apuy anì
mepigtamayan. Agulé, megaip sa langun etaw diyà tanà,

sa medoo etaw endà nekesulat sa ngadan da egoh tanà
binaelan diyà sa libelu sinulatan sa ngadan sa medoo etaw
nebegayan lalù endà meelut di. Megaip da langun amuk
hauwen da iya wé mebalaw uled tanà, enù ka nehagtay
egoh anay owoy nematay dé, dodoo neenaw dema.
9 “Na, sa etaw épê milantek penemdem, iya sa meketiig
ini i. Iya sa lagà sa pitu ulu sa uled tanà sa pitu getan
pinenuuwan sa bayi tegepediyangdang.
10 Owoy iya ma sa selepangan di sa pitu sulutan. Nematay
dé sa lima sulutan, owoy duen sa sebaen sulutan egpedatù
pelà ini egoh di, owoy duen pa sa sebaen sulutan endà pa
egpedatù di. Dodoo amuk meuma sa egoh di kumedatù,
endà iseg di melugay sa kedatù di.
11 Na, sa mebalaw uled tanà nehagtay egoh anay dodoo
nematay dé, iya sa kewalu di sulutan sumetugdug diyà sa
pitu sulutan owoy mepigtamayan doo kani diyà sa lanaw
apuy.
12 “Na, sa sepulù sidung hinaa ko, iya sa sepulù sulutan
endà pa mig-edung da egpedatù. Dodoo mebegayan da
egkegaga kumedatù anì meseselengan da sa mebalaw uled
tanà, dodoo mepokò daa sa lugay da kumedatù.
13 Mesesebaen sa penemdem siini sepulù sulutan, owoy
ibegay da sa egkegaga sa kedatuan da diyà sa mebalaw uled
tanà owoy mangunut da ma diyà sa langun igsugù di.
14 Agulé, gilawen da sa Anak Kebilibili. Dodoo atuwan
doo sa Anak Kebilibili owoy sa medoo duma di kagda, enù
ka kagdi sa Tigtu Datù diyà sa langun datù owoy sa Tigtu
Sulutan diyà sa langun sulutan. Iya sa medoo duma di
umatu sa medoo etaw hinemilì i Nemula owoy pinepigtuu
di owoy endà migpetangtang da sa keunut da kenagdi.”
15 Agulé, eg-ikagi dema sa egsugùsuguen i Nemula diyà
kenak, guwaen di, “Sa medoo lawa't wayeg hinaa ko
pinenuuwan sa bayi tegepediyangdang, iya lagà sa tigtu
medoo etaw kedu diyà sa medoo balangan tanà owoy sa
medoo balangan geumpung etaw owoy sa medoo balangan
kagi etaw.
16 Na, sa sepulù sidung hinaa ko lagà sa sepulù sulutan,
melepuhan da sa bayi tegepediyangdang. Hediya ma sa
mebalaw uled tanà, melepuhan di ma sa bayi. Huenan di,
pekawen da sa medoo langun taman di, owoy kedanan da
ma sa ginis di, owoy kaenen da sa lawa di owoy ulowen da
ma.
17 Iya sa baelan da diyà kenagdi enù ka binegayan
i Nemula kagda penemdem anì petuuwen da sa uyot i
Nemula. Huenan di, mesesebaen sa penemdem da owoy
ibegay da diyà sa mebalaw uled tanà sa egkegaga sa

kedatuan da taman endà meketuu sa langun inikagi i
Nemula egoh anay.
18 Na sa bayi hinaa ko, iya lagà sa dakel menuwa eglalag
eg-unutan sa langun sulutan diyà siini sinukub langit.”

18

Medaetan Sa Menuwa Babiloniya

1 Agulé, hinaa ku sa sebaen ma egsugùsuguen i Nemula
egpetuntun kedu langit dò mangay diyà tanà. Tigtu dakel
sa egkegaga di, owoy nelegdawan sa uwang tanà danà sa
senang di.
2 Migpetaled temù eg-ikagi, guwaen di, “Nedaetan dé.
Tigtu nedaetan dé iya wé dakel menuwa Babiloniya.
Nebaluy dé eg-ugpaan sa medoo busaw owoy sa langun
egsugùsuguen i Satanas medaet atul, owoy nebaluy ma dé
eg-ugpaan sa medoo medaet manuk melihi.
3 Iya sa nebaelan di enù ka inenggat sa bayi pinelagaan
Babiloniya sa langun etaw anì eg-unut da kenagdi egbael
medaet, enù ka lagà wain mekehilu igpeinem di diyà
kenagda sa medaet igpebael di. Binigà sa langun sulutan
diyà tanà kagdi, owoy migkawasà ma sa medoo tegedagang
diyà tanà danà sa dakel ungayà sa bayi egbeli.”
4 Agulé, dinineg ku sa sebaen ma eg-ikagi diyà langit,
guwaen di,
“Kiyu i etaw eg-unut diyà kenak,
salidi yu dé iya wé menuwa.
Yoko eg-unut duu siedò bayi egbael medaet
anì endà mekelapeg yu diyà sa kepigtamay ku
mekeuma diyà kenagdi.
5 Upama amuk meselogsudlogsud sa medoo salà di,
mekeuma diyà langit enù ka medoo temù.
Owoy endà melipengan i Nemula duu sa tigtu medaet
binaelan di.
6 Sa kedakel kepelihay di keniyu,
iya ma kedakel sa baeli yu diyà kenagdi,
dodoo takep yu pa sa kesulì yu kenagdi.
Penù yu sa basù di sa bulitan i Nemula kenagdi anì ipeinem
di
anì metakep sa kebulit i Nemula mekeuma diyà ke-
nagdi.
7 Danà di subela sa kepedakel di kenagdi owoy nekuwa di
ma sumalà dé sa ungayà di,
huenan di sumubela ma sa lihay mekeuma diyà kenagdi
owoy sa kekebukulan di.

Enù ka endà egsabuh di egpeolòolò, guwaen di diyà sa pedu di,
‘Aken sa booy kawasà, beken a bayi balu. Endà dumuen sa kelikutan mekeuma diyà kenak.’
8 Dodoo danà sa kepeolòolò di,
petow dé mekeuma doo sa medoo balangan medaet diyà kenagdi.
Diyà sa sebaen daa agdaw meseselengan sa linadu di owoy sa dakel kebukulan di owoy sa bitil,
owoy meulow ma.
Enù ka dakel temù sa egkegaga i Datù Nemula migtamay kenagdi.”
9 Na, sa medoo sulutan diyà tanà mig-unut kenagdi egbael medaet owoy migpigtuu diyà sa hagdi uyot medaet, suminegaw da owoy dumelawit da ma amuk hauwen da sa ebel iya wé menuwa egkeulow.
10 Egpediyù da egtigdeg egsugpayal, enù ka nelimedangan da mekelapeg da diyà sa lihay di. Guwaen da, “Ay, egkedaetan temù sa dakel menuwa Babiloniya eglalag, enù ka sakaulas daa nekeuma sa kepigtamay i Nemula.”
11 Suminegaw sa medoo tegedagang diyà tanà owoy dumelawit da ma danà iya wé menuwa nedaetan, enù ka endà dé duen etaw egbeli sa medoo dagangen da.
12 Endà duen meli sa medoo langun taman da, upama bulawan owoy pilak owoy metolol batu mapulù owoy pélas. Endà ma duen meli sa tila mapulù egdagangen da anan metolol, upama sa mebulà owoy sa dingung owoy sa menipis metolol owoy sa melalegà. Owoy endà ma duen etaw egbeli sa medoo balangan papan mepion ngadeg, owoy sa medoo langun taman da binaelan da diyà kayu mapulù owoy diyà batu owoy diyà ungal alipanti owoy diyà galang owoy putow owoy diyà sa batu malmol.
13 Owoy endà ma duen meli sa medoo egdagangen da mepion ngadeg, upama sa ipepion nanam kaenen, owoy sa lana mepion ngadeg ulowen etaw, owoy sa gità mepion ngadeg. Owoy endà ma duen meli sa kaenen egdagangen da, upama sa wain owoy sa lana owoy sa alina owoy sa palay. Owoy endà ma duen sa egbeli sapì owoy kebilibili, owoy kudà owoy kalisa owoy sa etaw udipen.
14 Eg-ikagi sa medoo tegedagang diyà sa bayi pinelagaan Babiloniya, guwaen da, “Anan nedaetan sa langun egkeiyapan ko. Nedaetan ma sa pantiyali ko owoy sa medoo ipepion nanam ko, owoy endà dé mehaa ko duu iya wé.”
15 Agulé, sa medoo etaw migkawasà danà da takà egdagang sa medoo langun taman mapulù diyà iya wé menuwa,

egpediyù da egtigdeg egsugpayal enù ka nelimedangan
da mekelapeg da diyà sa lihay di. Suminegaw da owoy
dumelawit da ma.
16 Guwaen da, “Ay, egkedaetan temù iya wé dakel
menuwa eglalag. Metolol egoh anay lagà sa bayi migkawal
sa mapulù ginis mebulà owoy dingung lagà sa ginis sulutan
owoy sa metolol ginis melalegà. Metolol lagà sa bayi
neengom sa bulawan owoy metolol batu mapulù owoy
pélas.
17 Dodoo sakaulas daa, anan nekedan iya wé langun
pantiyali di.”

Agulé, sa langun ulu-ulu diyà baleku owoy sa medoo
etaw mig-edà, owoy sa medoo tegegalebek diyà baleku
owoy sa medoo egpantiyali diyà dagat, egpediyù da egtigdeg
egsugpayal.
18 Egoh da mighaa sa ebel sa menuwa egkeulow, eg-ikagi
da metaled, guwaen da, “Ay, endà dé duen sa menuwa
nekelowon diyà siini dakel menuwa eglalag.”
19 Agulé, binuhbuhan da kepung sa ulu da anì tandaan da
sa pedu da nebukul. Egsinegaw da owoy egdelawit da ma,
guwaen da, “Ay, egkedaetan temù iya wé dakel menuwa
eglalag. Migkawasà sa langun épê baleku danà sa pantiyali
iya wé menuwa, dodoo sakaulas daa anan nekedan sa
langun pantiyali di.”

20 Na, kiyu i etaw eg-ugpà diyà langit, keanggan yu dé
danà iya wé menuwa nedaetan. Keanggani yu ma kiyu
i medoo tegesugkow i Nemula owoy medoo salu i Hésus
owoy medoo etaw i Nemula, enù ka pinigtamayan i Nemula
dé iya wé menuwa danà sa medaet binaelan di diyà keniyu.

21 Agulé, duen sa mebagel egsugùsuguen i Nemula
migkuwa sa batu éhê sa dakel gilingan kelang, owoy
igbuung di diyà dagat. Guwaen di, “Hediya ma medaetan
sa dakel menuwa Babiloniya, owoy endà dé mehaa di etaw.
22 Endà ma dé medineg da duu sa pegelung owoy sa togò,
owoy sa palendeg owoy sa tegbuli, owoy sa duyuy etaw.
Endà ma dé hauwen sa medoo etaw tegegalebek. Hediya
ma endà ma dé medineg da duu sa dagì sa gilingan.
23 Owoy endà dé mehaa da duu sa legdaw palitaan dahiya.
Endà ma dé medineg sa kagi sa medoo etaw meanggan
eglenged kawing. Nepigtamayan sa menuwa Babiloniya,
enù ka nekelowon sa medoo tegedagang dahiya diyà sa
langun tegedagang diyà tanà, owoy neakalan ma sa langun
etaw diyà tanà danà sa beliyan tegebutbut dahiya.
24 Nepigtamayan ma sa menuwa Babiloniya enù ka hinaa
dahiya sa depanug sa medoo tegesugkow i Nemula owoy

sa medoo etaw di inimatayan da, lapeg sa langun etaw neimatayan diyà siini sinukub langit danà iya wé menuwa Babiloniya.”

19

Meanggan Sa Etaw Diyà Langit Danà Sa Menuwa Babiloniya Nedaetan

1 Agulé, duen sa dinineg ku nekeiling ketaled kagi sa tigtu
medoo etaw diyà langit. Guwaen da, “Haléluya, meolò
Nemula i. Kagdi daa sa egpedakelen ta, kagdi ma daa sa
épê dakel egkegaga, owoy kagdi sa eg-aluk kenita denu sa
salà ta.
2 Tigtu nesugat sa kepigtamay di etaw owoy metudà ma,
enù ka pinigtamayan di dé iya wé bayi tegepediyangdang
eglalag danà di mig-enggat diyà salà sa langun etaw diyà
tanà. Pinigtamayan di ma kagdi danà di mig-imatay sa
medoo etaw migpangunut diyà si Nemula.”
3 Agulé, eg-ikagi da dema metaled, guwaen da, “Haléluya,
meolò Nemula i. Endà dé mekedan di taman melugay sa
ebel iya wé dakel menuwa egkeulow.”
4 Agulé, eglagkeb sa duwa pulù owoy epat kaunutan owoy
sa epat mapulù egsugùsuguen i Nemula, owoy eg-oloen da
Nemula i egpenuu diyà sa metolol bangkù di. Guwaen da,
“Amin. Haléluya, meolò Nemula i.”
5 Agulé, duen sa eg-ikagi medapag diyà sa metolol bangkù
i Nemula, guwaen di, “Langun yu etaw egpangunut diyà si
Nemula owoy langun yu eg-adat kenagdi, iling ka lagdà yu
etaw ataw ka dakel etaw yu, olò yu langun Nemula i.”

Ini Denu Sa Pista Kawing Sa Anak Kebilibili

6 Agulé, dinineg ku sa kagi sa tigtu medoo etaw. Lagà
sa labal sa dakel sagpaw sa kagi da, owoy lagà ma kilat.
Guwaen da, “Haléluya, meolò Nemula i, enù ka sa Datù ta
Nemula épê dakel egkegaga sa egkedatù dé diyà sa langun
etaw.
7 Meanggan ki temù owoy meolò ta kagdi danà sa dakel
egkegaga di, enù ka neuma dé sa pista kawing sa Anak
Kebilibili owoy tapay dé migpepion sa pinelagaan bayi
sawaen di.
8 Enù ka duen sa tigtu mebulà ginis igbegay diyà sa bayi
sawaen di, owoy egsenang owoy tigtu melanih ma.” Na, iya
sa pinegulepengan mepion ginis di sa metudà egbaelan sa
medoo etaw i Nemula.
9 Agulé, eg-ikagi sa egsugùsuguen i Nemula diyà kenak,
guwaen di, “Sulati ko ini i. Meanggan temù sa medoo etaw

igsasà anì lumenged da sa pista kawing sa Anak Kebilibili.”
Agulé, guwaen di ma diyà kenak, “Ini sa tuu kagi i Nemula.”
10 Agulé, egligkued a diyà sa taengan di anì oloen ku.
Dodoo hinawidan di aken, guwaen di, “Yaka eg-olò ya
kenak, enù ka aken ma sa egpangunut diyà si Nemula lagà
keniko owoy sa medoo duma ko egpigtuu diyà sa tegudon
igtulù i Hésus. Si Nemula daa sa olò ko.” Na, inikagi di iya
wé enù ka iya sa tegudon igtulù i Hésus sa igtulù sa medoo
tegesugkow i Nemula egoh anay.

Ini Denu Sa Etaw Egkudà Sa Kudà Mebulà

11 Agulé hinaa ku sa langit neukaan, owoy duen sa kudà
mebulà dahiya. Iya gelal sa etaw egkudà, Kesaligan owoy
Anan Tuu. Metudà ma sa kekukum di, owoy metudà ma sa
kegila di sa medoo kuntelà di.
12 Éhê legleg apuy sa mata di, owoy duen ma sa medoo
metolol sayap diyà sa ulu di tandà kagdi sa Tigtu Datù. Duen
ma sa ngadan nekesulat diyà kenagdi, dodoo kagdi daa sa
neketiig sa selepangan di.
13 Lagà ineled diyà depanug sa kawal di, owoy iya sa gelal
di sa Kagi i Nemula.
14 Duen tigtu medoo sundalu kedu langit dò eg-unut diyà
kenagdi. Egkudà da ma sa kudà mebulà, owoy egkawal da
ma sa tigtu mebulà ginis endà duen lued.
15 Duen sa megalang sundang eglesut diyà sa ebà di,
owoy iya sa kinemkem di umatu diyà sa langun kuntelà
di diyà tanà. Endà duen etaw mekeeked sa kedatù di enù
ka mebagel lagà sa putow endà metepù. Pinelagà di sa
kuntelà di sa bunga palas hemegen etaw egbael wain, enù
ka ipehaa di diyà kenagda sa dakel kebulit i Nemula épê
dakel egkegaga.
16 Duen ma sa gelal nekesulat diyà sa kawal di owoy diyà
sa bubun di, guwaen di, “Sa Tigtu Datù diyà sa langun datù
owoy sa Tigtu Sulutan diyà langun sulutan.”
17 Agulé, hinaa ku sa egsugùsuguen i Nemula egtigdeg
diyà sa mata't agdaw. Eg-umow metaled diyà sa langun
manuk diyà awang, guwaen di, “Téél yu dé. Setiponoy yu
enù ka duen sa ipekaen i Nemula diyà keniyu.
18 Setiponoy yu anì mekaen yu sa ekud sa medoo sulutan
owoy medoo kapitan sundalu owoy medoo sundalu. Kaen
yu ma sa ekud sa medoo kudà owoy sa medoo etaw
migkudà. Kaen yu ma sa ekud sa langun etaw, iling ka
udipen ataw ka beken udipen, iling ka lagdà etaw ataw ka
dakel etaw.”
19 Agulé, hinaa ku iya wé mebalaw uled tanà owoy sa
medoo sulutan diyà tanà inunutan da sa langun sundalu

da. Nesetipon da anì gumila da diyà sa etaw egkudà sa
kudà mebulà owoy sa medoo sundalu di kedu langit dò.
20 Hê, nesigkem iya wé mebalaw uled tanà, owoy ne-
sigkem ma sa tegesugkow i Satanas sa migbael medoo
panduan danà sa egkegaga sa mebalaw uled tanà. Danà
sa medoo panduan binaelan di, inakalan di sa langun etaw
egpetandà diyà sa mebalaw uled tanà owoy sa langun
etaw migpenemula sa inetaw éhê sa egoh-egoh di. Agulé,
sa mebalaw uled tanà owoy sa tegesugkow i Satanas,
nekebuung da nehagtay doo diyà sa lanaw apuy kenà di
eglegleg sa asulpul.
21 Hê, neimatayan ma sa langun sundalu da danà sa
sundang eglesut diyà sa ebà sa etaw egkudà sa kudà
mebulà. Agulé, tigtu nebesug sa langun manuk migkaen
ekud sa medoo etaw nematay.

20

Sinigkem Satanas I Taman Endà Meelut Sa Sengibu Gepalay

1 Agulé, hinaa ku sa egsugùsuguen i Nemula migpetuntun
kedu diyà langit. Inuwit di sa gunsì sa pintù tosong endà
duen taman kedalem, owoy inuwit di ma sa dakel sangkalì.
2 Hê, sinigkem di iya wé dakel uled nagan, sa tapay uled
si Satanas sa kaunutan busaw, owoy pinolot di sangkalì anì
endà melengà di taman endà meelut sa sengibu gepalay.
3 Igbuung di diyà iya wé tosong endà duen taman
kedalem. Agulé pinintuan di owoy tinandaan di anì endà
meukaan di etaw. Iya sa binaelan di anì endà dé meakalan i
Satanas duu sa medoo etaw diyà siini sinukub langit taman
endà meelut sa sengibu gepalay. Dodoo amuk meelut sa
sengibu gepalay, melengaan dema, dodoo endà dé iseg di
melugay.
4 Agulé, hinaa ku sa medoo metolol bangkù sa datù, owoy
iya sa egpenuu dahiya sa medoo etaw binegayan egkegaga
anì kumukum da. Hinaa ku ma sa suguy sa medoo etaw
inimatayan danà da egtegudon sa kagi i Nemula owoy danà
da ma egtulù denu si Hésus. Neimatayan da danà da endà
egpenemula sa mebalaw uled tanà owoy sa inetaw éhê sa
egoh-egoh di, owoy danà da ma endà egpetandà diyà sa
kilay da ataw ka belad da. Neenaw da dé langun owoy
neseselengan da si Kelistu egkedatù taman sengibu gepalay.
5 Ini sa muna keenaw i Nemula sa medoo etaw nematay.
Dodoo sa medoo liyu etaw nematay, endà pa meenaw da
taman endà meelut sa sengibu gepalay.

6 Tigtu meanggan sa medoo etaw mekelapeg diyà sa
muna keenaw i Nemula etaw nematay owoy metiengaw
da ma. Kagda sa etaw endà mekehaa da sa kepigtamay
i Nemula etaw lagà sa keduwa gulê kepatay etaw. Kagda
ma sa etaw egsugùsuguen da i Nemula owoy si Kelistu,
owoy meseselengan da si Kelistu egkedatù taman sengibu
gepalay.

Ini Sa Egoh I Nemula Migtamay Si Satanas

7 Na, amuk meelut dé sa sengibu gepalay, mekelaun
Satanas i kedu diyà sa bilangguwan di.
8 Amuk mekelaun, meakalan di sa langun etaw nekeseluh
diyà siini sinukub langit pinelagaan Gog owoy Magog.
Setiponen di sa langun kedoo da anì gilawen da Nemula
ya. Medoo da temù lagà da enay mantadan.
9 Amuk mipanaw da, mekeseluh da diyà uwang tanà,
owoy melibet da sa kenà sa medoo etaw i Nemula eg-
ugpà, sa menuwa Hélusalém egkedakelan pedu i Nemula.
Dodoo menabù diyà kenagda sa apuy kedu langit dò, owoy
medaetan da langun.
10 Agulé, nekebuung Satanas i, sa mig-akal kenagda, diyà
sa lanaw apuy kenà di eglegleg sa asulpul. Iya ma sa kenà
da nekebuung sa mebalaw uled tanà owoy sa tegesugkow
i Satanas. Mepelihay da dahiya agdaw owoy sigep taman
melugay.

Ini Sa Ukit Kekukum I Nemula Diyà Sa Sabuhanan Agdaw

11 Agulé, hinaa ku sa dakel mebulà bangkù i Datù owoy
duen ma sa egpenuu dahiya. Hê, nekedan sa langit owoy sa
tanà kedu diyà sa taengan di, owoy endà dé mehaa di etaw.
12 Agulé, hinaa ku sa langun etaw nematay neenaw dé,
iling ka dakel etaw ataw ka lagdà etaw, owoy egtigdeg da
langun diyà sa taengan iya wé bangkù i Datù. Binekah
sa medoo libelu owoy binekah ma iya wé libelu kenà di
nekesulat sa ngadan sa langun etaw nebegayan lalù endà
meelut di. Agulé, tinulon i Nemula sa ketamanan sa uman
sebaen etaw danà sa igsulat diyà sa medoo libelu denu sa
langun binaelan da egoh anay.
13 Egoh da mig-enaw, diyà da sa taengan i Nemula sa
langun etaw nematay, iling ka nematay da diyà dagat ataw
ka diyà tanà, owoy miglaun ma sa suguy da kedu diyà bayà
eg-angay diyà sa taengan i Nemula. Hê, egtulonen i Nemula
sa ketamanan sa langun etaw danà sa binaelan da egoh
anay.
14-15 Sumalà dé sa etaw endà nekesulat sa ngadan di diyà
sa libelu kenà di igsulat ngadan sa langun etaw nebegayan

lalù endà meelut di, iya sa etaw nekebuung diyà sa lanaw apuy. Na, sa lanaw apuy, iya sa keduwa gulê kepatay etaw. Hê, nekebuung ma sa bayà diyà sa lanaw apuy, owoy nekebuung ma sa kepatay etaw diyà sa lanaw apuy.

21

Ini Denu Sa Magtu Langit Owoy Sa Magtu Tanà

1 Agulé, hinaa ku sa magtu langit owoy sa magtu tanà,
enù ka nekedan dé sa tapay langit owoy sa tapay tanà, owoy
endà ma dé duen sa dagat.
2 Agulé, hinaa ku sa menuwa kenà i Nemula eg-ugpà sa
Magtu Hélusalém. Egpetuntun kedu diyà langit owoy kedu
si Nemula. Tigtu metolol iya wé menuwa, nekeiling sa bayi
egkawingen tigtu neengom sa ginis di metolol.
3 Duen sa eg-ikagi metaled dinineg ku diyà siedò bangkù
i Datù, guwaen di, “Taa yu, mig-angay dé Nemula i eg-ugpà
diyà sa medoo etaw. Mugpà dé diyà kenagda, owoy mebaluy
dé etaw di kagda. Tigtu eg-ugpà Nemula i diyà kenagda,
owoy kagdi sa egpenemulawen da.
4 Hunasen di sa langun luhà diyà sa mata da, owoy endà
dé duen etaw mematay. Endà dé mebukul sa pedu da, owoy
endà ma dé suminegaw da. Endà ma dé dumuen sa mesakit
da, enù ka nekedan dé sa tapay tanà.”
5 Agulé, eg-ikagi sa egpenuu diyà sa bangkù i Datù,
guwaen di, “Taa yu, anan dé magtu sa egbaelan ku ini egoh
di.” Guwaen di ma diyà kenak, “Sulati ko langun ini i, enù
ka anan tuu sa kagi ku owoy kesaligan ma.”
6 Guwaen di ma, “Netuu dé sa langun binaelan ku. Aken
sa Alpa owoy Oméga, enù ka aken sa edungan sa langun
eghauwen owoy sa ketamanan di. Amuk eglupahan sa
etaw, peinemen ku diyà sa tebulan mekepelalù etaw taman
melugay, owoy ipeuloy ku daa diyà kenagdi.
7 Sumalà dé sa etaw endà eglengaen di duu sa keunut-
unut di kenak, iya sa begayan ku untung, owoy aken sa
Nemula eg-unutan di owoy meanak ku kagdi.
8 Dodoo amuk eg-eked sa etaw eg-unut diyà kenak enù
ka egkelimedangan da, owoy sa endà egpigtuu diyà kenak,
iya sa mekebuung diyà sa lanaw apuy. Hediya ma sa
tegebael medaet owoy sa tegeimatay owoy sa tegebigà owoy
sa épê gamut owoy sa tegepenemula inetaw owoy sa langun
tegebutbut, iya sa ketamanan da, mekebuung da langun
diyà sa lanaw apuy kenà di eglegleg sa asulpul. Na sa lanaw
apuy, iya sa keduwa gulê kepatay etaw.”

Ini Denu Sa Magtu Hélusalém

9 Agulé, mig-angay diyà kenak sa sebaen kepitu
egsugùsuguen i Nemula sa migbuwah sa pitu bilu dinale-
man sa pitu dakel kepigtamay i Nemula etaw. Guwaen di
diyà kenak, "Téél ka dé, enù ka ipehaa ku keniko sa bayi
sawaen sa Anak Kebilibili."
10 Agulé, danà sa tunung sa Metiengaw Suguy i Nemula,
inuwit sa egsugùsuguen i Nemula aken diyà sa getan tigtu
mehagtaw. Igpehaa di diyà kenak sa menuwa kenà i
Nemula eg-ugpà sa Magtu Hélusalém migpetuntun kedu
diyà langit owoy kedu si Nemula.
11 Tigtu egsenang iya wé menuwa danà sa senang i
Nemula. Egsenang sa menuwa mekeiling sa mapulù batu
haspi, owoy tigtu metiengaw ma lagà sa pegalungan.
12 Tigtu mehagtaw sa dakel kutà sa menuwa. Duen sa
selat di sepulù owoy duwa, owoy duen sa egsugùsuguen
i Nemula egbantay uman sebaen selat di. Nekesulat diyà
sa uman sebaen pintù selat di sa sebaen ngadan sa sepulù
owoy duwa geumpung tugod i Islaél.
13 Duen epat sulung sa kutà menuwa, owoy duen telu
selat diyà sa uman sebaen sulung di. Duen telu selat denu
tebowon agdaw, owoy telu ma denu eledan agdaw, owoy
telu ma denu belabagan, owoy telu ma denu kimataan.
14 Duen sepulù owoy duwa dakel batu pinetigdegan sa
kutà menuwa. Nekesulat diyà sa uman sebaen batu sa
uman sebaen ngadan sa sepulù owoy duwa salu sa Anak
Kebilibili.

15 Na, sinabaan sa egsugùsuguen i Nemula mig-ikagi diyà
kenak sa tembu éhê sa tuked bulawan anì tembuwen di sa
menuwa owoy sa selat di owoy sa kutà di.
16 Netelehung sa menuwa, enù ka nesetepeng sa kelabel
di owoy sa ketaes di. Egoh di egtembu sa menuwa, iya sa
ketaes di duwa ngibu epat gatus kakilumitelu. Hediya ma
sa kelabel di owoy sa kehagtaw di.
17 Egtembuwen di ma sa kutà menuwa, iya sa kehagtaw
di telu pulù owoy telu lipo. Neketepeng sa lipo di diyà sa
lipo ta.
18 Iya sa kutà di sa mapulù batu haspi, owoy anan
tigtu bulawan iya wé menuwa owoy tigtu metiengaw éhê
pegalungan.
19 Duen medoo balangan mapulù batu metolol neketukid
diyà sa sepulù owoy duwa dakel batu pinetigdegan sa kutà
di. Sa metolol batu haspi sa sebaen dakel batu, owoy sa
keduwa di sapilo, sa ketelu di agata, sa keepat di esmilalda,
20 sa kelima di sa onisi, sa keenem di kolnalina, sa kepitu
di kelisolito, sa kewalu di bililo, sa kesiyow di topaso,

sa kesepulù di kelisopelaso, sa kesepulù owoy sebaen di
hasinto, owoy sa kesepulù owoy duwa di amatista.
21 Iya sa sepulù owoy duwa pintù selat di sa sepulù owoy
duwa pélas, enù ka sebaen daa dakel pélas sa uman sebaen
pintù di. Anan tigtu bulawan sa kalasada diyà sa menuwa,
owoy tigtu metiengaw lagà pegalungan.
22 Endà duen sa hinaa ku simbaan diyà iya wé menuwa,
enù ka dahiya dé sa egpenemulawen ta si Datù Nemula épê
dakel egkegaga owoy sa Anak Kebilibili.
23 Endà dé duen ulan sa agdaw owoy sa bulan dahiya,
enù ka egkelegdawan sa menuwa danà sa senang i Nemula
owoy iya sa legdaw di sa Anak Kebilibili.
24 Melegdawan sa langun etaw diyà tanà danà sa legdaw
iya wé menuwa. Owoy uwiten sa langun sulutan diyà tanà
sa pantiyali da diyà iya wé menuwa.
25 Endà dé mepintuan sa medoo selat di, enù ka neukaan
amuk agdaw owoy endà dé duen sigep pa dutu.
26 Na sa langun etaw diyà tanà, uwiten da sa langun
pantiyali da owoy sa medoo langun taman da mapulù diyà
iya wé menuwa.
27 Dodoo endà mekeludep sa medaet dahiya, owoy endà
ma mekeludep sa etaw egbael medaet owoy sa tegebutbut.
Iya daa sa mekeludep sa medoo etaw nekesulat sa ngadan
da diyà sa libelu kenà sa Anak Kebilibili migsulat sa ngadan
sa langun etaw nebegayan lalù endà meelut di.

22

1 Agulé, igpehaa ma sa egsugùsuguen i Nemula diyà
kenak sa lawa't wayeg pinengadanan Wayeg Mekepelalù
Etaw. Tigtu metiengaw iya wé wayeg nekeiling pegalungan.
Egdelug sa wayeg kedu diyà sa bangkù i Nemula owoy sa
Anak Kebilibili.
2 Eg-ukit sa wayeg diyà teliwadà sa kalasada iya wé
menuwa. Owoy duen sa kayu hinemula diyà sa ilis sa
wayeg, sa kayu egpelalù etaw. Uman bulan egbunga owoy
sepulù owoy duwa balangan sa bunga di. Owoy sa daun di,
iya sa mekebulung diyà langun etaw.
3 Endà dé duen tayu egkelepuhan i Nemula eghaa diyà iya
wé menuwa.
Dahiya ma sa bangkù i Nemula owoy sa Anak Kebilibili,
owoy takà eg-oloen sa medoo etaw di Nemula i.
4 Hauwen da sa palas di, owoy mekesulat sa ngadan di
diyà sa kilay da.
5 Endà dé duen pa sigep dahiya, owoy endà ma dé duen
ulan sa palitaan owoy sa agdaw, enù ka si Datù Nemula dé

sa legdaw da. Owoy mekeunut da diyà si Nemula kumedatù taman melugay.

Ini Denu Sa Kepelikù I Hésus

6 Agulé, eg-ikagi sa egsugùsuguen i Nemula diyà kenak, guwaen di, “Anan tuu siini kagi dinineg ko owoy kesaligan ma, enù ka si Datù Nemula sa migpeangay Suguy di diyà sa medoo tegesugkow di egoh anay, pineangay di dé sa egsugùsuguen di anì tulonen di diyà sa langun etaw di sa medoo buyu dé mebaelan.”

7 Guwaen i Datù Hésus, “Taa yu, hih. Buyu a dé pelikù dema. Tigtu meanggan sa langun etaw egpangunut diyà sa kagi ku igsugkow nekesulat diyà siini libelu.”

8 Na, aken si Huwan migdineg owoy mighaa siini langun igsulat ku dahini. Egoh ku migdineg owoy mighaa ini i, migligkued a diyà sa taengan sa egsugùsuguen i Nemula sa migpehaa ini i diyà kenak anì oloen ku.

9 Dodoo hinawidan di aken, guwaen di, “Yaka eg-olò ya kenak, enù ka iling ka aken ataw ka kuna ataw ka sa medoo duma ko tegesugkow i Nemula ataw ka sa langun etaw egpangunut diyà sa kagi siini libelu, nesetepeng ki doo anan egpangunut diyà si Nemula. Iya polo sa olò ko si Nemula.”

10 Guwaen di ma diyà kenak, “Yaka eglidung duu sa medoo kagi igpetiig diyà keniko igsulat ko diyà siini libelu, enù ka buyu dé meketuu langun ini i.

11 Amuk duen etaw egbael medaet, meumanan pa sa kebael di medaet, owoy amuk duen etaw endà metiengaw sa pedu di, meumanan pa sa pedu di endà metiengaw. Dodoo amuk duen etaw egbael mepion, meumanan pa sa kebael di mepion, owoy amuk duen etaw metiengaw adat, meumanan pa sa adat di metiengaw.”

12 Na, guwaen i Hésus, “Taa yu, hih, buyu a dé pelikù dema, owoy ibegay ku diyà sa uman sebaen etaw sa untung nesugat diyà sa binaelan di.

13 Aken sa Alpa owoy sa Oméga, aken sa edungan sa langun eghauwen owoy sa ketamanan di, owoy aken sa muna owoy sa sabuhanan di.”

14 Na, tigtu meanggan sa langun etaw nekedanan salà lagà sa ginis da pinìpian anì tigtu mebulà, enù ka mebaluy dé mekekaen da sa bunga Kayu Egpelalù Etaw owoy mebaluy ma dé mekeludep da diyà sa selat sa menuwa i Nemula.

15 Dodoo sa medoo tegebael medaet, owoy sa medoo épê gamut, owoy sa medoo tegeimatay, owoy sa medoo tegebigà, owoy sa medoo tegepenemula inetaw, owoy sa medoo tegebutbut, owoy sa medoo tegeakal, endà mebaluy di lumudep da diyà sa menuwa i Nemula.

16 Agulé guwaen di, “Aken si Hésus sa migpeangay sa
egsugùsuguen ku anì ipetiig di langun ini i diyà keniyu i
medoo etaw egpigtuu. Aken sa tugod i Datù Dabid, sa datù
egoh anay, owoy aken ma sa telasimag eghauwen amuk
buyu dé sumimag.”
17 Agulé, eg-umow sa Metiengaw Suguy i Nemula owoy sa
bayi sawaen sa Anak Kebilibili, guwaen da, “Téél ka dé.”
Hediya ma mekeumow ma sa medoo etaw egdineg siini
kagi, guwaen da, “Téél ka dé.”
Sumalà dé sa etaw eglupahan owoy egkelukuy eg-inem,
angay yu dé inem siedò wayeg mekepelalù etaw, sa ipeuloy
di diyà keniyu.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Huwan

18 Na, aken si Huwan, tulonen ku ini i diyà sa langun etaw
dumineg sa kagi igsugkow nekesulat diyà siini libelu. Amuk
duen etaw umanan di sa kagi diyà siini libelu, umanan i
Nemula ma sa kepigtamay mekeuma diyà kenagdi sa medoo
lihay tinulon ku diyà siini libelu.
19 Owoy amuk duen etaw kumedan sa kagi diyà sa medoo
tinulon ku diyà siini libelu, kedanan i Nemula ma diyà
kenagdi sa untung di sa bunga Kayu Egpelalù Etaw owoy sa
keugpà di diyà sa menuwa i Nemula tinulon ku diyà siini
libelu.
20 Eg-ikagi Hésus i sa egpetuu langun siini igsulat ku,
guwaen di, “Tuu, buyu a dé pelikù dema.”
Amin, o Datù Hésus, ungayà ku pelikù ka dema.
21 Na, egsimbà a anì metabangan i Datù Hésus kiyu i
langun etaw i Nemula.
Na, taman iya daa sa kagi ku. *Si Huwan*